

Věstník

V PŘEROVĚ

1. ZÁŘÍ 1937

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 1

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

ODVÁŽNĚ V ZÁPAS!

Katolické učitelstvo v našem národě nepředstavuje už jen nepatrnou menšinu. Naše řady stále rostou, přibývá mladých lidí, kteří jsou ochotni pracovat a kteří se nebojí a nestydí přiznat ke katolickému táboru. Vítězíme poněkud číselně, ale hlavně kvalitou.

Práce katolického učitelstva má stále větší ohlas ve veřejnosti, protože je to práce poctivá a ve mnohém průkopnická. Naším ideálem je demokratická čsl. škola. Jsme však přesvědčeni, že ani demokratická škola - a právě demokratická škola - nemůže být bez pevného a jasného myšlenkového základu. Výchova nových občanů, výchova mládeže žádá, aby se děla pod zorným úhlem určitého světového názoru, neboť jen tak je možno vychovati obětavé a zdárné občany státu. Tímto myšlenkovým základem musí být učení křesťanské, učení křesťanské lásky a spravedlnosti, které ve své podstatě jediné je s to vyrovnat všechny těžké protivy, jimiž dnes trpí svět.

Katolictví se ukázalo v celém světě jako jediná spolehlivá opora demokracie, která je tím pevnější, že není určována pohnutkami materiálními nebo jinými důvody konjunkturálními, ale vyplývá přímo ze závazků svědomí. Proto práce katolíků v ČSR a v neposlední řadě i práce katol. učitelstva směřuje k národnímu a národnostnímu dorozumění na posílení demokracie, na obranu státu a jeho nedílnosti a jednoty.

Tuto práci na poli školském v první řadě a pokud síly stačí i mimo školu koná katolické učitelstvo ochotně a radostně, aby připravovalo lepší budoucnost národa.

Tato práce byla oceněna těmi, jimž záleží na tom, aby základy republiky byly upevňovány. V zápase o myšlenkové vůdcovství čsl. učitelstva vydobylo si katolické učitelstvo prvního místa. Vede a povede a tato vůdcovská idea je naší chloubou.

Říšský Svaz katolického učitelstva v ČSR zve ke spolupráci na tomto velkém díle všechno učitelstvo, které má odvahu, statečnost, obětavost a nadšení postavit se třeba i proti módním heslům, které se dovede vymanit ze zajetí osudných a národu i lidstvu škodlivých materialistických pavučin, které odhodí brýle mámení a dovede se podívat nezaujatě na myšlenkové proudění lidstva.

Zveme Vás, přátelé, v naše řady, abyste byli i Vy účastni onoho úchvatného myšlenkového zápolení o vítězství katolictví v našich zemích, o vítězství křesťanské demokracie.

ŘÍŠSKÝ SVAZ KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR.

KALEIDOSKOP

Učitelstvo o prázdninách.

I o letošních prázdninách bylo konáno několik učitelských kursů. Nejvyššího ohlasu dosáhl ve veřejnosti VIII. prázdninový kurs Říšského Svazu katol. učitelstva v Trenčíně, který jak počtem účastníků, tak i celkovým uspořádáním daleko předstihl všechny ostatní podobné akce. VIII. kursu bude věnována zvláštní příloha Věstníku. — V Klatovech se konala od 4.—14. srpna III. prázdninová pracovní konference mladého učitelstva. Podle N. O. byla účast na 270 (v pozdějším referátě se píše o třech stovkách). Konference věnovala pozornost mateřskému jazyku a tělesné výchově. V resoluci se žádá revise pravopisných pravidel; pokud se týče tělesné výchovy zvýšení týdenního počtu vyučov. hodin těles. výchovy na 3, zřizování výcvikových táborů, dotace na rozšíření sbírek a potřeb pro brannou výchovu, revisi výletního a vycházkového řádu. Ve všeobecných požadavcích zdůrazněna nutnost zrušení platových srážek, pensionování 35letých, ustanovení praktikanťů, rušení církevních učitelských ústavů(I) a nezřizovati nové učitel. ústavy, vysokoškolské vzdělání učitelstva. »Naším programem je demokracie bojující.« — Od 4.—11. července konal Svaz učitelstva stát, škol a Ústř. spolek slezského učitelstva V. vědecký seminář v Opavě. Účastníků podle N. O. »daleko přes 200«. Byly prosloveny přednášky, jež se vztahovaly k ústřednímu

Z řeči J.M. ndp. Dr. Fr. Bauera,
biskupa brněnského

na velehradském sjezdu učitelstva moravského
dne 12. srpna 1885.

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus! Uelectěně shromáždění! Slavným předsednictvem Ústředního spolku jednot učitelských na Moravě a tudíž i vámi, velectění pánové, z nichžto jednoty tyto se skládají, byl jsem požádán, abych sjezdu vašeho na posvátném Velehradě o tisícileté ročnici úmrtí sv. apoštola a nejpřednějšího učitele našeho Methodia se účastnil, abych na témže místě, kde sv. Methoděj poslednikrát nejdražší oběť nového zákona za lid svůj moravský i za učitelstvo, které jemu byl vychoval a zůstavil — i já, jakožto nástupce téhož apoštola v jedné části veliké jeho arcidiecése, touž nejdražší oběť obětoval za učitelstvo, které se shromáždilo na hrobě k jeho úctě.

Hrob sv. Methoda ještě po tisíci letech hýbá veškerou zemi, kteráž byla polem i svědkem požehnané činnosti jeho. Skvělým důkazem hýbání toho zajisté jste i vy, velectění pánové, kteří z daleka i zblízka jste přichvátali v počtu tak velikém, že zjevu podobného Velehrad po celé tisíciletí své nezažil. A proto jest mi, jako bych viděl sv. apoštola, an vstává z hrobu svého a přichází mezi vás; jest mi, jako bych slyšel, an pozdravuje vás: »Vítej mi, brati milá, vítej mi, brati učitelská! Ty nepohrdáš dědictvím svaté víry, o které s bratrem svým úsilím všelikých mohutností neúnavně jsme pracovali, a které pro velké přednosti právě tobě jsem odevzdal, abys dědictví toto bez újmy a porušení zachovala i druhému tisíciletí. Vítej mi, brati milá«, tak slyším volati ho.« ale nakloň mi ucha svého a přijmi některá naučení, kteráž ti dáti žádám k spáse tvé a tvého národa!

Předně nezapomínej nikdy, že svatá víra křesťanská je nejlepším základem, nejbohatším pramenem a nejvěrnějším strážcem vzdělanosti a blahobytu. Já kdybych jiného byl znal, zajisté praotcům tvým byl bych i zjevil. Víra křesťanská uspokojivě odpovídá na nejdůležitější otázky a osvětluje nejtemnější stránky života; ona pokoj dává svědomí, vášně jímá v poddanost, plotem posvátnosti ohrazuje manželství a rodinu, hájí práva a majetku, úlevy skýtá chudíně a léčí všeelijaké svízele. Lepšího základu nepoložíš, bohat-

šího pramene neodkryješ a bezpečnějšího strážce nepostavíš. Na tom základě stoj, z toho pramene napájej mládež tobě svěřenou; a když ji propustíš ze škol svých, kéž tento strážce ji doprovází do veřejného života!

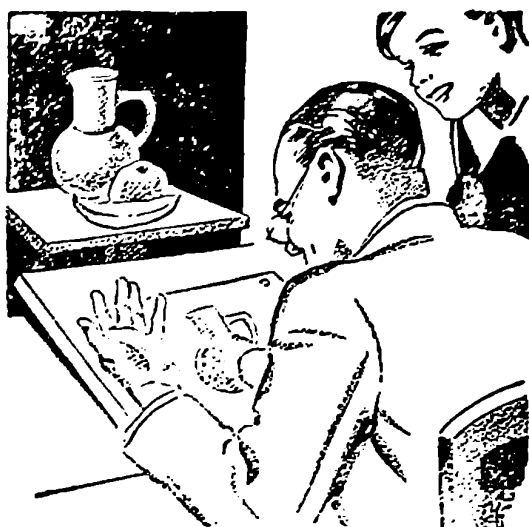
Dále pak, brati milá, oceňuj a miluj mládež sobě svěřenou, jako já jsem oceňoval a miloval národ, ku kterému apoštolského poslání se mi dostalo. Pro lásku tuto opustil jsem s bratrem svým drahou vlast, v níž ještě drahá máti život svůj trávila, opustili jsme spolu klášterní zátiší, kdež duch náš ve zdrojích bohatých učeností, antické i křesťanské, se pohřížoval, opustili jsme důstojnosti vnější, okouzující laskavý dvůr carský, ano, sestoupili k národům nevzdělaným a nekázaným, abychom je přiučili prvním počátkům křesťanství, abychom je přivykli nezvyklým způsobům křesťanského života.

Tak zajisté i ty počínati si budeš, a byl snad i nevděk a neuznalost stihly práci tvoji, rozpomeň se na slova, kterými na úmrtní posteli povzbuzoval mne bratr můj, na slova: »Bratře, neopouštěj Moravanů dobrých!« Při díle svém zajisté budeš se spravovati způsobem jedině přirozeným, vyučuje mládež sobě svěřenou nikoli jazykem cizím, nýbrž jazykem mateřským, jakož i my jsme byli činili. My Řekům slovo Boží hlásali jsme řecky, Arabům arabsky, Chazarům chazarsky a Slovany slovansky.

My také, cokoli dobrého na osobnosti národa a jeho povaze jsme shledali, nikterak jsme nerušili, nýbrž toliko křesťanským duchem, křesťanským mravem zušlechtili se vynasnažovali, ale dobře toho byli jsme si vědomi, že nestačí toliko slovy učit, nýbrž třeba sturzovati, čemu ústa učí, příkladem svým. Dílo naše zajisté nic tak nehubilo, jako prostopášný život Svatoplukův a jako vypočítaná shovívavost Vichingova. — A tak zajisté i ty, brati milá, počínati si budeš, dobře vědouc, že dítě v tobě vidí ideál svůj, a byl při vlastních rodičích připustilo nejednu nesprávnost, při učiteli svém ji připustiti nevolí. Učitel je dítěti vtěleným obrazem všelike dokonalosti, a to je kouzlo působnosti jeho, kteréž nelze ničím jiným zajisté nahraditi.

Ale i přes život sebezpříkladnější ještě tobě třeba zvláště ctností: trpělivosti a vytrvalosti, kterých to ctností bez náboženského pojmání úřadu svého více méně budeš postrádati. Ctností těchto vymáhá při tobě jednak mysl dětská, nečesti vzdělaná, veskrze těkavá, druhdy i urputná a zlomyslná.

Pokračování.

Jak snadno ruce zamaže barva a inkoust, tak snadno zase je vyčistí

mýdlový

tématu Svět a my. Přednášky se střídaly s exkursemi, byl uspořádán Bezručův večer, organizace semináře byla velmi podobná organizaci našich prázdninových kursů. — Ve Frenštátě p. Radh. konal ÚSJU prázdninová konference mladého učitelstva. Účast (?). Též ve Frenštátě byly přednášky střídány s exkursemi po Valašsku a do Mor. Ostravy. Z referátů zaujal hlavně výklad německého soc. dem. poslance Jaksche o národnostních otázkách u nás. Zdůraznil, že sudetští Němci nechtějí být považováni za menšiny, ale za druhý státní národ. Němci neuznávají pojmu »zněmčené území«. Vojta Beneš podrobil kritice jednotnou školu a dnešní didaktismus. Musíme věnovat pozornost péči o dítě, matku, kojence. Proto budovat mateřské školy, doplnit měšťan. školu IV. ročníky, zřizovat újezdni pokračovací školství živnostenské, lidové (zemědělské), rodinné. Demokratická reforma školská musí být doplněna správnou lidovými duchu státní tolerance. — Vedle toho konaly se ještě mnohé menší kursy (jazykové a pod.) na různých místech a ovšem řada exkursí do ciziny, z nichž počtem největší byla pout katol. učitelstva do Lurd, která vzbudila též zasloužený o-
hlas.

PRAKTICKÝ UČITEL

Výchova k životnímu optimismu.

Pěstovati zdravé sebevědomí není lehký úkol výchovný. Učitelství svádí k mentorování. Učitel musí si všimati dětských chyb. Musí klasifikovati. Z tohoto poslání vyplývá, že má téměř stále před očima dítě z jeho horší stránky. Vidí před sebou stále jeho chyby. Spočítejme si, kolikrát za den upozorňujeme na všelijaké chyby. Kolikrát denně musíme opravovati dětské písmo, dětskou mluvu, dětské pohyby. Z toho se lehkostane zvyk, že vlastně nemůžeme žít bez výtek.

Neustálé vytýkání chyb způsobuje však, že se třída dusí. Vytváří se výchovně nezdravé ovzduší. Nejen že děti k neustále opakovaným výtkám otupí a výtky nepůsobí. Některé děti jsou sraženy výtkami ze svého rozletu. Snad se chtěly pokusit, špatně to dopadlo, byly odsouzeny. Sebedůvěra klesá. Jiné děti jsou našimi výtkami utvrzovány v přesvědčení, že nic pořádného nesvedou. Po druhé se nebudou již ani namáhat. Výkon se nezlepší.

S posilováním sebevědomí je nejlépe začít tam, kde je poctivé úsilí. Nerozpakujme se žáka pochváliti, posíliti jeho sebedůvěru. Ať vidí, co dokáže, když pracuje. Ať se učí dítě od elementárky poznávat, že správné je jen to sebevědomí, které je založeno na čistém svědomí: udělal jsem všechno, co jsem měl, jsem si práv. Ať dítě poznává, že je potřebí se neustále učit, že jen opravdovou prací si získává úspěch.

Budeme-li mít žactvo takto vychované, nebudeme se musít bát toho, že by škarohlídství a životní pesimismus mohl ohrozit — i náš stát. Sv. Čech to dobře vyjádřil verši:

»Však svésíme-li k boji chabou ruku:
nechť dědové si laury věčné vllí —
nic neodvrátí zkázu kleslých vnuků
a lidstvo chladně řekne — že jsme
byll.«

Nikdo nám ve světě nedá víc, než co dáme sami sobě. Tedy především sobě charakter a dětem co nejlepší výchování. To je práce, se

PRO A PROTI

Agrární strana a katolické školství na Slovensku

Večer (Lidový deník) č. 146 ze dne 23. června t. r. píše: »V zájmu výchovy slovenské mládeže jest, aby byly církevní školy na Slovensku zestátněny, aby byla zajištěna dobrá výchova slovenské mládeže...«

Ad memoriam Caha

Ve známé »historické« příručce Cahově v kapitole o legendě svatojánské je překvapující fakt. Na důkaz, že nemohlo vůbec býti řeči o zpovědním tajemství uvádí autor skutečnost..., že kráľ Václav byl tehdy (t. j. v r. 1399) již vdovcem.

Jaký epochální objev! Že se na to již dříve nepřišlo, vždyť za těchto okolností by byly všechny další hádky zbytečné!

Jenomže věc má jeden háček. Václav byl totiž v tomto roce již opět ženat (od r. 1489) se Žofií, která vystupuje později ve svatojánském dramatu.

To ovšem Caha již neví nebo vědět nechce.

M. H.

Dokumenty

3 července konala se valná hromada ZÚS v Čechách, která i s předporadou den před tím konanou a s resolucemi, ukazuje klasicky zmatek v hlavě i v údech učitelstva, jež si říká — a každý se maně ptá: proč? — pokrokové. Vedle učenného hádání starých s mladými a naopak byla hlavní pozornost věnována katolicismu, fašismu a komunismu. Nevíme, jaké znalosti mají debaťeři o těchto dvou posledních, ale o katolicismu jsou zcela určitě poučovani volnomyšlenkářskými brožurkami po koruně.

Pokusili jsme se z tohoto palcátového mlácení a z těchto řečí do prázdna zachytit aspoň něco »k přírodopisu českého pokrokového učitele« (jak byl krásně vylíčen v Rozmachu), aby se neztratilo nic pro příhodnou dobu. Autentické citáty z Čes. učitele, ročník XL, čís. 43—44.

Nebezpečí, ale ne tak velké.

Kol. Pešek: Absolventi kler. ústavů jsou nepochybně stavovským, školským i kulturním nebezpečím, ale často i z nich vyrůstají dokonale pokrokoví učitelé.

Je zle!

Kol. *Kučera*, Most: Úbytek dětí bez vyznání a nekatolíků budí obavy.

Sancta simplicitas!

Kol. *Tůma*, Sedlčany: Klerikalismus není nic jiného než fašismus na sucho.

Proti presidentu republiky i proti ministru školství.

Kol. *Orlt*, Holice: Jsme povinni hájit svobodu školy i učitelstva třeba i kulturním bojem.

Jen tak mimochodem.

Kol. *Roupec*: Protože se máme rádi, musíme se společně starat, aby přibylo bojovníků proti vši reakci, k níž patří také Katolická akce.

No ovšem!

Kol. *Havcl*, Bakov n. J.: Kostnická hranice nedohořela, i když to napsal redaktor Stivín v Pravu lidu.

Názorné vyučování.

Kol. *Hořák*, Žcl. Brod: Mezi fašismem a klerikalismem je asi takový rozdíl jako mezi čertem a ďáblem.

Uvědecky.

Doc. *dr. Fischer*: Byli bychom spokojeni, kdyby katolíci opustili svůj universalismus také ve školství, ale to je v této chvíli pouhá naděje.

Dva rozumní.

Kol. *Barták*: Nedá se říci, že katolicismus je stejně nebezpečný jako fašismus. Lidovci se prohlašují za demokraty a tak to musíme vzít.

Kol. *Kluzák*, Sedlčany: Větším nepřítelem než katolicismus je fašismus. Někteří kolegové nechtějí vidět, že se s katolíky děje změna. 18. prosince zůstává skutečnost, o které musíme mluvit, pokud nebudeme ukřičeni.

To jsou jediné dva hlasy, které nevyjadřují nenávistný fanatismus. Bohužel, ojedinelé. Kol. *Kluzák* byl hned za své odlišné stanovisko potrestán. Byl navržen za pořadatele Čes. učitele, ale kdežpak svěřit do takových rukou tak radikálně protikatolický časopis. Byl tedy zvolen poř. Čes. uč. 417 hlasy ze 457 kol. Herynk. Není divu.

Resoluce se dovolává ochrany učitelstva vůči reakčním snahám, které chtějí školní a osvětovou práci podřizovati dogmatickým naukám a církevním vlivům ve škole i ve veřejném životě.

Ještě dobře, že číslo vyšlo o prázdninách. Aspoň si veřejnost těchto perel nevšimla.

kteřou se nemůže kromě přímého položení života za vlast žádná měřit.

To je učitelská práce. A k té je hodně potřebí Milosti.

Modlitba tedy není poslední věcí učitelovou. Milost se neuděluje podle vysvědčení nebo legitímace. Proste a bude vám dáno, hledejte a naleznete. K. H.

Škola trestající a odměňující.

Školní řád má množství kázeňských prostředků, od napomenutí učitelova až po snížení známky z mravů na nejnižší stupeň. Praxe zná též jiné kárné prostředky. Je tedy výběr velmi hojný a na provinilce dostatečně pamatováno. Méně však je na normální škole pamatováno na mimořádné odměny mimořádných výkonů a hlavně povzbuzení k nim. Ve škole je přece za školní rok tolik příležitostí, aby se děti zvláště mohly vyznamenati. Jsou významné dni 28. října, 7. března, 28. května, kol nichž se mnoho vyučovacích hodin točí. Daly by se vypsati odměny různého druhu na nejlepší pojednání k tomu dni se vztahující, na nejlepší originální úpravu třídy, na nejlépe provedené číslo. O pololetí bylo by třeba odměniti nejpilnějšího žáka, nejlepší výsledek celkový neb v některém předmětu. Jsou žáci, kteří se věnují se zvláštní zálibou některé nauce nebo práci. Proč by za tyto práce neměli býti odměněni? Výklad, že to či ono konají pro život, je pro ně odměnou velmi dalekou a labilní. Daleko radostněji pracují, když ví, že za práci dostanou odměnu, než když bojí se trestu, jestliže uložený úkol nevykonají. A na tomto pasivním pobízení je dosud založen větší díl dnešní školní práce.

Neméně významné je odměňování tříd za zvláštní péči o vzhled třídy a čistotu v ní, o čistotu vykázaných jiných místností a chodeb, za řádnou návštěvu školy atd. Je však hlavní, aby s odměnou se nečekalo až v pololetí či na konci roku. Dětem by oduadla chuť k závodění. Proto odměna by musila následovati bezprostředně, aby radost z vykonání dobré práce a z odměny se zdvojnásobila. Jako.

**R O Z Š I Ř U J T E
U Č . V Ě S T N Í K**

ÚČASTNÍCI POUTI KATOLICKÉHO UČITELSTVA DO LURD

Pout katolického učitelstva do Lurd, s návštěvou pařížské výstavy, Lisieux, francouzské a italské Riviéry, hrobu sv. Dona Bosca a sv. Karla Boromejského, stala se velkou manifestací katolického učitelstva. Zdařila se po všech stránkách, jak o tom svědčí četné nadšené příspěvy poutníků. Také protektor pouti J. E. ndstp. arcibiskup metropolita moravský dr. Leopold Prečan velmi vřele ocenil význam pouti v srdečném rozhovoru s deputací exkursního odboru (duch. vůdce P. Chýlek, odb. učitelé Hanzelka a Hlaváčka) a byl jejím úspěchem opravdu potěšen. Pout a zájezd budou zhodnoceny později ve zvláštní příloze Věstníku.

K U R S Y A E X K U R S E

Spomínám...

Margita Kováčová. — Spomínam na zážitky prázdninového kurzu v Trenčíne. A pri tej spomienke je tak milo, tak teplo okolo srdca. I premietam v duši svojej obrázok za obrázkom a radostne spomínam.

Hl'a, mesto Trenčín v záplave štátnych vlajok víta katolíckych učiteľ'ov prichodiaciach so všetkých strán našej republiky.

A tu zas vynorí sa mi v pamäti milá kaplnka kláštorná, kde sa nám dostalo takej hojnej duševnej posily k nastavujúcej práci nášho učiteľ'ského povolania. Učiteľ'ské povolanie. Považovala som ho i dosiaľ' za krásne. Na kurze zvlášť v tých

nadšených kázniach dostalo sa mi nového povzbudenia, nadšenia za moje povolanie. Chcem ho milovať ešte väčšmi.

Náš duchovný vodca P. A. Daňha, ale aj ostatní kazatelia s takým nadšením rozdychujú v našich dušiach lásku, heroickú lásku k Pánu Ježišovi. Z tejto lásky, ako z hojného prameňa máme čerpať lásku k deťom.

Ach, áno, chcela by som, aby moje srdce cele patrilo len Jemu, aby horelo láskou k Nemu, ktorý jediný nikdy nesklame, aby Ho milovalo, nakoľko len ľudské srdce milovať vie. Chcem túto lás-

ku vlieval do srdc detí, ktoré sú mi sverené. Týmto ohňom lásky chcela by som zapáliť srdcia mládeže, ktorú máme organizovanú v katolíckych spolkoch, touto láskou chcela by som zapáliť srdcia žien, ktoré máme v Katolíckej jednote, i srdcia robotníkov, ktorí sú organizovaní v Slovenskom kresťansko-sociálnom odborevom združení. Chcela by som zapáliť i srdcia tých, v ktorých už azda poslednú iskierku zadúša morová nákaza bolševizmu. A verím, že On dá aj sily k tejto práci.

Veď aj v tej kaplnke pristupujú k prameňu, kde sa dostáva každému človeku najväčšej posily, pristupujú k stolu Pána, kde sa dostáva opravdu vznešený duševný pokrm — učitel'ia i učitel'ky, Češi i Slováci.

On, Ktorý sám seba v tom pokrme dáva, žiada od nás prácu, dodá však i potrebnej sily.

Hl'a tu zas máme prednáškovú sieň. Predseda a správca kurzu p. J. Kuncek víta kurzistov i docentov. Všetkých víta milým úsmevom, srdečne, bratsky. A prichádzajú prednášatelia. Prednášky všetky cenné, obsahujúce bohaté myšlienky.

Riaditeľ uč. ústavu dp. Michal Boleček hovorí: »Nech nás nerozdvojuje r a ř«. A náš p. redaktor Slovenského učitel'a pekne nadväzuje na to: »Nech nás spája Otčenáš.«

Áno, nechajme si každý svoje a pri tom môžeme sa porozumieť. Veď rozumie Čechovi, keď povie si svoje ř a Čech rozumie nám, keď hovoríme našou mäkkou, ľubozvučnou slovenčinou. A nech nás spája duch Kristov. Vplyvom naším nech najdú to vzájomné porozumenie i široké vrstvy bratských národov našej drahej vlasti. Azda potom najdeme porozumenie i tam, kde dosiaľ my Slováci vidíme krivdy.

Ďalej prichádza redaktor »Neděle« J. Papica so svojim humorom, dr. B. Vašek o socializme a komunizme a o poriadku v Kristu, dr. S. M. Braitto so vznešenou myšlienkou o mystickom spojení s Kristom. A ďalší podobne s krásnymi a hlbokými myšlienkami. V rámci tejto spomienky nemôžem všetkých spomínať.

Prichádza ďalší obrázok. Na dvore kláštora pod košatým orechom po večeri posadajú si kurzisti i kurzistky, zaspievajú veselé piesne slovenské i české, aj tú kurzovú. Príde milý p. dr. Fuchs, i dr. S. M. Braitto do nášho kruhu a svojimi podarenými vtipy rozesmejú celú spoločnosť.

Tu zas na Devíne symbolická skupina bratských národov obývajúcich našu vlasť — na mieste, kde stála kedysi socha Arpádova — hlbšie vstúpuje do našich srdc myšlienku našej spolupatričnosti.

Na výlete na Inovec pred turistickou chatou prevedenie českej besedy, s Inovca pekný rozhl'ad po našom slovenskom kraji. V Beckove pri Váhu pozeráme na odchod vlaku, ktorý mal aj nás odviezť späť do Trenčína. No zmeškanie vlaku v takej spoločnosti nie je tak nepríjemné ako keď človek ostane sám. Kolega Šnyrych v dobrej nálade prefahuje nás v člunku po plytkej vode, aby ďalej prievozník nás mohol skôr previezť na druhý breh Váhu. Ba pochval'uje si kúpeľ na nohy.

V hostinci v Trenčianskych Bohuslaviciach panuje veselá nálada, kým čakáme na autobus, ktorý nás má odviezť do Trenčína, keď vlak už je tam. A tu príde medzi nás náš duchovný vodca. Zaiste tiež unavený od celodennej chôdze, ale prichádza s veselým úsmevom ako dobrý otec medzi svoje deti. A veru dostane sa mu aj hlučného, radostného privítania od všetkých. Nie, na tento obrázok nemožno zabudnúť.

Sme zase v kasarniach v Trenčíne. Vidíme ten vojenský život, naľko sa to dá cez jeden deň pozrieť. Vieme, že za tým, čo vidíme, skrývajú sa mnohé ťažkosti. No vieme, že na to všetko máme pripraviť v škole a vychovať zdatnú, obetavú mládež. Hej, pekne, jasne nám to povedali, čo je smysel, podstata brannej výchovy. A tak chceme našu mládež vychovávať. Na pamäti budeme mať to pravidlo, ktoré pripomenul i predseda Ríšského svazu poslanec Vičánek: »Verní Bohu, verní vlasti.« A v dialke akoby sa ozývaly krásne zvuky večerky.

A v duši mojej zaznievajú zvuky peknej hymny podkarpatskorúskej. Zaiste dosta-

ne sa i ta do kurzového spevníka. A veru zaiste tam bude mať svoje miesto aj tá kurzová.

Večer pred svojim odchodom nemôžem aspoň niekoľkými slovami prejavíť svoje dojmy získané na kurze. I poviem to všetkým tak, ako to v srdci cítim. A tu predsedá kurzu p. J. Kuncěk podáva bratskú pravicu na rozlúčku, povediac niekoľko srdečných slov ako aj k iným.

A tu na koniec usmievavé priateľské tváre dvoch kolegyň Andělky M. a Aničky F., s ktorými sme vždy stavaly si do trojstupu. Rozlúčka zvlášť s prvou deje sa v nádeji znovuvidenia na budúcich kurzoch. Zatiaľ nejaký ten list bude pripomínať náš pobyt v Trenčíně. A táto rozlúč-

ka bude začiatkom nového priateľstva.

Spomínam však na všetkých i na tých, ktorých tváre azda mi neutkvely tak hlboko v pamäti. Spomienku na nich však chcem zachovať vždy v duši. Radosťou chcem zachovať vždy v duši. Radosťou naplňuje mi srdce to vedomie: »Mám sestry, bratov po celej našej drahej republike, ktorí prechovávajú vo svojich srdciach podobné túžby ako já, ktorí sa vedia oduševniť za isté ideály, za ktoré sa oduševňujem ja, ktorým je to najdrahšie a najsvätejšie, čo i mne: Dedičstvo našich otcov, viera v Krista i táto naša spoločná vlasť.

A čo si priať na koniec? To, o čo sme spolu prosili: »Dedičstvo otcov zachovaj nám Pane!«

HLÍDKA UČITELEK DOMÁCÍCH NAUK

Vyučování domácím naukám ve 2. školním roce

Učitelky domácích nauk, shromážděné na kurse katol. učitelstva v Trenčíně ve dnech 2.—15. srpna 1937, ve své sekci projednávaly otázku, zda zavést dívčí ruční práce už ve druhém škol. roce.

Výsledek rozpravy jest: Přes půl století vyučovalo se předmětu tomu, pro dívky tak důležitému, s úspěchem všude, kde byly jinak dobré předpoklady. Až po převratu bylo vyučování v druhém školním roce zrušeno.

Opatření toto však neodpovídá době nynější, kdy úbytek žactva je tak citelný, že je nutno stahovati třídy i skupiny, čímž odpadlo více hodin vyučovacích. V místech obvodových škol měšťanských úbytkem posledních ročníků dívek rozšířily by se obvody učitelek dom. nauk, ne však ve prospěch žákyně, ani učitelek.

My, učitelky dom. nauk, považujeme opatření předešlá za přechodná a připojujeme se ke kolegyním, sdruženým v Zemském spolku učit. dom. nauk, a žádáme, aby ruční práce dívčí byly opět za-

vedeny ve druhém školním roce, a to 2 hod. týdně.

Zájem i schopnost dívek, jako nutný předpoklad, tu jest.

Podáváme stručný rozvrh učiva, které by se ve shodě s povoláními činiteli podle okolností a místních požadavků upravilo.

1. Panenky. Zhotovení z kusu látky nebo z vlny. Pojem domácí práce.

2. Cvičení o úměrnosti, souladu barev, velikosti, tvaru. Práce z korálků, slámek.

3. Šití na dírkovaném papíru a řídké síťovině.

4. Splétání vroubkovaného papíru.

5. Vystřihování záložek z pohledních lístků.

6. Točení a splétání šňůr. Strapečky a kuličky.

7. Třepeň z látky. Kobereček a pod.

8. Proplétání z lýka. Podložky, taštičky.

9. Skládanky z papíru.

Kristina Zoufalá, učit. dom. nauk,
vedoucí sekce.

ŠKOLSKÉ A PŘÁVNÍ ROZHLEDY

Branná výchova na národních školách.
Zákon o branné výchově nepřináší v pod-

statě národním školám nic nového. Ministerstvo školství vydá (patrně po publika-

ci prováděcího nařízení k zákonu o branné výchově) směrnice k brannému zákonu, které podrobněji a soustavněji vyloží provádění branné výchovy na národních školách.

Obsazování míst na měšťanských školách. Výnosem min. škol. ze 16. VII. 1937 č. 63.390-I, se stanoví: Místa odborných učitelů na měšť. školách se systemisují bez určení odboru. Kterého odboru je potřeba, určí se před každým jednotlivým obsazením místa. Při obsazování ředitelského místa nebudiž určován odbor, kde jsou zřízena tři místa odb. učitelů, ať jsou obsazena I., II. a III. odborem; kde čtyři, má být čtvrté místo obsazeno odborem IV., při každém dalším podle těchto zásad, které platí, pokud možno, i pro zatímní obsazování. Dosavadní stav má však býti zachován, až by nastaly změny úmrtím, přeložením na odpočinek, odchodem na jinou školu atd.

Nával na střední školy. Nával žactva do škol středních a odborných byl i letos tak veliký, že značnému počtu žadatelů nebylo možno vyhovět, i když zkouška byla s úspěchem vykonána. Je vážné nebezpečí, že za tohoto stavu může vzniknout určitý druh korupce nebo politické protekce, což by našemu školství rozhod-

ně neposloužilo. Otázka bude muset být řešena ze širšího hlediska. Jde ovšem o problém velmi těžký: jak rozmnožit školy a třídy, aniž by se tím rozmnožoval. dnes už beztak hrozivý, zástup nezaměstnané inteligence?

Bezdětné učitelské dvojice. Podle Lidových novin ubývá prý bezdětných učitelských dvojic. V Praze a v mnohých venkovských městech bylo prý mnohem více dovolených pro mateřství než jiná léta.

Čtvrtina žactva odchází na měšť. školy. V Československu bylo k 31. říjnu 1936 15.466 obecných škol s 45.647 třídami a 45.548 učiteli. Tyto školy navštěvovalo v minulém školním roce 1.761.536 žáků, z toho 885.626 dívek. Československé národnosti bylo 1.155.120 žáků, německé 333 tisíc 72, rusínské 114.218, maďarské 113 tisíc 653, židovské 27.807, polské 9794 a rumunské 1582. jiné 6.290. Měšťanských škol bylo v Československu 2028 s 11610 třídami a 13.531 učiteli. Navštěvovalo je 461.802 žáci, z toho 214.843 dívek. Československé národnosti bylo žáků 352.985. Na měšťanské školy tudíž přichází čtvrtina (26 procent) žactva obecných škol. Škol mateřských, opatroven a jeslí je v Československu úhrnem 2746 s celkovým počtem 112.754 dívky.

Nový školní a vyučovací řád

Ministerstvo školství a nár. osvěty vydalo výnosem ze dne 30. července pod čís. 105.513-I nový školní vyučovací řád pro školy obecné a měšťanské i pro školy (třídy) pomocné. Nabude účinnosti až od 1. února 1938 a nahradí se jím dosavadní t. zv. definitivní řád školní a vyučovací z 29. září 1905. Mají tedy školní úřady i učitelstvo půl roku času, aby se s novým řádem seznámili a na praxi podle něho připravili.

Nový řád není předpis povahy převratné ani reformní. Bylo ho zapotřebí předně z důvodů praktických. Mnohá ustanovení starého řádu jsou totiž dnes již neplatná, mnohá byla pozměněna. Od roku 1905 vydáno bylo mnoho předpisů, které svou povahou patřily do školního řádu. Jsou do nového řádu vsunuty a se základ-

ními ustanoveními starého řádu, které byly jen v některých částech změněny, tvoří nový jednotný a přehledný soubor předpisů o vnitřním pořádku a službě školní.

Nový řád byl vydán jako ministerský výnos, má tedy povahu služební instrukce. Proto také všechna ustanovení nového řádu musí se opírat o platné zákony neb vládní nařízení. Starý školní řád byl nařízení ministerské. V naší republice však podle ústavy nejsou nařízení jednotlivých ministerstev přípustná, pouze nařízení celé vlády.

Nový řád má i tendenci unifikační, sjednocuje mnohé předpisy, které v jednotlivých zemích republiky se lišily, když ne podstatně, tedy aspoň v podrobnostech neb ve formulaci. Úplného sjednoce-

ni nemůže však býti dosaženo, neboť malý školský zákon neplatí na Podkarpatské Rusi, proto ustanovení nového řádu o obecných a měšťanských školách na Podkarpatské Rusi platiti nebudou. Ustanovení o pomocných školách vztahují se na oblast celé republiky. Na Slovensku budou i nadále v platnosti některé dosavadní odlišné předpisy, plynoucí z dosud

platných zákonů uherských, na př. o soupisu a evidenci dětí školou povinných.

Ježto znalost školního řádu při výkonu služby je svrchovaně nutná, budeme se jím obírat i v příštích číslech Věstníku, zvláště s ustanoveními novými, jež doprovodíme poznámkami a vysvětlivkami.

K. Žamberský.

Co máme z hospodářského zlepšení

Do nového školního roku vstupuje učitelstvo po stránce hospodářské a sociální celkem s nevelkými nadějemi. Nezaměstnaného učitelského dorostu přibývá rok od roku — zvláště když jsou povolovány nové učitelské ústavy. Ani nařízení o snížení počtu žactva na třídu tam, kde by tato měla býti zrušena, nepřinese pronikavější nápravy. Instituce praktikantů, ač byly všeobecně zdůrazněny její dobré stránky, nebyla zatím obnovena.

Mluví se o tom, že státní rozpočet na příští rok bude zvýšen. Další odbourání platových srážek je však pochybné, když už dnes se tvrdí, že ve státním rozpočtu bude nutno pamatovati na dosavadní — minimální — odbourání platových srážek.

Ani výhoda 50procentní slevy na dráze učitelstvu nebyla ministerstvem železnic přiznána pro svízelnou situaci čl. státních drah. Rovněž ztichlo jednání o přestupovém přídavku učitelstvu měšťanských škol.

Zákon o újezdních měšťanských školách naráží na finanční obtíže a přináší nové a nové spory o hranice obvodů.

Situace tudíž ne příliš skvělá. Když se vidí, že krise hospodářská v celku povolila, učitelstvo necítí skoro vůbec výhod hospodářského zlepšení. Je už to takový úděl, že se na nás dostane vždy až naposled?

Bude nutno znova a znova upozorňovat, dožadovat se, aby spravedlnost sociální

Antonín Kolek:

KONFERENCE

Oběžník č. I. — Správa dvoutřídní obecné školy v Kamenci považuje za svou povinnost třídním učitelům a všem silám na škole zaměstnaným sděliti a na mysl uvést, že první řádná porada čili konference sboru učitelského shora jmenované školy se bude konati v místnostech II. třídy téže nadřčené školy dne 1. září o 10., slovy: o desáté hodině dle střeoevropského času počítajíc. Tento přípis račte členové sboru přečísti, vlastnoručně a čitelně predepsanými tvary písma podepsati a do úřadovny správy školy služební cestou vrátiti.

U Kamenci dne 1. září 192..

Křištof Hunka,

řídící učitel dvoutřídní obecné školy v Kamenci.

Tento ouřední rozkaz přinesl dědek Karhánek — takto 20 let zastávající k libosti nadřízených úřadů funkci školníka — do učitelského kvartýru ve školní budově k ruce zatímního učitele Floriána Uejvody o půl osmé onoho slavného 1. září k nahlédnutí a k podpisu.

Mladý oficír školský seděl právě na kufříku a orientoval se po svém novém bytu. U dveří stál stojan nabitý zaprášenými třídními knihami, ouředními přípisy, výnosy a nosy, hned vedle skříně přeplněná všelijakými tvory i netvory okružleku zemského, naproti na zemi trůnil škopek zatížený kameny, no, paní řídící si tam založila okurku; do učerejška tam stálo i několik hrnců s medem, ale ty byly už pro všechny eventualy odklizeny. U okna byl stolek se sbírkou mineralií a pod oknem, jakož bylo už řečeno, na kufru učitelský spomocník.

platila i pro nás. Říšský Svaz katolického učitelstva se svými představiteli bude — jako dosud — na stráži a bude hájit sprá-

vedlivých sociálních požadavků našeho stavu, jak je to v intencích sociálních encyklik papeže Pia XI.

PRO STUDIUM

V této rubrice budeme sledovati stěžejní díla pedagogická a to takovým způsobem, abychom kandidátům učitelských zkoušek usnadnili jejich studium, přehled a zvládnutí.

Sergěj Hessen: Školství v demokracii.

Celková charakteristika: Je to obraz úsilí, jak rozřešit problémy školské, které vyrůstají z pojmu demokracie a ze současné její krise.

Právo na vzdělání a povinnost státu o ně pečovat, jakož i idea jednotné školy vplynuly jako požadavky demokracie již ve francouzské revoluci.

Rozvíjet v plném rozsahu přirozené vlohy a tak měnit zákonem uznávanou politickou rovnost mezi občany v rovnost skutečnou, to by mělo být podle Condorcetova memoranda z r. 1792 předním cílem národního školství. S tohoto hlediska je vzdělání národa povinností, kterou státní moci ukládá sama spravedlnost. Od Condorceta také pochází první plán takto pojaté jednotné školy, která má býti čtyřstupňová, a to po 4 letech: škola prvního stupně, druhého stupně, institut (škola střední) a lycea (školy vysoké místo dosavadních universit). Školství si představoval jako útvar autonomní, takže by nižší stupeň byl podřízen vyššímu a

všechno školství akademii věd. (Viz obdobný návrh Natorpův v Německu a Hoppův u nás v Hendrichových Filosofických směrech.)

Návrh byl jednoduchý — přímočarý. Vývoj šel oklikami a celého století bylo potřeba, než uskutečněna byla bezplatná a povinná škola obecná a dosud se zřetelně odlišuje povinné školství národní od školství středního a vysokého, přesto, že se v demokraciích nepopírá právo každého občana na všechny stupně vzdělání. K uskutečnění jednotné školy se přistupuje poněmáhlu teprve v 20. století.

Cesta USA:

Z původní školy obecné o 8 ročnicích a čtyřleté školy vyšší přechází se k typu 6-3-3, t. j. k šestileté škole základní s předměty všeobecně vzdělávacími se připojuje nižší střední škola, v níž kromě předmětů všeobecně vzdělávacích, které tvoří základ k dalšímu studiu, je řada předmětů rázu praktického, takže tu může žák poznati své speciální nadání a zvoliti si vhodné povolání. Vychází se z předpokladu, že nemůže býti úkolem školy, aby umožnila všem dětem zvládnouti touž látku, ale vypravití je nejhodnější cestou do života, postaviti je

Školský slouha — stará vojna ab anno 1914 — zabroukl cosi, co by měl být pozdrav, ale nebyl, bodejť on, hrdina od Ravy Ruské, Přemyšlu, Šabace, Gorice i Gorlice, Soče i Piavy, se bude zvlášť abgébovat se zeleným mládencem, který, když on válčil . . .

»Pane zatímní podučitel, tadyk ím neso pismo vod pana řidiciho. Majó to přečíst a podepsat.« Načež, stoje jako svička, rozbalil půl archu balícího papíru, pak číslo Lidových novin — a z papírových útroh se zamračila na spomocníka černozeleň pruhovaná ouřední kniha s nápisem Oběžník.

Učitel vzhlédl udiveně na pedela kamenické školy. »Divím se, pane školníku, škoda psaní, vždyť pan řidící bydlí pouze přes chodbu . . .«

Školník vyvalil oči, práskl zuřivě mocnými vousisky a řekl: »Pefél je pefél. Na

vojně só oficiři, krýksreglama, prach a volovo, v cibilu zas představ a zákone a ušade se musí držet huba a poslóchat.«

Učitel mlčky kvitoval lekci o autoritě a subordinaci, zběžně přehlédl oběžník č. I., vylovil z náprsní kapsy tužku, načmáral jen tak podpis a chtěl knihu položit na stůl do společnosti minerálů.

Jako lvíce chránící své mládě, tak energicky poskočil ke stolku školník. Oči mu svítily, husarské kníry se zježily kolmo k uším. »Halt, pane podučitel, je vidět, že só ještě neausbldované legrut, dýnstbuch, teda jako voběžník mám pefél vrátit panu řidicímó.«

Uchopil knihu, zabalil ji pečlivě do čísla Lidovek, pak do půl archu balícího papíru a neuznávaje spomocníka za hodna jedinkého pohledu, odešel pln rozhořčení, bez pozdravu, rázným vojenským krokem.

*

na vhodné místo v životě — pravý člověk na pravé místo. Tedy diferenciaci, již napomáhá testy výkonnosti. Třetí stupeň tvoří školy odborné a škola typu akademického (vyšší střední škola).

Cesta Anglie:

Anglie byla až do r. 1902 typem dualistické soustavy školské. Školy střední byly začtvu škol elementárních naprosto nepřístupny. Byly buď čistě soukromé nebo nadační a měly pro své žáky vlastní přípravky. Zákon z r. 1902 prodloužil povinou školní docházku do 14 let, tedy osmiletou a zřídil místní školní úřady. R. 1918 pak byl vydán zákon, který ustanovoval, že žádnému dítěti, schopnému ke studiu na střední škole, nesmí býti překážkou, že nemůže platiti školné. Tím, že docházka do obecné školy byla rozšířena, zvýšila se úroveň této školy tak, že se střední školy zbavovaly přípravek a přejímaly do svých prvních tříd žáky škol obecných. Tak nastala tendence sjednocovací. Přesto však je dnešní obraz anglického školství velmi složitý.

Veřejná škola elementární je udržována z třetiny dobrovolnými příspěvky a ze dvou třetin z veřejných prostředků pod dozorem státu.

Dělí se na 3 stupně: I. do 8 let, má ráz školy mateřské, II. od 9—11 let je stupeň střední a pak stupeň třetí buď nevýběrový (centrální škola) nebo výběrový. Přestup na střední školu se děje po ukončení 6. škol. roku. Tato má 6—7 tříd. Podle úpravy škol londýnských, o nichž bylo vypracováno memorandum sira Henryho Hadowa, má dojiti k zavedení školy jednotné, takto uspořádané: I. stupeň 6 tříd školy primární, II. stupeň čtyřletá škola moderní má míti možnost diferencovat žáky podle schopností pro školu střední buď nevýběrovou nebo výběrovou školu moderní. K ní se připojují: 1. odborné kursy pokračovací, 2. celodenní školy odborné z výběrové větve a absolventský kurs, připravující pro universitní studium. Je tu patrna tendence nebránit a nevykloučovat ze školy II. stupně, ale dáti možnost uplatnit žáka na místě, na které se hodí.

Cesta Rakouska:

Plán Glöcklův — tři stupně čtyřleté: I. Grundschule, II. Mittelschule, III. Oberschule. Mittelschule zabírá 5.—8. rok a má dvě větve: pro podprůměrné žáky a pak pro průměrné a nadprůměrné žáky. Na větev první se měly připojit povinné školy pokračovací a nižší školy odborné, na větev druhou vyšší školy odborné a vyšší třídy škol středních — obojí spojené názvem Oberschule.

Provedení plánu: I. Grundschule, II. Hauptschule a nižší škola střední spojené osnovami tak, že přestup z jedné větve do druhé je lehce možný. III. stupeň tvoří vyš-

ší školy střední a odborné, diferencované podle nadání. Diferencování provádí škola s vědomím a účastí rodičů. Škola přechází po zápasech od formální a abstraktní všeobecnosti ke skutečné celistvosti, při níž přichází osobnost dítěte i zájem společnosti na své právo — jde tedy vývoj cestou demokracie. Uhájila svou autonomii a při tom dospěla k povznesení vyšších ročníků povinné školy. Znamená tedy její demokratisace duševní obohacení širokých mas lidových.

Idea pracovní školy — daltonský plán:

Problém pracovní školy stal se středem zájmu pedagogů. Zvláštní pozornosti se těšil daltonský plán, jako jeden ze způsobů řešení. Jméno má podle města Daltonu (v Mass. USA) — původkyní jeho je Helen Parkhurstová. Doba vzniku 1919.

Podstata: Individuální práce žáků v pracovnách (nikoli ve třídách), vybavených pomůckami. Žák dostane přesný plán práce, podpisuje smlouvu (kontrakt) a může volně disponovat časem. Slabší má možnost volnějšího tempa a možnost vyžádati si radu od učitele a nadanější možnost většího úkolu.

Význam: Pokus odstraniti pasivní školu s jejími nedostatky: šablonovitostí — pro všechny týž úkol, předvedený učitelem a napodobený žáky; — atomismem — žáci tvoří sumu školních atomů, nikoliv organismus, poněvadž každý z nich sám napodobuje a mezi nimi vládne navzájem rovnost. Individuality žáků se nedbá — úkol se dává pro žákovská schémata — škola je proto i antisociální i antiindividuální.

Pokusy o reformu pasivní školy: koncentrace učiva, zavedení vlastivědy jako koncentračního bodu, výchovné vyučování, skupinové vyučování, přizpůsobování úkolů schopnostem žákovským, zřizování tříd pro slabší žáky.

Bloudění: školy naplňovány rukodílnou prací (Kerschensteiner, Blonskij), ale to nestačí, poněvadž i v takových školách lze pracovati týmiž pasivními metodami.

Daltonský plán je sice dobrý, ale snadno bývá zkreslen. Nejcennější jeho přínos je svoboda, kterou poskytuje žákovi — nešněruje jej, nedohání zvoncem, vyučování přizpůsobuje jeho schopnostem. Někde však byl znetvořen: nadělány pracovny, navráběno úkolů, učitel se stal pomocníkem při řešení úkolů jako korepetitor. Dochází se k poznání, že vyučování ve společenství tříd je nezbytné a úkolem učitelovým je učiti žáky myslet, uvádět do způsobu, jak by každý z nich dovedl si najíti cestu ke zvládnutí učiva podle svých schopností. Proto tam, kde se mu rozumí, nerozhlíbejí třídy, ale nechávají je pohromadě, vyučují kolektivně, otvírají cestu k řešení problému, ale dávají také možnost práci individuální. Princip

společné práce. Správné je tedy reformovat kolektivní práci, nikoliv ji rušit. Najítí rov-

nováhu mezi individuálním a sociálním.
Pokračování.

Požadavky katolického učitelstva v Polsku

Katolické učitelstvo polské, organisované v Stowarzyszeniu chrześcijansko-narodowego nauczycielstwa szkół powszechnych konalo koncem škol. roku své porady a vydalo obšírné resoluce. Zdůrazněna výchova náboženská na základě katolickém a upozorněno na nedostatky výchovy národní. Učivo má býti rovnoměrně rozděleno, protože v 5. a 6. tř. jsou žáci přetěžováni. Některé učebnice nevyhovují ani po stránce náboženské, ani národní, ale jsou prosyceny často doktrinami mezinárodního pacifismu(?) a socialismu. Prozrazují často žádost o uznání Sovětského Ruska. Též po stránce jazykové jsou málo vhodné. Takové učebnice nepřesvědčují děti, budí v nich nechuť ke knihám, nejsou učiteli pomocníky ani v učení, ani ve vychovávání. Mohou býti i někdy zdrojem demoralisace. Žádána revise žákovských knihoven, protože jsou v nich knihy, které neodpovídají potřebám výchovy náboženské a národní.

Konstatuje se s radostí, že ve Slezsku s vypršením ženevské smlouvy přestane kupčení s dětskou duší a že žádné polské dítě nebude už ve škole německé. Shromáždění vyslovilo přesvědčení, že ve školách, v nichž se vzdělává mládež křesťanská, nemají být děti židovské. Je zásadním požadavkem, aby ve školách polských učili pouze Poláci a katolické děti aby nebyly vyučovány učiteli jiných vyznání nebo bez vyznání. Ředitelé a profesori pedagog. lyceí a pedagogii buďtež katolíci a narodovci.

Státní rozpočet má býti upraven tak, aby co nejdříve tisíce dětí ve věku školním mohly býti zaškoleny a aby byl sní-

žen počet žactva na jednoho učitele. Školy jsou přetěžovány nejrůznějšími slavnostmi. Žádá se jejich omezení nebo aspoň ať školy nemusejí o nich podávat povinně zprávy. Žádá se zřízení školních rad při všech školních ústavech. Školní rozpočty obcí ať jsou přesně dodržovány.

Z požadavků stavovských, pokud nás pro svou příbuznost nebo odlišnost zajímají:

Řádné vyplácení místního přídatku státní pokladnou 1. dne v měsíci zároveň s platem; učitelstvu na vsi přidělit nejméně hektar orné půdy nebo mu vyplácet rovnocennou odměnu peněžní; snížení školního platu státním zaměstnancům o 50 procent, jejichž dítě dostane jednu nedostatečnou; drahotní přídatek ve větších místech; zrušení poplatků při konání praktické zkoušky učitelské a účastníkům státních a prázdninových kursů; bezplatný okružní lístek jednou ročně každému učiteli, aby mohl důkladně poznati vlast; snížení na dráze výletům školním i učitelským na výši režijního jízdného; právo na odpočivné po 10 letech služby; zápočet služby vojenské; povolání všech pensionovaných, schopných práce, do služby.

Dále změna předpisů kvalifikačních, přísný zákaz inspektorům, že nesmějí nutiti učitelstvo podávati žádosti o přeložení a konečně se Stowarzyszenie domáhá, aby jeho členové byli postaveni na roveň se členy jiných učitelských spolků a bylo této zásady dbáno zvláště při jmenování zkušebních a disciplinárních komisí, dále při obsazování míst ředitelských cestou konkursu.

NÁŠ HŘBITOV

Za † kolegou Jaroslavem Krejčím

Začátkem prázdnin spěchal ke svým rodičům do Hlubokých Mašůvek u Znojma, ale napřed se zastavil u svého bratra dra

Krejčího v Brně. Na svátek sv. Petra a Pavla šel se s ním koupat do Svatky u Bystrce nad Brnem. Po krátkém zápase

se zrádnou prohlubní utonul. Bylo 10 hod. Jeho klidný obličej se stopou mírného úsměvu svědčil o tom, že nepocítil hrůzy smrti. Pohřeb se konal 2. července v Hl. Mašůvkách. Krajinský odbor katol. učitelstva v Uh..Brodě, jehož byl kolega hned od začátku své učitelské dráhy členem, věnoval věnec a smutečním projevem snažil se zmírniti bol rodiny z tak náhlého a neočekávaného jeho odchodu na věčnost. Rodina kursovní vzpomněla svého milého kolegy modlitbami a mší svatou, kterou pro spásu jeho duše obětoval duch. vůdce P. Alfons Daňha v Trenčíně 14. srpna. Na kursu ve Znojmě poznali jsme milého kolegu jako veselého, vtipného a příjemného společníka. Na kurs v Trenčíně přihlásil se s velikou radostí, ale nedočkal se ho; odešel na kurs věčný.

Narodil se 17. listopadu 1912 v Hlub. Mašůvkách u Znojma. Studoval na učit. ústavě ve Znojmě, kdež maturoval 1932, zkoušku způsobilosti vykonal 1935. Od 9. V. 1933 vyučoval ve Vlachovicích, pak v Lačnově a Sv. Sidonii na okrese Uh. Brod. Jeho působení ve škole i mimo školu bylo velmi dobré, byl velmi oblíben jak ve sboru učitelském, tak u občanů bez rozdílu přesvědčení. Byl společenský, takt. ní, stále veselý a usměvavý. Ve schůzích Kraj. odboru počínal si velmi čile, měl vždy návrhy a přání, která byla prováděna ku prospěchu celku. Měli jsme ho opravdu rádi. Pan řídící i pan inspektor měli jej také rádi a želi s námi jeho ztráty. Kéž Učitel věčný odplatí jeho věrnou službu životem věčným! R. i. p.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Katolické učitelstvo slibuje při památce sv. Mučedníka Václava!

Krásně skončily letošní exercicie učitelské v Čes. Budějovicích. K závěru exercicii donesl exercitátor ostatkový kříž, v němž byly uloženy ostatky sv. Václava. Uěnoval je svého času do Budějovic nezapomenutelný biskup Podlaha.

Exercitantům se připomnělo, jaká to chvíle a co má býti obsahem jejich myšlenek a citů. Zbožně zní píseň svatováclavská kaplí. A potom přikleká 46 exercitantů a exercitantek a kněz podává jim k políbení schránku s drahým pokladem . . . Nikdy snad nezapůsobil podobný obřad tak mocně jako tentokráte. Uždyť líbali ostatky Dědice země České, toho mladistvého Světce, u něhož líbezdná měkkost citu snoubila se s mužně pevnou neohrožeností a krajní aktivitou pro Krista, pro Církev, pro národ . . . Kolik tu myšlenek táhlo dušemi exercitantů . . . Líbali ty zlomečky kostí Mučedníkůvých a v jejich polibcích byla láska k velikému Světcu, uzešlému z naší krve, byl v nich i příslib, že budou věrni Kristu do poslední krůpěje krve, třeba i za cenu života — tak jako svatý Václav . . . Prostory kaple chvěly se po-

hnutím. Cosi nevýslovně svatého a spolu silného prožívali exercitanti v hlubinách duší. Nezapomenou tak snadno této chvíle, kdy při Václavově svaté a drahé památce na Jeho ostatky slibovali věrnost až do konce . . .

—X—

—rk—

Hranický odbor konal schůzi 20. června 1937 U černého orla v Hranicích. Po vyřízení věcí organizačních podal místopředseda zem. spolku kol. K. Žamberský velmi podrobnou a výstižnou zprávu o posledním návrhu nového školního vyučovacího řádu. Věc velmi důležitá — normy, kterými se má naše školství řídití snad desítky let. Přítomní vyslechli referát s velikým zájmem. Svědčila o tom živá debata, která se rozvinula ke konci schůze. Prodebatovaly se některé body jak po stránce právní, tak i technické a zvláště ideové. Škoda, že krajně nepříznivé počasí a jiné okolnosti znemožnily větší účast.

Třebíčský odbor. V září připravuje se v našem městě **Krajský sjezd katolíků záp. Moravy** pod heslem »Křesťanství do veřejného života!« Účelem jest povzbuditi sebevědomí katolíků a poukázati ve světle papežských encyklik na sociální i společenské potřeby doby. Sjezdu zúčastní se muži, ženy, mládež a inteligence, jejíž složkou bude náš odbor. Přesný program najdete v příštím čísle Věstníku. Kolegové a kolegyně, připravujte se a agitujte pro zdar sjezdu! V den

sjezdový bude i naše **valná schůze**. Jako loňského roku, i letos budeme pořádati **cyklus přednášek** pro širší veřejnost. Promluví literáti z našeho kraje.

Novojicinsky odbor konal 25. srpna svou prázdninovou schůzi společně s katol. studenty v Katol. domě v Albrechticích. Schůzi řídil předseda odboru poslanec Otáhal. První referát měl prof. P. Botek, duchovní rádce obou složek, který vyběhl shromážděné k modlitbě za zdar jednání. Nato vřele promluvil o spolupráci katol. učitelstva se studentstvem a vytýčil vůdčí poslání naší inteligence ve smyslu katol. akce. Kolega Hanzelka, redaktor, člen ZŠR, měl obsáhlou přednášku na téma »Obrázky z našich dějin«. Probral dobu husitskou a pobělohorskou a dokázal na mnohých případech, jak těžce se dostává na povrch historická pravda, která je vlastně pravdou katolickou. Přednáška vědecky zpracovaná a doložená citáty z nejpřednějších našich historiků, setkala se s velkým zájmem. Další chystaná přednáška o kinoprojekci ve škole odpadla, neboť kolega Janík se nemohl dostavit. Předseda pak podal vystižný

referát o školské politice v našem státě. Ke konci nabádal všechny ke studiu, k řádnému plnění stavovských povinností a k hájení křesťan. světového názoru. Během schůze pozdravil účastníky místní p. farář St. Suchánek, který se svým pohostinstvím mile zapsal do srdcí všech. Jednatel K. Pavlík pečoval otcovsky i se svou paní o tělesnou posilu účastníků. Po společném obědě byla podniknuta exkurse do studentské vozovky a leteckých dílen. Byla to šťastná myšlenka zařaditi tento podnik do programu schůze. Účastníky v čele s p. poslancem Otáhalem uvítal zástupce ředitele p. dr. Šmied. Ve vozovce podal odborný výklad místozávodní p. Benisch, v letec. dílnách šéfkonstruktor p. inž. Tomáš. Bylo se věru na co podívat. Škoda, že čas tak rychle ubíhal a pilot p. Mahena nám mohl předvésti ze svého vrcholného umění jenom malou část. Předseda poděkoval všem za laskavou ochotu. Dík patří též velitelství leteckého pluku v Olomouci, které exkursi povolilo. Škoda, že mnohé odradil od účasti na této zdařilé schůzi dešť a rozvodněná Odra.

M Í S T A • O Z N Á M E N Í • R A D Y

Upozornění

Mnozí kolegové změnili svoje působiště. Časopis jen tehdy mohou dostávat řádně, když každou změnu místa budou ihned hlásiti administraci Věstníku, Přerov, Masarykovo nám. 16.

Katoličtí učitelé, hlaste se o místo ředitele na měšťanské škole chlapecké v městě ve vých. Čechách, které bude co nejdříve obsazeno. Informace v redakci.

Do Šobrovy pedagog. knihovny katol. učitelstva přibylo: z pozůstalosti po kol. Jar. Krejčím dar 9 pedagog. spisů, darem p. insp. Šobra dalších 25 svazků, koupí 2 svazky. Štědrým dárcům Pán Bůh zaplať!

Upozorňujeme P. T. odběratele na přílohy Vydavatelského odboru ÚSJU, přiložené do dnešního čísla.

Vyučování podle slabikáře S úsměvem! Učitelé se upozorňují, že Státní nakladatelství vydalo k slabikáři prozatímního dvoustránkového průvodce, nazvaného Orientační přehled čítanky s úsměvem, kterého obdrží školy na požádání zdarma. Podrobný průvodce je k tisku připraven a datum jeho vydání bude oznámeno včas ve Věstníku Státního nakladatelství, který je zasílán každé škole. Napovědné obrazy budou dány do tisku, jakmile bude dáno svolení k vydání ministerstvem školství a nár. osvěty. Jpav.

Do dnešního čísla přikládáme složenky a prosíme, aby jich bylo noužito k noukázání předplatného, které činí 25 Kč ročně.

... a nyní též **Alpa zubní krém**. — Známa továrna na francovku Alpa rozšířila svoji působnost na výrobu zubního krému. Tak jako Alpa francovka, tak také zubní krém Alpa jest vyroben z nejlepších čistých surovin. Není tuhý ani rosolovitý a nedrobí se jako pasta, nýbrž je pěkně vláčný jako opravdový krém. Jest prosyceu nejjemnějšími aromatickými látkami, které dobře desinfikují ústní dutinu. Má zvláštní kořenou chuť a po použití zanechává pocit příjemného osvěžení. Bohatě pění a dobře čistí zuby. Zubní kámen odstraňuje lékař. Alpa zubní krém zamezuje rozkladní zbytků jídel v ústech. Tím, že si čistíte zuby zubním krémem Alpa, ztužujete dásně a upevňujete zuby. Alpa francovka i zubní krém jsou jakostní výrobky. — Známa vkusná, symbolická úprava výrobků Alpa vzbuzuje sympatii. Jméno a dobrá pověst značky Alpa zaručuje hodnotný zubní krém.

Česko-německý čtenář a překladatel, jazykový časopis k osvěžení, rozšíření a zdokonalení v něm. řeči. Výbornou a levnou pomůckou k rychlému a dokonalému naučení se němčině je pravidelné čtení tohoto zajímavého a zábavného měsíčníku. Obsahuje zajímavé povídky, články, zprávy, anekdoty, dopisy, rozhovory atd. Protilehlým překladem obou jazyků odpadá obtížné vzhledávání slov ve slovníku, neboť čtenář má možnost svůj překlad sám kontrolovati. Vyznačení těžších slov a obrátů přispívá k rychlému a snadnému jich zapamatování.

Bez jakékoli mluvnice jsou čtenáři snadno pochopitelným, příjemným způsobem podávány jazykové znalosti, jichž je třeba, aby-
chom mohli správně, nenuceně a plynně

mluvit, číst a psát německy. Prospekty a u-
kázkové sešity zdarma zašle (s odvoláním
na tento časopis) ochotně nakladatelství
Gustav Förster, Jablonec n. Nisou.

LITERATURA

Kolegové a kolegyně! Chcete nau-
čit lehce a dobře pravopisu? Opatřte si
sbírku dobrých diktátů. »Diktáty« pro
vyšší stupeň školy obecné a pro školy měš-
tanské upravil Antonín Krejčíř, okr. škol.
inspektor. Je v ní 360 diktátů, vhodných
přiměřeným rozsahem, bohatých pravo-
písnými jevy, poutavých pěkným obsa-
hem, pěkných bezvadnou formou. Za 15
Kč expeduje Administrace Věstníku katol.
učitelstva v Přerově, Masarykovo nám. 16.
— Kupte si je! Posloužíte sobě a prospě-
jete dětem!

Některé nedostatky školní výchovy. Na-
psal dr. Fr. Smotlacha, vydala »Knihovna
Nové tělesné výchovy« svazek 25, cena Kč
7.50. Autor knihy, známý náš odborník tělo-
výchovný, podrobuje kritice nynější praxi
výchovnou, v níž výchova tělesná jest od-
dělena od výchovy ostatní, ačkoliv by měla
býti jejím základem, a staví pořadem jed-
notnosti pedagogické praxe, která zároveň
přihlíží k přirozeným schopnostem a nadá-
ní jak národa, tak jednotlivce. V knížce
najdou vychovatelé, jak učitelé, tak pro-
fesoři i rodiče mnoho podnětů, kterým by
měli věnovati větší péči.

Státní nakladatelství v Praze 1937:

**Špitálská, Vaňousová, Zimová, Učebnice
domácích nauk.** Pro 3., 4. a 5. post. roč.
obec. škol. Schváleno. Kč 3.60.

Rytíř smutné postavy. (Don Quijote de la
Mancha). Pro obec. a měšťan. školy upravil
J. V. Flos. 4 Kč.

Josef Müller, Mateřská řeč. Cvičebnice ja-
zyka českého pro školy obecné. Díl II. pro
4. a 5. post. roč. Vydání trojdílné. Schvále-
no. Kč 8.50.

Josef Müller, Mateřská řeč. Cvičebnice
jazyka českého pro školy obecné. Díl II. Pro
3. post. roč. Vydání čtyřdílné. Schváleno.
7 Kč.

**Bauch-Šulista, Učebnice německého jazy-
ka pro měšť. školy. Stupeň IV.** Schváleno.
Kč 9.50.

**Bedřich Rosenfeld, »Duha« jede do Masa-
gary.** Dobrodružná cesta dvou hochů. 9 Kč.

**Prof. MUDr. K. Welner, Zpráva po-
všechná a zprávy podrobné o státních kur-
sech tělovýchovných v roce 1936.**

Ráno. Čítanka pro čtvrtý post. roč. obec.
škol. Díl. VI. Sestavili Homolka, Novotný,
Sedláček a Vaněček. Schváleno. 11 Kč.

Ráno. Čítanka pro pátý post. roč. obec.
škol. Díl VII. Autoři tíž. Schváleno. 11 Kč. —
Zdá se, že tato čítanka opouští pomalu ne-

možné popřevratové experimentování. Vý-
běr článků až na maličkosti přiměřený. V
VII. díle ovšem zase husitiády, ale — ko-
nečně! — také článek o Karlu IV.

**Seznam spisů pro přípravu ke zkouškám
učitelské způsobilosti pro školy obecné.** Vy-
pracovala knihovní komise Ústřední peda-
gogické knihovny v Brně v souhlase se
všemi zkušebními komisemi pro učitelství
na školách obecných v zemi Moravskoslez-
ské. Nákl. Ústř. pedagog. knihovny v Brně,
U solnice 12.

Mojmírova říše. Vlastivědný časopis země
Moravskoslezské. Ročník I., číslo 1. Vychází
měsíčně o 16 stranách za roč. předplatné 12
Kč. Redakce a administrace v Nákle u Olo-
mouce. V redakční radě mimo jiné: Dr.
Neumann, dr. Závadský, odb. uč. Kolek, říd.
uč. Kuncek. — První číslo se reprezentuje
pěkně článkem dra J. Skutila o archeologii
a výzkumu Moravy, P. B. Zlámala o kostele
sv. Mořice v Olomouci, studii Kolkovou o
českých bratřech na Moravě před bitvou bě-
lohorskou a j. a přináší řadu vlastivěd-
ných drobností. Časopis doporučujeme vřele
učitelstvu jako dobrou pomůcku k vyuč-
ování vlastivědy, tím spíše, že jeho základ-
ní tendence je katolická. Je naší povinností,
abychom dobrou snahu redakce podepřeli.

**P. Raul Plus T. J.: »Maria v našich bož-
ských dějinách.«** Přel. Hedvika Vávrová r.
S. C. J. 1937. Vydalo nakladatelství Kropáč
& Kucharský v Praze II., Spálená ul. č. 23.
Cena 12 Kč. Knihy P. Pluse jsou u nás zná-
my a působí v duších s pravým požehná-
ním. Tato nová jeho ukazuje úlohu Panny
Marie v našich duších, jak je naší Matkou
a za jakou cenu, jak ji Bůh zahrnul nadpři-
rozenými požadky a jak je naší Prostřed-
nicí.

**Dr. Josef Hronek: »Obrazy z dějin kato-
lické Církve.«** Aprobovaná učebnice pro
školy měšťanské. Vydání s 37 obrazy a ma-
pou. Zcela novým přínosem je přítomná u-
čebnice dra Jos. Hronka, zpracovaná podle
platných osnov pro školy měšťanské. Kniha
obsahuje stručně dějiny křesťanského sta-
rověku a systematicky rozděluje dějiny na-
ší domoviny. Zvláště výrazně vystupuje
přednost učebnice dra Hronka v podání cír-
ních dějin v rámci dějin všeobecných, pro-
híraných na školách měšťanských, doplňu-
je toto učivo po stránce kulturně-historické.
Z líčení církev. dějin doby Přemyslovců, ob-
dobí cvrilomet. a svatováclavského, trvskají
city lásky k České, Moravskoslezské i Sloven-

ské zemi i povědomí slovanské příbuznosti. Amoho je tu pověděno o českých kněžích a jejich vlivu na české obrození. Pěkné vojen- ne obrazy předních umelců velmi vhodně doplňují text a hodnotu knihy ještě zvyšují. — Učebnice zavádí se začátkem školního roku 1937—38 na měšťanských školách. Vázaný výtisk stojí pouze Kč 7.60. Pro knihovnu pauperum povoluje se přiměřený počet podle celkového odběru výtisku. Vydalo nakladatelství Kropáč & Kucharský v Praze II., Spálená ul. č. 23.

Jana Vrby Dolina, druhý román chodské trilogie, poctěný cenou hlavního města Prahy, vychází právě v sešitovém vydání (Vybrané romány Jana Vrby) nákladem L. Mazáče. Vybrané romány Jana Vrby vycházejí týdně v sešitech o 32 stranách po 2 Kč. K dostání v každém knihkupectví.

Dr. Josef Navrátil: Tajemství dní plodných a neplodných u zdravé ženy. 24 Kč, vázaná 36 Kč. Vydalo nakladatelství Čin v Praze. Stručně a věcně vykládá v tomto spisku autor myšlenky, které z katolického stanoviska byly podány svého času v knize Georgově.

Jaroslav Maria: Král. Román. Stran 522, 33 Kč, váz. 43 Kč (nakladatelství L. Mazáč v Praze). »Sensační« reportáž, ale dnes už skoro bez sensace ve stylu Mariových románů.

Eduard Beneš, filosof a státník. Za redakce dra A. Hartla, vrch. odb. rady ministerstva zahr. věcí a za spolupráce čelných vědeckých pracovníků, spisovatelů a žurnalistů vydalo nakladatelství L. Mazáč v Praze rozměrný sborník, v němž jsou po prvé souhrnně, kriticky a vědecky podány a oceněny filosofické a politické názory presidenta naší republiky. Mohutný svazek kvar- tového formátu o 360 stranách má čtyři oddíly, které pojednávají o dru Benešovi jako o filosofu a státníku, osvětlují a oceňují jeho osobnost a přinášejí výběr jeho myšlenek a názorů. Cena brož. knihy 85 Kč, váz. 110 Kč. V povaze našeho presidenta krystalisují nejlepší vlastnosti národní: houževnatost, skromnost, poctivost a mírumilovnost. Proto vítězí v osudových zápasech mužná osobnost Benešova, plná víry v poslání člověka a v budoucnost listva, proto je tento sborník věcným a důstojným projevem díky a úcty za vše, co vykonal pro naši republiku, je viditelným znamením doma i za hranicemi, že v dnešních dobách, kdy jde o veliké věci, je československý lid se svým presidentem zajedno.

T. G. Masaryk: Problém malého národa. 7 Kč, vázaná 9 Kč. Vydalo nakladatelství Čin v Praze. Skupina kroměřížských bibliofilů objevila v kroměřížském měsíčníku Tyrš z roku 1905 přednášku, kterou měl T. G. Masaryk 15. a 16. dubna 1905 v uni-

versitních extensích v Kroměříži o problému malého národa. Přednáška vyšla v nakladatelství Čin. Tato malá knížka Masarykova zachycuje problémy Masarykova, k nimž se častěji vracel od začátku let devadesátých, které řešil za války světové i po ní, v samostatném československém státě, jehož byl budovatelem a prvním presidentem. Jejich osm kapitol (Obsah pojmu národa, Vývoj pojmu národnosti, Národnost a humanita, Národnost a svědomí, Velký a malý národ, Prostředky národa malého, Poučení z historie, Kam spějeme?) aforisticky, jasně a pevně ražených před třetinou století, je nejen svědectvím Masarykova hlubokého rozpoznání národní situace před válkou, ale také potvrzením, jak jeho program je stále živý a aktuální. Neboť dnes jde o též problém malého národa a jeho státu, o upevnění a zajištění silami vnitřními, věrností humanitě a demokracii, a součinností s malými, většími a velkými spojenci.

Zborov 1917—1937. Památník k dvacátému výročí bitvy u Zborova 2. července 1917. 148 stran textu a 71 hlubotiskových příloh. 95 Kč, váz. 115 Kč. Vydali Čin a Orbis v Praze. Redakcí legionářských spisovatelů Josefa Koptv, Františka Langra a Rudolfa Medka dostává se naši veřejnosti slavnostní publikace, která sice vychází příležitostně k dvacátému výročí slavné bitvy zborovské, má však cenu trvalou. Památník je rozvržen do pěti dílů. Vstupní část tvoří projevy představitelů Československé republiky a její brané moci. Za nimi následuje obraz bitvy u Zborova, složený z pohledů, jak se zachytily v myslích zborovských bojovníků, a stručné a výrazné odpovědi jiných účastníků zborovské bitvy na otázku: Co znamená Zborov v Tvém životě? Vojenský a politický význam zborovského vítězství je dále oceněn v člancích legionářských historiků a v člancích členů odbočky Československé národní rady v Rusku. Závěrečnou část pák tvoří příspěvky československých spisovatelů, hudebních skladatelů a výtvarníků. Hlubotiskové přílohy prokládají text. Jsou to celostránkové dokumentární fotografie z cesty československé brigády ke Zborovu, ze zákonů, z bitvy, z událostí no bitvě, fotografie československé, ruské i rakousko-uherské. Zborovský památník je kniha nejen někná, nýbrž i včasná, neboť nikdo ji nepřečte bez užitku pro své noučení i pro svou posilu.

Františka Palackého klasické dílo »Dějiny národa českého«, vycházející sešitově v nakladatelství L. Mazáč v Praze jako jubilejní vydání, ilustrované J. Gothem, ukončilo již v posledních svých sešitech (27. až 25.) druhý díl. První sešit III. dílu (sešit 35.) probírá již počátek husitství a počátky

náboženských nepokojů. Sešity po Kč 2.60 a desky na I. a II. díl po 10 Kč lze obdržeti v každém knihkupectví.

4. svazek revue »Archy« roč. XXV. vyšel s bohatým obsahem. Revue »Acha«, dvouměsíčník pro literaturu, umění, kulturu a život, vychází za redakce P. Em. Masáka a nákladem Družiny literární a umělecké v Olomouci. Předpláci se na rok Kč 36.30, na půl roku Kč 18.30, jednotlivé svazky po Kč 6.30. Ukázková čísla zaslá administrace a expedice »Archy« v Olomouci, Wilsonovo 16. Přihlašujte se, prosíme, za odběratele.

K ukončení druhé třetiny »Poznání«, sborníku soustavného sebevzdělání. Dostalo se nám dvojsešitu 9.—10. (19.—20.), který uzavírá druhý díl tohoto, pro každého tak důležitého díla vzdělávacího. — Nyní lze přehlednouti i bohatství tohoto svazku: 28 různých autorů dělilo se o obsah článků deseti disciplín, doprovázených více než 200 krásných a názorných vyobrazení, vedle spousty tabulek, schemat a j. — Sešit doplňuje nezbytný u děl tohoto druhu heslář jmen a věcí, takže ukončené dílo je vlastně jakousi encyklopedií i slovníkem. Nyní zbývá ještě díl III., který počne vycházeti ihned po prázdninách a pro něj je připraven materiál.

Šestou knihou **Polské knihovny** jsou dva romány: Jaroslava Iwazskiewicze »**Slečny ze statku**«. Přeložil V. Dresler, str. 208, 18 Kč, váz. 30 Kč. Nakl. L. Mazáč, Praha, Spálená. Hrdina románu ztrávil kdysi nejkrásnější chvíle svého mládí na venkovském statku svých příbuzných uprostřed dorůstajících dívek. Po patnácti letech, po válce, přichází tam na návštěvu: setkání s provdanými družkami a s hrobem jedné zemřelé, vyvolává celou stupnici dojmů i zážitků. — Druhý románek »**Březina**« obměňuje a dokresluje toto téma na kontrastu povah obou bratů: jejich setkání na samotě, jejich erotické sklony k živým hvostem okolí a nad mohylou manželky staršího z nich v březovém háji. — Soubor šesti dosud vyšlých svazků »Polské knihovny«, vydaných v nakladatelství Mazáčově, podává zajímavý a výstižný obraz soudobé polské literární tvorby.

Společnost národů — záruka míru. Československé sdružení pro Společnost národů vydává pod tímto názvem brožuru vzniklou z přednášek o činnosti a díle Společnosti národů, Mezinárodní organizace práce a Stálého dvora mezinárodní spravedlnosti. Redigoval ji Konstantin Jelínek a obsahuje přednášky K. Krofty, J. Chmelaře, L. Radimského, A. Krále, J. Kotka, J. Žourka a J. Kose. Uvědomělé veřejné mínění o tak nové a složité otázce iako jest Společnost národů, odzbrojení, mezinárodní spolupráce, nemůže se tvořiti přes noc, nestačí také,

má-li o těchto otázkách jasno několik vedoucích státníků, politiků, novinářů a profesorů. Jest potřeba, aby se o těchto problémech psalo, mluvílo, debatovalo všude, na vesnicích, v továrnách, dílnách a hlavně ve školách. Tento sborník přednášek je znamenitou pomůckou k tomu a zaslouhuje si opravdu rozšíření co největšího. V komisi nakladatelství »Orbis« (Praha XII.). Brož. 5 Kč.

Perfektně německy za 4 Kč měsíčně! Výborný prostředek k rychlému a dokonalému naučení se německé řeči je pravidelné čtení jedinečného a velice zajímavého jazykového časopisu »**Česko-německý čtenář a překladatel**«. Tento měsíčník obsahuje stále množství dobrých povídek, krátkých novel, anekdot, rozmluv, poučných statí, dopisů atd. Protějším překlade obo řeči odpadá obtížné vyhledávání ve slovníku a jest umožněna čtoucímu vlastní kontrola učiva. Beze vší gramatiky poskytují se čtenáři snadno pochopitelnou a příjemnou formou živé znalosti jazyka, kterých je třeba pro správné, nenucené a plynulé čtení a mluvení německy. **Zdarma ukázkové sešity** v každém lepším knihkupectví a časopiseckém obchodě, nebo přímo u **nakladatelství Gustav Förster, Jablonec n. N.**

Ke školské neděli doporučujeme k agitaci laciné letáky k šíření mezi lidem: Dr. M. Sadovská: »**Nezapomínejte na školskou otázku!**« a »**Bojujme za křesťanský ráz školy!**« po 10 hal., poštou po 30 hal., 10 výtisků poštou 1 Kč. — Od téže spisovatelky vyšly: »**Bděte a modlete se!**« po 20 hal., poštou 40 hal., 10 výt. poštou 2 Kč. Zaslá Český tiskový spolek, Č. Budějovice, Kněžská 7.

Jitro, časopis katolického studentstva čsl., má jediný cíl: vychovávat studenty v duchu křesťanském a národním. Počátky katolické obrody, jak se počínají jeviti mezi mladou inteligencí, jsou z velké části i jeho dílem. Velký cíl má Jitro: získati Kristu všechno studentstvo naší vlasti. A tím záslužnější je jeho práce, že chce dokázati, že tento cíl lze uskutečniti radostně i prostřednictvím oné vskutku studentské záhavy, kterou Jitro ve svém pestrém filmu »**Studentských snímků**«, psaných a prožívaných studenty samými, mladým čtenářům poskytuje. Ale ani na výchovu charakteru a rozvoj ducha se v Jitru nezapomíná. Každé číslo přináší vedle části záhavné i hluboké úvahy, psané vnikavými osobnostmi, znalci mladých duší a přáteli studentstva a vždy několik článků z rozmanitých oborů vědních, z historie, literatury, sociálních otázek atd. A všechno to dělají studenti za výborného řízení známého spisovatele Dominika Pecky sami a je to jejich radostí. Čtenářská obec Jitra čítá přes 6000 mladých odběratelů, kteří jsou se

svým časopisem nanejvýš spokojení. Ale jim to nestačí: chtějí rozsevat radost ze zá-
davy i práce po všech koutech naší republi-
ky. A zvou vás. Připojte se k nim! — Cena
celého ročníku pro studenty jest 13 Kč. —
Ukázkové číslo ochotně zašle administrace
Jitra, Praha III., Strakova akademie.

Dacík, R. M. O. P.: Bůh a jeho život. Edi-
ce Krystal, Olomouc. Str. 140, cena 10.50 Kč.
— »Abys žhavěji toužil vědět, co živěji na-
bádá k lásce«, přál si sv. Bernard a splnění
jeho přání má tento další svazek Dacíkovy
Věrouty pro laiky usnadnit laikovi, neško-
lenému bohovědně. V soustavě je to díl prv-
ní. Proto ukazuje význam a hodnotu věro-
uky pro katolického křesťana, že totiž je v
ní opravdový život, nikoli suchá litera; pro-
bírá nejožehavější moderní problém, zda lze
poznati Boha a jakým způsobem se to děje;
ukazuje cestu k pojetí Boha a života, kte-
rým Bůh sám žije, to jest, kterým uskuteč-
ňuje svou povahu; tři největší a nejtěžší
tajemství víry jsou tu přístupně objasněna,
totiž předurčení, prozřetelnost, Trojice. Co
bylo řečeno o nedávno vydaném svazku Da-
cíkovy Věrouty pro laiky, platí o tomto
svazku měrou ještě větší. Autor ponechává
stranou všechny bohovědné školské debaty
a podařilo se mu podati skutečné a pravé
jádro každé nauky, a to jádro živé, z něhož
pro duchovní život pozorného vzejde světlo
i zahřeje vroucnost lásky. Směle tvrdím, že
katolický laik má povinnost svědomí osvo-
jiti si obsah Dacíkova díla, pracovaného s
plným vědomím důležitosti. —es.

Podpl. duchov. služby Ph.Dr. Felix Hoblík
»Důstojník gentleman«. Nákladem Valašské
tiskárny ve Valaš. Meziříčí. Obsahuje řadu
velmi vděčných námětů k přednáškám, jež
měl autor k akademikům ve vojenské aka-
demii v Hranicích. Nevyhýbá se ani nejožeh-
havějším otázkám a problémům, jež dolé-
hají na dnešní společnost lidskou. Z hludiš-
tě dnešního materialistického světového ná-
zoru ukazuje autor všem, kdož nahlízejí na
život vážně, bezpečnou cestu víry a důvěry

v Boha. Kniha se hodí zejména duchovním
rádcům katolických spolků a vychovatelům
mládeže vůbec. Hojně citáty z děl moderní
literatury katolické i nekatolické činí knihu
nejvýše časovou. Cena 20 Kč, stran 204 nor-
malis. formátu.

Oblíbený dětský časopis »Pán přichází«
vychází letos v docela nové úpravě. Je zvlá-
ště pečlivě vypraven a budou jím jistě nasi
mali čtenáři překvapeni. Prosíme o vlídné
doporučení tohoto časopisu všem školákům.
Pán přichází za roční předplatné 2 Kč na
požádání ochotně zašle administrace časo-
pisu Pán přichází, Olomouc, Wilsonovo n.
16.

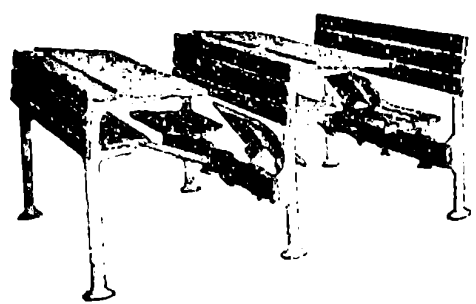
**Jubilejní kalendáře Matice cyrilometoděj-
ské.** Náš významný katolický školský spo-
lek MCM vydává každoročně kalendáře,
aby jejich výtěžkem mohl podporovati ka-
tolické školy. Letos vydal kalendáře jubi-
lejní. »Kalendář MCM« (t. zv. velký) má
256 stran. Je tu přes 80 článků, básní, pos-
vitek, mnoho obrázků. Zvláštní pozornost
zaslouží některé archy, věnované na př. ži-
votu polských katolíků, sv. Hostýnu, Vele-
hradu a j. Cena 12 Kč. Menší kalendáře,
»Poutník svatohostýnský« a »Posel Apošto-
látu« jsou stejně pečlivě vybaveny. Cena
6 Kč. Objednejte obratem u Matice cyri-
lo-metodějské, Olomouc, Wilsonovo nám. 16.

**S novým školním rokem nový ročník tý-
deníku Dětská neděle.** Doporučujeme všem
katolickým rodičům a vychovatelům Dět-
skou neděli jako dobrý katolický časopis
mládeže. Přesto, že Dětská neděle je tak
levná, je obsahově velmi bohatá. Mimo ná-
boženské články, podávané vhodným způso-
bem, nalezne chlapec i dívka v Dětské ne-
děli mnoho ušlechtilé zábavy a poučení. No-
vinkou nového ročníku je měsíční čtyřba-
revná poučná i zábavná příloha. Výtisk tý-
dně za 20 hal. Roční předplatné 12 Kč, při
hromadném odebírání 10 Kč. Žádejte u kaž-
dého místního katolického širitelce, knihkup-
ce, v prodejně novin, neb přímo z admini-
strace, Praha II., Václavská ul. 12.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA V PŘEROVĚ S POBOČKAMI V TOVAČOVĚ A V BRODKU U PŘEROVA

VALUTY	PŮJČKY	•	ČÍSLA TELEFONŮ
CENNÉ PAPIRY	VKLADY PŘES 95 MILIONŮ Kč	•	PŘEROV • 110
VÝMĚNA KUPONŮ	SAFESOVÉ SCHRÁNKY	•	TOVAČOV • 17
ÚHRADY DO CIZINY	SIROTČÍ JISTOTA VKLADŮ	•	BRODEK • 17

**SETRÍ KASU
KUPUJ V ASU**

**KAREL
GASCH**
akc. spol.
**SPECIÁL.
TOVÁRNA**
na ŠKOLNÍ
ZAŘÍZENÍ
CHODOV
u Karl. Varů

**Firmy u nás inserující
jsou z nejlepších!
Kupujte, objednávejte u nich!**

PEREM DNEŠKA – DOKONALÝ PSACÍ STROJ!

Vyzkoušejte všecko. ale ponechte si jen to nejlepší...
Máme stroje od Kč 1.290. dopište si o nezávazné předvedení.

Společenské podniky, odděl. psacích strojů, Přerov, Masarykovo nám. 16.

Časop'sy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercja Christovogo, Boj, Brázda, Casopis českosl. obce učitel'ské, Casopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Atriky, Filosof. revue, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katol. misie, Květy mláde. Komenský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ. Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajska zahrádka, Republikánský úředník a zřizovatel, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Skoln. měsí., Serafin. prapor, Střední škola, Svátá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník USJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitel'ských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc.,

Věstník Svazu učít. stát. škol, Vychovatel'ské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter, Záhorská kronika, Zaměstnanec pudy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uč., učít. a zřiz. republ. strany.

Zatemňování
školních biografů,
projekčních místností,
Okenní rolety všech druhů.
Hollmanova velkovýroba
rolet, Broumov, Č. č. 18 VII S

Prošit — stále nový do poslední stránky.

Vyrábí továrna sešitů

J. Procházka - Brno

SUKNA módní vlněné pánské | **HEZINA a SP., HUMPOLEC**
dám. látky kupujte u fy
VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vsfc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváček, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. C. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitel'stva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena výn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1928. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

15. ZÁŘÍ 1937

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 2

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

Po prázdninách

S novou chutí do práce. U první radě do práce školní, kde je naše nejvlastnější místo působení. Katolický učitel musí být i ve škole vzorem dokonalosti. Ušimá si nových směrů pedagogických, metodických, prakticky uplatňuje zkušenosti; ovšem nezapomíná, že škola nemůže být jen dílnou experimentů. Učchova charakteru zůstane i nadále jedním z hlavních požadavků naší škol. práce.

Naše učitelské spolky mají členstvu tuto práci usnadnit. Proto je třeba, aby v první radě zachytily ve svém okrese všechno katolické učitelstvo. Po prázdninách je mnoho změn, je třeba, aby matrikář odborů co nejdříve všecky postihl a matriku spolkovou uvedl po té stránce do pořádku. Je povinností každého, aby hlásil spolkovým funkcionářům nové členy, upozornil na ty, kteří chtějí do spolku vstoupit a přivedl je do schůze.

Program schůzový, přednáškový budiž zavčas sjednán tak, aby ve shromážděních dostalo se členstvu poučení, jehož potřebuje. Usmoňněme zvláště mladým jejich první kroky v samostatném působení. Do práce!

T. G. MASARYK ZEMŘEL

Katolické učitelstvo

se sklání v hluboké úctě u jeho rakve.

President Osvoboditel

byl svou osobností i svým úřadem

velikým učitelem národa: učitelem

opravdové demokracie.

Tohoto odkazu T. G. Masaryka bude

katolické učitelstvo vždy hájiti.

zřídili nově 600 učitelských míst, aby nemusili učitelé mít ve třídách až 120 žáků. Mimo to jsou zřizovány školy měšťanské, aby byla zlepšena výuka dorostu řemeslnického a živnostenského a odlehčilo se nižším třídám středních škol, které jsou osmitřídní a připojují se ke 4. školnímu roku školy obecné. Král Jiří jim naočkoval německého ducha založením jednotné státní organizace mládeže s hitlerovskými prostředky výchovy a s vůdcem, jímž je korunní princ.

Mezinárodní pedagogický sjezd v Paříži

se konal v červenci. Byli účastní i delegáti z Československa a na sjezdě byla přečtena přednáška ministra školství dra Franke. Mezi jinými promluvil též bývalý ministerský předseda Leon Blum, který zdůraznil nutnost laickosti demokratické školy.

Obvodové měšťanské školy na Slovensku.

Zákon o obvodových měšťanských školách zná na Slovensku jen obvodové školy státní. Tím, že zactvo nejvyšších tříd dosavadních církevních škol katolických přijde do škol státních, bylo by bez místa na 1300 učitelů na církevních školách. Ministr školství ujistil deputaci slovenského učitelstva z církevních škol, že tento problém se bude řešit tak, aby učitelstvo z církevních škol nebylo poškozeno. Přes to nebezpečí nenáhlé laicisace slovenského církevního školství tu je.

Čím se vyznačuje současné světové snažení výchovné?

1. ochotou nésti i v hospodářské krísi neztenčené náklady na výchovu a vyučování;
2. všeobecnou reformní horečkou, která však není ve všech státech stejně silná;
3. vzrůstem tříd na národních školách;
4. nespokojeností se školstvím druhého stupně;
5. rozvojem a vnitřní výstavbou odborných škol, které se připojují

Z řeči J.M. ndp. Dr. Fr. Bauera, biskupa brněnského

na velehradském sjezdu učitelstva moravského dne 12. srpna 1885.

(Dokončení.)

Ano i ráda by se v neuskromněnosti tvé a neúměrnosti tvé pokochala. Ctností těchto vymáhají při tobě nejednou i v rodině, kteří příliš smyslnou láskou k dítěti svému vedeni. Co bychom my byli pořídili v díle svém bez těchto ctností, zvláště pak, když i sami falešní bratři nás pronásledovali a mne žalářovali. Nedej nikterak pokušením tímto svěsti se k malomyslnosti a lhostejnosti, ba ke mstivé odvetě. Nevinnost obyčejně vítězí zbraní trpělivosti a vytrvalosti. I povahy toliko slabé podléhají jí.

My bratři, Cyril a Method, apoštolé tvoji, byli jsme kněží a učitelé v jedné osobě. U obojí této vlastnosti přišli jsme i na Moravu, a jedna druhé nebyla na závalu, nýbrž jedna druhou doplňovala a zdokonalovala. Dílo, které jsme zde provedli, bylo dílo svorného působení obojího našeho úřadu kněžského i učitelského. Od té doby úřady tyto arci poněkud byly odděleny, ale pole, kteréž jim je vzdělávati, zůstalo jedno, cíl je jeden, za kterým se bráti mají. A proto kněží i učitelé svorně působte na národa roli dědičné. Jeden stav doplňujž druhý, neboť toliko svorností i slabší síly mohutní a nesporností rozpadávají se i sebe větší podniky, neboť jak praví Písmo: »Pustne království samo proti sobě rozdělené«. Co vás všechny spojovati bude jednak s námi, apoštolý vašimi, jednak s dítkami vám svěřenými, s jejich rodiči a vespolek, to jest dědictví svaté víry, kterouž já vám znovu odevzdávám, abyste ji jako nejpevnější základ, nejbohatší pramen a nejvěrnějšího strážce vzdělanosti a blahobytu zachovali i druhému tisíciletí.«

Protokol sjezdový doprovází konec řeči řečníkovy takto: »Mocné a nekonečné »Sláva!« a »Výborně!« hlaholí nádvořím (vlehradským).« Vypsál laskavě Leopold Bartoš.

Naše exercicie

S radostí podávají se zprávy o našich prázdninových podnicích, které se všechny pěkně vydařily. Svědčí to o ruchu, zdravém proudění a kvalitní energii spolkové. Čím je organismu krev; tím jsou organizaci exercicie. Jest proto nutno

pokládati exercicie za nejdůležitější činnost každého katolického spolku. Ta ostatní činnost je potřebná a nutná a neobejdeme se bez ní, ale exercicie všechno toto nahromaděné stavivo uspořádají na pravé místo, podle správných zákonů a ožíví cenou věčnou.

Proto sjelo se koncem prázdnin do Stojanova na 60 katolických učitelů a profesorů, aby zde po tři dny rozjímali o nezákladnějších principech života. A hned zdůrazňujeme, že zde, jako všude, převládali mladí, a že počet profesorů a učitelů se vyrovnával. Také nepoznali jsme nějakého »povyšování«, jak to ve veřejnosti často bývá; profesori, i universitní, byli opravdovými kolegy učitelů škol národních, jak naše povolání a světový názor žádají. Takový krásný poměr může býti jenom mezi katolíky! Byli jsme a jsme jednou rodinou. Vždyť náš úkol je stejný, třeba na různých polích. A přáli bychom takovému našemu kolegovi, který ještě nepochopil, že inteligent také může choditi ke sv. svátostem, aby viděl u oltáře kněze-učence, jemuž přísluhují doktoři, inženýři a učitelé, a pak zástup těch ostatních učitelů od škol obecných až po universitu, jak zbožně a opravdově účastní se mše sv., pobožností, rozjímání, přijímání sv. svátostí, zachovává klid, přesnost, vše podle předpisu zakladatele exercicií sv. Ignáce z Loyoly.

Vzpomínáme, jak krásné výhledy odhalil nám vdp. exercitátor na svět stvořený, jak radovali jsme se z díla Božího, jeho krás, harmonie, účelnosti, od toho mravenečka až do těch nekonečných světů. Byl uchvácen každý, i kdo neměl dříve zvláštního zájmu pro přírodu, tímto pohledem na tvorstvo světlem víry. Při rozjímání o díle lidském; o porušení řádu Božího člověkem, zesmutněli všichni a uklidnili se pak radostí z díla Vykupitele, Matky Boží, Církve sv. Moderní metody, samočinnost, vlastní práce, jsou již dávno v exerciciích zavedeny. Exercitanti byli stále vybízení a vedeni k vlastnímu uvažování a rozjímání.

Se stanoviska organizačního vítáme vžívající se tradici, že při exerciciích konávají příslušné organizace své členské schůze. Je to výhoda pro organizaci, která tím chce zdůrazniti důležitost exercicií a také výhoda pro exercitanty, kteří se ve schůzi poznají, navazují známosti, vzájemně si poradí a pomáhají. Tak Spolek katol. profesorů konal členskou schůzi, kterou řídil prof. dr. Jos. Kratochvil a na níž pronesl skvělý referát filoso-

ke školám měšťanským nebo středním;

6. tendencí vychovávat lidi praktické, zdravé a silné, proto se šíří okruh tělesné výchovy čistě intelektuální.

(Podle Mezinár. ročenky na r. 1936.)

Světový svaz katol. pedagogů.

Říšský svaz katolického učitelstva československého je členem Světového svazu katolických pedagogů, jenž má své sídlo se sekretariátem ve Vídni. Světový svaz byl založen 8. září 1932 ve Vídni. Náš svaz zastupoval tam tehdy jeho předseda poslanec Vičánek. Nynější světový svaz je však již druhým pokusem vytvořiti mohutnou světovou organizaci katolického učitelstva. Již v roce 1910 založen byl Katolický pedagogický svaz z iniciativy říšskoněmeckých a katol. němec. rakouských učitelů. Tento předválečný svaz uspořádal ve Vídni u příležitosti světového eucharistického kongresu v září 1912 první mezinárodní sjezd pro křesťanskou výchovu. O sjezdu byla vydána obsáhlá publikace o 653 stranách v německém jazyku s názvem Das katholische Erziehungs- und Bildungswesen der Gegenwart. Za války svaz zanikl a všechny styky katolických učitelských organizací v jednotlivých státech byly přetrhány. Teprve v r. 1931 dějí se znovu pokusy navázati spojení, jež vedly k vytvoření nynějšího svazu. Iniciativu opět měly spolky německé v Rakousku a v Německu a značnou zásluhu o vybudování

svazu si získal univerzitní profesor dr. George Johnson z Washingtonu.

Svaz podle svých stanov klade si za úkol sdružit všechny katolické spolky učitelské všech druhů škol (od obecných až po vysokoškolské) za účelem podporování rozvoje vychovatelské vědy a praxe v katolickém a národy spojujícím duchu. Vylučuje ze své činnosti politiku. Základem, na němž chce svaz stavěti celou svou činnost, jest učení katolické Církve, zvláště pak chce bráti zřetel na scholastickou filosofii, na encykliku Pia XI. o výchově i na jeho encykliku sociální. Za zvláštní cíle si klade péči a podporování pedagogického badání a literatury, vzájemnou výměnu odborného tisku a pedagogických publikací i odborných článků z tisku, soustavnou péči o informování veřejnosti o pedagogických otázkách denním tiskem a podporování studijních cest katolických pedagogů. Svaz spravuje představenstvo pětičlenné se sekretariátem a podle možností je každým druhým rokem porada delegátů sdružených spolků. Usnesení jsou možná pouze za všeobecného souhlasu, neexistuje přehlasování.

Je pochopitelné, že práce světového svazu může jen pozvolna se rozvíjeti a že má také mnoho překážek. Pro příští rok chystá svaz poradu v Budapešti u příležitosti světového eucharistického kongresu, který se tam bude v květnu konati. I náš říšský svaz se zúčastní.

PRAKTICKÝ UČITEL

Poznámka k hygieně školních dětí.

Větší žáci, kteří již slyšeli něco o bakteriích, nebo je snad i viděli pod drobnohledem, mohou si poznačiti do poznámek z občanské výchovy některá data o zkoumání čistoty rukou a rtů, která vydal státní zdravotní ústav v Praze. Bylo zjištěno, že na rukou mají školní děti 15 druhů různých mikrobů. Na ploše jedné ruky bylo stanoveno 1,5 milionu zárodků. Za nehty jedné ruky bylo nalezeno dokonce více než 2 milióny zárodků. Tedy celá ruka nemá tolik mikrobů jako hmoty za nehty. Když byla ruka žáková umyta obyčejnou studenou vodou, snížil se počet zárodků jen o jednu čtvrtinu. Tedy mytí studenou vodou není hygienické, jak se

fický prof. dr. Kříž. Referát bude otištěn ve Vychovatelských listech. Po stavovském referátě prof. Jebavého byla živá debata, v níž s pochvalou a uznáním oceněna práce katol. učitelstva, které úzce spolupracuje s katol. profesory, zvláště vyzdvižena činnost Prázdninových kursů katol. učitelstva.

Katoličtí učitelé sešli se po exerciciích za předsednictví p. řed. Pospíšila ze Žďáru a radili se o svých stavovských záležitostech za velkého zájmu milých hostů-profesorů středoškolských i univerzitních.

Exercitanti si prohlédli za vedení vdp. exercitátora dra K. Zavadského T. J. a Mag. Úředníčka velehradské vykopávky, o kterých tak krásně referuje ve Velehradských zprávách náš býv. kolega Mag. Boh. Boček T. J. Večer pak byli oslněni nádherou osvětlených skvostů umělecké výzdoby nám drahé basiliky velehradské. Renovace basiliky jest téměř u konce, díky obětavosti vdp. rektora Kolářka, šlechetných dárců a zbožných, modlících se duší.

Zvláštního kouzla dostalo se exerciciím milou osobností vdp. exercitátora. Na dotvrzení mnohých argumentů přednášel večer o dědičnosti, mendelismu, hormonech, za doprovodu světelných obrazů, potom o zobonoskách, kudlance, mravkolvu, lupenitce a j. přírodninách, které právě připutovaly ze Slovácké výstavy z Uh. Hradiště, kde je vystavoval. Těmito konkrétními ukázkami neobyčejně získaly promluvy (o stvoření), takže zájem při nich byl trvalý, ba větší a větší, nebylo únavy ani ospalosti. Účastníkům prázdninových kursů katol. uč. je pan ředitel papežského ústavu (gymnasia) na Velehradě dr. Zavadský velmi dobře znám, proto dobře si jej mohou představit jako učitele i jako exercitátora. Děkujeme mu za jeho námahu, obětavost a bezvadný provoz nebeského rozhlasu, který nás naladil na životní vlnu věčné velikosti. A jako známému učenci-přírodopytci přejeme mu s básníkem Ant. Klášterským:

Malí broučci zobonosky
předčí mnohé lidské mozky.
Ten, kdo pronik' jejich um,
zdar měj k novým objevům!

Nemáme vroucnějšího přání, než aby ti kolegové a kolegyně, kteří letos na exercicích byli, narok nebo napřesrok přišli zase i s těmi, kteří ještě nezakusili blahého dobrodiní exercicií. Aby

oheň života náboženského se udržel, je potřeba každému z nás pravidelně čísti a míti: Písmo sv., misálek, Hlubinu nebo pod. četbu. Příštího roku mohla by se mše sv. na exerciciích i na prázdninových kursech recitovati, což dáváme k úvaze všem členům i činitelům. Ad Majorem Dei Gloriam.

J. J.

PRO A PROTI

O kulturní mír

Dr. Alfred Fuchs napsal do Lidových listů článek, v němž vybízí pokrokové učitelstvo k diskusi o sporných školských otázkách, k diskusi slušné a věcné, poněvadž je třeba dnes všech sil na obranu demokracie

Národní osvobození článkem E. V. neodmítá výzvu k demokratické diskusi. Praví tam doslovně:

»Pokrokové učitelé a jejich ústřední organizace, mluvící k veřejnosti pravidelně tímto denním listem, jsou zcela rozhodně pro náboženskou s n á š e l i v o s t; jejich mluvčí to z vlastní iniciativy prohlásili též panu presidentu T. G. Masarykovi v památném rozhovoru z května 1930. Kulturního boje si nežadají, zvláště ne z nějakých pohnutek protináboženských. Nikdy neschvalovali nic, co by bylo lze právem nazvat náboženským útlakem. Stojí však na demokratické, ústavní zásadě přísné r o v n o p r á v n o s t i světových názorů ve věcech náboženských.

Nepatříme k těm, kteří by chtěli upřít a nevidět to, čím katolické kruhy a také lidová strana sama přispěly a ještě mohou přispět k zajištění naší demokracie. Nemůže nám ovšem býti zazlíváno, díváme-li se pozorně také na to, co by se snad tu a tam za tuto podporu demokracie chtělo, nebo čím se zase jinde proti demokracii hřeší. O tom právě by bylo třeba si získat hodně jasno klidnou a věcnou diskusi. Objektivní posuzovatel dovede rozeznat, že jsme v těchto věcech (zvláště v oblastech školských) sice citlivě b d ě l í, nikoli však agresivní. Kulturní boj by nám mohl být jedině vnucen; byl by přímo naší p o v i n n o s t í, kdyby jenom jím bylo možno uhájiti demokratickou svobodu školy.«

Aktuálním předpokladem kultur. míru u nás je, píše E. V. dále, zachování statu quo ve všech zásadních normách školských, týkajících se věci

domnívají lidé zvláště na venkově. Byla-li ruka umyta mýdlem a kartáčkem, zůstalo na ní přece ještě asi 7000 mikrobů, tedy asi jedna dvousetina. Teprve když bylo použito 1 proc. chlorseptolu, 1 proc. chloraminu nebo 1 proc. lysitolu, byla ruka naprosto čistá, bez mikrobů.

Rty mají méně mikrobů, jen asi 10 druhů, celkem asi 45.000 zárodků. Avšak barvením rtů se zvyšuje počet druhů na 11 a počet zárodků na 161.000. Toť biologický důvod proti barvení rtů. Výchovných důvodů je také dosti proti. Je samozřejmé, že bývají mezi mikroby také choroboplodné bakterie, které v příhodné době člověka napadnou.

Akce Čsl. červeného kříže za zvýšení čistoty žactva zaslouží si se strany učitelovy největší pozornosti a podpory. Je záhodno, aby žáci si přivykli mýti se mýdlem a kartáčkem, občas také nějakým antiseptikem na př. 1proc. chlorseptolem. (Vesmír.)

Pokusnictví ve škole.

Dr. Příhoda (Komenský čís. 7) říká, že slovu pokusný jest v pedagogice rozuměti jinak nežli ve vědách přírodních. Ve škole nelze izolovati činitele, které obměňujeme, od činitelů ostatních, nelze zachovati úplně jejich konstantnost ani nelze přesně změřiti platnost činitelů průvodných. Pro skutečný experiment není ve školské práci podmínek. Proto nelze nastrojiti ani vědeckých pokusů srovnávacích. Každý pokus o srovnávací výzkum v pravidelných školských poměrech i v poměrech zjednodušených se nám zdá vědeckým omylem. Ve škole můžeme toliko vyzkoušeti některé hypotese a pozorovati jejich úspěšnost nebo neúspěšnost. Základ školských pokusů je tudíž soš e a m p i r i c k ý než experimentální. Má se tedy mluviti soš e o š k o l á c h z k u š e b n ý c h než pokusných. Školské pokusy vyvěrají z určité ideologie nebo vědeckých hypotes, jež mají býti potvrzeny nebo zavrženy. Ale to se děje prací učitelů, lidí, nikoli v přírodních zákony nebo nějakým mechanismem. Vědecké jsou pojmové konstrukce, na nichž se zkušební škola zakládá. Tyto mají zhusta š i r š í základy nežli škola sama. Školu nelze izolovati. Myslílo se,

že lepší výsledky jsou potvrzením správnosti určité metody, ale to je omyl. Lepších výsledků lze zhuštit dosáhnout i metodami, které pedagogická ideologie zavrhuje.

Informace o zkoušce z psaní strojem.

Základní podmínkou je praktická znalost psaní strojem »všemi desítkami«. Napřed se koná teoretická práce písemná, ta trvá 1 hodinu. (My jsme psali o užití a výhodách tabulátoru obyčejného, desetinného a automatického.) Ze se na písemnou práci klade velký důraz, poznali jsme z toho, že ti, kteří měli tuto práci slabou, musli odstoupit, třeba psali na stroji hodně rychle.

V části praktické se zkouší, doveďte-li pěkně opsat obchodní dopis s použitím tabulátoru. Hledí se na úpravu. Pak následuje 10minutový diktát. V něm nezkouší se ani tak rychlost, neboť je poměrně malý (asi 120 klepů za minutu), jako přesnost a znalost »slepého« psaní a jistota ve správném prstokladu. Píše se totiž na strojích se zakrytou klávesnicí. Jen horní řada a značky interpunkční jsou odkryty. Je dovoleno psát i na přiresených strojích, ale s podmínkou, že mají tabulátor, univerzální klávesnici a zakryté typy. Pak ovšem neskytá vlastní stroj žádných výhod a stane se nemilou přítěží. Při ústní zkoušce prokáží kandidáti podrobnou znalost součástí běžných usacích strojů a zacházení s nimi, musejí též podat metodický výklad o různých zařízeních psacích strojů. Poslední částí zkoušky je stručná charakteristika různých přístrojů a strojů rozmnožovacích, kopírovacích a adresovacích. Některé jednotlivosti nutno též ukázat prakticky (psaní na matici a nod.). Počítací stroje se nezkoušejí. Psaní nejlépe cvičit podle Vánerovy školy »Všemi desítkami«. V této učebnici jsou též stručné dějiny a popis strojů rozmnožovacích. Podrobnější znalosti teoretické získáme z učebnice Kobzovv nebo ze starší, ale podrobnější učebnice Štafflovoy. Taxa je 100 Kč, pak 20 Kč na administrativní výloh a konečně 8 Kč na kolek. Cestovné a útrata se nikomu nehradí, což nesmí nikoho odradit od konání zkoušky.

světového názoru. O podrobnostech, jak se tento požadavek v praxi splňuje, nebo jak se proti němu hřeší, bylo by možno také podle E. V. hovořit velmi klidně. Lidovecký tisk podle názoru E. V. musí ukázat dobrou vůli a učitelé-nekatolíci nesmějí býti líčeni jako šířitelé mravní zhouby a nesmí se jim zazlívát péče o mravní výchovu mládeže bez vyznání.

Tot stručný komentář článku E. V. Vyslovili jsme požadavek věcné diskuse již před několika lety a nezměnili jsme svůj názor. Otázka bude ovšem hodně těžká, bude-li se právě trvat na statu quo, který je v mnohém nedemokratický. Podle Habrmanových výnosů na př. je možno učitele-katolíka nutit k tomu, aby se nemodlil ve škole, což nutno považovati za nátlak, který není jistě v intencích demokratické ústavy. To jen tak namátkou, aby se viděly hned s počátku obtíže takové diskuse, stejně jako máme za to, že organisování kursů laické morálky již přímo tento status quo nerespektuje.

Přes to či právě pro tyto obtíže bychom vítali, kdyby v zájmu školy i demokracie došlo k plodným debatám o těchto věcech nejen v novinách, nýbrž přímo v diskusi osobní.

Jak se má obsazovat

Zemský sekretariát republikánské strany v zemi Moravskoslezské vydal důvěrný oběžník svým sekretariátům. Upozorňuje v něm, že o přijetí do počáteční služby rozhodují okr. školní výbory, které musejí jen dbát, aby byli vyčerpáni kandidáti z určitého ročníku podle stáří. Uvnitř ročníku však žádného pořadí není, proto členové okres. školních výborů za republikánskou stranu mají se starat, aby byl ustanoven na uprázdněné místo učitel, kterého mají v záznamu. Kdyby prý nebyl tomuto přání nakloněn okr. školní inspektor, nemají zapomenout, že rozhodující slovo má okresní hejtman!

Začíná tudíž čilý obchod s lidskou bídou už i v řadách učitelských a nebude divu, když sdružení učitelstva při republikánské straně poroste. Svoboda je pěkná věc, ale chce se jíst

Školská perspektiva

Akr. — Kdyby porozumění pro výchovu dalo se měřiti penězi, pak bychom mohli říci, že světová její situace je v celku velmi dobrá. Ačkoliv hospodářská krise na př. v roce 1936 trvala v míře téměř neztenčené a ve státních rozpočtech se uplatňovaly tendence restriktivní, přece vydání na školství zůstalo v celé řadě států naprosto neztenčeno, ano v některých státech dokonce vzrostlo, tak na př. v Anglii o 1,549.117 liber šterlinků, pak v USA, Australii, Finsku, Švédsku, Equadoru, Kolumbii, Mexiku a Brazílii, kde je stanoveno zákonem, že vydání na školství bude činit ročně 20 proc. veškerého státního rozpočtu, t. j. 5 proc. nad světový průměr, za který je pokládáno 15 proc. rozpočtu státního.

Škola a politika jsou tak trochu siamská dvojčata a to nejen na území bývalé monarchie, kde je více méně znám výrok M. Terezie: Škola je politikum, ale vůbec v celém světě. Ačkoliv se pohled na školství ustavičně mění, poněvadž i ono žije a život se projevuje změnami, přece změny ty znamenají spíše opravy a dobudování systémů školských, než jejich pře-

stavbu. Ta se podniká tam, kde dochází k hlubokým změnám v systému politickém. Tak v r. 1936 ukončena byla v Bulharsku perioda intenzivní organizace národního vzdělání, na Litvě po ústavní změně ze 14. května 1934 došlo k pronikavým změnám v organizaci školní, v Německu, v Mexiku, kde ukončili šestiletý plán, v Brazílii, v Polsku a Maďarsku.

Už bude dosti obtížné najíti zemi, kde by nebyla zákonem nařízena povinná školní docházka. Tak odzvoněno bylo dětské svobodě a nevázanosti ve věku 6—14 let. Státy jsou téměř nasyceny obecnými školami. Přestává růsti jejich počet, zastavuje se vzrůst počtu tříd pro děti školou povinné.

Ale tím se nezastavuje další rozvoj školství národního, poněvadž se v těchto zemích pomýšlí na prodloužení školní docházky. Tak v Anglii do 15 let, ve Francii od 13—14, v Uhrách ze 6 na 8, ve Finsku a svobodném státě irském. Jen rozpočtové otázky zdržují provedení tohoto úmyslu. U nás se bez zvláštních zákonných opatření prodlužuje docházka školní

Antonín Kolek:

KONFERENCE

Dávno před desátou přechází zatímni učitel Florián Uejvoda druhou třídu. Stokrát si prohlédl několik nepodařených nevkusných vlasteneckých barvotisků, ztrnulé kontrfekty domácích i divokých zvířat, vlka, až běda vybledlého, ochočeného generacemi s vědou urputně zápasících kluků, gorilí párek, o němž bys jistě odpřisáhl, že je to ptakopysk nebo kakadu, opelichanou rodinu kura domácího, starožitný globus, kde se skvělo jednotné ještě »císařstwj Rakauské«, lítostně jaksi přelítl dvě řady masivních lavic, které už padesát let stoicky vzdorovaly licoměrnému zubu času, křiváčkům, »sedrmeslům, dlóháčkům« nadějného potomstva počestné dědiny Kamence. Přečetl si hygienické, abstinční říkánky s ještě hygieničtější-

mi obrázky vykotlaných zubů, pudmistrovsky oteklých tváří, opilce s brunátně rudým nosem, nemohl si nevěšimnout melancholického záprášeného, moly prožraného čápa na žluté skřini uprostřed ebonitových tyčí, trosek elektriky a několika škatulí záhadného obsahu, podíval se na stará železná kamna, jejichž ctihodný zevnějšek volal naléhavě po museu nebo po půdě, jejich smrad, opravy řadu let tvořily nejzajímavější bod programu schůzi místní školní rady...

Jakási šed' ze všeho přecházela do duše a sedala spomocníkovi na prsa, dusila — takže zrak utíkal z ouředního prostředí ven přes dědinu, za pásy pustnoucích polí, za rezivějící louku k tmavému pásu lesů na dalekém obzoru.

Uzpomněl na padesát živých hlav. Před hodinou při zahájení školního roku vnes-

do 15 let IV. ročníky měšťanských škol, jejichž počet rok co rok vzrůstá.

Současně s rozšiřováním školní povinnosti nahoru přes věk školou povinný roste snaha rozšířiti výchovu školní pod tento věk přiřčením mateřských škol ke školám národním. Také počet těchto škol a tříd neustále vzrůstá.

Další cestu ke zvýšení počtu učitelských míst na národních školách naznačuje snaha snížit počet žáků na třídu. Opírá se o požadavek hygieniků, aby na žáka ve třídě připadalo 3—5 kubických metrů vzduchu.

Vnitřní práce školní probíhá po době zápasů o osnovy a jejich směrnice stejně jako o reformní návrhy mnohem klidněji jak u nás, tak i v ostatním světě — vyjímaje ovšem státy s velikými změnami politickými, jež jsme uvedli výše.

Zato dostává se do houpací lodičky škola střední. Zlepšení sociální úrovně širokých vrstev lidových způsobilo touhu zabezpečiti vyšší sociální úroveň také generaci dorůstající. Nejschůdnější cesta k tomu vede podle mínění rodičů branou vzdělání. Odtud nával na střední školu je zjev nejen u nás pozorovaný, ale ve světě dnešním všeobecný, zvláště v prostředí

městském a průmyslovém. Úroveň požadavků střední školy však se spíše pod tlakem ulice snižuje než zvyšuje. Počet absolventů vzrůstá nad míru potřeby. Místa v úřadech — kdyby tomu nebránila někde protekce — by mohla býti obsazována silami nejlepšími. Počet nezaměstnaného učeného proletariátu vzrůstá. Státy se snaží pro něj rozšiřovati počet míst ve své administrativě a některé resolutně zvyšují požadavky přijetí do střední školy.

Provádí se reorganisace struktury střední školy a je jakási skrytá tendence, směřující k vytvoření jednotného systému středoškolského vzdělání, ale ve všem tom snažení, které má rámeček světový, je zatím naprostá desorientace, neboť jedny státy přejímají systémy, které jejich sousedé snaží se odhoditi. A jak už to v takových poměrech bývá, umírají na tu reformní horečku především osnovy a rozvrhy hodin.

Školy vysoké jednak jsou rozšiřovány, jednak studium na nich upravováno a zkušební řády měněny. U nás zřízeny teologické fakulty při universitě bratislavské a upraveno studium bohosloví a zřízena technika v Košicích.

Školy odborné — u nás zejména živno-

ly sem vřni, vzruch, kus života z venku a najednou mu napadlo, že bude žalárníkem padesáti ptácat, kterým nebude moci jako onen český králevic otevřít dveře šedivé klece . . .

Uytáhl hodinky a s úzkostí téměř konstatoval, že minutová ručička se pomalu, ale jistě blíží k desáté.

Deset. Na chodbě zaduněly kroky, dveře se rozletěly a v nich stanul On, monarcha zdější dvoutřídky v plném lesku pedagogického majestátu. Zář autority rozlila se od plných tváří, vroubených vousů a špičatou bradkou à la Richelieu, chlad představitele vědy začísel z černi maturitního fraku, vojenskou rázností, ouřední nepřístupností promluvíly zelenavé jezdecké kalhoty ztopené v žlutých kožených kamaších a oči, ach, ty oči, ocelově šedé jako autorita, kterou představovaly, vbodly se mrazivě, nehybně kamsi

do neurčitých dálek . . . Království vzdalo hold svému imperátorovi. Ulk stočil schliple ohon, gorilí párek zmizel v houštině exotického lesa, kurové domácí přestali hrabat, melancholický čáp na skříni sklonil zobák ještě hlouběji, moli ustali v ničivé činnosti, opilec s karbunklem na nose ztopil rychle flašku samozitné v děravé kapse starého vojenského pláště.

Pedagogický satrapa jde důstojným krokem, jako oživlá antická socha šine se po stupínku, oči visí na modrozelené siluetě vzdálených lesů, nevidí hlubokých uctivých poklon školského oficíra, zasedá za katedru a ohražuje se proti podřízenému objektu bariérou ouředních knih, totiž zákoníkem, protokolní knihou, oběžníkem, katalogy, a kupou pečlivě složených listin. Desetinu vteřiny utkvívá na druhém pěstiteli věd a umění a kyne mu němě do první žákouské lavice.

stenské — mění se ze základu a přizpůsobují potřebám hospodářského života.

Změny ve školství vyvolávají potřebu reformy učitelského vzdělání. O Německu a Rakousku bylo již referováno v minul. ročníku. K těmto státům se druží Francie, Polsko, Finsko, Norsko, Lucembursko, Íran, Anglie, Írsko, kde všude nastaly a nebo se připravují změny v přípravě učitelstva. U nás došlo ke změnám zkušebních řádů a pokusnému rozšíření soukromé pedagogické akademie pražské na dvě léta. Kromě toho na všech stranách a ve všech státech se rojí kursy, jejichž účelem je další teoretické i praktické vzdělání učitelstva, jehož se objevil už v roce 1936 nadbytek.

A tak došlo v Dánsku k restrikci počtu kandidátů na ústavech soukromých, podobně omezen počet pro učitelské ústavy

v Jugoslavii, kde je nadbytek 800 kandidátů, pak ve Švédsku a ve Francii.

Po stránce vnitřní práce školní zdůrazňuje se výchova směřující více k vytváření charakteru a posílení zdraví než k vyučování intelektualismu. Tím tělesná výchova nabývá vysokého kursu a vzdělání rozumové méně začíná být hodnoceno než vzdělání praktické.

Takový se nám jeví pohled do tohoto úseku lidského snažení, které má připravovat budoucnost států, národů a lidstva.

Kdybychom mohli nahlédnouti blíže, viděli bychom urputný a neutuchající zápas desítek milionů školáčků, vedených miliony učitelů, se základními vědomostmi a dovednostmi, na nichž spočine kultura příštích dnů.

(Pramen: Annaire internat. de l'éducation et de l'insegnement.)

PRO STUDIUM

Dokončení.

Filosofický základ pracovní škoie dává John Dewey (nar. 1849). Jemu je pedagogika aplikovanou filosofií a východiskem názor, že život je věčný proud. Hlavním jeho znakem je aktivita. Dítě je organisačním středem školské práce. Škola má býti upravena

tak, aby dítě v ní mohlo žítí svým životem — v pracovním žákovském kolektivu a má žáka vésti od konkrétna k abstraktnu. Jinak je Dewey naturalistický monista. Demokracie mu není jenom formou politické správy, ale je mu zároveň životným názor

Slavnostní, velebné ticho.

Řídící vstává. Trup, hlava — nehybně vystupují patnáct, dvacet uteřin, senátorská postava školského velmože se rovná. Ne, zbledněte, nebo dle náture zrudněte, Žižko, Césare, Napoleone, takhle jsi nepřehlížel, pyšný Římane, své legie, trocnovský zemané, své roty, vítězný Korsikáne, svou starou gardu, jako kamenecký řídící učitel svůj bedagogický rayon! Jaký to pohled! Jenom senátorská toga chybí.

Dvakrát zakašlal, zasunul prsty pravice mezi knoflíky vesty, pak náhle srazil hlavu nazad do ramen, nos, horní ret stáhl v strašlivou ouřední grimasu, podle níž bys hádal, že tady se rozhodne nejmiň o osudu střední Evropy... Zatím pomalu, vznešeně, máš dojem, že slabiky vyfukává na klávesnicích, zaznělo: »Slavná konference!

Já, jakožto předseda konference a řídící učitel dvoutrídni obecné škoie v Kamenci zahajují tímto první poradou zdejšího učitelského sboru. Uítám do našich řad zatímního učitele Floriána Uejvodu, přeji mu, abv na zdejší škoie pracoval dle zdejšího osvědčeného pedagogického vzoru, aby na národa roli dědičné vyoral hlubokou brázdu v duchu národních našich velikánů — Mistra Jana Husa« ... řídící se vzpřimuje jako voják a třídou hřmí: »Slavný sbore, povstaň!« Slavný sbor rozpačitě povstává, po deseti uteřinách usedá...

»Jana Žižky z Trocnova...!«

»Slavný sbore, povstaň!«

Slavný sbor povstává a je mu najednou horko.

Slavnostní pauza.

rem a zároveň způsobem, jak utvářeti veškeren život veřejný, jenž má být ustavičným pružným přizpůsobováním sociálních institucí novým situacím. Škola musí pro tuto práci připravit všechny budoucí občany a členy společnosti. Škola nemá být nástrojem určitého stupně a určité formy hospodářského života, ale má z něho čerpat poučení a sloužit při tom jeho přetváření v duchu hospodářské demokracie. Nedostatky jeho pedagogiky: nedoceníl určení cíle — sám růst nemá cíle; výchovný proces je mu do smrti nedokončený a přece neodvažuje se provést mínění o výchově dospělých. Naturalistický nonismus mu nedovoluje zaujmouti stanovisko k duchovým vědám. Aktivita životní není u něho doplněna kontemplací. Zapomíná náležitě respektovat osobnost, přeceňuje rozum, není práv mravní strážce lidské osobnosti, která kotví v absolutnu — Bohu — a tak náboženská stránka lidské osobnosti jest jím nedocněna. Nerespektuje náležitě problém životního povolání.

Prakticky pomáhal tvořiti pracovní školu Jiří Kerschensteiner tím, že zdůraznil vzdělávací a výchovnou hodnotu odborného vzdělání a praktických vědomostí, zhodnotil význam hry ve výchově a důležitost samosprávy a pracovních metod.

Stát a školství ve Francii a Anglii:

Ve Francii ze státního monopolu školského, založeného Napoleonem r. 1808, došlo se k velmi rozvětvenému školství, soukromému. Stát vystupoval jen jako držitel moci. V Anglii se došlo od školství soukromého ke školství veřejnému — státnímu. Stát tu vystupuje jako držitel práva a pomocník v tom smyslu, aby učinil školství přístupné všem občanům.

První průlom do státního monopolu školského ve Francii učinil Guizot 1833 zákonem, jímž povoloval každému 18letému občanu na základě zkoušky otevřít školu elementární. Zákonem Falouxovým 1850 bylo každému, kdo měl 25 let a dosáhl bakalauraátu, přiznáno právo založit školu střední a zákonem z r. 1875 poskytnuta možnost občanům zakládati jednotlivé fakulty i university. Pokus zničit soukromé školství zrušením řádů zákonem Waldek-Rousseauovým a Combesovým snížil počet žactva škol soukromých z 22.7 proc. na 17.8 proc., ale po světové válce vzrostl tento počet na 23 procenta (r. 1923).

Pozorování na difer. pokusné měšť. škole ve Zlíně

Každá třída má tři větve: A, B, C. Ve třídách A jsou nejlepší žáci, asi 13 proc. z celkového počtu žactva příslušného témuž stupni. Ve třídách B jsou žáci pro-

Anglická reforma školská uvědomuje si pedagogickou tradici, jejíž začátek sahá až k r. 1382, kdy biskup z Wykenhamu založil Winchester College s úmyslem, aby sloužila všem vrstvám národa. Veliké dílo obnovy po úpadku kolejí tohoto druhu vykonal Th. Arnold se svými pomocníky v době mezi r. 1832—67 v duchu zakladatele koleje winchesterské. Význam a úkol kaple jakožto duchovního centra školy, zvnitřnění a prohloubení výchovy náboženské, systém preferencí, pedagogické užití her, humanisace učebné osnovy, znovuoživení ideálu služby církvi i státu. Náboženství po jeho opravách jako předmětu mnoho času nepřipadá, ale proniká všim vyučováním a životem školy jako souhrn životní moudrosti a základ charakteru. Osobnost Ježíše Krista je středem výchovy opravdu křesťanské.

Cesta jednotné školy se rýsuje ve Francii teprve zdaleka. Zatím je bezplatné a veřejné vyučování na škole prvního stupně — zůstávají přípravy škol středních, ale ty byly otevřeny širokým vrstvám lidovým tím, že školné na nich bylo zrušeno. Jest ochota jíti po této cestě dále a tak Francie po 150 letech bloudění navazuje opět na plán Condorcetův.

Polské školství nabylo demokratického rázu úpravou z r. 1932. Sedmiletá škola povšechná od 7. roku do dokončeného třináctého roku má tři stupně: I. čtyřletý, II. dvouletý a III. jednorozční. Do prvního náleží 1—4třídní školy. Po ukončení prvního stupně může jíti žák nejen do druhého stupně, ale i do nižší školy odborné, po absolvování druhého stupně může přestoupiti na gymnasium (čtyřleté) nebo na střední školu odbornou (2-, 3- a 4letou). Na gymnasium navazuje 2leté lyceum, diferencované na větev humanistickou, klasickou, matematicko-přírodovědeckou, pedagogickou a technickou.

Školství v ČSR spokojuje se poněmáhými drobnými opravami. Stav jeho je znám.

Škola budoucnosti se rýsuje ve dvojí podobě: státní, opatrovaná z prostředků státních, podřízená státnímu dozoru, který pečuje o jeho určitou výši, a 2. zařízení autonomní, jehož autonomii zaručuje stát stejně jako jeho stránku právní a určuje zákonitost vzdělání.

Závěrem: kniha je plná bystrých postřehů a zajímavých úvah.

Akr.

střední a dobří, asi 77 proc., tvořící střed Gaussovy křivky. Ve třídách C jest pouze 10 proc. žactva slabého, avšak mají také několik dobrých žáků, kteří vedou. V. O

třídách není němčiny, neboť někteří žáci nemají vůbec nadání pro jazyky. Zato daří se v těchto třídách vědám přírodním, které poskytují hodně látky, poznávané všemi smysly. V A třídách je nejvíce individuální práce žáků. V B třídách jest nejprve návodné uvádění do samostatné práce, individualisace hromadná, aby se žáci naučili samostatně pracovat, což trvá delší dobu. Tyto třídy by asi nejlépe odpovídaly tomu, co je možno i na normálních školách prováděti. Ve třídách C se podává minimum látky a je třeba pro ně zvláštních učebnic i struktury pracovního postupu. Klasifikace v těchto různých třídách je jaksí kompromisní. Má na zřeteli celkový stupeň inteligence a dosažené cíle. Na př. i v A třídě může dostati žák dostatečnou, nedosáhl-li náležitě daných úkolů. To jsou vnější povšechné rozdíly od našich měšť. škol.

Po vnitřní stránce je rozdíl ještě patrnější. Ústředním problémem, zaujímajícím zlínské kolegy v této době, jest individuální práce žáků. Zkoumají a zkoušejí, jak ji umožniti, aby každý žák pracoval po svém, rychleji nebo pomaleji, konkrétněji nebo abstraktněji. Není ještě vymezeno, do jaké míry je samoučení a kdy nastupuje práce kolektivní. Učebnice má velkou důležitost. Určuje rozsah práce a metodu. Živé slovo učitelovo, tak velebené v dobách dřívějších, ustupuje zcela do pozadí, ve třídě není mnoho řečí a rozhovorů s učitelem. Je zdánlivě mrtvo, ale děti usilovně samy pracují. Na nižším stupni je třeba mnoha smyslových poznatků. Tím lépe dovede člověk myslit, čím více se může opírat o smyslové poznatky. Na vyšším stupni nastává poznávání rozumové, vlastními silami dovede vytvářet nové poznatky. Důležitá jest otázka celistvosti. Má se začínat od celku, celkem, nikoli detailem. Pak se teprve přichází k drobnostem, čili analyzuje se. Nestačily by krásné celky, úchvatné citové dojmy, kdyby učitel nešel dále, neanalysoval, nerozlišil, neosvětlil, neprostrukturalisoval. Tedy celek rozanalysovat, aby byl pochopen, aby vynikla účelnost, poměr, původ, příčinnost, vztahy jednotlivých částí. Rozbor teprve dává

smysl. Bez toho není pochopení. Nakonec pak je třeba dobrého zažití a aplikovati nové poznatky. Ty pak jdou duši každého žáka. Bude nutno přebudovat a redukovat naše osnovy, aby důkladněji se mohly probíratí důležitější věci, vedlejší pak by se mohly vynechat.

Pozorování v některých předmětech.

II.A. Vyučoval kol. Lízal. Chemie.

Nápis na tabuli:

Dnes: 1. Opakujeme o Ni, Mn, Cr, Pb, Sn. — 2. Učíme se o Zn, Hg, Cu, Fe.

Jak se učíme?

1. Čteme celý článek. (Napíšeme si dotazy).
2. Prohlédneme si sbírky, konáme pokusy.
3. Dáme se vyzkoušeti. (Dotazy.)

U Zn, Hg, Cu postup obvyklý. U Fe si zapamatujeme jen odpovědi na otázky: 1. Užití železa. 2. Jsou nástroje (nože) z chem. čistého železa? 3. Chemické vlastnosti Fe (1., 2., 3.). 4. Jak se vyskytuje železo v přírodě? (1., 2.) 5. Které jsou železné rudy? Viz sbírky! 6. Vyžádejte si je pro skupinu! 7. Vykonejte pokusy. 8. Zjistěte a zapamatujte si u rud jen barvu, lesk, vryp!

V pracovně jsou stolky pro 4 žáky, tvořící jednu skupinu. Pokusy konají sami podle knihy, aby věděli, co dělají a proč dělají. Pak se tomu učí. Až jsou hotovi, na příklad s mědí, jde jedna nebo dvě skupiny najednou k učiteli dáti se vyzkoušet. Který pokus jste dělali, jaký je výsledek, souvisle o mědi. Čemu nerozuměli, ptají se učitele, nebo dříve vedoucího skupiny nebo jiného žáka, To, co nevěděli, vrátí se nastudovat a pak přijdou opět k učiteli onu věc povědět. Učivo je probráno až po dvojím opakování. Zjistili, že opakování je velmi potřebné a proto se velmi mnoho opakuje. Potvrzují tedy staré přísloví: Repetitio mater studiorum.

Náš úkol v dnešní době

Akr. — Když jsem přemýšlel o tom, jak odpovědět na tuto otázku, došel jsem po některých rozpacích k této formulaci:

Žít dobře v přítomnosti a pracovat pozitivě pro budoucnost a věčnost.

Nezdá se vám, milí čtenáři, divný hned ten začátek? Vždyť jistě všichni žijeme v přítomnosti. Nač to tolik vypichovat? Hmotně ano, ale duševně je těch, kteří žijí dobře v přítomnosti, nemnoho. Jen si všimněme, že mnoho lidí má příliš silný smysl historický, nemyslím tím smysl pro historii jako vědu — po té stránce bych mohl říci, že jej mají zhusta buď nevyvinutý, nebo zkažený, ale chci tím říci, že žijí v zajetí svých starých nápadů, skutečně nebo domněle slavných činů, nepřátelských útoků a svých starých chyb a ustavičně v tom začarovaném kruhu bloudí, zatím co přítomnost nepostřehnutá, nepochopená a nevyužitá běží kolem jejich oken. A to nejen jednotlivcům, ale i celým velikým organisacím.

Řekl jsem dobře žít a ne snít. A to snění je zase vada, která vyrůstá z nedostačného pozorování a chápání přítomnosti. I toho druhu lidí je všude dost a myslím, že jich nechybí ani v našich řadách, zvláště mezi mladšími kolegy a kolegyněmi. A při tom lítání ve snech jsou časté havarie, zklamání, nespokojenost a desperace.

Tomu všemu ujde ten, kdo dobu dobře zná. Znalost tato není však tak snadná.

Sedíme v ní jako hosté v hospodě a páchneme jejím dýmem tak, že necítíme jako ti »hospodáři« toho zápachu, jež dýcháme. Je třeba trochu vyjít ven a vrátit se, abychom ucítili, v čem sedíme a co dýcháme. V praxi životní to znamená útek do samoty a kontemplaci, přemýšlení o tom, co cítíme, vidíme a slyšíme. V samotě máme možnost nadýchat se trochu toho čistého vzduchu života a je štěstí pro toho, kdo může dýchat tento vzduch, nasycený vůní pryskyřice stromu nábož. víry.

Ovšem k analýsi čmoudy v té zájezdní hospodě »U přítomnosti« je třeba rozličných zkumavek. Těmito zkumavkami jsou: časopisy, knihy, noviny, přednášky, rozhlas a film, ale myslím, že právě poslední jmenovaná zařízení pracují prostředky příliš prchavými a že daleko lépe je, můžeme-li sáhnouti k slovu tištěnému a ve volných chvílích o něm uvažovat.

V této věci (zkumavek doby) velmi, bohužel, kulháme, protože ten, kdo cítí v sobě zvláštní schopnost zakládat nový časopis, a přece by bylo třeba koncentrovat, prohlubovat, zlepšovat vnitřně to, co už zde je, a při tom snižovat ceny, aby náš tisk mohli kupovati i lidé nejchudobnější.

Pokračování.

ŠKOLSKÉ A PŘÁVNÍ ROZHLEDY

Rozpočet pro rok 1938. Vládní i parlamentní úsporná komise počaly jednati o směrnících státního rozpočtu pro rok 1938. Je zdůrazňováno, že rozpočtové jednání bude velmi svízelné. Hlavně proto, že výdaje nového rozpočtu bude nutno proti letošku hodně zvýšit. V rozpočtu na rok 1937 činily totiž výdaje pouze 8 a půl miliardy, kdežto letos budou vykazovati nejméně 10 miliard Kč. Je tudíž nutno hledati úhradu. Situace jest ještě svízelnější proto, že v letech krise 1930 až 1936 skončilo hospodaření státu schodkem 8 a půl miliardy a státní dluh se zvýšil o 15 miliard Kč. — Zvýšená vydání činí položky národní obrany, o nichž nikdo

nepochybuje, že jsou naprosto nutné a také zvýšené výlohy personální, protože ve mnohých resortech bylo přijato v poslední době více zaměstnanců. Konečně jde o částky, jež byly vynaloženy na částečné odbourání srážek státních zaměstnanců. — Za těchto okolností lze věřiti, že vládní činitelé budou míti dost práce a starostí, aby získali bez nových daní nejméně půl druhé miliardy na úhradu výdajů státního rozpočtu.

Školský film. Poradní sbor pro školní kinematografii při ministerstvu školství a nár. osvěty projednal podrobné směrnice práce v tomto oboru a organisaci jednotlivých komisí. Pokyny pro schvalování

školních filmů budou vydány v nejbližší době.

Reforma vlastivědy. V Nár. osvobození píše dr. Příhoda o problémech reformních škol. Práví, že vyučování vlastivědné dosud tápe v nejasnostech obsahových i metodických. Vlastivěda byla k nám přesažena pedagogy činné školy z německého školského myšlení. Je to Heimatkunde, totalitní předmět, mající své východisko i svůj naukový obsah v žakově domovině stále se rozšiřující. Reformní školy však podle dra Příhody chtějí vypracovat »nauku o životě«, která by vedla z původní zcelenosti vnitřní i formální na stupni elementárním k pokračující analýze na stupni středním. Ve 4. a 5. post. roce jest nutno rozdělití vlastivědu na kruh kulturně historický a přírodovědný.

Nové učitelské ústavy. V úsporné parlamentní komisi podal ministr školství a nár. osvěty dr. Franke vysvětlení o zřizování nových učitelských ústavů. Bylo vzato na vědomí. Škoda, že aspoň učitelská veřejnost nemá možnosti tento výklad slyšet.

Z Léčebného fondu. Okrsek pensistů v Poděbradech poslal L. f. resoluci, na niž tento odpověděl. Citujeme z odpovědi: V resoluci je vznesen požadavek, aby Léčebný fond uveřejňoval každoročně seznam jmen těch, kterým poskytl lázeňskou léčbu. — Poněvadž Léčebný fond poskytuje lázeňské léčení pouze za před-

pokladu, že lékařsky jest prokázáno, že lázeňské léčení jest absolutně indikováno, nemůže kterákoli osoba z pouhého seznamu posouditi, zda Léčebný fond správně pojištěncům lázeňské léčení poskytl. Poněvadž lázeňské léčení se poskytuje na základě lékařského nálezu, Léčebný fond nemůže uveřejňovati ani konečný posudek lékařský ani jeho důsledky, aniž by tím porušil lékařské a spisové tajemství, nehledě k tomu, že někteří pojištěnci cítili by se tím dotčeni, neboť by tím mohla býti mnohdy prozrazována i jejich choroba. Posléze uveřejňování takového seznamu by způsobovalo obtíže i po stránce technické a nemělo by významu, neboť nebylo by lze z něho posuzovati, zda některá kategorie pojištěnců je protežována vzhledem k tomu, že těžko lze předpokládati úplně stejnoměrnou nemocnost příslušníků jednotlivých kategorií pojištěneckých. Jest naprosto nesprávný předpoklad protestu proti předpisování léků jen do výše 10 Kč, neboť Léčebný fond poskytuje, vyžaduje-li toho zdravot. stav pacienta, léky mnohem dražší a neomezuje nikdy předpis lékaře cenovou hranicí. Jest vždy věcí ošetřujícího lékaře, aby s lékařského hlediska posoudil, jaký lék jest v tom kterém případě nejúčinnější, při čemž není a nikdy nebyl vázán určitým limitem ceny. Poněvadž tedy takováto cenová hranice pro předpis léku na účet Léčebného fondu neexistuje, nemůže býti proto rušena.

HLÍDKA UČITELEK DOMÁCÍCH NAUK

Látání punčoch a prádla

Aa. — Touto prací začínáme v I. měšť. Přes prázdniny naskládáno chatrných punčoch, zima se blíží, třeba prohlédnouti zimní věci a uvésti je do pořádku. Pěkně spravovati je velké umění, a 11letá dívenka lehce je zastane. Přinese si každá z odložené punčochy ustřižený horní okraj asi 20 cm dlouhý, natáhne na dřevěný hříbek, nití okolo krčku obtočí, aby zůstal při práci napjatý, do látací jehly navlékne vlnu odlišné barvy od

punčochy (jen k nacvičení), udělá větší uzlík. Zatím jedné po druhé nakreslím měkkou tužkou (každá má svou) doprostřed čtvereček asi 2 cm velký, pro látání pletené. Dá se dobře použítí i při spravování rukavic a svetrů.

Nejdříve ukáži kreslením na čtverci na tabuli všem, jak a kde zapíchneme jehlu a napneme nitky vodorovné. Pak každé sama začnu a první niť napnu.

Když jsou hotovy, ukáži obtáčet niti

kreslením na tabuli a každé zvláště na punčoše 1. řadu v prvním rohu zdola nahoru, jehlu špičkou dolů. Při došití každé řady zapíchnouti pod očko punčochy a tak ji připevniti. 2. řada shora dolů, jehlu špičkou nahoru. 3. a každá lichá řada pracuje se jako 1. řada. Která ji umí, může pracovat dál. Když jsou hotovy, 4. a každá sudá řada se dělá jako 2. ř.: Pracujte samy, které umíte! Ještě jednou ukáži těm, které neumějí. Hotovou práci si vyžehlí doma, opatří lístkem s podpisem a ve škole uloží. Teď látají potřhané punčochy pro sebe, menší sourozence, rodiče, aby mamince ulehčily.

Obroubený, 25 cm čtverec z bílé látky, červenou a modrou bavlnku, větší jehlu přinesou si k látání prádla. Nahoře nakreslím dva čtverce 2 cm, pod ně trhlínu rohovou a šikmou. Jako při punčoše, i zde čtverečky nevystřihneme; lépe se učí.

1. = látání plátěné — nejprve osnovu

shora dolů nití jedné barvy, pak útek — proplétání druhou barvou. 2. = látání keprové, zase dvojbarevné k vůli lepšímu porozumění. Osnovu už umějí samy napnouti. K nacvičení napnou čtyřmi dělitelný počet nití, aby mohly všechny stejně každou řadu začít. Proplétání pracují podle nakresleného vzoru na tabuli, každou řadu zvláště. Od páté řady pracují samy, že se rovná první řadě. Trhliny prostřihujeme; rohovou jen do rohu, ušíjí, pak teprv druhou polovinu. Při šikmé upozorním, aby pracovaly opatrně, že se nitky rády vytřepí. Takový čtverec možno dobře v domácnosti upotřebiti, třeba k mytí nádobí. Vypraný, podepsaný nechají ve škole do konce roku. Teď látají chatrné prádlo podle vazby látky plátěným nebo keprovým stehem. Při tom si povídáme, jak je krásné, ušlechtilé, starati se o své milé. Ve spravovaném chodí se mnohdy déle než v novém. Ruce pilné, šetrné Pán Bůh žehná.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Odbor uhersko-brodský koná schůzi pro obvod II. ve Valašských Kloboukách v neděli 19. září. Referuje kol. Jan Ev. Trávníček. Členská schůze pro celý okres, zvláště pro obvod I, koná se v neděli 26. září o 9. hod. v Lid. domě v Uh. Brodě. Referuje předseda o redukci osnov a přetěžování žactva a Jar. Valášek o branném zákoně. Zároveň vykonáme prohlídku výstavy akad. malíře Václ. Černého, večer možno shlédnouti na orelském jevišti div. hru: Ztracená varta. Pozvěte do schůze nové kolegyně a kolegy. S přáním Božího požehnání ve škol. roce všemu členstvu předseda a jednatel. Na shledanou!

Třebíčský odbor měl 9. září t. r. schůzi výboru. Sjezdu katolíků v Třebíči činně se zúčastníme. Kdo může, přijede již v sobotu. V Zádruze v domě Sušil na Jejkově ohlásí se ohledně noclehu, který bude —

pokud stačí — v soukromí. Bude dobře příjezd předem ohlásit. Slavnost začíná v sobotu 18. září o půl 7. hod. večer. V neděli o půl 9. řadění průvodu — muži na Nov. Dvorech za školou, ženy u kapucínského kláštera. Průvodem do basiliky sv. Prokopa, kde bude J. M. novoříšský opat Pavel Souček sloužit pont. mši sv. Po mši sv. odchod průvodem na Karlovo nám.; u sousoší sv. Cyrila a Metoděje bude slavnostní shromáždění se zvláštním programem. O půl 1. hod. odpo. prohlídka basiliky sv. Prokopa. O půl 2. hod. sv. požehnání ve všech kostelích. O 2. hod. stavovské schůze. V sále hotelu Slavia bude schůze katol. inteligence, již zahájí předseda našeho odboru říd. učitel C. Pavlíček. Po Přednáškách referentů bude mít odbor valnou schůzi. — Kolegové a kolegyně, všichni na shledanou! Sjezdu Zdař Bůh!

MÍSTA • OZNÁMENÍ • RADY

Akademický malíř Václav Černý vystavuje své obrazy olejové, vodové a pastelové v Uh. Brodě ještě i v měsíci září, snad i déle. Upozorňujeme kolegyně a kolegy, kteří zavítají do Brodu, aby sami nebo

i se žáky navštívili tuto vzácnou výstavu v budově Měst. spořitelny na Masarykově náměstí. Mistr si oblíbil zvláště také náměty náboženské, folklor, krajinu i historii nedávno nebo dávno minulou. Tak uvidíte:

Poslední soud, biblické obrazy, kostelní obrazy svatých, portréty, jízda králů, obrazy z doby Karlovy, pobělohorské, světové války, partie z různých konců naší vlasti. Umělec netají se ve svém díle svým hlubokým přesvědčením katolickým, je velmi skromný a šlechetný. Upozorňujeme z povinnosti k bratřím, nikoliv na jeho přání. Přijďte a nebudete litovat!

Pout katolického učitelstva do Lurd zanechala mnoho krásných dojmů, jak je patrné z řady radostných dopisů, které Exkursnímu odboru přicházejí. Exkursní odbor žádá fotoamatéry, aby laskavě věnovali pro spolkový archiv zdařilé obrazy za úhradu výloh. Příloha o pouti vejde ve Věstníku asi v listopadu.

A nyní také zubní krém Alpa přichází, aby doplňoval působení francovky Alpa ve službách zdraví, krásy a hygieny. Dostalo se mu vši péče, aby také on sloužil ke cti jménu Alpa, aby též on se ukázal hodným důvěry, která se pojí k tomuto jménu. — Alpa hledí na své poslání vážně. Proto neslibuje věci, které může dosáhnouti jen lékař, nikoli zubní krém. Lékař léčí zuby a odstraňuje zubní kámen. Zubní krém Alpa

PŮJČKY

rychle za nejvýhodnějších podmínek při minimálních splátkách až do Kč 30.000— •

Bankozávod Leger, Praha II.

Purkyňova ul. - Infor. Kč 2 ve známkách.

splňuje pak vše, co může splnit dobrý, jemný, účinný krém. Alpa zubní krém zabraňuje rozkládání zbytků jídel, chrání před vznikem a šířením zubního kazu, dodává dechu svěžest a vůni čistoty, je vydatný, jemně vláčný, bohatě pění. Má tudíž všechny vlastnosti dobrého, jemného zubního krému pro opravdu úspěšnou péči o chrup a dutinu ústní. Zaslouží si, aby-chom jej vyzkoušeli.

Emilie Vejvodová: Problém koedukace. Obraz dějin koedukace, jejího vývoje a přítomného stavu. Knížka, kterou by měli mít v ruce všichni učitelé! Cena 5 Kč. Zasílá: Nakladatelství Společenských podniků Přerov, Masarykovo nám. 16.

LITERATURA

Josef M. Sedlák, Matka. Verše. Vydal Julius Sedlák v Rýmařově, Morava. Za 8 Kč. — Učitel-básník vzpomíná úmrtí drahé matky: tiše opustila nás, aby navždy pobývala s námi. S pokornou oddaností věřícího vzpomíná dějství, života i útěchy na věčnosti. Básně jsou formálně dokonale, i když někdy rázu trochu březínovského. Zvláště skvělá je báseň Ze samoty, pokorný, naděje plný žal k Pánu. Knížka si zaslouží rozšíření pro svou vnitřní pravdivost a věrný cit.

Dobrá cesta. Svazek IV. Přináší přednášky z trenčínského kursu (Msgra M. Bolečka, P. Jana Dokulila, dra S. M. Braitó, dra Bedřicha Vaška a dra F. Hoblíka). Expeduje za 7 Kč administrace Věstníku katol. učitelstva. Objednejte!

Výbor prosaických prací Met. Jahna. Cena celého díla brožovaného jest stanovena na 120 Kč. Těm, kteří se přihlásí do 31. pros. 1937 k odběru celého díla, které vyjde v roce 1937 a 1938 v pěti svazcích postupně, bude poslední svazek účtován o 20 Kč levněji; takže celý soubor přijde na 100 Kč brožovaný. V původní vkusné celoplátěné vazbě o 9 Kč za svazek dražší. Nakladatelství R. Prombergra, knihkupce v Olomouci.

Dakota v ohni od Georga Golla, **Zvěd z pevnosti Oswego a Tekumtha, poslední veliký Shawnee** od R. Beholze, zahajují VI.

ročník románové sbírky »S puškou a lassem«. Historické pozadí prvního románu, poutavost děje a plynulý spád vypravování. Nakladatelství Toužimský a Moravec v Praze XIII. V sešitech.

Josef Hronek, Vyučování náboženství na nár. školách. Uvedení do učitelské praxe. Stran 254. Za Kč 19.50. Nakl. Vyšehrad, Praha II., Václavská 12. — Výborná příručka Hronkova je určena především učitelům náboženství. Přináší dějepisný úvod, metodiku vyučování náboženství a přehled právní organizace nár. školství. Zejména seznamuje se všemi předpisy, pokud se týkají náboženství. Začátečnicku je tato příručka nepostradatelná, ale i zkušený učitel v ní najde přehledně mnohé, co by jinak musel shánět po knihách.

Jitro, časopis katolických studentů zahájilo v těchto dnech svůj XIX. ročník jako obvykle bohatým a pestrým 1. číslem. Přináší jakožto úvodní článek poselství pana presidenta dra Edvarda Beneše katolickým studentům, udávající ideové směrnice jejich práce. Jitro je pěkně vybaveno i graficky fotografiemi významných uměleckých děl a původními kresbami mladých umělců. Předplatné na celý ročník činí 13 Kč, pro studenty, 27 Kč pro jejich starší přátele. Ukázková čísla zašle ochotně administrace Jitra, Praha III., Strakova akademie.

PEREM DNEŠKA - DOKONALÝ PSACÍ STROJ I

Vyzkoušejte všecko, ale ponechte si jen to nejlepší... Máme stroje od Kč 1.290, dopište si o nezávazné předvedení.

Společenské podniky, odděl. psacích strojů, Přerov, Masarykovo nám. 16.

Casopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercja Christovogo, Boj, Brázda, Časopis českosl. obce učitelské, Časopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Atriky, Filosof. revue, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katol. misie, Květy mládeži, Komenský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar. najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ. Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajská zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Skoři měsť., Serafin. prapor, Střední škola, Svátá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník ÚSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učit. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter, Záhorská kronika, Zaměstnanec püdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uč., učit. a zřiz. republ. strany.

Kolegové a kolegyně! Chcete naučit lehce a dobře pravopisu? Opatřte si sbírku dobrých diktátů. »Diktáty« pro vyšší stupeň školy obecné a pro školy měšťanské upravil Antonín Krejčíř, okr. škol. inspektor. Je v ní 360 diktátů, vhodných přiměřeným rozsahem, bohatých pravopisnými jevy, poutavých pěkným obsahem, pěkných bezvadnou formou. Za 15 Kč expeduje Administrace Věstníku katol. učitelstva v Přerově, Masarykovo nám. 16. — Kupte si je! Posloužíte sobě a prospějete dětem!

**ROZŠIŘUJTE
UČ. VĚSTNÍK**

Nejvyšší zápůjčky státním a zemským gážístům i pensistům poskytuje přímo — rychle — diskretně — levně

BANKA SLAVIA - BRNO
Lažanského 8. Sjednání dluhů. Prospek. zdarma

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **HEZINA a SP., HUMPOLEC**

VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vsťic platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena výn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

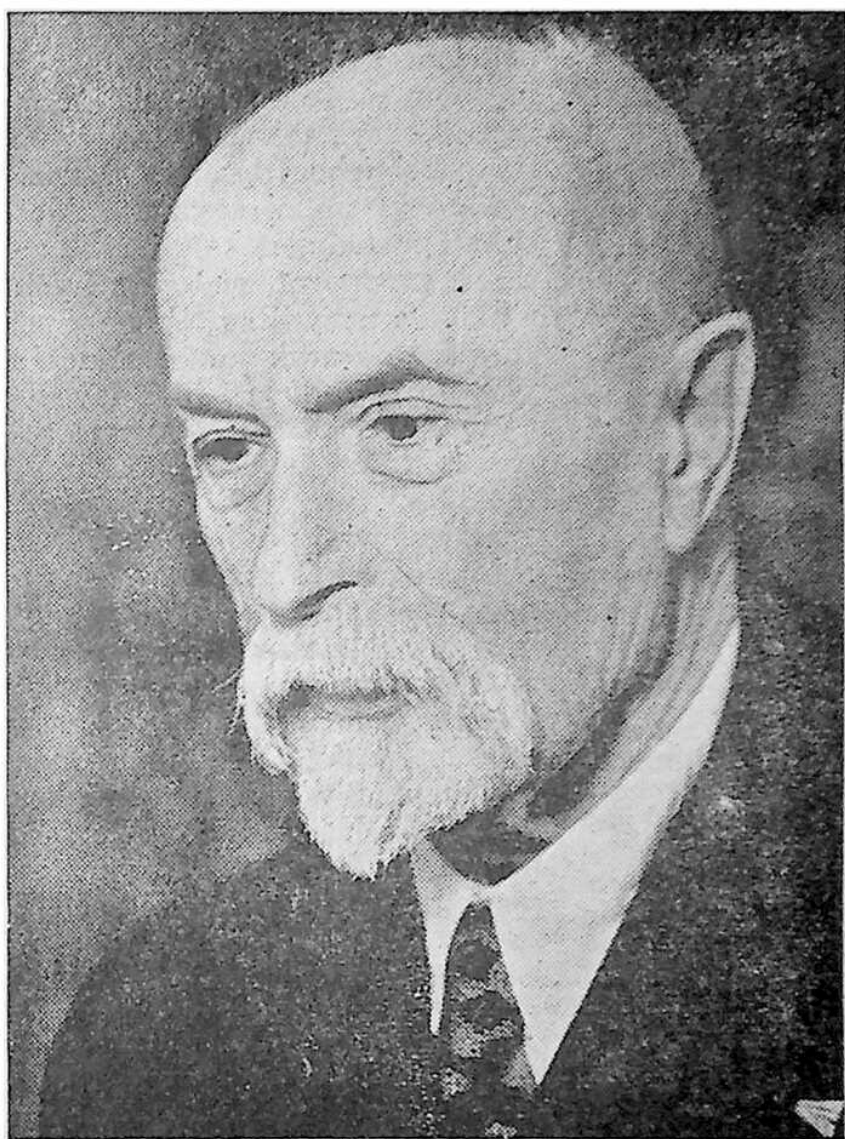
Věstník

V PŘEROVĚ

1. ŘÍJEN 1937

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 18 - Č. 3

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V. ČSR

JEHO MYŠLENKY

VÍRA

Dnes jsou dvě velké třídy lidí, věřící a nevěřící. Věřící mají mravní oporu, jsou šťastní, spokojeni a s životem usmířeni; z nevěřících jsou ale jenom málokteří, velmi málokteří opravdu šťastní a spokojeni, poněvadž jenom málokteří nalézají v životě opory, již by bylo možno přibližně srovnat s pozitivním náboženstvím. Sebevražda.

VĚDA A VÍRA

Filosofie a věda protináboženské nejsou. Podívejte se přece do dějin filosofie a uvidíte, že největší myslitelé proti náboženství nebyli — naopak, byli pro.

Moderní člověk a náboženství.

KATOLICTVÍ

Katolictví činí své příslušníky trpělivými a poslušnými, dodává lidem cosi zvlášť jemného a laskavého, svým učením a svými formulami a obřady skytá tolik útěchy a naděje, že nedovoluje vzniknout pessimismu... nutno připomenouti, že až do dnešního dne vykazují katoličtí národové všeobecně menší sebevraždnost než protestantství. Sebevražda.

STÁT A NÁBOŽENSTVÍ

Má-li být náboženský a mravní pokrok, musí stát nechat svobodně působit Ježíšovo náboženství a jeho humanitní ideál a účinněji jej podporovat.

Duch a čin (E. Ludwig).

NÁBOŽENSTVÍ A ŠKOLA

Já sám stále opakuju a zdůrazňuju, že náboženství je podstatným prvkem duchovního života a kultury, a proto mně je nejenom vyučování náboženství a o náboženství, ale i náboženská praxe velikou a nerozřešenou otázkou školské politiky.

Hovory s T. G. Masarykem.

NÁBOŽENSTVÍ A MRAVNOST

Mravnost a duchovní život mohou býti bez náboženství a mimo náboženství, ale ptám se: jsou úplně a dokonalé? Po mém soudu ne. Požadují náboženství jako nutné dovršení duchovního a kulturního života.

Hovory s T. G. Masarykem.

Dr. Alfred Fuchs. — Každý, kdo byl Masarykovým posluchačem, vzpomíná na úžasný vliv jeho osobního kouzla. Při tom nebyl Masaryk z těch, kdož by se o lásku mládeže nějak ucházeli. Co však působilo a působí vždy na mládež, jest, když vidí, že profesor osobně prožívá problémy, jež přednáší, že mu nejsou jenom literou a literaturou, nýbrž že mu jsou součástí života. Na Masarykových přednáškách a ještě lépe v Masarykově semináři bylo vždy vidět, že mu jde opravdu o problém, že se s ním potýká, že s ním zápasí. Masaryk dovedl v semináři debatovat s mládencem z prvního semestru tak vášnivě, že byli oba rudí, že oba zapomněli, že ide o debatu profesora a žáka a oba měli před očima jenom otázku, o kterou běželo. Mládež jde vždy za tím, kdo není jenom učitelem, ale i zápasníkem a vyznavačem, kdo je nejenom profesor, ale také také confessor. Proto měl Masaryk tak úžasný vliv na ty, kdož nebyli stoupenci jeho filosofie. Mnozí z jeho žáků šli později vlastními cestami. Ale od svého učitele získali metodu, získali i snahu nejprve problém řádně exponovat, nedati se svésti krasořečnictvím a hlavně: nebyti lhostejným k posledním otázkám člověka. Masaryk dovedl některé myšlenkové směry vášnivě milovat, jiné dovedl vášnivě nenávidět. Ve velké nenávisti měl zejména liberalism s jeho lhostejností k otázkám etickým a náboženským.

»Ujasňovati problém« byl Masarykův oblíbený obrat, takže byl často mezi jeho posluchači až ironicky parodován. A přece toto oblíbené úsloví bylo tak charakteristické pro mistra, který je razil. Masaryk přinášel místo hotových odpovědí žhavé problémy. Ne že bychom nebyli měli před tím myslitelů za katedrami. Bude třeba jistě jednou zhodnotiti práci myslitelskou takového Durdicka nebo Hostinského a jiných předchůdců generace realistické, ozařované dvojhvězdím Masaryk a Drtina. Ale oni měli před Masarykem tu nevýhodu, že přinášeli již hotové formulace, k nimž se dopracovali, kdežto z Masarykova působení za katedrou vanul žhavý dech života.

Masaryk sice neměl rád Nietzscheho. Velmi ho neměl rád. Ale přece jedno jeho slovo by se hodilo na Masarykovo pedagogické působení: »Radostná věda«, »Freudige Wissenschaft«. Nenáviděl k smrti vědecké hnidopišství, »ševcovinu«, jak tomu říkával. Vždyť utekl ze studia klasické filologie jenom proto, že nemohl snést nekoneč-

né spory o slovíčkářské konjunktivy v textech klasiků. Tato radostná věda, věda opravdu hledající, nikoli byrokracie přednášející, byla velkým přínosem Masarykovým na universitu, a tímto duchem boje inspiroval svoje stoupence a svoje odpůrce. Nebál se nepopulárnosti a dovedl klidně snést i demonstrance studentů proti sobě, když studenti byli za Hilsnerovy aféry poštváni proti svému učiteli politickou ulicí.

Protože pak Masaryk byl současně filosofem a sociologem, dovedl od počátku zainteresovat studenty i pro věci sociální, dovedl v nich vzbudit zájem o vlastní jejich stavovské věci, ale zároveň varoval vždy před planým politisováním a spolkařením. Když byl kdysi tázán, v čem spatřuje hlavní úkol studentů, odpověděl stručně: »Student má studovat.« Věděl, že student nejlépe prospěje vlasti a národu tím, že si osvojí vědomosti a udělá včas zkoušky. Upozorňoval neúnavně, že minuly již doby obrozenského vlastenčení, kdy studentské dýchánky bývaly součástí obrozenské práce a kdy lidé velmi mladí bývali politickými osobnostmi. Upozorňoval neúnavně, že v kulturní společnosti nastává dělba práce, že nemusí a nemají dělat všechno všichni. Při tom však chtěl, aby jeho posluchači nebyli jednostrannými odborníky, nýbrž aby měli vzdělání skutečně obecné, aby se zajímali o svět a jeho dějství a aby uměli čerpat poučení nejenom z odborných knih, ale i z novin. Jeho bojovná osobnost vnesla na vysokou školu kvas, jehož nositeli se pak stali mladí učitelé a profesori, takže Masarykovo pedagogické působení ovlivnilo celé generace. Z universitního profesora se stal vychovatel celého národa.

Odvýkal bázni před pravdou, i když je pravda nepříjemná, učil odvaze, nekompromisnímu projevu, učil dívat se do očí i takovým otázkám, jež klásti bylo až dotud pokládáno za národní rouhání, na př. otázkám smyslu existence malého národa. I tu bylo jeho slovo kvasem. Dráha universitního profesora byla skutečně bezprostřední přípravou pro jeho činnost politickou a později státnickou. Nikoli v tom ohledu, v jakém dělaly kariéru učené excellence. S hlediska kariéry byla naopak učitelská dráha Masarykova velmi krušná a na svoje povyšování a jmenování si počkal velmi dlouho. Vláda rakouská byla o něm přesvědčena, že kazí mládež. Ale jeho dráha profesorská byla přípravou k dráze politické potud, že živé slovo, hlásané s katedry, šlo mezi lid a to zcela záměrně. Masaryk vědomě vědu popularisoval a přikládal tomuto svému učitelskému pů-

ODPOVĚDNOST

Myslil jsem jako prezident jen na pokračování v práci a na odpovědnost, kterou po válce zase budeme mít a budou mít všichni, kdo dovedou politicky myslet a pracovat. — Nebylo mi do řeči, celé dny chodil jsem po palubě, oči bloudily po moři, ale v hlavě bušily ty nové úkoly; a očekávání jednání mírových a jejich usnesení, starost nad starost.

Světová revoluce.

PRÁCE PRO NÁROD

Jestliže jsme dosud pracovali intenzivně, zítra můžeme pracovat ještě intenzivněji. Ten národ, který neustane pracovat, tomu se nestane nic.

Problém malého národa.

OKREMACI

Jednou objednal si pan prezident nějakou zlatou dentální práci. Když mu dr. Dvořák při jejím osazování dokazoval její trvanlivost, že zůstane neporušena i tehdy až zemře, ba ani kremace, že ji nezničí, s úsměvem odpověděl: »Tož, to je opravdu zajímavé, ale já se spálit nedám.« Venkov.

SOUČINNOST S VŮLÍ BOŽÍ

Člověk je podle obrazu Božího... z toho pro člověka plyne... součinnost s vůlí Boží. V poznání přírody a člověka, ve vnikání do zákonů přírodních, duševních a dějinných, v přijímání a plnění těch zákonů jsme účastní na Božím tvoření a řízení světa. Bůh nás nechává pracovat při svém díle, chce po nás práci, tedy spolupráci.

Hovory s T. G. Masarykem.

NÁBOŽENSTVÍ

Náboženství... dodává člověku věrou v Boha a nesmrtelnost ve všech protivenstvích naděje a posiluje jeho lásku k lidstvu; proto je nábožený člověk za všech okolností života veselý, jeho přesvědčení a jeho jistota ho poutá nejenom k nebi, nýbrž zároveň k zemi, k životu.

Sebevražda.

ŽIVOT BEZ NÁBOŽENSTVÍ

Ubývá-li náboženství..., ubývá také útěchy, naděje a radosti ze života. Někteří duchové mohou sice, jak se domnívají, správně a dobře žítí beze všeho náboženství; ale přece to není než klam.

Sebevražda.

SVĚDECTVÍ SOUČASNÍKŮ

PRESIDENT REPUBLIKY

Volám vás všechny bez výjimky, od leva do prava, od poslední visky až k tomuto hlavnímu městu, od Aše až k Jasině, vás všechny, kteří myslíte nejvíce na problémy sociální tohoto státu, a vás, kteří se věnujete nejvíce problémům národnostním — všechny bez rozdílu volám vás v duchu a v památce našeho prvního presidenta k plnění jeho odkazu a k dobudování jeho díla — k dobudování naší spravedlivé, pevné, nezdolné, vývojové humanitní demokracie.

Úzva ta znamená, že máme zůstat Masarykovi věrni. Louče se s ním jménem vás všech, slibuji, že této výzvy uposlechneme.

Presidente Osvoboditeli, odkazu, který jste vložil do našich rukou, věrni zůstaneme!

sobení ještě větší význam než působení za katedrou. Věděl, že takto se nejlépe udržuje politická pohotovost národa. Jako politik nestál nikdy v čele velkého útvaru stranického. Realisté měli jenom dva poslance: Masaryka a Drtinu. Ale jejich ideové působení od katedry až po venkovské lokály a tisk bylo nejlepším přípravou pro světovou válku. Český lid věděl, kam patří od první chvíle válečného konfliktu:

Pedagogem, jenž vychovává celý národ, zůstal Masaryk i jako president, o čemž svědčí nejenom jeho knihy, ale i jeho poselství. Jako každý opravdový pedagog uměl svou životní moudrost oblékat do působivých formulek a hesel. Jeho aforismy jako: »Demokracie je diskuse«, »Chytráctví je vždycky hloupé«, »Nebát se a nekrást«, se staly okřídlenými slovy proto, že je razil muž s vrozeným pedagogickým talentem.

Při vši ochotě diskutovat, při vši ochotě odpovídat na každé slovo, měl Masaryk vždy vlastnost, bez níž výchovná činnost je nemožná. Vrozenou osobní autoritu, která z něho vyzařovala. Byl z lidí, kteří si dovedli zjednat ticho pohledem. Tato vlastnost je výrazem vnitřní harmonie. Byl člověkem celým z jednoho kusu vytvořeným, bez trhlin, a při všem vášnivém řešení problémů byl vždy člověkem vnitřně harmonickým. Nastává nyní otázka, v čem si může katolický učitel bráti příklad z Masaryka?

V mnohém! I on musí býti vyznavačem své pravdy, nejenom studeným plnitem školských předpisů. Musí věřit ve své poslání, jež je součástí plánu Prozřetelnosti. Masaryk vždycky hlásal, že musíme s Prozřetelností spolupracovat. Katolická theologie mluví o spolupráci s milostí Boží.

Masaryk je nám vzorem osobní čistoty, obhájcem čistého manželství, čisté rodiny. Je nám příkladem snášenlivosti, neboť byl odpůrcem kulturního boje. Je nám příkladem universalistického pojmání života, neboť viděl především člověka a pak teprve rozdíly národnostní, rasové, politické. Zakládal demokracii na víře v nesmrtelnou duši bližního.

Velké osobnosti ovšem není možno ani napodobovat ani uměle pěstovat. Dostane-li je národ, je to velkým darem milosti Boží. Ale můžeme jim připravovat ovzduší tím, že budeme hledět, aby naše mravní a intelektuální úroveň byla co nejvyšší. Budeme-li všichni takto pracovat, snad se jednou dočkáme u nás i katolické osobnosti formátu Masarykova.

A. Novák. — Masaryk je jedním z těch, kteří se rodí jednou za sto let — člověk Prozřetelnosti. Užíváme úmyslně tohoto slova Masarykem často užitého. Masaryk zejména v posledních letech opakoval, že svůj život chápe jako poslání, že chce uskutečňovat Boží řád, Boží vůli na zemi. To je názor docela křesťanský. Masaryk ovšem to formuloval tak, že humanitní demokracie je uskutečňováním tohoto řádu, ale netřeba si hrát se slovíčky.

Masaryk věřil v Prozřetelnost Boží, věřil v nesmrtelnou duši a vyznával, že pravda Páně zvítězí. Tajemství jeho růstu a velikosti tedy známe. Bylo to nejen velké nadání, podivuhodné zdraví a neúnavná píle, nýbrž vysoko k nebi zaměřený cíl. Masaryk byl svým způsobem zbožný. Charakterizuje jej především úsilovné hledání pravdy. Nenáviděl lež, nenáviděl polovičatost. Demokrat přesvědčením, demokrat jednáním. Jako Slovák byl prudký, bojovný, ale přímý, nezáludný, poctivý v jednání. Prostě charakter a muž spravedlivý.

Tím vším stává se Masaryk národním učitelem. Také náš učitelský stav potřebuje takového učitele. Máme však obavu, že entusiasmus posmrtných chvil brzo vyprchá. Následovat Masaryka není snadné. My, věřící katoličtí učitelé, můžeme i z Masaryka mnoho dobrého vzít jako vzor.

Veliký vzor

Akr. — Významný myslitel světového jména. vynikající vůdce národa, zakladatel našeho státu, prezident Osvoboditel zemřel, když splnil na světě úkol Bohem mu určený. V »Havlíčkově« napsal kdysi, že »lidé silní umírají, když dílo své vykonali«. A on své dílo — obrovité — vykonal — a dobře vykonal!

Do klína matky země uložena byla tělesná schránka veliké duše, nenasytný čas ztráví zanedlouho jímavé kouzlo, jež opřádalo jeho milou osobu, ale jeho duševní postava s odstupem času poroste a bude stále jasněji a srozumitelněji k nám mluvit jeho duše — myšlenky zbavené hmoty — zazáří v plném jasu jako vzor hodný následování ve mnohých věcech čistě lidských i zvláštních, které souvisí s naším povoláním.

Bude nám především vzorem v tom, jak chápati úděl práce.

Ukazovat bude stále vysoké hodnoty práce dobře promyšlené, systematicky uspořádané, nikdy neustávající, vytrvalé. Tak On pracoval po léta.

Masaryka nemůže vyvlastnit žádný myšlenkový směr, ani žádná společenská, ani politická skupina.

KAREL ČAPEK

Tomáš Garrigue Masaryk věřil. Věřil prostou a krásnou vírou v Boha a Boží řízení na zemi; věřil, že vše, co se děje, má svůj smysl a směřuje k dobrému; věřil v nesmrtelnost lidské duše a v každém člověku ctil rovnost a svobodu té nesmrtelné duše. — Politika mu byla jenom nástrojem; jeho cílem bylo sloužit Božímu pořádku a lásce Ježíšově. — Miloval skrze víru. — Nyní se nad jeho rakví skloní meče a prapory válečné; svěsí se naše hlavy a zastře se smutkem naše myšlení; jenom kříž se neskloní nad hrobem Masarykovým a rozepne svá ramena šíř, jako znamení celému světu a budoucím. A v tomto znamení zvítězil. V tomto znamení žil.

DR. JOSEF DOLEŽAL

Až za nějakou dobu budeme v duchu zemřelého pátrat, co zbudě z těchto dnů trvalého pro náš demokratický život, shledáme, že tato otázka i odpověď na ni je obsažena v řeči presidenta dra Beneše nad rakví Tomáše G. Masaryka. Jde o autoritu v demokracii, o řád životních hodnot, obecně uznány. President Osvoboditel byl z titulu boje za svobodu a samostatnost jako prezident nakonec sám touto autoritou, která pomáhala odstranit, nebo rychleji vybojovat boje, jež bez něho by byly v počátcích naší demokracie rozdělily národ v zápasech mnohem prudších než tomu skutečně bylo. Bylo to štěstí státu, neboť za těch dvacet let jeho vedení nabyt celý národ řadu zkušeností a společných jistot, které dnes tvoří pevný základ obecných už takřka názorů a přesvědčení. Jmenujme jen tři základní: lid je dnes imunní proti nebezpečí bolševického radikalismu sociálního; stejně zabita je za pomoci presidentovy autority lidová sympatie k fašismu; konečně všichni jsou přesvědčeni, že kulturní boj by byl zhoubný pro stát. Toto rozumové odmítnutí krajních směrů a nauk je dovršeno ještě citovým uspokojením lidu, v jehož očích šedou jinak všednost

demokracie proměnil Masaryk svým dílem a osobností ve zvěst hrdinskou.

DR. ALFRED FUCHS

Masarykův světový názor byl dosti vzdálen katolicismu a je sporno, byl-li jeho světový názor vůbec křesťanský. Vím od něho samotného, že se na Evangelia nedíval jako na zjevení Boží, nýbrž jako na literaturu. Na druhé straně však věřil pevně v osobního Boha a podle vlastního výroku se k Němu i modlil.

FERDINAND PEROUTKA

Musíme dáti dobrý pozor, abychom se nezmýlili v tom, co máme pokládati za jeho tradici. Do jisté míry jest tato tradice rozštěpena: na tradici předválečnou a na to, co dělal a myslil jako president. Někteří jeho následovníci měli před očima jen Masaryka předválečného a z toho povstávala nedorozumění. Kdykoliv se jim podařilo něco rozložit, kdykoliv vynalezli nějakou zlou otázku, vždy nejvíce cítili, že jsou se svým učitelem zajedno. Masaryk kdysi geniálně uměl vynalézat otázky, které znepokojovaly národ. Ptával se více, než celý oficiální národní svět byl schopen mu odpovědět. Stav se vůdcem státu, projevoval větší ochotu, než s jakou snad my můžeme souhlasiti, aby tato jeho minulost byla zapomenuta. Nezáleželo mu ani na tom, aby byla objasňována a připomínána. Říkal, že co chce o politice a o národních věcech říci, jest obsaženo ve »Světové revoluci«. Rychle dospěl k přesvědčení, že větší zásluhou než vynalézat mnoho otázek, jest na některé odpovídat, a nenapadlo ho chválit ty, kdo se od něho učili jen kritisovat.

PŘEDS. SNĚM. MALYPETR

Celým svým životem může býti vzorem a poučením národům, neboť na sobě dokázal, že člověk z malých poměrů může vyrůst k nejvyšším metám lidským a podobně také že může i malý národ státi se velmi významným kulturním i politickým činitelem světovým.

JÁROSLAV DURYCH

Zásluhy T. G. Masaryka o vlast;

bez oddechu, všemi silami. Překážky, nakupené v cestu, mu neodnímalý chuti, ale dovedly naopak ještě zvyšovati jeho úsilí. Veliký byl jeho cíl, stál za vynaložení námahy.

Je náš cíl menší, dostane se nám jeho dosažení darem? Ani geniům práce — a On byl jeden z nich — nedostává se ničeho darem. I jejich krásné výsledky jsou ovocem úsilí mnohých trudných dní, měsíců a let, jako byly u Něho. Kolik to bylo neznámé drobné práce v zapadlých horských vsích, kolik v hluku velkoměst, kolik ve vřavě válečné! Nic nemohlo tohoto velikého dělníka odvésti od práce, již si předsevzal vykonati. Chceme-li dosíci úspěchů životních, můžeme-li býti dělníky lenivými a nedbalými?

Nikdy! Nebyli bychom Ho hodni!

Bude nám pro život vzorem bojovníka.

Bojovníka za ideu, již sloužil. Byl to bojovník neohrožený, který se neptal, jak veliké jsou síly těch, kteří stojí proti němu, a přece nevedl boj bez plánu, bez moderních prostředků bojových a bez důsledné znalosti nepřitele. S odvahou a smělostí spojoval opatrnost a rozvahu. Octl se jako bojovník a vůdce odboje v zápase se starou monarchií. To byl jeho úkol, uložený mu Prozřetelností — úkol jedinečný, který se v dějinách ani v životě národa už ve stejných poměrech nebude nikdy opakovati. V tom už nebude nikomu z národa dáno ho následovati. Ale kromě toho svedl řadu vítězných pútek i znamenitých zápasů v prostředí a poměrech, v nichž žil. Dovedl organisovat šiky přednáškami, časopisy, novinami.

Téměř každý z těch, kteří se hlásí ke Spolku katolického učitelstva, ocitá se v situacích těm jeho velice podobných: sám v prostředí cizím, často napadán, a to je zajímavé, že často i pod jménem nebo ve jménu jeho. Jaká krásná příležitost ukázat věrnost věčné ideji, již sloužíme. Probojovat nebojácně boj za vítězství věčné Pravdy. Probojovat směle, ale i s náležitou opatrností a rozvahou.

Mimo to nám zůstane stálým a velikým vzorem učitele a vychovatele.

Učitele, který se především učil sám a který po celý svůj život neustával čerpat ze studnic poznání, aby z nich mohl vážit a rozdávat měrou vrchovatou těm, jež chtěl učit. Učitele, který uměl volit příležitost i prostředky pro poučení, jež chtěl dát. Učitele, který více než slovy učil příkladem, takže svůj úkol učitelský naplnil a dovršil jako veliký vychovatel celého národního kolektiva a zvláště jeho vychovatelů.

Vychovával náš národ k sebevědomí bez pý-

chy, lásce k vlasti bez okázalosti, k plnění povinností bez vypočítavosti.

Nemůžeme ho v tom nenásledovat!

A kdyby se snad někomu zdálo paradoxním, že On je velikým vzorem i pro *katolické* učitele v těchto činnostech a úkolech čistě lidských, můžete mu říci, že mimo ně nás s ním spojuje víra v osobního Boha, poněvadž se sám přiznal, že ve svém životě ani jedné minuty nebyl ateistou, a víra v nesmrtelnost duše. Zároveň s ním jsme přesvědčeni, že harmonicky vyvinutý člověk potřebuje náboženství. Stejně s ním potíráme náboženskou vlažnost a polovičatost anebo sofistické chytráčení v této základní otázce životní. Zůstane nám velikým vzorem v chápání vážnosti problémů mravních a opravdovosti, s níž chápal a plnil své úkoly životní jako člen veliké rodiny národní a lidské.

Máme nejen právo, ale i povinnost jako členové téže veliké rodiny národní řídit se v naznačených směrech svým velikým vzorem.

kteřou všichni milujeme, uznáváme všichni, třeba se v tom lišíme od nekatolíků, neboť tyto připsují jeho úspěch tomu, že šel od Husa přes Havlíčka, kdežto my v něm vidíme vyvolený nástroj Boží a v jeho díle spatřujeme účinky milosti Boží. Rozdíl ve víře nemůže v nás zmenšovat úctu a vděčnost a také nezmenšuje.

SVĚDECTVÍ DĚTÍ

(Děti) vidí zesnulého presidenta jen očima obdivu a lásky. Ty už vůbec ani v nejmenším nezajímá, co T. G. M. za jeho života dělilo od toho neb onoho člověka, od toho neb onoho směru, od toho neb onoho cíle. Chtějí slyšet jen o jeho činech, vítězstvích a vavřínech. Ty v něm vidí muže, který svou smrtí vstoupil do řad hrdinů; jež znají z bájí, pověstí a historie národní. Cítí, že pohřbíváme někoho, kdo je větší, než všecko, co je kolem nich. Jejich Masaryk bude Masarykem příštích generací. Heros, který založil éru, Masarykovský věk českoslov. dějin.

Lidové listy.

Náš úkol v dnešní době

Dokončení.

To je také jeden z částečných úkolů — a myslím nemalý, abychom se důtklivým a důrazným projevem obrátili na ty, kteří by v tomto směru mohli vykonati to, co je příkazem dnešní doby.

Měl bych snad načrtnouti její charakteristiku po všech jejích stránkách.

Byl by to úkol sice obtížný, ale velmi vděčný, avšak pro krátkost doby nelze jej vyčerpati v takovém krátkém referátu.

Nemohu se mu však vyhnouti úplně. Bude proto nutno, abych se omezil na několik málo vět a vy, milení čtenáři, abyste se jimi spokojili, snad si je poznamenali a doma si je do konců rozvedli.

Politický život dnešní doby má svou zvláštní strukturu a také svůj zvláštní ráz.

Celkový rámec mu dává systém demokracie, zatím kvantitativní — který nesou politické strany, vyzbrojené více méně dokonalým administrativním aparátem. Poněvadž vliv jejich se opírá o množství, vedou houževnatý, podle okolností slušný nebo surový zápas o hlasy, při němž se užívá všech bojových prostředků od hrubé

střelby slovní a hospodářských přeпадů přes neomalenou protekci do otravných bomb, plněných podezíráním, osočováním a jedovatými pomluvami.

Nemělo by to tak být a měla by tu býti spíše pravidlem slušná a poctivá hra a demokracie z milosti Boží — jak ji krásně pojmenoval president Osvoboditel — by zasluhovala po této stránce věru ušlechtlejší práce než je ta, již máme možnost v přítomné době vidět. Ale ani nejlepší přání, aby tato stránka života byla jinaká, nemůže na věci nic změnit: takové to je.

Obrátit se proto k politickému životu zády? Byla by to opravdu věc nejpohodlnější, ale nikoliv nejsprávnější.

Ne oddávat se snění, ne utíkat s fronty života, ale žít i tuto stránku života dobře a pracovat pro lepší budoucnost!

Má tu každý jednotlivec své prostředí a tím jest jeho úkol formulován jinak. Je třeba toto prostředí znát: je třeba poznat poměry i lidi a podle toho úkol tento řešit, t. j. dělat, co se dělati dá. Přispívat a pomáhat k tomu, aby se do formy kvanti-

tativní demokracie nalévala kvalita. Při rozumném, klidném a nenáročném postupu můžeme spolupůsobiti k tomu velmi značnou měrou, aby se na místa rozhodující dostávali lidé nejlepší, jaké po ruce máme.

Nemysleme při tom, že ujdeme nepřijemnostem a útrapám toho zápasu. Kdo byl ve válce, ten ví, že i ti, kteří nebyli raněni, neušli jejím útrapám — vyjímaje snad ty tak zvané ulejšváky — ale myslím, že na lidi čestné, a za takové nutno přece příslušníky stavu vychovatelského míti, se nesluší, aby byli takovými dezertéry života. Tím méně se to sluší na křesťany, kteří vědí, že i uplatnění a *svoboda* — to slovo podtrhuje — náboženského názoru světového závisí od politických poměrů. Nesluší se konečně takovéto »ulejšváctví« na vychovatele národa v době, kdy do aktivity politické vstupují zástupcové národa tak bezohledného, houževnatého a početně silného jako jsou Němci. Dnes k tomu, aby ti, kdo náš život politický vedou, byli opravdu pravými muži na místech pravých. A pro tento výběr mohou jednotlivci z nás vykonati více, než by se mnohým zdálo. Tak nutno chápati úkol jednotlivců v dnešní době v životě politickém a týž úkol spočívá ovšem v jiné míře na naší organisaci stavovské.

Hospodářský život dneška vyznačuje se zápasem o práci mezi strojem a člověkem a pak o podmínky a prostředky života mezi kartely a dělníky, mezi družstvy a akciovými společnostmi na straně jedné a samostatně podnikajícími jednotlivci na straně druhé.

Není potřebí zvláštního sebezapření nebo odvahy k tomu, abychom zaujali k těmto zápasícím stranám své pevné stanovisko, nehledíce už ani ke skutečnosti, že ti »beati posidentes« v nás vidí — nebo aspoň domnívají se vidět zvláštní skupinu proletářů a ti druzí si myslí, že jsme skupinou dobře placených služebníků mamonu a hledí na nás s podezíráním a tajnou závistí, že máme existenci zajištěnu.

Přes tu skutečnost anebo právě pro ni nemůžeme dnešní stav hospodářského ži-

vota posuzovat jinak, než jako stadium, z něhož nutno jíti k lepším zítřkům, v nichž budou zbudovány mosty mezi těmi strmými a protilehlými břehy, jak jsem je svrchu naznačil.

Bylo by bláhové pracovat s námahou pro zachování toho, co má v struktuře své podstaty ustavičnou změnu, bylo by nerozumné namáhat se o oddálení zítřka. Rozumné je připravovat jeho klidný příchod. Práci ve smyslu sociálně reformním, jak jí byl položen základ politickým vůdcem katolicismu v našem státě Msgr. Šrámek, dojde se i k té demokracii hospodářské, o níž tu a tam proskakují nespěšně dosud zprávy. Jsme v tomto směru daleko před ideology pokrokového tábora, který k této formulaci dospěl teprve v posledních dnech.

K vydatné a přímé práci na tomto vývoji nedává nám ani sociální naše postavení ani naše povolání velikých možností, ale nepřímá a při tom účinná naše práce není tu vyloučena. Spočívá jednak v působení na dospělé lidi, s nimiž se v daném prostředí stýkáme a jednak na tom, že vychováváme pro ty zítřky lidi, a to jest jistě sociální služba tak záslužná, že sotva může býti náležitě doceněna.

Abych už zůstal práv své thesi svrchu položené, dodávám, že žítí sociálně dobře pro nás v přítomné době znamená nekořit se slepě mamonu a lepit se zbytečně na mocné a bohaté na straně jedné a na druhé straně nevyvyšovat se nad sociálně slabší členy společnosti, v níž žijeme. nýbrž v duchu světového názoru, k němuž se hlásíme, cítit s těmi, kteří trpí sociální křivdy a pomáhati jim, pokud síly stačí. Nemusí to býti jen statky hmotnými, jimiž nikterak neplýtváme! I přívětivý pohled, dobré slovo a vhodná přímluva jsou cenné dary, kterými získáváme bližního, jsou-li poskytnuty s láskou a porozuměním, bez zbytečné okázalosti.

Všimněte si kulturního záhonu dnešní zahrady života!

Uvidíme tam krásné a mohutné stromy, zasazené křesťanstvím a pěstované

po celá staletí Církví, ale spatříme tam i celé množství všelijakých zákrsků, na nichž špatně dozrávají sodomská jablíčka. Uvidíme tam vedle dobrých a zkušených zahradníků daleko víc neobratných učňů, kteří se smetiska kultury přinesené stromečky snaží se stůj co stůj zasaditi v blízkosti oněch mohutných stromů kultury. Je ovšem pravda, že nemohou tyto zákrsky tak nevhodně umístěné poskytnouti ani dostatek plodů, ani plodů dobře vyvrálých, chutných a výživných, poněvadž jim chybí životodárné paprsky slunce, ale je nesporná pravda, že tyto neveliké a celkem nezdařené stromečky ubírají ze zahrady živin, potřebných oněm dobrým stromům kultury. Úkolem dneška je pracovati o to, aby tito neobratní a nezdařní učňové byli buď pro lepší a užitečnější práci anebo — pokud nejsou vzdělatelní — ze zahrady kultury odstraněni.

Setkáváme se s nimi na každém kroku. Bylo by nerozumné ponechávati jim volné pole. Je třeba upozorňovati lid na škodlivou práci těchto špatných dělníků kultury a na škodlivost požívání nezralého ovoce jimi nabízeného. Může to být živým slovem, dobrým tiskem, příkladem a vlastní prací.

Kdo ovšem chce tímto směrem a se zdarem působit, musí se náležitě vyzbrojit tím — řekněme to hmotně — rozpoznávacím přístrojem, kterému se říká filosofia perennis. Jenom ta nám může ukazovati v dění kulturním pravou cestu, jen podle ní zařízený kulturní život může přinésti uspokojení a radost životní.

Prakticky řečeno — nevyhýbat se takovým osvětovým komisím, osvětovým sborům a vhodným způsobem znemožnit činnost těch, kteří kultuře plivají v tvář. Poskytovat lepší stravu a více těm, kteří po darech kultury touží: divadla, přednášky, besídky, debatní večery, knihy... a to všechno, co se může nazývati plodem kultury.

Přiznám ovšem rád, že to není všechna kulturní práce, která je naším úkolem dnešní doby. To jest jenom jedna, a to nikoliv nejdůležitější část.

Hlavní část její je ta, kterou konáme plnice dobře povinnosti svého povolání, které je stejně naším úkolem života, jako úkolem dnešní doby.

Plnit tento úkol předpokládá stejně jako v těch jiných koutech života znáti skutečnost, v tomto případě pedagogickou skutečnost. Jaká je?

Málo utěšená. Zdroje této zvláštní její situace jsou:

1. *Sama věda o výchově.* Máme zajisté právo chtíti po pedagogice: a) aby vysvětlila předpoklady zdárné výchovy, t. j. dala nám poznati dítě po stránce tělesné a duševní a seznámila nás se zákony vývoje, b) aby nám stanovila cíl, k němuž máme vychovávat, c) určité bezpečné a jisté cesty, po nichž bychom k tomu stanovenému cíli dospěli. To však nám dnešní věda o výchově zůstává dlužna. Zatím nám nabízí nejistotu poznání pedagogického a neurčitost výchovných cílů.

2. Další činitel výchovy: *rodina*, jež nám dodává výchovný materiál, je rozrušena mravně, nezajištěna hospodářsky, zbavena těch, kteří mají blízký vztah k dětem a bohatou životní zkušenost, zneklidněná sociálně a často zbavená výchovné činnosti otcovské, neznalá základních zásad výchovy a toužící po pohodlí.

3. *Společnost*, nemající ohledu na děti — přesexualisovaná, zvláště v těch vrstvách, které teprve školu opustily a dosud s mládeží styku vlastně neztratily, knihy, noviny, časopisy a zábavy společenské, provozující zřejmé a zastřené kuplířství, hry a sport přímo vychovávající k hrubosti.

4. *Škola*, přetížená úkoly vyučovacími, zaneprázdněvaná úkoly sociálními, a zbavená minimálními prostředky výchovnými a při tom plněná dětským materiálem, který si přináší zhusta velmi málo vhodných předpokladů pro zdárnou výchovu, poněvadž přicházejí do ní děti velmi často jedináčci, jimž doma všichni sloužili, a tak s vadami, jež ohrožují školní kázeň, a nezřídka z těch ostatních dětí, které byly už v základech své začínající povahy zkaženy rozvráceným rodinným prostředím.

KURSY A EXKURSE

Svatováclavská schůze katolického učitelstva v Praze se vydařila nad očekávání. V pondělí 27. září konala se v kostele sv. Kajetána u Redemptoristů adorace večerní, kterou vedl dp. dr. K. Závadský. Poté setrvali účastníci v přátelské besedě. Na svátek sv. Václava v 8 hod. celebroidval tichou mši sv. v kapli svatováclavské J. E. biskup dr. Eltschkner. Promluvu měl dp. P. Alf. Daňha; vyzvedl tradici svatováclavskou a Prázdninových kursů a vzpomněl 300letého výročí přenesení staroboleslavského paladia. Při mši sv. účastníci přistoupili ke stolu Páně. Po mši sv. promluvil velmi nadšeně pan biskup a vyzvedl nutnost práce pro katolickou národní školu, střední školu i universitu. Národ této katolické školy nutně potřebuje, jinak jest ohrožena morálka nových generací

národa. Poděkoval katol. učitelstvu za práci dosud vykonanou a nabádal ke konkrétnímu úsilí za vybudování systému katolických škol. — V 10 hodin se konalo pracovní shromáždění v hovorně kláštera redemptoristů. Jednání předsedal kol. J. Kuncek. Vzpomenuto úmrtí I. presidenta republiky — Osvoboditele T. G. Masaryka a památka jeho uctěna povstáním. Referáty přednesli předseda, dr. Závadský a P. Daňha. Do debaty zasáhli téměř všichni přítomní. Svatovácl. schůzky se zúčastnili mimo jiné také vrch. min. komisař dr. Karas, redaktor »Neděle« J. Papica a spisovatel odb. uč. Janouch Jar. Jednáno bylo o kurse v Trenčíně a učiněny dispoice pro IX. kurs v Čechách v roce 1938. Pán Bůh žehnej započaté práci pro IX. Prázdninový kurs.

HLÍDKA UČITELEK DOMÁCÍCH NAUK

Prázdninový kurs katolického učitelstva v Trenčíně

Do programu pedagogického semináře při kurse byla zařazena sekce učitelek domácích nauk. Nebyla to tedy jen schůzka učitelek d. n. jako léta minulá, kdy

se obyčejně scházely ve chvílce, určené k oddechu, aby rokovaly o své práci.

Samostatný seminář byl přáním nás všech a děkujeme předsednictvu kursu, že

Antonín Kolek:

KONFERENCE

Po ní školský oficír koktá jakýsi dík za uvítání a skládá homagium čili slib člo- věčenství svému lennímu pedagogickému pánu, což tento kvituje němou úklonou a podáním metodické pravice.

Řídící pokračuje: »Měli bychom přistoupiti k dalšímu bodu programu, ale napřed jest mi jako předsedovi konference stanoviti zapisovatele. Bude se zapisovati po třídách pořadem. Předseda dispensuje třídního učitele II. třídy od psaní protokolu, protože týž vede správu školy. Na řadě jestiž zatímni učitel Florián Uejvoda. Prosím, aby se jako zapisovatel ujal své funkce.«

Učitel žasne, kulí oči nad moudrostí svého šéfa a vypočítává si, že bude psát všecky protokoly po celý rok.

»Na druhém bodu programu jestiž přidělení tříd. Nuže, já jako řídící učitel užívám svého práva a přiděluji I. třídu zatímnímu učiteli Floriánu Uejvodovi. Ponevadž učitel ve II. třídě jest přelížen těžkým a zodpovědným úřadem řídicího školy, musí tedy vésti její agendu, vykonávati pedagogický dozor na učitelstvo i žactvo a kromě toho, podle lékařského vysvědčení, jež předkládá, je churav, bude zatímni učitel Florián Uejvoda suplovati v jeho třídě sedm hodin. Druhou třídu přiděluje předseda řídicímu učiteli Křištofu Hunkovi.«

Učitel žasne ještě více a mocněji kulí oči nad moudrostí svého šéfa a vypočítává si, že bude učit 27 hodin týdně a pan řídící 19.

Přešli rychle suchý bod: počet žactva, ale při rozvrhu hodin se zastavil věhlasný pedagog poněkud déle.

nám sekci povolilo.

Předsedkyně, kol. Zoufalá, zahájila první pracovní seminář za přítomnosti 25 kolegyň. Projevila radost nad utvořením skutečné pracovní skupiny a přistupuje k programu. Pojednává o změnách a doplňcích osnov pro vyučování ručních prací a dom. nauk. Z podaných návrhů za spolupráce všech kolegyň bylo ustanoveno, že změny v technice nebudou, jen volba předmětů může být různá. Každá kolegyně musí svou práci přizpůsobit poměrům finančním a přihlížet k účelu, pro který má být předmět určen. Podrobné osnovy vypracovala kol. Zoufalá, dala je k prohlédnutí a schválení. Vyhovují.

Druhý bod se týkal o zařazení 2. post. roku do vyučování ručních prací a d. nauk. Z debaty, při které bylo vysloveno mnoho důvodů pro i proti, bylo usneseno, že 2. p. r. by měl být zaveden.

2 hodin týdně použilo by se k přípravě pro vyšší stupeň a vyučování směřovalo by spíše k výchovným pracím. Z důvodů, že dívky více Inou k ručním pracím, nedjednalo by se o přetěžování žaček.

Učitelkám domácích nauk byly by částečně vyrovnány hodiny, kterých jim u-

bývá zavedením obvodových měšř. škol. Bylo rozhodnuto, že katol. uč. d. nauk zašlou Ústřednímu spolku uč. d. n. svůj návrh, neb ÚSUDN projednává tuto otázku a domáhá se o její uzákonění. Osnovy pro 2. p. r. byly vypracovány, schváleny pro případ, že by do 2. p. r. ruční práce zařazeny byly. Následovala debata o školní práci, výsledcích jednotlivých kolegyň ve vaření, ručních prací, kreslení stříhů. Doporučuje se používání diagramů, které jsou dnes nutnou pomůckou při vyučování. Po prohlídce školní kuchyně ctih. sester D. N. byla první sekce ukončena.

Druhá sekce.

V druhé pracovní sekci se jednalo o výsledcích školní práce. Za laskavosti ct. sester D. N. byla ve školní kuchyni demonstrována výroba zmrzliny za živé účasti kolegyň.

Třetí sekce.

Vrcholem naší práce byla sekce poslední, kterou navštívil duchovní vůdce kursu, důstojný pán A. Daňha. Promluvil na téma: Katolická akce a učitelka domácích nauk. Doporučuje praktické provádění Katol. akce a tu uč. d. nauk má

»Musím upozorniti sbor, že právo a povinnost zvoniti hodiny přísluší na zdejší škole nesporně panu řídícímu, který je může přenést na vhodného žáka své třídy a zmocniti ho, jestliže za dobré uzná, aby pouze jako výkonný orgán, správou školy k tomu delegovaný, dal zvonkem znamení, že vyučování začíná nebo končí. Tady vlastně narážíme na věci, jež mohou míti a také mají velký vliv na vyučování a proto odbočím poněkud a zasvětim učitel-ský sbor do pořádku a zvyklostí, jež jsem na zdejší škole musil před lety zavést a které se také výborně osvědčují, jak se ráčil několikráte vyjádřiti slovně pán pan okresní školní inspektor Uilibald O-melka...«

»Slavný sbore, povstaň!«

Slavný sbor i jeho hlava poustávají a zůstávají deset minut stát v uctivém mlčení.

»U stejném smyslu, to jest pochvalně, se zmiňuje pokaždé o naší škole předseda okresního školního výboru pan okresní hejtman dr. Josef Grmela...«

»Slavný sbore, povstaň!«

»Jak vidíte, pane zatímni učiteli, přišel jste na nevěšední školu, slyšel jste, že se o ní a panu řídícím pochvalně vyslovují hodnostáři svěšřtí. Ale jsou u nás spokojeni i páni stavu duchovního. Tak zvláště vysocedůstojný pan děkan P. Uáclav Lacin...«

»Slavný sbore, povstaň!«

Slavný sbor poustává po třetí a v duchu medituje, ke kolika ješřě hodnostářům duchovním i svěšřským dolehly zvěšřti o slavném pedagogovi kamenecké školy, ale škol-ský magnát vrací se mimo nadání k původnímu tématu a pokračuje: »Dále upozornuji třídní učitele, aby ve třídách bděli nad čistotou žáků, pomůček, lavic,

PŮJČKY

rychle za nejvýhodnějších podmínek při minimálních splátkách až do Kč 50.000—

Bankozávod Leger, Praha II.

Purkyňova ul. - Infor. Kč 2 ve známkách.

široké pole působnosti. Důležitý je vztah uč. d. nauk ke kostelu. Doporučuje se sestavení seznamu uč. d. nauk—katolíček na všech školních okresích, které by se staraly o kostely svého okolí, poskytovaly rady v případě pořizování rouch nových. Často se stává, že nevědomostí dárců se v kostelích hromadí oltářní roucha a výšivky, které nemohou býti vůbec použity. Proto je nutno znát liturgická pravidla, roucha, rozměry oltářů a p.

Dobré je i spolupracovat s duchovními farnosti. I v nákupu bohoslužebných nádob je nutná informovanost.

Starost o světlo, kostelní květiny, kostelní zpěv, průvody a p. Učit dívky vázat věnečky, upravovat vázy a tím zároveň je učit vkusu, pěstovat v nich smysl pro krásu, probouzet lásku ke květinám. Pro-

zolaště však je činím pozorna, aby si všimali plivátek, jež podle mínění slavných pedagogů Rosthorna a Morawitze jsou zrcadlem, obrazem každé třídy a jako takové byly na zdejší škole roku 1900 zavedeny. Protože na obraz a zrcadlo nepliváme, zakažtež co nejpřísněji žactvu jich používati, do nich plivati a třídní učitelé uchylujtež se k nim pouze v případech nutných a pozoruhodných. Právo užívati plivátka ve II. třídě přísluší pouze řídícímu učiteli.

Velmi důležitým se mi vidí dozor nad žáky o přestávkách. Jako řídící učitel a pedagogický vůdce zdejší školy bych si přál, kdyby se konal z důvodů vychovatelských jednotně, jedinou učitelšiu osobou po celý rok. Konference se ostatně usnese, který člen sboru bude dozor vykonávati. Prosím, slavný sbore, o příslušné návrhy.»

bouzet a podporovat lásku k Ježíškovi, vždyť živá květina patří k svatostánku, kde dlí zdroj živé víry, Ježíšek, dětské duši tolik blízký.

Prostřednictvím dětské duše vniknout do rodin, často tak zanedbaných vlivem špatných sociálních i normálních poměrů. Příčinou bývá bída, alkohol, nezaměstnanost, marnotratný muž neb nepořádná žena, nemoc a jiné. V takových rodinách vyrůstají děti bez dozoru, jako kus dřeva v lese, bez náboženského a mravního vedení.

Tu katolická charita má zasáhnout, zachraňovat duše dětí a kdo lépe je připraven pro tuto zodpovědnou práci než učitelka domácích nauk? Buďte sestrami třetího řádu — sice bez slibů, ale tím potřebnějšími pro lidskou společnost. Vstupujte a postavte se do prvních řad obecných i městských pomocných akcí, »sociální péče o mládež«, »ochrany matek a kojenců« a pomáhejte všude tam, kde je potřeba ukázat lásku k trpícím prostřednictvím Krista.

Vychováváte dívky, budoucí matky a hospodyně. Tento fakt musíte mít stále před očima a pracovat ze všech sil, abyste vychovaly dívčí mládež v pevné cha-

Obličej zatímního učitele Floriána Ujevody zazářil šhatně tajemnou radostí.

»Tož, pane řídící...« vyhrkl...

Kontrfekt monarchy kamenecké dvojtřídky zkameněl, nos, horní pysk a špičatá bradka se setkaly v mordýřské ouřední grimase

Podřízený sbor pochopil. Zvedl pravou ruku a zatřepetal prsty ve vzduchu.

»Pan zatímní učitel se hlásí o slovo. Předseda konference uděluje slovo jmenovanému.«

»Navrhuji, aby z důvodů pedagogických, metodických, hygienických i morálních vykonával dozor pan řídící Krištof Hunka.«

Obličej školského pohlavára se proměnil v masku sfingy. Neřekl ani slova, ale zvedl pravici, pomalu... teatrálně skoro.

»Pan řídící Krištof Hunka se jako učitel II. třídy také hlásí o slovo.« (Pokrač.)

raktery, obětavé, zbožné a pracovité ženy. Neohlížet se na posměch a nedocenění vaší práce, ale jít přímo a jistě za svým cílem, který jednou dojde splnění a ukáže, že uč. d. nauk nežily zbytečně a že vykonaly záslužnou práci pro lidstvo a stát.

Poučujte dívky o první pomoci, aby měly znalost a odvalu pro případ obrany státu.

Studentskou dívčí mládež musíme vést zpět k rodině, aby zanechala špatné čteny, která neobohacuje duši, ale zavádí na zcestí. Poukazovat na náš katolický tisk a literaturu. Jeho rozšiřováním do rodin uděláte kus záslužné práce. Duchovní vůdce P. A. Daňha doporučuje »Neděli«, »Katol. ženu«, »Posla pravdy«, »Životem«, hlúčinské brožurky pro dívky škole odrostlé atd.

Váš úkol není malý, musíte být dobře připraveny stálým studiem a potom si u-

Přestupový přídavek učitelstva měšťanských škol. Letošní potíže se sestavením státního rozpočtu jsou tak závažné, že je velmi malá naděje na rozpočtové zajištění přestupového přídavku učitelstvu měšťanských škol. Pravděpodobně letos do rozpočtu slíbená částka nebude vložena a tím úprava platů učitelstvu měšťanských škol bude znovu odsunuta na škodu měšťanské školy samé. Je to zvěst velmi nemilá, protože v poslední době bylo už jisté, že k platové úhradě dojde.

vědomit důležitost svého, i když nedoceneného povolání. Pracovat a žít tak, abyste nežily život zbytečně, ale bohatě a plodně.

Po ukončení sekcí předsedkyně vybízí kolegyně k spolupráci i ve školním roce a žádá o příspěvky do naší hlídky učitelek domácích nauk.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Valná hromada Zemského spolku katol. učitelstva v zemi Moravskoslezské bude se konati v Brně 17. října 1937 dopoledne. Večer před tím schůze výboru zemského spolku. Podrobný program bude oznámen v denních listech.

Říšský Svaz katol. učitelstva byl na pohřbu T. G. Masaryka zastoupen předsedou poslancem Josefem Vičánkem, místopředsedou prof. Ant. Novákem, jednatelem odb. učitelem Žamberským a redaktorem Hanzelkou. Jednatel se jménem Svazu zapsal do kondolenčních listin na Hradě.

Za Zemský spolek moravskoslezský zapsal se do kondolenčních listin jednatel odb. učitel Hanzelka. Spolek poslal k úmrtí T. G. Masaryka tento telegram:

Vyslanec Jan Masaryk

Lány.

Zemský spolek katolického učitelstva v zemi Moravskoslezské stojí v hlubokém pohnutí u rakve presidenta Osvoboditele, jehož učitelský příklad nebude nikdy zapomenut. Vyslovujeme Vám, slavný pane vyslanče, hlubokou účast v bolu, jež je bolem celého národa, ujišťujeme, že katolické učitelstvo čsl. bude podle vzoru velké-

ho zesnulého učiti nejen slovem, ale i skutkem opravdové demokracií.

Vičánek, předseda. Hanzelka, jednatel.

Odbor v Třebíči byl v plném počtu zastoupen na schůzi katol. inteligence. Jež byla v rámci sjezdu katolíků v hotelu Slavia. Účast byla tak četná, že sál nestačil. Předseda odboru C. Pavlíček učinil v zahájení pietní projev mrtvému presidentu T. G. Masarykovi — velkému Moravanu. JUDr. R. Wierer, profesor Masarykovy university v Brně výstižně rozvinul thema »Čemu učí papežské encykliky Pia XI. naši inteligenci«. I referát druhého řečníka dra B. Roztočila, prof. z Velkého Meziříčí »Co žádá dnešní doba od katol. inteligenta« byl pro svoji hlubokou obsahovost vyslechnut se zájmem. Oběma řečníkům patří nás vřelý dík! — Po referátech měl odbor svoji valnou schůzi. V úvodu jednatelské výroční zprávy bylo znovu vzpomenuo presidenta Masaryka, který celý svůj život vyplnil prací pro národ. I my chceme po jeho vzoru pracovat pro Boha a vlast a v dětech vychovávat budoucí národ, který vždy a všude dovede hájit svou viru a rodnou zem! Byl podán přehled celoroční práce, jež byla věnována nejen zájmům odborovým, ale i činnosti pro veřejnost. Po zprávě pokladníka ustaven byl s malými změnami nový výbor. Následovaly hovory o rozvrhu práce pro budoucí rok, do níž si vyprošujeme Boží požehnání!

Přerovský odbor koná členskou schůzi ve středu 13. října 1937 o 2 hod. odpo. v klášteře na Šřavě v Přerově. Na programu I. část kursu školské administrativy, zákon o branné výchově ve školách a organizační záležitosti. Blíží na pozvánkách. Účast členů povinná, hosté vítáni. — Předsednictvo.

Těšínsko. Katolické učitelstvo Těšínska vzdalo posmrtný hold prezidentu Osvooboditeli T. G. Masarykovi na smuteční schůzi dne 17. září v Orlové. Projev, který přítomní vyslechli stojíce, přednesl kol. předseda J. Dvořák. Pak následovala pracovní schůze výborů obou těšínských odborů. — **První členská schůze** koná se v neděli 10. října 1937 v klášterní škole v Orlo-

vě s programem: O čtvrt na 9. hod. mše sv. se společným přijímáním a promluvou v kapli klášterní školy (celebruje duch. rádce vdp. P. dr. A. Bolek). Příležitost k sv. zpovědi v ka plí od půl 8. hod. Po mši sv. společně snídaně. O půl 10. hod. zahájení čl. schůze předsedou. Následuje přednáška kol. Fr. Mojto z Nitry »O súčasném Slovensku«. Pak dotazy a debata, zpráva jednatele a různé. Zakončení chorálem Svatý Václave. Zveme všechno členstvo obou odborů těšínských a přilehlých ostravského a hlúčinského a všechny jimi uvedené hosty i neučitele. Na shledanou v Orlové 10. října! Členové, hlaste jednatele případnou změnu působišť a jména nových členů. (Adresa jedn.: L. Štěpán, odb. uč., Bohumín 336.)

M Í S T A • O Z N Ā M E N Í • R A D Y

Kolegové a kolegyně! Zajisté větší na z vás působí v orelských jednotách, v Omladině, v SKM a podobně. Často potřebujeme pro spolkovou neb školní besídku vhodný program, nemáme však z čeho vybrati. Dosavadní besídky s výborným obsahem od Cvečkové, Novotného a j. jsme již přehráli a potřebujeme nových. Víím, že mnohý z vás skládá příležitostné písně, básně, výstupy, scény a říkadla, které přes to, že daly dosti práce, zůstávají vám po přehrání v rukopise doma ležeti. Chci se pokusiti sebrati tyto vaše skladby a vydati je tiskem v některém katol. nakladatelství. Snad se najde nakladatel, který by nám brožuru neb knihu levně vytiskl a vydal,

zvláště když se zřekneme honorářů a spojíme se jen darováním vytištěné knihy. Sám mám připraveno několik čísel, příspěvky slíbili mi již kol. Kříž, prof. Martínovský, P. Bradáč a jiní. Prosím proto o zaslání příspěvků jak pro školní a spolkové besídky, tak i pro zábavné večírky pro dospělé (kuplety, aktovky atd.), jakož i fotografie alegorických vozů na adresu Jan Hlaváč, učitel Zdice. Příspěvky zasílejte již připravené k tisku, psané neb tištěné po jedné straně a jen vaše výrobky!

Upozorňujeme na řadu vypsanych míst na okresé Brandýs nad Labem, Český Brou. Informace v redakci.

L I T E R A T U R A

S. Kateřina, Císař Karel IV. Olomouc, Vítězové. cena 3 Kč. Podtitul této práce je: Co musí o něm každý katolický Čech vědět, což dobře vystihuje cíl tohoto svazku Vítězů. O Karlu IV., z největších našich panovníků. toho opravdu velmi málo vííme, a přece jde o tak význačnou postavu našich dějin, o osobnost evropského formátu. Autorce se podařilo vystihnout tuto postavu v celé její velikosti, ale co je hlavní, pochopila zdroj této velikosti, již byl duchovní život Karla IV.

Josef B. Dolenský, Branná výchova a škola. 2. vydání. Za Kč 2.20. Stát. nakl. v Praze 1937. — Přináší praktické pokyny a literaturu pro brannou výchovu ve všech předmětech.

Karel Matura, Lidé nezapomenutelní. Příběhy ze života velkých lidí (Nansen, Kolumbus, Pasteur, Paganini atd.). Za Kč 6.80. Stát. nakl. v Praze 1937. Krátké poučné příběhy.

Karel Fechtner a Antonín Svoboda, Prvouka. Část I. (Úvod a látka pro září a říjen.) Za Kč 9.50. Stát. nakl. v Praze 1937. — Básničky, poučné články, hádanky, zábavky, říkadla, kresby, písně (s notami), ruční práce, tělocvik.

Podrobné učebné osnovy a rozvrhy učiva podle norm. osnov pro obecné školy (vyn. z 10. července 1933, čís. 67.331/33-I.). 1.—8. post. ročník. Zpracovali Horák, Koncer, Konvička, Úlehla, Konvalinka, Možná. Vydavatel odbor Ústř. spolku jednot učitelských, Brno, Dvořákova 1. Cena? Rozvrhy jsou zpracovány velmi podrobně pro všechny předměty a učitelé je tím práce neobvyčejně ulehčena, protože stačí doplnit pouze podle místních poměrů, kde je možno a záhodno navázati učivo na skutečnosti z okolí zákona (vlastivěda atp.). Osnovy i rozvrhy jsou revidovány a nově upraveny a i pro toho, kdo by v detailech se jimi nechtěl řídit, znamenají pro přehled učiva cennou

pomůcku. Zvláště mladým lze doporučit jako dobrý návod pro praxi.

Od pokolení do pokolení. Vlastivědný sborník obce Bernartice nad Odrou, který byl vydán u příležitosti 100letého výročí místního chrámu Páně. Sborník představuje vzor dokonalé publikace toho druhu. Poslouží dobře i učitel, který chce mít návod, jak a o čem by měl poučiti své žáky, aby důkladně poznali rodnou obec. Publikaci o 210 stranách, s mapami a obrázky, na krásném papíře za 25 Kč zašle obecní úřad Bernartice nad Odrou.

Jaroslav Žák, Študáci a kantoři. Vydal nakl. Alois Srdce v Praze. Brož. 20 Kč, v plátně 25 Kč. Jedinečná knížka, která popisuje humorně život středoškoláků a jejich války s kantory. Knížka plná zdravého optimismu, ale hlavně veselí, pro něž ji budete číst znova a znova.

Kuncířovy vybrané knihy náboženské Ver Sacrum zahajují nový ročník, který přinese tato pozoruhodná díla: **Arnošt Hello, Podobizny svatých** v revidovaném překladu básníka Sigismunda Boušky a se 20 obraz. přílohami. — **Severin Lamping OFM, Ti, kdož našli pravdu.** Sensační dílo s vylíčením konversí význačných osobností současné doby. S portréty. — **Josef Holzer, Apoštol Pavel.** Hrdinný život ve službě Kristově. Nejlepší dílo světové literatury o apoštolu národů. Bohatě ilustrováno a s mapou. — **Frederick W. Faber, Vše pro Ježíše.** Pozoruhodné asketické dílo. — Knihovna bude vycházeti v týdenních sešitech po Kč 2.50 a do roka vyjde 40 sešitů. Celoroční předplatitelé obdrží původní desky na výslá díla zdarma. — Adresa Kuncířova nakladatelství: Praha II., Voršílská 3.

»**Naší přírodou**«, obrázkový čtrnáctideník pro milovníky přírody. Vydává Průmyslová tiskárna v Praze. Čtrnáct dosud vydaných čísel (předplatné na půl roku 40 Kč) prokázalo obsahově i obrázkově zajímavost časopisu i jeho oblíbenost v nejširších vrstvách čtenářů. »Naší přírodou« chce býti bohatě vypraveným přírodopisným magazinem pro školu i široké vrstvy čtenářů. Magazinem zábavným i vědeckým, každému přístupným podáním i cenou.

Druhé vydání církevního dějepisu: Th. dr. Jos. Hronek, Dějiny katolické církve pro školy střední. Se schválením mšano a nejd. arcib. ordinariátu v Praze. S 63 obrázky a 1 mapou. Cena váz. 15 Kč. Vydalo nakladatelství Kropáč & Kucharský v Praze II., Spálená ul. 23. — Po stránce obsahové zabývá se kniha údaji, které odpovídají dnešnímu stanovisku vědy historické. Autor přihlíží přesně ku předepsané osnově pro katol. nábož. ve IV. tř. středních škol. Dějiny starozákonní jsou, což dlužno vítati, omezeny na nejmenší míru, jen aby byla navázána vnitřní souvislost, potom věnuje

ZADLUŽENÍ GÁŽISTÉ!

Tíží-li Vás dluh a exekuce, přijďte k nám. Sloučíme všechny Vaše dluhy v jediné výhodné půjčce. Zbavíme Vás starostí a poskytneme Vám peněžitou výpomoc

„ÚVĚROSLUŽBA GÁŽISTŮM“

BRNO, KAPUCÍNSKÉ NÁMĚSTÍ ČÍSLO 8.
Jednání diskretní, přiložte 2 Kč ve známkách na odepověd.

se hned dějinám zjevení Božího, které se uskutečňují v rámci Církve katolické. Autor pojal učebnici zároveň jako historickou čítanku, týká se to zejména článků kulturně náboženských, které jsou velikou předností knihy a pro které kniha znamená rozhodný pokrok proti knihám dosavadním. Učebnice byla také v letošním školním roce nově zavedena na některých ústavech a jistě i tam, kde dosud snad zavedena není, dobude si v brzku své místo.

Manuale učitelů katol. náboženství. Roč. V. pro školní rok 1937—1938. Redigoval dr. Josef Hronek. Nákladem Kropáče a Kucharského v Praze II., Spálená ul. 23. V celoplátěné vazbě za 7 Kč. Každý ročník přináší nějaký praktický článek. Hlavní článek tohoto ročníku má název »Některé pokyny z administrativy školní pro učitele náboženství«, je určen zejména laickým učitelům náboženství a jistě rádo přijme ho i vld. duchovenstvo, zvláště cenným ale je pro ty, kdož připravují se ke katechetskému povolání.

Vydávání Spisů T. G. Masaryka. Nakladatelství Čin ve snaze rozšířit literární dílo T. G. Masaryka co nejvíce, vypíše v brzku subskripci na celý soubor, rozpočítaný na více než třicet svazků; kromě obvyklého vydání bude subskripce také na vydání lidové v stejné grafické výpravě. Nakladatelství Čin vydá v říjnu 1937 společně s nakladatel. Orbis, velký památník, v němž bude slovem i obrazem zachyceno závěrečné údobí života presidenta Osvoboditele a jeho poslední cesty pražským Hradem a Prahou do Lán.

V. svazek revue »Archa«, roč. XXV. vyšel s bohatým obsahem. »Archa«, dvouměsíčník, pro literaturu, kulturu, umění a život, vychází za redakce P. Emanuela Masáka a nákladem Družiny literární a umělecké v Olomouci. Předplatné činí na rok Kč 36.30, na půl roku Kč 18.30. Jednotlivé svazky po Kč 6.30. Administrace a expedice »Archy« je v Olomouci, Wilsonovo 16. Přihlašujte se, prosíme, hojně za odběratele »Archy«.

Poutníkům lurdským. Účastník naší lurdské pouti p. profesor K. Pobuda z Berouna vypsál své dojmy z cesty v knížečce Cesta za hvězdami. Vydal ji v pěkné úpravě za nepatrnou cenu 6 Kč. Doporučujeme ji vřele nejen účastníkům pouti, ale všem, kteří byli duchem s námi.

PEREM DNEŠKA - DOKONALÝ PSACÍ STROJ!

Vyzkoušejte všecko, ale ponechte si jen to nejlepší...
Máme stroje od Kč 1.290, dopište si o nezávazné předvedení.

Společenské podniky, odděl. psacích strojů, Přerov, Masarykovo nám. 16.

Casopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sereja Christovogo, Boj, Brázda, Casopis českosl. obce učitelské, Casopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katolieke Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mláde, Komen-ský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Ma-lý hlasatel, Misionar najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omla-dina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ, Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajska zahrád-ka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodi-če a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Škola měšť., Serafin. prapor, Středni škola, Svata Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věst-ník minist. školství a národní osvěty, Věst-ník pedagogický, Věstník jednoty duchoven-stva, Věstník ÚŠJU, Věstník ligy zaměst. sva-zu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdru-žení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učít. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter. Záhorská kronika, Zaměstnanec püdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uč., učít. a zřiz. republ. strany.

Kolegové a kolegyně! Chcete nau-čit lehce a dobře pravopisu? Opatřte si sbírku dobrých diktátů. »Diktáty« pro vyšší stupeň školy obecné a pro školy měš-tanské upravil Antonín Krejčír, okr. škol. inspektor. Je v ní 360 diktátů, vhodných přiměřeným rozsahem, bohatých pravo-pisnými jevy, poutavých pěkným obsa-hem, pěkných bezvadnou formou. Za 15 Kč expeduje Administrace Věstníku katol. učitelstva v Přerově, Masarykovo nám. 16. — Kupte si je! Posloužíte sobě a prospě-jete dětem!

Nejvyšší zápůjčky státním a zemským
gázištům i pensis-tům poskytuje při-mo — rychle —
diskretně — levně

BANKA SLAVIA - BRNO
Lažanského 8. Sjednocení dluhů. Prospek. zdarma

Zatemňování
školních blogratů
projekčních místností
Okenní rolety
Hollmanova velkovýroba
rolet, Broumov, C. g. s. VII

Prošit — pýcha mistra knihaře.

Vyrábí továrna sešitů

J. Procházka-Brno

SUKNA módní vlněné pánské l
dám. látky kupujte u ty

HEZINA a SP., HUMPOLEC

VZORKY OBRATEM NA POŽADÁNÍ. - Vyjde i ochotně vsříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNIK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena vñn. p. f. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

15. ŘÍJNA 1937

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 4

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

Dar republice

28. října vstoupíme do dvacátého jubilejního roku republiky; do roku, který má být pro nás všechny rokem slavnostním, pokud možno nerušeným vnitropolitickými boji a rozmíškami. 20 let je jistě dobou, na níž možno vzpomínat v náladě slavnostní, tím spíše, že vlastně si uvědomujeme, jak vstupuje do života první generace těch, kteří se narodili za republiky.

Budeme tudíž mít důvody k oslavám, ale na druhé straně také příležitost, abychom oslavám dali konkrétní náplň, aby dvacetiletí republiky bylo oslaveno hodnotnými činy. Myslíme tu i na školu a na mládež.

Mládeži bychom v tomto roce měli ještě více usnadnit těžkosti života po stránce hmotné a pomoci i tam, kde se dosud pomohlo a pomáhalo málo. Ale vedle toho bychom škole i mládeži dali nejkrásnější dar, kdybychom zajistili a zabezpečili co nejdůkladněji mravně-náboženské základy výchovy v duchu zásad Komenického. Neboť tam je ještě pole, kde svobodný národ nevzal řízení věcí do svých rukou. Jednota vyučovací i výchovy by tím nesmírně získala. A vychovávali bychom nejen zdatné praktiky,

Učitelské aktuality

Ministerská rada se usnesla obnoviti výnos o učitelských praktikantech. Od začátku jsme říkali, že tato úprava sice není nikterak ideální, ale že přece má mnoho dobrého. Praktikantstvím je zařazeno ročně do pracovního sledu přece jenom několik set kandidátů učitelství, kteří by jinak rozmnožovali řady nejubožejších nezaměstnaných: nezaměstnané inteligence. Zvláště z důvodů morálních nelze zamítati, nýbrž vítati aspoň tuto částečnou pomoc. Bylo hodně neprozřetelné, jestliže se v začátku proti instituci praktikantů brojilo. Zkušenosti ukázaly, že se dobře osvědčila a mladé učitelstvo bylo konec konců vděčno, že se mu dostalo aspoň v této formě určité pomoci.

Nikterak tím nechceme ustoupiti od svého přesvědčení, že považujeme praktikantství za dočasnou a přechodnou formu a že jakmile se poměry zlepší ve prospěch učitelského stavu, musí býti tato instituce likvidována. Ale v zásadě jsme nyní vděčni ministerské radě, že rozhodla takto.

Instituce učitelských praktikantů bude obnovena za stejných podmínek, jak je stanovil ministerský výnos z roku 1935. Okrouhle bude do služby školní povoláno 1600 praktikantů literárních a asi 100 praktikantek domácích nauk. U kandidátek učitelství domácích nauk se zmenší nezaměstnanost sice jen mizivě, ale za daných okolností bude jistě i tato pomoc vítána. Celkový náklad stanoven na 8 milionů Kč, což je v mezích rozpočtových možností.

Zřizování obvodových měšťanských škol jde velmi pomalu, právě pro finanční možnosti, a jistě nebude provedeno tak rychle, jak zákon

KALEIDOSKOP

Nedostatek zkoušeného učitelstva na měšťanských školách

je stále citelný. Statistika udává, že k 1. září 1937 se nedostávalo 2560 zkoušených učitelů na měšť. školách. Při tom ovšem je zjevem nepřijemným, že mnohé okresy jsou saturovány a že zkoušení — při tomto opravdovém nedostatku — musejí ještě na místo na měšťanské škole čekat. Bude na školních úřadech, aby tento problém řešily zavčas.

Školský zápas v Alsasko-Lotrinsku.

V Alsasko-Lotrinsku chodili podle dřívějších zákonů hoši do školy 8 let, dívky 7. Francouzský zákon z 8. srpna 1936 stanovil školní docházku pro oboje pohlaví na 8 let.

Poněvadž 3 departementům alsasko-lotrinským přiznána byla po světové válce školská a náboženská autonomie, mohla platnost shora uvedeného zákona rozšířena býti na toto území jen s uvědoměním a schválením zástupců lidu. Avšak vládní dekret z 22. října 1936 bez souhlasu těchto zástupců lidu nejen rozšiřoval platnost nového školského zákona na toto území, ale prodlužoval nadto školní povinnost pro hochy o další rok.

To způsobilo v kraji malých zemědělců s četnými rodinami, kde děti 14leté pomáhají v práci, značné vzrušení, zvláště když v ostatní Francii devítiletá školní docházka zavedena nebyla. Proti dekretu ozval se veřejný protest v tisku a parlamentní zástupcové kraje vyžádali si slyšení u předsedy vlády, iemuž tlumočili stanovisko kraje. Leon Blum si vyžádal lhůtu na rozmyšlenou a odpověděl na nožadavky listem, adresovaným vůdci klubu, v němž prohlásil, že si mohou voliti buď devítiletou školní docházku s povinnou němčinou a náboženstvím, anebo osmiletou docházku, ale vzdáti se povinné němčiny a náboženství. Zdůvodnil to tím, že děti, které se musí těmto předmětům učit, nemohou v téže době zvládnouti požadavky ško-

ale také lidi vnitřně vyrovnané, pevné, statečné, jichž je ve světě i dnes málo.

předpokládal. Obtíže jsou příliš veliké. Ale aspoň jedno by bylo třeba v této době vykonat: pokud možno přesně a závazně vzhledem k určité době stanovit hranice obvodů. Přihází se totiž už dnes, že s obvody vzniká nespokojenost na jedné straně a na druhé straně se přichází s novými požadavky na tvoření obvodů. Protože tu jde o nutné přípravy obcí, které vezmou a berou na sebe již nyní určité finanční závazky, měla by tato otázka být řešena důkladně. Není možno poškozovat obce tím, že dnes se stanoví hranice obvodu tak a zítra či v době dohledně krátké budou měněny. Bude pracováno na mnohých místech vlivy politickými. Když už, ať se uplatní tyto vlivy ihned, aby nevzešly obcím zbytečné výdaje.

Otázka přestupového přídatku učitelstvu měšťanských škol je stále otevřená. Nátlak, aby přídatek byl uzákoněn, jest veliký, ale v poslední řadě bude záviset tento požadavek na rozpočtových možnostech. Doufejme, že nedostatek zkoušených učitelských sil na měšťanských školách a zákon o obvodech měšťanských školách přece jenom budou působiti tak, aby přídatek byl uzákoněn již letos.

Exekutiva veřejných zaměstnanců se domáhá přijetí u ministerského předsedy, aby s ním projednala otázku zrušení platových srážek a otázku započtení služební doby.

Naše exercicie

Bylo vysloveno přání velmi mnohými členy, aby Uěstník přinášel také v roce zprávy z exercicií. Prospěje nám, když uprostřed shonu a ruchu života zastavíme se občas nad kratičkým článkem, obsahujícím lumina, světlé myšlenky z pravd náboženských, svítící na cestu životem. Redakce Uěstníku je velmi ochotná otiskovati tyto myšlenky, aby osvěžovaly naše vzpomínky na doby duchovního štěstí, připomínaly nám častěji náš cíl a smysl života a připravovaly půdu u čtenářů pro získání nových účastníků těchto duchovních hodů.

Katolický učitel si zvykne před každou prací se pomodliti, třeba jen modlitbu střelnou, krátkou myšlenku na Boha. Zvláště suchopárná oprava úloh zdá se nám vždy prací tak nepřijemnou, strašlivou, odpornou. Zaprosíme Ducha svatého. Uzpomeneme na sv. Terezií Ježíškovu, jak ona konávala tyto šedivé práce dne, pošle nám růži, lísteček, trochu vůně, aby se nám práce líbila a

dařila. Po každé práci Bohu poděkovat. Zpýtáme své svědomí. Uvažme, že každé slovo, každý pohyb, každý čin má cenu věčnou. Bude-li si toho vědomí ve vyučovací hodině, neřekneme dětem nic nevhodného, naše pokárání, rozhorlení bude jemné a určitě nejpůsobivější. Učitel rozčilený bývá k smíchu žákům, když ne hned, tož po hodině jistě. Život náš i život žáků má cenu věčnou. Není to jen několik roků života. Jaký život, taková věčnost. My, jako vychovatelé, jsme zodpovědní za věčnost každé svěřené duše. Nejsnáze se umírníme ve škole, když si uvědomíme, že každý náš žáček, i ten nejméně nadaný, zanedbaný a ubohý, je druhý Kristus, náš bratr. »Cožkoliv učiníte jednomu z bratří mých nejmenších, Mně jste učinili.« Tak laskavě musíme s každým jednat! Uklidně, trpělivě, sebezapíravě, ochotně, ne pro kvalifikaci, pro »školu«, ale pro Krista, pro věčnost.

Uíme, že to bývá těžko! Ale je to pravda, není to představa, myšlenka. Uíme, že Kristus by nebyl neposedný, nechápavý, zlomyslný, jak žáci někdy bývají, že těžko je Krista si představit v takovém žákovi. Musíme! Kristus byl Bůh a spolu člověk. Co zlého vidíme, toť dílo ďáblovo, jež možno odstraniti pouze modlitbou, láskou a trpělivostí.

Podle sv. Don Bosca hledme předcházeti zlu u žáků, vhodně je zaměstnati, aby neměli kdy na vedlejší a špatné věci. S těmito myšlenkami vcházejme tedy každodenně do svých tříd!

Učitelky domácích nauk

sněmovaly v Čechách i na Moravě. Shodně vytýkají v resoluci, že nebyla provedena reforma učitelského vzdělání a domáhají se zrušení ústavů pro výchovu učitelek domácích nauk. Žádají, aby pro vzdělání učitelek domácích nauk bylo zřízeno oddělení při státních pedagogických akademiích. Vyučování domácím naukám budiž svěřeno i na všech školách dívčích odborně vzdělané učitelce domácích nauk. Domáhají se snížení počtu žákyň v odděleních, která mají býti dělena při počtu 30 žákyň. Obvody pro dívčí ruční práce nebudtež měněny, dokud počet hodin neklesne pod minimální hranici.

Tvořením obvodových škol měšťanských budou učitelky domácích nauk značně poškozeny úbytkem hodin. Nově tvořená oddělení na školách obecných nevyváží tyto ztráty. Žádá se proto, aby učitelkám domácích nauk na školách obecných byly přiděleny při ménětrídnicích školách některé

francovka

a nyní též
zubní krém

ly jako děti, které se těmito předmětům naučí.

Na ochranu náboženství jako povinného předmětu vyučovacího ozvali se biskupové, a to velmi rozhodně. Rozumí se, že se jim za to předhazovalo, že se míchají do politiky. Stejně se bránili odstranění náboženství ze školy také protestanté. Podpisová akce proti odstranění náboženského vyučování ze školy shromáždila 452.361 podpisů, což je skorem 3 čtvrtiny všeho voličstva kraje. Mimo to se obrátili zástupcové a mluvčí lidu zvláštním svoláním k francouzskému národu. Bude zajímavé sledovat, jak konflikt bude vyřešen. Kr.

Mezinárodní sjezdy o prázdninách.

V Paříži při světové výstavě se konaly tyto sjezdy: Sjezd duševní spolupráce, výchovy pro rodinu, esperantský, výchovy hudeb., prázdninových kolonií, výchovy rodinné, pro vyučování živým jazykům, psychologický, dětské psychiatrie, pracovníků školských a veškeré dokumentace.

Ženevská kancelář Spol. národů uspořádala 6. mezinárodní konferenci o veřejném vyučování, na jejímž programu byly zprávy ministrů rozličných států o vyučování, jednání o vyučování živým jazykům na podkladě dotazníku, zodpověděného rozlič: ministerstvy, anketa o dozoru na vyučování a konečně projednávala se otázka psychologické přípravy učitelů škol prvního a druhého stupně.

**R O Z Š I Ř U J T E
U Č . V Ě S T N I K**

PRAKTICKÝ UČITEL

Nový projektor na úzký vyučovací film.

Přerovská Optikotechna dává do prodeje nový projektor na 16 mm film vlastní konstrukce. Je vybaven objektivem velmi světelným, žárovkou až na 700 W a maltézským křížem k posunu filmu, čímž se film velmi šetří. Ježto je stavěn na 110 V, nutno použití v místech s proudem o 220 V předraženého odporu neb transformátoru. Pro školy a spolky, které si budou moci zakoupiti dražší přístroj (stojí 4990 Kč) je tento projektor skoro ideální. Také firma J. Suchánek zlepšila výkon Scolarů tím, že po příslušné rekonstrukci transformátoru a hlavice užívá žárovek o výkonu 200 W. Jakost obrazu se tím pronikavě zlepšila. Cena 1400 Kč.

Objektiv, který vychází jako příloha Tvoř. školy, zahajuje nový ročník velmi slibně články o episkopické projekci, episkopu amater. výroby a otiskuje program dalších čísel, jehož splnění potěší každého, který má, když ne zájem, aspoň cit pro zrakovou výchovu.

Němčina, nejobávanější předmět našich škol.

Nelze zatajiti, že jazykové znalosti němčiny žáků národních škol jsou velmi bídné. Přispívá k tomu odpor k řeči kmenového nepřítele a předpřevratového utiskovatele a nedostatek kvalifikovaného učitelstva pro tento předmět. Vždyť to, co si dnešní mladí učitelé odnášejí z němčiny z ústavů, je úžasně málo. Bylo by opravdu velmi potřebné, aby i v tomto směru byly zvýšeny požadavky. Je i ostudou stavu, když jeho členové neovládají aspoň jeden světový jazyk. Mimoходом: nechť se však tohoto nedovolávají naši Němci, žádáme stav reciprocit pro státní národ. Konečně němčina je pro naše děti velmi těžká a nevíme, proč hodiny její jsou dávány na 4. hod. dopol. neb na odpoledne. Když pro daleko bližší jazyk mateřský a konkrétní počty musejí býti rezervovány hodiny výhodnější, proč pro abstraktní cizí jazyk, v praxi v celých krajích neslyšený, zůstává čas, kdy děti jsou unaveny.

Výtka, že jazyku nelze se ve škole, ale jen v životě naučiti, nelze bráti na 100 procent za vážnou. V

prespočetné hodiny literní a aby bylo znovuzavedeno vyučování dívčím ručním pracím a domácím naukám od 2. školního roku.

Místa pro učitelky domácích nauk na obecných i měšťanských školách budtež systemisována a pro jejich definitivní ustanovování ať platí stejné zásady jako u učitelstva literního.

Na každé dívčí a smíšené měšťanské škole budtež systemisováno místo učitelky domácích nauk. Vyučuje-li se ve všech třídách měšťanské školy v rozdělených skupinách, budtež na takové škole systemisována dvě místa.

PRO A PROTI

Odkaz presidenta Osvoboditele

Věstník ÚSJU přinesl k úmrtí presidenta Osvoboditele několik jeho výroků: většinou slova, jimiž kdysi profesor Masaryk kritisoval katolickou církev. A patrně si myslí, že tímto plní nejlépe odkaz zesnulého. Je ovšem na omylu.

Proč ne Morava?

Přece jenom nás zabořilo, že do oficiálního programu pohřbu presidenta Osvoboditele nebyl pojat ani jeden sbor PSMU. Nejen proto, že PSMU je uznaně jeden z nejlepších učitelských našich uměleckých těles, ale také proto, že bychom byli jako Moravané rádi, kdyby našeho velikého rodáka doprovodil na poslední cestě zpěv jeho nejbližších. Není v tom malicherného lokálního patriotismu. Zdá se nám, že by tento akt byl skutečně případným, i když se naprosto nechceme dotýkati umělecké stránky přednesených sborů. Nevíme, kdo zavinil, že nakonec PSMU zpívalo na Václavském náměstí a že jeho zpěv nebyl ani přenášen rozhlasem. Ať tak či onak, bolí nás toto opomenutí. Moravané sami ukázali svou lásku, snad tím více, protože jaksí mimo program a neoficiálně, ale nepřestaneme tvrditi, že jejich místo bylo buď na Hradě nebo na lánském hřbitově.

Kant a Laplace na lopatky položený

Teorie Kant-Laplaceova o vzniku světa již dávno patří historii, jak znovu a velmi populárně dokázal univ. prof. dr. Otakar Matoušek v 1. čísle nového ročníku Vesmíru. Přesto však straší stále v našich učebnicích a v hlavách pokrokových učitelů jako základní pilíř jejich kředa. Padla již v očích odborníků, ale čpí a ještě dlou-

ho patrně bude čpěti z úst přežvykavců vědy. Nevíme také, kdy bude odstraněna z učebnic. Je možno, že ani odstraněna z nich nebude, neboť »pokrokové« učitelstvo postaví kol nich zeď, kterou nepronikne paprsek nových názorů, i kdyby měl průbojnost kosmických paprsků. Ejhle pokrok, který zapomněl pokročit!

Obrázky ze zákulisí

V Právu lidu obvinil poslanec J. Stivín ministra školství dra Frankeho, že se sám jaksi povýšil na vládního radu. Úředně bylo dokázáno, a nemáme příčiny, proč bychom nevěřili této úřední zprávě, že při povýšení ministra dra Frankeho na vládního radu archivní a knihovní služby byly zachovány všechny náležitosti, jak jsou příslušnými zákony nebo nařízeními stanoveny. V úřední zprávě je také konstatováno, že ministr dr. Franke se vzdal v letech 1933—1936 platu vrchního rady archivní a knihovní služby, ač na něj měl zákonitý nárok, čímž daroval státu celkem 166.800 Kč.

To by bylo úplně jasné a v případě vzdání se platu dokonce chvályhodné. Ale nás zajímá jiná věc. České slovo v odpovědi Právu lidu napsalo doslovně:

«Ministr školství dr. Franke čekal do svých 57 let, než byl zařaděn do 2. hodnostní stupnice, zatímco celá řada jiných byla dávno ne v 2., ale dokonce v 1. třídě a za podmínek naprosto neúměrných. Můžeme jmenovat přednostu státního nakladatelství Josefa Kepla, původně učitele obecné školy, který byl s prominutím vysokoškolského vzdělání jmenován vládním radou ve 44 letech, vládního radu Vojtěcha Beneše, vrchního školního radu Boh. Pluhaře, ministerského radu Kolouška a odborového radu M. Šimko, kteří bez vysokoškolského vzdělání dosáhli svých vysokých hodností a z nichž posledního si ve vládě vymohl ministr Dérer jako výpalné za tři sloven, agrárníky, donedávna učitele nebo převzaté administrativní úředníky a dnes konceptní úředníky referátu. Ať si vzpomene nějaký národní socialista, že byl někdy stejně jako ti zprědu převzat do stavu úředníků konceptní služby, i když měl schopnosti a vzdělání daleko vyšší, než sociálně demokratičtí hodnostáři, jimž se vysoká škola napořád odpouštěla!»

Jsme daleci toho, abychom záviděli někomu, že si »polepšil své postavení«. Ale tyto případy, které se uvádějí ve známost (jsou patrně i jiné podobné, kterých se nedovíme), působí truchlívým dojmem, že nad kvalifikací a vším ostatním v neposlední řadě přece jenom vítězí politická legitimace. Kdyby aspoň už zůstalo na tom, co jaksi přinesla popřevratová doba! Ale obvykle špatné příklady táhnou ještě více než dobré.

životě jde to rychleji, to však proto, že osud často velmi tvrdě došlápne a rychlé zvládnutí úkolu vynutí si zápas o chléb. Tato omluva nemůže zakrýtí pláštěm fakt, že na př. absolventka IIL měšťanky, která chtěla konati zkoušku na obchodní školu, nedovedla časovati sehn ani v přít. čase (a nebyla to žačka nejslabší!).

Němčina je také u žactva předmětem přímo nenáviděným. Jestliže je z jakéhokoli důvodu některou hodinu prázdno, počítají děti především, zda »odpadne« němčina.

Je to však škoda, a bude třeba hledati nápravu. Jnk.

Sborová recitace.

M. Holková. — V poslední době objevilo se na školském obzoru nové pojetí přednášení básní a to ve formě sborových recitací.

Doposud se učilo většinou přednášení básně jednotlivě tak, že žák memorovanou poesii přednáší podle naučeného nebo vlastního pojetí a to, bohužel, obvykle tak, že z poesie stává se říkanka komicky odemletá, při které by si autor, kdyby měl příležitost ji slyšeti, zapal uší.

Jak docela jinak působí báseň, nacvičená ve formě sborové recitace!

Abychom vytvořili dobrou sborovou recitaci, k tomu je třeba především, aby učitel sám báseň po stránce formální i obsahové pronikl a takto s ní dokonale seznámil žáky. Rozebere myšlenky v ní obsažené, při tom hned upozorní, že toto místo je třeba recitovati tiše a ono hlasitěji, výrazněji, dovolí individuálně žákům navrhovati, jakými hlasovými změnami by bylo možno neivýstižněji znázorniti básníkovu náladu. noznamená již při rozboru, kde by bylo možno se zdarem podmalovati onomatopojickými zvuky větu. aby byla názorná (hlas zvonů, skučení větru a i.), a přeide k formální stránce. Upozorní, že dlouhé slabiky nutno vyslovovati dlouze, déle než při obvyčelné mluvě, krátké slabiky úsečně, pomlky za každým slovem tak, aby koncové hlásky nesplývaly s následujícím slovem, neboť sborová mluva by pak byla nesrozumitelnou. Důležitou ie pak správná vokalisace samohlásek a jednotné ukončování uzavřených slabik. Pokračování.

Je se nad čím zamyslet a co zkoušet, aby z takového materiálu vyrostli schopní nositelé našich ideálů kulturních, národních a sociálních. Kolik je třeba houževnaté, důmyslně uspořádané a neúmor- né práce dnes, aby zítřek a budoucnost mohly být lepší.

Je třeba mobilisace nejlepších sil národních, ať už v rodině, či mezi vychovateli z povolání a ve společnosti, aby tato práce mohla být konána a zdárně konána.

Takže můžeme říci, že dobře žije ten pedagog a dobře plní svůj úkol výchovný, kdo ty síly výchovné shledává, zapřáhá do práce výchovné a spolupracuje s nimi.

To je pro nás vychovatele úkol všech úkolů, který nemůžeme odbýt jen tak, poněvadž za nás jej v prostředí, kde žijeme, nemůže nikdo převzít a vykonat. Ne- ní možné souhlasit s těmi, kteří si myslí, že škola nemusí nésti zodpovědnost za výchovu.

Je ovšem pravda, že by nebylo správné, kdybychom se v této věci chtěli odpovědnosti zhostit a poukázat na ty naivní

rodiče, kteří právo výchovy reklamují jen pro sebe, a stejně by nebylo správné uvalit na ni zodpovědnost všechnu, jak by si přáli ti, jimž je výchova dětí nepříjemným břemenem, ale odmítati jakoukoliv zodpovědnost za výchovu dorůstající generace bylo by zavíráním očí před skutečností.

K výchově se druží vyučování. Po této stránce nároky veřejnosti na školu až nerozumně stoupají. Tu je nutno přepjaté nároky krotit, což se neobejde bez náležitého kontaktu s prostředím, v němž žijeme; to se strany jedné a se strany druhé nutno výkony své stále zdokonalovat, zlepšovat, zvyšovat. To nejde bez toho stálého sebezdokonalování, sebevzdělávání i to je úkol, který nám dává dnešek, abychom solidně budovali sami svůj zítřek.

Didaktickou diagnosu dneška bych naznačil asi takto:

Reformistický elán ochabuje v rozletu nad širými lány didaktiky a metodiky, usedá k oddechu a po něm začíná některé jejich části zpracovávat na pole a na nich racionelněji pracovat. Také přestá-

Antonín Kolek:

K O N F E R E N C E

Učitel Florián otevřel ústa...

»Předseda konference prosí, aby pan řídící Křištof Hunka se ujal slova.«

Řídící vstal.

»Dovolují si navrhnouti, aby dozor nad dětmi před vyučováním vykonával pan zatímní učitel Florián Uejvoda.«

Zatímnímu učiteli je vidět nejen všech 32 zdravých zubů, jazyk, ale až kdesi hluboko do krku.

»Jako předseda konference konstatuji, že byly podány dva návrhy. Přikročíme tedy k hlasování o každém z nich a to tímtož pořadem, jak návrhy byly podány. Nuže, kdo je pro návrh, aby dozor nad žáky vykonával pan řídící Křištof Hunka?«

Zatímní učitel sklapl ústa, usmál se vítězoslavně a zvedl ruku.

»Račte protokolovati« Pro první návrh jest jeden hlas. Kdo je pro druhý návrh?«

Nyní velebně zvedl ruku samojediny řídící.

»Račte protokolovati, že pro druhý návrh jest rovněž jeden hlas. Jest tudíž rovnost hlasů, výsledek jest nerozhodný, v kterémžto případě já, jako předseda konference mám právo přiklonit se na tu neb onu stranu a tak rozhodnout hlasování. Hlasuji tedy, aby dozor vykonával pan zatímní učitel Florián Uejvoda. Poněvadž tedy pro druhý návrh se vyslovila většina hlasů členů sboru, jest přijat a prosím, aby bylo zapisovatelem protokolováno, že dozor bude vykonávati častokrátě jmenovaný zatímní učitel.«

Sbor se přestal usmívat, ústa se mu mimovolně pootevřela, ale pedagogický velmož už klidně pokračuje: »Dále správce školy přišel po dlouholeté praxi k ná-

vá se namnoze specialisovat na exotické rostliny cizích krajů a začíná pozornost upínati k věcem nám blízkým. Tím se dostává do spolupráce s normálními školami a bude lze leccos z jeho střízlivějších plánů použít k zlepšení dosavadní praxe.

Nastane přeorientace u mnohých tak prudká, že se vyšinou poněkud z rovnováhy. Je na nás, abychom ze starého zachránili to, co má schopnost k dalšímu životu a zač ani nové směry nemohou nabídnouti nic lepšího.

Úkol, který nám dnešní doba v oboru výchovy a vyučování ukládá, je tak rozsáhlý a obtížný, že dostáti mu úplně je téměř nad síly jedince, který by byl odkázán sám na sebe, proto hledá oporu ve stavovské organizaci, kde nachází spolupracovníky a tím i pomocníky ve své denní práci.

Úkol stavovské organizace si mnozí z těch, kteří do ní vstupují, formují dosti jasně a domnívají se, že je na to, aby za ně myslila a jednala, z každé bryndy je vytáhla a napravila chyby, jež se jim podařilo udělat. Jestli tak neučiní, buď se pustí do světa hledat jinou organizaci, anebo se postaví do kouta a provádějí se

zvláštní zálibou hara-kiri: řežou bez slitování do všeho, co jim padne z vlastního organizačního těla pod ruku a ze skutečných nebo domnělých chyb vedoucích i často jen členů organizace uchystávají si speciální pochoutky a podezírají vše, co nedělají sami.

Jako na jedné straně by bylo jistě chybou nemalou, kdybychom ztratili sebekritiku ve věcech spolkových, tak také je něčím velmi nezdravým takové počínání, které nakonec otravuje a umrtvuje veškerou spolkovou činnost.

Kritika je věc potřebná, ale kritika věcná, která směřuje k nápravě, nikoliv k záhubě zařízení užitečného, za nynějších časů a poměrů nutného.

Je třeba vychovávat členy přistupující příkladem dobré práce a uváděti jim na mysl, že organizace je stroj, jehož hnací látkou jsou myšlenky těch, kteří jsou organizováni.

Je totiž nade vše pochybnost zřejmé, že původci myšlenek jsou vždy jednotlivci, ale uskutečňují je — a často nikoliv bez obtíží — kolektivy. Bez těchto tvůrčích jedinců by byla masa nehybná, ale tito tvůrčí jedinci si musí uvědomit, že jejich myšlenky by bez té masy neměly půdy,

zoru, že jest potřebí zachovávat u sloves, jak ústně tak písemně, správný plný tvar neurčitého způsobu a to -ti a říkati i psáti: Žáčkové budete psáti, čísti, zpívati... Slyší slavný sbor libozvučné -ti? Bohužel, vyskytli se novotáři, kteří připouštějí kratší tvar bez -i, tedy: Žáčkové, budete psát, číst, zpívat, ale já, jako zdejší řídící učitel, jsem podobných novot neuznal a neuznám nejenom jako známý pedagog, ale také jako muž, jenž v českém písemnictví na národa roli dědičné také vyoral svou brázdou.»

Zatímni učitel znovu překvapeně otevírá oči, ústa, dokonce zvedá pravici, ale předseda konference, odloživ zatím masku nepřístupného římského senátora, kyně jemně rukou, povstává slavnostně a dí tuřím a mocným hlasem:

»Aáno, v řadách našeho sboru dlí zasloužilý spisovatel český. Jest tudíž sva-

tu povinností nových členů sboru, aby se s jeho životním dílem seznámili a já jako předseda konference činím pouze zadost své úřední povinnosti, když upozorňuji, že jest to zdejší řídící učitel Křištof Hunka, jenž plody ducha svého uložil do Steinbrennerových kalendářů a to do Poutníka a Domácího přítele v letech 1899 až 1906 pod básnickým jménem Květomil Uáceslav Orlovec-Kamenecký. Slavné úřady i naše vlastenecká veřejnost uznaly blahovlnně tuto činnost. Záhorské Noviny jmenovaly ho stálým dopisovatelem pro rubriku »Drobné zprávy«, čítanková komise již r. 1910 ho jmenovala náhradníkem v subkomisi pro dětské říkánky, r. 1911 pan okresní hejtman Krzpelacz von Krzpelaburg mu poklepal při okresní učitelské konferenci na rameno a řekl: Ná, gut, gut, Sie Schriftsteller.«

Pokračování.

kde by mohly růsti. Že by to byla semena, která by zapadala do propasti zapomenutí.

Je třeba, aby členové spolku vedeni byli k přesvědčení, že úkolem dnešní doby je žítí dobrým spolkovým životem, přinášeti do něho více krásných činů a dobrých myšlenek než zřiravých posudků, více víry ve vítězství dobra než pochybování a nedůvěry, více naděje na lepší zítřky, než zoufalství, více lásky než kritiky. Jen tak budeme žítí dobrým spolkovým životem a pracovati pro zdravý život naší organisace.

Sumou:

Úkol, který nám vytyčuje dnešní doba, jest: žítí dobrým politickým, hospodářským, kulturním, stavovským a spolkovým životem a pracovati pro lepší život po všech těchto vyjmenovaných stránkách života. Přeloženo do řeči věřících katolických učitelů to znamená, žítí dobrým životem křesťanským a pracovati pro proniknutí a utvrzení křesťanských ideálů v jednotlivcích i celé společnosti naší národní a státní. To znamená žítí životem dítek Božích a pracovati pro uskutečňování na zemi království Božího. Věru úkol nelehký, ale krásný!

Teorie Kant-Laplaceova

Teorie Kant-Laplaceova o vzniku Země je nevhodný školský termín, který spojuje dvě teorie naprosto rozdílné. Pod tímto názvem je ve školních učebnicích uváděna jen zkomolená teorie Laplaceova, vůbec však ne hypotéza Kantova.

Kant ve své hypotéze mluví o vzniku celého vesmíru, kdežto Laplace toliko o vzniku naší sluneční soustavy. Podle Kanta vznikl celý vesmír z jakési mlhoviny podobné mlhovinám, jaké známe na obloze. Vlivem tíže počaly se kolem těžších míst mlhoviny koncentrovati části a vznikly jakési shluky plynné hmoty, která postupně jak chladla, tak kapalněla a s počátku jen na povrchu tuhla. Podle velikosti shluknuté hmoty vznikly slunce, oběžnice atd. V otáčivý pohyb se shluky dostaly nárazy přiletujících částic mlhoviny. Podle toho jsou slunce, oběžnice i jejich měsíce stejného stáří a v poměru bratří a sester.

Tato teorie však dnes již padla, neboť jeho představy o ohromné mlhovině, v níž z ničeho nic začnou se shlukovati kol nějakých center hmotné částice, jsou příliš všeobecné a příčina otáčení fantastická, fyzikálně nevysvětlitelná.

Podle teorie Laplaceovy vznikla naše sluneční soustava (o více teorie nemluví) z mlhoviny, která zaujímal prostor, v němž je nyní celá tato soustava. Mlhovina se otáčela a odstředivou silou se kol

rovníku jejího oddělovaly prstencovité kusy hmoty, z nichž se sbalením vytvořily planety. Podrobnosti jsou velmi nejasně podány. Ani tato teorie neobstojí dnes na soudném stolci vědy, neboť mlhovina v rozsahu, jak ji předpokládal, tvořená žhavou plynnou hmotou dnešních těles tvořících soustavu sluneční, byla by tak řídká, že by její molekuly nemohly se udržeti pohromadě. Nejvzdálenější planety měly by býti podle L. závěrů největší. To však neodpovídá skutečnosti. Teorie nevysvětlí úchyly drah od ekliptiky, v nichž se pohybují měsíce vzdálených planet. Slunce se otáčí příliš pomalu než aby vzniklou odstředivou silou mohla se oddělit hmoty dnešních stálic. Vzniklé planety měly by se spíše otáčeti opačně než dnes.

Závěry, z pokusů Plateauových, které měly dokázat správnost teorie, jsou chybné. Otáčení Slunce zmenšením hmoty nemohlo se díti rychleji neb pomaleji. Tedy i tato teorie, ač podložená, padá do propasti času.

(Podle článku univ. prof. dra Ot. Matouška Staré a moderní teorie o vzniku Země v 1. čísle XVI. roč. Vesmíru. Kollegům k informaci, neboť teorie Kant-Laplaceova dosud jako dokázaný fakt a ne pouze jako teorie je v našich přírodovědách a zeměpisích.) Jnk.

S P O L K O V Ě Z P R Á V Y

Hlučinský odbor koná v neděli dne 17. října 1937 v 10 hod. dopol. v místnosti hotelu »National« v Hlučíně členskou schůzi.

Moravskokrumlovský odbor konal svoji první schůzi v letošním školním roce v Mor. Krumlově dne 30. září. Při zahájení schůze vzpomněl předseda zvěčnělého presidenta Osvoboditele, jehož památku uctili přítomní členové povstáním. Na schůzi květnové byli přítomni všichni členové z Hrotovska. Referát měla kol. Komendová o měření rychlosti čtení na školách obecných. Byla přítomnými se zájmem vyslechnuta, načež následovala živá debata, jíž se zúčastnili všichni přítomní. Zprávu o schůzi v Hrotovicích podala kol. Kroupová. Na schůzi v Mor. Krumlově měl dále duchovní promluvu pan farář Bohumír Růžek z Trstěnic na téma Vnitřní život podle knihy Duše veškerého apoštolátu od J. B. Chautarda. Několik případů ukázal, že zdárný výsledek výchovy není zaručen vědomostmi a vyučovatelskou dovedností vychovatele. nýbrž jeho dobrým příkladem, jímž dokazuje, že v něm je Bůh, bez něhož se žádné dílo nedaří. Po organizačních zprávách, jež podal předseda, promluvila o svých dojmech z pouti katolického učitelstva do Lurd kol. Hedvika Stuchlíková. Četnými pohlednicemi učinila svůj výklad názorným a zajímavým. Vdp. Kolísek a Řezníček měli také příležitost sdělit své bohaté zkušenosti z častých svých lurdských poutí. Ke konci schůze vzpomněl předseda 70. narozenin vdp. kon. rady Max. Škrábka z Myslibořic, jichž se dožil dne 15. září t. r. Příští schůze bude dne 18. listopadu v Dalešicích. Na pořadu budou volby výboru a exkurse do místního pivovaru.

Odbor novoměstský se sešel v Novém Městě na Mor. na sv. Václava. 1. Schůzi zahájil předseda vzpomínkou na zvěčnělého presidenta Osvoboditele. Projev vyslechli přítomní stojíce. 2. Co učiní škola pro brannou výchovu? Dosavadní učebné osnovy obsahují téměř vše, čeho branná výchova potřebuje. Školní výchova se proto snadno zákonu č. 184 přizpůsobí. Zákon zdůrazňuje podstatu branné výchovy a stanoví její složky. Konečným cílem této výchovy není hotový voják, ale mladík, který — bude-li třeba — po krátkém výcviku se stane dokonalým obráncem vlasti. Přihlédne se proto ve škole hlavně k mravní stránce. Co bychom měli ze zdravých a statných »Šveiků«? Mobilisace tělesných i mravních sil mládeže je tedy zcela odůvodněna. (F. Pospíšil) 3. Doimya a zkušenosti z prázdninové cesty do Francie

(Pařížská výstava, Lurdy atd.) poutavě vyprávěla M. Šmídková. 4. O prázdninovém kursu v Trenčíně promluvila M. Brychtová. 5. Rozhovory: a) Ubývá škol. dětí, neubýlo však tříd — důsledek zákona č. 176, podle něhož nesmějí býti rušeny nebo spojovány definitivní třídy, jakmile by po zrušení nebo spojení bylo dětí v některé třídě nad 45; b) Informační zkoušky z češtiny a počtů na středních školách kontrolují úsudek národní školy o všeobecné způsobilosti žáka ke studiu. Nekonají je všichni žáci! Kdo dosáhl při písemné »zkoušce odborné« alespoň »dobře« (3. st.), tomu se ústní zkouška promine. Slaběmu žákovi se za příznivých okolností podaří opsati úkol. Takové případy zkorigovala by ústní zkouška. Bylo by proto spravedlivé, aby se všem měřilo stejně — podle výsledků stejných požadavků. (Prof. Mikulec.) c) Vaření na školách. Nepřeháněme! 6. Ze schůze poslán pozdrav členu odboru dp. Frant. Pelanovi, katechetovi v. v., který pro nedostatek kněží přejal duchovní správu v Radkovicích. 7. Pro školní rok 1937-38 zvoleni: Fr. Pospíšil, předsedou; Jos. Lukeš, místopředsedou; Fr. Mužátko, pokladníkem; M. Priessnitzová, jednatel.

Odbor hustopečský konal členskou schůzi 3. října 1937 v Hustopečích u Brna. — Předseda kol. J. Kříž posmrtnou vzpomínkou uctil památku presidenta Osvoboditele. Zvláště vyzvedl Masarykovo heslo »Ne Caesar, ale Ježíš« a pravil, že právě katolické učitelstvo nejlépe plní dobrý odkaz Masarykův. Potom promluvil jednatel kol. A. Krejčí o »Duchovní brannosti«. Po jeho referátě rozvinula se velmi čilá debata o důležitých a základních prvcích dobré duchovní i tělesné připravenosti brance. Kol. I. Toncrová seznámila s posledním kursem katol. uč. v Trenčíně. Doporučila hojnou účast na příštím kurse. V části organizační bylo učiněno několik důležitých usnesení a pokynů a stanoven také program schůzí pro škol. rok 1937-38. S určitým uspokojením bylo konstatováno, že v Židlochovicích koná se pracovní kurs zpěvu, avšak byl vysloven podiv nad tím, že na kurse přednáší pan prof. Masopust z Chrudimi, když přece jest velmi dobře známo — a myslíme, že i ostatním kolegům v učitelských organizacích na Hustopečsku — že prvním a velmi agilním propagátorem správných a účinných metod ve zpěvu i na našem okrese byl p. prof. A. Hromádka z Brna. Vždyť nelze nevzpomenouti jeho dobré metody Lasibo, kterou mnozí kolegové s úspěchem užívají. I změny personální, které byly na okrese na prázdninách

provedeny, nepřispěly nikterak k nějaké koalici a trvalejší spolupráci mezi učitelstvem vůbec a k přátelské důvěře učitelstva a úřadů. Není postiženo jen učitelstvo katolické, možná, že se ozvou i jiné organizace, my však toho nikterak se zřetele nepustíme a budeme se ve zvláště křiklavých případech domáhati nápravy a spravedlivějšího řešení. Za velmi energickým a spravedlivým ohražením občanstva nesmí učitelstvo zůstatí pozadu a také se domáhati svých lidských práv. **Příští schůze koná se 7. listopadu ve Vranovicích v 10 hod. dopoledne v restauraci u Fialů u nádraží. Přednášetí bude kol. M. Bálka »O křesťanské výchově mládeže« ve smyslu okružního listu papežova a kol. A. Krejčí »Kterými předměty má býti vybaven chemický kabinet měšťanské školy«. Přijďte všichni a včas! Dostanete ještě pozvánky.** Člen našeho odboru kol. prof. H. Stavěl vydal svým nákladem velmi pěknou básně »Na nejkrásnějším v Praze náměstí...«, kterou lze dobře upotřebiti při oslavách svatováclavských, 28. října a pod. Doporučujeme vřele! Možno objednatí u autora v Hustopečích u Brna. Cena 2.— Kč. — Jednatel.

Odbor uherskobrodský. 15. září byl odeslán panu vysl. J. Masarykovi a vládě republiky písemný projev soustrasti a zármutku nad úmrtím presidenta-Osvoboditele T. G. Masaryka. Za odbor zapsal se do kondolenčních listin u okr. úřadu v Uher. Brodě předseda a jednatel. Pedagogický seminář uspořádal 23. září smuteční schůzi všeho učitelstva. Z celkového počtu účastníků, asi 100, bylo našich členek a členů 20. Velmi dojemně promluvili oba pp. inspektoři, na klavír zahrál náš člen mistr Emil Hába. 19. září konal odbor schůzku II. obvodu ve Valašských Kloboukách za účasti 12 členů a členek. Po pietním projevu mrtvému presidentu-Osvoboditeli referoval kol. Ant. Valoušek O štěstí člověka a kol. Jan Ev. Trávníček o nových učebnicích a metodách. 26. září konal odbor členskou schůzi I. obvodu v Uh. Brodě za účasti 30 členů. Schůze byla zahájena Beethovenovým Smutečním pochodem, který zahrál na klavír kol. Frant. Veselka, a pietní vzpomínkou na Velkého mrtvého. Posmrtná vzpomínka na zemřelého kolegu Jar. Krejčího a kolegyni Pavlu Lepkovou následovala. Po organizačních zprávách referoval kol. Jar. Valášek o hranném zákoně a jeho provádění, předseda pak o přetěžování žactva a redukci učebních osnov. Vvzval, aby návrhy na redukování osnov byly mu zaslány. Potom náš Spolek zpracuje tyto došlé návrhy a předloží jejich výsledek školním úřadům. Za katol.

akademiky učinil projev pan JUDr. Jan Mičánek, předseda Akad. SSS. Na valné hromadě ASSS, konané současně, pronesl pozdrav za odbor kol. Fr. Goldmann. **Po ukončení schůze odebrali se účastníci do budovy městské spořitelny, aby prohlédli výstavu mistra Václava Černého. Všichni byli překvapeni krásnými obrazy a nadšení jejich koncepcí i provedením. Mistr a jeho paní podali sami potřebný výklad. Obrazy zachycují výjevy z Písma sv., výstižně líčí výjevy historické, věrně předvádějí život současný i světové války. Zvláště lidové kroje jsou zde zachyceny a proto budou mítí obrazy cenu dokumentární. Všechny kraje naší republiky i Sibiře najdou zde svá »okýnka«, jakoby pozorovatel díval se jimi do kraje. Tak výstižně zachytil mistr charakteristická zákoutí Svatoňovic v Krkonoších, Polabí, Rudohoří, Řípu, Hané, Slovákka, Povází, Podunají atd. Výstava potrvá pravděpodobně až do jara příštího roku, takže kolegové, kteří ještě výstavu neviděli, mají možnost každodenně kdykoliv si ji prohlédnouti. Vstupné Kč 3.— zaplatí se pouze jedenkrát a potom může choditi do výstavy podle libosti, kdy bude mítí čas. Rovněž se svými žáky můžete výstavu navštívití, žáci mnoho získají, mnoho uvidí za malý peníz. 1 Kč. na každou třídu asi 10 procent žáků může jíti zdarma a ještě obdrží od mistra na památku originál pro školu. Každý 500stý návštěvník dostává velký obraz. Výstavu akad. malíře V. Černého ještě jednou co nejvřeleji doporučujeme.**

Hranický odbor konal svoji prvou členskou schůzi v úterý dne 28. září na den sv. Václava v Lipníku nad Bečvou. Ve smutečním projevu vzpomenu zaslulh zemřelého p. presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka o stát, národ i školu. Referent kol. Reček, odb. uč. z Uh. Hradiště, podal velmi pěkný, svědomitě propracovaný obraz o výchově mravně vadné a obrozené mládeže. Pojednal o psychologii mravně vadných, o příčinách mravních vad, ze života ve vychovatelně v Uh. Hradišti, o přijímání do vychovatelný. Velmi se líbily některé konkrétní případy. Schůze účastnili se jako milí hosté: p. V. Mašek, člen okr. šk. výboru, vdp. J. Hulva, farář, vdp. A. Hlisnikovský, vdp. p. arc. rada J. Smažinka, pí prof. Balčárková, p. prof. dr. J. Spisár, p. prof. A. Dittinger, p. dr. Fr. Hradil, předseda OLJ. Přítomní členové z okresu lipenského, jedna členka z hranického. Těšíme se, že se na příští schůzi sejdeme i s ostatními. Škoda, že nevyslechli opravdu hodnotný referát. Schůze konána na Nadsklepi letos značným nákladem přestaveném, teť v prvotřídní místnosti zdejší.

Hradlištský odbor katol. učitelstva konal první schůzi po prázdninách 3. října 1937. Předseda kol. Reček zahájil schůzi proslovem, v němž vzpomněl nehynoucí památky presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka, zhodnotil jeho státnické dílo a činnost jako učitele a vychovatele národa. Pak přivítal nové členy odboru s přáním, aby organizace stala se jim zdrojem sil v uč. povolání. — Kolega Píštěk v obsažném referátu srovnal starý a nový školní řád, podrobně vysvětlil a odůvodnil změny, které nový školní řád zavádí. — Potleskem přivítán do-

stavil se do schůze dr. Závadský. V duchovní promluvě ukázal hloubku a účinnost modlitby sv. růžence, která je určena přímo k tomu, aby si jí vyprošoval katol. učitel tichost a trpělivost pro své povolání. Ve volných návrzích jednomyslně schválen návrh kol. Kepřta, aby zástupci odboru na valné schůzi zem. spolku požádali, aby pořádání uč. exercicií ujal se zemský spolek a aby je propagoval jako ostatní prázdninové podniky. — **Příští schůze odboru bude 7. listopadu na obvyklém místě. Podrobnosti na pozvánkách.**

M Í S T A • O Z N Á M E N Í • R A D Y

Upozorněte na exercicie ve Stojanově v zimním období 1937—38. Listopad: 2.—6. dívky, 8.—12 ženy, 15.—19. dívky, 22.—26. muži. Prosinec: 29. listopadu až 3. prosince ženy, 13.—17. jinoši. Leden: 10.—14. dívky, 17.—21. jinoši, 24.—28. muži. Únor: 7. až 11. jinoši, 21.—25. ženy ze Svazu. Poplatek za ubytování a stravu 60 Kč. Přihlášky zasílejte aspoň 3 dny před započítáním exercicií Papežské koleji T. J. na Velehradě.

Katol. Charita prosí. S povolením zemského úřadu v Brně a vřelým doporučením nejdůstoj. arcibiskupské konsistoře vypsali Svaz Charity v Olomouci plodinové i peněžní sbírky v celé arcidiecési. Sbírkové tyto mají poskytnouti finančních prostředků dobročinným ústavům pro udržování mrzáčků, sirotků, slabomyslných a j. nešťastných chovanců, na které organizovaná Charita jen v zemi Moravskoslezské vynakládá ročně přes 17 milionů Kč. Pomozte všichni tomuto dílu milosrdné lásky svými milodary, které možno odváděti nejd. farním úřadům. Přes 228.000 potřebných svěřeno bylo péči Charity v uplynulém roce, číslo toto jistě v nastávajícím zimním období vzroste. Pomáhejte nám ve skutečích tělesného i duchovního milosrdenství ať již penězi nebo

PŮJČKY

rychle za nejhodnějších podmínek při minimálních splátkách až do Kč 50.000.—

Bankozávod Leger, Praha II.

Purkyňova ul. - Infor. Kč 2 ve známkách.

plodinami a j. naturaliemí, za něž vám již předem Pán Bůh zaplatí volá Svaz Charity v Olomouci.

S veselou tváří do dne. Den těch, kdo dbají o své zdraví, začíná péčí o chrup. Jak příjemné je mít vědomí čistoty, ochranu před zubním kazem, svěží a vonný dech! Tak účinkuje zubní krém Alpa. — Nervy ožíví a svaly posílí lehká masáž francovkou Alpa. Když nás bolí hlava, natřeme si čelo a spánky Alpou anebo si dejme na čelo obkladek namočený ve vodě, do které jsme dali několik kapek Alpy. Při nevolnosti dobře působí vdechování francovky Alpa.

L I T E R A T U R A

Rodiče a škola je dobrý časopis, řízený nejlepšími odborníky. Vychází nyní čtrnáctidenně, číslo za 50 hal., ročník za 10 Kč. Přináší četné zprávy o činnosti rodičovských družení. Má mnoho článků o tom, jak mohou rodiče pomáhat k zlepšení života svých dětí ve škole. Všimá si života dětí od narození až k pubertě. Je nejlepším rádcem rodičů. Časopis »Rodiče a škola« dává odpověď na tisíc otázek, které vás trápí. Vydává Státní nakladatelství v Praze II., Ostrovní ulice čís. 24.

Brož Otakar, Pátek Fr., Co se škol. rozhlasem ve škol. životě? Stran 64, velká 8°.

Rok 1937. Cena 6 Kč, váz. 10 Kč. Nová knihovna učitelů — dílo CXII. Nakladatel Al. Šašek, Velké Meziříčí na Moravě. Obsah: Orientační poznámky. — Vývoj rozhlasové služby. — Školský rozhlas ve školní praxi. — Naše přání.

Hubert Stavěl, Na nejkrásnějším v Praze náměstí. Znělky svatováclavské. Zasílá za 2 Kč Hubert Stavěl, stát. prof. reál. gymn., Husovo náměstí u Brna. — Věнец znělek ku počtě sv. Václava. Hodí se dobře k recitování při slavnostech a akademiích a svou formou i obsahem jsou takové, že je rádi učitelé obci vřele doporučujeme.

Zajímavá novinka! Emilie Vojvodová: **Problém koedukace.** Obraz dějin koedukace, jejího vývoje a přítomného stavu. Knížka, kterou by měli mít v ruce všichni učitelé! Cena 5 Kč. Zaslá: Nakladatelství Společenských podniků Přerov, Masarykovo nám. 16.

Casopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. serceja Christovogo, Boj, Brázda, Časopis českosl. obce učitelské, Časopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katholické Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládí, Komen-ský, Legio angelica, Lipa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar. najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladiná, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ, Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajská zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Skola měst., Serafin, prapor, Střední škola, Svátá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník ÚSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učít. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter, Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uč., učít. a zřiz. republ. strany.

Kolegové a kolegyně! Chcete naučit lehce a dobře pravopisu? Opatřte si sbírku dobrých diktátů. »Diktáty« pro vyšší stupeň školy obecné a pro školy měšťanské upravil Antonín Krejčíř, okr. škol. inspektor. Je v ní 360 diktátů, vhodných

PEREM DNEŠKA – DOKONALÝ PSACÍ STROJ!

Vyzkoušejte všecko. ale ponechte si jen to nejlepší...
Máme stroje od Kč 1.290, dopište si o nezávazné předvedení.

Společenské podniky, odděl. psacích strojů, Přerov, Masarykovo nám. 16.

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u fy **HEZINA a SP., HUMPOLEC**
VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vsříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. C. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena vñn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Nejvyšší zápůjčky státním a zemským gážístům i pensistům poskytuje přímo — rychle — diskretně — levně

BANKA SLAVIA - BRNO
Lažanského 8. Sjednocení dluhů. Prospek. zdarma

přiměřeným rozsahem, bohatých pravopisnými jevy, poutavých pěkným obsahem, pěkných bezvadnou formou. Za 15 Kč expeduje Administrace Věstniku katol. učitelstva v Přerově, Masarykovo nám. 16. — Kupte si je! Posloužíte sobě a prospějete dětem!

Věstník

V PŘEROVĚ

1. LISTOPADU 1937

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 5

L I S T Ř Í Š S K É H O S V A Z U K A T O L I C K É H O U Č I T E L S T V A V Č S R

Příklad Jana Fr. Hrušky Naše požadavky

17. října zemřel v Plzni a na rodném Chodsku byl pochován český spisovatel Jan František Hruška, profesor plzeňské reálky. Uplnil svůj život oddaným studiem rodného kraje, zvláště nářečí chodského, a načerpal odtud vedle velkého Slovníku řadu knih, v nichž zachránil zapomenutí nejen filologické bohatství, ale i poklady lidové chodské moudrosti v pohádkách, bajkách i v životě obyčejném.

Jeho zásluhy literární byly oceněny — opravdu jedinečně — všemi významnými čl. listy. Ukázalo se, že J. F. Hruška byl skutečně i v literatuře osobností. Bylo by však úplným neporozuměním jeho osobnosti, kdybychom chtěli v Hruškovi potlačit spisovatele Hořícího keře... a Proč jsem neodpadl a neodpadnu.

U těchto knihách jeví se nám Hruška jako uvědomělý, zbožný katolík, který své katolické Credo nijak neskrývá, ale zvláště v hořečných dobách popřevratového kulturního boje jasně a zřetelně říká — i do vlastního kraje — že chce zemřít jako pravověrný katolický křesťan.

U tom a v jeho působení učitelském jest příklad i pro nás, abychom kochajíce se rozkošnou jeho belletrií nezapomínali Hrušky — katolika.

Valná hromada Zemského spolku Moravskoslezského, konaná v Brně 17. října, přijala tuto resoluci, která vyjadřuje naše požadavky:

1. President Osvoboditel prohlásil, že nejen vyučování náboženství a o náboženství, ale i náboženská praxe je mu velikou a nerozřešenou otázkou školské politiky. Žádáme proto, aby odpovědné školské úřady se konečně otázkou náboženské praxe ve škole řádně zabývaly a pokusily se ji spravedlivě vyřešit.

2. Lituujeme, že nový řád školní a vyučovací nevyslovuje se určitěji a jasněji o náboženských úkonech ve školách.

3. Žádáme revisi učebnic a mimočítankové četby.

4. Žádáme mšano, aby upozornilo školní úřady, že při sdělávání rozvrhů hodin je nutno — není-li ohrožen přímo zdárný chod vyučování — vycházeti blahovlnně vstříc oprávněným žádostem učitelů náboženství.

5. Žádáme zrušení všech platových srážek, ponevadž předpoklady, za kterých jsou uzákoněny, již minuly.

6. Se stoupající drahotou je nanejvýš nutno poskytnouti státním zaměstnancům jednorázový drahotní přídavek a také proto, že učitelstvu jsou ukládány nové úkoly (branná výchova).

7. Vzhledem ke klesající populaci žádáme konečně uzákonění rodinné mzdy.

8. Víťáme obnovení instituce praktikantů se samozřejmým předpokladem, že toto opatření je pouze přechodné.

9. Žádáme, aby ve státním rozpočtu bylo konečně pamatováno na valorisování přestupového přídavku učitelstvu měšťanských škol i učitelkám domácích nauk na měšťanských školách.

10. Žádáme urychleně vydání prováděcího nařízení k ustanovením platového zákona, pokud se

KALEIDOSKOP

Dokument.

Ke své nejhlubší bolesti musím s vámi dnes sdělit, že od nynějška vaši kněží s neopatrnými výjimkami nesmějí již udílet žádného náboženského vyučování. Snad se mně namítne, že bude starostí učitelů a učitelek udíletí dětem nábožen. vyučování. I dnes ještě vykonávají katoličtí učitelé, věrní ve své lásce k národu a Církvi, svůj vychovatelský úřad. Avšak z řečí a spisů osob, odpovědných za duševní život národa, možno vidět, kterak se smýšlí o Písmu svatém a kterak se pohrdá katolickým učením. Učitelé a učitelky, kteří vzdělání v takovém duchu, převezmou svůj úřad, budou na náboženský život dětí působiti jako jed.

Z pastýřského listu berlínského biskupa hr. Preysinga.

Na poli sociálním...

Katolická Charita vydala v roce 1936 v zemi České Kč 22,707.701.20, v zemi Moravskoslezské 20,041.496.65 Kč, v zemi Slovenské Kč 5,410.820.85. Celkem tudíž za jediný rok Kč 48,160.018.70.

Učitelské ústavy.

Sekce profesorů při učitelských ústavech žádala nahrazení dnešního organizačního statutu novým, protože dosavadní je zastaralý. Žádá 5. roč. ústavů, kam se má přesunouti veškeré teoretické i praktické studium pedagogiky. Pedagogice by se mělo vyučovat ve III. roč. po 3 hodinách týdně po obě pololetí. Žádá se zavedení semináře pro pedagogickou četbu, která je předepsána podle nového zkušebního řádu pro zkoušky způsobilosti pro školy obecné.

Feriální pondělí.

Mšano rozhodlo na žádost místních činitelů, že feriálním dnem ve Skutčích bude pondělí. Rozhodnutí jistě rozumné, protože i škola se musí začlenit do běhu celého živo-

týkají započítávání služební doby. Rovněž žádáme plně započtení služby vojenské.

11. Žádáme, aby slevy na drahách byly poskytnuty učitelstvu v té formě, jako jiným státním zaměstnancům.

Snížení platových srážek

Podle prohlášení ministerského předsedy dra Hodži mají býti od 1. ledna 1938 zrušeny všechny srážky z platů státních zaměstnanců, zavedené r. 1933. V roce 1938 by se pak postupně snižovaly srážky z platů, usnesené r. 1932. Na snížení platových srážek bylo preliminováno 100 milionů Kč.

Podle návrhu činily by od 1. ledna 1938 srážky z platů aktivního státního zaměstnanectva v platové stupnici od 9000—10.800 Kč 3 procenta, od 10.800—12.600 Kč 5 proc., od 12.600—14.400 Kč 8 proc. a z vyšších platů 10 proc. Ve srovnání se stavem srážek k 1. červenci 1937 byly by tedy tyto srážky zmírněny o 0.8 proc. Srážky z platů odpočívacích měly by se snížit počínaje 1. lednem 1938 proti stavu srážek z 1. července 1937 rovněž o 0.8 proc., takže by činily v příštím roce při pensijních požitcích 9000—12.000 Kč 5 proc., 12.600—14.400 Kč 8 proc., 14.400—33.600 Kč 10 proc., 33.600—48.900 Kč 12 proc. a u vyšších odpočívacích požitků 15 proc. O tuto úpravu se dosud jedná. Je navrhováno, aby zmírnění srážek se týkalo jen aktivních zaměstnanců.

K 1. červenci 1937 činilo zmíněné zlepšení platů průměrně 3.2 proc. a s navrhovaným zlepšením o 0.8 proc. dosáhne úhrnem 4 procenta.

Snížení platových srážek provedené v červenci t. r. vyžadovalo si nákladu kolem 155 mil. Kč, nyní nově navržené zlepšení 0.8 proc. vyžádá si téměř 40 mil. Kč.

Finanční situace státu za dnešních okolností nedovoluje pronikavějšího snížení platových srážek, protože jak dr. Kalfus, tak bývalý ministr financí dr. Franke, prohlásili, že státní rozpočet musí být vyrovnán.

Anketa v ministerstvu školství

Ministerstvo školství svolalo na 14. října poradu zástupců školské správy i zástupců učitelských organizací, aby je informovalo o chystaném doplnění učebních osnov pro národní školství vzhledem k úkolům, které národním školám ukládá zákon o branné výchově č. 184 ze dne 1. července 1937 a za druhé, aby jim sdělilo, jak

bude třeba prováděti některá ustanovení školního řádu vzhledem k obtížím, které se teprve nyní ukazují. Anketě předsedal min. rada dr. Kepřta a zúčastnilo se jí 24 osob. Pokud se jednalo o brannou výchovu, byl přítomen i zástupce ministerstva nár. obrany pplk. Wiedermann. Říšský svaz katol. učitelstva byl zastoupen kol. K. Žamborským.

Účastníci ankety byli seznámeni s připraveným návrhem výnosu o osnovách branné výchovy. Osnovy budou doplněny řadou hesel zvláště v občanské nauce a výchově a v tělesné výchově, ale kromě toho i ve všech ostatních předmětech, neboť branná výchova nemá býti chápána snad jako zvláštní předmět neb úsek některého předmětu, ale jako princip výchovný, který proniká veškerým vyučováním. Nebude však úkolem škol národních výcvik se zbraní nebo nějakými napodobeninami zbraní, to je ponecháno pro roky pozdější (až od 17 let). Branná výchova ve škole bude sledovati průpravu mravní (vlastnosti, kterých je třeba u občana a vojáka zvláště při obraně vlasti), průpravu naukovou (poznatky i dovednosti, jež nutno, aby si mládež školní osvojila a jež jsou věku jejímu přiměřeny) a průpravu tělesnou (zdravý tělesný vývoj, tělesná zdatnost, otužilost atd.). Pouze u žactva jednoročních učebných kursů (IV. tříd) přibude ještě k tomu výcvik v pomocných službách, zvláště v úkolech civilní protiletectvé ochrany (CPO). Branná výchova bude se vztahovati na mládež dívčí stejně jako na chlapce, ovšem teprve praxí bude možno najíti příslušnou míru. Děvčata IV. tř. měšť. mají býti cvičena v samaritské službě.

Pokud se týká doplnění osnov v ohledu průpravy mravní a naukové, nejde vlastně o nic zvlášť nového. Tomu požadavku svědomití a vlastenečtí učitelé vyhovovali vždycky, i když to nebylo předpisy výslovně žádáno a zdůrazňováno. rozumělo se to samo sebou. Ostatně zřetele branné výchovy byly zdůrazněny známým výnosem ministerstva školství z r. 1935 ještě před vydáním zákona o branné výchově. Větší úkoly předpisují se školám v tělesné výchově. Je to zvláště vojenská správa, která žádá, aby škola věnovala více času, námahy a pozornosti tělesné výchově a to takovým způsobem, který by nejvíce prospěl tělesné zdatnosti budoucího brance. Proto budou osnovy těl. výchovy doplněny a rozšířeny, zvláště na vyšším stupni (na př. úpoly, lezení, prolézání, šplhání, zvýšená přesnost a výkonnost v

francovka
a nyní též
zubní krém

ta. Bylo by jen třeba, aby v takových a podobných případech se skutečně vycházelo blahovol. vstřícnosti v zájmu školy a vyučování. Naproti uniformita nemusí být vždy tím nejlepším.

Zkoumání o dětských časopisech.

ÚS slezského učitelstva zjistil dotazníkovou formou v osmi školních okresích slezských, co děti čtou. Statistika je zajímavá a poučná nejen pro nás, ale i pro vydavatelstva a redakce dětských časopisů. Na prvním místě je Dětská neděle se 2285 výtisky. Pak Mladý svět (1751), Mládí (1382), Hlasatel (918) atd. Celkem se zjistilo, že žactvo čte a odebírá 64 různých časopisů.

Újezdni měšťanské školy v zemi Moravskoslezské.

Potřeba na přeměnu újezdních škol měšťanských v zemi Moravskoslezské činí asi 21 mil. Kč ročně, na zřízení nových škol bude činiti ročně asi 21 mil. Kč, celkem 42 mil. Kč ročně. Jedna třetina zatíží zemi asi 14 mil. Kč.

V rozpočtu na rok 1933 jest ovšem z celkové potřeby 14 mil. Kč na měšťanské školy vloženo prozatím jen 3.5 mil. Kč na přeměnu měšťanských škol ve školy újezdní od 1. září 1938.

Školská výstava.

K 20. výročí republiky se chystá výstava, která má znázornit vzestupnou linii našeho národního školství za poslední léta. Jednal o této věci ÚSJU v zemi Moravskoslezské. Kdo bude výstavu pořádat, nevíme.

**R O Z S I Ř U J T E
U Č . V Ě S T N I K**

PRAKTICKÝ UČITEL

Sborová recitace.
(Dokončení.)

M. Holková. — Nato přikročíme k vlast. nácvičce. Praxe nám ukáže, že i při tomto musíme neustále upozorňovat na výše uvedená pravidla, dokud si je žáci delším cvikem sami neosvojí. Zprvu nacvičujeme jen krátké básně a po malých částech, abychom dlouhým nácvičkem neunavili dětskou pozornost a soustředěnost. Jednotlivé skupiny recitují někdy najednou vícehlasně, to jest každá skupina hlasem zladěným do jiného tónu, recitují také vložky jiných slov najednou ve správně zapadajícím rytmu, podmalovávají zpěvnou melodií recitovaná slova a pod. Každá báseň vyžaduje podle svého obsahu a formy jiného zpracování a každý učitel také ji může jinak pojímat a proto nelze pro nácvičce učiniti jednotného vzorce. Učitel i nezpěvák, má-li jen trochu uměleckého citění, brzy si najde svou vlastní cestu. Jako příklad básně, která se dá sborově lehce zvládnout, uvádím F. Branislava »Dráteníček« z čítanky Jaro pro 5. škol. rok.

V roce 1932 vydalo Dědictví Komenského dobrou příručku »Sborové recitace« (Kurš-Disman). Jsou v ní potřebné informace pro začátečníky i seznam vhodných básní pro školní potřebu.

V čem tkví pro nás hlavní hodnota sborové recitace? Je to především prvek výchovný, z toho důvodu zcela oprávněně ji můžeme nacvičovat v hodinách občanské nauky. Ukázně kolektivně žactva v jedno těleso, soustřeďující svou pozornost k stejné myšlence, nutí je ovládat přesně svůj hlas a tím ovládat se vůbec, učí je soustředěností a pohotovostí reagovat na pohyb dirigenta a zušlechťuje jejich duše hlubokým prožitím krásných myšlenek.

Pak je tu prvek jazykový. Děti jsou mimovolně upozorněny na půvab znějící mateřštiny, vychutnávají libozvučnost určitých slov a pro pravopis dobře jim utkví v paměti správná interpunkce. Také básník sám a jeho poesie stává se jim bližší a srozumitelnější. Z toho vidíme, že sborová recitace patří také do hodin jazyka vyučovacího.

Avšak i ve zpěvu má své místo, neboť hlasové zladění jednotlivých

pochodování, snad i plování, veslování atd. Budou předepsány měsíčně vycházky, pro nižší a střední stupeň dvouhodinná, pro vyšší čtyřhodinná s účelem branné výchovy, ale v rámci dosavadního počtu hodin. Účastníci ankety s připravovanými doplňky osnov vyslovili zásadně souhlas, v rozpravě učinili mnoho poznámek k jednotlivým bodům a podrobnostem a poukázali také na některé nesnáze, s nimiž se provádění osnov setká. Je tu otázka zvýšeného nákladu, opatření nezbytných pomůcek a zařízení, kterých dnes namnoze školy nemají a také otázky osob a jejich schopností pro nové úkoly v tělesné výchově.

Pokud jde o nový školní řád, sdělili zástupci ministerstva zástupcům organizací, že zvláštním výnosem bude nařízeno, že platnost § 138. řádu (nová stupnice známek) nastane až od počátku nového školního roku, aby v jednom školním roce neplatila stupnice dvojí. Ministerstvo by patrně ničeho nenamítalo ani proti tomu, kdyby některá ustanovení školního řádu byla již i v prvním pololetí praktikována (na př. přestávky a p.).

PRO A PROTI

Škola měšťanská láká

Přistupte do spolku Krematorium! Čím mladší se přihlásíte, tím menší příspěvek platíte! — Patrně se má tímto dokumentovat, že Škola měšťanská je přísně nábožensky neutrálním časopisem přísně nábožensky neutrálního spolku.

A opět obsazování

Obsazovací politika mšano se řídí nějakými zvláštními zákony a úvahami. Poukázali jsme již na to několikrát. Zase nový doklad: na II. obecné škole v Kravařích na Hlučínsku působil po 15 let učitel, který žádal nyní o místo řídicího učitele na této škole. Dostal je jiný! Katoličtí učitelé na Hlučínsku nemohou být řídicími učiteli? Na vedoucí místa jsou napořád ustanovováni jiní podle nějakého čarovného a tajemného klíče v mšano. Budou-li se tyto případy opakovat, ukážeme »tajemství« obsazování v mšano veřejnosti, aby posoudila, čeho je třeba k získání vlivného místa.

Věstník ÚSJU

dostal nový název Moravskoslezský učitel. Či už si učitelstvo tak důkladně plete Věstníky?

Poznání

Protestantská křesťanská revue píše: Národu a státu představujeme své Dan a Bethel obdobně: českobratrské vlastence z reformační doby, národní církve toleranční. To jsou zlatá telata, k nimž vodíváme národ při manifestacích, místo abychom je vedli (nebo spíše sami šli) do Jerusalema svému národu — i církevníkům, na svědectví a výčitku.

Komenský, časop. pedagogický

V 1. čísle LXV. roč. doporučuje za lidovou četbu Lurdské zrcadlo. Vydala Volná myšlenka. Myslíme, že o obsahu knihy není třeba referovati. Kniha však lidovou četbou nebude, jak by si recensent přál, neboť pokrokářští učitelští pensisté lid netvoří. Tedy — Komenský, časopis pedagogický — Volná myšlenka — faječka a stařecká hůlka.

Časopis státního nakladatelství nezná českých dějin

Mladý svět, vydávaný Stát. nakladatelstvím, má v čís. z 28. září obrázek s textem: ... před pomníkem knížete Václava v Praze. Pět Václavů řídilo osudy čes. státu, ale jen jeden je jeho patronem, jen k jednomu upínal se národ v zlých dobách, jen ve jménu jednoho byl národ kříslen a vzkříslen a ten Václav byl svatý. A proto, že byl svatý, proto naň národ po 1000 let nezapomněl, ale zapomněl jeden redaktor jednoho časopisu. Vzbouřila se kapka proti oceánu, ale přijde slunce a kapka se vypaří, oceán však nevyschne.

Nebezpečí branné výchovy

Vnější nebezpečí vnutilo nám ve zvýšené míře brannou výchovu, o jejíž nutnosti netřeba mezi rozumnými debatovati. Nás však, jako upřímné a poctivé občany republiky, bolí takto fakta. Slyšeli jsme dorost jedné živnostenské školy, jak mu bylo nápadné, cože je to za brannou výchovu, když na nedělní pochodové cvičení připravuje »profesor« posluchače poznámkou: »Vezměte si peníze, stejně zůstaneme někde v hospodě!« Stejně se nás těžce dotýká, že někteří mladí pokrokoví kolegové s odporem přijímají výnosy o branné výchově na školách. Pak se nedivíme poznámkám o nutnosti kontroly výchovy. Utěšuje však fakt, že to nejsou všichni a hlavně národ pojímá brannou výchovu vážně a opravdově.

skupin, správná vokalisace a jednotný rytmus sborové recitace má mnoho společného se sborovým zpěvem.

Škoda, že učitelstvo doposud dosti neocenilo těchto vlastností sborové recitace a tak málo se o ni zajímají!

Euthanasie,

bezbolestná, příjemná smrt, jest s hlediska náboženského zavržena. Nepravý soucítí a plýtký názor na život, se kterým se často dnes setkáváme, zdůrazňují, že je lepší ukončit těžká muka a trápení, když není naděje na uzdravení nebo aspoň zmírnění bolu. Ze zkušeností však víme, že lékaři prohlásili, že těžce nemocný v několika hodinách zemře, zatím však se uzdravil a byl pak ještě velmi dlouho na světě. Zajímavé jest, že klidná a střízlivá věda pohlíží na euthanasii stejně jako katolická morálka, ovšem že z pohnutek přirozených. Většina lékařů euthanasii odmítá. Prof. dr. Klare praví: »Kdo z nás chtěl by tu předbíhati a zničit život člověka, dokud nejsou vyčerpány všechny možnosti? Nesmíme se předčasně vzdávat, neboť by se mohlo státi, že bychom prohráli bitvu krátce před vítězstvím.« Prof. dr. Unnericht se vyjádřil takto: »Velký pud životní u člověka je nejvyšším zákonem a úcta před biologickým průběhem věci musí nás lékaře vésti k tomu, abychom život podporovali.« Lékaři správně vystihli, že nemají práva rušiti biologický proces, život člověka. My k tomu jako katolíci ještě dodáme, že pánem života i smrti jest Bůh, nikoliv člověk. (Vesmír.)

Zlínská půjčovna filmů

byla uzavřena a její úkol převzal filmový odbor Čsl. červeného kříže v Brně. O půjčovně a podmínkách budeme informovati, jakmile je obdržíme. Zlínské půjčování filmů zdarma rozřelo jistě gordický uzel: není filmů, protože není projektorů, a není projektorů, poněvadž není filmů. Obáváme se však, aby značnějším půjčovným nebylo půjčování v Brně znemožněno. Naše obavy se stupňují také tím, že od začátku škol. roku uplynuly již dva měsíce a půjčovna dosud činnost nezahájila, ač slibováno, že začne od 1. září.

KURSY A EXKURSE

Příloha Uěstníku o VIII. kurse v Trenčíně vyjde v nejbližším čísle. Pošlete své příspěvky na adresu redaktora Fr. Hanzelky, Hodslavice. Žádám také fotoamatéry, aby poslali své fotografie (výlohy se hradí).

IX. prázdninový kurs. Doposud nebylo rozhodnuto o místě pořádání kursu. Bude určitě v Čechách. Na program se již nyní pracuje. Ústředním tématem jest »Demokracie«. Z různých hledisk chceme řešiti tuto otázku existence intenzivního katolicismu v demokracii československé. K přednáškám budou pozváni opět doctenti, kteří vysloví správný názor na otázky náboženské, kulturní, politické, národohospodářské, školské, umění atd.

Pražské Jezulátko jsme slíbili dáti vajnorským dětem na památku návštěvy

VIII. kursu ve Vajnorech. Poněvadž dar si vyžádá většího nákladu, prosím kursisty a všechny dobré vůle, aby přímo kol. pokladníkovi Kudělkovi poslali sebemenší obnos (adresa R. K., Michálkovice 308 u Mor. Ostravy). Soška Pražského Jezulátka bude na věčnou paměť státi ve Vajnorském kostelíčku. Kěž Pražské Jezulátko svou ručkou kyne dětem vajnorským, aby dobře chápaly spolupráci katolíků českých i slovenských, aby soužití v práci na pokřesťanění národa bylo lepší a přineslo ovoce.

Jan Kuncěk.

»Dobrá cesta«, svazek IV., s přednáškami z kursu v Trenčíně, vyšla tiskem a byla všem kursistům zaslána. Celý náklad jest rozebrán. V. svazek »D. C.« s pokračováním přednášek z trenčanského kursu vyjde na jaře.

NÁS HŘBITOV

† Alois Štok, odb. uč., pokladník Podorlického odboru

Syrý dech smrti zavál, nitro zalkalo zbožnou vzpomínkou. Truchlíme. Podorlický odbor hroznou nehodou ztratil svého činovníka, člena, jenž byl mezi prvými

v jeho kruhu. Tragicky zahynul 26letý kolega, odb. uč. v Čes. Skalici, Alois Štok z Náchoda v sobotu 9. října t. r. Želíme jeho ztráty hluboce. Bude chybět svým zá-

Antonín Kolek:

KONFERENCE

Florián Uejvoda otevřel už docela ústa a aniž by se hlásil o slovo, dí náramně upřímně: »A tohle jsem, pane řídící, nevěděl.«

Předseda konference mžikem nasazuje úřední masku a praví najednou náramně chladně: »Já, jako předseda konference, upozorňuji slavný sbor, aby zachovával parlamentární zvyky při jednání.«

Slavný sbor se cítí poněkud uražen a protože se už nehlásí, pokračuje předseda: »Z téhož důvodu jako český spisovatel, znalec jazyka a české literatury, žádám sbor, aby při počtech a mluvnicích neuzíval slova halíř se samohláskou -é, ale brž se samohláskou -í, tedy dva halíře, deset halířů a podobně. Neříkáme přece malér, nýbrž malíř, taléř, nýbrž talíř...«

Sbor vyskakuje a docela neparlamentárně praví: »To zas nesouhlasím, pane řídící, poslední schválená Pravidla připouštějí oba tvary — haléř i halíř.«

Řídící vstává, nos, horní pysk, špičatá bradka setkávají se opět v mordýřské úřední grimase, zrak toulá se kdesi po obzoru, zatím co zpřísnělá ústa vysekávají ve čtvrtěčném taktu slavnostně: »Předseda konference napomíná zatímního učitele Floriána Uejvodu, aby se hlásil o slovo, chce-li do jednání zasáhnouti. Po druhé dá předseda tuto nepřístojnost protokolovati a jmenovaný musí si přičísti všechny následky, jež z toho budou následovati.«

Ve vzduchu se třepají dva prsty.

»Prosím o slovo.«

»Uděluji panu zatímnímu učiteli slovo.«

»Je mi líto, pane řídící, ale s názorem, týkajícím se haléřů, nemohu souhlasit.«

palem pro odbor i pro praktický život katolika. Těžce dolehla drtivá zvěst na jeho starostlivé, předobré rodiče i sourozence, kteří všichni věnovali se stavu učitelskému a jsou členy Podorl. odboru. Netruchlíte, milí bratři, sestro-kolegyně, sami. I Vy, drahá kolegyně, kteréž Prozřetelnost usoudila dočkat se nezměrného bolu, že odňala Vám milovaného snoubence, poručte svou žalost v milosrdnou náruč Toho, který dopouští, ale neopustí. My půjdeme k Němu v modlitbách s Vámi. Budeme prosit o sílu pro zarmoucené a o blaženost věčnou drahému zesnulému. Buď mu rodná země lehkou!

Kol. Štok před nedlouhou dobou stížen byl nehodou ve třídě: Při odchodu se stupně zlomil si nohu. V čase, kdy své zranění léčil, mnozí návštěvníci opláceli mu lásku

i dobrotu, kterou byl znám. Jeho žáci projevili mu z pozdravení nelíbenou radost. I my byli tenkrátě potěšeni. — V onu smutnou sobotu jel v Pánu zesn. kol. z Náchoda na motocyklu ke své snoubence, také člence odboru. Vlhká dlažba silnice byla zrádná, když se ocitl v kritické situaci na silně frekventované komunikaci. Nutné rychlé zabrzdění bylo příčinou smyku — tak zemřel náš dobrý Lojzík. Kromě funkce v odboru zastával mnohé v životě veřejném, m. j. jako záložní důstojník byl vedoucím brannosti v orel. okrsku. Jeho pohřeb byl imponantní. Loučíme se s Tebou, milý příteli, a vroucně prosíme Boha, aby věčnou radostí oplatil Tobě, který jsi žil pro Něho, a opět se shledali tam, kde již bolestí není. R. i. p.! Prosíme o zbožnou vzpomínku.

—go.

Za † P. Dominikem Kučerou

Taková smutná, truchlivá a uplakaná byla neděle 12. září 1937, kdy kladli jsme do lůna země na hřbitově ve Slavkově tělesné pozůstatky dp. katechety P. Dominika Kučery. U srdce nám bylo teskno a oko bylo vlhké. I to nebe se rozplakalo již v sobotu 11. září, kdy v Třebíči jsme se s ním loučili. Zesnulý učil na měšťanské škole v Třebíči. Za školu se s ním rozloučila ředitelka školy p. Blahovcová. Za katolické spolky a organisace dal mu poslední »s Bohem« p. senátor Jílek. Za Krajský odbor spolku Kat. učitelů v Třebíči, jehož členem

zesnulý byl, se nad hrobem rozloučil předseda Cyril Pavlíček.

Cítíme ještě dnes, koho jsme ztratili. Zvěčnělý dp. Kučera byl člověk zlatého srdce, byl nám všem upřímným přítelem. Stál u kolébky našeho spolku a v jeho činnost jako člena výboru kladli jsme veliké naděje. Než nebylo mu teprve 42letému dopřáno, aby s námi ještě dlouho pracoval na obrodě mládeže a lidu v duchu krásné myšlenky Kristovy. Tento ušlechtilý kněz v životě soukromém i veřejném uváděl do praxe slova Písma: »Milovati budeš bliž-

Školský magnát zrudl.

»Pozorují, že také patříte mezi novotáře.«

»Litují, ale mám k tomu dobré důvody. Změna hlásky é v í . . . úzení . . . byla důsledně provedena ve spisovném jazyce po měkkých souhláskách v 16. století. U obecném jazyce provedeno zúžení i po souhláskách obojetných a tvrdých. Z obecného jazyka pronikly některé zúžené tvary i do spisovné češtiny . . . takže můžeme správně říci chlévek i chlívek, halěr i halíř. Naproti tomu některé zúžené tvary zobecněly, takže nemůžeme říci malěr, talěr, ale malíř, talíř, protože širších tvarů se neužívá.«

»Předseda konference končí rozpravu o halíři, stojí za svým požadavkem, jež podepírá důvody pedagogickými, metodickými, filologickými a literárními. Členové sboru, kteří s ním nesouhlasí, mo-

hou se odvolati služební cestou k okresnímu školnímu výboru. Dále s lítostí pozorují, že sbor nevyhověl přání sloužícího pána pana okresního školního inspektora Uilibalda Omelky . . .«

»Slavný sbore, povstaň!«

». . . nenaučil se dosud předepsanému novému písmu, ba do Oběžníku se nečitelně podepsal pouze tužkou a k tomu projevil v přítomnosti školníka Ferdinanda Karhánka zřejmou neúctu k úřední knize. Prosím zapisovatele, aby tato smutná fakta budoucím pro výstrahu protokoloval.«

Předseda konference pohlédl na hodinky. Bylo půl dvanácté.

»Ještě dodávám krátce, že si přeji, aby členové sboru šetřili křídou, šetrnost s křídou je význačný etický moment.

Pokračování.

ního svého jako sebe samého.« Proto také celý jeho život prozařovala jen láska a trpělivost. V něm jsme viděli příklad mílosrdenství, pokory a lásky. K němu se utíkali mnozí v době, kdy jejich srdce svíral bol a s oka jim vytryskla neštěstím slza. A on to byl, který dovedl bol utišit, slzu setřít a potěšit. Pracoval po celý svůj život k tomu, aby bylo na světě záští mívá a lásky

víc, aby tím všemu lidstvu byla zřejmější ta veliká všemohoucnost Boha v krásném Jeho díle stvoření světa.

Milý příteli, nejen školní dítky, ale veliké množství těch, kteří s Tebou se stýkali, volají Tobě do hrobu: »Zaplať Pán Bůh za vše a kéž Ten, jenž řídil Tvůj osud, dá Ti odplatu věčnou!«
Pavlíček.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Valná hromada Zemského spolku katol. učitelstva v zemi Moravskoslezské se konala v Brně 17. října za účasti členů ze všech téměř odborů. Jednání valné hromady řídil předseda spolku odb. učitel poslanec Josef Vičánek, který v úvodu vzpomněl zásluh zemřelého presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka. Předseda pojednal pak o branném zákoně a jeho důsledcích pro školu, o stavu jednání o platových srážkách, o přestupovém přídatku učitelstvu měšť. škol. Zdůraznil, že zvláště v této věci se on i kol. posl. Otáhal velmi exponovali a to úspěšně, jak o tom svědčí celá řada příspěvů z odborů ŘSUMŠ. Zpráva předsedova byla vyslechnuta všemi se zájmem a stala se předmětem živé debaty. — Obsáhlou zprávu jednatelskou podal odb. uč. Fr. Hanzelka. Zhodnotil v ní činnost spolku za uplynulý rok, která byla velmi čilá. Konána na př. schůze předsedů odborů, kursy praktické filmové projekce, krásná pouť do Lurd a do Turina, která měla velký ohlas i ve veřejnosti. Spolek věnoval pozornost všem školským i učitelským aktualitám. S povděkem byla zejména kvitována práce spolku při opatřování míst. — Zpráva matrikáře odb. učitele V. Hlaváčky zaujala konstatacím, že spolek má dnes 1300 členů učitelů a učitelek. — Pokladník odb. učitel Alois Reček podal pečlivě vypracovanou zprávu pokladní, z níž je zřejmo, že finanční situace spolku je dobrá. — Po obšírné debatě byly zprávy schváleny. Inspektor A. Krejčíř pak přednášel o psychologických předpokladech nové školy. — Konečně byly projednány a schváleny nové stanovy spolku. Po vyčerpání volných návrhů byla valná schůze o 2. hod. odpoledně skončena po čtyřhodinovém jednání stát. hymnami.

Přerovský odbor konal dne 13. října 1937 měsíční schůzi. Na schůzi zahájen kurs školské administrativy referátem p. taj. okr. š. v. v Přerově A. Matyáše o osobních a služebních výkazech. Pan tajemník vysvětlil, kdy kterého třeba užítí a pak sloupec od sloupce prakticky vysvětlil, co třeba v nich zapsati a které chyby se častěji

vyskytují. Připomněl, že vdané kolegyně zapominají uvést své dívčí jméno, kolegové vojáci neuvádějí pres. služ. voj. podle kmenového listu atd. Zvláštní pozornost věnoval výpočtu služební doby, která je tak často rozhodující. Třeba ji vypočítati k určitému dni a den ten také uvést, aby nevznikaly omyly. Stačí vypočítati jen tužkou, aby dokladu bylo možno ještě užítí. Pak referoval předseda odboru odb. učitel V. Hlaváčka o branné výchově ve školách. Uvedl zejména, co asi budou obsahovati chystané osnovy branné výchovy na školách, jak bylo předneseno na jarním kursu instruktorů branné výchovy v Brně. Toto sdělení členové velmi rádi přijali, neboť vědí, čím se řídit, než osnovy budou vydány a usnadní jim práci ve škole. Pro prosinec se připravuje fotoamaterský kurs. —ík.

Jihočeský odbor konal členskou schůzi 17. října. Při zahájení schůze vzpomněla pí. místopředsedkyně zemřelého presidenta Osvoboditele a milé členky Marie Kořenské, která v mladém věku o letošních prázdninách podlehla těžké operaci. Svým příkladným životem, hlubokou zbožností, skromností a svědomitou prací získala si úcty a lásky všech a proto v ní náš odbor ztrácí mnoho. Zachováme jí vždy nejkrásnější vzpomínku. — Vdp. duchovní rádce v náboženské promluvě ukázal, kolik hluboce výchovných cílů, svrchovaně aktuálních ve škole i v praktickém životě, podává nejbližší období roku církevního, totiž misijní neděle, svátek Ježíše Krista Krále, Všech svatých a Dušiček. V další přednášce zabýval se osobností a dílem presidenta Osvoboditele, pokud je s to býti základem naší myšlenkové a mravní výchovy, při čemž dogmatická přesnost, smysl pro historické reality i pieta k osobnosti tak mimořádné obdržely, co jim po právu náleží. V závěru pojednáno o jednotlivých bodech programu příští činnosti. Těšíme se při ní na didaktické referáty p. cvičného učitele K. Hrocha, jimiž naše schůze mnoho získají. **Příští schůze bude 14. listopadu. — Vánoční kurs ve dnech 28. a 29. prosince bude věnován české literatuře.**

Hlučinský odbor konal první poprázdní novou schůzi v neděli dne 17. října v Hlučíně. — Ve smutečním proslovu vzpomněl předseda Ševčík zásluh zemřelého p. presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka. Projev vyslechli přítomní stojíce. — Památku zesnulého P. J. Vyhlídala vzpomněli členové krátkou modlitbou. K uctění památky T. G. Masaryka věnoval odbor obnos 50 Kč Okresní péči o mládež v Hlučíně. Rovněž 50 Kč daroval Svazu Charity v Olomouci k uctění památky P. J. Vyhlídala. V příštích schůzích bude projednáván na přání mladých kolegů nový školní řád. O branném zákoně promluví ve schůzi kolega Maláska. Také vzpomínky kol. Děckého na prázdninový kurs v Trenčíně odloženy na příští schůzi. Prosíme, aby členové si svoje záležitosti zařídili tak, aby mohli vždy zůstat na schůzi až do konce. Je známkou malého zájmu, odcházejí-li členové před přednáškou. V listopadu bude asi společná schůze s odborem ostravským v Moravské Ostravě.

Olomoucký odbor konal členskou schůzi 24. října 1937. Předseda kol. Borek vzpomněl zásluh zesnulého presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka o stát, národ a vychovatelství. — Zvolen jednatel' pro zbytek funkčního období za resignovavšího kolegu prof. Vladimíra Pospíšila, který byl službou přikázán do Tišnova. Zvolen jednorhlašeně kolega Jan Burian. Pak následoval referát kolegy říd. uč. Jana Kuncka z valné schůze Zemského spolku Moravskoslezského, který byl přítomnými pozorně vyslechnut. Usneseno požádati p. Dra Met. Habáně o duchovní promluvy tak oblíbené při schůzích. **Příští schůze odboru bude 14. listopadu.** Přednášetí bude kol. Tichý na téma: »Vycházky v rámci branné výchovy«. Pozvánky budou rozeslány. — Jednatel.

Těšínsko. Oba těšínské odbory konaly v neděli 10. října v Orlové členskou schůzi za účasti 41 členů a milých hostů z odboru ostravského a hlučinského. Přítomen byl také zem. poslanec vdp. Dr. Fr. Jedlička a zástupce vldp. arcib. konsistoře v Karviné vdp. P. Bijoka. — O čtvrt na 9. hod. byla v klášt. kapli mše sv. se společným sv. přijímáním. Celebroval duch. rádce vdp. P. Dr. Ant. Bišek z Orlové. V promluvě zhodnotil velkou pout katol. učitelstva o prázdninách do Lurd, Lisieux a Turina k duchovním pramenům a vzorům katolického učitelstva. Po společné snídani zahájena byla předsedou kol. Dvořákem členská schůze — posmrtnou vzpomínkou na zemřelého presidenta Osvoboditele. — Pak uvítal přítomné a zvláště vzácného hosta, předního pracovníka mladé katolické inteligence na Slovensku, známého kursistu kol.

Fr. Mojto z Nitry. Vítá ho srdečně a přeje mu, aby si odnesl od nás, katol. učitelů Těšínska, Hlučína a Ostravska nejlepší dojmy a tlumočil pak pozdravy naše slovenským bratrům a sestrám. Kol. Mojto pak promlouval o současném Slovensku, co je ovlivňovalo v minulosti a co dnes. Několik myšlenek z jeho přednášky. Všechny nás pojí nejpevnější pojítka — krev a Církev. — Předpřevratovou maďarisací rodí se a propaguje nacionalismus. Ve vzníceném nacionalismu zapomíná se pak i na spojení duchovní v Církvě. — Nedůvěra k vládě na Slovensku vštípena byla v duši Slováků v době kruté maďarisace po zavedení dualismu. Proto jsou slovenští katolíci politicky málo aktivní. Část mladé katol. inteligence slovenské odchází dnes do jiných stran, neboť vidí u nich více aktivismu. Až vůdčí generace slovenská bude vystřídána mladými, spojení nastat musí. Je třeba spojení sil, podat si ruce od Karpat k Šumavě. Kursy Říš. svazu katol. učitelstva vykonaly pro dílo jednoty ohromný úkol. Utvoříme stát sv. věrozvěstů, sv. Václava, Ondřeje, Benedikta a hl. P. Marie. Jimi spojení dojdeme. — V bohaté a plodné debatě, již se zúčastnili mnozí přítomní, kol. Mojto objasnil a odpověděl ještě na mnohé dotazy. Zem. posl. Dr. Jedlička zejména zdůraznil, že kursy katol. učitelstva zasluhují za svou kulturní, národní a propagační práci pro čl. vzájemnost podpory vlády, min. zahraničí, vnitra a školství. Příklad, který zanechalo katol. učitelstvo na Slovensku, zanechal u slovenského lidu velký ohlas a pochopení. — Jednatelskou zprávu podal kol. Štěpán. Zmínil se o prázdninových podnicích, vytyčil program práce v odboru pro nový šk. rok, blahopřál ředitelství klášt. školy k 60letému trvání školy — jediné katol. školy na Těšínsku — vzorné školy. Objasnil také postup při ustanovování učitelských sil. — Předseda hlučín. odboru kol. Ševčík zdůraznil spolupráci všeho členstva v odborech. Zástupce Národní pojišťovny pojednal o výhodách pojištění učitelstva proti povinnému ručení a podporu katol. hospodářských podniků. — Na příští členskou schůzi bude jednáno o branném zákoně, o novém školním a vyučovacím řádu, o zavedení laické morálky na školách a pramenech k dějepisnému vyučování. — Chorálem Svatý Václave byla členská schůze za všeobecného nadšení ukončena.

Vsetínský odbor konal 23. října na Vsetíně řádnou valnou hromadu. Předseda vzpomněl ve svém zahajovacím proslovu práce a zásluh p. presidenta Osvoboditele na vybudování našeho státu a jeho snah o vzájemné spolupráci všech občanů v demokracii. Paradoxně působí činnost několika »po-

krokových« kolegů, kteří udavačstvím vyvolávají na Valašsku kulturní boj. Kulturního boje nechceme, ale nebojíme se ho a jsme připraveni. Po zprávách činnosti provedeny volby. Zvolení: předsedou kol. F. Šedý, odb. uč. z N. Hrozenkova, místopředs. kol. Matušů, říd. uč. z Hovězí, jednatelem kol. L. Koubek, odb. uč. z N. Hrozenkova, pokladníkem kol. Šimek, odb. uč. z Hošťál-

kové. Revisory účtů: kol. Chudějová a kol. Gregorek. Členy výboru: kol. Mořická, ct. ses. Bartošková, kol. Václavíková a kol. Olšer. — Po volbách přednášel kol. Šimek o sociálních problémech dneška. Pečlivě připravená přednáška vyvolala čilou debatu. Přistoupili 4 noví členové. — **Příští schůze stanovena na sobotu 4. prosince o půl 3. hod. odpol. na Vsetíně.**

MÍSTA • OZNÁMENÍ • RADY

U y z n a m e n á n í. Marie Surmová, učitelka ve Slavkově u Brna, byla vyznamenána zlatým záslužným křížem papežským »Pro Ecclesia et Pontifice«. Horlivé čence k papežskému vyznamenání srdečně blahopřejeme.

V blízké době obsadí se místa řídicích učitelů: na jednotřídní obecné škole blíž Brna, na dvoutrídni obecné škole s pěkným bytem a zahradou, na trojtrídni obecné škole, autobusové spojení k vlaku, varhaník vítán, na vícetrídni obecné škole, dráha v místě. — Ve všech místech občané si přeji praktického katolíka. Dotazy zodpoví Ústř. politická kancelář čsl. strany lidové (učitelský sekretariát) v Brně, Běhounská 22-24.

J U D r., Němec, katolík, chtěl by na několik měsíců do české rodiny, nejraději do Prahy, aby se naučil česky. Mohl by vyučovat děti němčině, latině, řečtině atd. Za stravu nebo malou odměnu. Jest doporučen Svazem katol. učitelstva německého v ČSR. Doporučte jej ve svém okolí. Informace v redakci ihned.

Místo řídicího učitele na dvoutrídni obecné škole ve Slezsku, blízko města, se obsadí. Potřebí 18 služebních let. Informace v redakci.

Upozorňujeme P. T. odběratele na přiložené letáky knihkupectví U zlatého klasu v Praze. Subskripční přihlášky přijímají se ještě do 20. listopadu 1937.

Proč se kazí zuby? Především proto, že zubní sklovinu poškozují rozkládající se zbytky jídel. Proto právě bylo dáno zubní-

mu krému Alpa takové složení, aby dokonale odstraňoval zbytky jídel a zabraňoval jejich kvašení. Přírodou dané nebo lékařem obnovené zdraví chrupu udrží jen pravidelná péče, při níž je Alpa důležitým pomocníkem. A pro kloktání Alpa francovka.

Svěcení kaple sv. Terezičky. Na periferii Prahy v Kobylisích posvětil v neděli 24. října J. E. ndp. dr. Karel kardinál Kašpar, arcibiskup pražský, prostrannou kapli sv. Terezičky. Kaple je již součástí budoucího mohutného kostela sv. Terezičky, prvního chrámu, který náš národ věnuje této oblíbené a moderní světici spráteleného národa francouzského. Později bude sloužiti účelům nového salesiánského ústavu v Praze. V bezprostřední blízkosti kaple vzniká totiž z dobročinnosti lidumilných křesťanů velký a moderní chlapecký domov pro hochy, kteří potřebují nejvíce mravní a hmotné pomoci. Tam budou míti hoši chudých a středních vrstev lidových své společenské středisko, klubovny, hřiště a přednáškový sál pod vedením salesiánských vychovatelů. Také ústav spěje k svému dokončení a v několika týdnech bude odevzdán svému účelu. Dílo potřebuje okamžité pomoci, aby pokračování ve stavbě nebylo ohroženo. — I vy můžete pomoci zachraňovati mládež a získati si zásluhu o dobrou věc. Potřebujeme vašeho vzácného porozumění, těšíme se na vaši milou spolupráci a prosíme o vaši rychlou podporu. Kdo může pomoci, ať vyplní bianco-šek takto: Správa salesiánského díla v Praze, čís. šekového účtu 31.371.

LITERATURA

Příručka pro pracovníky v dětských besídkách. Sestavila Marie Hubáčková. II. vydání. Stran 58. Cena Kč 3.50. Vydal Svaz katolické charity, Praha II., Žitná ul. č. 26. Knížka v řadě článků informuje nejen o způsobu založení a vedení besídky, ale přináší důležité stati o styku s úřady, programy činnosti jednotlivých besídek, ukázky her a seznam jich i pomocné literatury, pojednává o organ. besídek, o časopise atd.

Pestrý týden, náš nejlepší obrázkový časopis, přinesl zvláštní číslo věnované T. G. Masarykovi. Dokonalé hlubotiskové reprodukce ukazují presidenta Osvoboditele v jeho životě a jsou trvalou a cennou památkou. Doporučujeme zakoupení a předplacení Pestrého týdne, který má i pro vyučování význam veliký. Na celý rok 150 Kč, možno předplácet i čtvrtletně. U knihkupectví nebo u fy. V. Neubert, Praha—Smíchov.

Karel Hlava, Elementární metodika. Pracovní učebnice pro učitel. ústavy. Schváleno. Za 25 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze 1937.

Hanus—Drástová, Pracovní kniha zeměpisu pro 6.—8. post. roč. obec. škol. Schváleno. Asie. Amerika. Afrika a Australie. Každý svazček za 2 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze 1937.

Perfektně německy za 4 Kč měsíčně! Výborný prostředek k rychlému a dokonalému naučení se německé řeči je pravidelné čtení jedinečného a velice zajímavého jazykového časopisu **»Česko-německý čtenář a překladatel«**. Tento měsíčník obsahuje stále množství dobrých povídek, krátkých novel, anekdot, rozmluv, poučných statí, dopisů atd. Protěžším překladem obou řečí odpadá obtížné vyhledávání ve slovníku a jest umožněna čtoucímu vlastní kontrola učiva. Beze vši gramatiky poskytují se čtenáři snadno pochopitelnou a příjemnou formou živé znalosti jazyka, kterých je třeba pro správné, nenucené a plynulé čtení a mluvení německy. **Zdarma ukázkové sešity** v každém lepším knihkupectví a časopiseckém obchodě, nebo přímo u **nakladatelství Gustav Förster, Jablonec n. N.**

Časopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercja Christovogo, Boj, Brázda, Časopis českosl. obce učitelské, Časopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katholische Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládí, Komenský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar. najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ. Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajská zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov.

PŮJČKY

rychle za nejvýhodnějších podmínek při minimálních splátkách až do Kč 30.000.—

Bankozávod Leger, Praha II.

Purkyňova ul. - Infor. Kč 2 ve známkách.

učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Škola měšť., Serafin. prapor, Střední škola, Svatá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník ÚSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učit. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter. Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení út., učit. a zřiz. republ. strany.

Kolegové a kolegyně! Chcete naučit lehce a dobře pravopisu? Opatřte si sbírku dobrých diktátů. **»Diktáty«** pro vyšší stupeň školy obecné a pro školy měšťanské upravil **Antonín Krejčíř, okr. škol. inspektor.** Je v ní 360 diktátů, vhodných přiměřeným rozsahem, bohatých pravopisnými jevy, poutavých pěkným obsahem, pěkných bezvadnou formou. Za 15 Kč expeduje **Administrace Věstníku katol. učitelstva v Přerově, Masarykovo nám. 16.** — Kupte si je! Posloužíte sobě a prospějete dětem!

Zajímavá novinka! **Emilie Vojvodová: Problém koedukace.** Obraz dějin koedukace, jejího vývoje a přítomného stavu. Knižka, kterou by měli mít v ruce všichni učitelé! Cena 5 Kč. Zaslá: **Nakladatelství Společenských podniků Přerov, Masarykovo nám. 16.**

MĚSTSKÁ SPORITELNA V PŘEROVĚ S POBOČKAMI V TOVAČOVĚ A V BRŮDKU U PŘEROVA

VALUTY PŮJČKY

CENNÉ PAPIRY

VÝMĚNA KUPONŮ

ÚHRADY DO CIZINY

VKLADY PŘES 95 MILIONŮ Kč

SAFESOVÉ SCHRÁNKY

SIROTCI JISTOTA VKLADŮ!

ČÍSLA TELEFONŮ

PŘEROV • 110

TOVAČOV • 17

BRŮDEK • 17

**Šetři kasu
kupuj v ASU**

ZADLUŽENÍ GÁŽISTÉ!

Tíží-li Vás dluh a exekuce, přijďte k nám. Sloučíme všechny Vaše dluhy v jediné výhodné půjčce. Zbavíme Vás starostí a poskytneme Vám peněžitou výpomoc

„ŮVĚROSLUŽBA GÁŽISTŮM“

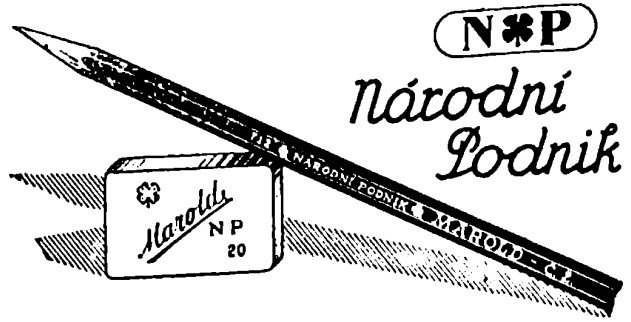
BRNO, KAPUCÍNSKÉ NÁMĚSTÍ ČÍSLO 8.
Jednání diskretní, přiložte 2 Kč ve známkách na odpověď.

**PEREM DNEŠKA -
DOKONALÝ PSACÍ STROJ!**

Vyzkoušejte všechno, ale ponechte si
JENOM TO NEJLEPŠÍ
Máme stroje od Kč 1290, dopište si o
NEZÁVAZNÉ PŘEDVEDENÍ

SPOLEČENSKÉ PODNIKY V PŘEROVĚ,
Masarykovo nám. 16 - odděl. psacích strojů

Marold

TUŽKA NAŠICH KRESLÍŘŮ!

BEZDĚTNÁ VDOVA po stát. úř., 49letá,
bydlící v Praze, ráda by uplatnila svoje vědomosti vedením domácnosti staršímu p. učiteli nebo řediteli, kterému by pořádek a vzorná domácnost byla nade vše. Ct. nab. pod zn. „**Těž z uč. rodiny**“ do adm. t. l.

NÁDHERNÉ STŘÍBRNÉ LIŠKY ke slavn. příležitost. do 1600 Kč. I na splátky. Z farmy **ŠUDOMA, ř., Pa-** zucha u Litomyšle.

Prodám harmonium

»**FÜRSTER**« za Kč 2.400,-

také na splátky. — Dotazy na značku „la výrobek“ do administrace tohoto listu.

Zatemňování

školních blograťů,
projekčních místností,

Okenní rolety všech druhů

Hollmanova velkovýroba rolet, Broumov, Č. čís. S VII

Prošit — nezmar — jakost — láce.

Vyrábí továrna sešitů

J. Procházka-Brno

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u fy **HEZINA a SP., HUMPOLEC**

VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vsříci platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena vñn. p. f. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V P Ř E R O V Ě

15. LISTOP. 1937

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 6

LIST. ŘÍSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

Pravý úmysl

Učitelské časopisy, které si říkají pokrokové, stále ještě vedou diskusi, myslí-li to katolíci s demokracií upřímně nebo ne. Tyto jalové úvahy nezasluhují celkem pozornosti, kdyby neukazovaly pravý úmysl jisté části »pokrokových« učitelských vůdců. Ti nesou totiž nelibě, že právě katolíci jsou u nás oporou demokracie a byli by rádi, kdyby tomu tak nebylo. Že by potom demokratický systém u nás vůbec nebyl možný? To jim naprosto nevadí. Vidí přece s blahým uspokojením, jak právě protidemokratické fašistické totalitní režimy rdousí katolicismus a v první řadě katolickou školu. A toto je jejich ideálem. Kdyby měli zaručeno, že podobný systém vládní bude i u nás, rádi opustí svůj — stejně jen konjunkturální — socialismus a stanou se nadšenými bojovníky nových totálních rády. Jen když tyto rády budou protikatolické.

U tom jim právě katolíci brání, proto by je rádi viděli na jiné frontě. Nestane se tak. U nás protikatoličtí borci z řad učitelských vůdců nebudou generály protikatolického běsnění.

Na okraj dnů

1. Státní rozpočet byl podán. Je vyrovnán přesto, že bylo třeba na zvýšení výdajů hledati dlouho a svízelně úhradu. Stát potřebuje na obranu peněz a každý musí proto přinést oběti. Přinesou je také zaměstnanci, kteří budou podrobeni, jako ostatně všichni poplatníci daně důchodové, příspěvku na obranu státu.

Příspěvek na obranu státu bude činiti 4 proc. čistého příjmu z jednotlivých pramenů důchodových. U příjmů služebních, což se týká zaměstnanců, je tato sazba odstupňována a snížena takto:

Čisté služební příjmy do 60.000 Kč budou podrobeny příspěvku 1 a půl procenta, čisté služební příjmy od 60.000 Kč do 100.000 Kč budou platiti 2 a půl procenta, čisté služební příjmy od 100.000 Kč 4 procenta a čisté služební příjmy nad 200.000 Kč 5 procent.

Výše příspěvku je omezena tak, že u příjmů služebních nesmí činit příspěvek na obranu státu více než 6 proc. dosavadní daně, u ostatních ne více než 80 proc. dosavadní daně. Ze služebních požitků bude příspěvek srážet zaměstnavatel spolu s daní důchodovou ze stejného základu.

2. Praktikanti jsou již ustanovováni. Bude jich 1600 literních, 100 učitelek domácích nauk a 20 učitelek mateřských škol. Budou ustanoveni i ti, kteří již působili jako výpomocní učitelé náboženství. Přihlíží se k tomu, aby byli dáni do školy, kde působí učitelé jednatelé okr. osvětových sborů, nebo kde je třeba zajistiti zdárně brannou výchovu. Je dbáno parity a těch, kdož již praktikanty byli.

3. Ministerská rada se usnesla, aby ministr školství připravil do meziministerského řízení osnovu zákona o reorganizaci zemských školních rad. S

KALEIDOSKOP

Z výchovné činnosti německých katolíků v ČSR.

Německé katolické výchovné ústavy tvoří Pomocný svaz něm. katol. výchovných a vyučovacích ústavů. Je v něm kromě mateřských škol 331 ústavů, ve kterých je vychováváno 30.000 dětí 980 učitelstvími silami. V uplynulém školním roce dal Svaz 205.000 Kč podpor 157 ústavům.

O prázdninách konal v Králíkách svou valnou hromadu, k níž byl připojen vysokoškolský kurs s přednáškami dra Viléma Oehla, švýcarského historika světového jména. Osnovou 7 přednášek bylo téma: Církev a kultura středověku a doby barokní. Mimo to přednášel P. Jindřich Röttgen o pedagogických silách zvykovosti (3 přednášky).

V srpnu (od 15.—30.) uspořádal tělovýchovný kurs v Karlově Studánce jako přípravu pro ty řádové sestry, které se připravují ze IV. odboru pro školy měšťanské.

Pomocný svaz má své sídlo v Litoměřicích a vydává čtvrtletně časopis Die katholische Schule, jehož poslední číslo bylo věnováno valné hromadě a vysokoškolskému kursu.

Předsedou svazu je Msgr. dr. Jindř. Donat. Kr.

Zvláštní školský zákon pro Prahu.

Má být vydán zvláštní školský zákon pro Prahu, protože Praha jako hlavní a největší město má zvláštní poměry i potřeby školské a kulturní. Nový zákon by šel až tak daleko, že pražští učitelé by se stali obecními zaměstnanci a obec pražská by rozšířila svou pravomoc ve věcech administrativních, protože by převzala část kompetence, která dnes patří vyšším úřadům.

Újezdní školy měšť. v zemi české
zemi české
32 české
32 české

tímto návrhem přišel již svého času ministr dr. Dérer, ale návrh padl. Hlavně pro odpor lidové strany, protože znova omezoval práva katolických rodičů na školní výchovu. Nevíme, z jakých zásad bude vycházet nový návrh, ale jsme přesvědčeni, že za dnešní situace není možno, aby nebylo v něm dbáno spravedlivých požadavků katolíků.

Rozvrh učiva z naukové a bran- né průpravy v občanské nauce a výchově

Podrobné rozvrhy učiva jednotlivých předmětů budou doplňovány na všech školách se zřetelem na budoucí průpravu. Je zřejmé, že pokud půjde o naukovou a mravní průpravu, bude třeba zvláště doplnit a upravit učivo v občanské nauce a výchově. Předkládáme návrh na doplnění rozvrhu učiva z občanské nauky na měšťanské škole. Možno jej i různě podle potřeby a okolnosti pozměniti. Nemusi také býti vyčerpána všechna hesla. Na obecné škole je možno vyvoliti si z hesel ta, která se pro jednotlivé třídy nejlépe podáno, jaký obsah hodí. Co všechno má být žákům podáno, jaký obsah dáti jednotlivým třídám, do jakých až zajíti podrobnosti — to musí posouditi a o tom rozhodnouti každý učitel sám podle své třídy, podle zájmu, povahy žáků atd.

I. tř. měšťanská.

Obrana státu proti vnějšímu nepříteli. Vojsko, armáda. Branná povinnost. Odvodní úpis branců, odvodní komise, odvod, odvodní úpis uznání za schopna atd.).

Nastoupení do vojenské služby. Vojenský život: Kasárny, budíček, stráž, denní cvičení. pohotovost. raport, rozkaz, uniformy, městnání. stráž, večerka.

II. tř. neschopen. schopen k vojenské službě. Dělka služby. Vojáci z povolání: žold, rozkaz, cvičení, Vlastnosti, řádného vojáka. (Na příkladech)

Opakování z I. tř. neschopen. schopen k vojenské službě. Dělka služby. Vojáci z povolání: žold, rozkaz, cvičení, Vlastnosti, řádného vojáka. (Na příkladech)

ví, láska k vlasti a národu. (Příklady.)

III. tř.

Opakování z I. a II. tř.

Organisace armády: Zbraně a služby.

Hlavní zbraně, pomocné zbraně, nejdůležitější služby.

Vyzbrojení zbraní.

Vojenské části: Družstvo, četa, setnina, oddíl, těleso atd.

Ministerstvo národní obrany.

Hlavní štáb.

Nejvyšší velitel armády.

Naši spojenci.

Vojenské ctnosti (opakovati a prohloubiti).

Zrada.

PRO A PROTI

Intelligence je nám vítána

Věstník Sdružení učitelů a prof. nár. soc. přináší pod tímto nadpisem obrázek soc. dem. sekretariátu. V jeho dveřích okovaná bota, jejíž otisk zřímne na jisté části těla mladého inteligenta, an letí s aktovkou, brýlemi a kloboukem přes zábradlí se schodů soc. dem. úřadovny. — Inu ovšem: opačně v nár. soc. sekretariátě stačí červenobílý karafiát a můžeš se s prominutím intelligence stát třeba sekčním šéfem. V nejhorším budeš rozhodně aspoň jmenován členem zkušební komise.

Ta personální politika

Výbor Svazu učitelstva čsl. se zabýval otázkou personální politiky ministerstva školství, její kritikou a intervencemi osobními i tiskovými. Časopisy Svazu nepřinášejí konkrétního rozhodnutí výboru. Ale už sám fakt ukazuje, že personální politika ministerstva školství vzbuzuje pozornost i na jiných stranách.

O učitelstvo měšťanských škol

se vede stále tuhý zápas mezi ŘSUMŠ a odborem uč. měšť. škol ve Svazu uč. čsl. Nejnověji dokazuje Svaz, co všechno pro učitelstvo měšť. škol vykonal, zejména ve věci přestupového přídatku.

PRAKTICKÝ UČITEL

Znalost domácího kraje ze stanoviska branné výchovy.

1. Okolní obce: Vzdálenost, počet, velikost a obyvatelstvo vzhledem k vlastní obci (menší, větší atd.), větší stavby jako zámky, nemocnice, továrny, kostely, školy, spojení s nimi (vlakem, autobusem, silnicí, cestou, pěšinou). Obyvatelstvo: zemědělské, dělnické, zámožné, chudé, jejich obydlí rozsáhlá, malá, seskupená, roztroušená, nedostatek vody, vodovod, studny a studánky.

2. Komunikace: Silnice, druh a stav, směr a přípoje. Mosty: dřevěné, železné, betonové. Dráhy, druh a směr, odkud, kam vede, nejbližší nádraží, nadjezdy, podjezdy, tunele, viadukty. Telefonní a telegrafní vedení, nejbližší telefon, telegrafní a poštovní stanice.

3. Vodní toky: Jména, odkud a kam tekou, hloubka, šířka, kde jsou mosty, lávky, převozy, kde možno se přebrodit, místa zvláště nebezpečná, jezy. Břehy: vysoké, zděné, hráze, porostlé křovím. Bažiny, rybníky.

4. Zvláštnosti: Hluboká, neschůdná údolí, rokliny, lesíky, větší křoviska, samoty.

5. Důležité orientační body: Dalekoviditelné budovy, komíny, stromy, rozhledny, věže.

Znalostí nabudou děti na vycházkách. Určíme vždy jeden směr. Šířky, výšky, hloubky, velikosti odhadujeme a srovnáváme s rozměry těla (po pás, nad hlavu), se známými délkami (jako silnice, vysoký jako tento strom, široký jako ode mne k ...). Jen ne učně, prostě a všem srozumitelně.

Skolská úmrtnost

Karel Hroch. — Normální učebné osnovy mají poskytnouti jednotný základ pro tak účelné rozvržení a vymezení učiva, aby každý průměrně nadaný žák mohl projíti všemi stupni obecné školy.

Zkušenost nám říká, že všichni žáci všemi stupni obecné školy neprocházejí. Mluví a píše se o školské úmrtnosti, to jest o počtu těch žáků, kteří jako repenti zatěžují jednotlivé postupné ročníky a dosahují buď s obtížemi vyššího stupně obecné školy, nebo končí na stupni středním. Které jsou příčiny školské úmrtnosti?

1. Předně nejsou všichni žáci našich obecných škol průměrní žáci, o kterých osnovy předpokládají hladké projití všemi stupni obecné školy. Máme ve třídách i žáky podprůměrné, máme ve třídách i žáky, kteří by patřili do školy pomocné a kteří jen z lichého studu rodičů a z nerozumného zprofanování pomocného školství zůstávají v normálních školách, aby byli těžko zmahatelnou přítěží práce učitelů i všech ostatních dětí.

2. Druhou chybou jsou přeplněné třídy, které srážejí úspěchy i průměrných

žáků. Základní chybou je nahromaditi v jedné třídě 40 až 50 žáků představujících značné odlišnosti v rozvoji rozumovém, tělesném i mravním. Takto jsou obtěováni slabí i silní, neboť učitel jest povinen věnovati se průměru, píše Claparède v dílku »Škola podle míry«. Známa je jeho velmi ostrá kritika potlačování vloh ve škole stálým zřením k nějaké průměrnosti. Cituji:

»Pěstitelé nebo cvičitelé zvířat se již dávno řídí heslem: Přírodě rozkazujeme tak, že ji posloucháme. znalec koní nechá běhati v Chuchli těžkého tahouna, ani nezapřáhne do cestářského vozu čistokrevného anglického hřebce. Ředitel cirkusu využije u každého zvířete schopností, které se nejvíce rentují a které souhlasí nejvíce s jeho přirozeností. Necvičí husy na visuté hrazdě ani koně v nebezpečných skocích. Vychovatelé — nemůžeme, bohužel, říci znalci dětí — měli by si vzít za vzor znalce zvířat. Neboť opravdu náš systém stejné osnovy pro všechny znamená nutiti děti pracovat nejúsilovněji právě v těch předmětech, k nimž nemají vůbec schopností. Školní rok jsou jakési

Antonín Kolek:

KONFERENCE

Žáci, vidí-li učitele šetřit, budou ho nadobovat i v jiných případech ve škole, doma, všude. Konečně si řídící učitel přeje, aby tabule byly pokud možno stále navlhčené, ne-li mokré. Mokré tabule — toť specialita a sláva kamenecké školy. Zdejší řídící učitel měl o výhodách vlhkých tabulí článek v Pedagogických směrech r. 1904, na něž také sbor odkazuje a přednášel na totéž téma na schůzi učitelského spolku r. 1905. Poněvadž čas už pokročil, přistoupíme k vlastním bodům programu.

*

Bylo půldruhé hodiny odpolední, když konference skončena. Předseda odevzdal hladem zívajícímu zatímnímu učiteli Floriánu Uejvodovi protokolní knihu s těmi-

to slovy: »Pane zatímní učiteli, Floriáne Uejvodo! Do vašich rukou ukládám... s bázní a úctou — tuto... řekl bych — téměř posvátnou knihu. Říkám — posvátnou, protože v ní se obráží život naší školy, členů sboru, život...«

»Pane řídící, dejte mi knížku, mně už se také obráží život... od hladu.«

»Napomínám vás, pane zatímní učiteli a prosím zapisovatele, aby protokoloval...«

Zatímní učitel se zachechtal.

»Pane řídící, nic nebude zapisovatel protokolovat. Konferenci jste už slavnostně skončil a tohle mluvíme docela soukromě v neúřední místnosti, dokonce na schodech.«

Pedagogický satrapa uzhlédl na svůj sbor, horní pysk, nos a brada se sešly, aby utvořily ouřední grimasu, ale nezbedný oficír školský takřka vytrhl Oběžník

koňské závody s překážkami. Naše děti totiž, jsou poháněny, drážděny a přecpávány, dávají z pochopitelných obav všechny své nejlepší snahy i síly právě těm předmětům, pro které nemají náležitých dispozic. Chyba dětí je snad v tom, že jsou příliš učelivé a snášíjí příliš snadno nepřirozené jednání. Zvíře takto se sebou zacházeti nedá.»

Uvádím úmyslně větší kousek této hyperbolické kritiky bystrého pozorovatele školského života, který umí jednostranně nanést hodně stínu, aby vyniklo světlo. Ale sám Claparède přiznává: »Je opravdu méně snadné tvořit něco nového než kritizovat.« Jako lék proti školské úmrtnosti udává:

a) Pobočné třídy s menším počtem žáků a zredukovanou osnovou,

b) pohyblivé třídy, kdy žák učí se na př. čtení se 3. post. roč., ale počtům s 2. post. roč., pro střední školy pak

c) rozmnožení větví a volitelné předměty.

Některí rodiče by věděli velmi snadný lék proti propadání dětí: Ať jim páni učitelé dají lepší známky. Mají psát pětku nebo čtyřku. Nemyslete si, že toto nazírání se vyskytuje u rodičů jen tehdy,

když je dítě na obecné škole. To doprovází rodiče i tenkrát, když je dítě na střední škole. Všechna odpovědnost za školskou úmrtnost se svaluje jednostranně na učitele.

Je učitel odpovědný za špatné známky? Je spoluodpovědný.

Ale prováděti klasifikaci není pro učitele žádnou rozkoší. Učitel klasifikuje proto, že musí, že je to jeho úřední povinnost. Velké většině učitelů je klasifikace právě to nejnejpříjemnější při učitelském povolání. A není divu. Vždyť si musejí při psaní známek uvědomovati celou řadu vlivů, které působí na žákovu výkonnost, musejí zvážit význam každého zvláště, a to je právě namáhavé. Takové přemýšlení je tím namáhavější, čím závažnější praktické důsledky mohou z něho vyplynouti. Proto více než polovina učitelů by neklasifikovala, kdyby nemusila. (Dr. Velinský: Vysvědčení a známky našich dětí.)

A proč je ta povinnost trpká? Protože učitel nikdy neví, jak jeho nejjemnější ohledávání a nejspravedlivější ohodnocování bude přijato u rodičů, kteří se nechávají unést sebeklamem o nadanosti svého dítěte a nevěnují mu doma tolik péče,

z rukou předsedy konference, pozdravil, uklonil se hluboce a odpelášil do své komůrky preceptorské, zanechávaje předsedu konference, řídicího učitele a učitele II. třídy proměněného jako Lotova žena v solný sloup. A byl by se jím školní hodnostář opravdu stal, kdyby byl věděl, že ouřední kniha protokolů odpočívá nevázně pohozena za škopkem s okurky, zatím co slavný sbor soustředil všecku vědeckou, pedagogickou, metodickou pozornost na stehno kačeny, jež mu dobrá máti prozřetelně do kufru přibalila.

*

Finale první konference bylo příčinou vleklé krise v kameneckém učitelském sboru. Florián Uejvoda podepsal protokol v neděli a také napsal nedělní datum do zápisu. Správa školy našla v tom zřejmou neúctu k školním zákonům a naříze-

ním, poněvadž podle mínění pana řídicího se nemají datovat úřední listiny a zápisy nedělním datem, aby se neuzbudilo u školních úřadů podezření, že podřízené orgány porušují ty a ty paragrafy, jež světle prohlašují neděli za den odpočinku pro žactvo a učitelstvo a poněvadž nemohl jako předseda konference a řídicí učitel připustit, aby číslice byla přepisována nebo dokonce vymazována, poslal protokol i s veledlouhým přípisem k rozhodnutí okresnímu školnímu výboru.

Protokol se vrátil už třetího dne s lakonickou jadrnou odpovědí od okresního školního inspektora, jež uzbudila nával krve do hlavy pedagogického magnáta v Kamenci. Na všetečný dotaz svého pedagogického adláta odvětil, že pro tentokrát svoluje okresní školní výbor zcela výjimečně, aby bylo ponecháno nedělní datum konferenčního zápisu.

kolik by jí dítě potřebovalo. Jiní rodiče chtějí, aby husa cvičila na visuté hrazdě podle Claparèda. Nejsou všichni tak rozumní jako ten řídící učitel, který klidně prohlásil své dcerce, když mu s nevelikou radostí ukazovala čtyřky na vysvědčení: »Víš, Mařenko, všechny děti nemohou mít samé jedničky. Však ty si to napřesrok opravíš.« A jak dodává dr. Velinský, z té dívky je dnes dobrá učitelka.

Rodiče si často nedovedou ani dobře uvědomit, za jak obtížných podmínek probíhá školní práce a od čeho leckdy odvisí prospěch nebo neprospěch dětí.

Učitel musí učit ať svítí slunce nebo prší, ať je ve třídě horko k zalknutí nebo zima, ačkoliv zřejmě vidí, jak na př. změna tlaku vzduchu nápadně souvisí se změnou dětské čilosti, jak zejména při prudkém poklesu tlaku vzduchu ochabují ve výkonech i nadprůměrné děti, natož průměrné, jak se najednou nedaří psaní, jak najednou vážne čtení a vše je jako v začarovaném kruhu. Pro to všechno máme často jen povzdech, ale vytrpět to musíme, protože se dosud nenašel nikdo, kdo by pokusně ověřil závislost dětských výkonů na křivce tlaku vzduchu a kdo by z toho vyvodil i praktické závěry pro učitele, co v takovém případě (někdy je to den, někdy i delší doba) a normativně mu umožnil přesunutí hodin nebo jiné opatření, které by bylo vysvobozením pro učitele i pro děti.

Jindy jsou to přímé nebo nepřímé zásahy rodiny, které vyvolávají ve škole podobné deprese, jako náhlý pokles tlaku vzduchu a změna povětrnosti. Ba, tyto zásahy mívají účinky ještě horší, poněvadž se pravidelně přímo dotýkají citové oblasti dětské, jejíž výkyvy hluboce působí na ústředí nervové a tím na všechnu duševní činnost.

Cituji opět z Velinského: Na cvičné škole jednoho učitelského ústavu měli ve druhé třídě sedmileté děvčátko z úřednické rodiny. Děvčátko bylo čiperné a byli s ním úplně spokojeni. Považovali je za dosti nadané. Jednoho dne bylo děvčátko zamlklé. Stávalo se to sice posledním dobou občas, ale obvykle se ve společnosti dětí rozveselilo. Tentokrát se

však nemělo ke hře. Sedělo na svém místě jako zařezané. Když bylo vyvoláno, neodpovídalo a klopilo hlavu. Bylo mu jaksi těžko. Učitelka to zpozorovala a byla tím nemálo překvapena. Po vyučování si zadržela dívku, aby jí domluvila, a zvěděla, co se s ní děje. Dokud byly děti nablízku, nebylo lze dostati z dítěte ani slova ani po dobrém ani domluvou. Teprve, když zmizelo poslední dítě, ovíklala se kamenná chladnost, neobvyklá u dítěte toho věku, bylo vidět, že se před učitelkou jaksi ostýchá, oči jí počaly hrát, zachvěla se víčka i rty a děvčátko propuklo v pláč s matnými slovy: »Tatínek mamince nabil.«

Dostal jsem jednou v pololetí do 1. třídy hocha velmi zanedbaného. Škola, kterou navštěvoval před tím, zdráhala se mu vůbec vydat vysvědčení (otec to pak vysvětlil: chlapec tam ani pořádně do školy nechodil, byl nemocen, a otec ho ze školy neodhlásil, proto se správa školy zdráhala) a označila prospěch jako sotva dostatečný. Při tom neovládal chlapec čtení ani na tuto známku. Všiml jsem si hluboké jizvy za levým uchem. Je to stopa po operaci po těžkém zánětu středního ucha, který chlapec ještě ve věku předškolním prodělal. Z řeči hochovy se nápadně často ozývalo a ozývá jedno slovo: »macocha«, pronášené přímo s nenávisť v hlase. »Bila nás. Všechno nám sebrala a utekla.«

Rozhovorem s otcem se potvrdila pravdivost chlapcových slov. Příklad kromě ilustrace neblahých zásahů rozvráceného rodinného života do školní práce ukazuje, že někdy ani malý počet žáků není spolehlivou ochranou před neprospěchem. Sejde-li se vám několik takových dětí ve třídě nebo tvoří-li docela většinu, přistupují-li k tomu snad ještě jiné neblahé vlivy, pak by učitelci mohla pomoci jen diferenciovaná osnova s výsledky standardisovanými jednak pro zanedbané děti, jednak pro děti normální.

Ale tyto zjevy se nedotýkají snad jen práce v elementárce. Ještě hůře se projevují v pozdějším věku, kdy se z oblasti citové přenášejí jejich působení zvláště u hochů do oblasti rozumové. Pamatuji se

na jednoho chlapce z měšťanské školy. Chování i prospěch tak proměnlivé jako dubnové počasí. A když se mi poodhrnula clona rodinného života, objevila se zase ta příšera: maminka u nich pár dní byla, pak zas utekla, otec žil s jinou, matka se

zase vrátila a chlapec, ne nadaný, byl v Jiříkově vidění.

Není tedy prospěch jen v moci učitele, ani jen v moci dítěte. Je tu rodina. Ten, kdo ji vydal na pospas rozvratu, má největší hřích...

NÁŠ HŘBITOV

Kytička na hrob pí ředitelky Růženy Křikavové

Byl krásný slunný den pozdního léta. Svátek Panny Marie Sněžné. Na hřbitově podkrkonošského městečka Nové Paky sešly se velké zástupy lidí a dětí. Do připraveného hrobu, na němž se tyčil krásný kříž, měla být vložena rakev s tělesnými pozůstatky pí ředitelky dívčí měšť. školy Růženy Křikavové.

Bolest těch, kteří ji milovali, úcta, vděčnost a láska mnohých srdcí, projevená vroucími modlitbami a tak četnými krásnými květinovými dary, dávaly tušit, čím tato vzácná, ušlechtilá a až příliš skromná žena byla!

Už u její rakve, v níž tak klidně a s úsměvem, který vždy zdobil její tvář, spala, zamýšlela jsem se nad jejím životem... Připadal mi jako vzácné, cenné umělecké dílo... jako milá, vzácná kniha... kdykoliv ji otevřete, vždy vám poví něco krásného, vždy poučí, potěší, povznese... Ano, to byla paní ředitelka! Výstižně to řekl u její rakve ve chvíli loučení novopacký p. inspektor Vaníček, který upřímnými slovy, a s plným pochopením ocenil práci svědomité ředitelky a učitelky a ideální vychovatelky mládeže, která spojovala mistrně jemnou přisnost a důslednost s upřímnou láskou. Vzdal jí zaslužený dík a zařadil ji mezi skupinu vzácně ušlechtilých lidí, kteří ze svého bohatého fondu mravní výše a hlubokého vzdělání jen rozdávají. Paní ředitelka rozdávala svým nejbližším a nejdražším, rozdávala štědře dětem ve škole své nadšení, své síly, své zdraví i krásu svého dobrého srdce, rozdávala svým kolegům a kolegyním, svému sboru životní moudrost, zkušenost, vzácné rady a pokyny. Nedivili jsme se, kdo jsme ji znali, že tamější sbor na úmrtním oznámení ji nazval předobrou ředitelkou, spravedlivou rádkyní a vzorem svědomité práce a neúnavné pfe.

Zdálo se mi, že paní ředitelka v rakvi mezi těmi nádhernými květy a památkami, jež láska a vděčnost tam vložila, nejen klidně, ale spokojeně a šťastně spí. A plným

právem. Ta její životní pout byla tak krásná! Byla ohraničena bezpečnou hradbou Božích přikázání, ozárené sluncem Boží lásky a ozdobena četnými dobrými skutky — jako vzácnými poklady, jichž ani mol ani rez neničí. Žít — to pro ni znamenalo modlit se a pracovat, obětovat se, pomáhat bližním, aby nevěděla pravice, co dělá levice, podporovat vše dobré, ušlechtilé. Byl to život vzorné katolické učitelky, jehož plnost nadšenými slovy vyzvedl u hrobu vdp. vikář jičínský, bývalý děkan novopacký Jan Groh a poděkoval jí veřejně u místa posledního pozemského odpočívání za krásu vzorného příkladného života, který tiše, ale tím účinněji mluvil k mnohým.

Paní ředitelka Růžena Křikavová se narodila v Nové Pace, vystudovala v klášterním ústavě v Kutné Hoře. První brázdy svého učitelského působení vyorala na Moravě a od r. 1905 vyučovala jako odborná učitelka a od r. 1928 jako ředitelka na dívčí měšť. škole v Nové Pace. Stále se vzdělávala, odborně i vědecky. Procestovala téměř celou Evropu. Navštěvovala ráda kursy katol. učitelstva i Akademické týdny. Od počátku byla členkou Podkrkonošského odboru katolického učitelstva, který se v četném zastoupení zúčastnil jejího pohřbu.

Bolestně jsme byli rozechvěni jejím nenadálým odchodem. Netušili jsme při poslední schůzi, až se po prázdninách sejdem, že bude mezi námi o jednu vzácnou duši méně. A my jsme se s tou drahou bytostí ani neloučili. Ne, my jsme se nerozloučili, protože víme, že nadejde, až Pán Bůh dá, den věčného shledání v Domě Otcovském. »Blaze tomu, kdož tam dojde,« ta slova chorálu svatováclavského vztahují se na vás, paní ředitelko, a my do těch výšin za vámi hledíme s prosbou: Přimlouvejte se za české učitelstvo, za katolické učitelstvo, za náš odbor, abychom putovali jako vy, abychom své vznešené povolání konali s vědomím hluboké zodpovědnosti a jako dokonalou službu Boží.

Růženko, na shledanou!

MÍSTA • OZNÁMENÍ • RADY

Příští číslo přinese obsáhlou přílohu o VIII. kurse v Trenčíně. Kdo by chtěl přílohy více výtisků, ať ihned oznámí administraci a pošle přísl. částku (za 1 výtisk 3 Kč), aby mohl být stanoven náklad.

Rada míst na střední Moravě je vypsána. Informace ihned v redakci. Hlaste se, velmi výhodná místa!

Exercicie pro laické katechety, učitele a učitelky jsou v Hlučíně od 26. do 30. prosince t. r. Poplatek Kč 50.—, pro nezaměstnané Kč 35.—. Přihlášky adresujte na Exerciční dům, Hlučín.

Přátelům zesp. pl. ředitelky Křikavové! Prosím všechny přátele a známé zesnulé paní ředitelky Růženy Křikavové z Nové Paky, aby mně přispěli vzpomínkami při shromažďování materiálu k jejímu životopisu. Budou vítány i charakteristické drobnůstky, které by blíže přispěly k osvětlení vzácné duše zvěčnělé paní ředitelky. Prosím však, aby zprávy a vzpomínky byly opravdu věcné. Nejvděčněji bude přijato zapůjčení korespondence zesnulé paní ředitelky. Zaručuji, že dopisy budou vráceny. Vše budiž zasíláno na adresu: Jarosl. Cyril Ptáček, katecheta, Nový Bydžov — klášter.

NÁDHERNÉ STŘÍBRNÉ LIŠKY ke slavn. příležitosti do 1600 Kč. I na splátky. Z farmy ŠUDOMA, ř., Pa-zucha u Litomyšle.

Spolek sv. Rafaela. Spolek pracuje od r. 1927 a za tuto dobu měl ve své péči 21.651 vystěhovalců. Spolek zasilá do zahraničí dobrou četbu a za deset let již poslal 97.714 dobrých knih, časopisů, učebnic atd. Na misi mezi krajany obětoval Kč 198.281.90. Vydružuje i nadále misionáře v Kanadě, dp. P. Al. Floriána SVD a dp. dr. Jáchyma Procházku OFM v Argentině. Celkový obrát od založení do konce roku 1936 byl 808.205.75 Kč. Podporujte tento spolek! Členský příspěvek platí se jen 10 Kč na celý rok. Napište si o výroční zprávu za rok 1936, obsahuje mnoho zajímavých zpráv a dopisů z ciziny, jakož i obrázky. Pošle se vám zdarma. Adresa ústředí je Spolek sv. Rafaela, Praha II., Školská ul. 26.

Profesor Vojtěch Šlauf, Slovo o poesii. (Pokus o metodiku básnických výkladů.)

PŮJČKY rychle za nejvýhodnějších podmínek při minimálních splátkách až do Kč 30.000.—

Bankozávod Leger, Praha II.
Purkyňova ul. - Infor. Kč 2 ve známkách.

Lyrika. Vydáno v Plzni 1937 nákladem «Českého deníku». Vytiskly Grafické závody v Plzni. Cena Kč 6.—. Je nesporné, že poesie, hlavně pak lyrika, nemá zdaleka tolik čtenářů mezi čtenáři, jako na př. romány a povídky. To proto, že pro chápání poesie vůbec a lyriky zvláště je třeba značné inteligence podepřené určitým vzděláním, že je tu dále třeba jemnosti v povahovém založení a ovšem i schopnosti umět se vžít do citového, náladového a dojmového ovzduší, které básně. A poněvadž je poměrně málo lidí, kteří to dovedou, proto je poesie — a to zase hlavně lyrika — opomíjena. Je opomíjena i nakladateli, poněvadž není žádána čtenáři. A přece je básnictví — a hlavně lyrika — něčím tak krásným a vznešeným a skutečně kultuře tak potřebným a nenahraditelným! Chápeme tedy, že prof. V. Šlauf, zanícený obdivovatel krásy a umění, ve svém »Slově o poesii« láme kopí pro básnictví. Nejen to! »Slovo o poesii« je stručnou sice, ale důkladnou a vyčerpávající studií, která učí, jak se na poesii vůbec a na lyriku zvláště dívati, jak k ní přistupovati a jak si vésti při rozboru lyrické skladby. Aby pak ujasnil celou studii, vybírá autor několik typických lyrických celků a vykládá je, používaje pevného metodického postupu. Šlaufova práce, vybavená opět četnými citáty a odkazy k pramenům, jest výbornou pomůckou pro každého, kdo se chce důvěrněji seznámit s poesii vůbec a lyrikou zvláště. Nepostradatelná pak je hlavně pro studující vyšších tříd škol středních. »Slovo o poesii« nutno vřele doporučiti! Přeji bychom si, aby brzy za lyrikou následovaly podobné publikace o skladbách epických a dramatických. vš.

BEZDĚTNÁ VDOVA po stát. úř., 49letá,

povahy dobrosrdečné — nenáročná — ráda by uplatnila svoje vědomosti vedením domácnosti staršímu panu učiteli nebo řediteli, kterému by pořádkem a vzornou domácností učinila šťastný domov. — Ctěné nabídky pod značkou »Těž z učitelské rodiny« do adm. t. l.

Dvě podmínky zdraví. První z nich je dobrý krevní oběh. Nelze ani vypočítati všech nemocí, které nastávají, jakmile krevní oběh v těle neplní dokonale svých úkolů... Zdravý krevní oběh podporují masáže francovkou Alpa. Po nich oživují také unavené nervy, pokožka lépe dýchá, zmírňují se bolesti revmatické a neuralgické. — Druhou podmínkou zdraví je dobrý chrup a čistota dutiny ústní. Zde druží se k účinku Alpy francovky nyní též Alpa zubní krém. Zabraňuje kvašení zbytků jídel, dává dechu svěžest a vůni čistoty.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Podkrkonošský odbor zakončil svoji činnost před prázdninami členskou schůzí, na níž přednášel dp. P. Boh. Bartoš, katecheta z Jičína, o své pouti na La Salettu. Z oblasti odboru se zúčastnilo o prázdninách 12 účastníků VIII. prázdninového kursu v Trenčíně, někteří členové zúčastnili se Eucharistického sjezdu v Ml. Boleslavi a v Hradci Králové a 7 jich vykonalo pout do Lurd. — Odbor stihla v té době těžká ztráta úmrtím vynikající a neohrožené členky, pí ředitelky měšť. dívčí školy v Nové Pace, Růženy Kříkavové. — Po prázdninách zahájil odbor svou činnost valnou hromadou, jež se konala 24. října v Nové Pace. Předseda se ve své zprávě zmínil, že je nutno usilovati, aby ve školách panoval katolický duch, aby učitelstvo i žactvo žilo z víry Kristovy, neboť jen tak bude nám vyrůstati veliký, silný národ, jen tak bude Bůh žehnati našim modlitbám a námahám, jež věnujeme svému národu. Učitelstvo má býti naplněno Kristem, aby mělo z čeho rozdávat, a má možnost a povinnost rozdávat i Katolické akci. Proto má tuto příležitost vyhledávat ve svém okolí a působiti apoštolátem svých schopností. Potom podal předseda zprávu o kursu v Trenčíně, po níž následovaly zprávy: jednatelská (potěšitelné je, že počet členstva vzrostl), pokladní a revisní, jež byly jednomyslně schváleny. Duchovnímu rádcí dp. děkanovi P. Frant. Říhovi, který se vzdal funkce, jelikož přesídlil daleko od odboru, byl vysloven upřímný dík za jeho obětavou práci pro odbor. Za duchovního rádce získán dp. P. B. Bartoš, katecheta v Jičíně. Potom byly provedeny volby výboru, při nichž byli zvoleni dosavadní činovníci i delegáti. Potom promluvil známý náš esperantský pracovník, spisovatel a básník dp. P. J. Filip: »O Španělsku královském, republikánském a

národním«, z částí podle informací, jichž se mu dostalo dříve od jeho přítele, katalánského kněze a vlastence P. Joan. Font-Giralta, který byl v poslední době zastřelen, z částí podle informací časopisu »La Ciencia Tomista«, vydávaného dominikány v Salamance. Jeho přednáška, velmi pěkně zpracovaná a přednesená, ukázala zejména, že příčiny nynějších poměrů tkví již v minulosti, zvláště v nevyřešených pozemkových a sociálních poměrech, v otázce katalánské, marocké, baskické. Naděje, skládané na vůdce katolíků, byly zmařeny osudnou politickou chybou. Za vlády komunistů rozpoutal se boj proti náboženství, boj o duši. Tu byl umučen i P. Font-Giralt. Pro nás jsou směrodatny hlasy biskupů. — **Příští členská schůze odboru, spojená s přednáškou, bude se konati 12. prosince 1937, tentokráte o 2. hod. odpo. v Lidovém domě v Nové Pace. Zúčastněte se co nejhojněji!** S.

Odbor holešovský koná v neděli 21. listopadu o půl 10. hodině v Holešově (v klášteře) valnou hromadu. Program: formality, volby, volné návrhy, rozvrh činnosti pro příští rok, přednáška kol. Vrlové. Schůze zúčastní se členové (za lid. stranu) okr. škol. výboru, proto je naprosto nutné, aby byli přítomni všichni členové našeho odboru, neboť jednání bude důležité. Do našeho spolku přihlásilo se několik mladých členů, které srdečně vítáme do našich řad. Na shledanou dne 21. listopadu v Holešově! — Jednatel.

Odbor úzkého filmu při Paxfilmu. Na schůzce zájemců o vybudování půjčovny úzkých filmů potřebných v náboženství, konané v Brně, usneseno utvořiti při Paxfilmu odbor, který by tvořili zástupcové katech. spolků diecése brněnské a olomoucké, zástupcové jednot duchovenstva obou

*Moravská banka
centrála v Brně*

TELEFON ČÍS. 12.970, 12.974-9

VLASTNÍCH A SVĚŘENÝCH PROSTŘEDKŮ PŘES 1.900.000.000 Kč

ODBOČKY: Bor u České Lipy, Boskovice, Bratislava, Břeclav, Hlučín, Holešov, Hranice, Hradec Králové, Chrudim, Jablonec n. N., Kolín, Kroměříž, Kupa Hora, Kyjov, Lomnice nad Popelkou, Moravská Ostrava, Německý Brod, Nová Paka, Nové Město na Moravě, Nové Bydžov, Nymburk, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha, Prostějov, Píseň, Tábor, Telč, Tišnov, Třebíč, Uherský Brod, Valašské Meziříčí, Vsetín, Zábřeh, Znojmo. ● EXPOSITURY: Praha III., Lázně Luhačovice.

● Provádí veškeré obchody bankovní. ● Přijímá vklady na vkladní knížky a vkladní účty ●
● Úhrady ● akreditivy ● záruky a bezpečnostní schránky ● Cukerní a uhelné oddělení ●

diecézí, a zástup. Spolku katol. uč. v zemi Mor. slez. Zástupce vyšlou i tytéž organ. německé v zemi Moravskoslezské. Odbor opatří příslušné filmy koupí filmů jsoucích, redukcí filmů normálních a natočením vlastních. V nejkraťší době budou navázány styky s půjčovnami francouzskými, anglickými, německými a polskými. Odbor se neomezí jen na půjčování filmů, ale zavede i půjčovnu diapositivů 5 krát 5 cm a diapásek. Bude též nápomocen při opatřování levných dobrých přístrojů, resp. uspořádá i kursy projekce. Jnk

Odbor prostějovský konal 1. schůzi po prázdninách 24. října společně s Lid. akademií, na které přednášel odb. uč. a spisovatel Antonín Kolek na téma: Jak žila moravská šlechta v 15. a 16. století. Ve 2 hod. trvajícím přednášce, která prozrazovala vřelé citění vlastenecké a neobyčejnou znalost kulturního života těchto dvou století, provedl nás přednášející zajímavým způsobem dobami husitskými a dobou úpadku až k Bílé hoře, kde pro celkem nepatrnou událost zpuchřelá stavba založená na české šlechtě padá. — **Příští schůze se koná opět v neděli dne 5. prosince o 10. hod. dopol. v Lid. domě. Přednáší vdp. Dr. Černík: Valdenští a Čeští bratři.**

Velkomeziříčský odbor. První schůze po prázdninách se konala dne 14. září t. r. Předsedkyně promluvila o významu životního díla zesnulého presidenta T. G. Masaryka. Kol. odb. uč. Kášová podala zprávu o VIII.

prázdninovém kursu v Trenčíně, kol. ředitelka Vejvodová o navázání styků se slovenským učitelstvem. Usneseno odbírání časopisu Slovenský učitel pro knihovnu odboru. Načrtnut pracovní plán pro nejbližší období. — Na schůzi 24. října byl předveden 1. díl přednášky se světelnými obrazy: Katolická akce. Přečteno poděkování děkan-ského úřadu v Rudíkově členstvu odboru za svědomitou výchovu v náboženském duchu. Následovala zpráva o valné schůzi Zemského spolku. — **Příští schůze dne 21. listopadu t. r. o 10. hod. Přednáší známý odborník, spisovatel Ant. Kolek, odb. uč. v Rosicích: Život šlechty v 15. a 16. stol.**

Příbramský odbor konal 24. října první poprázdninovou výborovou a členskou schůzi. Naše řady opustil kol. K. B. Hroch, který se stal evičným učitelem na státním učitelském ústavě v Č. Budějovicích. Neradi se s ním loučíme a doufáme, že na Příbram, Beroun a Sv. Jan pod skalou nezapomene! Počet členstva našeho odboru stále vzrůstá, takže se blížíme již k první padesátce. Na schůzích probíráme současné školské otázky a půjdeme nyní na výboj. Připravujeme vzdělávací a poučné přednášky pro širší veřejnost. — **Příští členská schůze bude 8. prosince 1937 v Berouně u Grünvaldů od 14—16 hod.** Valná hromada odboru bude 6. ledna 1938 v Příbrami od 10—12 hod. asi v dívčí škole obecné v Komenského ulici proti Katol. domu. Blíží bude na pozvánkách. Přiveďte své známé a nové členy! —áč.

LITERATURA

Perfektně německy za 4 Kč měsíčně! Výborný a nedostižný prostředek k rychlému naučení se německé řeči: čtete »Česko-německý čtenář a překladatel!«! Kdo vůbec neumí německy nechť si objedná Kurs pro začátečníky, který vyjde v novém, zlepšeném vydání v polovině prosince. Zdarma ukázkové sešity v každém knihkupectví nebo přímo u nakladatel. Gustav Förster, Jablonec n. N.

František Hanzelka, Harry Shermes v boji o poklad. Je těžké vybrat dobré dětské divadlo, které by odpovídalo dětské duši i pobavilo, třebaže produkce divadelní je veliká. Letos však můžete se snadno rozhodnouti. Objednejte si novou divadelní hru »Harry Shermes v boji o poklad«, kterou napsal Fr. Hanzelka. Je to pohádka o třech jednáních, jejíž úprava je tak jednoduchá, že dá se provést na každém jevišti. Třebaže v pohádce vystupují víly, čaroděj a vodník, je to příběh rvze moderní s letadly, padáky a jinými technickými vymoženostmi. Malí i velcí diváci budou v napětí až do konce. Přílehou hudbu a několik lehkých dět-

ských písniček složil k divadlu M. Zobáč, člen PSMU. Provozovací právo získává se zakoupením 7 knížek po 10 Kč — a ohlášením nakladateli. Objednejte ihned a sehrajte. Zasilají Společenské podniky v Přerově, Masarykovo nám. 16.

Největší sbírka koled. Překrásnou sbírku koled pro 2, 3 a 4 hlasy vydal říd. uč. Valeš Lisa, Otrokovice. Jsou to lidové koledy sebrané Sušilem, Bartošem a Erbenem, pěkně upravené. První díl (92 koled) právě vyšel a zasilá jej za 25 Kč autor. Jsou schváleny ndst. arcib. konsistoří. Doporučujeme vřele k vánoční době pro školu i pro potřebu kostelní. Koledy jsou jedinečné, mnohé velmi málo známé. Objednejte ihned!

Osvětová služba. Časopis Kruhu školských a osvětových pracovníků. Proslovy, přednášky, rozhovory, prakse. Předplatné na rok 28 Kč. Admin. Praha XII., Barthouova č. 83.

Metoděj Jahn, Tichá dolina. Devět novel a povídek. Str. 320. Váz. Kč 31, brož. Kč 22. Nakl. R. Promberger v Olomouci.

Dr. Jan Bartoš, Bělčický kluk. Kus života

jižních Čech na předělu století. S obrázky Vojtěcha Sedláčka. (Str. 168. Brož. Kč 18, váz Kč 26. Vydal »Vyšehrad« v Praze.)

Jan F. Hruška, U mámy, u mamíčky. Dětské obrázky. Kresbami vyzdobila Jana Brožová. (Str. 144. Brož. Kč 16, váz. Kč 24. -- Vydal »Vyšehrad« v Praze.)

W. Matthlessen, Hadrová Lízinka. Přel. O. F. Babler. Obrázky kreslil Fr. Lochr. (Str. 132. Brož. Kč 16, váz. Kč 24. Vydal »Vyšehrad« v Praze.)

Eric P. Kelly, Krakovský trubač. Román o podivuhodných osudech tarnovského křišťálu. Přel. B. Iloušková. S obr. Anděly Pruszyňské. (Str. 212. Brož. Kč 21, váz. Kč 29. Vydal »Vyšehrad« v Praze.)

Jubilejní vydání Palackého Dějin, které vycházejí v týdenních sešitech po Kč 2.60 v pražském nakladatelství L. Mazáčově (Spálená ul. 53) s krásnými ilustracemi Gothovými na přílohách, dospělo již v posledních sešitech 45—53. ke smrti Žižky.

Z vybraných románů Jana Vrby vychází **Dražinová hora**, v týd. seš. po Kč 2.— v nakladatelství L. Mazáč v Praze.

Nový Silvestr. Při práci v katolických spolecích bývá také starost, jak uspořádat silvestrovský večer. Při hledání prostředku, jak se uvarovati špatností a nástrah temnot silvestrovských večerů, přišla nová myšlenka: přesunout celý silvestrovský večer z domů tohoto světa do domů Božích. K tomu jsme vydali úhlednou brožurku »Tak končí rok katolika« za 60 hal., ve větším 50 hal., programem písní, modliteb a úvah pro adoraci společnou i soukromou. Objednejte si také -- i ve větším počtu -- nebo na ukázkou a začněte hrzy tuto průkopnickou práci! Je schválena církevními úřady. Vloni se jich do různých farností rozešlo přes dvanáct tisíc. Přes krátkost doby, přes jednoduchost a prostotu textu jsme poznali, že se adorace stala pohodlným, výstražným znamením v temnotách silvestrovských. Katolická akce ve Štramberku.

F. Omelka, Odůvodňování pravopisu. Za 3 Kč. Při hromadných objednávkách přiložíme na každých 10 výtisků vždy 1 výtisk zdarma. Nakladatelství školských příruček Antonín Dědourek, Třebechovice p. O.

Karel Kalivoda, Naše státní vlajka, praporey, znaky a hymna. Za 6.50 Kč, váz. 11 Kč. Nakl. A. Dědourek, Třebechovice p. O.

Mojmírova říše. 3. číslo I. roč. vyšlo s bohatým obsahem. Objednejte v adm. v Nákle u Olomouce.

Písmo a škola. Číslo 1. Za 1.50 Kč. Administrace v Břlovci.

Zvláštní vydání Věstníku min. škol. a n. o. na paměť pres. Osvoboditele T. G. Masaryka.

Velehradské zprávy v 5. čísle přinášejí řadu zajímavostí zvláště o velehradských vykopávkách. Jsou vedeny velmi dobře. po-

učíte se o starém i dnešním Velehradu. Nezapomeňte dárečkem na Pap. misijní ústav T. J. na Velehradě!

Kalendáře na rok 1938. Krajané v zahraničí vždy koncem roku prosí o zaslání nových zábavných kalendářů. Bohužel, nemůžeme všem vyhověti, neboť nedostává se nám potřebného množství kalendářů. Nevracejte katolické kalendáře, které dostáváte do domu, ale darujte nám je pro naše krajany. Poslejte nám proto zábavné kalendáře na rok 1938 a potěšte jimi naše vzdálené krajany. Zásilky račte adresovati na Spolek sv. Rafaela na ochranu katol. vystěhovalců čsl., Praha—Nové Vysočany, Státní vystěhovalcecká stanice, ulice 12.

Svoboda Rudolf, Příspěvek k vyučování nauce o domácnosti na šk. obec. a měšť. Stran 64, velká 8°. Rok 1937. Cena 6 Kč, váz. 10 Kč. Nová knižnice učitelská — Dílo CVIII. Nakladatel Alois Šašek, Velké Meziříčí na Moravě. Příručka pro učitelky domácích nauk i pro dům. Obsah: Úvod. — Z metodiky vyučování ručním pracím a hospodářství. — Osvětlování a topení. — Mytí a praní. — látkoznalství. — Mléko a máslo. — Vejce. — Mouka, škrob, luštěniny a brambory. — Různé.

Kupka J. A., okresní školní inspektor v Litomyšli, Pracovní týdenní programy pro školy národní — díl I. Stran 1156, velká 8°. Rok 1937. Cena 98 Kč, váz. 110 Kč. Nová knižnice učitelská — dílo CVI. Nakladatel Alois Šašek, Velké Meziříčí na Moravě. Látka je pro každý týden podrobně zpracována podle normálních osnov z vlastivědy, občanské nauky a výchovy, mluvnice a pravopisu, slohu, čtení, počtů a měřictví, ručních prací chlapeckých. Kniha hodí se učitelstvu celé republiky. Bude pětidílná, ale již dosud vyšlého dílu I. lze dobře použiti na školách jedno až osmitřídních.

Matěj Jahn, Slunečná paseka. Román. 24 Kč. Nakl. R. Promberger, knihkupec, Olomouc.

Dětský katolický časopis, nejdůležitější budovatel Katolické akce. Pro dosud trvající krizi je důležitým předpokladem, aby takový časopis byl nejlevnější a přece dobrý. Těmto požadavkům vyhovuje obrázkový týdeník pro mládež »Dětská neděle«. Cena 20 hal. za výtisk je nejlevnějším časopišem vůbec a obsahem vyhovuje hochům a dívkám z obec. a měšť. škol i studujícími nižších škol středních. »Dětskou neděli« vřele doporučujeme. Ukázková čísla na rozdání zasílá administrace »Dětské neděle«. Praha II., Václavská ul. č. 12.

Zdroj početních a měřických úkolů pro školy měšť. Sestavila Pracovní sekce společnosti pedagogického musea v Brně. — Schváleno jako pomocná kniha pro měšť. školy. Za Kč 8. Stát. nakl. v Praze 1937.

Setři kasu
kupuj v ASU

PEREM DNEŠKA JE DOKONALÝ PSACÍ STROJ

Vyzkoušejte všecko, ale ponechte si
JENOM TO NEJLEPŠÍ
Máme stroje od Kč 1290, dopište si o
NEZÁVAZNÉ PŘEDVEDENÍ

SPOLEČENSKÉ PODNIKY V PŘEROVĚ,
Masarykovo nám. 16 - odděl. psacích strojů

HOLLMANOVY
OKENNÍ ROLETY
nejlepší!
HOLLMANOVA VELKOVÝROBA ROLET BROUMOV.Č.

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u ty
HEZINA a SP., HUMPOLEC
VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vsířic platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena vřn. p. ř. Brno č. 75.171-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Po práci. Měsíčník živnostenských škol. Vydává Čsl. graf. Unie v Praze. Číslo za 1 Kč. Materiálu lze vhodně užít i ve vyšších roč. škol národních.

Casopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. serceja Christovogo, Boj, Brázda, Časopis českosl. obce učitelské, Casopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katolieke Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládí, Komen-ský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar. najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ. Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzeni, Přehled, Radost, Rajská zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Skola měsť., Serafin. prapor, Střední škola, Svata Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník ministr. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník ÚSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nar. soc., Věstník Svazu učit. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter. Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústr. sdružení uč. a zřiz. republ. strany.

Kolegové a kolegyně! Chcete naučit lehce a dobře pravopisu? Opatřte si sbírku dobrých diktátů. »Diktáty« pro vyšší stupeň školy obecné a pro školy měšťanské upravil Antonín Krejčíř, okr. škol. inspektor. Je v ní 360 diktátů, vhodných přiměřeným rozsahem, bohatých pravopisnými jevy, poutavých pěkným obsahem, pěkných bezvadnou formou. Za 15 Kč expeduje Administrace Věstníku katol. učitelstva v Přerově, Masarykovo nám. 16. — Kupte si je! Posloužíte sobě a prospějete dětem!

Zajímavá novinka! Emilie Vojvodová: **Problém koedukace.** Obraz dějin koedukace, jejího vývoje a přítomného stavu. Knížka, kterou by měli mít v ruce všichni učitelé! Cena 5 Kč. Zaslíá: Nakladatelství Společenských podniků Přerov, Masarykovo nám. 16.

Věstník

V PŘEROVĚ

1. PROSINCE 1937

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 7

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

J. E. kardinál dr. K. Kašpar

pronесl při oslavě 600letého trvání školy u sv. Štěpána v Praze krásnou řeč. Uvěřejňujeme ji část.

Těšíce se z těžko nabyté svobody teprve několik let jsme rádi, že se nám podařilo po několika omylech najít jakousi společnou základnu, na níž se mohou všichni, kdož se státem upřímně smýšlejí, sejít a vytvořit velkou mravní sílu, která by byla schopna dát naší republice záruku trvání a vítězství v těžkých zkouškách.

Nejlepší záštitou naší vlasti bude ta mládež, která cítí hluboce ve svém svědomí mravní závazky vůči Bohu, společnosti, státu a bližnímu. Kde první přikázání Boží: víra v Boha — se zhroutí, tam padají i všechna ostatní, padá i čtvrté Boží přikázání nařizující s úctou a láskou k rodičům i úctu a lásku k vlasti a ke každé zákonité autoritě. K tomu však potřebuje mládež nejen nábožen. výuky, nýbrž i náboženské výchovy. Jen na úzké spolupráci státu a Církve lze formulovat ducha a charakter mladých lidí. President Osvoboditel v Rozhovorech Čapkových na str. 28. a 29. praví: »Škola laická, kde je zavedena, nechává náboženství stranou; ale nedovedu si

Předseda Říšského Svazu katolického učitelstva poslanec J. Vičánek o otázkách školských

Předseda ŘSKU čsl. poslanec Josef Vičánek věnoval v rozpočtovém výboru pozornost některým otázkám školství. Uvítal, že v ministerstvu školství je dnes duch rušnější, hybnější a radostnější. Žádal, aby se věnovala větší pozornost mateřským školám a aby byl uskutečněn zákon o mateřských školách.

Vítá pokroky ve zřizování obvodových měšťanských škol, ale škole měšťanské škodí nedostatek zkušeného učitelstva. Pedagogická praxe, kterou získali nezaměstnaní středoškolští profesori vyučující přechodně na měšť. školách, bude jim ku prospěchu při dalším působení na školách středních.

Poněvadž v budoucnu i přes obnovení instituce praktikantů zvýší se počet nezaměstnaných, doporučuje snížit nebo omezit počet kandidátek v jednotlivých třídách, protože se dnes projevuje citelná nadparita učitelek. Tato nadparita bude zvláště nepříznivě působit při provádění zákona o branné výchově a školská správa se bude muset nadparitou učitelek zabývat.

Požadavky hraničářského učitelstva

Odbor hustopečský vyjádřil takto spravedlivé požadavky našeho učitelstva v pohraničí:

1. Propočítání hraničářské učitelské služby.
2. Přídavek na úhradu zvýšených vydání učitelstva v pohraničí.
3. Odstranění činovného D.

KALEIDOSKOP

Povinné odborové organizace.

Agrární revue Brázda nadhazuje, »že by se mělo uvážit, zda by jednotlivé kategorie zaměstnanců neměly mít na víc povinné, zcela nepolitické, odborové organizace, nadané určitými právy, které by je výhradně zastupovaly při jednáních o osobních, hospodářských a sociálních potřebách se zaměstnavatelem — státní správou. V ostatních otázkách nechť jim zůstanou oporou politické strany«. Tedy cosi jako nucený korporativismus. Nelze se divit. Od naší nejsilnější strany nemůžeme čekat nic jiného než co je povinné a ovšem »zcela nepolitické«.

Odpolední vyučování.

Na stát. čsl. reál. gymnasiu v Praze XIII. bylo pro nedostatek místností zavedeno odpolední vyučování od 13. hodiny do 19. hodiny večerní. Rodiče žáků protestují proti tomuto opatření, které má velmi nepříznivý vliv na zdravotní stav žáků. Přespolní odjíždějí ze školy teprve o půl deváté hod. večer. Rodiče žádají rozdělení ústavu ve dva a stavbu nové budovy školní.

Z debaty o školství.

Z písemného exposé ministra školství dra Frankého, který byl předložen členům rozpočtového výboru: Ministr je přesvědčen, že i za dnešních svízelných poměrů se najde úhrada na zvýšení přestupového přídatku učitelstvu měšťanských škol. Na újezdní školy měšťanské bylo dosud přeměněno 237 měšťanských škol, kde zemská i okresní zastupitelstva vyslovila svůj souhlas.

představit našeho člověka, který by rostl bez poznání Ježíše a jeho učení; vždyť i obsah Starého zákona patří k základnímu kulturnímu majetku evropského člověka... Stále opakuji a zdůrazňuji, že náboženství je podstatným prvkem duchovního života a kultury.«

4. Postátnění učitelstva na státních národních školách.

5. Rozšíření platnosti čl. IV. obsazovacího zákona i na státní národní školy s přednostním právem učitelů státních škol.

6. Zachování Metelkova zákona a rozšíření jeho platnosti i na Slovensko.

7. Zřizování stát. škol národních všude tam, kde jsou pro to podmínky.

8. Umístění státních škol ve vlastních budovách. Pakliže jsou v nájmu, ať jsou umístěny důstojně.

9. Zostření dozoru nad činností vesnické inteligence německé a jejich kulturních středisk v pohraničí hlavně po stránce státoobčanské.

10. Se vši rozhodností zakročiti proti rozvratným a protistátním živlům v pohraničí.

11. Na významná místa v pohraničí dosazovati jen úředníky naprosto spolehlivé.

12. Nositelé a exponovaní činitelé státní myšlenky v pohraničí v oboru školské správy ať jsou úředně podporováni a odměňováni.

Několik čísel ze stát. rozpočtu

Rozpočet ministerstva školství pro příští rok vykazuje ve výdajích částku 1.067,681.000 Kč. Proti letošnímu rozpočtu je vyšší o 69,846.000 Kč. Je to vůbec nejvyšší rozpočet školský ze všech dosavadních.

Zvýšení jest vyvoláno hlavně platovým postupem, novým zákonem inspektorským a úpravou platových srážek. Rozpočet národního školství činí 353,593.700 Kč (zvýšení o 21,836.800 Kč), středního školství 223,682.000 Kč (zvýšení o 17,284.000 Kč; náklad na učitelské ústavy činí 20,122.000 Kč, loni 19,378.000 Kč, zvýšení o 744.000 Kč), odborné školství jeví zvýšení o 13,444.200 Kč. Vysoké školy 149,143.000 Kč (zvýšení o 6,561.700 Kč), školské a kulturní styky s cizinou 13,837.100 Kč (zvýšení o 4,037.100 Kč způsobeno příspěvkem státu 4 mil. Kč na stavbu školy slovanských a východoevropských studií v Londýně), sociální péče o studentstvo a nezaměstnanou inteligenci 11,218.000 Kč (zvýšení o 1 mil. Kč), ochrana památek, archivnictví, vědy historické a musejnictví 5,881.000 Kč (zvýšení o 51.700 Kč), umění 32,036.700 Kč (zvýšení o 441 tisíc 500 Kč). Z této kapitoly je zajímavý rozpočet Národního divadla v Praze. Vydání vyžuje 20,010.300 Kč (z toho platy skoro 13 mil., honoráře 2,200.000 Kč, výprava her 600.000 Kč).

vytápění a osvětlování 400.000 Kč), příjmy 10 mil. 10.300 Kč (vstupné skoro 8 a půl milionu Kč), schodek 10,000.000 Kč. Lid. výchova 4,662.300 Kč (zvýšení o 2,416.300 Kč, z toho občanská výchova na zvýšení péče o občanstvo jiných národností 2 mil. Kč.)

Kultus celkem 100,314.400 Kč (zvýšení o 2 mil. 505.500 Kč, z čehož řim. katol. kultus 1,845.400 Kč následkem obsazování systemisovaných míst novosvěcenci, řecko-katol. o 101.900 Kč, evangelický o 263.300 Kč, pravoslavný o 119.700 Kč, židovský o 62.200 Kč, čsl. o 100.000 Kč).

Příjmy školské správy 33,270.900 Kč (méně o 7,540.100 Kč).

PRO A PROTI

Přicházejí k rozumu

Konečně i »pokrokoví« lidé vidí, že výchovné na dvě děti, které se u nás poskytuje, nemůže podpořit populaci. Nár. osvobození píše o novém vyplácení výchovného ve Francii:

»U nás přiznává platový zákon pouze na dvě děti výchovné — ve Francii není omezena likvidace výchovného počtem dětí, naopak čím větší počet, tím vyšší jest výchovné. Počínaje třetím dítětem stoupá výměra na každé další dítě, tak na třetí dítě obdrží zaměstnanci 1450 frs, na čtvrté 1700 frs a na každé další dítě rovněž 1700 frs. To jest jistě rozhodně opravdovější zájem a starost o rodiny s větším počtem dětí, tedy nejpraktičtější způsob podpory populace, rozhodně spravedlivější, než jest systém výchovného pro dvě děti.«

Kde to jsme?

Moravskoslezský učitel vyrukoval proti nám — s farskými kuchařkami. Se změnou názvu vracejí se pokrokařští mohykáni k metodám kulturního boje z doby před boxerským povstáním. Tak bude přece jenom nutno zříditi při vysoké škole pedagogických studií stolici moderních způsobů protiklerikálního boje. Jenže potíží je v tom, že uchazečů o docenturu je tolik, že by se ty stolice musely vyrábět seriově, aby se na všechny světlo-noše dostalo.

Dokončuje se zkušební řád pro učitelstvo úchylné mládeže a k tomu příslušné nové učebné osnovy. Chystají se výchovné osnovy pro mateřské školy a nové předpisy o školních knihovnách. O pokusných školách budou vydány jednotné předpisy. Je třeba nově upravit učitelské vzdělání, abychom se vyrovnali okolním státům. Budou zřizovány kursy branné výchovy pro učitelstvo.

Od roku 1930 se počet žactva na středních školách téměř zdvojnásobil. Máme nyní 324 středních škol. o 13 více než loni. Počet žactva na školách stoupá.

Zpravodaj dr. Stránský uvedl, že ze zvýšení rozpočtu o 73 mil. Kč připadají tři čtvrtiny na výdaje osobní.

Poslanec Hrubý zdůraznil, že venkovskému učitelu se děje křivda, když je zařazen do nejnižší skupiny činovního. Na vesnici se nežije levněji. Následek toho je, že učitelstvo utíká do měst a vesnice zůstává bez vedení.

Poslanec dr. Macek žádal, aby se na středních školách vyučovalo v nejvyšší třídě aspoň dvě hodiny týdně národohospodářství.

Poslanec Špaček nepovažoval za vhodné, že se dnes zvyšuje rozpočet ministerstva školství.

V závěru debaty řekl ministr školství, že bez vzdělaného lidu není řádné armády a není ani dobré brannosti. O programu rozhlasu podle ministrova názoru má rozhodovati ministerstvo školství. Ministr ujistil, že by bylo nespravedlivé, kdyby se mu předkládalo, že politickým vlivem si vymáhá zřízení zbytečných škol.

livost, naděje a čekání je znakem vychovatelství. Komediantovi se zatleská, jak dotančí na provaze, a pak upadne v zapomnutí. Nechtějme podobných úspěchů! Naše umění musí býti chápáno se každé příležitosti a nedat se zlákat slovy »Nedá se nic dělat!« Dále referoval kolega Tichý: »Vycházky v rámci branné výchovy«. Po debatě schůze skončena. Příští schůze bude valná hromada v lednu. Přesné datum bude včas oznámeno.

Odbor hustopečský konal 7. listopadu t. r. členskou schůzi ve Vranovicích. Mši sv. pro členy sloužil ve vranovickém kostele místopředseda odboru dp. P. Frant. Chalupa. Předseda podal zprávu z valné hromady Zem. spolku. Jednatel Krejčí přednesl referát o »chemickém kabinetě na škole měšťanské«. Pohovořeno o členech okr. škol. výboru a jejich práci, o novém školním a vyučovacím řádě. Usneseno, aby odbor pořídil si vlastivědný obraz okresu hustopečského na diapositivu (pověření kol. J. Papež a Al. Slaný). Odbor staví se plně za požadavky hraničářského učitelstva na státních národních školách a konstatuje, že toto koná velmi záslužnou a zodpovědnou práci nejen pro školu a děti, ale také, a to v hojné míře pro národ a stát. Jest nositelem státoobčanské myšlenky v pohraničí a jest proto záslužno je za to odměniti. Víme také dobře, že má mnohem více práce a vydání na ni než kolegové na školách veřejných. — **Příští schůze se koná ve Vranovicích v orlovně 12. prosince 1937 ve 13.30 hod. a v 15 hod. bude promítán úzký zajímavý film a diapáska. Ve schůzi bude míti referát o světelné projekci kol. J. Papež a o úzkém filmu kol. A. Slaný. Film bude promítati kol. A. Krejčí a diapásku kol. J. Papež. Program máme velmi zajímavý, zábavný i poučný a proto přijďte hojněji než dosud.** Jednatel.

Valašskomeziříčský odbor konal 21. listopadu valnou schůzi. Hlavní referát měl zem. jednatel Fr. Hanzelka, člen z. šk. rady, který zevrubně probral otázky zajímaví učitelstvo. Mluvil o plat. srážkách, újezdních měšťankách, novém vyuč. škol. řádě, o učitelských ústavech, o otázkách personálních, o branném zákoně, a zvláště všecky potěšil, že naše řady stále vzrůstající, a prosil, abychom se sami všude přičiňovali o získání nových členů. V debatě objasnil celou řadu dotazů. Ve volbách zvolen byl starý výbor v čele s kol. B. Cigánkem. Pokladní zprávu podala kol. M. Holubová. Odbor přičiňováním zemřelého Václava Praxla staršího uveřejňoval v místním tisku

vlastivědnou příručku »Náš okres« a hodlá ji vydati i knižně. Projednány byly pak ústřední oběžníky. — V první schůzi v říjnu promluvila kol. Jahnová o pouti katolického učitelstva do Lurd a kol. M. Holubová o prázdninovém kursu v Trenčíně. Odbor ústy předsedy si slíbil zúčastnit se příštího kursu v hojnějším počtu. Příští schůze bude začátkem ledna 1938. m. o.

Odbor velkomeziříčský uspořádal v neděli 21. listopadu přednášku odh. uč. Ant. Kolka z Rosic u Brna »O životě naší šlechty v 15. a 16. stol.« Vzácny host, který je znám široké veřejnosti jako seriosní kulturní pracovník a archivní badatel, který uložil své bohaté vědomosti do několika historických studií a románů (Hus umírající, O klíče markrabství), dovedl zaujmout početné posluchačstvo z řad katol. učitelstva i ostatní inteligence svým obsáhlým výkladem o životě české šlechty. Ve své přednášce rozvinul živý obraz poměrů v XV. a XVI. století v ohledu národohosp. a sociálním, náboženském a kulturním, pokud se týkaly šlechty na území Moravy. Všichni posluchači pochopili, že šlechta v XVI. století většinou již ztrácela vztah k české národnosti a že byla naprosto roztržena jak národnostně, tak i nábožensky. Nutný následek těchto poměrů se projevil bitvou na Bílé hoře, v níž cizinci rozhodovali o našich poměrech. Vysoce zajímavá přednáška vyvolala živou debatu, do níž zejména zasáhl velmi aktuální připomínkou o Adamu Huberovi MUDr. Jan Štourač, dále vdp. katecheta Procházka, dr. R. Slavotínek a j. Doslovem předsedkyně řed. Em. Vejvodové, která srdečně poděkovala milému hostu, jakož i všem přítomným za hojnou účast, byla krásná schůze zakončena.

Zlínský odbor konal členskou schůzi 7. listopadu. Na programu byly organizační záležitosti. Srdečně vítáme nové členy, jimž přejeme, aby se jim u nás co nejvíce líbilo. **Příští schůze bude 8. prosince o 9. hod. v Masarykových školách ve Zlíně.** Vdp. P. Jan Jan, známý odborník ve fotografování a promítání, seznámí nás s taji projekčního přístroje. Každý člen bude mít možnost promítnouti několik obrázků. — Tentokrát se už určitě dostaví náš milý člen vdp. P. A. Kupka se zásobou nadšených a povzbudivých slov. Přiveďte své známé a nové členy. Jednatelka.

Hlučínský odbor koná v neděli 12. prosince v 9 hod. dopol. v hotelu Nacional členskou schůzi. Na programu jsou důležité zprávy organizační a přednáška. — Účast všech členů nutná.

MÍSTA • OZNÁMENÍ • RADY

Upozornění o vypůjčování knih z ústřední pedagogické knihovny v Brně. (Platí jen pro zemi Moravskoslezskou.) Potřebujete-li knihy k nějaké práci nebo tématu, obraťte se na Ústřední pedagogickou knihovnu v Brně s žádankou, ověřenou ředitelstvím nebo správou školy. Ústřední pedagogická knihovna vám pak knihy zašle buď sama anebo, jde-li o knihy z jiných oborů, než těch, které sama shromažďuje (bývá to obvykle při písemných pracích pro měšťanské školy), zařídí jejich zaslání z jiných knihoven. Neznáte-li názvy knih, stačí udati téma práce a knihovna vám poradí anebo rovněž zařídí zaslání knih. Je-li snad některá kniha v některé z okres. učitelských knihoven, oznámí knihovna žadateli, kam se má o ni obrátit.

Podzimní a zimní nákupy látek si obstarajte u naší firmy Hezina a sp. v Humpolci. Má nejlepší humpolecká sukna za ceny solidní a vyjde vám i s platebními podmínkami vstřícně. Podporujte náš podnik. Není to od vás obětí, protože dostanete zboží skutečně výborné. Napište si ještě dnes Hezinovi o vzorky! Kupujte u toho, kdo ve Věstníku inseruje.

Prodám čsl. vlastivědu (vydal Kramerius, Praha), všechny díly. Hodí se dobře pro školy. Váz. v kůži. Adresa v redakci.

Nový zemský školní inspektor v zemi Moravskoslezské. Ministr školství jmenoval zemským školním inspektorem v Brně odb. uč. docenta Ph. dr. Josefa Dvořáčka.

Nezaměstnanými V poslední době se stalo několikrát, že nezaměstnaní, kteří dostali místo, neoznámili ihned redakci,

že místo mají. Byli tím poškozeni ti, kteří dosud místa nemají. Žádáme proto, aby všichni, kdo podali žádosti o místa redakci, začátkem každého měsíce oznámili, zda místo mají nebo nic. Neučiní-li tak někdo, bude mu ihned jeho žádost vrácena. Musíme trvat na tomto opatření, aby nebyli poškozováni jiní nezaměstnaní.

CPO a škola. Dne 11. listopadu 1937 přednášel učitelstvu jihlavského okresu p. dr. A. Cirps, ředitel divise Čsl. červ. kříže pro zemi Moravskoslezskou na téma »CPO a škola«. Řečník probral úkoly učitelstva, lékařů, rodičů, dětí, státních a samosprávných úřadů. Již po úvodních slovech bylo vidno, že ke shromážděným mluví lékař, psycholog, přítel dětí a odborník ve věcech CPO. Organizátorem schůze byl dorostový odbor Červeného kříže, v němž každá jihlavská škola má svého zástupce. — Po schůzi byla za účasti okr. lékaře p. dr. Rocha probírána organizace zdravotní služby v městě a celém polit. okrese. Tato přednáška je jen součástí široké akce Čsl. červeného kříže a CPO. Bylo by záhodno, aby v každém okrese byly pořádány podobné informační schůze nejen pro učitelstvo, ale i pro rodiče a přátele školy.

Proč se kazí zuby? Především proto, že zubní sklovinu poškozuji rozkládající se zbytky jídel. Proto právě bylo dáno zubnímu krému Alpa takové složení, aby dokonale odstraňoval zbytky jídel a zabráňoval jejich kvašení. Přírodou dané nebo lékařem obnovené zdraví chrupu udrží jen pravidelná péče, při níž je Alpa zubní krém důležitým pomocníkem. — A pro kloktání Alpa francovka. .

LITERATURA

Harry Shelves je libivá pohádková hra od Fr. Hanzelky pro malé i velké děti. Vhodná k předvedení žactvem k oslavným příležitostem. Knížka 10 Kč. — Za svobodu národa, hra od K. Hořanské o třech jednáních s proměnami. Vhodná k oslavám národních a j. svátků. Knížka 5 Kč.

Zdravý humor našeho lidu je zachycen v povídkách, které otiskují právě vyšlé kalendáře Matice cyrilometodějské. Cena velkého kalendáře o 256 stranách 12 Kč, Posel Apoštolátu a Poutník svatohostýnský jsou po 6 Kč. Objednejte si ještě dnes v Matici cyrilometodějské, Olomouc, Wilsonovo nám. čís. 16.

Výborný a nedostížený prostředek k rychlému a dokonalému naučení se německé řeči: »Českoněmecký čtenář a překladatel«. Měsíčník obsahuje stále množství dobrých povídek, krátkých novel, anekdot, roz-

mluv, poučných statí, dopisů atd. Protějším překladem obou řečí odpadá obtížné vyhledávání ve slovníku. Zdarma ukázkové sešity v nakladatelství Gustav Förster, Jablonec n. N.

Ver sacrum, Kuncířova knihovna vybraných knih náboženských, obsáhne v třetím svazku dílo Ernesta Hella: Podobizny svatých. Vydání sešitové vychází týdně, ročník obsáhne 40 sešitů. Cena jednotlivé Kč 2.50. Předplácí se na 10 sešitů s poštovní zásilkou Kč 25.50. Předplatitelé celého ročníku, kteří poukážou do 1. listopadu 1937 100 Kč, obdrží na všechny svazky tohoto roku celoplátěné desky zdarma. Subskribenti úplných svazků brožovaných anebo vázaných získávají právo na 25 proc. slevu z ceny prodeje. — Ladislav Kuncíř, nakladatel, Praha II., Voršilská 3.

Roj. Časopis nových dětí. Vydává Čsl.

graf. unie v Praze. Vychází měsíčně. Číslo za 1 Kč. — Je to časopis pokusných škol pražských. Řídí jej s redaktory i zástupci samosprávy. V každém čísle příloha samostatná knizečka. Časopis je velmi podnětný, nabádavý, přináší mnoho zajímavého čtení zábavného i poučného, aktuality a překlady. Učitelé poslouží výborně v občanské nauce i v reáliích.

Historický román J. M. Svobody: Vpád Tatarů na Moravu, má svou mnohem horší obdobu na Slovensku, kde se Tataři uhnízдили na plná tři léta. Do širokého historického rámce zasazuje tuto událost ve svém románě »Skála útočiště« (Lapis Refugii) spisovatel Jos. Marcol Svoboda. Román je přímo nabit dějem a zvláště novými poznatky z bádání po tajemné historii středověkého Slovenska. Dílo J. M. Svobody vyjde ve vzorné úpravě a s grafickou výzdobou mistra K. Němce nakladem Družiny literární a umělecké v Olomouci koncem listopadu t. r.

Zlatoroh, jihoslovanské pohádky, přel. Jan Hudec, ilustroval K. T. Neumann. 68 stran, kart. 12 Kč. Nakl. L. Mazáč v Praze. Naši mládeži stává se tak lehce přístupným vzácný poklad pohádek bratrského národa slovanského, který je nám mezi všemi nejbližší.

Ke sv. Mikuláši nebo k vánocům Papicův kalendář! Mile překvapíte své přátele, když jim k těmto příležitostem darujete Papicův týdenní útržkový kalendář 1938, který je v tomto ročníku věnován textem i obrazem duchovním řádům a řeholím, jež působí v našich zemích. Stojí jen 10 Kč. Vydala a zasilá Matice cyrilometodějská, Olomouc, Wilsonovo n. 16.

Rodina a škola. Věstník MCM. Řídí Jar Kunec. Vychází měsíčně za roč. předplatné 5.50 Kč. Jediný náš populární časopis, který se obírá otázkami školskými. Doporučte jej katol. rodičům, upozorněte naň! Školskou otázku rozřešíme jen za pomoci informovaných katol. rodičů!

Zachraňte národ! Vydal Exerciční dům v Hlučíně. Tamtéž vyšly **Nejkrásnější koledy** za 1 Kč. Obě brožurky zasluhují největšího rozšíření.

L. Prokeš, Honba za míčem. Dětský humoristický detektivní román. Nakladem R. Prombergra. Ilustroval F. Procházka—Pauker. Stran 202. Cena 25 Kč váz. výtisku.

2. a 3. číslo »Mojmírový říše« přineslo mimo jiné zajímavé články dr. Zavadského o podzemním Velehradě, F. Šiguta o Bedřichu Vojskovi z Bogdunčovic, A. Nováka o řeznickém cechu v Kroměříži, K. Pavlíka o předcích a příbuzných L. Janáčka v Albrechtíčkách, dokončení článku A. Kolka o Českých bratřích na Moravě a j. Četné drobné zprávy doplňují vhodně obsah. Doporučujeme pozornosti učitelstva

Ukázková čísla si vyžádejte u administrace v Nákle.

Perfektně německy za 4 Kč měsíčně! Výborný a nedostižný prostředek k rychlému a dokonalému naučení se německé řeči představuje pravidelné čtení jedinečného a velice zajímavého jazykového časopisu »Česko-německý čtenář a překladatel«. Kdo vůbec neumí německy nechť si objedná Kurs pro začátečníky, který vyjde v novém, zlepšeném vydání v polovině prosince. Zdarma ukázkové sešity u nakladatelství Gustav Förster, Jablonec n. N.

Státní úřad statistický v Praze VII, Bělského tř. č. 2, vydal seznam »Spolky ústavy a zařízení pro péči o chudé a péči o mládež ochrany potřebnou v republice Československé«. Seznam u každé instituce vytyčuje význačné a charakteristické znaky: adresu, účel, obvod působnosti, majitele, správu, ráz náboženský, ráz národnostní, pohlaví a věk podporovaných nebo chovanců, rozsah území, na něž se působnost vztahuje, způsob a druh péče a mnoho jiných. 340 stran za 35 Kč a veškerým úřadům a dobročinným korporacím a institucím poskytuje se 20procentní sleva.

Od peřinky do školy. Podle amerického originálu volně přeložila Naděžda Munková. Vydal ji A. Neubert, nakladatel v Praze. Stran 80, Kč 7.—. Zpracovali nejlepší američtí vychovatelé, lékaři a psychologové, prostým, stručným, názorným a zajímavým způsobem, aby sloužila jako vodítko rodičům, učitelům, vychovatelům, a hlavně maminkám.

F. Tomášek, Eucharistická metoda náboženského vyučování. S přílohou: **Lístková kolekce cvičení duchovního života.** Za 23 Kč. Lidové knihkupectví a nakladatelství v Olomouci.

Dr. Josef Kachník, Vlastenecké vzpomínky na Nivnici, Třebíč, Uh. Hradiště, Olomouc, Prahu. Za 7 Kč expeduje autor univ. prof. v Olomouci.

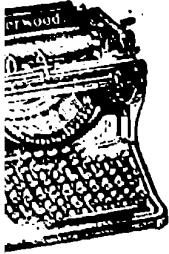
Benito Mussolini, Jak svědčí cizina o italské válce 1915-1918.

MUDr. A. Brammer, Recept na zdravou štíhlost. A. Neubert, nakl. v Praze. 64 str., 7 Kč. Autor zajímavým způsobem uvádí tu příčiny nezdravého tloustnutí a ukazuje cesty, jak mu zabránit.

Jan Mlčoch, Učebnice dějepisu pro měšť. školy. IV. Pro jednorozční učebné kursy. Za 11.60 Kč. Schváleno. Čsl. graf. unie v Praze 1937.

Patočka—Peterková, Psaní strojem. Příručka pro učitele. Za Kč 6.50. Stát. nakl. v Praze 1937.

Karel Čondl, Dějepisné testy pro II. tř. měšť. škol. 10 testů za Kč 1.80. Stát. nakl. v Praze 1937.

PEREM DNEŠKA JE DOKONALÝ PSACÍ STROJ

Vyzkoušejte všecko, ale ponechte si
JENOM TO NEJLEPŠÍ

Máme stroje od Kč 1290, dopište si o
NEZÁVAZNÉ PŘEDVEDENÍ

SPOLEČENSKÉ PODNIKY V PŘEROVĚ,
Masarykovo nám. 16 - odděl. psacích strojů

DLUHÝ EXEKUCE PROPLACÍ, NA
JEDNO MÍSTO SOUSTŘEDÍ
A PŮJČKY POSKYTUJE: **ÚVĚROZÁVOD,
BRNO, KAPUCÍNSKÉ NÁMĚSTÍ 8**
JEDNÁNÍ DISKRETNÍ. NA ODPOVĚĚ 2 Kč ZNÁMKY

Časopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercva Christovogo, Boj, Brázda, Časopis českosl. obce učitelské, Časopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katoliecke Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládí, Komenský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar, najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ, Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajska zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Škola měšť., Serafin. prapor, Střední škola, Svatá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věst-

ník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník OSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učít. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter. Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uř., učít. a zřiz. republ. strany.

Kolegové a kolegyně! Chcete naučit lehce a dobře pravopisu? Opatřte si sbírku dobrých diktátů. »Diktáty« pro vyšší stupeň školy obecné a pro školy měšťanské upravil Antonín Krejčíř, okr. škol. inspektor. Je v ní 360 diktátů, vhodných přiměřeným rozsahem, bohatých pravopisnými jevy, poutavých pěkným obsahem, pěkných bezvadnou formou. Za 15 Kč expeduje Administrace Věstníku katol. učitelstva v Přerově, Masarykovo nám. 16. — Kupte si je! Posloužíte sobě a prospějete dětem!

Zajímavá novinka! Emilie Vojvodová: **Problém koedukace. Obraz dějin koedukace, jejího vývoje a přítomného stavu.** Knížka, kterou by měli mít v ruce všichni učitelé! Cena 5 Kč. Zasilá: Nakladatelství Společenských podniků Přerov, Masarykovo nám. 16.

Prosit — vzor dokonalosti.

Vyrábí továrna sešitů

J. Procházka - Brno ČE.

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **HEZINA a SP., HUMPOLEC**
VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vstříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváček, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena výn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

15. PROSINCE 1937

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 8

L I S T Ř Í Š S K É H O S V A Z U K A T O L I C K É H O U Č I T E L S T V A V Č S R

Církev a stát

Z řeči J. E. kardinála dra Kašpara při jubileu školy u sy. Štěpána.

President Masaryk cítil, že náboženská výchova ve škole je nezbytnou pro budoucnost národa. Má-li vychovávateli pro život a obohacovat duchovní statky národa, musí být její vliv nejen didaktický, nýbrž i mravní.

Bohužel, nebývá náboženství namnoze pojímáno hluboce a vážně jako nutná složka vnitřního člověka, jako nutný výchovný koeficient široce a hluboce založeného charakteru.

Proto v zájmu našeho státu a naší vlasti jest si jen přát, aby celá výchova naší mládeže mohla se díti v tom duchu víry, který ulehčuje život a činí člověka šťastnějším a silnějším.

Tak jako kdysi spěchala Církev, aby první otvírala dveře vědám a uměním, tak jako po staletí spolupracovala se státní společnostmi na výchově a zušlechťení generací a vytváření duchovního bohatství národů a silných tradic, které se staly oporou národů v těžkých chvílích, i dnes je ochotna býti všude tam, kde její přítomnost může znamenati pomoc, útěchu a záchranu.

Návrh zákona o úsporných opatřeních

Návrh zákona o úsporných personálních opatřeních byl přepracován. Pensisté do úpravy srážek platových nebyli pojeti a nebyl vysloven ani souhlas s tím, aby jim byl snížen hranný příspěvek, zůstávají tudíž u pensistů srážky ve výši 5, 8, 10, 12 a 15 procent. Od 1. dubna 1938 budou u aktivních zaměstnanců sníženy platové srážky na 2.4, 4, 6.4 a 8 procent.

Úsporná opatření jsou rozdělena na dočasná a trvalá.

Dočasná ustanovení jsou kromě jmenovaných další snížení pensí vyplácených do ciziny, snížení pensí z titulu kumulace (jeden z manželů v pensí, druhý v aktivní službě), nevyplácení vánočního příspěvku a postupová taxa. U postupové taxy pro příště nesmí dostávat zaměstnanec méně, přišel-li s povýšením do vyšší daňové základny, pensijní a nemocenského pojištění.

Trvalá opatření: zvýšení pensijního příspěvku na 8 proc., zákaz kumulace pensí v jedné osobě, ustanovení, že pensionovaný zaměstnanec může býti povolán do aktivní služby, ustanovení o odbytném zaměstnankyň po 5leté započitatelné službě, ustanovení o krácení pensí, když společný příjem s pravidelným vedlejším zaměstnáním přesahuje 24.000 Kč, a ustanovení o krácení pensí u mladých vdov.

Výchovná cena bajek Jana Frant. Hrušky

Doufejme, že už byly překonány nejhorší dny let popřevratových, kdy platila v naší školní výchově »tendence, že se nemá, ba nesmí uplatňo-

KALEIDOSKOP

Celostátní seminář školské reformy

se konal v Praze ve dnech 26., 27. a 28. listopadu t. r. Přednášky byly v posluchárnách přírodovědecké fakulty Karlovy university. Účastníci se sjeli ve značném počtu ze všech koutů republiky, dva hosté byli z Jugoslaviie. Referenti byli hlavně z pražských pokusných škol, ze Zlína a dva ze Slovenska. Časový přehled o školské reformě v celém světě podal dr. Příhoda. Z praxe hovořeno hlavně o vlastivědě, jazyce vyuč. a počtech. Ředitel pok. šk. v Bařově, Konvička utkal se v debatě s Ziensmeisterem v otázce kreslení. Vytýkal Ziensmeisterově metodě přílišnost technické stránky na úkor obsahovosti. (Konvička zkouší kreslení přičleniti k vlastivědě a z této čerpatí obsah kreslení.) Správně však Ziensmeister namítl, že v kreslení musí býti technický výcvik, systematicky uspořádaný, základem právě tak, jako správné držení houslí je základní prvek dobré hry. Rušná debata se také vyvinula po referátech zlínského J. Kohoutka a M. Holkové z Prahy. Jednalo se o obsah jazyka vyučovacího, hlavně pak slohu. Do dlouhé debaty zasáhli dr. Příhoda, řed. Vrána a kol. Žofková.

Z celku lze souditi, že v mnoha otázkách nemají ještě pracovníci na pokusných školách jednotného stanoviska a že školskou reformu čeká ještě mnoho nejasných problémů k rozřešení.

Vyučovat němčině prakticky.

Ministr školství vydal pro střední školy výnos, aby vyučování němčině mělo na zřeteli především praktickou znalost jazyka, tak aby se absolventi středních škol mohli v běžných oborech občanského života slušně dohovorit a aby své myšlenky dovedli obstojně vyjadřovat i písemně. Od nejnižších tříd mají býti žáci zaměstnávání praktickým užíváním hovorového jazyka. ve vyšších třídách pak se má užívat při vyučování výhradně jazyka německého. Gramatika má být prostředkem k dosažení uvedeného cíle nikoliv jen sobě sama účelem. Na úkor výcviku v praktickém hovoru nemá se věnovat

vati ve výchově tendence«. Ovšem, my víme dobře, že tu šlo jen a jen o tendenci katolickou a že všechny ostatní tendence měly ve školách volné pole.

Dnes už je trochu jinak. A je na příslušnících katol. učitelstva, aby — pokud je v jejich moci — bylo lépe. Musíme si uvědomit, že svému národu a státu sloužíme — a to zvláště dnes — nejlépe, jestliže se nerozpakujeme vštěpovat školní mládeži zásady křesťanské víry.

Ovšem, nutno hledati cesty a příležitost, chceli-li v tom směru dobře působiti. Jednou z těch cest je bajka, jednou z příležitostí hodiny občanské nauky a výchovy.

Bajka byla již ve starověku a středověku oblíbeným literárním útvarom, jenž byl nositelem všeobecně platných a praktických životních vyzkoušených pravd. Nebylo a není dosud čítanky, která by nepřinášela hned bajek několik

Ovšem, ke složení bajky je třeba jak umění stylistického, tak hlubokého postřehu a mravní opravdovosti. Těmito vlastnostmi vynikal nedávno zesnulý chodský spisovatel prof. dr. Jan Fr. Hruška, a proto byl předurčen, aby v bajce vytvořil díla vysoké ceny literární i výchovné.

Hruška zanechal několik knih bajek. Jmenuji jen nejznámější. Jsou to: Chodské bajky — Jiskry z popela — Bajky o včelách — Výbor z chodských bajek. Bajky, obsažené v těchto i ostatních sbírkách, jsou nepřeborným materiálem pro mravní zahrocení výchovy v duchu křesťanském. Sám jsem poznal, jak Hruškova bajka dovede zaujmouti dětskou mysl, jak se žák snaží vniknout do prostředí, v němž se výjev odehrává, a jak se naučí pod nenápadným vedením učitelovým odvozovati mravní jádro, skryté v bajce. Ani netuší, že je to vyučování vlastně morální, které by se snad — podáváno přímo, jako poučka — zprotivilo.

Hruškovy bajky jsou naplněny moudrostí křesťana, který praktikoval přísně zásady své víry. Je tedy na místě, když se četba a výklad doplní a osvětlí podobenstvím z Písma svatého nebo příběhem ze života svatých.

Vhodným použitím Hruškových bajek učiníme vyučování občanské nauce a výchově zajímavým, krásným a hlubokým a hlavně užitečným pro žáka. a tím i pro národ a stát.

Bajky Hruškovy jsou vítaným přínosem i pro vyučování slohu a přírodopisu. Pokud pak přírodopisu se týká, nutno zdůraznit, že v nich není nic, co by nebylo odpozorováno přímo z přírody.

To už je ovšem jiná kapitola, která nedpovídá našemu tématu. —vš.

Poznámky k estetické výchově

Karel Hroch. — Tři jsou složky našeho života: poznání, citění a snažení. O prvních dvou se osnovy v obecných poznámkách určitě zmiňují. Rozumové schopnosti žáků rozvíjí škola soustavným a účelným vyučováním, při kterém nemá opomenouti žádné příležitosti k zušlechťování citů. V tomto bodě osnovy přímo konkrétně ukazují na některé možnosti: pěstovati smysl pro přírodní krásy, seznamovati děti s vhodnými díly různých oborů umění a učit je chápati a rozuměti jim.

Smysl pro přírodní krásy probouzejí jistě dobře připravené a účelně využitě vycházky do přírody. Vedeme na nich děti k pozorování přírody a probouzíme jejich smysly: jemný šelest listů na lípě, na rákosí, šustot opadlého listí smuteční vrby, hukot větru, třesk a dunění hromu, libý šum deštička v korunách stromů, pleskot vody, zpěv ptačí — to všechno je bohatá řeč přírody, která si dovede najíti cestu do vnímavých smyslů a jimi do duše.

Pozorování přírody znamená nejen obohacování smyslů a cvičení rozumu, nýbrž vede k hlubšímu pochopení přírody, jak je na př. vyjádřil Goethe ve svém »Faustu«:

»Hle, jak se všecko k celku pojí
a jedno v druhém živo stojí.«

Vypěstění jemného porozumění pro řeč přírody a lačné vnímání její harmonicky zladěné krásy — pouhého odstínu Krásy samé — nevede nikdy ani k materialismu, ani k pantheismu, nýbrž k chválám, které jsou ozvěnou Chval sv. Františka z Assisi, když byl nemocen u sv. Damiána a děkoval Bohu za bratra slunce, které svým světlem a leskem nosí znamení Nejvyššího, za sestru lunu a hvězdy, za sestru vodu i za zemi s pestrými květy a travou.

Smysl pro přírodní krásy musí býti současně smyslem pro ochranu přírody a přírodních památek. Po té stránce jsme byli dosti dlouho skoro lehkomyšní a ochrana přírody se nedala srovnati ani s ochranou historických památek. Bylo na to poukazováno, že nestačí jen ve státní hymně zpívat zemský ráj to na pohled a při tom ničiti krásné lesy, trpět bezúčelné a nemilosrdné plenění rostlin, ničiti ptactvu jeho poslední útulky atd. Bylo poukazováno na to, že kdyby se někdo opovážil do listů Vyšehradského kodexu baliti vuřty, veřejnost by se bouřila stejně jako by protestovala.

Chřipka leží ve vzduchu.

Chce Vás přepadnouti. Za mlhavého, proměnlivého počasí, ve vlhkém vzduchu daří se různým choroboplodným bakteriím. Nejzákeřnější jsou chřipkové. Přepadnou Vás, kdy se toho nejméně nadějete. Dostanou se do těla ústy a dýchacími cestami.

Nákaze zabráníte

účinnou desinfekci
dutiny ústní francovkou

ALPA

kterou přidáte v malém množství do sklenice vody k vyplachování úst a ke kloktání.

Zeptejte se lékaře

Žádejte ALPU jen v lahvích, opatřených plombou!

nadměrná pozornost kulturní a literárně-historické složce.

Sociální otázka ve středověku.

Moderní bádání o středověku úplně vyvrátilo liberalistické lži a pomluvy o »době temna«. Někteří moderní socialisté přímo prohlašují o středověku, že tehdy byl uskutečněn pravý socialismus! Ani feudalismus nebyl tak špatným, jak nám ho malují liberalističtí pokrokaři, neboť rolník je existenčně zabezpečen a kromě některých povinností k lennímu pánu a k Církvi je skutečně svobodný muž. Teprve když protikatolická reformace a merkantilistická politika rozvrátily náboženské a mravní základy, na nichž spočíval hospodářský řád středověku, mohlo se objeviti ono hrozné vykořisťování člověka člověkem, které dostoupilo vrcholu v liberalistické společnosti.

PRAKTICKÝ UČITEL

Grafologie ve školní praxi.

Že grafologické výzkumy a pokusy ualy se již u narodu starověkých, není celkem neznámo. Ovšem, byly to pokusy jednak ojedinelé, jednak primitivní. Grafologie se později značně zdokonalila, zvláště v poslední době, kdy byla odůvodněna přesně vědecky. Dnes nejen že se nepohlíží na práci v tomto oboru s nedůvěrou, ale došlo se tak daleko, že byly podniknuty pokusy o zavedení grafologie do škol. Zatím jen ve Spojených státech severoamerických, ale i na př. ve Švédsku. Ve státě Ohio v USA se vyučuje písmoznalství ve školách jako vědecké disciplíně, jako nauce, kdežto švédští pedagogové používají grafologie jako prostředku výchovného. Podle celkové stavby písma i jednotlivých tvarů a tahů, podle hustoty, sklonu, délky, stínování, polohy háčků a čárek atd., zjistí se zvláštní sklony a záliby žákovy, nebo charakteristické rysy jeho povahy rychleji a přesněji, než přímým pozorováním. Odborníci grafologové zkoumají nejen sešity žáků, ale i soukromou korespondenci, pozorně a kaligraficky napsané řádky i rychlopis. Takové zkoumání pomůže zjistit příčinu žákovy nepozornosti, nedbalosti nebo těkavosti, dává nahlédnutí hlouběji do nitra žákovy, ba jest možno závčas poznati i různé dětské nemoci a odstraniti tak pozdější možné následky.

Výsledky studia písma jsou kontrolovány přímým pozorováním žáků ve škole i mimo školu.

Myslíme, že i u nás se naidou kolegové, kterým tato zajímavá novinka bude stát za pokus, ať již na střední nebo měšťanské škole, nebo i na obecné u starších, vvsnělejších žáků s vypsáním. osobitým rukopisem. Šk.

Vdané ženy ve státních službách.

Ministerský předseda dr. Hodža uvedl, že ve státní službě je 10.349 vdaných učitelek, 4690 vdaných dělnic v tabákových továrnách a 4084 vdaných žen v jiných oborech státní správy.

kdyby kamenů z basiliky sv. Jiří bylo použito k dlažbě některé ulice. Ale stejný ohled a stejný cit musíme mít i pro přírodu a její památky, ať jsou to živočichové, květiny nebo nerosty.

Pamatuji se, že jsem na svých rozličných půso-bištích slyšel zlé zprávy o tom, jak sběratelská vášně, přenesená ze školy na děti, může vyhubiti úplně choulostivější druhy květin. To bylo v době herbářů. V poslední době se mnoho změnilo. Ze škol se šíří správné nazírání na přírodu a učitelé prostřednictvím dětí působí i na dospělé. aby chránili přírodu, aby ji považovali za matku a ve smyslu Dykovy básně bránili si ji a chránili, protože zahyne-li ona, i my zahyneme.

Nelze tu zapomenouti na okresní vlastivědné sborníky a velké monografie, které vykonaly jistě kus poctivé propagační práce a přispěly k rozšíření lepších názorů na zacházení s krásou přírodní.

V tomto směru bude vždycky škole otevřeno velmi vděčné pole k přesvědčivému seznamování žactva s přírodou a probouzením i pěstování smyslu pro přírodní krásy.

Estetická výchova není přímou povinností učitelovou jako samostatný vyučovací předmět. Ale přesto osnovy na ni nezapomněly a připomínají nám, že máme využiti každé příležitosti k seznamování s vhodnými díly různých oborů umění.

Příležitosti se jistě najdou, ba dají se promyšleně zařaditi i do vyučovacího plánu. Někdy to bude umělecký obraz, kterého užijeme v občanské nauce a výchově, jindy umělecká fotografie ve vlastivědě, jindy prohlídka uměleckých památek města, které poskytnou vhodnou látku k pozorování a pohovoru ujasňujícímu umělecké dílo.

Pokud jde o krásná díla z literatury a hudby, nemůžeme se takřka bez nich obejiti. Reprodukovaná hudba z gramofonu, stejně jako rozhlas, umožňují nám ve škole, vydatněji než dříve, zařazovati do vyučování na př. vzorný přednes básně, ukázkou lahodnosti některého nářečí, krásu sólového nebo sborového zpěvu, virtuositu na některém hudebním nástroji a p.

Nezbytně je tu třeba předběžného výkladu, někdy i náladové přípravy, aby žáci podle věkového stupně mohli dílo chápati. Samotné nazírání nebo poslouchání rušme však co nejméně. Je-li to dílo opravdu umělecky silné, pak musí působiti samo. Také kašičkování a pitvání často velmi nechutného a nevhodného se chraňme. Znamená to zhusta tolik, jako stíratí barvu s křídel motýlích nebo voskové jíní s vyzrálého ovoce.

PRO A PROTI

Přílišná horlivost

Některé okr. školní výbory žádají, aby podle výnosu min. šk. a nár. osvěty o účasti mládeže v tělovýchovných spolcích, byli učitelé přítomni v každé cvičební hodině po celou dobu cvičení. Toto nařizování nemá ovšem opory ve zmíněném výnosu. Ale což, najdou-li se »snaživí jedinci«? Kolika orelským jednotám bude potom možno zakázat cvičení žactva? Vždyť takový snaživec, poslaný, tak říkajíc »za tím účelem«, si přece bude chtít šplhnout! Jsou si vědomi katoličtí politikové nebezpečí tohoto výnosu?

Nejmodernější recept na organizační sjednocení

Podle Moravskoslezského učitele není k necti, že někteří kolegové jsou současně členy ÚSJU i ŘSUMŠ. Tak vida! Jak jednoduše se dá provést organizační sjednocení. Prostě místo v jedné organizaci učitelské budeš v pěti a — jsme sjednoceni!

Argument pro reorganizaci?

»Byrokratický duch v zemských školních radách jest už pověstný. Učitelstvo a škola musí si přímo každý krůček vpřed vybojovati. Politický klíč a politické zájmy poškozují tu školství, jehož úloha ve státě je dána ústavou a demokracií, bohužel, v praxi byrokratizmem zemské školní rady velmi potlačovanou. Tisíckrát se dohodnete s referenty ministerstva školství, než jednou s panem radou nebo vrchním radou nebo vládním radou v zemské školní radě.« Obecná škola.

Lepšího dopisovatele

měl by si opatřiti Moravskoslezský učitel na Kyjovsku. Ten, který mu podal zprávu do čísla 6., je zatížen starou ideologií, stíhán halucinacemi a zachvácen náhlým tvrdením páteře a měknutím mozku. Naprázdno už mu klapají s umělým chrupem ústa dravá a pod nimi se chvěje v bojovném zápalu brada třepetavá.

O osud Orla není potřebí žádnému inspektoru se starat. Byl před mnohými z nich a také jich bohdá mnoho přežije, poněvadž život inspektorů je příliš krátký a moc jejich příliš malá, aby mohli rozhodovati o bytí nebo nebytí organizací tak velikých jako je Orel.

Diapositiv nebo diafilm.

Podle nabytých zkušeností: diapositiv je pro školní praxi lepší, neboť

1. diafilm se při nejlepších přístrojích a opatrnosti poškrabe,
2. snadno se znečistí a zapráší,
3. pořad obrazů nelze měnit. Je jich mnoho děláno nejen pro školní účely a pak uspořádání učitelé nevyhovuje. I kdyby byly zhotoveny školskými odborníky, každý učitel má svou individualitu a vše se mu právě nehodí. Jnk.

Zpětný chod na projektorech.

Zpětný chod je spíše dobré zařízení technické než didaktické. Používal jsem je jen zřídka při dalším promítnutí kratší scény, kterou bylo třeba vícekrát vidět. Objektív jsem však zaclonil, neboť film nazpět promítaný působí velmi často směšně a takové promítání rušilo. Zpětně byl film promítán na stěnu, když opravdu jsem chtěl děti pobaviti. Při zpětné projekci vždy třeba stroj zastaviti, naříditi na zpáteční chod a pustiti. Jinak trpí značně. Jnk.

Pohřeb p. pres. Osvoboditele ve filmu.

Pohřeb p. pres. Osvoboditele velkým zájmem veřejnosti přímo zval, aby byl zfilmován. Hlavní pohnutkou ovšem byly cíle obchodní. V 16 mm formátu film ke koupi nabízí fa Kodak a filmový odbor Čsl. Červ. Kříže. V 9.5 mm formátu Pathé, v 8 mm Kodak. Půjčuje jej film. odbor Čsl. Č. K. v Brně za 50 Kč. za tutéž cenu V. Knoll v Náměšti n. Osl., ale jen k jednomu promítnutí.

Prosimpaneučiteli.

Promluvte s dítětem a vyhrkne vždy a mnohokrát za sebou jadrné »prosimpaneučiteli«. Nevím, jak se to komu líbí, ale pěkné to není. Učme děti slušnosti, ale odvykněme je nevkusů. Nechť říkají: »Pane učiteli, prosím o dovolení..., pane učiteli, omluvte laskavě..., pane učiteli, p. ředitel chce s vámi mluvití...« atd. Domnívám se, že takové oslovení je upřímnější a vyjadřuje zdravý poměr učitele a žáka.

Dr. Richard Klimeš: Vzdělání jako základní pojem výchovy

Jedna z knih, jaké se jen zřídka objevují na našem pedagogickém knižním trhu. Řada kapitol, z nichž každá je sama pro sebe kusem solidní práce a všechny dohromady tvoří velmi solidní stavbu pozoruhodného díla, které nezasluhuje jen, aby bylo čteno, ale důkladně studováno pro rozsáhlost použité literatury a střizlivost závěrů stejně jako pro otevřenost, s níž se autor odvažuje nebojácně povědět své mínění i proti duchu dnešní módy. Dílo má kromě předmluvy a úvodu 3 části: I. Teorie vzdělání, II. charakteristika pojmu, III. Metologie vzdělání.

V předmluvě označuje pohnutky, jež ho vedly k zpracování tématu. Je to: 1. Škola, která je přecpána učením a která dusí povážlivě své mravně výchovné poslání a tak se míjí svého vzdělávacího cíle.

2. Pedagogické úsilí doby, které jak v přípravě budoucích učitelů, tak v současné pedagogice slouží přesměřování didaktice, takže se ocitáme v nebezpečí, že v záplavě výchovných pokusů zapomeneme na výchovu a už teď máme více učitelů než vychovatelů.

3. Chce obrátit zřetel učitelstva k vlastnímu smyslu výchovné práce: k člověku jako ucelené osobnosti.

Úvod. Pojem vzdělání je centrálním pedagogickým pojmem, ale je dosud pojmem s neurčitým, nepřesným obsahem. Dnes znamená cosi čistě duchového, ale u Platona mělo čistě technický význam zdokonalování se v plastické činnosti sochařské. Do pedagogiky se dostalo v době pedagogického klasicismu v 18. století zásluhou Pestalozziho, jemuž vzdělání znamená vývoj všech vnitřních sil člověka.

Skutečné vzdělání nelze prokázatí vysvědčením. Učenost je něco docela jiného než vzdělání. Pojem vzdělání přesahuje hranice pedagogiky čistě školské. Je to jev zároveň kulturní i sociální a názor na něj nelze odloučiti od životního a osvětového názoru té které doby. Ideál vzdělání se tedy mění s dobou.

I. Teorie vzdělání.

Antický ideál měl dva znaky: racionalismus a naturalismus. Pouhá činnost rozumová podle názoru řeckých filosofů stačí, aby učinila člověka blaženým (Plato, Aristoteles, Epikur, Euklid). Žítí přirozeně je další požadavek ideálu řeckého člověka. Ideál vzdělání je tu omezen na nejvyšší vrstvu jednoho národa, a to řeckého.

U Římanů dostává tento ideál ráz kosmopolitický — Cicero žádá, aby se vychovávalo k lidství.

Křesťanství přináší zprvu odklon od naturalismu a vede k supranaturalismu a

přináší mimo to křesťanskou lásku k bližnímu: »Křesťanská láska jediná, plně domyšlená a pochopená učinila z křesťanství nenahraditelnou sílu lidského pokroku mravního a sociálního... a převedena do praxe života osobního a sociálního, nahradí celé soustavy filosofie mravnosti a nejlepší programy sociálních reforem.«

Po prvním odklonu od antické vzdělanosti stává se Církev velkou vychovatelkou středověkého lidstva. Chce vychovávat ke ctnosti a zbožnosti. Humanismus vrací se k ideálu antiky a zdůrazňuje na rozdíl od něho vlastní osobnost a její štěstí někdy přespříliš, takže vedl k ješitnosti a mravní kluzkosti. Zůstává hnutím aristokracie duchovní. Reformace roste na jeho půdě, ale z části jako reakce proti němu. Luther nazývá Aristotela »der müssige Esel«. Po prvním odmítnutí vzdělání žádá je pro široké vrstvy lidové a staví do jeho služeb mateřský jazyk a reklamuje svobodu individua i proti státu i proti Církvi. Autoritě církevní ji podřizuje výchova jesuitská.

Osvícenským ideálem je vzdělaný rozum. Proti přílišnému kultu rozumu vystupuje Rousseau s požadavkem přirozené výchovy vůle i citu. Filantropisté usilují o střední cestu mezi osvícenským racionalismem a Rousseauovým naturalismem. Začátkem 19. století vyvstává novohumanismus, v němž Herder formuluje cíl výchovy takto: »Ve škole jde především o výchovu člověka — má být semenišťem lidskosti.« Cíl všelidského vzdělání vytváří jednotnou školskou soustavu, do níž je duchem doby po válkách napoleonských vnášen prvek národnosti.

Odtud je těžko charakterisovati 19. století jednotnou vedoucí ideou přesto, že stát přijímá na sebe úkoly kulturní po stránce vydržování a vyhazování škol. A tak je tomu až do dnešního dne, jehož obraz po stránce duševního snažení načrtává velmi pěkně. Dochází k závěru, že materialismus se přežil a že vzdělání, které by mělo vyvésti lidstvo ze zmatků, musí být chápáno širě než dosavadní směr příliš intelektualistický.

V kapitole cíl vzdělání vychází od tése, že pedagogika přítomnosti má povinnost stanovití pevné normy vychovávací činnosti. Tedy především by měla stanovití jednotný výchovný cíl. Je však celá řada současných pedagogů, kteří tuto potřebu a úkol pedagogiky popírají. Günther, Litt, Pudor, Bonus, Gurlitt, Gaudig, Riekel, Kretschmar, Keuveran, Dewey, Kriek, Müller-Freienfels, Dilthey, Paulsen, Wagner, Griesebach, a připouští nejvyšší cíle, platné pro určité prostředí a na dobu jen omezenou.

Proti nim Martinak, Bosse, Lipps, Ker-

schensteiner, Spranger a j. prohlašují pro výchovu **potřebu hodnot věčných**, zakotvených v náboženském přesvědčení, a cílů stálých. Autor prohlašuje potřebu syntézy obou těchto směrů, aby **v neustálém zřeteli k daným skutečnostem nebyly pomíjány věčně platné hodnoty světa duchovního. Ideály vzdělání jsou majáky, které svítí z dálky a objasňují cestu, avšak na cestě za nekonečnými ideami jsou cíle reální, kterých dosáhnouti můžeme a také máme.**

V další kapitole: Hodnoty, kultura a vzdělání podává stručně základy nauky o hodnotách (axiologie).

Pojem hodnoty se nedá definovat právě tak, jako se nedá definovat pojem jsoucna. Vznikají hodnocením, t. j. uvědomováním si poměru mezi hodnotící osobou a hodnoceným přednětem. Je v nich mnoho citového, subjektivního, ale jsou to hodnoty s platností objektivní. Ty podléhají třídění na hodnoty vyšší a nižší. Třídění to je u různých filosofů ovšem i pedagogů různé. Henry buduje svou stupnici takto: nejvyšší jsou náboženské, nižší hodnoty, mezi sebou souřadné jsou mu hodnoty logické, estetické, politické a sociální a nejnižšími jsou hodnoty ekonomické.

Wagner přenáší filosofii hodnot na pole pedagogické a buduje t. zv. kulturní pedagogiku. Ve výchovném systému přicházejí v úvahu nejčastěji hodnoty etické, logické, estetické a náboženské. Souhrn těchto hodnot tvoří ideální kulturu a ideál kultury je mu zároveň ideálem vzdělání, k němuž míří výchova. A poněvadž kultura a její podstatné součásti (ideální hodnoty) jsou pouhými ideály, plyne z toho nedosažitelnost ideálu vzdělání a nedosažitelnost vzdělávacího procesu.

Prožíváním kulturních hodnot vzdělání člověka vzniká a sílí, tvořením nových kulturních hodnot se osvědčuje.

Autor se domnívá, že zmíněná kulturní pedagogika překlene přehradu mezi pedagogikou osobnosti, individuální a sociální.

Formálním vzděláním, o němž se mluví ve 4. kapitole spisu, rozumí Paulsen lehkost a jistotu ve vykonávání vyšších funkcí rozumových: rychlé a bezpečné chápání, správný a věcný úsudek a jasné a obratné formulování poznatků.

Ač nauka o formálním vzdělání sahá svými kořeny do starověku (sofisté), přece se rozvinula teprve v 19. století.

Za nejlepší prostředek funkcí rozumových pokládá Christian Wolf matematiku, kdežto August Wolf uplatňuje prvenství jazykového studia, jež proti filantropistovi Trappovi účinně hájí Gedike.

Pestalozzi převedením názoru na základní principy čísla, formy a slova klade základ formálnímu vzdělání na stupni elementárním.

Formálně vzdělávací hodnotu přírodních věd, pokud jsou podávány správnou metodou, dokázal Kerschensteiner.

O tom, jak působí výcvik duševních schopností v jednom oboru na celkové vzdělání duševní, se názory liší. Herbart a jeho stoupcí jsou na stanovisku, že schopnosti a výcvik, získaný jedním předmětem, uplívají na tomto předmětu a pro ostatní činnosti duševní nemají významu. Experimentální psychologové (Meumann, Ebert, Lay) došli k závěru, že výcvik v jednom oboru působí na obecné schopnosti a činnosti potud, pokud jde o prvky příbuzné. Nejnovější pedagogové Thordike a Dewey tvrdí, že nabytá schopnost není přenosná.

Autor míní, že tato otázka je teprve načata, nikoliv odklizená, a je s Kádnerem a Kerschensteinerem toho názoru, že veliké množství společných složek v jevech duševních nemůže být při jejich vzájemné souvislosti bez vzájemného vlivu. A že tedy na př. nabytý výcvik pozorovací v přírodopise nemůže být bez vlivu v chemii, biologii a oborech příbuzných, že pozornost, pohotovost, vytrvalost a p. vycvičené na drobných úkolech školních jsou nedoceneným věnem, které může dáti škola svým žákům do života.

Je tedy cena formálního vzdělání pro život vysoká a je vadou, jestli se proti výcviku duševních schopností zdůrazňuje příliš didaktický materialismus. Ale nebylo by také správné přecenění příliš formální vzdělání, jak k tomu v poslední době má sklon škola pracovní. Pro praktický život je vedle vycvičených duševních schopností a sil potřeba solidního vědění. V pedagogické praxi je vzdělání formální s materiálním nerozlučně spojeno.

V kapitole 5. pojednává o vzdělání obecném a odborném.

Vzdělání obecné může mít podle něho trojí smysl a to:

- a) zvládnutí kulturních statků (encyklopedický)
- b) harmonický výcvik tělesných i duševních schopností člověka (subjektivní),
- c) osvojení minima vzdělání, jež společnost po svých vzdělaných členech žádá (sociální).

Toto minimum je v rozličných dobách rozličné a v tomto smyslu bývá nejčastěji všeobecné vzdělání chápáno.

Subjektivní hledí k člověku jako k nositeli kulturních hodnot a je nutné.

Encyklopedisté vyjadřují také obvyklý způsob nazírání na pojem všeobecné vzdělání a je nejčastější příčinou školských omylů, poněvadž vede k přeplňování osnov a tím i k povrchnosti školské práce a přílišnému intelektualismu. Lze však tento encyklopedický proud obecného vzdělání vésti směrem k subjektivnímu proudu, když to-

tiž základ pozitivního vědění volíme tak, aby skrze něj bylo lze dosáti výcviku veškerých schopností člověka. Tím můžeme dosáti harmonie vědění a výcviku duševních schopností a sil.

Vzdělání odborné tvoří protějšek vzdělání všeobecného. Je rázu praktického — je potřebné pro uchování existence. Má býti bu-

dováno ze vzdělání obecného, které dává člověku jakousi povšechnou orientaci a nemělo by býti jeho zúžením, ale prohloubením. Mělo by býti tak voleno, aby chuť k dalšímu vzdělávání všeobecnému neubýjelo, ale budilo a udržovalo.

(Polkračovámí.)

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Kurs amatérské fotografie.

Přerovský odbor konal v neděli 12. prosince v Přerově, Šířava 7, praktický kurs amatérské fotografie. Byly probány základní vědomosti o fotografickém aparátu, konáno praktické cvičení v exponování, ve zpracování negativu a pozitivu. Důkladně bylo pojednáno zejména o fotografii ve školní praxi (žakovské kluby, organisování práce, účtování materiálu atd.)

Účastníci byli také seznámeni s hotovými diapositivů černobílých i barevných.

Kurs zahájil a řídil předseda odboru V. Hlaváčka za odborného výkladu odb. uč. J. Janíka z Kokor, který spolu s p. Janovským jak teoretické vyklady i praktická cvičení vedli k naprosté spokojenosti četných účastníků kursu.

Jihočeský odbor ZSKUČ pořádá ve dnech 28. a 29. prosince v útavu sv. Josefa (Čes. Budějovice, Tyršova tř.) kurs pro své členy i hosty. Ústřední téma: Zásady činné školy v teorii a praxi. Program: 28. prosince: V 8 hodin ráno zahájení mši sv. v kapli sv. Josefa. Misa »Recitata« a promluva Msgr. K. Rebana. Od 9-12 hod. referáty: 1. Myšlenkové předpoklady činné školy. Msgr. K. Reban. 2. Jak připravit aktivitu žactva na nižším stupni. Pan uč. Fr. Podlešák. 3. Aktivita žactva na středním stupni. Pan cvič. uč. K. Hroch. Odpoledne od 2-3 hod.: 4. referát: Pojmy aktivity na vyšším stupni. Pan odb. uč. Fr. Šmíd. Ve 4 hodiny valná hromada s referátem pana prof. A. Nováka: »Situační obraz v našem školství«. V 5 hod. odpo. vánoční večírek v klubovně Jirsíkova Národ. domu s koledami a přiměřeným programem. 29. prosince: V 8 hodin ráno mše sv. v kapli sv. Josefa s promluvou a koledami. Od 9-12 hod. referáty: 5. Zkušenosti s aktivitou žactva na pokusných školách. Pí uč. Marie Holková. 6. Činnou školou k sociální výchově. Pí uč. Marie Holková. 7. Činnou školou k ukáznění a brannosti. Pan cvič. učitel K. Hroch. Odpoledne ve 2 hod. u sv. Josefa shromáždění laických katechetů s referáty Msgr. K. Rebana: 1. Ožehavé kapitoly z církevních dějin. 2. Jak vychovávat k víře živé a činné. Závěrečná pobožnost. Toto shromáždění je přístupné učitelstvu.

Příhlášky s žádostí o nocleh a stravu na oba podniky přijímá Marie Ratajová, uč. v Č. Budějovicích, Tř. čsl. legií 28. Kursovné 5 Kč.

Jihočeský odbor konal 14. listopadu členskou schůzi s promluvou Msgr. K. Rebana, čerpající semínka z výchovné školy Círky — liturgie. Církevní rok sklánějící se k západu, mluví o konci jednotlivce a konci světa jako závěru lidských dějin. Ukázáno, jak při výchově využití pravd, které mají pro lidstvo význam základní, ukazující cíl lidstva a smysl všeho dění a vedoucí ke správné životní orientaci a sklonění se pod řád zodpovědnosti vůči tvorbě a věčnému Tvůrci. Pan cvič. uč. K. Hroch podal podnětný referát k čilé debatě »K úsilí o revisi osnov« a druhý »Učitel a světový názor«, v němž dokázal, že učitel má právo na svůj světový názor ve škole i mimo školu.

Společná schůze 3 odborů. V neděli 14. listopadu 1937 konala se v Mor. Ostravě společná schůze 3 odborů: ostravského, hlavičského a těšínského. Přednášel na ní známý Ph. dr. prof. Jan Strakoš na téma: »Cesty k moderní próze«. Podal velmi poutavě a výstižně dějinný vývoj prózy a přednášku doložil vhodnými ukázkami. Druhá přednáška na téma: »Vztah katol. učitele k moderním proudům« byla pro nedostatek času odložena na příště. Těšíme se, že dra Strakoše uvidíme opět brzy ve svém středu. — Ve volných návrzích debatováno o založení pěveckého sdružení katol. učitelstva na Ostravsku, o rozdělení práce v osvětových sborech a jiných aktualitách.

Odbor holešovský konal 21. listopadu 1937 valnou hromadu. Ze zpráv funkcionářů vysvitlo, že katol. učitelstvo na Holešovsku je na nečekaném vzestupu jak po stránce vnitřní práce, tak i počtu členstva. Zejména fakt, že se do našich řad hlásí nejmladší členové, je nám zárukou dobré budoucnosti. Zvolení byl pro příští rok opět dřívější funkcionář s předsedou P. Slárou v čele. Po vyřízení běžného programu valné schůze promluvil člen okr. škol. výboru Fr. Zmeškal. Ve svém proslovu probral kulturně školské poměry na našem okrese. Vidí v katol. učitelích nositele právě křesť. kultury. Ačkoliv Holešovsko je

z velké většiny lidové a má nejlépe vybudované katol. organisace, přece počet katol. učitelů je poměrně nepatrný, třebaž v posledních dobách jeví se vzrůst. Uvedl všechny příčiny tohoto nedostatku. Bude starostí povolaných polit. činitelů, aby se stala v tomto ohledu náprava. Tito musí se snažit v šesti zákonnými prostředky vydobýti, aby v každé obci byl aspoň 1 katolický učitel. To je nutné zejména teď, kdy bude prováděna branná výchova. Pan Zmeškal zmínil se velmi obšírně o poměrech v okr. šk. výboru a poukázal na jisté poříze a praktiky, které bude nutno lámat. Nebudeme v našem okrese dále v ohledu školském přemáhanou Popelkou. Chceme toliko to, co mají jiní, a to, nač máme svaté právo, t. j. žádati ustanovování katol. učitelů-osvětov. pracovníků v našich spolecích. Jednání naší VII. valné hromady bylo ve znamení opravdového nadšení, radosti a chuti k další práci. Mezi mnohými volnými návrhy bylo usneseno touto cestou blahopřáti býv. naši člence a nyní jednatele zlínského odboru kol. F. Zapletalové a jejímu vyvolanému JUC. Grégrovi k jejich sňatku. Kéž Všemohoucí jim splní vše, co jest jejich přáním.

Moravskokrumlovský odbor konal valnou hromadu ve čtvrtek dne 18. listopadu v Dalešicích. Účast byla mimořádná. Jednání na schůzi radostné a povzbuzující. Skutečnost, že členů, zvláště mladých, stále přibývá, byla s radostí vzata na vědomí. Předseda poděkoval p. přís. Adámkovi za jeho časté a úspěšné zákroky ve prospěch katol. učitelstva na okrese. Výklad politické a hosp. situace domácí i zahraniční a o branné výchově, jež podal vdp. Fr. Procházka, byl

vyslechnut s neobyčejným zájmem. Při volbách byli zvoleni dosavadní členové výboru. Po společném obědě prohlédli si účastníci dalešický pivovar. Odborný výklad při tom podali ředitel pivovaru a předseda správní rady p. Pelán. Do odboru vstoupilo 7 nových členů. Příští schůze bude v březnu.

NÁDHERNÉ STŘÍBRNÉ LIŠKY ke slavnostním příležitostem do 1600.— Kč. i na splátky. — Z tarmy **SUDOMA, ř., Pazucha u Litomyšle.**

Odbor novoměstský konal schůzi 8. pros. 1937 v Novém Městě na Moravě. 1. O zkoušení žactva. — Různým způsobem se snažíme spravedlivě posouditi žáka. Bohužel je zkouška příliš častou zrcadlem, které zkresluje žákův výkon nebo ani nedovoluje, abychom všichni stejně rozeznali zákovy znalosti a dovednosti. (M. Steigerová.) — 2. Nový školní řád. — Ustanovení odst. 6 § 131 — zákaz ruční práce v den sobotní pro izraelity — mělo býti zákazem účasti katolické školní mládeže na vycházkách a cvičeních v době nedělních a svátečních bohoslužeb. — 3. Srážky z platů a pensí. — Heslo »Vděk stáří« je podivným protějškem osudu našich pensistů. — Pokusy s prázdnem na školách se neosvědčují. — 5. Marnivé žactvo. — Do škol nepatří nalíčené rty a obarvené nehty. — 6. Doporučujeme vlastivědný časopis »Mojmírova říše« a Příručku pro pracovníky v dětských besídkách. — **Příští schůze koná se v sobotu 5. února 1937 v Novém Městě. Přednáseti bude spisovatel Jan Kárník (MUDr. Jos. Svítíl).**

Referát o schůzi výboru moravskoslezského spolku v příštím čísle.

M Í S T A • O Z N Á M E N Í • R A D Y

Radostiplných svátků vánočních přeje svým spolupracovníkům, čtenářům, odběratelům a přátelům

redakce i administrace.

Duchovní cvičení ve Stojanově. V lednu a únoru budou ještě tyto exerciční turny: pro dělníky od 5.-9. ledna, pro dívky od 10.-14. ledna, pro jinochy od 17.-21. ledna, pro muže od 24.-28. ledna, pro jinochy od 7. do 11. února a pro ženy ze Svazu od 21.-25. února. Poplatek za ubytování a stravu 60 Kč. Začátek naznačeného dne večer v 6 hod. a ukončení po plných třech dnech ráno. Příhlášky zasílejte aspoň 3 dny před započítáním exercičí Papežské koleji T. J. na Velehradě.

Nákaze chřipkou podlehně vždy méně otužilý organismus. Otuzujme soustavně tělo masážemi. Chřipce zabráníme, když na

doporučení lékaře budeme prováděti pravidelné masáže francovkou Alpa. Řádnou desinfekci úst, nosních dutin a dýchacích ústrojí čelíme také nákaze. Kloktejme a vyplachujme ústa zředěnou Alpou. Rozetřeme na dlaně trochu Alpy a pak vdechujme. Desinfikujme vzduch rozprašováním Alpy v obývacích místnostech. — Dbejme, abychom při nákupu dostali skutečně Alpu.

Kruh přátel Pedagogické knihovny Komenského v Praze konal 2. prosince t. r. ustavující schůzi na podnět Ústředního spolku čsl. profesorů a za předsednictví jeho starosty prof. dra B. Vody. Byl zvolen přípravný výbor v čele s vládním radou Vojtou Benešem a zástupci ústředních profesorských a učitelských organizací. Cílem sdružení je podporovati Pedagogic. knihovnu Komenského a vybudovati ji jako ústřední státní pedagogickou knihovnu.

LITERATURA

Dr. R. W. Hynek, Růženec Panny Marie. Obsahuje Encykliku sv. Otce Pia XI. a ušlechtilé a hluboké meditace na růžence s dodatkem P. Jeronýma Juráka O. P. Cena 6.50 Kč, 10 výtisků 50 Kč. U Lad. Kunciče, nakladatele, Praha II., Voršilská 3.

»**Nají přírodou**«, obrázkový čtrnáctideník pro milovníky přírody, vydávaný Průmyslovou tiskárnou v Praze-VII., předplatné půlročně 40 Kč.

Knihy dalekých světů — pod tímto názvem vydali nakladatelé Toužimský a Moravec přehled své nakladatelské činnosti. Nakladatelství Toužimský a Moravec v Praze VIII., zašle seznam za 1 Kč každému, kdo o to požádá.

Malé Máji slavný den, nakl. Zápotočný a spol. Praha. Cena 15 Kč, pro děti do 8 let. Pohádky M. Mikšička. Zápotočný, Praha, cena 12 Kč. Pohádkový poklad B. Němcové, vydal Zápotočný, Praha, cena 12 Kč.

Hlas krve. Román. Napsal F. Habor. Vyjde 10 sešitů po 1.20 Kč. Adresa pro objednávky: Český tiskový spolek, České Budějovice.

Obrazy k církevním dějinám vydá nakl. Kropáč a Kucharský v Praze II., Spálená ul. 23. Ohlášeno je vydání 100 obrazů, podle námětů našich i cizích mistrů. Celá sbírka stojí v subskripci 120 Kč. Formát obrazů je příruční 25 krát 35 cm. Dílo církevně i státně aprobované vyjde ještě do konce tohoto roku.

Nebesa vypravují... Obrazy z Vesmíru. Napsal Jan Nep. Lenz T. J. S 36 obrazy na přílohách a mapou hvězdné oblohy. Cena brož. výtisku 25 Kč, váz. 35 Kč. Vydalo nakladatelství Kropáč a Kucharský v Praze II., Spálená 23.

Arnošt Oliva, Kristovo Království. Sedmero promluv. Cena 6.50 Kč. Vydalo nakl. Kropáč a Kucharský v Praze II., Spálená ulice 23.

»**Mojmírova říše**« přinese v příštích číslech velice zajímavé pojednání prof. J. Živočka o čarodějnických procesech na severní Moravě, jichž hlavní obětí byl šum-perský děkan Lauttner. O těchto událostech je dosud málo známo, jistě tedy všichni odběratelé přečtou si článek se zájmem. P. Bohumil Zlámal bude tam mítí pojednání o zrušených klášteřích a kolejích v Olomouci, jež nařídila vláda císaře Josefa II. Dále najdete v »Mojmírově říši« články dra F. Příkryla, A. Nováka, F. Šiguta, J. Koutného, J. Malotv, J. Knappa atd. Rovněž část přírodovědecká je zajímavá.

Právě vyšel nový román nákladem Dru-

žiny literární a umělecké v Olomouci od **Jos. Marcola Svobody: »Skála útočiště«** (Lapis Refugii). Historický román ze středověku, líčící vpád Tatarů do Spíše ve XIII. století, doba hrdinné lásky k víře a vlasti. Žitvě a poutavě psaný román z tajemné minulosti Slovenského ráje, doba rozkvětu a náhlého úpadku, a nade vším se klene duha naděje v lepší budoucnost slovenského kraje a lidu. — Stran 272. Krásně vypravená kniha K. Němcem a H. Zeleznou-Scholzovou. Cena výtisku 25 Kč. Velmi vhodný dárek k Ježíšku. Expeduje Družina literární a umělecká v Olomouci, Wilsonovo nám. 16.

Honba za míčem. Humoristicko-detektivní román, napsal Lada Prokeš. Dobrodružství kluků, členů SK Hubošlapy, v boji za čest klubu a o nový klubovní míč, který jim tulák Kuba ukradne. Kluci čtou napiatě. K nastávajícím svátkům pro hochy dárek, který rádi uvidí. — Vydal R. Promberger v Olomouci za 25 Kč. Jnk.

Pedagogická encyklopedie, seš. 15.—16. Heslo Gestikulace — chrup dítěte. Nakladatelství Novina. Cena 20 Kč. Nelze než doporučit toto všestranné dílo. Několik hesel na důkaz: Histologie, Hlaholice, Hlas, Hubert, Hospitant, Hra dětská atd. Jnk.

Poznání, ilustrovaný sborník soustavného sebevzdělání, naklad. E. Beaufort. Edice Elzevir, Praha, svazek III., čís. 2., Kč 7.50, 10 čísel 60 Kč. Číslo uvádí: Smyslové orgány (dokonč.). J. E. Purkyně, O vnitřní sekreci. Dějiny zeměpisu doby nové s fotografiemi dra Šebesty v Belg. Kongu. Moderní fysika (o stavbě hmoty), Nová anglická literatura, Kultura domova atd.

Jubilejní vydání manumentálních Palackého Dějin národa českého dospělo právě v sešitech 36—44 k nejzajímavějším a vrcholně dramatickým líčením konce vlády krále Václava IV. s jeho spory církevními, vystoupením předchůdců Husových a stahováním se mračen k propuknutí války husitských. Klasická vypsání Palackého dosahují tu svého vrcholu. Sešitem 36. končí II. díl Dějin, ostatní pokračují jako díl III. Dílo by nemělo chybět v knihovně žádného uvědomělého českého člověka. (J. Gothem ilustrované sešity po Kč 2.50 ve všech knihkupectvích, nebo přímo v nakladatelství L. Mazáč, Praha II., Spálená 53.)

Jón Svensson, Dobrodružství na ostrovech. (Přel. Jan Hrubý. S mnoha perokresbami i fotogr. reprodukcemi. Str. 328. Brož. 18 Kč, váz. 26 Kč. Vydal »Vyšehrad« v Praze.) V souboru napínavých a při tom ušlechtilých spisů islandského spisovatele.

V hodinách ručních prací STAVTE MODEL Y LETADEL, propagací prospějete našemu letectví. OCHOTNÉ PORADÍ MASARYKOVA LETECKÁ LIGA • CHRUDIM •

kteřý se právě na Dálném východě dožívá 80 let, vychází jedna z jeho nejdobrodružnějších knih. Čtenář prožívá překvapení za překvapením, dobrodružství za dobrodružstvím, jež spisovatel vypravuje hned žertovným, hned vážným způsobem. K dostání u všech knihkupců nebo přímo v nakladatelství »Vyšehrad«, Praha II., Václavská

Alols Fikar »Služební příjmy učitelstva národních škol v Československu a ostatních evropských státech« IV. část. Vydal ŘSUMŠ. V této části studie jsou srovnány služební příjmy čs. učitelstva škol obecných i měšťanských a čs. profesorů škol středních s platy učitelstva obecných škol v Dánsku, Švédsku a Norsku. Z výsledků je zřejmo, že i v těchto státech jsou učitelé mnohem lépe placeni nežli v Československu — a to i tehdy, nepřihlížíme-li k tomu, že služební příjmy čs. veřejných zaměstnanců byly od r. 1932 podstatně sníženy platovými srážkami. Knížka ukazuje, že je nutno nejenom odstraniti všechny srážky z platů čs. veřejných zaměstnanců, nýbrž že je třeba připravovati i nový, spravedlivější platový zákon, který by poskytl čs. veřejnému zaměstnanečtvu služební příjmy ve výši, jež by se alespoň přiblížila platovému standardu, obvyklému odedávna v pokročilých evropských státech.

Ve 14. sešitě Pedagogické encyklopedie (red. O. Chlupa, J. Kubálka a J. Uhra v nakladatelství Novina v Praze II.) na str. 417 až 448 jest ukončeno písmeno »F«. Čtenáře zaujmou mimo hesla osobní (Fischer, Flos, Folprecht, Forster, Foustka, Frey atd.) především hesla věcná, hluboce založená a bystře napsaná; jsou to na př. Film (H. Velísková a A. Vašíček), Filologie (K. Janáček), Filosofie (J. Patočka), Filosofie a pedagogika (L. Kratochvíl), Fonasthenie a Foniatrie (M. Seemann), Freud a freudismus (L. Kratochvíl), Fysika (A. Vašíček, J. Pastejřík a M. Šmok), Fysiologie (L. Drastich) atd. Z Písmene »G« došlo již na heslo Gestikulace (Kratina).

Ota Burešová, Pracovní programy z nauky o domácím hospodářství pro měšťan. školy. Díl první pro I. tř. 5 příloh. Za Kč 8.70. Čsl. graf. unie v Praze 1937.

Šimoník—Horák. Psaní. Pracovní učebnice pro I. tř. měšť. škol. Se 40 tabulkami. Schválena k pokusnému vyučování na měšť. školách. Za Kč 6. Stát. nakl. v Praze.

Jaroslav Paur, Cesta. Učebnice dějepisu pro měšť. školy. Díl III. Schváleno. Za Kč 10. Stát. nakl. v Praze 1937. K témuž pracovní sešit za 4 Kč.

Kühnelová—Součková—Dismanová. Početní testy pro 3. post. roč. Za Kč 1.20. Stát. nakl. v Praze 1937.

Karel Štika, Základy sborového zpěvu pro III. a IV. roč. koed. úst. učitelských Schváleno. Za Kč 9. Stát. nakl. v Praze 1937.

Zinemeister—Stallich, Kreslení funkcionální. Praktický průvodce kreslení na měšť. školách. 60 tabulek s doprovodem. Za Kč 28.20. Čsl. graf. unie v Praze 1937.

Čtení v 1. post. roč. Poučení pro učitele. jdoucí ke zkouškám uč. způsobilosti. Stát. nakl. v Praze 1937.

Kohoutek—Komárek, Kontrolní listy k Pracovnímu sešitu Prakt. ml. jaz. českého pro jednoroč. učeb. kursy. Schváleno. Za Kč 1.70. Stát. nakl. v Praze 1937.

Josef Müller, Mateřská řeč. Cvičebnice jaz. českého pro školv obec. Díl III. pro 4. post. roč. Schváleno. Za Kč 8. Stát. nakl. v Praze 1937.

Širým světem. Zeměpisný měsíčník. Ročně 52 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze. Opravdu skvělý a vysoce hodnotný časopis s mnoha ilustracemi a barevnými přílohami. Přináší zajímavé články z celého světa. Lze vřele doporučit k výkladům zeměpisným.

Vzhůru na stráž! Časopis, věnovaný branné výchově mládeže. Měsíčně, číslo za 2 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze. V novém ročníku přináší román Vyzvědači na Piavě, informace o letectví. 2. číslo je věnováno T. G. M. Pro brannou výchovu velmi vhodný.

Písmo a škola. Časopis o všech otázkách písma. Vychází 4krát ročně. Cena Kč 1.50 za jedno číslo. Administrace Bílovec, Slezsko.

Dr. Bedřich Vašek, Sociální katechismus. Nákladem Sdružení katol. Omladiny v Brně. Běhounská 22/24. Za 4 Kč. Dr. Vašek v Sociálním katechismu populárním způsobem vykládá sociální otázky ze stanoviska křesťanského, takže i laik, který v sociálních otázkách nepracoval, snadno se obeznámí se základními zásadami křesťanské sociologie. Sociální katechismus je také pro tyto laiky a širokou katolickou veřejnost určen, a to z toho důvodu, aby každý katolík byl dobře myšlenkově připraven na myšlenkový boj v těchto otázkách. Ústřední sekretariát Sdružení katolické Omladiny čsl. v Brně.

Marie Štechová, Život světcův. V objemném díle je zpracován po prvé velký materiál Paměti, vydávaných Společností salesiánskou v Itálii o životě a díle sv. Jana Bosca veřejnosti nepřístupných. Současníci světcovi podávají v nich cenné zprávy o Donu Boscovi, jež ve výrazném a historicky pečlivém zpracování autorky osvětlují napínavě jeho práci duchovní i sociální, jeho osobnost a prostředí. 650 stran dobrého tisku a dobrého papíru ve vkusné úpravě za 38 Kč. v celoplátěné vazbě 50 Kč. — Objednávky vyřizuje Správa salesiánského díla Praha VIII., Kobylisy, Čimická ulice.

B. Dubňanská: Zorka a Mírek jedou... Zážitky dvou pražských dětí v slovácké dědině Haluzičkách (Haluzicích) u babičky přes prázdniny. Pěkné a dobré. Vydal R. Promberger v Olomouci. Cena váz. 30 Kč.

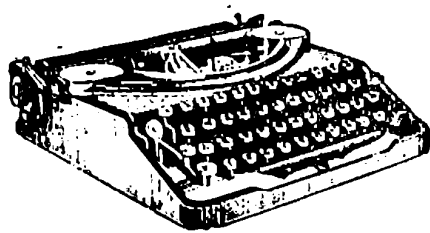
Jnk.

Rostliny mají úspěch. Pražským nakladatelstvím »Vesmír« vydávaná knižnice »Naše příroda v obrazech« připravila pro nejbližší dobu další svazek, jímž budou »Horské rostliny«. Výběr a text pořídil univ. prof. dr. Fr. A. Novák, obrázky malíř K. Svolinský — oba osvědčení autoři velmi úspěšného prvního svazku »Rostliny« obsahnou 115 až osmibarevných vyobrazení u nás rostoucích alpinek, bude to proto velmi vítaná příručka pro všechny naše zahrádkáře a milovníky přírody. Dosud vyšlé dva svazky knižnice — rostliny, ptáci — vzbudily svým výběrem i barevně věrným uměleckým provedením velký zájem i v zahraničí.

»Poznání«, **ilustrov. sborník soustav. sebevzdělání, dospěl k dluh poslednímu.** Právě vydaný sešit 1. dílu III. (posledního), bez něhož by ony dvě svazky byly vlastně neuceleny, obsahuje počáteční články z devíti skupin samostatnými články, doprovovenými celkem 23 opravdu velice zajímavými vyobrazeními, a svědčí o zdatu celé práce redakčního sboru, který o vytvoření díla pracuje. Můžeme svým čtenářům opravdu vřele doporučiti. Ukázkový prospekt zašle E. Beaufort, Praha II., Jungmannova 21.

K. Horálek. Svatý bratr-kapucín Konrád z Parzhamu. Olomouc. Vítězové, r. IV., čís. 8, cena 3 Kč. — Hledáme tak často cestu ke smyslu života a k Bohu. Dávají se různé návody a různá řešení, zatím co se zapomíná na cestu svatých. Svět se potácí v problémech a zatím prostí, osvícení evangeliem, uchvacují království Boží. Mezi takové patří pokorný bratr-kapucín z Německa. Věrným plněním svých řeholních povinností jako bratr vrátný v klášteře dosáhl veliké svatosti a stal se vzorem mnohým pro svou jednoduchost v životě, která však vedla k bohatství Božímu. O něm řekl sv. Otec při jeho kanonisaci, že má ukazovat všem, jak bloudí od pravdy ti, kdo chtějí obnovovat pohanské mravy a smýšlení a zahrnují křesťanskou nauku, jež jediná může přivést lidi ke ctinosti, k pravému vlasteneckému smýšlení a ke skutečnému pokroku. Doporučujeme.

Zajímavá novinka Emilie Vojvodová: Problém koedukace. Obraz dějin koedukace, jejího vývoje a přítomného stavu. Knížka, kterou by měli mít v ruce všichni učitelé! Cena 5 Kč. Zaslá: Nakladatelství Společenských podniků Přerov, Masarykovo nám. 16.

PEREM DNEŠKA JE DOKONALÝ PSACÍ STROJ

Vyzkoušejte všecko, ale ponechte si
JENOM TO NEJLEPŠÍ
Máme stroje od Kč 1290, dopište si o
NEZÁVAZNÉ PŘEDVEDENÍ

**SPOLEČENSKÉ PODNIKY V PŘEROVĚ,
Masarykovo nám. 16 - odděl. psacích strojů**

Časopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercva Christovogo, Boj, Brázda, Casopis českosl. obce učitelské, Casopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katolieke Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládí, Komenský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar. najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ. Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajská zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Skola měsí., Seratin. prapor, Střední škola, Svatá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník ministr. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník ÚSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učít. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter. Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení učít. a zřiz. republ. strany.

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **HEZINA a SP., HUMPOLEC**
VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vstříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváček, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena vřn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

1. LEDNA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 9

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

Zastavení v čase

Revue Brázda píše správně: »Jsme dětmi třetí rychlosti. Přijímáme vnucený chvat s malomyslnou resignací a ženeme se s udýchaným stádem, aniž bychom věděli, kam a proč. Viděli jste velkoměsto večer, viděli jste ten spěchající a kypící dav? Kam, myslíte, že všichni spěchají o závod, div že na ulici nepřijdou o život? Hoří snad někde, či co? Ani zdání. To velkoměstský národ jde na korso nebo do divadla či do biografu si posedět a odpočinout. Dnes lidé prostě spěchají na všechno — a když nemají před sebou docela nic, pak spěchají i na to nic. Udýchání, neustále mění místo, nikde nenalézají klidu a té jasné duševní pohody, ve které zrála nám nesmrtelná díla minulých věků v kterémkoliv oboru. Moderní člověk miluje stádní život a bojí se samoty. U tomto prostředí nedaří se práci trvalých hodnot. Holečkovi »Naši« nedaří se napsat na plošně elektrické dráhy. Smetanova »Prodaná nevěsta« nedá se sfouknout za jeden weekend, a konečně ani pořádný ministerský akt nelze vyříditi v trapu levou rukou. Pořádná práce chce svůj čas.«

Z exercičních zápisků

Jsme v tuhé práci. Lopotíme se, namáháme, abychom co nejlépe splnili svou povinnost. — Heslo středověkého rytíře »Sloužím«, »Ich dien«, platí také dnes, zvláště pro nás jako učitele a katolíky. Naše služba má být věrná, šlechetná, podle Písma sv. A kolik ran dostáváme při té práci! Kolik zneuznání, opovržení, nelásky! Nervy bychom ztratili a duševně se zhroutili, kdybychom myslili na tyto vedlejší věci. »Dej nám, Bože, tolik bolu, kolik jen muž snést může, ale i sílu k tomu.« Modleme se, prosme Boha, abychom dobře sloužili lidem i Jemu. Ať prach všednosti, hřích. neusedá se nám v duši, ať ve shonu o skývu chleba nezapomínáme na Chléb věčný, ať v šíleném tempu dneška spěcháme též k cíli věčnému!

Pravidelně vezmeme do ruky duchovní četbu, evangelia, i zápisky exerciční. Tyto jsou záznamem našich meditací, zachycují mohutné myšlenky, které probleskly a zazářily naším vědomím, promyslili jsme je, prožili, zapsali. Nyní je čteme s radostí, vždyť jsou naše známé, milované. Vykonal na nás největší vliv, právě těch jsme potřebovali nejvíce, proto také nejvíce nás upoutaly. Opakujeme si ony pravdy, utvrzujeme je v sobě. S větší vroucností se modlíme, přijímáme sv. svátosti, milujeme vroucněji Ježíše, s větší ochotou jdeme za ním jako ovečky poslušné, abychom u Jeho nohou spočinuli, odpočinuli si na dlouhé cestě, a konečně abychom k Němu přistoupili jako ke svému Pánu. Jak se postavíme před Něho? S kytičkou těch obětí a strastí, ran a ponížení, dobrých skutků, jež životem neseme a Jemu obětujeme. On naučil nás trpěti i milovati. Chce,

KALEIDOSKOP

Úřad učitel'ský

Právem považoval veliký filosof Plato učitelství za nejvyšší úřad ve státě. A sv. Jan Zlatoústý říká něco ještě mnohem krásnějšího: »Tento úřad převyšuje o tolik jiné civilní úřady, oč nebezpečnější; ba pravím ještě málo. Cílem civilních úřadů je potrestat spáchané zlo, cílem úřadu vychovatel'ského, učitel'ského, duchovního, je zameziti, aby zlo nebylo páčáno.«

Kardinál dr. Kašpar.

Ředitel'ský tajemník.

Učitel'stvo a prof. čl. strany národně sociální podalo návrh, aby na středních školách byla zavedena funkce ředitel'ských tajemníků a náměstků, aby se ředitel mohl věnovat pedagogické práci.

Zneužívání školních radiových stanic.

Školní přijímací radiové stanice nejsou podrobeny rozhlasovému poplatku jen tehdy, jsou-li používány pro školní účely vyučovací a jsou-li trvale umístěny v některé školní místnosti. Nelze připustit přechovávání těchto stanic v soukromém bytě správce školy, nebo některého člena učitel'ského sboru a pod. Je-li školní radiofonní stanice používána příležitostně k osvětovým účelům (veřejné přednášky a pod.), nutno to ohlásiti předem příslušnému poštovnímu úřadu.

K tomuto dobrému postřehu bychom dodali, že ani práce vychovatelova nesmí nésti znamení roztržité rychlosti. U ní hlavně třeba trpělivosti.

Katolický učitel má mnoho možností, aby se zamyslel nad svou prací. Jsou tu příklady rozjímání — rozjímání, které ukazuje, že i v čase jest se dobře zastaviti, aby bylo času pořádně využito.

abychom vzali své kříže a následovali Ho. Jak by nám bylo před ním bez kytičky?

Proto ponese všechnu tíži života s klidem a radostí, aby nikdo ani nepostřehl, že nás něco tíží. Budme rádi, že ty kříže máme, vždyť si je zasloužíme, vždyť Bůh nás ve výhni Světlé lásky jako zlato zkouší. Víme, proč žijeme, proč pracujeme, proč trpíme. Řekl nám to Ten, Jenž trpěl nejvíce z lásky k nám, plně vůli Otce Světlého. Trpíme, ale ne beznadějně. Aspoň částečně chceme se podobati Kristu trpícímu, milujícímu a vítěznému.

Prach, sucho a trpkost života naplňuje nás, ale nedbáme toho, co na to říkáme my. Záleží na tom, co On na to řekne. Přijmeme Rosu nebeskou, která i nás zkropí, občerství, osvěží, vůní a Duchem svatým naplní. A budeme jako naši maličci, jako naše děti. Neboť nebudeme-li jako oni, nevejdeme tam, kde je náš věčný cíl.

Exercitant.

Věřící učitel

A přece se nám zdá, že by dnešní školy nebyly lepší, i kdyby v nich kříže byly. Školu tvoří učitel — to snad netřeba dokazovati. Liberální učitel, který se posmívá náboženství, bude vychovávat děti liberálně, i když nad jeho hlavou bude viseti kříž. — Naopak, učitel věřící vytvoří ducha křesťanského i ve třídě, kde nebylo popřáno místo Ukřižovanému. Tím chceme říci, že záleží především na duchu našich škol, t. j. na učitelích. A učitel'stvo je dnes ve své převážné většině nevěrecké a pokrokové. To je právě největší tragika československé školy. Naše školy potřebují lepší, t. j. věřící učitele. I kdyby se změnila jistá školská nařízení s tendencí proticírkevní, neznamenalo by to zlepšení, jestliže by se nezměnilo smýšlení učitel'stva. To připomíná sv. Otec Pius XI. ve své encyklice »O křesťanské výchově mládeže«: »Blahodárná činnost škol nezávisí tolik na správných zákonech, jako na dobrých učitelích.«

Katolických učitelů je tedy málo. Nesporně jich však přibývá. To souvisí s tak zv. »soumrakem liberalismu«. Nově vystudovaný učitel katolík potřebuje silné opory, aby měl odvahu plouti proti proudu. Nejvíce jej může posílit to, v čem je nejvíce síly — Eucharistie. Je zajisté také prospěšné, aby vstoupil do společenství katolických učitelů; nebude mít pocitu osamocení a nebude v takovém nebezpečí, že

splyne s laickým duchem ostatního učitelstva.

Přejeme-li si tedy lepší škol, musíme si uvědomiti, že toto lepší příští školy leží v jistém smyslu v rukou našich rodin; tak totiž, že dají-li národu věřící a zbožné učitele, změni tím i ducha škol. Katolické rodiny by si měly pokládati za čest, nedají-li Církvi kněze, aby vychovály aspoň dobrého katolického učitele, jehož práce a činnost se působení kněžskému velmi blíží. Obnova.

PRO A PROTI

Pokrokářské správy škol proti orelskému žactvu!

Únorový výnos z roku 1937 o účasti žactva na cvičeních v tělovýchovných spolcích je v četných případech zneužíván proti katolickým dětem, které chtějí cvičit v Orlu. Výnos svou neúplností a různým možným výkladem dává k tomu velmi vhodnou příležitost. Při tom přímo dábelská vynalézavost pokrokářských řídicích a ředitelů obrací jej proti žactvu i tam, kde je výklad zřetelný.

Především výnos neurčuje, v které době má býti žádost tělocvičných jednot správami škol vyřízena. Ježto cvičení nesmí se před udělením povolení zúčastnit a žádosti jsou v mnohých případech již měsíce nevyřízeny, nemůže se cvičit. Na některých školách se žádá, aby děti předkládaly svolenky rodičů, že smějí navštěvovati cvičení. třídním učitelům, kteří na ně potvrdí i svůj souhlas. Děti znají vesměs své učitele, kteří často svůj názor na Orla dávají nepokrytě najevo, a tu mnohé z bázně raději do cvičení nechodí, aby k učiteli o svolení nemusily jíti. Jsou zjištěny dále případy, že řídicí učitel nepovolil chodit do cvičení do sousední obce 1 km vzdálené prý z bezpečnostních důvodů, ač do jeho školy přicházejí děti i do 1. třídy obecné z obce více než 2 km daleko. Jednota, která tyto obtíže předvíдалa, opatřila a škole v žádosti uvedla, že děti bude dospělá osoba doprovázet, ač výnos toho nežadá.

Nejlepší na konec. V soukromé zprávě při jednání prohlásil jeden řídicí učitel, že žádost nevyhovuje, neboť cvičitelé v ní uvedení nemají příslušné kvalifikace. A tímto cvičitelem jest velmi dobře kvalifikovaný odborný učitel, který žactvo vede ve škole, jeho zástupcem učitel o-

Chřipka se nedá podceňovati!

Snázili se někdo ji přechoditi, nebo trestati ji nevšímavostí, zle se mu to vymsti Nejlépe činíme, zabráníme-li včas její návštěvě. . . Pravidelné vtírání a vyplachování úst francovkou

ALPA

posiluje tělo a desinfikuje současně: tak předejdeme nejlépe chřipce.

Zptejme se lékaře!

Žádejme ALPU jen v lahvích, opatřených plombou!

Správy škol jsou varovány před zneužitím bezplatných školních stanic k poslechu soukromému.

Učitelstvo ve Francově Španělsku.

Granada. V syndikátu španělských učitelů se konal slavnostní obřad intronisace Srdce Páně za přítomnosti civilních i vojenských úřadů a universitních i církevních hodnostářů. Účastníci byli přijati arcibiskupem z Granady, který udělil požehnání, při čemž pronesl řeč, v níž prohlásil, že novošpanělská škola zavrhuje laicismus ve výchově a materialismus; dodal, že bude-li Španělsko opravdově katolickým, dožije se znova velikosti, po níž všichni touží.

Vysokoškolské vzdělání učitelstva. ÚSJU v zemi Moravskoslezské žádá jako přípravu k učitelství

PRAKTICKÝ UČITEL

Něco o esperantu.

Esperanto je mezinárodní umělá řeč, dnes již světového významu. Letos bylo tomu právě padesát let, co dr. Zamenhof, její geniální tvůrce, začal propagovat tento ideální dorozumivací prostředek. Tehdy bylo jen málo těch, kteří s ním věřili, že jest možné, aby lidstvo přijalo umělou řeč pro mezinárodní styk. A přece za pouhých padesát let rozmohlo se esperanto po celém světě tak, že takřka není země ani národa, který by mezi sebou neměl esperantistů.

K jeho rozšíření přispívá hlavně snadnost, s jakou lze tento jazyk zvládnouti. Můžeme se mu naučiti za několik týdnů. Má jen šestnáct mluvnických pravidel a vůbec žádných výjimek. Jakmile si osvojíte pravidla, s nepatrnou pomocí slovníku tvoříte další slova sami. Příklad: Z pravidel víte, že každé podstatné jméno končí na -o, ženský rod tvoří se z mužského příponou -ino, přídavné jméno má vždy příponu -a. Nyní vám stačí znáti slovo *frato* (bratr) a sami utvoříte slovo »*ses-tra*« (fratino), slovo *bratrský* (*frata*) i *sesterský* (*fratina*).

Tak tomu je s důslednou pravidelností u všech ostatních slov. Je to ekonomie paměti, kterou netřeba zatěžovati spoustou slovíček. Při tom však je esperanto jazyk bohatý, neboť v něm lze vviádřiti každý slovní obrat i každý nejtěžší pojem.

střední školu a pak 4 semestry odborného vzdělání vysokoškolského.

Zkoumání učebnic.

Český pedagogický ústav zkoumal učebnice zeměpisu, dějepisu, přírodopisu, češtiny, měřictví a počtů a zjistil, že požadavky jednotlivých autorů, pokud se týče rozsahu učebné látky, jsou tak rozdílné, že bude třeba této otázce věnovat bedlivou pozornost. — Ještě hůře je to s učebnicemi středoškolskými. Výsledky zkoumání budou předloženy minist. školství a nár. osvěty.

becné školy a kněz-záložní důstojník. Podle toho švec, který má sokolský kurs pro žactvo, má kvalifikaci pro tento účel lepší. Tak mohou býti ministerské výnosy vykládány v době, kdy nemá býti kulturního boje. Jména oněch škol i řídících, jakož i doklady, dáme orelským župám a ústředí k dalšímu řízení.

Co nesmí vědět pokrok. učitel?

Moravskoslezský učitel přináší příznivou recenzi knihy Matthiessenovy Hadrová Lízinka. Ale pokrokový učitel se nesmí dovědět, že tuto dobrou knihu pro mládež vydalo katolické nakladatelství Vyšehrad.

Mšano experimentuje s prázdnem

Mšano prodloužilo pololetní prázdniny celkem na 8 dní. Zkráceny svátky velikonoční a svatodušní. Toto opatření nelze pochopit, protože od vánočních prázdnin uplynou teprve 4 týdny. Je však velmi závažná příčina, která mluví proti tomuto prázdnu. Většina dětí je ráda, že se ve škole ohřeje, neboť z většiny škol nebude dětí, které by se věnovaly zimním sportům, jimž má právě prázdnou sloužiti. Výnos sice doporučuje, aby byl chudým dětem umožněn pobyt ve vytopené místnosti. To však předpokládá, že bude někdo nad nimi vykonávati dozor. Pochybujeme však, že se nalezne k tomu dosti ochoty. Musí však býti vykonáván nejen dozor, ale bude třeba děti i zaměstnat. Čím a jak?

Výnos je nedemokratický, aby jedno dítě mohlo do hor, 50 jich má mrznouti? Kdo na to má, už nalezne dobu, kdy dítě vezme do hor. A konečně! Nač je škola? Myslíme, aby se v ní děti něčemu naučily. Naproti tomu svatodušní svátky bývají na počátku léta, v době, kdy se ve škole již práce chýlí ke konci. V té době často bývají prudká vedra, že ve škole není možno pracovat. Od velikonoce uplyne 40 a 10 dní. Zde je potřebí dětem popřáti oddechu a studentům možnost připravit se k závěrečným zkouškám. Toto prázdnou je kráceno, ač by mělo býti ponecháno. Hlášení o tom, jak se prázdnou osvědčilo, nemohou býti směrodatná, poněvadž jsou často neupřímná. Chce-li mšano dětem na některých školách, kde většina žactva by se věnovala zimním sportům, dáti k tomu možnost, nechť zmocní správy škol, aby podle poměrů a v dohodě s rodičovskými sdruženími daly prázdnou o pololetí, jiným o svátcích svatodušních.

Vždyť i v jiných státech není prázdná všude stejné. U nás by bylo třeba jistě rozlišovat mezi školami venkovskými a městskými.

Konce neslavné

Moravskoslezský učitel v kritice pensijních opatření praví: »Proč nesdělí (ministerstvo financí), kolik činí pense za zvláštní zásluhy (J. S. Machar, atd.)?« Kdo by pomyslel, že autoru Jedu z Judey jednou »pokrokový národ učitelský, který hltal jeho přednášky o Římu a křesťanství, vyčte »mizerných« pár grošů pense? Tak svět odplácí!

Okresní úleváci

Bouří v kapce vody jsou prý rozmluvy v mnohých učitelských sborech měšťanských škol o výnosu mšano z 12. října 1937, č. 140078/37-I./2, kterým byla instituce učitelských praktikantů prodloužena na školní rok 1937/38 s poznámkou, že literní učitelští praktikanti mají býti ustanovováni zejména na školách, kde působí učitelé, pověření jednatelstvím osvětových sborů. K řádnému výkonu jednatelské činnosti se má poskytnouti potřebná úleva ve vyučování, a to alespoň 6 hodin týdně, a vyučování v hodinách takto uvolněných svěřiti přidělenému učitelskému praktikantu. A tak se někde vedle jednatelů okresních osvětových sborů domáhají úlev i jednatelé okresních péčí o mládež, místních osvětových komisí, psychotechničtí poradci v jednotlivých okresních městech atd. Poněvadž podle pokynů, daných okr. inspektorům a ředitelům škol, nemá míti praktikant přímého vyučování více než 9 hodin týdně, a nárok na úlevu uplatňuje v některém učitelském sboru celá řada veřejnou práci »přetížených« členů, měli by někde dosti práce praktikanti dva. Odpovídá se proto v »kapkách vody« bouřlivě na otázky: Kdo uleví učitelům, opravdu přetížených školní prací — na školách s počtem žáků větším než 50 v jednotlivých třídách? Nebylo by spravedlivějším rozdělití takové třídy a svěřiti praktikantu normální počet hodin přímého vyučování, jež ho potěší víc, než jiná mu přikázaná práce, při níž se žactvem nemá přímého styku? Proč se úředně přehodnocuje funkce jednatelů osvětových sborů, když jistě těžší práci mají činníci v tělovýchovných spolcích, při branné výchově a jině. Postará se někdo, aby »blesky a hromy« z »vodních kapek« pronikly do prostoru, odkud vyšel nejnovější typ »školských úleváků?« F. P.

Srovnejte nyní tuto jednodu-
chost s trápením, které jste měli,
když jste se učili němčině nebo
kterémukoli jinému cizímu jazy-
ku. Stálo vás to spoustu peněz,
mnohaletou námahu a výsledek
nebyl vždy stoprocentní.

Člověk, který ovládá pět cizích
jazyků, je považován za mimo-
řádně talentovaného, a přec, s jak
malou částí lidstva se při tom mů-
že domluvit, přihlížíme-li k té
spoustě jazyků, kterými se hovoří
v celém světě.

Podle statistiky je esperanto
pátou mezi světovými nejvíce u-
žívanými řečmi. Prvenství má an-
gličtina, pak francouzština, něm-
čina, španělština, za ní hned při-
chází esperanto. To má význam
hlavně pro příslušníky malého
národa, jako je náš, neboť mám-li
se již učit některému světovému
jazyku, tedy tomu nejsnadnější-
mu, a to je esperanto.

Esperantista má přátele v ce-
lém světě. Pomocí esperanta mů-
žete si dopisovati s příslušníky
kteréhokoliv cizího státu, třeba i
s Indy, Číňany, Egypťany, tedy i
s takovými, jejichž jazyku byste
se nenačili ani po mnohaletém
studiu. Esperanto vám usnadní
cestování v cizině. V každé zemi
a v každém větším městě je es-
perantský klub, obrátíte-li se na
něj, ochotně a nezištně vám ob-
stará průvodce, levné ubytování a
ve všem poskytne bezplatnou
radu.

Mimo tuto praktickou stránku
pro jedince má však esperanto
všeobecně hluboký význam. Do-
rozuměním utužuje se přátelství
a přátelstvím jedinců lze mnoho
učiniti pro přátelství národů vů-
bec. Idea esperantistů je světový
mír a utužení lásky všelidské. To
jest v podstatě idea křesťanská,
a proto je mnoho katolíků mezi
esperantisty, takže utvořili vlastní
svaz. U nás máme dokonce pri-
mát v tom, že esperantista-biskup,
jediný na celém světě, je čecho-
slovák. Je to dr. Eltschkner, svě-
tící biskup v Praze.

Učebnici esperanta i slovník
vám obstará každé knihkupectví,
použijte nastávajících dlouhých
zimních večerů ke studiu této
praktické a snadné řeči!

M. Holková.

Dr. Richard Klimeš: Vzdělání jako základní pojem výchovy

Kapitola nadepsaná *Výchova a vzdělání* ukazuje velmi dobře velikou různost v nazírání na poměr obou těchto pojmů. Autor na konec přichází k tomuto řešení: **Výchova je dynamický proces, který vytváří lidskou bytost, vzdělání je konečný stav osobnosti lidské, způsobený výchovou.** Oba pojmy však jsou a budou snad i nadále v praxi zaměňovány, poně vadž oběma: výchově i vzdělání, jde o zdokonalování celého člověka. Pedagogické vědě však musí jít o přesné vymezení pojmů, s nimiž zachází.

Pojem vzdělání (kap. 7.) je těžko definovat. Pokusy v tomto směru zklamaly. Autor uvádí celou řadu těchto nezdařených pokusů, proto se snaží pojem ten vyložit.

Mše sv. na svátek sv. Jana Bosko, vyznavače, 31. ledna.

(Český překlad, schválený biskup. ordinar. v Č. Budějovicích 30. I. 1937.)

Introit.

3. Král 4, 29.

Dal mu Bůh moudrost, rozšafnost nad míru velikou a širokou mysl, jako je pisku na břehu mořském.

Ž. 112, 1. Chvalte, dívky, Hospodina, chvalte jméno Hospodinovo.

V. Sláva Otci...

Orace.

Bože, jenž jsi ve svatém Janu, vyznavači svém, vzbudil otce a učitele dospívající mládeže a jenž jsi chtěl, aby skrze něho s pomocí Marie Panny rozkvetly v Církvi nové duchovní rodiny: dopřej, prosíme, abychom dovedli planouti tímže zářem lásky, duše hledati a Tobě samotnému sloužiti. Skrze Pána našeho.

Čtení listu sv. Pavla Apoštola k Filipským. Fil 4, 4—9.

Bratři: Radujte se v Pánu vždycky, opět pravím, radujte se. Vlídnost vaše budiž známa všem lidem. Pán blízko jest. O nic nepečujte úzkostlivě, nýbrž ve všem žádosti vaše přicházejtež Bohu ve známost modlitbou a prosbou s díkyčiněním, a pokoj Boží, který převyšuje všecko pomýšlení, ochrání srdce vaše i myšlenky vaše v Kristu Ježíši. Konečně, bratři, všecko, co jest ctnostné, co chvalitebné, to obmyšlejte. Co jste poznali a přijali i uslyšeli a viděli na mně, to konejte, a Bůh pokoje bude s vámi.

Graduale. Ž. 36, 3—5. Doufej v Hospodina a čiň dobré, přebývej v zemi a poctivě se živ z ní. V. Hledej své potěšení v Hospodinovi. **V. Hledej své potěšení v Hospodinovi. Hledej své potěšení v Hospodinovi. Hledej své potěšení v Hospodinovi. Hledej své potěšení v Hospodinovi.**

Alleluja. Alleluja. Ž. 73, 21. Nuzák a utištěný nechť velebí jméno Tvé. **Po devítiku**

Úkolom, smyslem a účelem veškeré pedagogické práce, tedy také vzdělání, je dosažení ideálu humanity, aby člověk se stal dokonalým člověkem — vésti a utvářeti jej podle jeho vlastních schopností k lidství.

A tak je prvním znakem pojmu vzdělání individuálnost: vnitřní utváření člověka, a to všech jeho schopností rozumových, citových i volních v souladu a harmonii, jež vede k organické jednotě všech složek lidské osobnosti. Vzdělání není úkol okamžiku, ale nekonečnou úlohou lidstva i jednotlivců. »Člověk kotví ve věčnosti. Leží v lidské povaze tajemná schopnost učiti se a vzdělávati se.« A tak má vzdělání 5 znaků: individuálnost, universálnost, harmoničnost, totalitu a nekonečnost. Obsah jeho zahrnuje stránku intelektuální, mravní a náboženskou a estetickou.

II. Charakteristika pojmu.

1. Vzdělání rozumové bývalo a je v praxi ještě dnes spíše přeceňováno, než nedoceňováno. Ale lidé nejsou jen tvory pouhého rozumu a »vzdělání není pouze úkolem rozumu, ale celého ducha, celé duše také charakteru« — (Masaryk). Průkazem o něm jest jednak vysvědčení, jehož hodnotu určuje systém školský a jeho jakost. Bylo by chybou průkaznost vysvědčení podle systému amerického odmítati, ale bylo by chybou ji přeceňovati, poněvadž i bez něho lze dosáti vysoké úrovně vzdělání rozumového, jehož správným kriteriem je způsob myšlení. Účelem rozumového vzdělání je, aby se mysli správně, kriticky a samostatně, nikoliv pouhé shromažďování vědomostí. Stupeň vzdělání rozumového se projevuje myšlenkovou spoluúčastí na běhu denního života. Umět užívat vlastního rozumu, nebýt otrokem myšlenek cizích. Sapere aude! Odvaž se myslit, i když myšlení bolí!

2. Vzdělání mravní a náboženské. Idea mravnosti zaujímalá vždy a ve všech výchovných soustavách význačné místo a vzdělání mravního charakteru bylo vždy významnou složkou ideálu vzdělání. Pedagogický relativismus současné doby se sice vzpírá postaviti mravní ideál za obecný cíl výchovy, ale idea mravnosti je neotřesitelná a věčně platná. Mravnost nepřestala nikdy býti nejdůležitějším činitelem v životě jednotlivců i národů.

Avak rozumová složka vzdělání nedá se oddělit od výchovy mravní. Naopak je třeba výchovu rozumovou zcela postaviti do jejích služeb a výchovu mravní tříbiti vzděláním rozumu. Dvojí se tu, vyskytuje extrém: jedni vědomostmi učí čtenostem, druzí se domnívají, že jim naučí pouhými zvyky. Je nejvyšší na čase, aby se naše vzdělávání postavilo na vzájemné proniknutí obou

složek výchovných — rozumové i mravní. »Musíme se vážně zamyslet nad obecným zjevem, jak v době všeobecné kultury a pokroku lidského ducha je možný takový nedostatek mravů a šlechtivosti povahy. Hlonba za požitkem, zbabělost v utrpení a nedostatku, mizející smysl pro svědomitost, touha po lehkém výdělku a životním pohodlí, omrzelost životů a rostoucí počet sebevražd, vnitřní rozháranost právě lásky rodinné, přílišný důraz na osobní prospěch před zájmy společenskými i národními, nedostatek charakteru a osobní statečnosti, povážlivý vzrůst blahobytu na jedné a palčivá otázka hromadné chudoby a bídy na straně druhé, nevybíravé formy ostrého zápasu třídního v životě společenském — to krátce nadhozené stíny mravního charakteru naší doby, kdy popularisace vědy předstihla snad všechny osvícenské horečky 18. věku.«

Mravní vzdělání jeví se ve vzdělání vůle a mysli. Při vůli jde o samostatnost, rozhodnost, sílu, vytrvalost a stálost, při mysli o duševní rovnováhu a vytrvalost či harmonii mysli, která vyznačuje lidi hluboké zbožnosti, dosáhnuvších požehnání Božího míru v sobě samých.

»Cesta k mravní dokonalosti vede přes mravní energii a sebevládu. I modernímu člověku je třeba askese.«

Svou povahou je vzdělání mravní v pevném styku s citěním sociálním a životem společenským.

O prvenství ve výchovných soustavách zápasí vedle mravnosti také náboženství. »Lze říci, že přes všechnu duchovní krizi je náboženský život moderního člověka v neustálém rozvoji a náboženská výchova je neodlučitelnou a nepomijitelnou součástí jeho vzdělání. Náboženstvím se veškerá dušev. činnost soustřeďuje a prohlubuje. Náboženství je síla nejen mravní, ale i rozumová. Humanitní ideál vzdělání neobejde se bez náboženství. Náboženství je kulturní realitou a nutností.

3. **V z d ě l á n í e s t e t i c k é.** Umění je samostatná kulturní hodnota, ale druzí se a slouží všem hodnotám, zejména mravním a náboženským. Svou tvořivostí a dokonalostí práce poskytuje velmi významné a důležité příležitosti výchovné. Mimo to je duševní doba velmi náročná, proto je vzdělání estetické potřebnější než kdy jindy.

K tomuto vzdělání se druzí kultura těla. Neměla by se řídit jen hledisky fyziologickými, ale vůbec kulturními. Jde o výchovu celého člověka, jeho těla stejně jako duše. Vše, co tento soulad porušuje, jako na př. nemravné pěstování sportu, by mělo býti z výchovy odstraněno.

III. **M e t o d o l o g i e v z d ě l á n í**

1. **V z d ě l á n í a š k o l a.**

a) **rozumové.**

Úkolem školy není vyráběti existence, ale vytvářeti lidi. Cena její vzrůstá ne s tím, kolik a čemu naučí, ale jak dovede vycvičiti schopnosti a jak dovede vzbuditi touhu po vzdělání, které se děje dále za jejími zúmi.

Dnešní školy však jsou více ústavy učící než vzdělávací, zvláště u nás, kde trpí škola přemírou didaktického materialismu.

Škola musí naučit soustavně, přesně a vytrvale myslet. Myšlení je práce, nikoliv hra. V nové době se stává sice dítě právem středem školské činnosti, ale nesmí se státi modlou. Bylo by chybou všechnu učebnou látku znehodnotit. Jsou vědomosti, které tvoří předpoklad dalšího zkoumání a ty musejí býti dobře zvládnuty. Odtud vyplývá oprávněnost školních zkoušek.

(Pokračování.)

vynechává se Aleluja s následujícím veršem a říká se Traktus. Ž. 60, 4—6. Ty jsi útočiště moje, Pane, opevněná věž před nepřítelem. **V.** Dej, bych sídlit směl ve stánku Tvém věčně, abych byl chráněn v úkrytu Tvých křídel. **V.** Ano, Ty, Bože, vyslycháš mou modlitbu, vracíš dědictví ctitelům jména svého.

Ve votivních mších v době velikonoční vynechává se Graduale a na jeho místě se říká: Aleluja, Aleluja. Ž. 73, 21. Nuzák a utištěný nechť velebí jméno Tvé. Aleluja. **Ž. 35, 9.** Rozjařují se nadbytkem domu Tvého, a proudem rozkoše Své napájiš je. Aleluja.

Slova svatého Evangelia podle Matouše. Mat. 18, 1—5.

Za onoho času učedníci přistoupili k Ježíšovi a řekli: »Kdo pak je větší v království nebeském?« A Ježíš zavolav k Sobě dítě, postavil je uprostřed nich a řekl: »Vpravdě pravím vám: Neobrátili-li se a nebudete-li jako děti, nevejdete do království nebeského. Kdo se tedy poníží jako dítě to, ten jest větším v království nebeském. A kdo přijme jedno dítě takové pro jméno mé, mě přijímá.«

Ofertorium Ž. 33, 12. Pojďte, synové a poslyšte mne, bázni Páně budu vás vyučovat.

Sekréta. Přijmi, ó Pane, oběť čistou a žertvu spásy a dejž, abychom Tebe ve všem a nade všechno milovali a zasloužili sobě žítí ke chvále slávy Tvé. Skrze Pána našeho.

Komunio, Řím 4, 18. On proti očekávání v naději uvěřil, že bude otcem mnoha národů podle toho, co mu bylo řečeno.

Postkomunio. Kdž jsme se byli nasýtiti, Pane tajemstvím Tvého Těla a Krve, dopřej prosíme, abychom na přimluvu svatého Jana Vyznavače v důkřičině vždy setrvali. Jenž jsi živ a kraluješ.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Olomoucký odbor pořádá v neděli dne 16. ledna o 10. hod. dopol. v místnostech Komenia valnou schůzi. Účast všech členů povinná. Hosté vítáni. — Jednatel.

Koncert učitele Bohumila Paláta, pořádaný 10. prosince t. r. v Třebíči, vyvolal u všech občanů upřímný obdiv. Jsme hrdi na to, že máme mezi sebou skutečného umělce, virtuosa, jenž ovládá své housle dokonale. Jeho pojetí, nastudování a brilantní podání klasiků musilo nadchnouti i odborníka a nedůvěřivého kritika. Mozart, Beethoven, Čajkovskij, Vieuxtemps měli v našem umělci dobrého interpreta. Klidná a ukázněná hra Palátova, prostá všech zbytečných a laciných efektů, jest nejvýstižnější charakteristikou jeho povahy. — V jiném prostředí by to byl oslavovaný umělec: katolický, charakterní učitel však zůstane vždy jen obyčejným učitelem, o němž se neví. Bohužel si mnozí páni kolegové stále pletou umění s politikou, snad z nedostatku umělecké průpravy, nebo z malicherné, směšné závisti, která nedovede objektivně posouditi ani opravdové umění.
A. Sch.

Těšínské odbory konaly v neděli 12. prosince 1937 v Orlové členskou schůzi s tímto programem: O čtvrt 9. hod. mše sv. se společným sv. přijímáním a promluvou vdp. P. dra A. Biolka — V čem spočívá pravá radost a kde ji možno hledati. Na schůzi promluvil vzácný host p. posl. O. Otáhal o kulturních otázkách, právě projednávaných v parlamentě. Připojil několik poznámek o zavedení laické morálky na školách národních a zdůraznil odmítavé stanovisko naše — neboť nejdříve musí býti splněny základní požadavky katolíků o povinném vyučování náboženství v 4. roč. měšť. škol a na školách středních. — Kol. Židek promluvil pak o pramenech k vyučování dějepisnému, zejména na školách měšťanských. Školní učebnice musí býti opraveny na základě nových moderních výzkumů historiků a zbaveny všech nepravd a historických omylů. V několika příkladech citoval prameny historiků Denise, Pekaře a Palackého, jak soudí o »nepříteli národa« — svaté Církvi. Kol. Špunda pojednal o branném zákoně, zvláště jaký bude úkol učitelstva při jeho provádění. Zdůraznil, že katol. učitelstvo zvláště výchově mravní a ideové musí v Orlu a branných střediscích věnovat své síly. Kol. Vrtal probral zhruba osnovu zpěvu pro 1.—5. st. šk. ob., jak vybírat písně a ze kterých zpěvníků. Připomněl, že nutno vybírat písně mravně, nezávadně, působící na duši dětskou. Zvláště duchovní píseň a velebné hymny jsou vůbec opomíjeny. Zpívat je! Povinné písně nebyly šťastně voleny. Kol. Štěpán pojednal

o školním vyučovacím řádu a blíže objasnil osnovy o zavedení laické morálky — a jaký je úkol katol. učitele v tomto boji? — útlou duši dětskou, již má býti vyrvána vírou v Boha; — působit především příkladem svému okolí, býti apoštolem modlitby, slova, pera a práce. — Po každém referátu byla čilá debata. Jednáno zvláště o ustavení pěv. sboru katol. učitelstva na Ostravsku; přihlásilo se ihned několik členů a členek.

Odbor novojický konal schůzi 27. prosince 1937 v Příboře za řízení předsedy posl. Oldřicha Otáhala. O Masarykovi a náboženství přednášel dp. P. K. Jaroš. Přednáška vzbudila velký ohlas a zájem, a vyvolala čilou debatu. Pojednáno pak o řádu školním a vyučovacím, o ustanovování učitelstva, o platových srážkách a o branné výchově ve škole. Vhodnými poznámkami se připojili k vývodům prof. P. Botek, odb. učitel Fr. Hanzelka, K. Pavlík, prof. P. Kohn i jiní.

Odbor kroměřížský. Naposled svolala nás 27. listopadu 1937 do hotelu Centrál ke schůzce naše obětavá a horlivá jednatelka, pí. ředitelka M. Alberta Kouřilová, aby se s námi rozloučila před odjezdem z Kroměříže, než uchýlí se do svého rodiště Rudyn. M. k trvalému a zaslouženému odpočinku. Jejím odchodem ztrácí náš beztoho malý kroužek mnoho. Kdo nám ji nahradí? — Vážená a milá naše spolukolegyně! Těžko mi píše pero na tu rozloučenou. Děkuji Vám jménem všech za vše, co jste pro náš odbor vykonala. Mně jste děkovala za to, co jsem vám na počátku těžké dráhy životní poskytla. Já děkuji za to Bohu, že mně Vás, šlechtná a vzácná duše, dal poznati, neb naučila jsem se od vás mnoho pro život. Váš zářný příklad naučil mne, tehdy mladou a nezkušenou, jak se má »trpěti«, když jsme s mnoha stran životními přívaly smýkáni. Bůh dobrotivý dej Vám hodně zdraví a síly, abyste mnoho let zaslouženého odpočinku užila, než povolá Vás Bůh tam, kde žádný bol a žádná strast — jen věčné blaho, věčná slast. — Marie Zdražilová.

Hranický odbor konal členskou schůzi 15. prosince v Hranicích. Na programu byl referát o valné hromadě zemského spolku, některé body nového řádu školního a věci organizační. **Valná hromada bude 16. ledna v Hranicích o 9. hod. dopol. v hotelu Černý orel.** Referát má vdp. prof. Glos na téma: Exercie a vychovatel. Připravte si své zkušenosti z tohoto oboru pro rozhovor, který bude následovati po referátu. Další program: ze školské praxe a věci organizační.

Z Jihočeského odboru. 8. prosince 1937 konala se schůze členská, které se zúčastnily

mnohé kandidátky pedagogia u sv. Josefa. Vdp. duchovní rádce odboru nejprve navázal v duchovní promluvě na myšlenku svátku a dogmatu Neuposkvrněného Početí a postavil proti sobě jednak pojetí výchovy laické, jež jest buď optimistické, hlásající dokonalost přirozenosti lidské a proto vlastně zbytečnost výchovy, nebo pesimistické, nevěřící v možnost výchovy. Křesťanská výchova jest realistická, vidí člověka, jakým vskutku jest s mnohými nedostatky vnitřními i vnějšími, ale také, jakým býti má. Odvozuje-li křesťanství lidské nedostatky z tajemné viny a osudovosti hříchu dědičného, je to tajemství víry, avšak spolu i světo ozařující tak mnohou záhadu, s níž jest výchově co činiti. — Přednášející potom pokračoval a přednesl rozsáhlý referát o Janu Ev. Purkyňovi jako vhodnou přípravu na 150. výročí narození tohoto duševního velikána (17. XII. 1787). Přednáška stručně, ale výstižně podala obraz Purkyňova života, jeho vědecké činnosti a významu z nejrůznějších oborů, jeho zájmu o školství a výchovu, kde byl Purkyň duchem pronikavě reformním, dále dotčen jeho význam vlastenecko-buditelský, zhodnocen jeho vědecký genius a mravní charakter a konečně kriticky posouzen jeho vztah k náboženství. Přednáška podávala mnoho látky, bohužel málo známé a oficiální školskou soustavou opomíjené, byla tudíž tím vděčněji přijata. Řečník v závěru přečetl skvělou báseň moderního básníka Miroslava Hallera »Věčný pobízeč«, v níž úžasné rozpětí Purkyňova ducha dochází neobyčejně hutného výrazu.

Odbor třebíčský měl schůzi výboru 28. listopadu 1937 dopoledne a odpoledne členskou schůzi. Projednány různé přípisy, předseda podal referát o valné hromadě v Brně. Usneseno konati členské schůze ve čtvrtek dopoledne, protože členům mimo Třebíč tento den nejlépe vyhovuje. Pro širší veřejnost uspořádá letos odbor přednášky literátů z třebíčského kraje. V lednu 9. promluví spisovatel Jan Zahradníček »Jak tvoří básník své dílo«. Z dalších literárních referentů jsou na programu P. Jan Dokulil, dr. B. Fučík a profesor M. Dvořák. Uspořádá se také exkursní zájezd do Baťových závodů v Borovině. Členové účastní

se přednášek, jež pořádá Lidová akademie. V listopadu přednášel univ. profesor dr. J. Wierer na téma: »Španělsko a katolíci« a 19. prosince navštívil Třebíč univ. prof. dr. A. Procházka a v tématu: »Je konec krise?« rozebral aktuální otázky doby. Všem členům odboru do nového roku »štěstí, zdraví, pokoj svatý« přeje jednatelka.

Odbor uh.-hradištský konal 7. listopadu obvyklou měsíční schůzi. Duchovní promluvu měl dr. Závadský. Promluvil o výstřednostech v jednání i oděvu a jak se na vše má dívatí vychovatel mládeže. Nepohoršujeme zvláště maličkých. Kol. Heřma Kořínková měla doporučeníhodnou přednášku se světelnými obrázky na téma: »Cesta kat. uč. do Lurd, Francie a Itálie o letošních prázdninách«. Doporučujeme, neboť pečlivé propracování, doložené ukázkami, úplně osvětlí cestování katol. uč. a poskytne možnost slyšeti a viděti i těm, kteří se zúčastnili nemohli a jest dobrou propagací pro takové podniky. — Dne 8. prosince 1937 konána opět schůze. Duchovní náš vůdce obrátil na še zraky do betlemské jeskyně, abychom prošli cestu Matky matek, která dala Krále králů. Obraťme oči denně, ba častěji k této »mořské hvězdě«, aby na moři výchovné činnosti byla naší pomocnicí, ochránkyní a pramenem nekonečné síly. Kol. A. Chybičková obeznámila nás, kteří jsme o prázdninách nemohli býti hosty Trenčína, s kursem katol. uč. Četné fotografie a obrázky výklad pěkně doplnily. Kol. J. Kaňovský rozebral důkladně zákon o branné výchově. Předseda referoval o výborové schůzi moravskoslezského spolku. Příští schůze — valná hromada — bude v měsíci lednu. — Jednatel.

Odbor hustopečský konal 12. pros. m. r. členskou schůzi ve Vranovicích v Orlovně. Po zprávách organizačních bylo zvláště jednáno o světelné projekci. Pěkně o tom promluvil kol. Jos. Papež. Vysvětlil skoro všechny způsoby promítání, jejich přednosti a vady a jejich využití pro školní praxi a veř. život. Potom sám ukázkou diapásky »Potulky Slovenskem« na diafilmu demonstroval funkci přístroje. Al. Krejčí promítal na přístroji Scolar úzký film »Len — plátno« a »Chaplin boxerem«. Příští schůze bude svolána pozvánkami — Jednatel.

M I S T A • O Z N Á M E N Í • R A D Y

*Ušeho nejlepšího v novém roce 1938
přispívatelům, členářům a přátelům pře-
je srdečně redakce a administrace Uěst-
níku.*

*Pan zemský školní inspek-
tor v Brně Otakar Hanuš dožil se
ve zdraví šedesátky. Uzpomínáme při této
příležitosti vděčně a s uznáním jeho práce
pedagogické a přejeme mu do dalších
let životní pohody a svěžesti.*

Mši sv. na svátek Jana Boska, kterou přináší Věstník, lze vystříhnouti a vložit do misálku.

Předsedům a jednatelům kraj. odborů v zemi Moravskoslezské! V těchto dnech byly rozeslány všem odborům dotazníky o činnosti odborů v r. 1937. Současně byly rozeslány dotazníky o stavu a pohybu členstva v odborech v r. 1937 s podrobnými pokyny. Račte věnovati dotazníkům náležitou péči, zejména stavy členstva je třeba hlásit včas a naprosto přesně, aby vaše hlášení mohla býti zpracována v ústřední matrice. Lhůta dotazníků 31. leden 1938.

Lyžařský kurs Zemského spolku katol. učitelstva připravuje se na pololetní prázdniny. Bude uspořádán v krásném lyžařském terénu ve Vsatských horách. Přípravné práce provádí kol. Leoš Koubek. Kurs bude asi pětidenní za režijní poplatek. Podrobný program v příštím čísle. Přihlášky posílejte do administrace Věstníku, Přerov, Masarykovo nám.

Vliv počasí na Vaše zdraví jest veliký. Když vane studený vítr a vzduch je prosycen vlhkostí, jest Vaše zdraví nejvíce ohroženo rýmou, katary a chřipkou. Jest na Vás, abyste o svůj organismus pečovali. Chraňte se proti nemocem, jež nevlidné počasí přináší. Masáže francovkou Alpa otuží Vaše tělo a učiní je odolným proti nepříznivým vlivům drsné roční doby. Desinfekční účinek Alpy jest všeobecně uznáván. Zeptejte

se se lékaře! Dbejte, abyste při nákupu dostali skutečně Alpu.

»Písničky« Ant. Tulaka, odb. učitele v N. Benátkách, jsou nejlevnější příručkou pro žáky od 5. do 9. škol. roku. Přes 500 písní, u neznámých i s nápěvy, roztríděných na školní roky i na jednotlivá období v roce pouze za 5 Kč. Žáci si pracně pořizují zápisy písní, které ve škole zpívali, ztratí tím mnoho času a do textu se jim vloudí mnoho chyb. Upozorněte žákovskou samosprávu na tuto dosud nejobsáhlejší sbírku. Hodi se i za odměny žákům, vstupujícími ze školy, jeť to pravý poklad nejhezčích lidových i umělých písní, který si odnesou jako slunnou upomínku na školu.

Museum Jana Amosa Komenského v Uh. Brodě. Musejní společnost v Uh. Brodě byla počtána zlatou medailí a diplomem za uspořádání expozice J. A. Komenského na Výstavě Slováků v Uh. Hradišti r. 1937. Úkolem této musejní společnosti jest zbudovati v rodném kraji slavného učitele národů J. A. Komenského památník jeho životního díla. Proto shromažďuje koupěmi i dary tisky a přetisky jeho prací, tisky o něm i jeho pracích, články z novin a časopisů v různých jazycích, podobizny, obrazy výjevů z jeho života, sochy, plakety, medaile, odznaky a jakékoliv jiné památky, vztahující se ke jménu Komenský. Prosíme čtenáře našeho listu zúčastniti se zasloužilého díla snaživých pracovníků musejní společnosti na zbudování muzea Jana Amosa Komenského v Uh. Hradišti.

L I T E R A T U R A

Stát. nakl. v Praze 1937:

Ferd. Silnohradský, Čierne diamanty. Kč 4.20.

Fechtner—Svoboda, Prvouka. Příručka pro učitele. Látka pro listopad, prosinec a leden. 10 Kč.

Beneš—Klípa, Naše čtení. Čítanka pro střední stupeň pomoc. škol. Schváleno. 14 Kč.

Otokar Březina. Životopis a ukázky básní. 90 hal.

Kefurt, Jak vyučovati hře na housle na měšť. školách. — Příručka pro učitelstvo. 4.50 Kč.

Záruba-Veselý. Na tváři kraje. Vlastivědný pohled na kraj Železných hor. Pro 3., 4. a 5. post. roč. Schváleno. 8.50 Kč.

A. Dohnal, Pracovní základ technické výchovy. II. díl. Pro učitele. 6 Kč.

Pecháček, Týden volnosti. Příběhy mladého ryba. 5 Kč.

Ballo-Matolín, Počtovnica pre 4. a 5. post. roč. 10.50 Kč. Schváleno.

Josef Kollmann, Některé pokyny pro administrativní správu střed. škol. 3 Kč.

28. október, Sbíranka oslavných básní, článkov a piesní. 1.50 Kč.

Pátek-Trajer, Výsledky příkladů v početnici. Malý počtář pro 4. a 5. postup. roč. 3.30 Kč.

B. Hnátek, Prostor a plocha. Pomocná kniha pro vyuč. kreslení v druhé tř. střed. škol. 2.20. Kč. Schváleno.

Petr, Dokonalý stenograf. Sbíranka úloh a diktátů k I. a II. dílu čsl. soustavy Herout-Mikulíkovy. 9 Kč.

Jan Herben, Hostišov. Výbor pro 1. tř. měšť. škol. 3.80 Kč. Schváleno.

Domica, jeskva pravekých tajov. 4 Kč.

Heřmanský, Čítanka pre III. tr. slovensk. stred. škol. 19 Kč. Schváleno.

Výbor z básní Jarosl. Vrchlického. Uspřádá A. Novák. 14 Kč.

Apfelthaler-Stallich-Juppa, Deutsche Erzählungen IV. Pro jednoroč. učebné kursy. Schváleno. 14.50 Kč.

Beňa-Pivoňka, Tělovýchovné hry a zábavné pohyby při zpěvu. 1. post. ročník. 4.50 Kč.

Školský a vyučovací poriadok. 5 Kč.

Špála, Risovanja v národnoj škole. 4. post. roč. 5 Kč. 5. post. roč. 5 Kč.

Obrázková zpráva o úmrtí a pohřbu T. G. Masaryka. 1.20 Kč.

Dr. E. Havelka-Jos. Pavlovský, Průvodce čítanky S úsměvem! 13.50 Kč.

Karel Hanuš, Učme se rusky! 1. díl. Pro 3. tř. měst. škol. 14.50 Kč.

Chmelař-dr. Kepřta, Ispítovij statut (zkušební řád). 6.50 Kč.

Dr. A. Schulzová, Wie ist's richtig? Pomůcka k německé mluvnici. 7 Kč.

Čsl. grafická Unie v Praze 1937:

Urban Zpěvák Scheiner, Čsl. vlastivěda s národ. hospodářstvím pro každého. 40 obrázků. Kč 13.20.

Ant. Dohnal, Praktická příručka školní kinematografie. 46 obrázků. 92 stran. 10 Kč.

Horák, S chutí do práce! Početnice pro druhý post. roč. obec. škol (Kč 12.60), pro třetí (13 Kč), pro čtvrtý (Kč 12.60), pro pátý (Kč 12.60). Schváleno.

E. Kalfus, Základy německé konversace. 1. díl. 5 Kč.

Horák, Uč se sám! Učebnice mluvnice a pravopisu pro 3. post. roč. obec. škol (Kč 11.80), pro 4. (Kč 11.40), pro 5. (Kč 13.60). Schváleno. Ve 3. post. roč. **Úkoly** (2 Kč). **Provedení** (80 hal.). Schváleno jako kniha pomocná. Ve 4. post. roč. **Úkoly** (Kč 2.40). **Testy** (2 Kč), totéž k 5. post. roč. Schváleno jako doplněk k učebnici.

Kriebel, Jak učíme na škole obecné v duchu nových učeb. osnov. Druhé přepracované a doplněné vydání. 30 Kč.

Velký, jistý zisk! Ovládnání němčiny znamená pro většinu lidí zisk, jehož velikost nelze ani odhadnouti. Tohoto zisku však může každý dosáhnouti, bude-li čisti provedle vynikající, poučený a poutavý jazykový časopis »Česko-německý čtenář a překladatel«. 48 Kč ročně. Nakladatelství Gustava Förstra v Jablonci n. N.

S. A. Varšavský, Nová sovětská ústava. Cena 6 Kč. Nakladatelství »Chutor«, Praha XI., 1239.

Dni žalu. Památník o sklonku života, o nemoci, smrti a pohřbu presidenta Osvooboditele. Redakční kruh K. Č., Josef Kopta, V. K. Škrach. 172 stran textu, 81 obrazových příloh. Vydali Čin a Orbis v Praze. 95 Kč. váz. 115 Kč. Kniha o 172 stranách textu, který doprovází 81 krásných snímků a deset textových obrazů, nechtěla být pouhým souborem statí, projevů, básní a článků, nýbrž epicky rozvíjenou kronikou. Druhým pásmem jsou v knize projevy dětí a mládeže. Tato tklivá vyprávění nejmladších občanů republiky o tom, jak prožívali Masarykovu smrt, jak putovali na Hrad, jak přihlíželi pohřbu a jízdě zvláštního vlaku, působí mocně svou prostotou a bezprostředností. Ale kniha přináší také pestrý

Vítězství moderní techniky

dokonalá konstrukce
elegance
tichý chod

• přednosti

zaručující vítězství
psacích strojů

Prospekty a nezávazné nabídky dodají:
Společenské podniky,
Přerov, Masarykovo n. 16

Triumph

pohled na tisk domácí, na tisk celého světa a na tisk našich krajanů v cizině. Je to kniha, o které lze říci, že je kolektivním dílem celého Masarykova národa.

Shakespeare, Macbeth. Překlad O. Fischera. Stát. nakl. v Praze 1937. 8.60 Kč.

Osvětová služba. Proslovy, přednášky, rozhovory, prakse. 3. číslo za 5.50 Kč. Praha XII., Barthouova 83. — Tamtéž **Společenská škola.** Časopis pro samosprávu a společ. výchovu mládeže. Za 3.60 Kč.

Písničky. Vybral Ant. Tulak, odb. uč. N. Benátky. 500 českých písní pro školu i pro život. Písně národní i umělé, popěvky z populárních operet. Při hromadné objednávce pro žáky za 5 Kč, jednotlivě 10 Kč. Zpěvník je vhodným dárkem žactva, které vychází ze školy.

Slovenský učitel vydal 2 čísla **Hudobné přílohy.** Obsahuje několik sloven. písní s nápěvy. Po 50 hal.

Rodiče a četba mládeže. Nakl. A. Dědourek, Třeběchovice p. O. Za 5 Kč.

Vlajky. Sborník pro školní besídky. Svazek 4. (Veselá hodinka.) Svazek 5. (Mikuláš-vánoce). Za 11.50 a 12.50 Kč. Nakl. A. Dědourek, Třeběchovice p. O. Hodně materiálu příležitostného a zajímavého.

MĚSTSKÁ SPORITELNA V PŘEROVĚ

S POBOČKAMI V TOVAČOVĚ A V BRODKU U PŘEROVA

VALUTY PŮJČKY

CENNÉ PAPIRY

VÝMĚNA KUPONŮ

ÚHRADY DO CIZINY

VKLADY PŘES 95 MILIONŮ Kč

SAFESOVÉ SCHRÁNKY

SIROTČÍ JISTOTA VKLADŮ

ČÍSLA TELEFONŮ

• PŘEROV • 110

• TOVAČOV • 17

• BRODEK • 17

Náš věstník. Bibliografie katol. literatury. Cyrilometodějské knihkupectví Praha I., Na Pernštýně 14. Dobré vodítko po katol. literatuře. Objednejte!

Co je to totalita ve výchově? Heslo totality se dnes ze zahraničí dostává i do našeho tisku. Co znamená totalita ve výchově, o tom pojednává prof. J. Tvrdý v dvojčísle 8.—9. Věstníku pedagogického. V tomto čísle je článek o odborném školení žen. dorostu, o obecném vzdělání na střední škole. o tom, je-li metoda globální metodou analytickou, má-li býti školní zahrada dílnou a laboratoří, dále článek o škol. řádu pro pomocné školy, o pokusné školní práci a mnoho aktualit z reformy, školské organizace, didaktiky, výzkumu mládeže atd. Měsíčník **Věstník pedagogický** vychází ve Stát. naklad., roční předplatné 28 Kč

Zajímavá novinka! Emilie Vojvodová: Problém koedukace. Obraz dějin koedukace, jejího vývoje a přítomného stavu. Knížka, kterou by měli mít v ruce všichni učitelé! Cena 5 Kč. Zasilá: Nakladatelství Společenských podniků Přerov, Masarykovo nám. 16.

Casopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercja

Christovogo, Boj, Brázda, Casopis českosl. obce učitelské, Casopis učitelek, Csl. lesní stráž, Csl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katolické Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládí, Komen-ský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar. najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ. Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajská zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Skora mšf., Serafin. prapor, Střední škola, Svatá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník OSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učit. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter. Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uř., učit. a zřiz. republ. strany.

DLUHY EXEKUCE PROPLÁČÍ, NA JEDNO MÍSTO SOUSTŘEDÍ A PŮJČKY POSKYTUJE: **ÚVĚROZÁVOD, BRNO, KAPUCÍNSKÉ NÁMĚSTÍ 8** JEDNÁNÍ DISKRETNÍ. NA ODPOVĚĎ 2 Kč ZNÁMKY

Prošit — mnoho služby za málo peněz

Vyrábí továrna sešitů

J. Procházka-Brno

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u fy **HEZINA a SP., HUMPOLEC**
VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vstříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena vřn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

15. LEDNA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 10

L I S T Ř Í Š S K É H O S V A Z U K A T O L I C K É H O U Č I T E L S T V A V Č S R

Reorganisace

Návrh zákona, jímž se má provést reorganisace zemských školních rad, je v meziministerském jednání. Základem návrhu prý je známý elaborát, vypracovaný ještě za ministra Désera, snad poněkud jen změněný. — Zdůrazňuje se hlavně, že nový zákon bude úplně demokratický; protože zástupcové učitelstva i občanstva nebudou jmenováni, ale voleni.

Není sporu o tom, že je třeba reorganisace — nejen zemských školních rad, — ale veškeré školské administrativy. Záleží na tom, jaké kritérium se vezme pro tuto organizaci. — Chceme tu říci, že by bylo dosti povážlivé, kdyby reorganisace měla být provedena na př. jen proto, aby bylo vyhověno zásadám demokratickým. Demokratické zásady musejí být uplatněny ve spojení se skutečnou potřebou; účelností a rozumností. Zatím se zdá, jakoby úsilí o demokratisaci v tomto případě se obracelo vlastně a v podstatě proti něčemu jinému.

Budeme na stráž, aby nový školský zákon byl skutečně zákonem dobrým.

K 31. lednu:

50 let od smrti sv. Jana Bosko

Dítě — vzor velikosti.

Kristus v evangeliu, jež se čte v den sv. Jana Bosko, praví: »Neobráte-li se a nebudete-li jako děti, nevejde do království nebeského...« Jistě nevelebí Ježíš dítě pouze pro jeho fysickou a duševní malost a slabost. To jsou vlastnosti přirozené a nutné — v tom není ctnosti. Co jest u dítěte něčím bezděčným a bezzáslužným, to musíme my vědomě a svobodně vytvářeti.

Nesnadný to úkol, máme-li se pokorně přiznati: jsem jako děčko bezmocný, slaboučký, nevědomý... Máme o sobě jiné mínění: A přece je tomu tak! Před Bohem, jsme-li na sebe odkázáni, jsme méně ještě než takové děčko. Odložme sebedůvěru, neskromnost, domýšlivost. »Bůh se pyšným protiví, pokorným dává milost.« Čím kdo pokornější, tím milejší Bohu, tím větší v království Božím... Veliké věci daly se vždy nejslabšími, nejmenšími prostředky lidskými — viz počátky díla Boskova... Duše sebevědomé, soběstačné, nezřídka smutně končívají...

Co jest u dítěte prostě přirozeným, u nás chce být vypěstěno jako ctnost, oproštění od ctižádosti, prospěchářství v jakékoli podobě. Přímost, nelíčenost, bezelstnost.

Schopnost přítulnosti, přátelství čisté lásky.

Svěží mysl, radost, důvěřivost.

To vše u dítěte něco přirozeného, u nás plod milosti a ctnostného snažení. Není vyloučeno, že by se opakovala scéna z evangelia, že by také nad nás Kristus povýšil některé z našich dětí, přehlížených, podceňovaných, nevázaných?

Vychovatel nikdy není hotov se svou vlastní

KALEIDOSKOP

Přání J. A. Batě republice
k novému roku.

• Lepší školy a učitele, kteří by vychovávali žáky více k otcovství a živitelství, více k povinnostem a méně k vědomí práv, více k osobní odpovědnosti a méně ke kolektivismu.

Statistická šetření na školách.

Ministerstvo školství a nár. osvěty upozorňuje, že statistická a jiná šetření na obecných a měšťanských školách na žádosti nebo výzvy různých organizací a korporací lze konati anebo připustiti pouze se souhlasem a svolením nadřízených školních úřadů.

Školské poměry v Portugalsku.

Portugalsko zamýšlí reorganizovati vzdělání prvního stupně. Má býti 4leté a povinné pro všechny Portugalce, má obsahovati jaz. vyučování, počty a měřictví, výchovu mravní a fysickou a sborový zpěv. Má míti dva stupně: elementární dvouletý pro všechny děti bez rozdílu povinný a bezplatný a pokračovací na školách, kde je více než jeden učitel. Koedukace, zavedená 1919, má býti úplně odstraněna.

Zatím má Portugalsko národní školství ve velmi bídném stavu: má školv bez učitelů a učitele bez zaměstnání, ač už 1844 a pak 1923 prohlásilo obecnou školu za školu povinnou pro všechny. Po vypuzení církevních řádů školských je i soukromé školství v úpadku. Povinnost školv budovati převzal stát, ale dosud kromě dekretů mnoho neudělal.

Výstava branné výchovy.

Společnost pedagogického musea v Brně uspořádá v březnu 1938 výstavu branné výchovy školní mládeže. Podstatné její části budou: ex-nosice Civilní protiletectké obrany, Československého červeného kříže

výchovou. Proto: obraťme se a buďme jako děti. Jako nevinné děti.

Kdo dítě přijímá, Krista přijímá.

Největší odměna a sláva věřícího vychovatele záleží v tom, že podle slov Ježíšových: »Kdo přijme jedno dítě takové pro jméno mé, mne přijímá...« vstupuje vychovatel do zvláštního poměru ke Kristu, zavazuje si Jej. Přijímá Krista. Přijímá Jej věrou skrze Církev. Přijímá Jej ve svátosti Oltární. Přijímá Jej však vpravdě také výchovou dítěte.

Učitelé katoličtí, toť vaše kněžství: Vaše moc nad tajemným tělem Kristovým a Jeho údy... On také dal jedny za apoštoly... jiné za pastýře a učitele, aby, za účelem zdokonalení věřících konali službu, aby vzdělávali tělo Kristovo (Efes. 4. 12.)

Výchova dítěte — veliká ctnost a zásluha, ale také: veliká oběť a odpovědnost: kdo s dítětem zachází, s Kristem zachází. Musí vás to naplnit úctou a bázni, ale také láskou a blahem.

Pod ochranou sv. Jana Bosko, v jeho duchu, v jeho stopách jděte svým povoláním tak blízkým kněžství, tak posvátným... Výchova je největší síla, kterou se provádějí nehlukné, pokojné, avšak vítězné revoluce: pokřesťanění. — V mešní oraci prosíme o tři milosti: abychom hořeli stejnou láskou jako sv. Jan Bosko. Abychom hledali duše. Abychom Bohu samotnému sloužili... Láska k Bohu, apoštolát povolání a výlučné oddání se svrchovanému Bohu — jistě nejkrásnější životní program.

Pane, dejž co chceš, a potom chtěj, co Ti libo...
K. Reban.

Maršál Foch - dělník ducha

Dr. St. Špůrek. — *Úspěch, jehož Foch dobyl v největší válce světa, nebylo jen výsledkem hojného válečného materiálu, děl, kulometů, letadel a vojáků, všech vnějších prostředků válečné brutality, nýbrž bylo především dílem činitelů mravních, rozsáhlého vědění, pracně získávaného celoživotním studiem a bohatou energií jeho nezlomné vůle.*

Foch nevěřil v genialitu, nýbrž v poctivou drobnou, osobní práci.

Díla Fochova, v nichž jsou shrnuty odborné přednášky Fochovy z Válečné školy, volají každého do radostné, tuhé práce a slibují úspěch upřímnému úsilí.

Díla Fochova mohou se státi školou moudrosti nejen pro mladé důstojníky armády, nýbrž pro každého, kdo nechce podlehnout v životním zápase, nýbrž chce splnit v světě svůj úkol, určitý mu Prozřetelností.

Maricourt nenadsazuje, dí-li, že »každý mladý muž by měl číst díla Fochova. Zdá se, že jsou příliš technická. Avšak za otázkami čistě vojenskými, na každé stránce nejednou se kmitne vůdčí myšlenka, která se dá obrátit na život, to znamená na jednu z nejdelších válek, v níž je poražen ten, kdo není vyzbrojen.«

Má-li člověk správně řešit obtíže, s nimiž se náhle setká v životě, musí mít již napřed mnoho vědomostí, mnoho přemýšlet.

Hned na počátku svých »Principů« dává si Foch otázku, je-li vůbec rozumné studovat pro případ války, lze-li spojit v logický celek slova: Škola a Válka, má-li na budově, kde koná přednášky, smysl nápis: Válečná škola. Neboť válka leží z překvapení a ze všech projevů síly, aby vzbudila hrůzu, kdežto škola a studium žije jen klidem, metodou, úvahou.

Leč právě proto třeba důkladné přípravy rozumové.

»Vážnost situace nenese s sebou ani světlo ani šťastnou improvizaci. Ba často se stává, že osvíceného ducha částečně mate. Proto třeba do boje jít s vědomostmi, chceme-li válku vésti, ano vůbec jí rozumět.« (Sauliol 21.)

Realita bojiště záleží v tom, že není studováno. Člověk tu dělá prostě to, **co může**, a používá toho, **co ví**. Proto, aby **něco mohl, musí vědět mnoho** a to **čebřě**.« (Princ. 5.)

»Aby člověk něco mohl dělat, musí mít vědomost, nebo: von Wissen zum Können ist immer ein Sprung; der aber ist von Wissen, nicht von Nichtwissen.« (Willisen. Princ. 9.)

Vědomosti, které odpovídají povolání člověka, mají kladný vliv na jeho charakter a na jeho pracovní výkonnost.

»Vědění zjednává brzy přesvědčení, důvěru, schopnost rozumného rozhodování, tvoří schopnost jednat, vytváří muže činu, v tom je rozvoj charakteru.«

»Zato naopak každý člověk, který cítí svou nevědomost nebo potřebu rady druhých, jest vždy nerozhodný a blízek malomyslnosti. Charakter zaujímá u válečníka beze vší pochyby první místo, ale kam může člověka přivést energie, není-li dosti poučen a nezná-li cíle, za nímž má jíti, a cesty, jež k němu vedou.« (Princ. 9.)

Úcta k povinnosti a ukázněnost mohou zachránit ještě národ, ale mají-li smysl pro povinnost a kázeň vésti k cíli, žádají vědění a soudnosti. (Princ. 9.)

Varujte se nastuzení!

Náhlym ochlazením těla vznikají různé choroby

Nemocem předejete,

když na výslovné lékařovo doporučení provedete masáž těla francovkou

ALPOU

Po masáži Alpu nastane mírný chlad, ale za chvíli se dostaví pocit příjemného tepla.

Dbejte, abyste při nákupu dostali skutečně Alpu.

**a exposice škol o provádění bran-
né výchovy na školách.**

**Zemská školní rada v Brně na
ní upozorňuje. Učitelé mají se jí
zúčastniti.**

**Jedná se o učebné postupy o ce-
lých partiích i o učebných jednot-
kách, diagramy, fotografie, po-
můcky pracované učiteli a žáky
i kupované, kresby a výrobky ho-
chů i děvčat v ručních pracích
a j.**

**Předběžné zprávy o způsobu o-
beslání výstavy jest zaslati do 20.
ledna 1938 na adresu Společnosti
pedagogického musea v Brně, Hu-
sova 12.**

PRAKTICKÝ UČITEL

Osnovy branné výchovy.

Ministerstvo školství a národní osvěty připravuje výnos o osnovách branné výchovy na obecných (ludových) a měšťanských školách a v jednoročních učebních kursech při měšťanských školách.

V návrhu se praví:

Národním školám náleží branná průprava mravní, nauková a tělesná od počátku povinné školní docházky až do jejího skončení, i když trvá povinně nebo dobrovolně přes 14. rok věku. Prvky branné průpravy mravní a naukové prostupují všechny učební předměty. Branná průprava tělesná se věnuje do tělesné výchovy; potřebný počet hodin se v ní věnuje cvičením ve volné přírodě.

Výcvik v pomocných a ochranných službách je povinný od 1. září toho roku, v němž žák dovrší 14. rok věku. Týká se tedy jen žactva jednoročních učebních kursů při měšťanských školách. Obstará se v hodinách tělesné výchovy a účastí žactva při poplachových a jiných cvičeních místních CPO. O úkolech CPO se však poučuje a ve výkonech pro potřeby osobní a školní protiletické ochrany se cvičí při složce a) i mladší žactvo všech postupných ročníků podle věku a chápavosti.

Branný výcvik, k němuž náleží také seznámení s používáním zbraně, je povinný teprve od 17. roku věku; není tedy úkolem obecných (ludových) a měšťanských škol.

Občanská nauka a výchova.

Nižší stupeň (v prvouce).

Při všech vhodných příležitostech jest posilovati lásku k domovině a k Českoslov. republice, úctu k prezidentu Českoslov. republiky a k odznakům českosl. státní svrchovanosti, zájem o čsl. armádu a o CPO v obci.

Nejprostší poučení a cvik v CPO (znalost poplachového signálu, spořádané vyprázdnění třídy, rozptyl žactva domů a p.).

Střední stupeň.

Poučování o bezpečnosti doma, ve škole a na cestách, zejména při

Má-li býti naše vědění správně užítkovánno, nesmí zůstatí v stadiu mlhavých představ, nýbrž musí vynikat jasností a přesností.

Foch je rozhodným nepřitelem »à peu près«, přibližného vědění, jež dovede říci jen skoro, ani možná...

Plá se důstojníka, v kolik hodin přijíždí náš vlak?

U 7 hodin, odpovídá tázaný.

Nikoli, pane, v 6 hodin 52 minuty, učí přesnosti generál. (Bugnet 115.)

Proto si vyhrazuje na konec, pokud možno, osobní prozkoumání a ověření daných informací. Nelze bezpodmínečně spoléhat na druhé: »Nespokojte se s tím, co vám bylo hlášeno. Jděte se sami podívat. Neptám se vás na to, co myslíte, řekněte mi, co jest!... Jsou tam události. Ty třeba vidět. Fakta trvají. Pouhým citem nic neodstraníte.« (Bugnet 96.)

Aby měl jasnou myšlenku a mohl ji jasně podat druhým, má ve zvyku psát na papír i obyčejné, všední problémy. Myšlenka a zrakový postřeh spíše se tak soustředí na jednu věc a zachovají logickou linii.

Přál si, aby to činili i lidé z jeho okolí. »Postupujte po pořádku. Já vezmu kus papíru a píš. Psaní je dobrý prostředek, jak vyhranit svou myšlenku. To ujasňuje. Opravdu, když člověk víc pohlíží na napsanou myšlenku, víc ji proniká, a pravda se mu objeví v jasnějším světle.«

Z chystané knihy »Maršál Foch« (Dr. Špůrek, Obořiště, p. Dobříš.)

PRO A PROTI

Na indexu

Uč. Budeč v Mnichově Hradišti si pozvala na schůzi básníka učitele Fr. Křelínu, který byl v minulém roce poctěn státní cenou. Ale nevedlo se tuze básníkovi v kruhu učitelském. Jak praví Český učitel: »Bouři nevole vyvolalo Křelinovo ujištění, že všechny školní učebnice budou přepracovány podle Pekaře, a sebevědomé prohlášení, že katolictví je dnes u nás na nezadržitelném postupu. — Básník Křelino, stěžoval jsi si, že jsi dán u učitelstva na index! Dokázal jsi nám, že se tak stalo oprávněně!« — Tak vida, už máme na indexu básníky. Podle našeho skromného mínění tohle nestačí. Doporučujeme uč. Budči v Mnicho-

vě Hradišti prostředek radikálnější. Na hranici! Se spisovateli a básníky to půjde sice těžko, protože u nás nejsou dobře vkořeněny indické zvyky o upalování, ale s knihami ano.

Jen se nebát! Vystrojit hranici a spálit všecek ten brak křelinovský, čepovský, durychovský a vůbec! Zůstane-li nám nakladatelství Volné myšlenky, Hašek a Machar, jsme v literatuře reprezentováni více než dostatečně. Pokrokový učitel vždy napřed v čistce našeho písemnictví. A když už, tož dokonale až do zblbnutí!

Okresní učitelské konference

Okresní učitelské konference byly opuštěny, ale jejich obnovení je v dnešní době, kdy má býti učitel informován o mnohých důležitých věcech (branný zákon), žádoucí. Nelze na trvalo trpět, aby okresní školní inspektoři referovali pouze ve schůzích jedné učitelské organizace, na níž se dostaví pouze zlomek učitelstva okresu.

Školský rozhlas - rodinný podnik?

Věstník učit. nár. soc. píše o školském rozhlasu: »Pokud se týká dětských besídek, jsou obdobou reklamních reportáží z »Rozhlasu mladých«, takže se zdá, jako by rozhlas za ně dostal ještě zapláceno. Když už se vysílají, měly by býti živé a mnohem zajímavější. I to však vyžaduje zkušených lidí. Ale hlavně mladé lidi. To znamená: lidi nové, schopné. *Manželky a sestry pánů z rozhlasu, jež jsou soustavně savorisovány* — a řada adeptů, odmítaných zpravidla proto, že »už je to obstaráno (chyby se hledají velmi snadno, to známe!), to jsou zjevy pochmurné.« — Nemáme příčiny nevěřit, že by tyto informace nebyly správné.

Veselá vojna

se vede mezi ŘSUMŠ a ústředními učitel-skými spolky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Patrně to všecko je přípravou k touženému učitelскому sjednocení.

Upozorněte indif. kolegy na »Věstník«!

dopravě, znalost výstražných znamení. Šetření dopravních a jiných značek.

Obrana vlasti: československá armáda a základní poznatky o ní. Hrdinné vzory, zejména z čsl. dějin; T. G. Masaryk a československá legie.

Heslo »Buď připraven«. Poplachový řád CPO naší školy; výcvik třídy. Návod k vlastní obraně při náletu. Základní poučení o CPO v obci.

Vyšší stupeň.

Šestý až osmý postupný ročník: Branné a občanské ctnosti na příkladech z československých dějin i z dějin světových, neodporují-li duchu československých dějin a demokratickým řádům československé republiky.

Šestý postupný ročník: Základy organizace CPO v obci; pohotovostní služba veřejná; domovní hlídky. Organizace třídy jako domovní hlídky. Náhlá poplachová cvičení třídy.

Sedmý postupný ročník: Československá armáda, její organizace, hlavní zbraně a jejich význam při obraně státu. Jak se trestá zrada a velezrada.

Jednotlivé pohotovostní služby v CPO v obci; domovní družstva. Náhlá poplachová cvičení třídy za různých situací.

Osmý postupný ročník: Všeobecná branná povinnost; povinná branná výchova.

Ochrana proti vyzvědačství a nepřátelské pronanadě.

Osobní protiletěká ochrana a jednotlivé pohotovostní služby CPO pro potřeby škol. Uplatnění při náhlých poplachových cvičeních celé školy za různých situací.

Jednoroční nálebný kurs při měšťanských školách: Československé spojenecké smlouvy.

Výcvik v jednotlivých službách CPO:

a) pro hochy, zejména v hlásné, spojovací a požární službě a v úkolech domovních hlídek.

b) pro dívky jmenovitě v samaritánské službě a v úkolech domovních hlídek.

Uplatnění při náhlých poplachových cvičeních celé školy za různých situací.

Pokračování.

K U R S Y A E X K U R S E

Ušem kursistům, přátelům a spolupracovníkům Prázdninových kursů Říšského svazu katol. učitelstva čl. ze srdce vyprošují hojných milostí v novém roce 1938.
Jan Kuncek.

Lyžařský kurs Zemského spolku katol. učitelstva o pololetních prázdninách. Zemský spolek katol. učitelstva spolu s Prázdninovými kursy připravily na Látku u Šumvaldu na sev. Moravě v Jeseníkách rekreaci pro učitelstvo a příznivce (místo oznámeného kursu ve Vsatských horách). Ubytování a stravování v chatě Klubu Čsl. turistů na Látku. Příjezd do Tatenic (na trati Zábřeh-Čes. Třebová) odpoledne 1. února, odjezd na saních na Lázek. Rekreace, lyžování (pro začátečníky zvláštní instruktor, odh. uč. J. Waiser) a sánkování (sánky vezměte s sebou) podle programu dne 2. až 5. února. 5. února odpoledne rozjíždění. Poplatek za ubytování a stravování i režijní příspěvek pro všechny dny od 1. do 5. února 125 Kč, zaplatí se až na místě. Přihlášky závčas a všechny informace u říd. uč. M. Šnyrycha, Šumvald, p. Tatenice.

IX. kurs prázdninový. Jednání přípravné postoupilo, takže po pololetí bu-

de možno již definitivně oznámit místo pro pořádání IX. kursu v zemi České. Branná výchova bude do programu zařazena se zřetelem k praktickému užití. Probrána bude organizace pobytu s začtvem v přírodě ve dne, večer, v noci, ve volné přírodě a pod stany. Prakticky se dále probere užití plynů v terénu a ochrana proti nim. O spolupráci byl požádán »Pracovní sbor lékařský« v Lutíně, který také vyšel ochotně vstříc. — Jak již bylo oznámeno, ústředním tématem jest »Demokracie — z milosti Boží«; z milosti Boží jsme, co jsme, a tedy i režim demokracie má pro nás katolíky trvání z milosti Boží. Jest zapotřebí vniknouti do všech otázek a předpokladů a zaujati stanovisko křesťana-katolíka. Cítíme, že ve školství působí socialismus velmi intensivně jak na kolektiv vychovatelů, tak i na celou strukturu výuky a výchovy a dopouští se velikých chyb na úkor katolicismu. Zde s naší strany přestává kritika pasivní a nastupuje aktivita. Dnes, kdy řady katolicky cítícího učitelstva rostou, jest třeba jasné orientace, a tou bude IX. prázdninový kurs v srpnu 1938. Veškeru korespondenci kursovni pošlejte na předsedu kursů J. Kuncka, Kojetín-Popůvky.

Dr. Richard Klimeš: Vzdělání jako základní pojem výchovy

Při plnění svého úkolu musí sice dbáti škola zákovy individuality, ale bylo by chybou, kdyby jí při tom unikala záková osobnost, která roste ve společnosti. Práci školní takto požadované naskýtá se 6 problémů: 1. problém kvality (z rozličné duševní struktury žákovské); 2. problém kvantity (z nestejného stupně žákovského nadání); 3. problém vývojové rychlosti (z nestejně rychlého vývoje duševních schopností); 4. problém učitelů (třídních a odborných); 5. koncentrace učiva; 6. problém životnosti (z poměru mezi školou a životem žáků).

b) mravní a náboženské.

Je tradičním úkolem školy učit — tedy vzdělání rozumu, ale i při tom musí býti mravní výchovy horlivě dbáno. Nejdůležitějším prostředkem mravní výchovy je školní kázeň. Život se s nikým nemazlí,

nebylo by tedy rozumné s dětmi se ve škole příliš mazlit. Dáti dětem plnou svobodu, dokud nemají dostatek mravních sil, aby jí dovedly dobře užívat, bylo by nerozumné.

Dalším prostředkem je vyučovací metoda. Požadavky pozornosti a koncentrace ducha, přesnosti a svědomitosti každého úkonu, dohled na slušnou úpravu písemných prací a přidržování k práci a vytrvalosti mají svůj výchovný význam ve stavbě charakteru.

Dále prostředí školské: poměr učitelů k žákovskému kolektivu a vzájemný poměr žáků v něm prokazují mravní výchově platné službu. Neosvědčují se pro výchovu příliš velké školy (přes 250 žáků) a přílišné roztrídování žáků podle nadání nebo jiných hledisk.

Pokud se týká náboženské výchovy, zdů-

razňují znovu její význam a poukazují na návrh Hadowův v Anglii, v jehož učebných osnovách stojí náboženská výchova v čele školního problému, nikoli jako předmět vyučovací, ale jako vyučování životní moudrosti, prostupující veškeré vyučování.

c) estetické je nezbytným doplňkem vzdělání rozumového a mravního. Některé předměty ve školním plánu slouží jí zvláště: kreslení, ruční práce, psaní. Má jí sloužit vše, s čím žák ve škole přichází do styku. Nejde tu o pouhé estetství, ale o potvrzení a chápání a tvoření ve smyslu obvyčejného života. Má smysl pro ně vyzařovatí z každého díla, jež žák ve škole tvoří stejně z úkolů početných jako slohových a z ručních prací výchovných, neboť proniká všude i tam, kde se nám zdá, že ho není. Smysl pro ně projevuje se stejně čistotou učeben jako čistotou všech písemných prací. Mělo by pronikat, slovní projevy žáků i tělesnou výchovu — v rytmice, tancích, cvičeních i sportu, na jehož usměrnění by mělo býti v dnešní době zvláště pamatováno.

2. Vzdělání a učitel.

Vzdělání učitelů jako vzdělavatelů je nejtěžší problém výchovy. »Dobrymi učiteli se nestáváme ani studiem nejlepších pedagogických knih, ani posloucháním přednášek, ani odbornými znalostmi z dětské psychologie, ba ani výkonem samé vychovatelské praxe. Opravdovým učitelem vychovatelem může býti teprve ten, kdo vychovává sám sebe, zakoušeje tak sám na sobě smysl plného lidství, zvláště ve chvílích tichého sebezpytování, kdy nahlíží do nejtajnějších koutů své duše s otázkou, zdali koná to, co žádá po jiných.« »Jakékoliv vzdělání učitelské bude vždy jen povahy přípravné a poskytne jen základy k dalšímu zdokonalování jak ve vědomostech, tak ve vlastnostech, kterých učitel potřebuje.« »Každý, kdož si volí učitelské povolání, měl by důkladně zpytovat, zda se k tomu hodí.« Autorita učitele netkví v jeho vědecké a metodické zdatnosti, ale

Při žádostech o definitivní místa uvádějte vždy v žádosti t. z. druhotné složky nárokové (na př. rodinné důvody, obtíže dosavadní služby atd.) Stává se často, že při stejném služebním stáří a při stejné kvalifikaci přicházejí právě tyto druhotné složky nárokové k platnosti. Nejsou-li tyto okolnosti v žádosti uvedeny, nemůže se jimi školní úřad zabývatí a místo v tom případě bude uděleno tomu, kdo se těchto složek v žádosti dovolával.

v hodnotě jeho mravní povahy.« Symbolem učitele zůstane obraz Sokratův, jehož celý život byl »starostí o smrt«.

3. Vzdělání, společnost a stát.

Vzdělání jednotlivců je zároveň vzděláním společnosti, kterou tito jednotlivci tvoří. Kulturní poustevnictví je za dnešních poměrů nemyslitelné. Vzdělání není jen povinností vůči sobě, ale i povinností sociální, a společnost má právo žádati po svých členech takovou míru vzdělání, aby rozuměli jejím kulturním hodnotám.

V této vzájemnosti individua a společnosti je třeba hledati vlastní smysl lidství a jeho kultury. Školský systém je jenom částí celkového vzdělávacího procesu. Tak zvané bezvědomé vlivy vychovávací jsou výchovně působivější než záměrně organizovaná výchovná zařízení vůbec a školská zvláště.

Velmi důležitým výchovným činitelem vzdělávacím je stát. Ve své kulturní funkci nevystupuje jako vládce, ale jako ochránce práva na vzdělání každého svého příslušníka.

Odtud se dochází k požadavku jednotné školy tak zřízené, aby vyhovovala rozmanitým kvalitám žákovského nadání a potřebám příštích občanů, kteří mají vidět ve svém státě podporovatele svého duševního růstu. Idea vzdělání vede od plného života individuálního k plnému životu národnímu, státnímu a všelidskému. **Akr.**

Přetěžování žactva

kh. — Jeden zjev je neustále předmětem pozornosti jak denního tak odborného tisku. Setkáváme se s ním na přednáškách v rodičovských sdruženích, v rozhovorech s rodiči, při četbě novin — všude. Je to přetěžování žactva. Třebaže ta otázka není pro obecné a měšťanské školy tak akutní jako pro střední školy, kde je nahromaděno daleko víc stížností, přece se nás také dotýká.

Jisto je, že přetěžováním žactva může se učitel prohřešiti velmi vážně. Poněvadž svědomí učitelů-katolíků má býti v této věci jistě hodně citlivé, musíme si uvědomiti, jak nejsnáze dochází k takovému prohřešení.

Dr. Štampach v díle »Vztah žáka a učitele« píše: »Učitel, nepřihlízející k ostatní veliké řadě vyučovacích předmětů, soustřeďující všechn zájem svých žáků

Činovní. Činovní mění se zásadně toliko změnou trvalého služebního působiště učitelova, změna ta nenastane tudíž, byla-li osoba učitelská ze svého trvalého působiště dočasně přikázána na jiné místo. Podle § 12. platového zákona čís. 103/26 Sb. z. a n., podle něhož jest spornou otázkou po rozumu § 8. učitelského zákona čís. 104/26 Sb. z. a n. ve spojení s § 76 zákona platového posuzovati, vyměřuje se totiž činovní podle služebních tříd a platových stupnic a podle obce, ve které jest trvalé úřední působiště úředníkovo. Jest tedy jedním z kritérií výše činovního obec, ve které jest trvalé úřední působiště úředníkovo (učitelovo) a má úředník (učitel veřejné národní školy) nárok na činovní určité výše teprve, stane-li se obec ta (resp. škola) jeho trvalým úředním působištěm. Důsledně může učitel pozbyti činovního určité výše teprve tehdy, pozbyl-li svého trvalého ustanovení na škole v určité obci, a nemění se činovní. je-li učitel jen dočasně přidělen z obce té na školu jinou anebo koná-li učitelství jen přechodně mimo školu, při čemž je trvale ustanoven a k níž organizačně přináleží.

na svůj vědní obor, ať tak činí násilně nebo nikoliv, zavinuje vadný stav ve školním prostředí.«

Je tedy dobře neustále kontrolovati i na národní škole svůj obor zájmu a regulovati jej stálým zřením na rozdílné individuality žáků. Konkrétně to znamená, že kreslíř přestane považovati jen to své kreslení za všechno a přestane dávat dětem tolik úloh, že pak na ostatní opakování nemají času, učitel počtář zredukuje svůj zájem na tolik, aby děti kromě počtů mohly ještě bez újmy na zdraví věnovati se na př. řečem atd.

Jestliže jsme spravedlivě uvedli jako první příčinu přetěžování učitele a nepokusili jsme se ani svádět vinu na osnovy ani na inspektory, nemůžeme si zatajiti, že — zní to snad trochu paradoxně, ale je to pravda — přetěžováním jsou vinni i rodiče.

Jak máme klasifikovati počínání ma-

minek, které kontrolují na př., ve které elementárce už toho mají děti víc probráno a pak si »došlápnu« na pana učitele, aby už také probíral trojkové součty, jak máme klasifikovati počínání maminek, které nutí často děti na studia, i když jsou nemocné nebo prospěchově nestačí — jen proto, že by se město zbořilo, kdyby dítě paní doktorové se zdrželo o rok na obecné škole — jak klasifikovati počínání inteligentních maminek, které děti od malička přetěžují vším možným: učí-li se jedno dítě na klavír, musí druhé taky i kdyby nemělo prsty na ruce, holčičky se musí učit rytmice, jezdit na kole kromě učení řečem a to všechno už ve věku, kdy psychologové se dohadují, je-li dítě dost silné na školní práci. Když má dítě ještě mimoškolní práce, které mu navalili jeho rodiče, pak není divu, že na všechno nestačí.

V jiných vrstvách zavinují rodiče přetěžování zase jiným způsobem. Nedají dítěti příležitost a klid k práci. Měl jsem na jedné škole žáka, jehož rodiče se divili, že dítě neprospívá a já jsem se divil, že ve škole jen spí. Dohovorem se všechno vysvětlilo. Dítě se mělo učit a spát v místnosti, kde se večer scházeli hosté, kouřili, hráli karty a pili třeba do půlnoci. A rodiče sami na to nepřišli, že takový život dítěti ani na těle ani na duchu neprospěje. Musím ovšem doznati, že se mi podařilo lehce zjednati nápravu. A kolik je jiných případů, kdy dítě musí jít po vyučování z práce do práce ne proto, že by vždycky rodiče byli tak chudí, aby si nemohli obstarat potřebnou sílu, ale že nemají dost pochopení, co dítě může, co je v jeho silách. V kolika domácnostech se může dítě, chodící do měšťanky, učit teprve večer, když se ve světnici nejvíc hovoří. Kolik dětí si tak kazí nervy z viny vlastních rodičů?

O tom, jak se mají děti učit, jak se má rozdělit vhodně volný čas po vyučování, aby se zabránilo jednostrannosti, potřebovali by rodiče hodně poučení v rodičovských sdruženích nebo i v jiných korporacích. Pak by bylo méně stížností do přetěžování žactva, které může vést ke

zničení svobodné vůle a mravní energie (dr. Lagneau), k vyčerpání duševních schopností (dr. Dally), k duševní bezvým-

znamnosti (dr. Fonsagrives), k přílišné dráždivosti (dr. Beaumetz) a k otupení rozumu (dr. Beckel).

Péče o zuby

Karel Pavlík. — Poznám jsem, že velká většina dětí jsou v ohledu péče o zuby velcí chudáci. Přicházejí sice do školy pěkně obličeny, umyty i učesány, botky mají vykartáčovány a pěkně vyleštěny, ale na zuby zapomněli — zdůrazňuji — skoro všichni. Rodičové ve shonu a starostech o chléb vzdější a děti proto, že se jim péče o zuby nestala trvalým zvykem a samozřejmostí pro celý život. Učily se sice o tom, a snad doposud umějí celé partie z tohoto tématu odříkati nazpaměť, ale to je vše.

Snad jse pozorovali i vy, že tak zvané »týdny« at už čistoty, pořádku, hygieny a jiné nepřinášejí ve své většině očekávaných výsledků. Podle mého mínění je to proto, že se namnoze provádějí skutečně jenom týden a pak se už zájem dětí odvádí a soustřeďuje k jinému tématu. Zde by méně bylo skutečně více. A co nejhlavnějšího — málo se dbá na praktický výcvik žactva a to po delší čas. Zapomíná se, že jen jim docílíme toho, aby se naučené úkony staly trvalými návyky samozřejmou potřebou v dalším životě.

Jak pečovat prakticky o zuby? Dělam to takto:

Když jsem zjistil v podrobných učeb. osnovách, že mám příští týden učit ve vlastivědě o zubech a péči o ně, rozhodl jsem se, že spojím k tomu obě oddělení (3. a 4. šk. r.) a že zavedu ve třídě novinku: »Týden péče o zuby«. Ale jak to připravit, jak vzbudit zájem? Na nějaké městské nebo pokusné škole by patrně udělali shromáždění všeho žactva a na programu by dali scény a výstupy se vztahem k danému heslu. Jistě by zařadili

do programu též proslov lékaře, který by pak provedl postupně prohlídku zubů žáků v jednotlivých třídách. To je ovšem »hudba budoucnosti« pro učitele na obecné škole v zapadlé dědině, která nemá vůbec lékaře — o školním ani nemluvě.

Letos jsem pěkně navázal na hru dra Drimla. »Budulínka boulí zoubek«, kterou nám potulní umělci sehráli ve škole. Jindy volím vhodný příběh. Zde je opět jedna mezera v našich čítáncích. Ve staré Jursově čítance byl článek o zubech. Nyní je čítanka přepracována Sulíkem a článek o zubech vypadl. Jak by učitel i žákům usnadnil práci pěkný článek o zubech, zvláště kdyby byl vhodný ke zdravotnímu usnadnění.

Modely jednotlivých zubů a chrupu k dispozici nemám, proto jsme si kromě obrazu a náčrtků obstarali skutečné zuby. Když žáci poznali části složení a druhy zubů, chrup dětský a stálý, prohlédl jsem v lavicích krajním žákům zuby, čemuž žáci z protějších lavic přihlíželi. Mezitím ostatní žáci si též zuby prohlíželi a určovali. Pravda, bylo při tom trochu rámusu, ale takového — řekl bych — správného, který nese užitek. Vtom hlásí jedno děvče: »Pane učiteli, Kilnarová má všechny zuby zhnílé.« Přišlo se na to, že mnoho zubů je nakažených nebo zkažených. To už byl konec hodiny. V hodině další si pak žáci s tabule okreslovali náčrt zubu. Před druhou hodinou vlastivědy bylo ve třídě živo. Žáci si prohlíželi zuby, několik jich přišlo ke mně s hlášením, že se jim zuby hýbají. Pomocí tenkého motouzu jsem několik zubů vytáhl těm, kdož o to žádali. Bojácní žáci viděli, že to nic není.

Pokračování.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Valná hromada Říš. Svazu katolického učitelstva koná se v Praze — patrně v klubu poslanců čsl. strany lidové (sněmovna) v sobotu 5. února o 9.

hod. dopoledne. V pátek odpoledne schůze výboru ŘS. Podrobnosti budou uvedeny na pozvánkách, které budou rozeslány 20. ledna.

Jihočeský odbor vstupuje do 20. roku svého trvání, které oslaví společně s naší republikou. Přetrvál leckterou těžkou chvílí, probil se neuznáváním, svou klidnou, plánovitou prací vykonal mnoho pro lepší budoucnost čsl. školy. I svůj jubilejní rok chce prožítí v této práci, ve které se spojuje úsilí o duchovní obnovu každého jednotlivce s dalším školením vědeckým i metodicko-didaktickým. Pololetní prázdniny mají býti věnovány kursu dějin českého písemnictví z kritického hlediska katolictví. Kurs bude ve dnech 3. a 4. února a řídí jej prof. P. Vraštil SJ z Prahy. Zveme upřímně všechno jihočeské učitelstvo. Přihlášky na kurs přijímá pí uč. M. Ratajová, Č. Budějovice, Třída čsl. legií 28. Připravujte si náměty a dotazy z dějin písemnictví na kurs.

Vánoce Jihočeského odboru ZSKU. Rok co rok schází se katolické učitelstvo jihočeské o vánocích k dvoudennímu sněmování. Ani loni nebyla tradice porušena. Na 60 učitelek a učitelů zúčastnilo se kursu ve dnech 28. a 29. prosince 1937. Vlastní zahájení bylo každého dne v kapli sv. Josefa. Oběd mše svatě provázena byla prvního dne společnou recitací některých liturgických modliteb, druhého dne koledami. Každého dne promluvil k účastníkům kursu Msgr. K. Reban. Ústřední myšlenkou kursu

bylo »Zásady činné školy v teorii a praxi«. Úvodní přednáška Msgra K. Rebana ukázala psychologické předpoklady činné školy. Zvláste její konstatování, že lidská duše je ve své podstatě aktivní, dávalo bezpečný fundament pro ostatní přednášky i pro všechno naše snažení o činnou školu. Kol. Podlešák ukázal mistrně, jak lze připravovat dětskou aktivitu na nižším stupni. O uskutečňování činné školy na středním stupni promluvil kol. Hroch. Velké množství přednětů přinesla důkladně propracovaná přednáška kol. Šmída, předsedy odboru. Závěr tvořil referát kol. Hrocha o tom, jak činná škola prospívá ukáznění a brannosti. Do odpolední schůze se dostavil zem. předseda prof. A. Novák a pí. ředitelka E. Věvodová. Prof. Novák promluvil pak na valné hromadě Jihočeského odboru o školských aktualitách. Práteleckým večírkem u spolkového stromku byl program prvního dne zakončen. Druhý den byl věnován cele kreslení na národní škole. Přednášel znamenitý odborník malíř — profesor E. Pitter ze státního učitelského ústavu. Odpoledne se konalo shromáždění laických katechetů, na kterém přednášel Msgr. Reban. Přednášky o ožehavých tématech z církevních dějin i o aktivitě žactva v náboženství ukazovaly bohatou znalost školského života i prostředí, kde se stýká působení katechetovo i učitelovo. Pobožností byl kurs zakončen. kh.

M I S T A • O Z N Á M E N Í • R A D Y

Příští číslo přinese obsáhlou pedagogickou přílohu Pedagogická přítomnost.

Velehradský prakticko - výchovný kurs pro ženy a dívky od 31. ledna odpo. o půl 5. hod. do 3. února 8 hodin s bohatým programem: Šťastné mládí. Besídky. Krása žen. Výchova dívky k manželství a mateřství. Vnitřní život rodiny. Rodina pro výchovu náboženskou, národní, brannou a sociální. Sociální ochrana rodiny. Moderní žena a dívka. Kongres žen a dívek v Paříži 1937. Vývoj duševních schopností. Výživa vůbec, v chorobě zvlášť. Slovácké výšivky, malovánky a zpěvy. Světelné obrazy. Ve volné chvíli příležitost k sv. zповědi. — Přednášetí budou universitní profesoři: Dr. Činek, dr. Hlouch, dr. Karlík, dr. Wiener, dr. Kolář, dr. Mikulka, MUDr. Müllerová-Daňková, dr. Svobodová, JUC Wienerová, PhC Melichárková, prof. Hájek, Hájková; učitelky: Dvouletá, Richtarová; učitelé: Pernička, Fajkus. Kněží: P. Alberti-Dokounil P. Pelikán, P. Pospíšil. — Kursovné 5 Kč. Strava a byt 40 Kč. Z nádraží autem za 3 Kč při více osobách. Kdyby byly závěje, pojedje se na saních. Tele-

fonujte z nádražní restaurace do kláštera na Velehrad (telefon č. 7). — Přihlaste se písemně co nejdříve farnímu úřadu na Velehradě.

Váš strom žaluje: »Jsem svědkem vašeho mládí, těšil jsem se s vámi. Z jara vléval jsem radost z mých květů, moje plody byly sladkým pamlskem.« Po celý rok jsem vám rozdával. Žaluji. Napadli mne nepřátelé, hmyz a houby. Vysávají mne. Jsem bezbranný a zahynu. Pomozte mi! Stojím tady v české půdě. Mým lékem je jen český »ORGANOL«. Zvlažte mé tělo jeho ozdravujícími proudy. Postříkejte mne »ORGANOLEM«. Bohatě se vám odměním. Slyšíte mě? S. O. S., pomozte mi »ORGANOLEM« z odborných závodů a družstev.

Rekonvalescent po chřipce pocífuje všeobecnou slabost a únavu; svaly jsou ochablé a nervy otupělé. Vykonavejme na výslovné lékařovo doporučení masáž francovkou Alpa. Masáží Alpa se krev dokonale rozproudí, svaly opět zesílí a nervy ku podivu osvěží. Zentejme se lékaři.

Hans Rohmer, Krkolomné lety. Vzpomínkv letce. Za 19 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze.

LITERATURA

Robert Pašek, Kreslením usnadnění čtení ve vojenské speciální mapě. Pro měst. a střední školy. Za Kč 4.80. Čsl. graf. Unie v Praze.

Dr. Antonín Osička, Anglicky v 50 lekcích. Za 22 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze. Velmi praktická učebnice angličtiny, hledící k běžné potřebě.

Dr. Konst. Miklík, Klíč k dobré literatuře. L. Kuncíř v Praze. Cena neodána. Seznam dobrých knih.

Jaroslav Durych, Toulky po domově. Lad. Kuncíř v Praze. 15 Kč.

Psychologie. Časopis pro teoretickou a užitou psychologii. Roč. III. Čís. 2-3. Ročně 20 Kč. Přináší článek M. Rostohana Vnímání a poznávání písmen v indirektním vidění a V. Chmelaře Vnímání tvarů v nepřímém vidění.

Fr. Merta, Úl. Cvičebnice čtení pro žáky I. post. roč. obec. škol. Schváleno. Za 8 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze 1937.

Roj. Časopis nových dětí. Ročně 10 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze 1937.

Vzhůru na stráž! Časopis věnovaný braně výchově mládeže. Měsíčně sešit za 2 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze. Škoda, že při propagaci brannosti se také nepokrytě v časopise propaguje Sokol.

Širým světem. Zeměpisný měsíčník. Ročně 52 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze. Represen- tační časopis přináší hojná poučení, jichž lze užití jako zeměpisné četby.

Stanislav Reiniš, Ze světa divočiny. 9 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze.

Jan Grmela, »Čokl, Minda a Tonda na zimních sportech«. Za 5 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze.

6. svazek revue »Archy« roč. XXV. vyšel s bohatým obsahem. »Archy«, dvouměsíčník pro literaturu, umění, kulturu a život, vychází za redakce P. Em. Masáka a nákladem Družiny literární a umělecké v Olomouci. Předplatné činí na rok Kč 36.30, na půl roku Kč 18.30. Jednotlivé svazky po Kč 6.30. Ukázková čísla zasílá administrace »Archy« v Olomouci, Wilsonovo 16.

První svazek Pedagogické encyklopedie. (Za redakce O. Chlupa, J. Kubálka a J. Uhera v nakladatelství Novina v Praze.) Dvoječíslem 19/20 byl ukončen I. sv. Pedagogické encyklopedie. Z řady hesel věcných zaujmou čtenáře zcela jistě články »Junák-skaut« a »Kartotéka« (dr. J. Hořejší), »Katechismus« (dr. J. Hronek), »Kázeň« (univ. prof. dr. Uher), »Kinomatografie« (doc. dr. A. Vašíček), »Klasifikace« (mín. rada dr. R. Neuhöfer a řed. J. Křivánek), »Knihovny, knihovnictví, knihovnické školy« (vl. rada dr. K. Randé, dr. Jan Šnobar a j.), »Koedukace« (univ. prof. D. Panýrek a

©

Dobrá rada odborníka

Dobrý psací stroj s elegancí, tichým chodem, dokonalou konstrukcí jsou přednosti zaručující vítězství novým psacím strojům

Prospekty a nezávazné nabídky
Společenské podniky,
Přerov, Masarykovo 16

J. Uher). »Koktavost« (univ. prof. MUDr. Seemann), »Koncentrace« (zem. šk. inspekt. dr. J. Dvořáček), »Kongresy pedagogické mezinárodní« (zem. škol. inspektor dr. B. Rak) atd. Z osobních hesel stojí v popředí pozornosti stať univ. prof. pražského dra J. Hendricha o J. A. Komenském. Prof. Masarykovy university v Brně dr. O. Chlup probírá velmi podrobně německého filosofa I. Kanta.

Markuš-Revay, Bukvar. Ruský slabikář. Stát. nakl. v Praze 1937. 4.80 Kč.

K. Chlad O. P.: Železničář Perazzo. Olomouc. Vítězové, roč. IV., čís. 10. Jeho život by byl zanikl, kdyby nebyl zapjat do horlivé služby Bohu a bratřím v lidství. Dekláral, že prostředí není jediným činitelem při svatosti, jak si to myslí ti, kteří ponechávají uskutečnění křesť. dokonalosti ře- holníkům a kněžím v domnění, že to pro ně není.

Posl. Boh. Stašek, Nový hospodářský řád křesťanský. Autor je u nás uznáván za předního průkopníka nového zdravého hospodářského řádu, který buduje na základě stavovské a nár. solidarity. Nakladatelství Vyšehrad (knihovnicka aktualit »Hovory dneška, jednotlivý sešit 2 Kč, řada 6 sešitů v předplacení za 10 Kč.)

V hodinách ručních prací **STAVTE MODELY LETADEL,** propagací prospějete našemu letectví.

OCHOTNÉ PORADÍ MASARYKOVA
LETECKÁ LIGA • CHRUDIM •

1000 levných knih. Seznam. F. Karafiát, Brno, Náměstí svobody 21.

Kupka J. A.: Skolni a vyučovací řád pro školy obecné, měšť. i pro třídy pomocné v zemi České, Moravskoslezské a Slovenské. Stran 202, velká osmerka. Rok 1937. Cena brož. výtisku 33 Kč, váz. 39 Kč. Naklad. A. Šašek, Velké Meziříčí na Moravě. Není to jen pouhý školní a vyuč. řád bez vysvětlivek. Ke Kupkovu »Řádu« netřeba sháněti zákonů, nařízení a j. příruček, neboť on sám doplnil »Řád« vykladem paragrafů, rozhodnutími Nejvyš. správ. soudu a úplným abecedním rejstříkem, aby učitel snadno a rychle porozuměl všem odstavcům a paragrafům hned z jeho knihy.

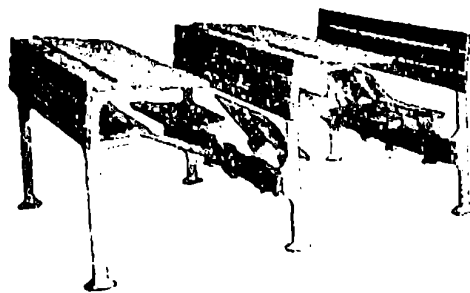
Obšil Jan, Doplnky k maturit. otázkám z dějepisu. Stran 51, velká osmerka. Rok 1937. Cena brož. výtisku 6 Kč. Naklad. A. Šašek, Velké Meziříčí na Moravě. Obšilovy Maturitní otázky z čsl. dějin a Doplnky k maturitním otázkám z dějepisu budou hojně žádány nejen studentstvem k maturitám, ale dobře upotřebí jich též učitelstvo škol obecných a měšť. i profesori při svých zkouškách.

Jarosl. Kratochvíl, Barcelona-Valencie-Madrid. Jeden z našich nejznámějších leg. spisovatelů navštívil letos v létě Španělsko a své zážitky ze zázemí i z front vydal právě v Lidové knihovně. Kniha má 150 stran a je za 10 Kč. pro členy Lidové kultury (Praha II., Jindřišská 29) za 5 Kč. — Kniha sympatizuje zjevně s vládním Španělskem, ale bystrý čtenář pozná i příčiny, proč je dnes ve Španělsku válka.

Jiřina Karasová, Tichá neděle. Tichá neděle je čisté umělecké dílo, neboť je upřímným a hodnotným projevem ducha vpravdě básnického. Cena 12 Kč. Nakl. L. Mazáč, Praha II., Spálená 53.

M. Jahn, Tichá dolina. Stran 320, 22 Kč. Nakl. R. Promberger, Olomouc.

Zajímavá novinka! **Emilie Vojvodová: Problém koedukace.** Obraz dějin koedukace, jejího vývoje a přítomného stavu. Knížka, kterou by měli mít v ruce všichni učitelé! Cena 5 Kč. Zaslá: Nakladatelství Společenských podniků Přerov, Masarykovo nám. 16.

KAREL GASCH
akc. společ.

SPECIÁLNÍ TOVÁRNA NA ŠKOLNÍ ZAŘÍZENÍ

Chodov
u Karl. Vará

ORGANOL stromům stejně
nutný jako slunce

PRO POSTŘÍK NEJLEPŠÍ, ORGANOL SPECIAL

VYRÁBÍ CHEM. TOV. **Romil, Blatná**

Casopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercya Christovogo, Boj, Brázda, Casopis českosl. obce učitelské, Casopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katholieke Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládeži, Komenický, Legio angelica, Lipa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar, najsv. srdca Isusova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ, Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajska zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr, pro grobnou práci v charitě, Skoln. měšť., Serafin, prapor, Střední škola, Svata Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník ÚSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učít. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter, Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení úř., učít. a zřiz. republ. strany.

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **HEZINA a SP., HUMPOLEC**
VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotné vsříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena výn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Pošlací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

1. ÚNORA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 11

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

Zemřel Fr. Mlčoch

U Praze zemřel sekční šéf mšano v. v. František Mlčoch. Jako vysoký úředník rakouského ministerstva přišel do Prahy po převratě a bylo mu zůstaveno, aby z ničeho zbudoval jeden z nejdůležitějších úřadů mladého státu. Jeho píli a ovšem jeho zkušenostem z Vídně můžeme děkovaťi, že se tento úkol podařil v době, kdy se mnozí domnívali, že není a nebude úřadu třeba a kdy se také skutečně úřadovat neumělo.

František Mlčoch dal plně své schopnosti do služeb republiky a později jako přednosta odboru národního školství vykonal těžkou a průkopnickou práci při budování státních škol. Ale zesnulý byl klidný Hanák a doba byla plna neklidu a boje, byl člověkem zbožným a věřícím a v módě bylo nadávat na církev a náboženství, byl opravdovým vlastencem a vysoký kurs měla internacionála.

Proto musel odejít tento budovatel do celkem méně významného oddělení církevního a prostě se mu nepřálo. Republika se mu za jeho služby neodměnila právě slušně. To mu zásluh neubírá a když dnes na něho vzpomínáme, nemůžeme jinak,

Učitel a kněz

K. H. — Všeobecným faktem se stává všeobecné odporování. Tak to napsal A. Hello v díle »Misky váhy«. Duch odporu a z něho pocházející rozdělení zachvacuje venkov stejně jako města, infikuje inteligenci stejně jako lidi prosté a dívá se z oken světových mírových a odzbrojovacích konferencí stejně jako z oken škol. Rozdělení postihuje víc přátele než nepřátele. Tak postihlo dva stavy, nad něž není bližších a které mají býti spojeny páskou nejintimnějšího přátelství: stav učitelský a kněžský.

Čím je kněz učiteli?

Mám před očima všechny svědomité a vážné učitele, ať patří organizačně kamkoli. Víím, jak u těchto vážných lidí je přímo hlad po něčem vyšším. Všední školská práce nemůže je uspokojit, i když jsou jejich pedanty. Poznávají, že ta práce není a nemůže být sama sobě cílem. Hledají výše. Nikdy tolik, zejména mladých, učitelů nemělo touhy po filosofickém vzdělání jako dnes. Ve filosofii hledají spočinutí. Jiní v buddhismu nebo podobných naukách. Musí to býti mučivý pocit nejistoty, který svírá tyto opravdové lidi. To, co oni hledají, katoličtí učitelé mají. Nepravím to s pýchou, ale s pokorou. — Vždyť je to Milost, která znamená mnohem víc, než filosofické systémy a východní pověry. A rozdělovatelé této Milosti, její služebníci jsou kněží. Proto si jich vážíme, proto je milujeme.

Množství didaktických novinek je druhé charakteristické znamení naší doby. Kolik učitelů se dovede ve všech těch reformách a reformních snaženích spolehlivě orientovat? Vždyť často nejde jen o praktický posudek reformy. Jde o mravní důsledky celého komplexu reform, jde

CHŘIPKU vdechujeme!

Ano, chřipka vniká ústy a dýchacími ústroji do těla. Když se jednou zahnízdila, lze se jí těžko zbavit. Proto je nutno pečovat dobře o ústa a dutinu ústní.

Činíme nejlépe, kloktáme-li vlažnou vodou, do které jsme přidali několik kapek francovky

ALPA

Je to výborný desinfekční prostředek.

Také vdechování nezředěné Alpy má blahodárný účinek.

Zeptejme se lékaře!

Dbejme, abychom při nákupu dostali skutečně Alpu.

Osnovy branné výchovy.

Vlastivěda.

Orientace v terénu podle značek, význačných jednotlivostí, přírodních zjevů i podle kompasu a mapy na vycházkách.

Pozorování obce, okolí a domácího kraje i se zřetelem k CPO a k obraně.

Oceňování krás, památek, výsledků práce a všech předností domova a vlasti v posilování lásky k domovu a k Československé republice.

Výběr obrazů z domácích dějin i se zřetelem k branné výchově.

než prositi Pána Boha, aby on byl štědrým odplatitelem člověku poctivému, který na tomto světě došel spíše nevděku. — O. v p.!

o cíle, kam mnohé novinky třeba zastřeně směřují. Kdo může dáti učitelstvu tuto duchovní správnou orientaci? Katolickému učitelstvu ji dávají kněží. Dr. Beneš, dr. Braito, dr. Habáň jsou kněží, za jejichž přednášky by se nestyděli ani nejzarytější naši odpůrci. A tito kněží s řadou jiných přednášejí v našich kursech

Každý odbor má svého duchovního rádce. Co ten pro odbor znamená, vědí naši členové. Jsme šťastni, že se zdárně vyvíjí spolupráce učitelů s kněžími aspoň na malém úseku, který jsme zahájili. Budeme v ní pokračovat a úsek rozšiřovat.

P. Vojtěch Marzy †

5. ledna 1938 pochován v Novém Městě na Moravě člen Krajinického odboru Spolku katolického učitelstva novoměstského P. Vojtěch Marzy, katecheta, nadšený orelský pracovník a organisátor. Narodil se dne 21. 9. 1882 ve Vatině u Města Žďáru (odtud jeho literární pseudonym Vatinický). Po otci, učiteli a pozdějším řediteli měšť. školy, zdědil pílí a svědomitost v povolání, nadšení a houževnatost v opravdové práci pro církev a národ.

Knězem se stal 30. července 1905. Jako kaplan a katecheta působil v Rousínově a Rousínovci.

R. 1907 založil v Rousínově tělocvičný spolek, s nímž se zúčastňoval prvních veřejných cvičení orelských. Když nám jednou líčil, jak se těžko bojovalo s tehdejšími názory o oprávněnosti kněze zakládati katolické tělovýchovné spolky, co vše se překonalo při prvním společném veřejném orelském cvičení v Kroměříži (5. 7. 1908) a při prvním zemském sletu Orelstva ve Vyškově (5. 9. 1909), jak skvělé cvičební výsledky a ukázněnost orelských čet přivedily nakonec i uznání nepřátel, poznali jsme, co znamená pro národ nadšená, poctivá a nenáročná činnost skromného sluhy Božího.

Za světové války byl P. Marzy polním kurátem, upřímným přítelem vojáků jeho péči svěřených. Svůj vojenský úkol plně pochopil i po převratu, v nebezpečném roce 1919, kdy se Maďarsko pokusilo vpádem odtrhnouti Slovensko. Orelští dobrovolníci se tehdy postavili do řad obhájců ČSR. P. Marzy byl velitelem »Strážného oddílu«.

Z Rousínova přišel P. Marzy do Brna, které jej zahrnulo organizační prací orelskou, družstevní a politickou. Pracoval do úmoru, odpočinku si nedopřál a snad to mu podrylo zdraví. V domnění, že čisté, horské podnebí mu lépe poslouží, dal se přeložiti do Nového Města na Moravě. Ale neokřál.

Vzorné bylo i jeho učitelské působení. Popřevratové pokrokové proudy vychovatelské neměly vlivu na žulový základ jeho náboženské opravdovosti. Mládež k němu lnula. Jí věnoval poslední své síly, když jej těžká choroba poutala na lůžko a konečně přinutila předčasně odejti do výslužby.

Teskně se loučilo Horácko s krajanem, který, posuzuje úkol člověka, říkával, že je hercem v rukou Božích. Nechtěl jej tedy Pán odměnit za výkon, který se snažil vykonati dobře.

Fr. Pospíšil.

Pro učitelské praktikanty

§ 7. výnos ministerstva školství a nár. osvěty ze dne 19. 7. 1935, č. 92.252-1 stanoví:

»Bezplatnému učitelskému praktikantu může býti, osvědčí-li nemajetnost vlastní a osob, na něž je ve své výživě odkázán, povolena výpomoc až do výše příslušného tříměsíčního praktikanského příspěvku.«

Zemská školní rada moravská vydala k tomu dne 20. 12. 1937, č. 75.770, pokyny, z nichž uvádíme:

Učitelští praktikanti, kteří se hodlají ucházet o výpomoc, buďtež upozorněni, aby předložili okr. škol. výboru po nastoupení školní služby náležitě odůvodněnou žádost, opatřenou kolkem 5 Kč. V žádosti je třeba uvést zejména:

1. Zda žadatel působí v bydlíšti rodičů svých, příp. osob, na něž je ve výživě odkázán, či na jiném místě. V případě tomto nechť označí,

2. jaká je vzdálenost jeho působiště od bydlíště jeho rodičů, jaké jest vlakové nebo jiné spojení,

3. zdali je nucen pro vzdálenost nebo pro nedostatek vhodných dopravních

prostředků bydleti a stravovati se ve svém působišti,

5. jaké výlohy mu tím vznikají na cestném, stravném a nájemném, vše vyjádřeno v měsíčních částkách jednotlivě i úhrnně.

6. Žadatel ke své žádosti připojí řádně vyplněné a příslušnými úřady potvrzené vysvědčení o rodinných, majetkových, výdělkových nebo důchodových poměrech rodičů a o své vlastní nemajetnosti.

Dokud nebudou vydány zvláštní formuláře, lze užívat buď formuláře vysvědčení nemajetnosti vysokoškolských studujících, vydaného stát. nakladatelstvím pod čís. 918 z roku 1935 anebo tiskopisu na žádost za osvobození od školného. Vždy však musí býti ze žádosti, dokladů nebo průvodní zprávy patrné, jaký je majetek rodičů, jaký je poslední zdanitelný jejich roční výdělek nebo jiný příjem dle posledního berní správou nebo jinak hodnověrně zjištěného stavu a samozřejmě i počet ostatních dosud nezaopatřených jejich dětí s udáním jejich jmen, stáří, event. školy, kterou navštěvují.

F. P.

Dokončení.

Péče o zuby

V hodině jsme na to navázali a učili se o tom, proč se zuby kazí a jak máme o svůj chrup pečovat a to kladně i záporně. Na konec jsme učivo shrnuli takto:

»Zdravých zubů potřebujeme nezbytně ke kousání a rozměňování potravy, dále nám slouží ke správné řeči a jsou nám k okrase. Abychom si je co nejdéle uchovávali, dbejme těchto pravidel:

1. Denně, nejlépe večer, zuby očistíme kartáčkem a vodou! (Občas zubní pastou.)

2. Po každém jídle ústa vypláchneme vodou!

3. Jezme jídla prostá, řádně solená, ale málo kořeněná! Málo cukroví, za to hodně zeleniny a ovoce.

4. Zbytky jídel odstraňujeme ze zubů parátkem dřevěným nebo brkovým! (Ni-

kdy jehlou, nožem a pod.)

5. Nekousejme tvrdých věcí, jako ořechů, pecek a p.!

6. Nestřídejme horká jídla nebo nápoje se studenými a opačně!

7. Občas si zuby prohlížejme a s nakaženým zubem jděme ihned k lékaři nebo zub. techniku. Hnis ze zkaženého zubu může býti zanesen krví do celého těla a způsobiti těžká onemocnění.

S těmito pravidly se musejí děti seznámit tak, aby jim plně porozuměly a dovedli je řádně odůvodnit. Protože péče o zuby není možná bez znalosti stavu zubů, dal jsem žákům ke konci hodiny návod, jak si každý z nich udělá povinně zápis o svých zubech. Také jsem hned určil den, kdy mi všichni žáci zápis odevzdají. Zápis jsem sestavil takto:

Zápis o zubech.

Jméno žáka.

Stáří žáka:

Datum zápisu:

	vlevo		vpravo	
nahore	8 7 6 5 4 3 2 1		1 2 3 4 5 6 7 8	
dole	8 7 6 5 4 3 2 1		1 2 3 4 5 6 7 8	

Návod: Číslice značí zuby, které by v ústech mohly být. Zuby, které v ústech skutečně jsou, poznačí se kolečkem okolo číslice. Zuby mléčné jednoduchým, zuby stálé dvojitým, nakažené poznačí se plným kroužkem, zaplombované prázdným kroužkem, stálý zub, který byl vytažen, poznačí se přeškrtnutím čísla zubu křížkem.

Celkem mám zubů —.

Z toho nakažených —, zaplombovaných —.

Zubů mléčných mám —, z nich je nakažených —.

Zubů stálých mám —, z nich je nakažených —, zaplombovaných —, vytržených —.

Při tom též třeba žáky poučiti, kdy které zuby narůstají. Nikdo z nich neví, že první stálá stolička (č. 6) narůstá už dětem v 6. roce. Má velkou důležitost pro vytvoření správného chrupu, neboť — lidově řečeno — ukazuje ostatním stálým zubům, které později vyrůstají, jak se mají stavět do řady podle ní. Věděl jsem, že děti na správné vyplnění zápisu samy nestačí a že budou potřebovat pomoci rodičů nebo sourozenců. To bylo také hlavním účelem zápisu: obrátiti pozornost rodičů ke stavu zubů svých dětí. Toho také bylo, jak uvádím dále, plně docíleno. Učitel se má vždy snažiti, aby využil každé příležitosti pro styk školy s domovem. Nuže, zde příležitost byla. Děti přinesly domů nejen zápis, ale též vzkaz od učitele a zase naň přinesly učiteli odpověď od rodičů. Bylo radostno pozorovati, s jakým zájmem děti vykládaly; co říkal tatínek nebo maminka, kdy půjdou se zuby k lékaři atd. — Tím se získají škole přátelé a to i tam, kde rodičové zrovna škole

nebo učiteli nepřejí, neboť vidí zájem učitele o jejich děti a mohou aspoň částečně pozorovati výchovnou práci školy.

Když děti donesly vyplněný zápis (jen čtyřem jsem jej pomohl vyplnit ve škole), zkontroloval jsem u některých žáků jeho správnost a nařídil jsem všem, aby si příští týden do hodiny občan. nauky a vých. přinesli svůj kartáček na zuby, dřívko a brk.

Nato jsem si zpracoval ze zápisů 32 dětí devíti- a desítiletých přehled o stavu zubů žactva celé třídy.

Všichni žáci mají dohromady 675 zubů, jeden žák průměrně 21 zubů. Z toho je nakažených 163, zaplombovaných 13.

Z celkového počtu je zubů mléčných 242, z nichž je nakaženo 141, zubů stálých 433, z nich 13 zaplombovaných a 22 nakažených. Jeden žák má již 3 stálé stoličky vytažené a jeden má 4 stoličky stálé tak zkažené, že se již nedají ani zaplombovat (byly obklopeny zkaženými zuby mléčnými). Pouze dvě žákyně mají všechny zuby zdravé. Dále jsem zjistil a rodiče na to upozornil, že čtyřem žákům vyrůstající stálé zuby silně vybočují, neboť jim stojí v cestě zuby mléčné.

Pozoruhodné a přímo zářející je číslo nakažených zubů stálých (zaplombované zuby mají hlavně žáci 2. odd., kteří již loni byli o šetření zubů poučeni). Nakažených 22, zaplombovaných 13, vytažené 3, dohromady 38 předčasně zničených zubů, jež by měly sloužiti ještě alespoň 40 let. A kolika zubům hrozí ještě zkáza v krátké době, neboť jsou obklopeny páchnoucími, hnijícími zuby mléčnými. Neuvědomělost a netečnost většiny rodičů v této věci je přímo hrozná. Lékařská přednáška se světelnými obrazy by jistě prospěla. (Co dělají osvětové sbory?)

Do stanovené hodiny občan. nauky donesly kartáček na čištění zubů všechny děti. I ti nejhodnější jej měly, ač jsem byl rozhodnut, že jim jej darujeme. Donesl jsem si také kartáček, pastu a sklenici a ukázal jsem dětem, jak se správně čistí zuby. Někomu se to snad bude zdát nemístné, ale kdo má děti naučit čištění

zubů, když rodiče to nedělají a snad to ani neumějí? Pak si čistili zuby žáci. Pěkně na čtyřikrát: přední plochy na levé straně, pak na pravé (kartáček se pohybuje shora dolů, aby jeho žíně vyčistily zuby i s boku). Nato se ústa hodně otevrou a skloněným kartáčkem se čistí vnitřní plochy spodních zubů, vztyčeným zase vnitřní plochy horních zubů. Jak se ústa vyplachují, kartáček očistí, to všechno musejí žáci nejen slyšet a vidět, ale také sami hned dělat a ve všech těch úkonech se cvičit, aby je mohli doma provádět. Tak škola získá vliv a nesporně velkou zásluhu o všeobecné zvýšení úrovně občanstva, neboť od dětí se pak učí ostatní členové rodiny.

Děti si též podle mého návodu řezaly z dřívěk a brků parátka. Každý si zhoto-

vil na tvrdý papír nápis: »Nezapomeň denně kartáčkem očistit zuby« a podob. Pravidla »Péče o zuby« se žáci doma naučili nazpaměť a dali se rodiči vyzkoušet. V kreslení jsme kreslili zubní kartáček skřížený s pastou, chlapci v ruč. pracích modelovali zuby. V následujících týdnech jsem se občas kontrolou přesvědčoval, zda se žáci doma řídí pravidly »Péče o zuby«. Horlivé jsem pochválil, nedbalce pokáral, bojácným dodal odvahy. Záleží na učiteli, aby zájem neochabl.

S výsledky celé akce, ač nejsou stoprocentní, jsem spokojen. Skoro tři čtvrtiny dětí z mé třídy si pravidelně denně čistí zuby, devět dětí v posledním týdnu bylo plombovat a trhat zuby a několik se jich ještě chystá.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Podkrkonošský odbor konal členskou schůzi 12. prosince 1937 v Nové Pace. Promluvil duch. rádce dp. Bartoš: »O víře«. Zmínil se o Církvi katolické a jiných církvích křesťanských a vytkl zejména rozdíl v obsahu víry; jiné křesťanské církve uznávají pouze Písmo svaté, jež si volně vykládají, proto je dnes křesťanských věr několik set, kdežto víra katolická má zdrojem nejen Písmo svaté, nýbrž i tradici, podle slov Kristových: Jděte a učte! Tradice byla pak zaznamenána v knihách žáků apoštolských, církevních otců, církevních učitelů a prvních papežů. Má tedy Církev katolická celou víru, Písmo sv. i ústní podání. Dále uvedl dp. naši zásadu: Bludy potíráti, ale csohy milovati. — Církev není nesnášenlivá. Konečně zdůraznil potřebu žítí podle víry. Potom přednášel milý náš host, známý český grafik, prof. Karel Štika: »O moderním výtvarném umění«. Objasn timerve pojem umění, jeho subjektu a objektu, t. j. umělec a okolní svět, který umělec v sobě přetvořuje, jež oba jsou ve stálém vzstahu, k tomu přistupuje citové rozpoložení a to více než rozumové úsilí a právě cit nás zajímá na tvorbě umělcově. Je rozdíl mezi uměním, jež chápe vnější svět, realitu, nebo vnitřní svět umělcův, vysněný. Deset umělců dělá jednu podobizu a přece bude jiná podle různého poměru mezi objektem a subjektem. Realita může býti v nadměrném zastoupení proti fantazii umělcově, v popisném realismu příroda je v přesile, nebo příroda dává jen podnět, umělec sám ji domyslí uměleckým

rozhodnutím a vzdálí se od přírody, přetvoří ji, tu fantazie vzrostla nadměrně. Zřídka je toto dvojí složení, příroda a fantazie, v rovnováze. Toto výjimečné postavení mají díla klasická, díla velké harmonie, ať se vyskytnou v kterékoli době. — Oceniv vřelými slovy umění ryzí gotiky, jež vyniklo nad ostatní i v oboru spirituálním, přešel pan přednášející k umění modernímu v užším smyslu, t. j. k uměleckým směrům poslední doby. Realismus je první revoluční hnutí v 1. polovici 19. stol., nevolí už skutečnosti neviditelné, jako gotika, nýbrž viditelné, aby ukázal, jak skutečnost je malebná. Dále postupuje naturalismus, který vybírá skutečnosti drsné, až nechutné. Krajinářský realismus se pak stupňuje v umění, charakterisovaném krásnou barvou (u nás na př. Ant. Chittussi, školený ve Francii). Vlastní stupňování tohoto umění je v impressionismu (zakladatel Ed. Manet), charakterisovaném požadavkem vzduchu a světla, kouzelnou atmosférou; umělci, malíři nálad, malující štětcem uvolněnějším, přinášejí nový prvek, život, bezprostřední pohyb, skladbu fragmentární, ze zlomků, jež však působí sourodě a v komposičním klidu. Z impressionismu vyrostla naše umělecká generace. Proti impressionismu stojí expressionismus. Malíři tohoto směru dávají přednost vnitřnímu vidění, vnitřnímu světu, subjekt si vyhrazuje uplatnění. Tyto hlavní umělecké směry vysvětlil p. přednášející svými výstižnými, umělecky zanácenými slovy, poznamenav, že tím ovšem nejsou vyčerpány všechny směry moderní-

ho umění, neboť umění se mění dále. Po své krásné přednášce ukázal p. prof. Štika obrazy, charakterisující umělecké směry, o nichž právě mluvil. Přednáška vzbudila živý zájem a velmi dobře splnila svůj informační úkol. — **Příští schůze bude se konati podle usnesení poslední členské schůze v Jilemnicích (v Lázních) dne 13. února.** Přednáška dp. Bartoše o jeho pouti do Svaté země bude provázena světelnými obrazy. Služby Boží v Jilemnicích v 8 hod. (mše sv. s kázáním) a v půl 10. hod. druhá mše sv. Zúčastněte se co nejhojněji! —S.—

Brněnský odbor konal 9. prosince 1937 valnou schůzi. Jednatel, odb. uč. Vlad. Klement, přednášel velmi poutavě o své cestě, kterou podnikl v srpnu 1937 po Maďarsku a Rumunsku. Obsáhlá zpráva jednatele, pokladníkova i revisorů účtů byla schválena. Odbor má nyní 90 členů. — V listopadu — před projednáváním státního rozpočtu — požádal výbor přímo ministra Šrámka a Dostálka, aby podporovali v min. radě náš požadavek o zvýšení přestupového přídavku učitelstva měšťanských škol. Min. Dostálek odpověděl dopisem ze dne 15. listopadu 1937: »... račte býti ujištěni, že s rozhodností ujmeme se Vaší spravedlivé věci, v níž nás máte za sebou.« — Rádi přijímáme tento cenný příslib. — Potom jednatel ohlásil že pro příští období jednatele funkce nepřijme a poděkoval členstvu za důvěru. Po dobu svého jednatele úřadu (sedm let) mimo schůze, kurzy a vlastní přednášky zpracoval obšírný elaborát o protikatolickém duchu učebnic pro interpelaci poslaneckého klubu lidové strany. Zasloužil se plně o zdar našeho odboru. S velkou lftostí byla přijata jeho resignace, neboť jím odchází jeden z nejschopnějších členů našeho výboru. — Bylo nutno provésti některé změny ve výboru; aklamací byl zvolen jednomyslně nový výbor: Předseda odb. uč. Ant. Kolek z Rosic. Místopředseda odb. uč. Vlad. Klement. Jednatelka odb. uč. Matylda Treglerová. Pokladník odb. uč. Vojtěch Vácha. Členka výboru uč. Marie Friebová. Náhradnice: uč. Marie Krčmová a uč. Bož. Heuslerová. Revisorky: uč. Lud. Klementová a uč. Vlasta Votavová. Tím byla valná schůze skončena. M. T.

Jihočeský odbor uspořádal dne 31. října besedu, jejíž program byl scelen ústřední myšlenkou »Kněz a učitel«. Souběžné ideál-

ni úkoly obou povolání výstižně tlumočil program: 1. Karel Doubravský: Kněz. Báseň, věnovaná vdp. duch. rádcí K. Rebanovi. 2. »Za očistu školy«. Z »Alpského faráře«. 3. J. Vrchlický: Varhany. Melodram. (Zhudebnila pro odhor sl. uč. Rambousková). 4. Učitel a kněz. Proslov p. uč. K. Hrocha. 5. J. Vrchlický: Balada o zpívající studánce. 6. Mendelsolm-Bartholdy: »První fialka«. J. Kříčka: »Hvězdička«. Sólové písně sl. prof. Vaelíkové. 7. Výňatek z »Hranice stínů« od Čepa. 8. Karel Doubravský: »Učitel a kněz«. Báseň věnovaná jihočes. odboru. 9. Výňatek z Raisových »Zapadlých vlastenců«. — Část zábavná: 1. Učitel a dítě v humoru. 2. Národní písně. Tato beseda znovu potvrdila srdečné ovzduší jihočes. odboru a spojila kněze i učitele vzájemným poznáním a úctou.

Příbramský odbor konal v neděli 9. ledna 1938 schůzi v Berouně v hotelu »U tří korun«, na níž referoval o novém školním a vyučovacím řádu p. vrchní školní rada zemský školní inspektor dr. Jos. Štěpánek. Schůze zúčastnilo se přes 100 učitelů, učitelek, profesorů, kandidátů ze Sv. Jana a duchovenstvo. Svou návštěvou nás poctil též pan okres. školní inspektor v. v. J. Reindl z Benešova a kol. odbor. učitel Sahula z pražský odbor katol. učitelstva. Svou nepřítomnost omluvil zemský předseda prof. A. Novák a ckres. škol. inspektor hořovický a berounský J. Jůna. Kandidáti učitel. ústavu ze Sv. Jana pod skalou zapěli za osvědčeného řízení sbormistra prof. Růta řadu mužských sborů. Vzorové vedení schůze bylo v osvědčených rukou obětavého školského brafra cvič. učitele Fr. Kováře. Schůze byla opět radostnou vzpruhou katol. učitelstvu podbrdského kraje, které se těší opět na shledanou v polovici května t. r. u příležitosti pouti katol. učitelstva na Sv. Horu s přednáškou prof. Švejcara z Plzně. — Meri.

Kyjovský odbor koná v neděli dne 13. února 1938 o 9. hod. dopol. v obvyklé místnosti »U Kotků« v Kyjevě výroční valnou hromadu. S potěšením konstatujeme, že nás v odboru přibývá. Po prázdninách se přihlásilo 10 nových členů. Jistě pěkný počet na tak malém okrese. Kéž by byli všichni dobrého srdce a pevné vůle. Dostavte se do schůze všichni v zájmu našem a dokumentujme takto společně svoji ukázněnost k našemu odboru. Ať nikdo nechybí!

M Í S T A • O Z N Á M E N Í • R A D Y

Duchovní cvičení ve Stojanově. Únor: 7.—11. jinoší z čsl. Orla. 14.—18. dívky z Omladiny. 21.—25. ženy ze Svazu. Začátek vždy v pondělí večer, zakončení v pátek ráno. Poplatek 60 Kč. Přihlášky přijímá Papož. kolej T. J. na Velehradě.

Učitelstvu politického okresu Uherský Brod. Museum J. A. Komenského v Uh. Brodě vzdává uctivé díky učitelstvu okresu uhersko-brodského, bojkovského a valašsko-klobouckého za peněžní dary, zaslané musejní společností v Uh.

Brodě na zakoupení knihovny T. G. Masaryka.

Váš strom žaluje: »Jsem svědkem vašeho mládí, těšil jsem se s vámi. Z jara vléval jsem radost z mých květů, moje plody byly sladkým pamlskem.« Po celý rok jsem vám rozdával. Žaluji. Napadli mne nepřátelé, hmyz a houby. Vyssávají mne. Jsem bezradným a zahynu. Pomozte mi! Stojím tady v české půdě. Mým lékem je jen český »ORGANOL.« Zvlažte mé tělo jeho ozdravujícími proudy. Postříkejte mne »ORGANOLEM.« Bohatě se vám odměním. Slyšíte mě? S. O. S., pomozte mi

»ORGANOLEM« z odborných závodů a družstev.«

V době zvýšeného nebezpečí chřipky věnujme zvýšenou péči svému zdraví. K vyplachování úst a ke kloktání použijeme vlašné vody, do které jsme dali několik kapek francovky Alpa, která desinfikuje sliznice dýchacích cest. Také velmi dobře působí vdechování nezředěné francovky Alpa. Masáže Alpou otužují a sílí tělo. Činí organismus proti nákaze a nachlazení odolnějším. — Zeptejme se lékaře! Francovka Alpa se prodává pouze v uzavřených lahvičkách, opatřených plombou.

LITERATURA

Dr. J. Vrchovecký: Masaryk a náboženství, vydaly Společenské podniky v Přerově. Každého upřímného syna našeho národa zajímá stanovisko Masarykovo vůči náboženství. President byl pro náboženství, což dokazují jeho výroky. Z této knihy četné výroky hodily by se i do učebnic. Dílo poskytuje bohatý materiál pro přednášky. Cena brož. 15 Kč, váz. 25 Kč.

Vlastivědný časopis »Mojmírova říše« ukončil právě 5. číslem polovici svého prvního ročníku. Otištěno v něm bylo 26 delších článků a 49 drobných zpráv. Obsah zajímá jistě každého katolického učitele i kněze, stejně jako studenty, zajímající se o dějepis a přírodu. Pro další čísla je připraveno mnoho poučných článků ze všech oborů vlastivědy a to od různých autorů. Časopis byl přijat velmi sympaticky veškerým naším tiskem, je však nutno na něj upozorňovat stále, hlavně v řadách učitelských. Přihlašujte se za odběratele u administrace v Nákle, dosud vyšlá čísla budou každému ochotně zaslána. Celý ročník »Mojmírovy říše« bude pěkným svazkem zajímavé četby, v níž najdou učitelé mnoho dobrých témat k vyučování vlastivědnému.

Dr. Prokop Švach O. P., Dary Ducha sv. Olomouc, 1938, Edice Krystal. Stran 160, cena 12 Kč. Kniha Švachova je opravdovým obohacením a přínosem pro katol. českou theologii. Když roste zájem o duch. život, nemožno se obejít bez důkladné znalosti této stěžejní otázky, totiž způsobu, jakým působí Bůh intimně a tajemně v duši, když si ji zpracovává pro sebe. Přeje-me této knize, aby po ní sáhly přemnozí, aby se mnohým stala tato kniha zdrojem velké duchovní radosti a bohatého duchovního světla.

Souborné vydání Spisů T. G. Masaryka v levném sešitovém vydání zahájilo právě naklad. Čin stěžejním dílem presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka Světová revoluce. Týdně vyjde sešit o 32 stranách za 2

Kč, každý lichý sešit bude mít obrazovou přílohu. Lidové vydání knihy K. Č.: Hovory s T. G. Masarykem má 160 stran a stojí 9 Kč. 160 stran sešitového vydání Spisů T. G. Masaryka, tištěných zřetelnějším tiskem, na lepším papíře a s 3 obrazovými přílohami bude stát pouze 10 Kč. Ukázkový sešit dostane každý zájemce u knihkupců zdarma.

Školní oslavy Karla Hynka Máchy. V letošním roce oslavíme na všech školách památku pěvce Máje K. H. Máchy. Upozornujeme proto rádi na dobře sestavenou publikaci odb. uč. J. Müllera: »Karel Hynek Mácha« mládeži, vyzdobenou ilustracemi M. Aleše. Pořadatel vybral ty celky, nebo úryvky básní a prózy, kterým by děti porozuměly a které se také dobře hodí k přednesu na letošních Máchových oslavách. Müllerova knížka Karel Hynek Mácha mládeži vyšla jako 38. svazček oblíbené mimočítankové četby Knihovničky mládí a stojí pouze 1 Kč. Na skladě u všech knihkupců. Vydává a na ukázkou zasílá nakl. Jos. Hokr, Praha I. Kaprova 10.

Spisy T. G. Masaryka v nových vydáních. K 88. výročí narozenin presidenta Osvoboditele vyjdou v knižním vydání Spisů T. G. Masaryka v únoru 1938: Nová Evropa v 3. vydání, Světová revoluce v 21. vydání, Cesta demokracie, II. díl, v 3. vydání, Otázka sociální, II. díl, v 3. vydání. Všecka tato vydání vyjdou znova prohlédnuta a doplněna také obrazovými přílohami a jiným materiálem dokumentárním. K Otázce sociální bude zejména připojen bohatý rejstřík ideový, soupis všech prací Masarykových z tohoto oboru, jakož i soupis recensí knihy a přehled novější literatury o socialismu. — V menších spisech T. G. Masaryka vyjdou Ideály humanitní v 7. vydání, Jak pracovat? v 6. vydání. — V novém 6. vydání vyjde také kniha Emila Ludwiga: Duch a čin, Rozmluvy s Masarykem. Všechny tyto knihy vyjdou v nakladatelství Čin.

Už je zde...

Dobry, elegantní, s tichým chodem, dokonale stavby, nový psací stroj

Triumph

Prospekty a nezávazné nabídky dodají
Společenské podniky, Přerov, Masarykovo č. 16.

Časopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercva Christovogo, Boj, Brázda, Časopis českosl. obce učitelské, Časopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katholieke Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládí, Komen-ský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Ma-lý hlasatel, Misionar, najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omla-dina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ. Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajska zahrád-ka, Republikánský úředník a zřízeníec, Rodi-če a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Škola měšť., Serafin. prapor, Střední škola,

Svatá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věst-ník minist. školství a národní osvěty, Věst-ník pedagogický, Věstník jednoty duchoven-stva, Věstník OSJU, Věstník ligy zaměst. sva-zu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdru-žení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učít. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter. Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uč., učít. a zřiz. republ. strany.

Zajímavá novinka! **Emilie Vojvodová: Problém koedukace.** Obraz dějin koedukace, jejího vývoje a přítomného sta-vu. Knížka, kterou by měl mít v ruce vši-chní učitelé! Cena 5 Kč. Zaslá: Nakladatel-ství Společenských podniků Přerov, Masa-rykovo nám. 16.

ORGANOL nejlepší vlněný
americký a italský

PRO POSTŘÍK NEJLEPŠÍ 1%, ORGANOL SPECIAL

VYRÁBÍ CHEM. TOV. **Ranný Blansko**

Forster

Skládací, školní, salonní,
koncertní, orchestrální

harmonia.

Pedal, jazýčkové varhany
s elektr. dmychadlem pro
chrámovou a domácí hudbu.

Továrny pian, pianln a harmonij
Georgswalde v Čechách.

Prošit — naše dobrá služba škole
Vyrábí továrna sešitů

J. Procházka - Brno

SUKNA módní vlněné pánské i
dám. látky kupujte u fy **HEZINA a SP., HUMPOLEC**

VZORKY OBRATEM NA POŽADÁNÍ. - Vyjde i ochotně vstříc platebními podmínkami; ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváček, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena vřn. p. f. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1928. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

PEDAGOGICKÁ PŘÍTOMNOST

PŘÍLOHA VĚSTNÍKU KATOLICKÉHO UČITELSTVA

U N Á S

Dnešní stav pedagogické teorie.

—j—. *Pedagogická teorie vyplynula ze snahy postavit výchovnou činnost na bezpečný a pevný vědecký základ.*

Vyrůstala zprvu ze zkušenosti a byla zatížena všemi jejími nedostatky: omezeností poznávacího okruhu, nedostatečnou znalostí podmínek, z nichž vyplývaly výchovné fakty, životními názory svých tvůrců. Odtud také vyrůstala nedůvěra k ní a těžko jí bylo dosáti samostatného místa v systému věd.

Chtíc se osamostatnit, opřela se o řadu pomocných věd: psychologii, sociologii, filosofii, etiku, estetiku, biologii a j. a tak si s počátku znesnadnila vstup do řady samostatných věd, poněvadž byla pokládána za užitou psychologii, filosofii, dokonce biologii a pod.

Také její pěstitelé dali se svésti svými zálibami a pěstovali ji tak, že vznikala pedagogika filosofická vedle biologické, sociologická vedle individuální. Konečně byla, a to nedávno, uznána za vědu samostatnou a byly pro ni zřízeny zvláštní universitní stolice (někde se teprve zřizují), ale dosud nese znaky své dřívější nejednotnosti a dosud jí mnoho chybí z těch znaků, jimiž se mohou prokázati jiné vědy.

Její názvosloví není dosud přesně ustáleno. Nejednou pod tímž slovem rozumí každý něco jiného, takže ti teoretikové pedagogičtí, kteří chtějí býti náležitě chápáni, vysvětlují a definují nejprve pojmy, jichž miní ve svých pracích použití.

Přílišná touha udělati pedagogickou teorii hodně vědeckou, svádí její pěstitele k dikci, jež se podobá věšteckým výrokům Pythie delfské. Příklady :

„Pokládáme-li za základní znak pojmu pedagogiky „změnu v chování“, vidíme ve výchovné činnosti činnost základní, jejíž vývoj postupuje zároveň s biologickým a psychologickým vývojem živočišstva.“ (Školské reformy XIX.)

„Kvalitativní odlišnost dětství, struktura dítěte, jest toliko projevem korelací, jež zúžují variace v různých rysech příčinami, z nichž jsou mnohé nevyjasněny, ale které nejsou jen endogenní, nýbrž exogenní.“ (Racionalisace 150.)

Neznajíc přesně hloubky svých problémů, zjednodušuje si příliš své úkoly, podceňuje obtíže a ukládá si cíle, jichž svými dosavadními silami a prostředky nemůže dosáti. Je to ostatně velmi pochopitelné, poněvadž jejími pěstiteli byli v počátcích spíše amatéři než vědečtí znalci, a ti přinášeli si k své práci více dobré vůle a nadšení než potřebné opatrnosti a klidné rozvahy. Tak se stalo, že základy její jsou dodnes málo jisté a nosné, cíle nejasné a cesty k nim neurčité.

Odtud také vyplývá nevalná její cena pro pedagogickou praxi. Otázky, které jí kladla a klade praxe, nedovede dosud z valné části jednoznačně, určitě zodpovědět, při řešení praktických problémů náležitě pomoci. Tak ztrácela důvěru, a dodnes je dosti vychovatelů praktiků, kteří pochybují o její vědeckosti a její nezbytné potřebě k vychovatelské praxi.

Vážní pracovníci neodvažují se - aspoň u nás - na málo nosných jejích základech budovati celou soustavu. Profesor Kádner napsal jenom „Základy obecné pedagogiky“, profesor Chlup svou „Pedagogiku“ označuje jako úvod do studia, prof. Hendrich píše „Úvod do obecné pedagogiky“, Hessen „Filosofické základy pedagogiky“ a jiní obírají se jenom jednotlivými, nikoliv rozlehlými úseky pedagogické teorie.

Dr. Příhoda byl ještě ve své „Racionalisaci“ přesvědčen o vysoké úrovni vědeckosti pedagogiky. Tak se tam dovídáme, že „ve dvou desetiletích usilovné práce exaktně výzkumné stala se pedagogika vědou přírodní“ a „po epochálních objevech metodických, které umožňují studium lidského chování, všechny snahy o zpědecké učitelova postupu jsou realizovány“. (Str. 75).

Žádal tu od učitele skutečnou znalost všech symptomů, vědecké měření všech důležitých faktů, kvantitativní určení všech stránek a očekával, že „hned při vstupu do školy stanoví se v moderní škole, řízené vědecky, žákův habitus fysický, mentální, mravní a pedagogický.“ (Str. 76 a 77.)

Avšak dnes už také se vzdal těchto ilusí o dokonalosti současné pedagogické teorie po stránce vědecké (školské ref. XIX., 6) a přiznává oprávněnost skepse k pedagogice jako vědě, a jestli do nedávna byla mu vědecká činnost učitelova ve škole samozřejmostí, je mu dnes problémem nikoliv snadným. Dnes už je mu jasno, že „pedagogický pochod i nej-jednodušší je možno abstraktně podle pravidel vědecké analýsy rozčástniti na velký počet činitelů a úloha přesného srovnávacího výzkumu školských podmínek je nikoliv jednoduchá, nýbrž tak nesnadná, že bude trvat ještě několik desíletí, nežli budou jeho podmínky ideálně splněny“.

Toto poznání skutečného stavu dnešní pedagogické teorie a hranic jejích možností je pro ni značným ziskem a zároveň krokem kupředu, k luštění záhad, k bezpečnějšímu určování pojmů a jistějšímu stanovení zásad a zákonů. Je to značné plus pro rozvoj pedagogické teorie u nás.

Vědecky vyspělá teorie bude moci vychovatelům bezpečně ukazovati cesty, jež zatím hledají na základě své i cizí zkušenosti nebo prostě intuicí, a bude pomáhat řešit spletité situace, s nimiž si praktikové často nevědí rady. Dnešní doba, výchově nepřiznivá, žádá po vychovateli více námahy, ale také více jistoty a zodpovědnosti. Dospěje-li žádané výše vědeckosti, dovede si zodpovědný úkol vychovatelský ulehčit, cesty a prostředky zdůvodnit a výsledky zabezpečit. Přestane se pak tato teorie utápěti v utopiích a povznesse vychovatelovo sebevědomí. Pomůže proniknouti pedagogické dění a povede bezpečně k dosažitelnému cíli. Bude se moci odvážit vybudovati výchovný systém.

Avšak budovatelům tohoto reálného systému musí býti jasno, že je nutno vybudovati tento systém tak, aby vyrůstal z nejhlubších základů bytostí lidských, mířil k nejvyšším metám lidstva a zachycoval všechny tvůrčí síly duší lidských, a to dovede jen tehdy, jestli dovede využití toho, co je věčně lidské a zároveň věčně božské v nás.

Zkouška ze čtení a psaní v 1. a 2. postupném ročníku.

Antonín Krejčíř. — Ve školních letech 1935/36 a 1936/37 vykonána byla na okrese kyjovském zkouška z počátečního čtení a psaní.

Důvodem k jejímu konání bylo především ovzduší doby. Tehdy se sváděly o metodu elementárního čtení prudké boje. V Praze se zápasilo o metodu globální — vlastně o svobodu metody vůbec — a ve školských reformách se objevovaly články s nesmírnou chválou metody univerzální.

Přílišné odsuzování dosavadních metod způsobilo jakousi nedůvěru i u starších praktiků k sobě samým a podlamovalo důvěru ve vhodnost dosavadních učebnic a na druhé straně pokusy učiněné

s metodou globální na okrese nelákaly k následování.

Při tom celkově dobrá úroveň ve výuce elementárnímu čtení podle dosavadních metod a při učebnicích, které nesly značku módy posledních dnů, nabízela důkaz, že není potřebí učitelstvu nad dosavadní výukou a vlastní prací zoufati a na druhé straně, že nelze se při nahodilém nebo zaviněném nezdaru vymlouvat na Slabikář, že podle něho se úkol daný třídě elementární zvládnouti nedá.

Zkoušky se zúčastnilo 6 škol, a to tak, že každá z těchto škol vyslala ke zkoušce 4 zástupce, po jednom za 1.—4. stupeň kvalifikační. Byli to žáci, kteří tím-

to stupněm byli po celý rok kvalifikováni. Z těchto šesti škol vyučováno bylo na třech podle Slabikáře, na jedné podle Poupat, na jedné podle Studánky a na jedné podle Sluníčka metodou universální. Žádná ze škol nevěděla, že se bude na konci roku zkouška konati. Teprve týden před zkouškou byly o ní zároveň s učitelstvem okresu uvědomeny. Všichni žáci dostali neznámý text, který obsahoval 100 slabik. Vycházelo se z předpokladu, že slabiky jsou artikulační jednotky, jichž lze v určité době vysloviti určité množství. Tento postup lze pokládati za správný i proto, že lze zrakem najednou zachytiti jen určitý prostor. Tak lze snad nejvhodněji měřit rychlost čtení a také jeho správnost.

Pokud se týká rychlosti dostali jsme pro ni tato čísla:

100 slabik přečetli žáci, kteří se učili podle

	nejdříve	nejpozději	průměrně
	za vteřin:		
Slabikáře	45	180	95
Poupat	55	210	189
Studánky	55	195	126
Sluníčka	75	280	245

Pokud se týká správnosti, připadlo na žáky, kteří se učili podle

	nejméně	nejvíce	průměrně
	chyb:		
Slabikáře	1	9	5·6
Poupat	1	17	7·5
Studánky	2	17	8·0
Sluníčka	2	7	4·4

Pro zřetelnost a plynulost čtení stejně jako pro porozumění textu byly voleny stupně 1—5. Při tom získány byly tyto výsledky:

	průměr pro:	
podle	plynulost a zřetelnost	porozumění u žáků vyučovaných
Slabikáře	2·0	1·8
Poupat	2·0	1·5
Studánky	2·5	2·5
Sluníčka	1·9	2·0

V dalším školním roce byli zkoušeni titíž žáci zase na konci školního roku a

opět tak, že se o zkoušce nevědělo, až přímo před ní. A tu dosaženo bylo těchto výsledků v rychlosti: pro

	100 slabik prům.	za vteřin:	za vt.	chyb	průměr
Slabikář	22—72	44·5	0—7	2·7	
Poupata	25—117	55·2	1—7	3·5	
Studánku	42—130	72·1	3—9	5·0	
Sluníčko	40—85	56·4	2—8	4·0	

Plynulost a zřetelnost porozumění jeví se takto podle:

Slabikáře	2.4	2.6
Poupat	2.4	3
Studánky	3	3.3
Sluníčka	2	2.5

Porovnáme-li výsledky takto získané, vidíme, že metodou syntetickou na Slabikáři cvičené děti čtly nejrychleji a nejjistěji a při tom tato rychlost a jistota nebyla nijak zvláště na újmu zřetelnosti a plynulosti čtení stejně jako porozumění čteného. Úspěch metody universální nebyl tak pronikavý, jak by se bylo po těch chválách, jimiž byla zasypána, zdálo, i když připustíme, že metoda tato byla poněkud v nevýhodě, poněvadž na škole, kde se podle ní ve šk. r. učilo, řádily osýpky a bylo by snad lze vyslati ke zkoušce jiné zástupce. Můžeme tak souditi, protože v dalším roce nejlepší čtenářka, vyučovaná podle této metody, zklamala.

Kdyby byly zkoušky konány v době rozbujnělé experimentace, mohly býti z výsledků zkoušky dedukovány četné jiné závěry, ale v poslední době kurs experimentů a zkoušek značně poklesá snad i zásluhou dra Příhody, který kdysi pro číselné hodnocení vychovatelské a vyučovatelské práce příliš nadšeně horoval, který však od některé doby, snad od té, co tento způsob hodnocení uvedl v pochybnost vysokou hodnotu globální metody — šíří k němu nedůvěru a pochybnosti — snad zase přílišné. Ona ta čísla nám přece jen jsou schopna něco říci.

Právem se můžeme domnívati, že metoda po psychologické stránce docela vadná, sotva mohla vésti k dobrým výsledkům, leč by snad šlo o dressuru, kte-

rou v tomto případě, kde nešlo vyučujícím, kteří o zamýšlené zkoušce nevěděli, o závody ve čtení, zcela jistě nelze předpokládati. Nanejvýš by bylo lze mysliti, že zvláštní péči věnoval vyučující novou metodou, poněvadž byla ve stadiu zkoušení a on se podjal díla dobrovolně a měl snahu vhodnost metody prokázati.

Na požadavek Příhodův: přirozená situace — přirozená reakce — lze namítati, že pro dítě, které je teprve v začátcích svého umění čtenářského, je i čtení hlásek a slabik přirozenou situací, jako celá řada rozmanitých, zdánlivě neúčelných a zbytečných pohybů tělesných v době, kde je k těžké tělesné práci ještě nezpůsobivé.

Universální metoda, zdůrazňující výcvik ve čtení slabik, má svůj význam v tom, že upozorňuje na jednu z důležitých složek pro nabytí zručnosti a jistoty ve čtení. Lepší výsledky ukazuje však asi jen tam, kde se setká s nevhodným užíváním metody syntetické, při němž se nedocvičuje čtení slabik, stejně jako asi se projevují nápadně přednosti metody globální tavn, kde ti, kteří vyučují metodou syntetickou, nevedou závčas k náležitému čtení slov a udržují děti v nepřirozeném způsobu slabikování přes nutnou potřebu. Kde však vyučující výuku podle této metody vede vhodně, pracuje svědomitě a vytrvale a dovede při tom vhodně užívatí dobře upravené učebnice pro tento způsob výuky čtení, dosahuje bezpečně týchž výsledků jako ty metody, jimž se v poslední době dostalo tak vzletných dithyrambů, a není obavy, že by syntetickou metodou dosažené výsledky nemohly se s těmi ostatními nikterak měřit.

Požadavkem nových osnov pro školy s odděleními je nepřímé vyučování — nikoliv jen zaměstnání, jak tomu bylo dříve. Musí tedy výuka elementárního čtení a psaní tak býti upravena, aby děti v době, kdy se učitel přímo zabývá jinými žáky, byly nejen zaměstnány, ale aby se také něčemu novému naučily. To lze při metodě syntetické, jak je upravena v Junsově Slabikáři, velmi snadno tak

zaříditi. Děti tu nemusí hádat jako u metody globální, ale jistě a bezpečně řešit — chcete-li to tak nazvat — problémy, s nimiž se stýkají na nových řádcích a stránkách své první knihy ke čtení. Jakmile totiž zvládnou techniku spojování souhlásek se samohláskami — a to bývá již po prvních 5—6 souhláskách — velmi snadno pak samy zvládnou učivo, jak je v Slabikáři obsaženo, anebo jak jim je učitel na tabuli připraví. Je ovšem velmi vhodné umístiti ve třídě hláskovací tabule pro žáky slabší, aby si mohli vypomoci, když se jim jméno některého písmene ztrácí.

Ukázalo se, že žáci v oddělení mohou podle Slabikáře velmi dobře pracovat, takže na př. na venkovské trojtřídce v 1. roce přečetli 100 slabik za 74 vteřin, což je výkon lepší než celkový průměr (95 vteř.) a při 3.5 chyby, což je o 0.1 lepší než průměr celkové správnosti (3.6). V druhém roce přečetli 100 slabik za 39 vteřin, což je zase lepší výkon než celkový průměr 44.5 a správnost 1.5 se shoduje při tom s průměrem.

Mimo to vhodně upravený postup současného psaní poskytuje další příležitost pro nepřímé vyučování a výsledky jeho jsou na málotřídních školách vysoko cenné.

Také výsledky zkoušky by tomu nasvědčovaly. Nejlepší výsledek v psaní ukázala trojtřídka, jejímuž žactvu na stupni elementárním připadá jen polovina času pro přímé vyučování. V prvním roce umístili se její žáci na 2., 10., 18. a 19. místě co do rychlosti psaní, ale výkony jejich byly kvalifikovány: 1, 1, 2, 1. V druhém roce se umístili na 1., 2., 6. a 7. místě a přes tento velmi rychlý výkon byly kvalifikovány: 1, 2, 2, 1.

K tomu ovšem je potřeba zmíniti se o zkoušce z psaní poněkud obšírněji. Po zkoušce ze čtení napsán byl dětem na tabuli tiskacím písmem krátký text a ony jej měly napsati písmem psacím. Začaly psátí zároveň.

Na konci šk. roku 1935/36 byla první s úkolem hotova žákyně vyučovaná podle Poupat, druhé a třetí místo obsadili žáci,

vyučování podle Slabikáře, poslední 3 místa 2 žákyně podle Poupat a poslední místo žák vyučovaný podle Studánky. Nejpěknější písmo měli žáci, vyučovaní podle Slabikáře, a to na zmíněné trojtřídce. Celkem se jakost písma projevila takto: u žáků, vyučovaných podle Slabikáře 2.5, podle Poupat 2.5, podle Studánky 3.5, podle Sluníčka 3.6. Bez chyby opsali text: jedna žákyně, cvičená podle Slabikáře, a jedna žákyně, vyučovaná podle Poupat. Průměrně udělali chyb: žáci vyučovaní podle Slabikáře 6.8, podle Poupat 3, podle Studánky 15 a podle Sluníčka 10.

V roce 1936/37 obsadili 1. a 2. místo žáci, vyučovaní podle Slabikáře, 3. místo žákyně, vyučovaná podle Poupat. Poslední tři místa: žák, vyučovaný podle Sluníčka, podle Slabikáře a podle Studánky. Nejlepší výkony měli dva žáci, učení podle Slabikáře, jeden podle Studánky a jeden podle Poupat. Průměr podle jakosti byl u Slabikáře 2.5, u Poupat 2.3, u Studánky 3 a u Sluníčka 3.6. Správnost opisu je v průměru 1.5 pro Slabikář, 1.3 pro Poupata, 11.2 pro Studánku a 3.2 pro Sluníčko.

Ukázky nejlepších rukopisů:

1. žákyně vyučovaná podle Slabikáře

Carl, Bohus, Gustav a Jaros jsou hodni hoši Carl jridi s otam

2. žákyně vyučovaná podle Poupat

Carl, Bohus, Gustaf a

3. žák vyučovaný podle Studánky

Carl, Bohus, Gustav a Jaros jsou

4. žák vyučovaný podle Sluníčka

Carl, Bohus, Gustav a Jaros

Titěz žáci psali ve 2. školním roce:

1. žákyně vyučovaná podle Slabikáře

Talinek je u Labut. Maminka pochari

2. žákyně vyučovaná podle Poupat

Talinek je u Labut Maminka

3. žák vyučovaný podle Studánky

Talinek je u labut. Ma-

4. žák vyučovaný podle Sluníčka

Talinek je u Labut. Mami-

K tomu nutno poznamenati, že podle Poupat byly vyučovány dívky prostředí městského, u nichž celkem bývá pozorována snaha o lepší úpravu a pečlivost opisu. U zkoušenců vyučovaných podle Slabikáře převládali hoši a pak v jedné třídě se v 2. školním roce vystřídali 3 vyučující.

Vůbec otázku učitelských osob bylo by při každém zkoušení výsledků vyučova-

cích s náležitou úvahou bráti v počet právě tak, jako materiál žákovský s prostředím, v němž žije, a jeho poměr k učitel i k práci a teprve při bedlivém rozlišení toho, co který z činitelů výsledkům výuky přináší, bylo by lze spory o metodu rozhodovati s jakousi dávkou jistoty.

Jestli se v tomto posudku obíráme poněkud více Slabikářem, je to odůvodněno tím, že polovinu zkoušenců tvořily děti

vyučované podle této učebnice čtení elementárního a pak byla tu jedna z prostřední městského a dvě z venkovského a z nich zase jedna s odděleními, takže tu dána byla možnost posudku z většího počtu hledisk. Tak na př. srovnáním absolutního počtu vteřin, jehož jednotlivé třídy potřebovaly v r. 1935/6 a. 1936/7 k přečtení daného úkolu, lze zjistiti, že daleko stejnoměrnější vzestup výkonu je pozorovati ve třídách, kde výuka zůstala v rukou téhož učitele, než v těch, kde se učitelství změnilo. Tato změna vyvolala jakýsi zlom, takže by bylo lze doporučiti, aby první dvě léta byly vyučovány děti týměž učitelem. V dalších letech už asi nepůsobí změna učitelství síly takový otřes.

O to nám ostatně ani nešlo a ani při současném stavu a prostředcích zkoumání nemohlo jíti, šlo nám jen o to, zjistit, že lze k dobrým výsledkům v počáteční výuce čtení dojít i při metodě proskribované a učebnici odsouzené stejně dobře jako s metodou novou a učebnicemi vyčvalovanými.

Lze snad po tom, co bylo pověděno, říci, že není správné prohlašovati dosa-

vaní vyučovací metodu počátečního čtení za špatnou, jako by nebylo správné vyhlašovati ji za naprosto dokonalou — neschopnou zlepšení. Jistě stojí za to zdokonalovat ji. Toho úkolu povinni jsou ujmouti se všichni, kteří k tomu cítí sílu i povolání.

Aby nová cesta vyhovovala, měla by býti kratší, bezpečnější, lehčí, jistější a lacinější. Je také nutno při jejím budování pamatovati na to, kam má vésti. Dříve stačilo, když vedla ke znalostem, dnes se také po ní chce, aby vedla k zdokonalení a zvýšení duševních sil. Nemůže tedy zůstatí beze změny táž jako dříve a vyžaduje úpravy.

Ale při tom při všem musíme si býti vědomi toho, že i na dobře upravených a bezpečných cestách se lidé potácejí, klopytají a padají. Tak ani nejdokonalejšími metodami nedovedou pracovati všichni stejně dovedně. I při nich dojde k nedostatkům snad stejně zhoubným jako při metodách a cestách dřívějších. Zdar práce školní lze očekávati jen tam, kde je dokonalá metoda v rukou dokonalé osobnosti učitelství.

Cestou k činné škole.

A. K. — Když mně byla o vánocích r. 1932 poskytnuta příležitost k charakteristice našeho reformního hnutí, řekl jsem, že z celé té disharmonie reformy ozývá se nad jiné zřetelněji jeden tón, v němž je slyšeti volání po škole pracovní.

A ten tón zní dosud neztenčenou silou.

Ozývá se zřetelně také z našich normálních osnov, kde v části II., nadepsané »Hlavní zásady a metody«, čteme hned s počátku:

Normální učební osnovy směřují k vytvoření činné (pracovní) školy, která má účelně rozvíjeti všechny tělesné a duševní schopnosti žáků, probouzeti jejich součinnost a vynalézavost a vésti je k tomu, aby především vlastní prací nabývali trvalých vědomostí a dovedností.

V dalším pak čteme:

Činná (pracovní) škola nepodává zpravidla žákům hotového učiva, nýbrž vede je k tomu, aby se ho, pokud lze, zmocňovali vlastní prací.

Kdybychom tak chtěli názorně naznačit rozdíl mezi školou starou a tou, kterou mají na mysli původcové nových osnov, mohli bychom říci, že stará škola usazovala žáky ke stolu vědění s rukama svázanými a ukládala učitelům, aby je krmili. A měl je podle plánu staré školy nasýtit všechny porcemi stejnými. Tak se stávalo, že od toho stolu odcházeli jedni nedosyceni, druzí přesyceni a mimoto přicházeli do života s domněním, že i tam je bude někdo krmit, protože brát si a jísti samostatně nikdo je neučil.

V nové škole mají býti ke stolu vědění posazeni žáci s rukama volnými

a úkolem učitelovým není krmit je, ale naučit je slušně jísti, aby, až jednou vyjdou ze školy, dovedli s těmi lžicemi, vidličkami a noži vědění slušně zacházet a samostatně se sytit.

Odkud vyvstal tento rozdíl v chápání úkolu práce školní ve škole staré (jak se někdy říkává — pasivní) a ve škole nové nebo také činné či aktivní? Vedlo by mne daleko, kdybych chtěl zevrubně zodpovídati tuto otázku, ale na jeden zdroj této změny bych přece jen rád poukázal.

Je to jiný psychologický názor na duši dítěte přicházejícího do školy. Dnes není pokládána za čistý, nepopsaný list jako kdysi, ale za dynamické pole vysokého napětí. Proto stará škola ukládala učitelům, aby ten list popsal, proto nová škola chce, aby to dynamické napětí usměrnil.

Vzdali jsme se názoru, že pochody našeho vědomí se tvoří čistě mechanicky. Jak se domnívala psychologie ještě nedávná, ale jsme přesvědčeni, že vše, co nově přichází do duše, jest jejími silami přetvořováno, že tato aktivní podstata lidské duše vybírá si z celého množství představ, jež příboj života na pobřeží vědomí přináší, jemuž ty, které pokládá za vhodné, kterých může použít k zamýšlenému cíli, a odmítá představy nevhodné.

Abych zase použil přirovnání:

Jestli stará psychologie pokládala lidské vědomí za budovu, jejíž místnosti měla škola naplnit poznatky rozmanitého druhu, pokládá je dnešní psychologie za velmi důležitý stroj, jemuž má škola podati vhodný materiál k zpracování.

Jestli ze staré školy odnášeli si žáci velikánské nůše poznatků, které ovšem s radostí odhazovali, když vyšli ze školy, chtěli bychom, aby si z nové školy odnášeli kromě slušné a potřebné výbavy vědomostí ještě také umění, jak tuto výbavu rozmnožovat.

Z čeho rozmnožovat?

Pátráme-li po zdrojích našeho vědění, pak shledáváme, že nám jich posky-

tuje především skutečnost sama a pak skutečnost zprostředkovaná modelem, obrazem, mapou a slovem buď mluveným nebo tištěným.

Není pochyby, že zdroje našeho poznání a vědění jsou tytéž jak v životě, tak ve škole a podobně i ony pochody, jimiž poznatků nabýváme, nejsou ve škole jiné než v životě. Dítě, které koná svá první pozorování a nabývá tak poznatků, koná v zásadě touž práci jako učenec z povolání, který se chce dopracovati nových poznatků. A tak pozorování, poznávání, chápání, tvoření pojmů a soudů, pravidel a zákonů jsou cesty, po nichž musí jíti stejně učenec jako dítě, chce-li nabýti poznání pravdy.

Není dobře možné vypořádati se jedním rázem se všemi těmito rozmanitými cestami a formami duševní a také ovšem školní práce; proto se omezím dnes jen na první z nich, t. j. na pozorování, a vyložím v dalším:

1. význam pozorování pro život vůbec a pro duševní práci zvláště,
2. v čem spočívá podstata pozorování,
3. vlastnosti dětského pozorování,
4. jeho výcvik,
5. užití v práci školní, a to v prvouce, vlastivědě a reáliích. Význam pozorování pro život velmi dobře zhodnotil VI. List, rektor brněnské techniky ve své imatrikulační řeči.

Řekl tehdy budoucím inženýrům:

Kladu vám na srdce, abyste se učili vidět. Vidět, vidět poznovu, vidět s rozvahou a rozmyslem. Umět pozorovat je ohromný nástroj inženýra. Učte se pozorovat vlastníma očima technické zjevy, abyste bystře poznali chyby a výhody svých konstrukcí. Pozorujte lidi, abyste se v nich vyznali a vyšli vítězni z konkurenčního zápasu, jenž není nic jiného než zápas osobních vlastností. Pozorujte hospodářské zjevy, abyste zachytili nejpříznivější okamžik, kdy máte nasaditi své obchodní úsilí. Všimněte si vlastníma očima běhu společnosti a dějin, abyste z nich čerpali poučení a sílu, jsouce si vědomi, že sebe lepší kniha, sebe lepší přednáška nenahradí přímého

styku s věcmi, přírodou a lidmi. Zejména je důležité, abyste se jako budoucí muži činu naučili vidět svět, jakým jest, a ne, jakým byste si jej přáli mít. Z toho plyne přímo: buďte vždy svými a nelžete ani sobě, ani světu. Učte se vidět.

Význam pozorování pro vzdělání vyplývá z úvahy, že pozorováním vznikají představy a z nich abstrakcí pojmy. Čím lépe dovedeme pozorovat, tím lépe může pracovat paměť, tím jistěji a přesněji může usuzovati rozum, poněvadž přesné pozorování vede k dokonalejšímu a přesnějšímu myšlení. Pozorování tím, že vyžaduje soustředěné pozornosti, má i velmi značný význam pro výchovu vůle.

Co vlastně je to pozorování?

Je to metodické, podle určitých hledisk uspořádané vnímání. Kdežto vnímáním rozumíme jednotlivé kony, jimiž nabýváme vědomí o světě nás obklopujícím, je pozorování řada takových konů v jistém smyslu k určitému cíli uspořádaná.

Duševní tyto kony předpokládají pozornost, volbu vhodných hledisk pozorovacích, vědomí cíle, k němuž tato činnost směřuje, a snahu k stanovenému cíli dojít.

Uspořádáme-li podmínky pozorování geneticky, vidíme, že první podmínkou je stanovení cíle. To napomáhá udržeti pozornost, jím se také dosahuje napětí pozornosti a jejího usměrnění. Druhou podmínkou je úmysl vůle stanoveného cíle dosáhnouti a dříve nepřestávati. Třetí pak podmínka, již je k dobrému pozorování potřebí, je dostatečné množství dobře volených hledisk pozorovacích.

Dobře pozorovati jest jedno z umění, které mnohým z těch, kteří vyšli ze staré školy, zůstalo velmi vzdáleno, ač je to umění pro život velmi potřebné, i když člověk není na př. lékařem nebo přírodopytce nebo inženýrem.

Jestli tedy umění pozorovací ani u lidí dospělých není bez chyb, tím více pozorování dětské.

Největší jeho chybou je mezerovitost, která vzniká především tím, že dítě

nedovede dobře zkoncentrovati svou pozornost, která je pudová, kolísavá a rozbíhá se do šířky místo do hloubky. Dále je pozorování dětské neurovnané, poněvadž si dítě samo nedovede ani najíti, ani stanoviti určitý pořádek, a je nepřesné (povrchní), poněvadž dítě příliš podléhá smyslovým dojmům, které jeho pozornost odvádějí od pozorovaného předmětu, a mimoto podléhá příliš dojmům citovým, které mu klidné pozorování někdy zcela znemožňují.

K tomu se druží neschopnost sjednotit výsledky pozorování v celkový obraz, spojená s obtíží reprodukce, která zhusta ztroskotává stejně o nedostatek výrazu jako o obtíže stilistické formy.

Přidejme k tomu i tu skutečnost, že dítě nepřijímá obsah pozorovaného pasivně, nýbrž za velmi živé účasti fantazie. Víme dobře, že děti dovedou touž věc pozorovati i několikrát bez nudy, ano i se zájmem. To je tím, že si vybírají vždy z pozorované věci některé znaky a ostatek doplňují fantasií. Tak vzniká ovšem v jejich mysli představa, která často ani zdaleka neodpovídá skutečnosti — tedy značně zkreslená.

Když tedy dětské pozorování takové jest, sotva by se mohlo státi bez dalšího opatření bezpečným prostředkem vzdělávání. Nebylo by lépe vyřadit je vůbec ze vzdělávací práce školské, jak tomu bylo kdysi, a počkat s používáním tohoto prostředku vzdělávacího až dítě doroste?

Pozorování má tak pevnou posici ve vzdělávacím pochodu, že se prostě vyřadit nedá, a kdybychom je snad i ze školní práce vyřadili, bude se zúčastňovati všude mimo ni, ať už chceme nebo nechceme.

A což, nešlo by i to pozorování dětské zlepšit, vzdělat, zdokonalit?

Zkoušel to Borst v poměru ke slovnímu výrazu a poznal, že slovní výraz zlepšil podstatně, zkoušel to Oppenheim tím, že děti upozorňoval na chyby, jichž se v pozorování dopouštěly, a vedl je otázkami a shledal, že za rok se pozorovací práce dětí velmi značně zlepšila.

Dá-li se tedy tento důležitý nástroj

vzdělávání zdokonalit, je povinností školy, aby je zdokonalila co nejvíce. Jak?

Chtějící tuto otázku luštit, musíme si opět na mysl uvést hlavní součásti pozorování, totiž: pozorné a úmyslné, metodicky spořádané vnímání.

Víme, že k takové úmyslné a vytrvalé činnosti je potřebí mnoho pevné vůle, již dítě nemá a v tom věku ani nemůže mít. A tu nezbyvá než nahraditi ji zájmem. Vzbuditi dětský zájem je nezbytná podmínka této práce a udržeti jej nezbytná podmínka zdatu této práce. Na štěstí není věcí tak obtížnou dětský zájem vzbudit. Dítě — jak už jsme si řekli — podléhá velmi lehce smyslovým vjemům a citovým dojmům a odtud také plyne lehkost dětský zájem vzbudit, ale odtud také plyne nestálost dětského zájmu, který delší dobu udržeti je už značným vyučovatelským a vychovatelským uměním, které se daří především tomu, kdo dovede dětský život dobře pozorovat a do něho se vmyslit.

Jestli zájem dítěte nám může nahraditi pevný úmysl člověka dospělého, pak k pozorování potřebné pozornosti nelze nahraditi ničím. Dítě jí potřebuje právě tak jako dospělý. Při vyučování je do jisté míry otázkou pracovní kázně a zvyšuje se systematickým cvikem a postupným zesilováním vůle.

Chceme-li naučit pozorovat, musíme děti vésti k metodicky spořádanému a důkladnému vnímání.

Pokud se týká toho metodického spořádání, není potřebí dětem předvádět napřed celý plán toho spořádání a jeho postup, postačí, když je zprvu vedeme pobídkami: všimněte si toho, onoho. Co vidíš ty? Prohlédni si tu a onu část. Potom, až jsme si všeho povšimli, můžeme říci: A teď to všechno pěkně uspořádáme. Jak? I tu mohou děti radit, navrhopvat. A když jsme výsledky navrhování shrnuli, upozorníme děti: Všimněte si, co jsme pozorovali, čeho jsme si všimli napřed, čeho potom. Tak se jim v retrospektivě objeví obraz pracovního postupu práce, která byla vykonána. Děti v každém dalším úkolu zvyknou si po

stanovení cíle samy pozorovat spořádaněji, bedlivěji, důkladněji. Uvědomují si stále jasněji cesty, po nichž se jde k dosažení stanoveného cíle — asi tak, jako učedník v řemesle zvyká nejprve výrobě jednotlivých článků a ponenáhlu častým opakováním osvojuje si také postup celého výrobního procesu. Cvičení dává umění, platí i tu, a to umění tím dokonalejší, čím cvičení je častější a přesnější.

Které vyučovací předměty poskytují nejvíce možnosti ke cvičení dětí v pozorování?

Jsou to věcné nauky, k nimž se čítá na nižším stupni prvouka, na středním vlastivěda a na vyšším stupni zeměpis, dějepis, přírodopis a přírodopyt.

Nejvýrazněji je požadavek výcviku v pozorování, a jestli výcviku, tedy také častého užívání tohoto pochodu vzdělávání vyjádřen osnovami v prvouce, kde čteme doslova, že »úkolem prvouky je naučit děti pozorovati jevy přírodního a společenského prostředí, chápati a poznávati je, volně a samostatně se o nich vyjadřovati všemi způsoby a upravovati vztahy dětí k přírodě a společnosti podle obecných mravních zásad.«

Pokud se týká samé slovní formulace úkolu prvouky, zdá se mi, že je v ní slovo naučit příliš silné. Stačilo by tam docela jednoduché sloveso učit, poněvadž u 6—8letých dětí nejsou ještě splněny všechny ony psychické předpoklady dokonalého pozorování, jak jsem se o nich vpředu zmínil, takže dokonalé pozorování zůstává, ať už chceme nebo nechceme, cílem veškerého školního vzdělávání, které, má-li se zdárně vyvíjeti, musí vycházeti od toho, co je mu dřívějším vývojem dítěte dáno, a nemá-li ztroskotati, nesmí zacházeti za možnosti, které poskytují duševní dispozice dětského věku.

Všimneme-li si pak vnitřního obsahu uvedené formulace, vidíme, že má stránku didaktickou a pedagogickou.

Výchovná stránka prvouky žádá, aby se děti v ní učily upravovati své vztahy k přírodě a společnosti podle obecných mravních zásad.

Po stránce didaktické je tu stanovena látka — to jsou jevy přírodního a společenského prostředí — a také způsob jejího zpracování, ty jevy se totiž mají děti naučit pozorovat, chápat je (v jejich vzájemných vztazích) poznávat je (v jejich vnitřní struktuře) a konečně volně a samostatně se o nich vyjadřovat všemi vyjadřovacími způsoby.

V tom požadavku samostatného vyjadřování je zároveň obsažen i požadavek samostatného a řeknu hned dobrého pozorování, neboť nemohu se samostatně vyjádřit o tom, co neprošlo mou duševní dílnou.

Zdali pak dosavadní způsob vyučování prvouce vyhovuje těmto požadavkům osnov?

Poslyšme, co o tom praví inspektor Votava v úvodu ke své Prvouce:

»Deset let chodím po školách. Pozoroval jsem výsledky mnoha set učitelů na Moravě, v Čechách i ve Slezsku, učitelů mladých i starých, na dědinách i ve městech, a shledal jsem krásné úspěchy ve čtení, psaní, kreslení, zpěvu i jiných předmětech, ale nikde mne neuspokojila prvouka. To popisování přírodnin, pro něž neměly děti zájmu, ta neujasněnost metody, pasivita dětí — a často neporozumění prvouce se strany některých učitelů, kteří prvouku ignorují a místo ní raději čtou, píší nebo počítají, ustálily ve mně přesvědčení, že nutno o prvouce hodně přemýšlet, má-li se z ní udělati předmět, který by žákům přinesl užitek, a byl oblíben u dětí i u učitelů.« Podobně malé uspokojení s vyučováním prvouky vyjádřil německý inspektor brněnský E. Svoboda.

Proč tomu tak je?

Autor nepátrá zevrubně po příčině tohoto zjevu, ač myslím, že by to byla věc užitečná. Jestli se jiným předmětům v naší národní škole dobře daří, proč jsou v prvouce takové nedostatky? Jenom, na jednom místě se zdá, že dává vinu nevhodné metodě, jíž se učilo a učí tomuto předmětu, a mimoto velmi rozhodně staví proti poutání dětského slovního projevu učitelskými otázkami a doporu-

čuje metodu popudů, na které buduje svou Prvouku.

Příčinu tuto však sotva lze považovati za jedinou a postačující. Bylo by ostatně dost smutné, aby se nenašla vhodná metoda pro tento předmět, když se našly vhodné metody pro předměty jiné a těžší.

Zárodek nezdaru práce v tomto předmětu nesl s sebou již sám jeho vývoj. S počátku vzniku dnešní školy národní byla dnešní prvouka nerozdílnou součástí jazyka vyučovacího.

Tak v osnovách z roku 1885 čteme úkol jazyka vyučovacího v 1. škol. roce formulovaný takto:

Přípravná ovičení k nazírání a mluvení, hledící k věcem z okolí dítěte.

Středem úsilí tohoto — jak se říkalo — názorného vyučování se stal slovný výraz. A — jak už to bývá — přehánělo se. Bylo pokládáno za povinnost mluvit a mluvit. Mluvílo se tolik, že se zapomínalo na to, co mělo býti reálným základem mluveného. Z reakce proti tomuto přehánění vyrostlo věcné učení, kterému se od Smrtky dostalo později názvu prvouka.

Ale ani ona se nedovedla vymaniti ze zajetí slov, ze závislosti na jazyku vyučovacím, jehož zůstávala v osnovách moravských trvalou součástí, ač Tůma svým opravdu monumentálním dílem vybudoval ji tak, že ji už začátkem tohoto století bylo lze učiniti předmětem rovnocenným všem ostatním předmětům školním. Bylo jí ovšem na úplné zrovnoprávnění a zhodnocení čekati až do vydání nových osnov.

Z tohoto závislého postavení prvouky vyplývá většina těch nedostatků, jež nyní na ní vidíme, když se na ni díváme se stanoviska, které vytvořily dnešní názory, a na němž stojí i dnešní osnovy.

Za takového stavu věcí je zřejmé, že žádná z těch příruček, které vyrostly vydáním nových učebních osnov, nemůže býti učitelí prvouky vodítkem postačujícím a bezpečným. Ani Tůmova, třebaž

byla ve své době dílem epochálním. Cíl její jest jiný než ten, který určují osnovy. Formuloval jej Tůma na 33. stránce předmluvy ke svému dílu takto: Oproti dosavadním směrům, které ukládaly prvouce za přední úkol vzdělávání smyslů a rozhojňování poznatků věcných pokládám při dítěti venkovském rozhojnění živlů citových, estetických a správný výcvik za přední cíl vyučování.

Ostatně v celém jeho díle velmi dobře lze pozorovati, že prvouka mu jest jedním z prostředků jazykového vyučování.

A to je ovšem něco docela jiného než úkol a cíl stanovený novými osnovami, které učinily ze složky jednoho předmětu předmět samostatný, ano i osu veškerého počátečního vyučování.

Z tohoto dřívějšího chápání prvouky vyplývá i celkový ráz vyučování prvouce, pokud se opírá o starší příručky.

Všimněme si na př. způsobu zpracování látky u Tůmy, označený titulem »Ovoce« pro 1. školní rok. Čteme tam:

Na podzim dozrají jablka, hrušky, švestky a ořechy. To jest ovoce. Ovoce se česá. Trháme je do košíků. Někdy ovoce setřásáme. Ořechy klátíme bidlem. Sčesané ovoce rozložíme na slámu. V nůších a koších je vozíme na trh. Na půdě nebo v komoře schováváme ovoce přes zimu. Z jablek sušíme křížaly, ze švestek vaříme povidla. Dáváme je také do knedlíků. Na podzim také ořezáváme vinné hrozny a sbíráme lískové oříšky.

Tento text je formulací slovního projevu, k němuž má přivést vyučování žáky první třídy.

Oč se opírá?

O zkušenosti žákovského kolektivu této třídy.

Jaká je to zkušenost?

Dětská.

Tím slovem je řečeno, že je to zkušenost:

1. neúplná, poněvadž každý, kdo děti zná, ví dobře, že děti jsou pozorovateli nedisciplinovanými, těkavými, kteří svou pozornost nedovedou soustředit.

2. povrchní, poněvadž děti uchvacují příliš vnější dojmy a podstatné uniká.

Je to skutečná zkušenost?

Všimněme si jen vět: Trháme je do košíku. Sčesané ovoce rozložíme na slámu. V nůších a koších je vozíme na trh. Na půdě nebo v komoře schováváme ovoce přes zimu. Z jablek sušíme křížaly, ze švestek vaříme povidla. Na podzim také ořezáváme vinné hrozny a sbíráme lískové oříšky

Jen snad některé děti mají všechny tu uvedené zkušenosti. A jistě je chybou, jestli vzdělávání dětí je budováno na povrchním, nejistém a mezerovitém základě.

A jak je budováno?

Někde otázka stíhá otázku tak obratně upravenou, že klade se jí žákovi odpověď na jazyk a nejenom vede, ale i poutá samostatný jeho projev. Jinde zase vypomáhá fantazie více učitelova než žákova, i jazyk učitelův tou měrou, že z materiálu — abych to řekl obrazně — který sotva stačí na psí boudu, buduje se vzdušný zámek, který snad může budit laskominy, ale nebude se nikdy hodit k obývání.

Takové vzdušné zámky vyrůstaly zejména tam, kde se učiteli podařilo uvolnit dětskou žvatlavost. Pro takové případy dobře poznamenává Votava: »Bylo by hrozným omylem, kdyby se samostatným projevem dětským rozumělo plané povídání dětí o všem možném, bez hlavy a paty, jak můžeme často a často ve škole slyšeti.« I dítě musíme vésti k řeči konkrétní, která přiléhá k tomu, co dítě dobře a jasně zná.

To nejsou ostatně věci nikterak nové. O názoru ve vyučování a o názorném vyučování bylo příliš mnoho mluveno a napsáno. Ovšem správný postoj nebyl k němu doopravdy zaujat ani v době, kdy bylo nejhlučnějším heslem dne.

Vedle nedostatku názoru jako v případech právě probíraném, byli jsme také svědky toho, jak byl názor před děti stavěn a pak s profesorskou důkladností rozebírán za úplného nezájmu nebo dokonce vnitřního odporu dětí.

A přesto musím otázku, zda prvouka

tak řízená, jak jsme viděli na ukázce z knihy Tůmovy, dosáhla cíle, k němuž směřovala, zodpovědět kladně, neboť:

1. obohatila slovník žákův o řadu slov; řekněme jen podzim, ovoce, česati, klátiti, bidlo, nůše, půda, křížaly, povidla, lískové oříšky,

2. opatřila jim příležitost povědět souvisle o téže věci několik vět,

3. poskytla jim cvičení mluvní, které nacházíme za textem, o něž nám v dosavadní úvaze jde. Vypadá takto: Kdo česá ovoce? sbírá, odnáší...? Co děláme s ovocem? Co zraje na stromech? Kdo bývá při česání jablek? Co přineseme k česání jablek? Které ovoce se česá, klátí, střásá? Kdo klátí ořechy? Kde? Čím? Kdy? Jaké bývá jablko? Co vyrostlo na révě? (Hrozen, hrozny). Řekni, žes od dědečka jeden dostal, snědl, dal bratrovi. Která jablka na zahradě máte?

A za těmito mluvními cviky následují říkadla a básničky, hádanky a pohádky, kresbičky, ruční práce a písničky — všecko materiál, který má sloužiti jednak výcviku v řeči, jednak úkolům výchovným, které si určil autor, především ovšem k zušlechtnění citu.

Můžeme říci, že paměti a do jisté míry i fantasií poskytnout opravdu postačující materiál, ale pozorovacím schopnostem nedopřáno nic. Všechno tu upraveno tak, že děti zůstávají recipujícími a nanejvýš snad ještě reprodukcujícími bytostmi.

Týmž směrem se nesou Prvouky: Mužíkova, Kubálkova a také Nápravníková, ač u tohoto posledního autora je pozorovati zvláštní zřetel k věcné stránce prvouky, kteroužto stránku nepokládá za méně důležitou než stránku jazykovou, poněvadž jest jí reálnou oporou.

Ale nové didaktice jde o to, aby z nečinných diváků udělala činné spolupracovníky a novým osnovám, jak už jsme slyšeli, jde o to, aby se děti naučily pozorovat, poznávat, chápat a samostatně se vyjadřovat všemi vyjadřovacími způsoby.

Chceme-li ve škole učit duševní práci, musíme dětem poskytnout k ní příleži-

stost a dáti návod, jak si mají při ní počínat. Abychom vyhověli požadavkům nové didaktiky a úkolům, které nám dávají nové osnovy, mohli bychom sotva zpracovat danou látku jinak než na podkladě vycházky do té části vesnice, kde jsou zahrady.

Upozorníme děti, kde si lidé dělají zahrady. Proč je ohrazují plotem? Z čeho dělají ploty? Kudy se chodí do zahrady? Jak to v zahradě vypadá? (cestičky, záhony, květiny, zelenina, stromy. Které? Jaké ovoce se sklízí. Proč se nenechává na stromech? Jak se sklízí. Ze zkušenosti doplníme, co se s ním dělá.)

Shrnutí na vycházce: Kde jsme? Proč jsme sem přišli? Čeho jsme si všimli nejprve? (Kde si je lidé dělají, jak je ohrazují, jak je uvnitř upravují. Co je v nich? Co se v nich teď dělá a jak se dělá? Co dělají s ovocem?)

Úkol: Dobře si prohlédněte vaši zahradu pěkně tak, jak jsme si prohlédli dnes zahrady. Ve škole mně pak povíte, jak vaše zahrada vypadá.

Ve škole po vycházce: Kdo dovede vykládat, co jsme viděli, když jsme si prohlíželi včera zahrady? Jeden vypravuje, druzí poslouchají a dávají pozor. Řekl to všechno? Co bys tam přidal? Jak bys to vyložil? Zeptej se ho na to, co tam chybí.

Vedeme-li děti tímto způsobem, dáваме jim jednak návod, jak mají pozorovat, a také vedeme je k tomu, jak se mají vyjadřovat. Byla jim dána také příležitost, aby zkusily samy vlastní síly. Kolik dovedli, zvíme, když se zeptáme: Kdo si prohlédl doma zahradu? Vykládej nám o ní. Co bys ještě rád o jejich zahradě zvěděl a co on nám nepověděl.

Potom nenápadně připojíme i to, čím vyučování prvouce se zpestřuje: hádanky a říkadla, i to, čím se přispívá k probuzení soucitu s dětmi, které zahrady nemají, nebo k buzení citu estetického, t. j. povídky a písně, a také to, čím se cvičí jiné způsoby vyjadřovací: ruční práce a kreslení

Tak je práce jednoduchá, máme-li ve

čtídě jenom jeden školní rok. Máme-li dva školní ročníky, pak dáme děvčatům 2. škol. roku za úkol, aby si doma všimla zužitkování ovoce v kuchyni, chlapci uschovávání a úpravy ovoce určeného k prodeji.

Jak lze myslím pozorovati, nevyhazuje dětskou zkušenost na smetiště školského života. Má i ona své místo ve školské práci, ale nikoli hlavní — to náleží podle osnov — a myslím právem, dobře řízenému a dobře užitému pozorování, které se má státi už ve škole a pak zvláště v životě pohotovým vhodným a velmi užitečným prostředkem dalšího obohacování duševního.

A což, nenašla by se nějaká vhodná pomůcka, která by usnadnila tu práci v prvouce podle nových osnov?

Zatím se mně do rukou dostaly dvě takové příručky: Votavova a Karbanova-Hlouškova.

Votava, jehož jsem vzpomněl již v samém začátku, odmítá Tůmu zejména pro cvičení mluvní, jež — a v tom mu lze částečně přisvědčit — náleží do jazyka vyučovacího zhusta na stupeň vyšší než je elementární, a za druhé vytýká Tůmovi, že nepodává metody, v čemž mu zase křivdí, poněvadž ji Tůma vložil na str. 55, dále poukazuje na to, že učivo Tůmou formulované je logická stavba dospělého člověka, která může býti vyvozena jen otázkami. To je pravda stejně jako to, že mnozí kolegové je brali za tabu a tím nemohlo nedojíti k nezdaru, o němž jsme se na počátku zmínili. Kdyby však byli uposlechli Tůmy, který na citované straně praví, že dětský zájem má býti učiteli vodítkem, podle něhož má učitel okamžitě upravit látku učebnou, bývaly by byly jistě výsledky bližší těm, jichž dosáhl sám Tůma. Mimo to doporučuje metodu popudů, která je také doporučena na 57. stránce Tůmovy Prvouky. Sám bych k tomu dodal, že nepokládám za správné autorovo pojetí Prvouky. Praví totiž v úvodě k ní na str. 3, že podle nových osnov není prvouka učením věcným ani jazykovým, nýbrž je to podle něho dis-

ciplina výchovná. Tomu nemůže přisvědčiti nikdo, kdo osnovy pozorně čte. Podle nich není prvouka disciplina ani jenom naučná, ani jen výchovná, ale naučná i výchovná zároveň.

Těmito omyly a nedopatřeními přirozeně trpí dílo, na něž přece jen velmi zřetelně působila práce Tůmova.

Po srovnání uvedu partii, která nese tíž nápis jako v Tůmovi: Ovoce. Které ovoce máte v zahrádce?

Máme velikou hrušku. Je na ní tolik hrušek, že musel tatínek větve podepřít. Hrušky už dozrávají a každou chvíli některá spadne. Tu seberu a sním.

Foukej, foukej větříčku,
shoď mi jednu hruštičku,
shoď mi jednu nebo dvě,
budou dobré obě dvě.

My máme na zahradě krásná jablíčka. Už se pěkně červenají. Budeme je brzy otřávat a schováme si je pěkně na zimu.

Dále: Jablůňka, O zlatých jablíčkách, jako v Tůmově Prvouce.

Pecka, Hlídač, nové.

Nově:

Jakého ovoce nemáme jísti? Ne zralé ovoce je nezdravé. Také nejíme ovoce nahnilého a červivého. Před jídlem vždy ovoce utřeme.

Pro druhý školní rok má Votava látku označenou Sklizeň ovoce a Tůma Česání ovoce.

Úplně slovnému znění i duchu nových osnov snaží se vyhověti Prvouka, sepsaná se zvláštním zřetelem pro školy městské od Karbana-Hlouška. V ní zpracováno je téma, jímž se obíráme, tímto způsobem:

Povídali jsme si, jaké radosti přináší podzim při pouštění draka. Podzim dává dětem i ovoce, abv si na něm pochutnaly, jako by věděl, že děti rády požívají ovoce.

Maminka uvaří švestkové knedlíky, upeče koláč na pochoutku.

Kde kupujeme ovoce? Kde mají ovoce nejvíce? Čeho bývá na trhu nejvíce?

(Řečí. Proč?)

Na trhu je opravdu mnoho řečí. Mluví prodavačky, mluví paničky. Co si poví-

dají? Co jste viděli, slyšeli na trhu? Poslyšte, co si povídala panička s prodavačkou!

Zač jsou švestky? Za 3 Kč. Pojdte, paní jsou sladké, ochutnejte! Opravdu jsou dobré...

Reprodukce žakovské.

Stánek.

Na trhu stojí řada stánků. Jaké? Na nich je rozloženo ovoce na ošátkách, v koších, bednách nebo jen vysypané. (Proč. Aby si je mohli lidé lépe prohlédnouti.) Aby každý věděl, zač je ovoce, bývá v hromádce zastrčena tabulka s nápisem. Co na ní čteme? (Zkušenosti.) Večer prodavači uklidí ovoce. (Jak? Kam?) Které ovoce kupujeme na trhu? (Zkušenosti: švestky, jablka, hrušky i ořechy a víno je ovoce.)

Části ovoce.

Maminka přináší dětem části ovoce. Co vidíme na jablku, hrušce, švestce, ořechu. Co najdeme uvnitř při jídle? (Jádra, pecky.) Jak jsem prohlížel ovoce. (Na př. dostal jsem jablko, mělo malou stopku, ale veliký bubák a hladkou slupku.)

Jak cestovalo ovoce do města na trh..

Cvičení smyslová a duševních schopností.

Pozorujme obraz trhu, sadu a určujme předměty a děje na obraze.

(Zrak): Cvičení v určování barev, sluchu, hmatu. (Chybí určování tvaru.)

Přemýšlejme: Kdybys měl na trhu stánek. Jak bys jej upravil, aby na něj nepršelo, aby se ovoce líbilo. Jak bys prodával?

Na tabuli kreslí učitel obrázky s chybami a dává je hledat.

V celé lekci lze pozorovati 2 části.

První je založena na skutečných nebo domnělých zkušenostech dětí a zdá se poněkud mlhohlavná, druhá se chce opírat o pozorování a zdá se poněkud rozkouskovaná.

Cvičení smyslů, jak je v ní upraveno, je sice schopno přivést děti ke tvoření jednotlivých vět podle skutečného názoru, ale sotva může vésti k tomu, čeho žádají osnovy: k samostatnému vyjadřování. Jakýsi náběh k němu, ale poněkud

neurčitý, je pozorovati v mluvních cvičeních, ale bylo by je značně pozměnit, aby k němu skutečně vedla. Ostatně k výchově a cvičení smyslů, jak je v duchu zásad Montessoriové v příručce upraveno, bych poznamenal, že sice není si přáteli, aby člověk vzdělaný vynikal smysly otupělými, ale že také nejsou bystré smysly bezpečným a jistým znakem a podmínkou vzdělání. Není totiž neznámo, že právě primitivové vynikají znamenitými smysly. Úkolem vyučování nemůže být pásti smysly, ale probouzení a živiti ducha. Správným úkolem těchto cvičení by mělo, myslím, zůstat, aby se staly vhodnými a otevřenými branami k obohacení duševního života člověka a jeho osobnosti a nikoliv svůdci, kteří by bránili vnitřnímu jeho růstu. Člověk aby zůstával vždycky jejich pánem a nikoliv otrokem jako ti — dnes už nesčetní — fanouškové kin a gramofonů.

Vůbec bych ke všem těm rozmanitým příručkám poznamenal, že nejsou k tomu, aby se podle nich učilo, ale jsou jen ukázkami, jak jednotlivci určité úseky školní práce zpracovali, nejsou to vzory k bezduchému napodobování, které bývá neklamným svědectvím buď nedostatku přípravy nebo postřehu a pochopení života těch dětí, jež učiteli jsou svěřeny. Otrokové jich napodobování přímo odporuje požadavku osnov, které v 2. odstavci o prvouce praví, že úkolu osnov lze dosáhnouti účelným využitím živého vztahu žactva k životu přírodního a společenského prostředí domova.

Co tedy s příručkami?

Nač jsou vydávány, když se podle nich nemá učit?

Je dobré poznati cíle v nich nastíněné — bývají pěkné zejména v předmluvách — je velmi užitečné podívat se na cesty, jimiž druzí šli, dále je nejlépe míti na zřeteli daný cíl a jíti k němu cestou, která v daném terénu je schůdná.

Povšimněme si vlastivědy!

Úkolem vlastivědy je podle osnov: Poznávati významné přírodní a společenské jevy domova se zřetelem k vyspělosti žactva středního stupně a na tomto

základě chápatí nejvýznamnější přírodní a společenské poměry rodné země a Československé republiky, zvláště pokud jsou ve vztahu k domácím poměrům.

Seznamovati se základními pojmy, jichž je třeba k vyučování reáliím na vyšším stupni.

Podle poznámky 5. mají to býti pojmy, jichž je nezbytně třeba k pochopení počátečních výkladů v reáliích.

Obecné poznámky k věcným naukám naznačují cestu, po níž se má k těmto pojmům dojíti, takto: Nejcennějším vyučovacím prostředkem při věcných naukách (jež podle osnov tvoří na středním stupni vlastivěda, na vyšším zeměpis, dějepis, přírodopis a přírodopis) je přímý názor, vlastní zkušenost a vlastní přemýšlení.

Pro ten přímý názor nutno dětem stejně jako na stupni předešlém otvírati oči. Poskytovati je, kde se jenom dá, a učit pozorovat a dávat k samostatnému pozorování příležitost co nejčastěji. Jen tak ujdeme nejistotě a nejasnosti, pojmů a tím i zmatku a pohromám, které jimi ve škole i v životě bývají způsobovány.

»Je neuvěřitelné, jak zmatené jsou pojmy našich dětí, ale jak nejasné jsou i pojmy lidí studovaných,« stěžuje si Votava v předmluvě ke své Prvouce, a uvádí, že děti druhé třídy nevěděly, co je to rybník, středoškoláci, co je rádlo, vysokoškolačka, co je míle atd.

To bych ostatně nepokládal za veliké neštěstí, kdybych těch slov neužívali ti, kteří byli na jejich význam dotazováni, ale jestli se jimi oháněli a obsahu jejich neznali, pak je to opravdu hodno nejenom podivu, ale i výtky.

Jak tedy budeme seznamovati s těmito pojmy?

Řekněme, že mezi ty pojmy budeme počítati druhy ovoce: Jadernaté, peckovité, skořepaté a bobulovité. V době, kdy zraje ovoce, řeknu dětem, aby si donesly do školy jablka, hrušky a švestky — zkrátka každý co si z ovoce donéstí může. Sám si je opatřím také.

A mohu začítí třeba takto:

Že nikdo z vás dobře nezná tohle to!

A ukáži jim jablko. Tato pochybnost vzbudí ovšem veselost. Všichni si myslí, že je znají, a přece, když bude mítí někdo popsati, jak jablko vypadá, upadne do nemalých rozpaků. Když však jim určíme hlediska pozorovací, dovedou nám říci, jaké je podle velikosti, tvaru a barvy. Z čeho se skládá. Tak objeví slupku, dužninu, pouzdra a jádro. Pak dáme celý pozorovací postup jednou nebo dvakráte zopakovat. Neopakujeme mnohokrát, poněvadž by nám mnozí z žáků (zejména typu akustického) přestali užívatí řádně očí a myšlení a prostě by papouškovali, co slyšeli. Samostatně ať se pokusí popsati hrušku a švestku.

K tomu bychom mohli připojit, jak zacházejí lidé s ovocem, aby se dlouho uchovalo. Druhy jablek v obci by dětem ukázala malá výstavka ovoce ve třídě. To by mohlo postačiti pro 3. školní rok. Pro 4. školní rok by bylo lze připojiti o ovocnářství v okrese, pro 5. ovocnářské kraje ČSR.

Kalivoda ve své učebnici Vlastivědy pro 3. školní rok vyřešil tento úkol v článku Podzimní ovoce takto:

Sadaři mají plné ruce práce. Od časného rána do pozdního večera česají ovocné stromy. Jablka voní, některá jsou krásně červená, jiná žlutá nebo zelená. Hrušky žloutnou a měknou. Jen některé (zimní) zůstávají tvrdé.

V sadech jsou již hromady načesaného ovoce a ještě je ho mnoho na stromech. Sadaři přenášejí od stromu ke stromu dlouhý žebřík, po něm se dostanou až do koruny. Ovoce trhají a opatrně ukládají do košíků. Pak je uloží na hromadu. Jakmile zjistí, že některé jablko je nahnilé nebo natlučené, ihned je odstraní, aby nekazilo ostatních. Také červivé ovoce zahazují. Poznají je podle dírky ve slupce, kterou způsobila housenka zavijete jablečného. Lidé jí chybně říkají červ.

Na ovocném trhu je živo. Prodavači mají plné nůše a koše jablek, hrušek a švestek. V září bývá ovoce nejlevnější.

Pojmy, o něž autorovi jde, jsou vytištěny v knize na okraji tučnými typy.

Jsou to: jablko, hruška, sadař, ovocný trh.

Při čtení máme v celku dojem týž, jako když čteme Tůmovu Prvouku.

Také tu najdeme za lekcí otázky, a to tyto: Které ovoce zavařila maminka do cukru? Jinak? Z kterého navařila povidla? Které nakupuje sušené? Které se dá do jara uchovati čerstvé? Které se rychle kazí? Které druhy jablek (hrušek, švestek) se u nás pěstují? Čím bys rozpoznal jablko, hrušku a švestku, kdybys je měl poznati se zavřenýma očima? Ve kterém ovoci najdeš jádra (semena) pecky?

Je to učebnice, ve které dosti často čteme pobídku: Pozorujme! Ale kromě návodu, daného žákovi Liboru Královi ve článku Den se krátí, najdeme tu ještě dobrý návod, jak pozorovati výšku slunce v poledne v člamečku »Malí pozorovatelé« a pokyn k pozorování změn délky dne a všeobecných změn v přírodě. Ostatně je tu řada otázek, které spíše míří ke zkušenostem dětí než k vedení a zdokonalování jejich schopností pozorovacích.

Je to ovšem jen první učebnice vlastivědy a při dnešním nakladatelském a spisovatelském ruchu nezůstala dlouho samotnou. Už za ní následují jiné, ale nedoufejme, že se dočkáme díla takového, které by osobního pozorování, přemýšlení a cílevědomé práce mohlo nás zbaviti.

Vlastivěda, má-li dáti žákovi to, co jest jejím úkolem, vyžaduje — jak správně vypočítávají osnovy v poznámkách — vedle pomůcek vhodných pro všechny školy, pomůcek rázu místního a účelně sestaveného programu vycházek se zřetěním k místním poměrům a potřebám. A jestli vyžaduje zvláštních pomůcek, pak nemůže zůstat bez osobitého, zvláštního zpracování.

To by snad ještě nejspíše bylo lze připustiti v reáliích, ale ani tam nelze se obejít bez pozorování.

V přírodopise žádají osnovy, aby učila škola žactvo pozorovati a poznávati významné a typické přírodniny, v přírodopysu, aby seznamovala žactvo na podkladě pozorování a zkoumání přírodověd-

ných jevů z denního života, z přírodního dění a technické praxe lidské s nejdůležitějšími fyzikálními a chemickými poznátkami, pojmy a zákony. Dále pak v poznámkách se doporučuje, aby bylo žactvo stále vedeno k samostatnému pozorování přírodních jevů a psalo si o svých pozorováních stručné záznamy.

Bez něho se neobejde ani zeměpis, ani dějepis.

Jestli v přírodovědě není obtížné poskytnouti dětem příležitost k častému, důkladnému a samostatnému pozorování jednotlivých jevů přírodních a ve fyzice zejména pokusů, pak v zeměpise a dějepise je nutno často spokojiti se s obrazem.

Umění pozorovati obrazy — aspoň dosud — netěšilo se valné pozornosti didaktiků, a přece je dnes důležitější než bylo kdy jindy, poněvadž dnes výrobky grafického umění našly si už cestu i do ohaloupek nejchudších. Dnes by bylo chybou, kdyby škola nechávala své svěřence bez poučení a návodu, kterak se lze obrazy vzdělávati.

Jinak totiž nutno přistupovati k obrazu zeměpisnému, jinak k historickému, jinak konečně k přírodopisnému.

Jestli k pochopení obrazu historického nutno zavésti diváka do toho věku, kdy zachycený děj se stal a do ovzduší, v němž se odehrával, pak zeměpisný obraz snese prostý pohled naivního diváka, kdežto přirozený žádá nejen bystrý postřeh, ale i schopnost vhodně usuzovati.

Tak na př. Brožíkův obraz Volba Jiříka z Poděbrad bude k dětem mluvit teprve, až si přečtou výňatek z Jiráskovy Maryly, jak jej mají v čítance. Bez tohoto historického pozadí ztrácí zachycený děj přitažlivost, ano stává se těžko pochopitelným. Nanejvýš ještě obrazy některých historických památek mohly by děti s částečným ovšem jenom užítkem pozorovati samy.

Zeměpisné obrazy, jak jsem již podotkl, snesou pohled naivního diváka. Přinesme obraz a dejme jej popsati některému z lepších žáků. Poznává sám i ostatní, jak málo toho bez průpravy uvidí. Ukážme potom sami, co lze na obraze vi-

dět. Tak probudíme zájem o umění vyčísti z obrazu co nejvíce. Po jedné nebo dvou ukázkách v pozorování ať se děti pokoušejí takové obrazy pozorovati a popisovati samy zprvu kolektivně za našeho dozoru a kontroly třídy, později individuálně.

Umět pozorovat mapu je umění samo pro sebe a musí se mu děti zvolna učit již od středního stupně ve vlastivědě.

Pozorovati jedince v přírodě a jejich život nebude věcí obtížnou, jestli byly děti řádně vedeny v prvouce a vlastivědě.

Jakási obtíž nastane ve fyzice, ale i tu brzy věc zvládnou, poněvadž předmět sám poskytuje příležitosti k pozorování velmi často a velmi mnoho, zejména v pokusech. Zprvu je ovšem také dětem ukázat, jak se to dělá, ale později stačí říci: Dávejte pozor na to, co dělám, povíte mně to! a udělat pokus beze slova řeči a chtít, aby jej popsaly.

Velmi vděčným polem pro pozorování fyzikálních a chemických dějů jsou pokusy žáků. Všeobecně je ve školách zavěsti nemůžeme pro nedostatečnou výba-

vu našich škol, ale některé přece si mohou sami udělat podle návodu, který jim ve škole dáme. Budou-li žáci dobře vedeni, dokážou mnohé bez zvláštní námahy a leckdy s neobyčejným zájmem.

Pozorování získává na intenzitě, spojíme-li je s kreslením a ručními pracemi, poněvadž tvoření nutí oko k opětnému a opětnému pozorování formy, velikosti, barvy, polohy a tím jsou jednotlivé kony pozorování kontrolovány.

Povedeme-li tak děti od prvního školního roku až do konce školní povinnosti, stane se jim opravdu svět, v němž se budou pohybovati, bohatým zdrojem poučení a bude lze o nich říci, že mají oči k vidění, a budou vidět, uši k slyšení a budou slyšet a jazyk k mluvení a budou mluvit, mluvit s rozvahou o tom, co budou znát.

Nebudou chodit se zavřenými očima kolem věcí, které jim nabízejí poučení pro život. Budou umět pozorovat a naučí se jistě užívati pozorování k svému dalšímu sebevzdělání.

Úkolu škole určeného bude dosaženo.

Vyučování vlastivědě.

Akr. — Vyučování tomuto předmětu působí jakési nepříjemné rozpaky nejen začátečníkům, ale i starším kolegům.

Zdroje těchto rozpaků vyvěrají jednak z předmětu samého, jednak ze situace vyučujících. Příčinou nejistoty je tu především ne-li skutečná, tedy aspoň domnělá neurčitost učebné látky a jejího uspořádání, potom neustálenost metody a konečně nedokonalost příruček a učebnic.

To, pokud se týká předmětu samého. Všimneme-li si vyučujících, pak shledáváme, že mladi kolegové zápasí v tomto předměte s poznáním učebných prostředků, které jsou v každém prostředí jiné, a starší kolegové nejčastěji s metodou, poněvadž s tímto předmětem neměli příležitost v době svých studií se seznámit. Toto konstatování není nijak zahanbující, poněvadž ani vedoucí osobnosti našeho didaktického světa nevědí si s tímto nejmladším dítětem naší didaktiky rady a píší o něm jako o nějaké záhadné neznámé, stojící na rozcestí.

Kdo by čítěl důkazy pro toto tvrzení, našel by je v nadbytku v minulém ročníku Školských reforem.

Nejistota v teorii a názorech nemůže se neodrážeti škodlivě také ve vyučovací praxi. Cítí to nejlépe sami vyučující. A nic lépe necharakterizuje nejistotu situace jako zvýšené úsilí o nápravu a o zjednaní jistoty, jak se projevuje ve zvýšené pozornosti, již věnuje tomuto předmětu odborný tisk, v počtu přednášek vlastivědou se obírajících a ve zvýšeném tempu, s nímž jsou vydávány vlastivědné příručky, učebnice a poznámky. Půjde-li se tímto tempem dále, dosáhneme vyjasnění situace na poli vlastivědném v době nedaleké.

V krátkém informativním článku není možno dokonale vyčerpati zcela hloubku i šíři problému a snad toho ani není třeba, proto pokusím se naznačit jen rysy nejpodstatnější.

Je tu především otázka cíle. Ten musí býti dán a znám, má-li činnost ať jakákoli míti povahu a ráz práce.

Cílem je tu úkol stanovený osnovami. Zaslouhuje pozornosti! Má totiž tři stránky. Jednu rázu všeobecně vzdělávacího, druhou naukového a třetí výchovného. Ta první vypadá takto: Úkolem věcných nauk — vlastivěda tvoří jednu jejich část — je rozvíjetí soustavným poznáváním člověka, společnosti a přírody a jejich vztahů schopnosti žáků, vstěpovati jim důležité vědomosti pro život a pro další vzdělávání a dáti jim věcný základ budoucího světového názoru. (Tu by snad bylo lépe: názoru na svět!)

Se zřetelem k druhé stránce praví osnovy, že úkolem vlastivědy je: »Poznávati významné přírodní a společenské jevy domova se zřetelem k vyspělosti žactva stupně středního a na tomto základě chápati nejvýznačnější přírodní a společenské poměry rodné země a Československé republiky, zvláště pokud jsou ve vztahu k domácím poměrům. Seznamovati se základními pojmy, jichž je třeba k vyučování reáliím na středním stupni.« Výchovná stránka úkolu je formulována takto: »Probouzetí lásku k domácímu kraji, k národu a k naší vlasti — Československé republice: pěstovati smysl pro ochranu památek.«

Až dosud byla největší pozornost věnována stránce naukové.

Zprvu nebylo a někde není dosud jasno, co je učebnou látkou a co je učebným prostředkem. Z toho vznikaly komické i zoufalé situace. Fantasie hýřila. Objevila se spousta čiperně vynalezených místních pověstí, poněvadž se myslilo, že nutno takovým pověstem naučit děti stůj co stůj, objevily se i spousty statistických dat, sebraných s obdivuhodnou pilí a vynalézavostí. Děti odřikávaly kopy názvů rozličných plevelů a spousty dat z místní historie. V prvním rozběhu se nechápalo, že není a nemůže býti úkolem vlastivědy zevrubné poznání domova, ale něco docela jiného. Nepostřehlo se, že by ty přerozmanité konkrétní věci, které dítě v domově obklopují, jsou pouze učebnými prostředky k tomu, aby dětem na nich byly objasněny ty přírodní a společenské síly, vlivy a zákony, které pomáhaly vytvořit a upravovati to prostředí, v němž dítě žije, a že skutečnou látkou vlastivědy je chápání těchto vlivů, sil a zákonů na straně jedné, a seznamování se základními pojmy, jichž je třeba k vyučování reáliím, na straně druhé. A poněvadž jsou tyto síly a zákony všude tytéž, je i po této stránce látka vlastivědy stejně jako na př. počtů v celém státě jedna, ale prostředky, které k jejímu poznání vedou, jsou právě tak rozmanité jako prostředí, v němž děti žijí.

K poznání těchto vlivů, sil a zákonů není potřebí zevrubného zkoumání všech

jevů, které dítě obklopují, ale jen těch jevů typických, které jsou blízké chápavosti: děti a které mohou nejmnaze vésti k poznání principu, o nějž nám jde. Jde tu tedy spíše o vhodný výběr z toho množství, jež se nám v prostředí nabízí, než o systematicky uspořádané skupiny jevů, v nichž je mnoho věcí, které dětem není třeba vysvětlovat, poněvadž je znají, a mnoho věcí, na jejichž pochopení jejich síly nestačí. A i při těch vybraných jevech nejde o zevrubnost a podrobnosti — ty náleží reáliím — jako spíše o poznávání hlavních principů věcí.

Tak tedy nejde v daném případě o vyjmenování množství plevelů v jejich pestrosti, ale poslouží nám k tomu, abychom na nich objasnili pojem rostlin a abychom děti seznámili s částmi těla rostlinného a jejich funkcemi i s tím, čeho potřebují pro život a jaký mají význam v přírodním hospodářství. A k tomu se právě mnozí pro domnělé množství učebné látky nedostali. Jinými slovy a snad případně řečeno: viděli stromy, ale neviděli lesa. Tak se leckde zakousli do historie místního zámku, že znali všechny významné šlechtické rody i jedince, kteří v něm žili, ale ušel jim poměr mezi pány a poddanými, vývoj a úpadek stavovského zřízení, rozdíl mezi ním a zřízením demokratickým, ráz stavby a umění, v němž byl zámek zbudován.

To bylo na jedné straně, kde se pro množství drobných zkušeností a vědomostí zapomínalo abstrahovati, co se abstrahovati mělo, kde se pro množství učebných prostředků k vlastivědné látce nedospělo. Nejčastěji to bývalo i bývá tam, kde znalost prostředí je dokonalá. Kde však znalost prostředí chybí, tam se vznášší učebná látka vlastivědná v nedostížitých výškách nad dětským prostředím, nad skutečností, ze které má vycházet a na níž má budovat. Tam se dochází ke krasořečnickým exhibicím, ze kterých děti mají málo nebo skoro nic a učitel nakonec zklamání a mrzutou náladu. A jak se tu držet při zemi, když se tu vyučující nedávno octl? Jak využití prostředí, kdy ho ještě nepoznal, a než je pozná, bude zas o kus dál? A proto požadavek, aby měla každá škola svou vlastivědu, není nijak exotický, ale je vyvoláván nezbytnou potřebou dne. A osnovy právem mluví o potřebě vlastivědného archivu.

Jsou ovšem ve vlastivědě i partie tak obecné, zejména pokud se týkají přírodních jevů, že pro jejich zvládnutí by stačily vlastivědné příručky. Dnes už se jimi nemusí vyučující nechat vláčet po lánech školských sem i tam, ale může jich užítvat jako pomůcek, poněvadž dnes už je zřejmo, že vlastivědné učivo je zřetelně stanoveno osnovami normálními a zevrub-

no určeno osnovami podrobnými.

Snad bych měl čtenářům poraditi ně-
kterou z nich. To však neudělám. Pokud
jsem měl totiž příležitost některé z nich
prohlédnout, shledal jsem, že žádná z nich
nevynovuje úplně potřebam vyučování
vlastivěde, ale také žádná z nich není ta-
kova, že by se v ní nenašlo něco, co stojí
za povšimnutí. Každá má něco, čeho se
da dobře užití, ale jsou skoro v každé z
nich partie, že se s podivem zeptáme: Jak
se toto mohlo sem dostat?

Tak na př. v jedné je partie o vepři do-
mácím uvedena učivem o vepři divokém,
jak bylo kdysi upraveno v učebnici pro I.
třidu měšťanské školy od Rosického. To
je přece omyl. To odporuje základnímu
pojetí tohoto předmětu a k tomu ještě je
na Poznámkách těchto napsáno, že jsou
pro 3. postupný ročník.

Tomuto ročníku je potřeba věnovati po-
zornost zvláštní. Jednak proto, že i v osno-
vách má zvláštní postavení — je tam to-
tíž označen jako přechodný útvar mezi
stupněm nižším a středním, a pak i proto,
že se tu kladou základy vlastivědy.

Ten, kdo tomuto stupni ukládá nauko-
vou látku, měl by se především otázati:
Kdo má učivo dané osnovami zvládnout?
Na tuto otázku se zpravidla zapomíná, a
jak je na jedné straně shon po tom, če-
mu učit, příliš veliký, tak zase touha po
poznání duševních předpokladů žakovské-
ho materiálu příliš malá. Pokud jsem měl
příležitost sledovat vlastivědnou otázku v
naší literatuře, tak jsem na tuto její strán-
ku nikde nenarazil, ač souvisí s první
stránkou našeho vyučovacího úkolu, kde
se mluví o rozvíjení schopností žáků. Má-
me-li je rozvíjeti, nemůžeme neznati a ne-
dhati toho stavu, ve kterém je přejímáme
při začátcích vlastivědy.

Zodpovězme si tedy otázku: Kdo má uč-
ivo dané osnovami pro třetí postupný roč-
ník zvládnout?

Jsou to děti osmileté, které sice už mají
smysly vyvinuté, ale mezi nimiž je větši-
na takových, které těchto svých smyslů ne-
dovedou dobře užívat, a řada jiných, jimž
chybějí vhodné názvy a pohotovost slovy
správně formulovat nabývané poznatky.

Pozornost jejich je zejména s počátku
velmi labilní: těžko se soustřeďuje, snadno
se dává svéstí vnějšími dojmy. Snadno se
nám stane, že si přinesou z vycházky má-
lo nebo skoro nic, jestli jsme je nedovedli
upoutati na předměty nebo jevy, které by-
ly cílem vycházky, nebo jestli jsme je ne-
dovedli připoutati k stanoveným jevům
přeplněného obrazu. Také stálost pozorno-
sti není valná, takže není radno klásti na
ni přílišných požadavků a je potřeba po-
skytнути jí občas úlevu, oddech, změnu.

Schopnost zapamatovati si učivo a věrně

je reprodukovati potřebuje také našeho
vedení a naší péče. Musíme děti učit, jak
se mají učit nazpaměť a mimo to dáti jim
návod i příležitost k tomu, aby si mohly
činit potřebné záznamy a náčrty, látkou
je nepřecpávat a dávat jim k memorování
jen látku dobře zvládnutou a jasně for-
mulovanou.

Zásoba jasných představ není ještě ve-
liká. Ostatně myslím, že ve vlastivědě ne-
lze dobře a racionálně učit bez zjištění
toho, co už se zná, sice by se nám mohlo
snadno státi, že bychom dětem neznámými
slovy a nepochopitelně vykládali to, co
už znají, a jinde bychom jim opomněli po-
skytнути poučení, kde je ho potřeba.

Děti tohoto věku přenáší bujná fantasmie
lehce přes skutečnost života a je úkolem
školy — zejména ve vlastivědě — zdoko-
naliti jejich poznávání a poznávání sku-
tečnosti. Domov mluví k dítěti svou řečí:
mluví tu přítomnost, příroda i kraj a život
lidí, mluví tu i věky minulé. Škola má
ve vlastivědě naučit děti rozumět té řeči
domova, probudit a žít v nich přiroze-
ný zájem o svět, který je obklopuje, a o-
patřit jim bezpečný základ, aby odtud
mohly podnikati užitečné exkurse do světů
vzdálených od domova, a do světa ab-
strakci a pojmů vědeckých i do světa krá-
sy umělecké. A mimo to je velmi často
potřebí, aby čeň fantasmie byl mírněn
chladnou vodou kriticismu — rozumového
rozboru a uvažování.

Rozum se totiž už počíná hlásit o své
právo, ale nabývá ho jen ponaáhlu. Pro-
ces myšlení je posud značně omezen. Dě-
ti v tomto věku sice už chápou vztahy
souřadnosti, nadřadění a podřadění,
ale ke vztahům mezi příčinou a násled-
kem a k pronikání vnitřní podstaty věci
začínají se teprve propracovávat, a to ješ-
tě ne všechny, jak bychom se mohli do-
čísti na str. 17 ve studii dra Vaňka »O dět-
ském myšlení«.

Zásoba slov není sice dosud veliká a způ-
sob vyjadřování jednoduchý, ale děti roz-
umějí více slovům než, jich ve své mluvě
užívají. Proto se může učitel držeti ve svém
výkladu nad mluvou žáků, ale nemůže
chtíti, aby se děti vyjadřovaly jako on —
jejich dikci nemůže tu ještě povznést na
úroveň vlastní dikce.

Zájmy dětí se ponaáhlu odpoutávají od
vlastního já a stávají se objektivnějšími.
Předměty prostředí nelákají dítě jen z dů-
vodů vyplývajících ze zřetele k vlastnímu
já, ale pro svou vlastní podstatu. Stejně
tu jako v prvouce pohybuje se sice dítě
ve svém domově, ale nespokojuje se už tím,
že věci kolem něho jsou a jaké jsou, ale
snaží se je poznati zevrubněji. Jestli tedy
poměr k věcem byl dítěti v prvouce dikto-
ván spíše citem, je tu utvářen více roz-

umem. Dítě chce své znalosti rozmnožit, své vědění obohatit. U kolem školy je naučit děti duševně žít a růst v prostředí, v němž žijí tělesně a mnohde z nich budou tu žít až do své smrti. Je potřeba, abychom je naučili, jak mají toho, co je obklopuje, užívat k svému vzdělání a zušlechťení — postavití tedy to jejich prostředí do služeb jejich vzdělání. Vlastivěda má být středem, z něhož vychází všechna školní práce a k němuž znovu a znovu se vrací, neboť tu má příležitost ten život, který děti obklopuje, působit na ně, být sám jejich skutečným učitelem. V tomto životě domova zůstává všechno vědění ve své věcné a přirozené spojitosti, nikoliv v systému, jak jej buduje věda a jak k němu vede vyučování reáliím. Ve vlastivědě si opatrují děti jen základní kusy příští stavby systému: jednotlivé pojmy.

Na vyučování vlastivědě tedy je, aby smysly zbystrilo, pozorovací smysl zjemnilo, představy zjasnilo, fantasií usměrnilo, naučilo tvořit základní pojmy, myšlení cvičilo, zásobu slov rozmnožovalo, city rozněcovalo, zájmy probouzelo, vůli vedlo.

Jak to nastojit?

To je otázka metody. Ta by měla být přirozená jednak se zřetelem k dítěti, jednak se zřetelem k předmětu samému. Zřetel k dítěti vyžaduje, aby byla přiměřená jeho silám a vhodně pomáhala jejich rozvoji a vzrůstu a zřetel k předmětu vyžaduje, aby věcná spojitost poznatků nebyla předčasně trhána, ale uchováována. Proto se v osnovách mluví o vlastivědě jako o jednom předmětu, v němž převládají časem poznatky přírodovědné jindy zeměpisné nebo dějepisné. To dále znamená, že hlavní prostředky vyučovací poskytuje samo prostředí, nikoliv učebnice, skutečné věci, nikoliv slova.

U některých metodiků je pozorovati snahu zařadit učivo do rámců vlastivědných obrázků, v nichž jsou zachyceny rozličné stránky vlastivědných poznatků. Tak na př. Kalivoda v učebnici U nás doma, kde hoch Libor se ocitá v přerozmanitých vlastivědných situacích. Není pochyby, že má tento způsob zpracování vlastivědného učiva svou přitažlivost, ale nesmíme zapomínati, že odsuzuje děti téměř napořád k receptivnímu přijímání učiva — tedy k čemusi vnějšímu, nikoliv k vnitřní práci a žákovské spolupráci. Tu nutno opřít nikoliv o vypravování, o pěkná slova, ale o jasný názor, a to, pokud je to možné, o názor na skutečnost. Samy osnovy — ač ponechávají jinak volnost a svobodu metody — při vlastivědě připomínají, že »nejcennějším vyučovacím prostředkem je přímý názor, vlastní zkušenost a vlastní přemýšlení«. Proto doporučují účelné a dobře připravené vycházky a proto žádají, aby si

každá škola sestavila účelný program vycházek se zřetlem k místním poměrům a potřebám.

Mají-li tyto vycházky vykonati svůj úkol v práci školní, musejí děti vědět, proč je konají, co mají na nich pozorovat a jak mají pozorovat. Zprvu jim musíme dáti plán pozorování, čeho si mají na př. všimnouti na rostlině, čeho na zvířeti, na osadě, v krajině, na práci a p. Až je v pozorování vycvičíme, můžeme jim dávat vhodně upravené a připravené úkoly, které pak budou mít značnou výchovnou hodnotu, poněvadž povedou děti k samostatnosti.

Vykonáním vycházky anebo tím, že jsme dětem uložili pozorování, není věc skončena, ale teprve začata. Velmi mnoho záleží na tom, jak jest jí užito ve službě vyučovací a výchovy. V tom spočívá umění vyučujícího, aby vytěžil z daného úkolu anebo vycházky racionálně a důkladně, co se vytěžit dá. Aby tomu, co bylo získáno, dostalo se náležitě formulace a aby výsledek byl vhodně shrnut a řádně nacvičen. Při tom musí se nezbytně uplatnit žákovská spolupráce natolik, nakolik stačí síly žáků. Trvalým pravidlem tu zůstane: Ať pracují děti samostatně všude tam, kde je to možné, a učitel ať pomáhá jenom tam, kde je to nezbytně nutné!

Při tom vycházky a pozorování skutečnosti nečiní zbytečnými modely a dobré obrazy, které učiní dětem pochopitelnější detail. Tak bude vyučování vycházet z pozorování dětí, z představ a zážitků a výsledkem jeho lepší a samostatnější pozorování, jasnější a hojnější představy, pořádanější a hlubší zážitky.

A jak s těmi pojmy, o nichž se mluví v osnovách?

Víme to z logiky, že pojmy se tvoří souhrnem podstatných znaků. Znaky nutno získati analysou představ či řekněme raději předmětů, které se nám naskytují nebo předkládají. Analýsa není obtížná tomu, kdo umí dobře pozorovat, usuzovat a popisovat. A pak může býti analýsa čistě popisná, která si všímá podstatných nebo řekněme význačných znaků jedince bez zřetele na vzájemné vztahy příčinné nebo logické. Tak není pro děti 3. školního roku těžké utvořití pojem psa, ale je značně obtížné utvořití pojem šelmy psovitě, poněvadž tu již jde nejen o prostou analýsu, ale zároveň o abstrakci, již děti tohoto věku jsou schopny jenom v ojedinelých případech. A tak také není obtížné tvořití pojmy jedinečné. Pro formulování zákonů a pojmů vědeckých, kde nutno se opírat o vztahy příčinné a logické, děti tohoto věku nejsou ještě způsobilé.

Ovšem i ke tvoření pojmů jedinečných je nutno dětem dáti návod, ukázat jim, jak jsme k pojmu došli, aby si uvědomily po-

stup, a mimo to je nutno práci tohoto druhu často opakovat a cvičit, aby děti nabýly v ní jakési techniky. Práci se učíme zase jen prací. Je třeba poněkud ustalovat pracovní zvyky. Jen tak dovedou potom děti pracovat plánovitě a sebevědomě, dovedou zachovávat postup práce a dbátí rozdělení. Pro dokonalé zachycení důležitých znaků je dobře dáti dětem příležitost, aby mohly porovnávat dva jedince podobné, na př. kočku a psa, husu a kachnu. Nové podrobné osnovy poskytnou po této stránce hojně vhodné příležitosti. A obíráme-li se už metodou, nesmíme zapomínat na to, že vlastivědné vyučování obírá se jednou více látkou přírodopisnou, po druhé zeměpisnou, jindy přírodopisnou a někdy dějepisnou. Je pochopitelné, že i metodu je nutno se zřetelem k těmto rozličným oborům pojmut vhodně přizpůsobovat.

V dalších postupných ročnících budeme pak moci klasti na rozumovou činnost záctva požadavky větší. Jistě, že by nedosáhla vlastivěda svého úkolu, kdyby zůstala při konstatování toho, co tu je, při popisu jevů prostředí přírodního a společenského a snad ještě při jejich uspořádání.

Tak jistě by nestačilo konstatovat, že většina té které osady se zabývá zemědělstvím a neobjasnit, proč se může tímto zaměstnáním zabývat a stejně, že život dělnického obyvatelstva se opírá o blízkost průmyslových center a vhodného spojení komunikačního. Tu také už bude snáze

najít vhodnou látku pro nepřímé vyučování. Je třeba jen si uvědomit, že dětská aktivita se neuspokojuje pouhými představami a slovy. Uspokojuje se jen tehdy, může-li dítě naučených činností dále užívat, síly zkoušet, obrazy zachycovat náčrtý i prostorově v ručních pracích výchovných, vypravování obměňovat, mezery doplňovat.

Myslím, že se zájmem by si děti vedly svůj vlastivědný sešit. Jsou vzory jejich vydány nikoliv ke kopírování, ale k následování této dobré myšlenky. Bude dětem při nedostatku vhodných učebnic velmi dobrým pomocníkem při cvičení učiva. Ani tehdy, když děti k některým poznatkům dospějí vlastní prací, nebyly by schopny dobře se vyjadřovat a učivo ovládati, kdyby neopakovaly a necvičily. Budou tak také snáze uchovávat učivo v přehledu, naučí se zachovávat v něm pořádek a ustálený postup. Je sice pravda, že tu netvoří učivo ještě jednotného systému, ale bez uspořádání by brzy vymizelo z dětských myslí.

Vlastivěda je za dnešních dnů zkušebním kamenem učitelovy vynalézavosti a dovednosti. Je třeba, abychom se té záhadné neznámé dovedli ujmouti a usaditi ji ve školách na náležité místo. Bude nám vydatnou pomocnicí nejen ve vzdělávání dětí, ale i v jejich výchově. Podaří se a usnadní výsledky občanské nauky a výchovy a vydatně přispěje k výchově občanů, kteří budou mít rádi ten svůj domov i svůj stát, Československou republiku.

Z A H R A N I C E M I

Okénko do světa.

Jaroslav Robek. — Nahlédneme-li dnes do světového snažení výchovného, spatříme v něm:

1. *Úsilí zvládnouti výchovný problém vědecky.*

Odtud vyrůstají nové stolice pedagogiky na universitách i ve státech, které zdánlivě leží opodál vědeckého ruchu, jako na př. Argentina, kde vláda připravuje založení akademie výchovných věd, a Equador, kde zřízen byl zvláštní vyšší ústav pedagogický pro vědeckou přípravu profesorů učitelských ústavů a středních škol. Odtud také pramení všechny reformy učitelského vzdělání, ať už hotové, jako v poslední době v Německu, Ra-

kousku a Jugoslavii, nebo připravované, jako na př. ve Francii. Sem náleží také mezinárodní sjezdy filosofů, psychologů a pedagogů, jež byly v r. 1937 konány v Paříži u příležitosti světové výstavy, jakož i zvláštní kursy prázdninové, které se obírají výchovnými otázkami a směřují k dalšímu vzdělání učitelstva.

2. *Úsilí zvládnouti výchovu mládeže prakticky bez velikého teoretisování.*

Toto úsilí je zřejmé zejména ve státech autoritativních vytvářením celostátních organizací mládeže, jako je v Německu mládež Hitlerova, v Itálii Balilla, v Řecku před rokem zákonem utvořená celostátní »Národní organizace mládeže«

pod vedením samého krále a v Rumunsku Veliká řádná pro výchovu mládeže rumunské, doplněná zvláštním Výchovným úřadem.

Státy demokratické se vyhýbají zákonému řešení této otázky, poněvadž se neděje bez jakéhosi duševního násilí, ale zato v nich tisk i organizace mládeže zvyšují svou činnost výchovnou a zájem o výchovu beze sporu na všech stranách velmi vzrůstá.

3. *Úsilí o zdokonalení výchovy rozumové.*

Tu je zajímavé, že v nejkulturnějších státech snahy zvýšení výchovy rozumové překročily zenit. Tak ve Francii v Německu i u nás se ozývají nářky na přecpávání rozumu a protesty proti přetěžování dětí, zejména na škole národní, učebnou látkou, zato směrem k vyššímu vzdělání rozumovému směřuje vyučování ve státech, kde dosud nedosáhla toužené výše.

Zdá se, že tomu odporuje snaha o prodloužení docházky školní. Ale všimneme-li si věci blíže, zjistíme, že tu nejde o zvýšení požadavků po stránce výuky. Tak Francie míní připojit tento rok jednak z toho důvodu, aby vzdělání, získané v předešlých letech, bylo sjednoceno a zaokrouhleno, tedy nikoliv rozšířeno, a aby bylo lze při pracích ve školní dílně zjistiti místo, na němž by se mohl žák v životě nejlépe uplatnit. Ostatně jak ve Francii, tak v Belgii je věc ta dosud ve stadiu zkoušení.

4. *Snahy o výchovu, směřující k vzájemnému dorozumění a kulturní spolupráci mezi národy.*

Z podnětu, který vyšel z Francie, věnována je zvláštní pozornost vyučování živým jazykům: německá akademie vysílá své docenty do cizího prostředí, zve — podobně jako Francie — do Německa cizince, kteří se chtějí učit němčině, podporuje výměnu studentů a praktikantů u cizích firem a přijímá výměnou za ně praktikanty z jiných zemí. Ve Francii je utvořena zvláštní komise, která má za spolupráce ministerstva zahraničí sjednocovati a řídit práci rozličných francouz-

ských spolků v cizině. Učitelstvo rozličných států koná zájezdy do ciziny a vzájemné návštěvy, jako na př. o minulých prázdninách navštívili učitelé angličtí Dánsko a dánští Anglii. Z iniciativy a za morální podpory Mezinárodní kanceláře pro výchovu při Společnosti národů ve Švýcarsku a Společnosti Červeného kříže navazovány jsou mezinárodní styky prostřednictvím dopisování vychovávané mládeže.

5. *Zvýšený zřetel k tělesné výchově* vyrostl nejen z požadavků moderní hygieny, ale zvláště v současné době z požadavků branné výchovy. Ze států evropských zejména v Anglii, ve Francii a v Německu, které v tomto směru vede, a kde zvýšen byl počet vyučovacích hodin. V Anglii, kde smysl pro tělesnou výchovu byl vždy velmi živý, opatřují cvičební úbory a obuv na náklad státní.

6. *Po stránce didaktické je pozorovati na všech stranách zvýšené úsilí o didaktické využití technických vymožeností současné doby.*

Využití filmu pro školní praxi je svěťováno sborům odborníků při nejvyšších úřadech školských nejen u nás, ale i v Maďarsku, kde výroba 16 mm filmu je v rukou státu, a v Německu, kde je už dokonce nařízeno, aby nastávající učitelé a profesori byli již v době studia prakticky vycvičeni v zacházení s kinematografickými přístroji. V Egyptě mají zřízený zvláštní kinematografický inspektorát, v Řecku pak ředitelství výchovného filmu. Ano i ve východní Africe s podporou vlád a Carnegiovy nadace opatřují si misionářské stanice poučné filmy pro zvýšení hospodář. pokroku kmenů Bantu.

Stejně lze pozorovati zvýšenou pozornost o školský rozhlas.

Bohužel, zůstane úsilí o to, aby si rozuměli národové, které dnes sblížují tyto znamenité vynálezy dnešní techniky měrou opravdu neobyčejnou, dotud marnými, dokud k němu nepřistoupí dostatek dobré vůle.

Než doufejme, že i ona vyroste v generacích nejbližích příštích z výchovného úsilí dnešních dnů!

Věstník

V PŘEROVĚ

15. ÚNORA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 12

L I S T Ř Í Š Š K É H O S V A Z U K A T O L I C K É H O U Č I T E L S T V A V Č S R

Základní prvek výchovy · Naše požadavky

I na práci vychovatelskou působí svět ve smyslu kladném či záporném, dobře nebo špatně, příkladem povznášejícím nebo zmatkem. Úskalí je mnoho, tím více, že i osobnost vychovatelova je jen osobostí lidskou. A jsou lidé, kteří se utápějí v malichernostech, jiní přeceňují praktický účel a zapomínají na všecko duchovní a opět někteří vychovávají jen pro přítomnou chvíli.

Práce vychovatelova musí mít pečeť věčna. Už dyl už sám fakt, že nám přichází generace za generací do rukou, ukazuje, že jsme více než kterýkoli jiný stav zapojeni v řetěz všelidského snažení, odvěkého snažení člověka po dokonalosti. Naši hrdoští musí býti zanechat dílo trvalé hodnoty, a byl třeba jen v jednom ze svých učedníků.

Náš pohled nemůže býti proto obrácen jen k věcem časným a k účelům časnosti, jest třeba stále zvedat oči k nebi. Tam je síla, tam je účel naší činnosti. Odtud pramení radost k práci. Krise výchovy nastává právě tehdy, když její základy jsou jediné závislé na proměnách časnosti. Neboť člověk umírně rozervaný jest právě předmětem takto špatně postavené výchovy.

Říšský svaz katol. učitelstva čsl. konal v Praze 4. a 5. února porady za účasti delegátů spolku českého i moravskoslezského. Předsedal odb. uč. poslanec Jos. Vičánek. Projednány otázky organizační a věnována pozornost všem školským i učitelským aktualitám. Na poradách byla usnesena tato resoluce:

1. Katolické učitelstvo čsl., sdružené v Říšském svazu katol. učitelstva, uvítalo zavedení branné výchovy do nár. škol, neboť již dříve považovalo za svou povinnost plniti tento úkol ve výkonu služby. Ujišťuje, že i v budoucnu ve škole i mimo školu splní svědomitě svou povinnost vzhledem k obraně státu.

2. Katol. učitelstvo žádá, aby školská správa působila ke změně ducha našeho školství i administrativními opatřeními. Upozorňuje zvláště na potřebu důkladné revize učebnic nár. škol po všech stránkách. Žádá, aby byly schvalovány pouze učebnice nestranné, nezaujaté, jejichž obsah není tendenčně zahrocen neb výběrem látky upraven proti některým vrstvám obyvatelstva republiky.

3. V zájmu republiky a výchovy nová generace občanstva dožaduje se novelisace malého škol. zákona, aby nebylo napříště možno děti příslušníků církví a náboženských společností odhlašovat z vyučování náboženství. Přejeme si, aby i otázka výzdoby učeben, náboženských cvičení a úkonů žactva byla znovu upravena a to tak, aby se vyhovělo přáním i stížnostem rodičů.

4. Žádáme, aby pokud se nár. školám ukládají nové úkoly — ná př. branná výchova — bylo zároveň zákonitě postaráno o opatření potřeb a zařízení, bez nichž nemůže nové úkoly učitelstvo splniti. Z důvodů státních nepokládáme za sou-

KALEIDOSKOP

O výchově.

Vychovávati znamená míti vůli plnou zaujetí a lásky k duši druhého, aby v ní mohla vyvolati celou citlivost pro hodnoty a učiniti ji schopnou hodnot podle vnitřní dispozice, aby v ní povstala vůle a láska k hodnotám. Tom může jen ten, kdo má uvnitř plnost smyslu pro tuto povinnost. Kdo neuznává ideál výchovy, kdo se necítí v tomto úkolu přímo jako kněz, kdo nemá cíle ve výchově, není schopen býti vychovatelem.

Dr. Habáň, Správnou cestou.

Jubileum.

4. února dožil se padesátin kons. rada ředitel P. Ferdinand Chýlek. Jubilant je známým přítelem katolického učitelstva, z jeho řad si vybírá spolupracovníky a jako duchovní vůdce vedl pouť katol. učitelstva do Říma a do Lurd. Největších zásluh si získal zřízením Kněžské nemocenské pokladny, jejímž je ředitelem. Ndstp. arcibiskup olomoucký ocenil při této příležitosti zásluhy P. Ferd. Chýlka zvláštním dopisem. I katolické učitelstvo se připojuje k četným ctitelům jubilatovým a přeje mu do další blahodárné práce hojně Božího požehnání.

CPO.

Jest nesporné, že dobrá organizace civilní protiletecké obrany bude míti v případné válce veliký význam. Máme příklad z Madridu. Na obvodu města se bojuje, ale v městě samém jde život skoro normálně (biografy hrají, kavárny jsou plné), což je jistě umožněno jen velmi dobrou organizací protileteckým útokům. Je tudíž třeba při vyučování stále se k této věci vracet, prakticky ukazovat důležitost CPO a dát se také všude do jejích služeb.

Velká je odpovědnost vychovatelova. Může býti tvůrcem štěstí, ale může přivolávat také bědy a zoufalost.

časných poměrů za vhodné, oddělovati školskou správu od správy politické.

5. Katol. učitelstvo volá po zrušení platových srážek, zrušení D skupiny činovního, po zvýšení přestupového přídatku odb. uč. měšť. škol na částku 3600 Kč, po plném započtení vojenské služby a po 50 proc. celoroční slevě na dráze.

6. Přimlouvá se vzhledem k řešení učitelské nezaměstnanosti za zrušení externích zkoušek maturitních na učit. ústavěch a za snížení počtu kandidátů v ročnících učitelských ústavů.

7. Žádá také zrušení obecní přírážky k úhradě osobního nákladu nár. školství na území bývalé země moravské.

8. Doporučuje rychlé provádění zákona o obvodových školách.

9. Voláme po zvýšení přípravného učitelského vzdělání, a to všeobecného i odborného jak po stránce teoretické, tak zvláště praktické, a za prohloubení výchovy budoucích učitelů.

K letošním slavnostem ve Staré Boleslavi

Letošní rok je vedle 20letého jubilea obnovené naší samostatnosti i mementem na triumfální oslavě v Praze r. 1638, jichž se zúčastnila jásající Praha oficiální i prostý lid. Dne 12. září 1638 přímo v »královském průvodu« bylo přeneseno »Paladium země české«, t. j. památný obraz P. Marie z Prahy do St. Boleslavi. Obrázek tento byl tak drahým a cenným našim předkům, že sousedům Sasům do Lipska, když jej při svém vpádu do Čech v třicetileté válce uloupili, za něj vyplatili mnoho tisíc zlatých dukátů. Znalci umění kladou nynější podobu obrazu do století rané gotiky. Materiálem je však mnohem starší. Snad dokonce darem sv. Metoděje sv. kněžně Ludmile. Válečné doby 15. století zničily všechen historický materiál staroboleslavský, účta však v lidu k Paladiu nezanikla, protože i ve stol. 16. kapitula staroboleslavská úzkostlivě střežila poklad milostného obrazu.

Počátkem stol. 17. stává se Stará Boleslav svým Paladiem posledním útočištěm při náboženském rozkladu, nebezpečném i existenci českého národa. Majestát Rudolfa II. z 9. července 1609 měl se státi pro nás tajemným objeím eventuálního budoucího včlenění do svazku německé říše a státu, což i vážní historikové potvrzují. Avšak zdravé jádro lidu a určité části české šlechty vystihly tento lstný úskok a proto brzy po podepsá-

ni majestátu 18. prosince 1609 uspořádán první ohromný manifestační prosebný průvod z Prahy do Staré Boleslavi. Od té doby stává se St. Boleslav »Mučedništěm sv. Václava« a úctou mariánskou centrem čistě, vlastenecké lásky k národu.

Tak tomu rozuměli i nepřítelští Sasové, když na loupežné výpravě z Prahy 14. února 1632 ve St. Boleslavi uloupili Paladium a převezli jako vzácné rukojmí do Prahy saskému pluk. Hoffkirchenovi, který Paladium 29. února 1632 na potupu českého národa dal přibítí u pranýře na Staroměstském náměstí. Znamení této potupy jsou dosud znatelná na Paladiu. »Svou válečnou kořist« odvezl pak 15. května 1632 do Lipska, odkud se dostalo Paladium zpět do Prahy prostřednictvím paní Benigny Kateřiny z Lobkovic za ohromné výkupné teprve r. 1638. Na odčinění této národní i náboženské potupy téhož roku 1638 dne 12. září uspořádán triumfální průvod s Paladiem do Staré Boleslavi. Významné je, že v době začínající germanisace u nás, bylo i uvítání v Brandýse jen české (kanovník Diviš Měsíček) i ve St. Boleslavi, kde úchvatně a vlastenecky promluvil nadšený Čech, děkan Jiří Bílek z Bilenberku. Na památku této slavnosti ražena i zvláštní královská mince. Od tohoto roku roste sláva St. Boleslavi.

Doba nejtěžší poroby české literatury zachovala nám řadu krásných dokladů o St. Boleslavi: písně, příležitostné básně, kázání, rozpravy atd. Zajímavým úkazem velikosti St. Boleslavi po celých 300 let je neobyčejné množství, dodnes dochovaných, krásných barokních obrazů, reliefů, výzdob atd. Paladia, roztroušených v přechytných kostelích, palácích, soukromých příbytcích a rovněž veliký počet variantů malých obrázků a dřevorytů Paladia.

To vše dokumentuje důležitost St. Boleslavi i po stránce čistě národní, vlastenecké a památkové.

PRO A PROTI

Katolické děti prosí

Nemyslete, že svědomitým plněním povinností ve škole splnili jste veškeré své povinnosti jako katoličtí učitelé a učitelky. Čeká na Vás katolická mládež, orelské žactvo. Víme, že pracujete mimo školu hojně a úspěšně, ale vychováváte orelské žactvo je ze všech těchto prací nejpřednější. Velcí

Chřipka opět řádí!

Vystupuje epidemicky. Chraňme se a čelme zavčas nákaze! Chřipkové bakterie vnikají do těla ústly a dýchacími cestami. Používejme proto k vyplachování úst a kloktání francovky

ALPA

kterou přidáme v malém množství do sklenice vody. - Alpa desinfikuje - nákaze zabráníme.

Zepřejme se lékařem!

Dbejme, abychom při nákupu dostali skutečně A l p u!

Pololetní prázdniny.

Ministr školství byl interpelován ve věci pololetních prázdnin. Pololetní prázdniny většinou ve veřejnosti nedošly obliby a žádá se, aby pro příští prodlužovány nebyly na úkor jiných prázdnin ve školním roce.

Reálné gymnasium nejoblíbenější.

Letos je zapsáno na všech středních školách v ČSR 153.341 žáků a žákyň. O 12.653 více než v roce minulém. Na reálných gymnasiích je zapsáno 107.446 žáků, na reálkách 18.914, reál. reálná gymnasia vykazují 17.177 žáků a gymnasia pouze 14.796 žáků. To ovšem nedokazuje, že by střední škola nepotřebovala reform, ovšem účelných a rozumných.

atd.). S tím souhlasíme, ale Národní osvobození nechce znát metody, jak je možno otrávit učitelů život tím, že mu dáme na př. najevo způsobem nad míru šikovným, kde by měl být politicky organisován, v kterém tělovýchovném spolku by měl pracovat atd. Hrubý teror protikatolický provádějí už dnes jen skuteční hlupáci nebo lidé nervově choří. Ale jsme svědky teroru v rukavičkách, teroru, který se provádí s úsměvem a v úzkostlivé shodě s předpisy, mazaně lišácky tak, aby na teroristu nikdo nemohl. I není divu, že někdo takovým metodám podlehne. Jsme hrdí, že katolické učitelstvo odolává statečně i v tomto boji. Ale na druhé straně slyšíme dnes hlasy odjinud, které se nad těmito fakty bezděčně pozastavují, poněvadž správně cítí, že jest i dnes možno lámat učitelské charaktery. Terorem ať takovým či onakým se nikdo nevychová. Tu starou moudrost by mohli znát i v Národním osvobození, kdyby ji totiž chtěli přiznat. A kdyby byli ochotni méně o demokracii a toleranci mluvit, ale kdyby jim ta demokracie a tolerance »ráčila vjet do rukou a nohou«.

Úzká lavička

V Českém učitelství staví kol. Boh. Lidmila, republikán, lavičku, po níž mají socialisté přejít ke spolupráci s agrární stranou. Hledí přesvědčit socialistické učitele, že rozhodnutí lidové strany voliti presidentem dra Beneše bylo jenom konjunkturální a že spolupráce lidovců se socialisty se nedočká dlouhého věku, ale — to je smysl tohoto článku — socialisté přijdou zase k agrárikům, k rudozelené koalici, která bude patrně i kulturně ostřejší proti katolíkům. Kol. Lidmila si počíná jako zkušený člověk, protože stavět lavičku uzounkou a nad propastí, to vyžaduje opravdu kumštu. Jenže dnes republikáni právě potřebují venkov přesvědčit o svém kladném poměru ke katolictví a tak myslíme, že tyto námluvy jsou ještě hodně předčasné, nehledě k tomu, že socialisté přece jenom nepůjdou tak lehkomyšlně do chomoutu, který si připravili na př. soudruzi v Německu. Vysokou politiku ostatně nedělalo učitelstvo ani u socialistů ani u republikánů.

Sjednocování učitelstva

je na postupu. Zatím, pokud víme z učitelských časopisů, se podivuhodně sjednocují ve výpadech a invektivách jednoho spolku proti druhému. Že by tato cesta byla nejschůdnější ani nemyslíme.

Osmý postupný ročník: Znalost dějin vzniku Československé republiky; T. G. Masaryk a československá legie.

Přírodověda.

Šestý postupný ročník: Meteorologické zpravodajství; jeho význam a využívání v míru i ve válce. Poučení o sportech, o jejich významu i škodlivosti přepínání.

Sedmý postupný ročník: Zvuková a světelná signalisace; užití Morseovy abecedy. Výcvik v telefonování.

Třaskaviny. Účinky tříštivých a zápalných pum; ochrana.

Osmý postupný ročník: Letectví a jeho význam v míru i ve válce; protiletectká obrana.

Přenášení chorob a nemocí, sociální nemoci a ochrana proti nim.

Bakteriová válka. Nejvýznamnější bojové chemické látky, jejich účinky; ochrana proti nim.

Jednoroční učební kurs: Význam motorisace v občanském životě i v armádě.

Asanace osob, zvířat, věcí a míst, zamořených chemickými bojovými látkami.

Kreslení a rýsování.

Výcvik v kreslení nejdůležitějších mapových, orientačních, dopravních a jiných značek, jednoduchých situačních a podle možnosti i panoramatických náčrtů.

Zpěv.

Pochodové a vlastenecké písně i jiné lidové (národní) a umělé písně jarých nálad.

Chlapecké ruční práce.

Na středním i vyšším stupni: Hojné znázorňování terénních tvarů a situací v písku (hlíně).

Na vyšším stupni: Potřeby k tělesné a branné výchově, k táboření, k signalisaci a p. Letecké modelářství.

Dívčí ruční práce s naukou o domácím hospodářství.

Výchova podle zásad úsporného hospodářství.

Ochrana potravin a jiných zásob proti porušení bojovými látkami.

Poučování a cvik v první pomoci a v základech samaritství.

Aktivita v počtech na středním stupni

Karel Hroch. — Uskutečňovati zásady činné školy v počtech znamená užití takových metod a forem, aby žáci prožívali činný a počtářský plný život. (Disman: Pracovní metody v počtech.) Rozlišení na počty statické a dynamické nás nesmí svádět k domněnce, že v činné dynamické škole mají své místo jen dynamické počty. Prožívání početních situací, úsudkové příklady (dynamické) nelze řešit bez dobré předběžné znalosti základních početních spojů, které i v činné škole je nutno mechanisovati. Neznamená tedy aktivita v počtech žádná vylučování některého z početních prvků, které se již dříve ve škole vyskytovaly.

Jiným omylem by bylo se domnívati, že všechna aktivita záleží jen a jen ve vnější činnosti, že budou žáci stále sami měřit, vážit, platit atd. Je pravda, že se v činné škole nevyhýbáme takovým příležitostem, kde se mohou žáci touto vnější činností uplatnit, ba dopřáváme jim k tomu hojně vhodně organizovaných příležitostí. Ale důležitější než tento vnější ruch je vnitřní poměr žáka ke všem početním problémům a úkolům, tedy i k mechanisaci spojů. O to nám totiž jde, aby tento poměr byl aktivní.

Pro vyvození spojů potřebujeme vhodné motivace. Poslouží nám často uvědomení nezbytnosti určitých cviků k řešení situací. Na př. znalost násobilky v obchodě, při placení příspěvků dorostu Čsl. Červeného kříže, při naměřování po 2, 3, 4 cm v kreslení atd. — jak nám právě přináší školní život. Jindy je motivem uvědomení přímé účelnosti cviků. Na př. potřeba písemného sečítání, která nahradí zdlouhavé a obtížné sečítání pamětné. Opět jindy je vhodným motivem konstatování nepřímé účelnosti, když žák mohl vidět výsledek pravidelných denních cviků ve zlepšeném čase i bodování při testu.

Po této motivaci vyvozujeme nové učivo na úzké součinnosti žáků z názoru na konkrétních a životných věcech. Užíváme

peněz, měřítek, pro znázornění raději skupinových obrazců nežli řady. Je-li potřebí nějakého pravidla, objevuje si je žák sám po mnoha příkladech. Užijeme tudíž metody induktivní. Při každém řešení žák pokud lze odhaduje a po výkonu provádí zkoušku. Tím pěstujeme součinnost a samostatnost již při výkladu nové látky.

Na situačních příkladech předvedené učivo vyžaduje dokonalé mechanisace. Na podnět, ať zrakový nebo sluchový, má žák bezpečně reagovat, ať písemně nebo ústně. Tak nám povstávají rozličné možnosti nácviku:

- zrakový podnět — ústní reakce,
- zrakový podnět — písemná reakce,
- sluchový podnět — ústní reakce,
- sluchový podnět — písemná reakce.

K mechanisaci užíváme jednoduchých prostředků. Někdy poslouží jedna nebo dvě řady číslic, jindy číslice 1-10, napsané jako na ciferníku. Dopotřeed pak můžeme:

a) zavěsiti znaménko plus, křížek a diagramu užijeme ke sčítání:

1. bez přechodu v oboru první desítky (3 a 4),
2. s přechodem první desítky (7 a 4),
3. tři i více sčítanců (3 a 4 a 5),
4. desítkových čísel (20 a 50),
5. stovek (200 a 500),
6. bez přechodu v oboru dalších desítek (24 a 3),
7. s přechodem v oboru dalších desítek (38 a 4),
8. dvojciferných sčítanců se stejnou desítkou (21 a 23),

b) zavěsiti znaménko minus a diagramu užijeme k odčítání obdobně jako při sečítání,

c) zavěsiti číslici 2—10 a procvičujeme násobilky.

K témuž cíli nám jindy poslouží tabulky základních a odvozených spojů v početnicích, Runczikovo počítadlo nebo pomůcky, které jsme si sami vyrobili.

Pro písemné odezvy se osvědčují úzké proužky papíru, nařezané již pro vyměřený počet příkladů (10, 20), a na ty žáci

píší výsledky příkladů buď diktovaných nebo čtených zrakem ať s tabule nebo z počtenice.

Jak užijeme pracovních metod v počtech?

I v jejich zavádění musí být metodičnost. Začínáme socialisováním výkladem s individuálním procvičováním. Výklad je tedy společný, procvičení individuální.

Dalším krokem je skupinové vyučování, při kterém jedna skupina pracuje přímo s učitelem, ostatní procvičují nepřímo.

Metoda vůdců znamená, že malým skupinám slabších žáků dáváme schopnějšího žáka za vůdce, informátora. Lze kombinovat s metodou skupinového vyučování. Skupinová práce může vyústit v dílčí práci skupin promítnuté k jednomu, společnému cíli. Každá skupina tedy řeší jen část projektu.

Vrcholné formy samoučení jsou pak individuální práce každého žáka podle jeho vlastního pracovního programu, po případě organisovaná samostatná žákovská společnost žije v účelné skupinové práci, kterou si sami obstarávají a řídí. Tyto krajní projevy aktivity nepatří už do normální školy.

Poznámka k bodu a. 4

Nulu můžeme zprvu připsati nad dia-

Kolegy a kolegyně, kteří učili na soukromých školách anebo jako laičtí katechetové a katechetky a byli pojištěni, upozorňujeme na vládní nařízení č. 273 z 27. prosince 1937, podle něhož jim bude lze započítati pojišťnou dobu do pense a tím i do kompetence, jakmile vyjde prováděcí nařízení mšano. (Viz § 4. označeného vládního nařízení!)

gram, později nemusíme připisovati. Ukážeme 2 a 5, žáci počítají 20 a 50, když jsme jim napřed řekli, že mají každé číslo desetkrát zvětšiti.

Analogicky u bodu a. 5.

Chceme-li použití diagramu k nácviku spojů typu 24 a 3, napíšeme si dvojciferná čísla na tabuli do sloupce nebo na pás. Dalo by se též užít: jen diagramu, rozděleného na dvě půlky. U jedné by případná číslice znamenala, kterou desítku musejí dáti žáci před jednotky, na př. 2 znamená místo 6 čísta 26. Jednotky a druhé půlky by přičítali. (Bod a. 6. a 7.). Vztahuje-li se číslice (na př. 2) k celému diagramu, nutno při ukázání 1 a 3 počítati 21 a 23.

Učitel se ovšem nemusí nutit do užití diagramu podle všech naznačených možností. Žáci rádi uvítají změnu.

V hodinách ručních prací STAVTE MODELY LETADEL,
propagací prospějete našemu letectví.

OCHOTNÉ PORADÍ MASARYKOVA
LETECKÁ LIGA • CHRUDIM •

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Valná schůze Říš. svazu katol. učitelstva ČSR. Říšský správní výbor konal schůzi v Praze dne 4. února za řízení předsedy Svazu posl. odb. uč. Josefa Vičánka. Druhého dne se konala tamtéž valná hromada Říšského svazu, kterou opět řídil předseda. Předseda podal obsáhlou zprávu o dnešní kulturní situaci, pokud souvisí se školou. Informoval o jednáních o zvýšení přestupového přídatku učitelstvu mškan. škol, o řádu školním a vyučovacím, o reformě zemských škol, o učitelském vzdělání a o tom, jak by se mělo čelití nezaměstnanosti učitelstva. Zprávu tajemnickou podal odb. uč. Žamberský. Říšský svaz tvoří zemský spolek v zemi České a zemský spolek v zemi

Moravskoslezské. Zemský spolek český sdružuje v 11 odborech na 650 učitelstva, zemský spolek Moravskoslezský v 30 odborech na 1300 učitelstva. Usneseno vyslati deputaci ke sjezdu Weltverband der kath. pädag., který se bude konat v srpnu v Budapešti. Říšský svaz je ve styku s katol. učitelstvem polským a slovinským. Zprávu pokladní podal odb. uč. Al Reček. Nato byla podána redaktorem odb. uč. Frant. Hanzelkou zpráva o Věstníku po stránce administrační i redakční. V obsáhlé zprávě bylo zdůrazněno, že Věstník je aktivní, a byly podány návrhy, jak upravit vydávání v ročníku příštím. Předseda prázdninových kursu J. Kunczek podal pak zprávu o minulém kurse v Trenčíně a navrhl,

aby příští kurs byl konán v Domažlicích. Byl též zhruba stanoven jeho program a vůdčí myšlenka. Všecky zprávy byly jednomyslně schváleny a po zprávě revisorů bylo navrženo pokladníkovi, administraci Věstníku a pokladníkovi kursů absolutorium, které bylo přijato. Prof. Ant. Novák promluvil pak o reformě učitelského vzdělání, o sjednocování učitelstva, o zákonu o školách pokusných a o vyučování laické morálce. Ze schůze byly odeslány pozdravné přípisy ministrům dr. Šrámkovi a ing. Dostálkovi a byli požádáni, aby podporovali spravedlivé požadavky katol. učitelstva, jako dosud. V debatě byly projednány vnitřní záležitosti organizační, vytčeny směrnice další práce a vytčeny naše požadavky, které jako resoluci přináší Věstník na první straně.

Zlínský odbor koná svou členskou schůzi v neděli dne 20. února o 10. hod. dopol. ve zlínské orlovně. Na programu kromě učitelských aktualit pedagogická přednáška. — Kolegové, scházíme se v tomto roce po prvé, sejďeme se všichni! Jen společnou prací porosteme a splníme úkol odborem vytčený. — Naše milá členka kol. Najbrová odešla od nás praktikovat na šumperský okres. Neradí se s ní v odboru loučíme. Doufáme však, že se uvidíme při podnicích Svazu. Přejeme jí hodně radosti z práce ve škole i mimo školu. — Předsednictvo.

Odbor katol. uč. na Prostějovsku koná řádnou valnou hromadu dne 20. února t. r. v Prostějově v klubovní místnosti Lid. domu o 10. hod. dopol. O 9. hod. mše sv. v kostele u Milosrdných bratří. Dostavte se všichni! — Jednatel.

Přerovský odbor koná výroční valnou schůzi ve středu 23. února 1938 v Přerově o 2. hod. odpol. Referuje člen zemské školní rady odb. uč. Fr. Hanzelka. Bližší na pozvánkách.

Odbor uhersko-brodský koná svou valnou hromadu v neděli dne 13. února 1938 v Lidovém domě v Uh. Brodě o 9. hod. dopol. Na programu je prohlídka památek na kurs katol. uč. v Trenčíně, referát p. poslance a předsedy Zemského spolku katol. uč. Josefa Vičánka o školských aktualitách, pak valná hromada s obvyklým pořadem. Dotazníky, vydané Zemským spolkem, má každý člen vyplnit a odeslati jednateli odboru, nebo přinést na valnou hromadu. — Poslední členská schůze byla konána v neděli 5. prosince a referoval na ní p. okr. školní inspektor Teodor Straka o Řádu školním a vyučovacím. Zúčastnilo se 30 členek a členů. Pan inspektor poukázal velmi přesně na výklad mnohých nejasných míst a na rozdíly mezi Řádem starým a novým. Všichni účastníci byli uspokojeni

odbornými vysvětlivkami a budou Řádu jistě dobře rozuměti. — Doufáme, že valné hromady se zúčastníme v plném počtu! Na shledanou!

Odbor holešovský koná v neděli 6. března v Holešově (v klášteře) členskou schůzi. Začátek přesně o půl 10. hod. Na programu spolkové záležitosti, 2 přednášky («O vyučování slohu na střed. stupni» — L. Vymětal, «Vzpomínky na prázdninový kurs katol. učitelstva» — L. Vrlová). Přijďte všichni a přiveďte hosty. Zvláštní pozvání se neposílají. Jednatel.

Jihočeský odbor zahájil svou práci v jubilejním 20. roce svého trvání literárním kursem, který se konal ve dnech 3. a 4. února 1938 v kreslirně řádového učitelského ústavu Školských sester de Notre Dame (u sv. Josefa). Denně v 8 hodin byla mše svatá s promluvou duchovního rádce odboru Msgra Karla Rebana, který přesvědčivými slovy ukázal potřebu křesťanské statečnosti jak v našem poměru k Bohu, vyjádřeném vírou, nadějí a láskou, tak i v poměru k bližnímu. Na vlastním kursu promluvil vzácný host z Prahy, profesor P. J. Vraštil S. J. o významu bible v české literatuře, o Koniášově Klíči, o dvojích buditelích a o náboženských názorech některých spisovatelů a básníků. Při přednáškách nám vyvstala na mysl slova Masarykova, že nejlepším učitelem je odborník. P. J. Vraštil je jistě vynikající znatel naší literatury, jejímž úsekem věnoval celoživotní badání. Proto dovedl tak poutavě předvésti naši literární minulost zvláštní metodou, která si brzy získala všechny posluchače. 3. února večer uspořádal odbor v sále sirotčince u sv. Karla Boro-mejského veřejnou přednášku P. Vraštily z dějin řádu jesuitského, doprovázenou 160 světelnými obrazy. Tato přednáška byla přístupna širší veřejnosti. Návštěva byla slušná. Vlastního kursu se zúčastnilo na 80 učitelů a učitelek z jižních Čech. Knihu-kupectví «U zlatého klasu» uspořádalo návštěvníkům kursu ohoťně výstavku náboženské literatury i beletrie katolických autorů.

Olomoucký odbor konal svou výroční valnou schůzi dne 16. ledna 1938. Schůzi zahájil předseda kol. Borek přivítáním přítomných členů a hostů. Následovala duchovní promluva p. dra Habáně «O slávě a moci Boží». Po promluvě přikročeno k vlastnímu jednání. Ze zprávy jednatele bylo vzato na vědomí, že odbor měl v uplynulém období pět členských schůzí, VIII. prázdninového kursu v Trenčíně se zúčastnilo 6 členů a zájezdu Exkursního odboru do Francie 2 členky. Následovala volba výboru a zvoleni: předs. kol. Borek, místopředs. kol. Vrbková, jednatel kol. Burian, pokladní kol.

Smrčková, členové výboru kol.: Kunček, Tichý, Krylová, J. Strnadová, Dobešová, Doubravský. V dalším jednání kol. Kunček doporučil spolupráci učít. s Vychovatel- skými listy a Věstníkem. Kol. Ant. Slezá- ček pozdravil náš odbor jménem brodského odboru. Dále byl jednatel pověřen poděko- vatí jménem odboru p. řediteli stát. učít. ústavu dru J. Svábeníkovi za propůjčování místnosti, redakcím Věstníku a Našince za otiskování zpráv. — **Příští schůze 20. února o 10. hod. dopol. v Komeniu — přední trakt, č. dveří 34. Přednáší p. dr. Uher na téma: Husitské válečnictví. Přijďte všichni včas a pozvěte známé.** — Jednatel.

Třebíčský odbor pořádá v pátek 14. led- na 1938 přednášku básníka J. Zahradníč- ka, o níž přinesly naše noviny tuto zprá- vu: Obraznost v díle básnickém. To bylo téma přednášky básníka Jana Zahradníč- ka na literárním večeru katol. učitelů v Třebíči. Přednáška působila na mne jako pohled na krásný, zářivý akvarel. Krásná forma, harmonie a hluboká pokora byly úměrným vyjádřením ušlechtilého obsahu. Básník poodhrnul záclonu od vchodu do tajemné dílny lyrikovy, jež tak velmi po- dobá se dílně mistrů, kteří zpracovávají drahokamy, aby tyto zářily svým ohní- vým, oslňujícím leskem. Bezvadná a pro- citěná recitace paní N. Balcarové, dramati- umělkyně z Brna, dala mistrovsky vy- niknout těm nejjemnějším odstínům bás- níkova díla. Byl to večer, na nějž se tak lehce nezapomíná. Byl to pozoruhodný ú- spěch sdružení agilních katol. učitelů na- šeho okresu. A. Sch. — 28. ledna 1938 zú- častnil se odbor přednášky docenta dr. Zd. Kalisty na téma »Prof. dr. Pekař a katoli- cismus«. **V pátek 18. února 1938 o 20. hod. promluví v sále hotelu Slavia básník J. Dokulil v tématu »Život a dílo«.** Recitace z díla Pavly Kytlicové »Rodiče a děti«. — K této velmi cenné přednášce zve odbor nejen své členy, ale i všechny zájemce z širší veřejnosti. — Přednáška kol. Charváta C., odb. uč. z Vel. Meziříčí, bude na jeho přání některou neděli v březnu. Přesné datum uveřejníme ve Věstníku. •

Odbor novoměstský konal schůzi 5. úno- ra 1938 v Novém Městě na Moravě. 1. Po- smrtná vzpomínka věnována členům SKU: P. Vojt. Marzemu, zemř. 3. 1. 1938, a Marii Fialové, zemř. 28. 12. 1937. Jejich hroby »U kostelíčka« někteří členové před schů- zí navštívili. Pozdrav zaslán býv. členu P. Fr. Pelanovi, který přešel do odboru Mor. Krumlov. 2. Jubilejní úvaha. »Tříkrá- lová deklarace« 1918 znamenala jednotnou myšlenku: vybudovat vzorný stát, v němž by nebylo nespravedlnosti. Po 20 letech po- znáváme, jak se vše změnilo. O udržení státu rozhodne mravní idea. Jsme odpo-

vědni minulé i příští generaci národa. (Fr. Pospíšil.) 3. Učitel a kněz. Úpadek morálky mládeže a hrozivá statistika zločinnosti mladistvých vyhízejí ke společné práci o- bou stavů: učinit vše pro náboženskou vý- chovu v rodinách, ve školách. Porady o tom jsou žádoucí. (P. Jar. Šafář.) 4. Sv. Don Bosko — vzorný vychovatel a dobro- dince lidstva. (M. Steigerova.) 5. Může se v našich školách mluvit o přetěžování žactva? Dnes jen učíme, na cit a vůli za- pomínáme. Je samotné věšění schopno člověka umravnit? Komu dáme přednost: učenému darebákovi nebo prostému a ne- učenému poctivci? (M. Priesnitzová.) 6. Prof. Jos. Pekař — moderní historik, ne- kompromisní národovec. Hruza pojala všechny falšovatele dějin, když revisionista hnutí husitského »temna« a jiných dob obrátil dosavadní názírání nechama vzhů- ru a vnesl historickou pravdu do »temno- ty bludů a omvlů«. Revise dějepisných u- čebnic v jubilejním roce je v zájmu dobré pověsti celého národa. (Jos. Lukeš.) **Příští schůze v Novém Městě v úterý po veliko- nocích dne 19. 4. 1938.** Těšíme se opět na hojnou účast.

Odbor uh.-hradištský konal 23. ledna 1938 valnou hromadu. Ze zpráv funkcionářů vy- svítilo, že katol. učitel. na našem okrese je na vzestupu jak po stránce vnitřní, tak i počtu členstva. Zejména fakt, že se do na- šich řad hlásí mladí členové, je zárukou dobré naší budoucnosti. Dehali jsme ve všem vychloubavce, ba předběhli, totiž ty, kteří mysleli, že mají na vše školské i mi- moškolské patent. Ani o 1 rem nejsme po- zadu, užívající všech nejnovějších metod a směrů ve vyučování. Členstvo pracuje velmi obětavě i mimo školu v lidových složkách, v Orle, soc. institucích, v obec. a okresní samosprávě, v osvět. komisích atd. Práci jejich je želmáno. Lid je s nimi spokojen, takže kurs jejich činnosti jest velmi dobrý. Pro příští období byli zvoleni opět dřívější funkcionáři s předsedou Al. Rečkem. Po skončení vlastní valné schůze následovala duchovní promluva vdp. dr. K. Závadskeho na téma »Miluj bližního — buď trpělivý«. Podporou trpě- livosti je i skromnost, ale ne slabost. Po- vaha naše má v sobě zlý kořen, ale ne- dejme mu vybuchnouti! Býti trpělivý je pro učitele nutností. Hněvem se nedejme u- nésti k nemíře. Vyrovnaná povaha je i dě- tem milá. Cestu k dobrým ctnostem nám ukázal sám Pán Ježíš. Buďme tedy skromní, pevní, ale i laskaví — naše sebevědomí pak poroste. Také posl. Vičánek nás po- ctil referátem velmi zajímavým. Seznámil přítomné s polit. a hosp. situací meziná- rodní i vnitřní. Poukázal na aktuality tý- kající se učitelů. Od 1. dubna mladí učí-

telé nemají sraček, ostatní o 20 proc. z dosavadních sraček méně. Po celý další rok se srážky již snižovat nebudou. Bran-
ný příspěvek 1 a půl proc. celého služné-
ho. Učitelstvu měšť. škol se dostane do-
žadovaného přestupového přídatku snad
již od 1. července. Připravuji se osnovy o
školské administrativě, která by se měla
odloučit od politické. Trváme na zastou-
pení církvi v nových institucích. Jiné a
jiné aktuality. V důsledku brzkého vydá-
ní prov. nařízení k brannému zákonu, po-
žádán p. posl. Vičánek, aby houževnatě
pracoval na započítání vojenské služby

do platu učitelstva, neboť toto do prací
v branné výhodě bude 100procentně za-
přáno. Záležitost tato ať není odkládána
k podzimu, neboť tehdy jsou činitelé za-
přáni do důležitých prací rozpočtových.
Panu poslanci bylo poděkováno jménem
našeho odboru za zásluhy o hájení práv
učitelstva, které oceňují i lidé ze soused-
ního kádru. V měsíci únoru se pořádají
místo členské schůze v Uh. Hradišti schů-
ze okrskové. Příští schůze členská bude v
březnu, podrobnosti na pozvánkách. Kleří
členové neposlali dosud vyplněné dotazní-
ky, učíte tak ihned. Jednatel.

M Í S T A . O Z N Ā M Ě N Í . R A D Y

*Blahopřejeme věrným křesťanům Ing.
Leo Latiokovi a Lidě Ustupské, učitelce,
k jich sňatku.*

**Dotazníky o stavu členstva r.
1938.** Lhůta dotazníků o stavu členstva byla
stanovena na 31. leden. Velká část odborů
v zemi Moravskoslezské přesně tuto lhůtu
dodržela. Žádáme odbory, jež dosud ne-
splnily své povinnosti, aby učinily tak co
nejdříve! Jednatelé, kteří mají své matriky
v pořádku, mají samozřejmě hlášení uleh-
čeno a mohou kdykoliv podat přesný stav
členstva svého odboru. Stále upozorňu-
jeme, aby stavům členstva byla v odborech
věnována náležitá péče, přesnost v odbo-
rech zajišťuje také přesnost v ústřední
matrice! Každoroční hlášení stavu a poby-
tu členstva je také zkouškou přesnosti a
organizační pohotovosti předsedů a jedna-
telů odborů!

Osobní vzpomínky neb fotografické sním-
ky na oblíbeného profesora Julia Košnáře,
k vydání jeho bohatě plodného životopisu
uctivě prosí a sbírá Dům milosrdenství
»Vincetinum« v Praze-Břevnově. Za každý
příspěvek bude vám správa tohoto dobro-
činného ústavu hluboce vděčna a již pře-
dem vzdává vděčné »Zaplať Bůh!«. — Pří-
spěvky račte zaslati na adresu: »Vincen-

tinum« v Praze-Břevnově, Boleslavova ul.
č. 32, č. tel. 405-48. Dobrotivě zapůjčené
obrázky se neporušeně vrátí.

Chřipka leží ve vzduchu! Za mlhavého,
proměnlivého počasí, ve vlhkém vzduchu,
daří se různým choroboplodným bakteri-
ím. Nejzákeřnější jsou chřipkové. Přepad-
nou nás, kdy se toho nejméně nadějeme.
Dostanou se do těla úst a dýchacími cest-
tami. Nákaze zabráníme účinnou desin-
fekcí dutiny ústní francovkou Alpa, kte-
rou přidáme v malém množství do skle-
nice vody k vyplachování úst a kloktání.
Zeptejme se lékaře. Dbejme, abychom při
nákupu dostali skutečně Alpu.

Váš strom žaluje: »Jsem svědkem vaše-
ho mládí, těšil jsem se s vámi. Z jara
vléval jsem radost z mých květů, moje
plody byly sladkým pamlskem. Po celý
rok jsem vám rozdával. Žaluji. Napadli
mne nepřátelé, hmyz a houby. Vyssávají
mne. Jsem bezradným a zahynu. Pomozte
mi! Stojím tady v české půdě. Mým lékem
je jen český »ORGANOL«. Zvlažte mé tě-
lo jeho ozdravujícími proudy. Postříkejte
mne »ORGANOLEM«. Bohatě se vám od-
měním. Slyšíte mně?. S. O. S., pomozte mi
»ORGANOLEM« z odborných závodů a
družstev.«

L I T E R A T U R A

Exerciční dům v Hlučíně vydal 2 brožur-
ky »Církev nepřítelkyní vědy a pokroku«
a »Vzdělanost ve středověku«. Má se tím
čelíti nepravdám, šířeným učebnicemi.

Mešní knížečka pro děti. Vydal Exerciční
dům v Hlučíně. Cena 40 hal. v tuhé obálce
50 hal.

Exerciční dům v Hlučíně vydal český
misál pro neděle a zasv. svátky na pěkném
papíře, dvojbarevným tiskem v celoplátěné
vazbě, za neuvěřitelnou cenu 8 Kč (neváz.
5 Kč).

Svobodova loutková knihovna obsahuje
25 hodnotných krátkých loutkových her J.
J. Nežárského. Vedle pohádek a her ob-
vyklých na loutkových scénách má i dob-
ré hry příležitostné k sv. Václavu, váno-
cům a pod. Jedna hra za Kč 1.50. Gener.
komise: Obchodní družstvo českých knih-
kupců, Praha.

»Svatá Hora«, oblíbený mariánský časo-
pis našeho nejpřednějšího poutního místa,
vycházející již v XVII. ročníku, překvapil
letos velmi mile svoje čtenáře nejen pečli-

vým výběrem po stránce obsahové, nýbrž i dokonalou výpravou vnější. Při jedinečném vyhlášení časopisu zůstává nejlepším naším náboženským měsíčníkem, stojí pouze 10 Kč ročně. Objednávky vyřizuje Administrace čas. »Svatá Hora« — Přebram — Svatá Hora.

Spirála. Magazin XX. století. Výborná revue, všimající si všech aktualit současné doby. Informuje o vynálezech technických, osvětluje současná kolbiště politická, seznamuje s nejnovějšími badáními vědeckými. Nevyhýbá se ani literatuře, filmu, pedagogice. V »okénku« stručně podává pozoruhodnosti ze všech oborů. Odpovídá na dotazy čtenářů. Ač je psána populárně, nic neztrácí na vědecké ceně. Vychází měsíčně sešit po Kč 3.50. U knihkupeců neb v nakladatelství Vl. Orla, s. s. r. o., Praha I., Karlova 29.

Jarní program nakladatelství L. Mazáč v roce 1938:

Slovník aktualit 1937 za redakce dra Zd. Tobolky.

Koran.

Talmud. Výběr statí, které informují o podstatě obsahu svaté knihy židovské, v překladu univ. doc. dra Isidra Hirsche.

Harold J. Laski: Komunismus. Významná práce anglického národohospodáře a sociologa.

Dr. Emil Synek: Svět, jaký je. Reportáž z cest po celém světě.

Dr. Jarmila Veselá, Sterilizace. Kriticky srovnávací práce přednostky kriminologického ústavu Karlovy university.

Dr. J. B. Kozák: Státníci dneška. II. díl. Filosofické a státnické profily presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka a presidenta E. Beneše.

Dr. Josef Rudínský: Milán Hodža. I./II. Státnický profil ministerského předsedy čsl. republiky.

Dr. Frant. Berdych: Obrana státu.

Dr. Emil Sobota: Dvacet let československé politiky.

Georges Duhamel: Svatojánská noc. Společenský román ze soudobé Francie.

II. vydání desítky Jihoslovenské knihovny: Vlad. Levčík: Čin, Dinko Šimunovič: Rodina Vinčičů, Vlad. Nazor: Povídky z dětství, Tone Seliškar: Na úskalí, Petar Petrovič: Vesnice spí, Mir. Krleža: Návrat Filipa Lationviče, Ivo Andrič, Mara, milostnice, Veljko Petrovič: Zapálené obilí, Dragiša Vasič: Bubeník Resimič, Juš Kozak: Bílý modřín.

Metoděj Pleský: Velezrádci.

Metoděj Pleský: Srdce ze zlata i z ocele. I./II. Slavné a tragické osudy našich hochů v Kornilovově armádě na Sibiři.

F. Palacký: Dějiny národa českého, IV. díl. Jubilejní sešitové vydání.

Spisy Jana Vrby v sešitovém vydání pokračují v tomto pořadí: Lesáci, Zapomenuté údolí, Nespokojená srdce, Zbytkový statek, Divoženky, Osudy.

J. Hrušovský: Jánošík. České vydání vychází v sešitech.

Slovenské knihy:

Vlastimír S. Petkovič: Športový klub.

Palotai Boris: Petrík. Táto kniha pre mládež bola poctená cenou na súbehu nakladateľstva v Atheneum v Budapešti.

Puškin Alex. S.: Kapitánova dcéra.

Mark Twain: Dobrodružstvá Toma Sawyera. Jedna z najkrajších kníh svetovej literatúry pre mládež.

Joseph Roth: Vrah. (Svetové preklady.)

Štefánikov sborník.

J. Nižnánsky: Diamanty Mateja Bebeka.

Věstník pedagogický zahajuje již XVI. ročník. V jubilejním roce 1938 podává Věstník pedagogický soustavný obraz růstu našeho školství v prvním dvacetiletí republiky. Má přichystány statí o připravovaných opatřeních naší školské správy, o důležitých změnách na poli školské organizace, o problémech reformy učitelského vzdělání, o zařizování školních budov, o výzkumu mládeže, o sociální a zdravotní péči atd. Roční předplatné (10 čísel) 28 Kč.

»Anežka«, list pro křesťanské dívky (roční předplatné 10 Kč) a spojené časopisy rodinný časopis »Ludmila« (pro katolické matky) a »Václav« (pro katol. jinochy a muže), předplat. též 10 Kč.) Administrace »Anežky«, »Ludmily«, »Václava«, Č. Budějovice, Kněžská ul. 7.

Václav Reichel, Dva roky. Román. 48 Kč, váz. 60 Kč. Vydal Čin v Praze. Dva roky — to je život pěti zajatých Čechů v Rusku, dvou lékařů a tří jejich pomocníků, které válka zahнала na Sibiř a sblížila tak, jak jenom dovede sblížení cizina a touha po domově.

Pedagogická encyklopedie ukončila v polovině prosince 1937 číslem 20. první svazek. Dne 15. ledna 1938 vyšel 1. seš. II. svazku. První sešit (hesla Konstituce — Kursy) obsahuje řadu drobných hesel věcných. Čtvrtinu sešitu zabírá heslo: Kreslení. Napsali je prof. R. Pros, odb. inspektor kreslení na střed. škol. v RČS a prof. V. Fiala z Lindnerova úst. učít. v Kutné Hoře. Pedagogická encyklopedie se snaží skutečně obsáhnout vše z pedagogiky. Nedaří se jí to ovšem vždy. Tak ve statí o diktátech nebyly zmíněny na př. Diktáty Krejčířovy, ačkoliv na nejrůznější bezvýznamné věci bylo upozorněno. Myslíme, že Pedagogická encyklopedie chce být objektivní. Úplná zatím není.

Ladislav Fencl, Tělovýchovné hry, vhodné pro brannou výchovu, Vydalo Stát. nakladatelství. Cena Kč 4.20.

Už je zde...

Dobry, elegantní, s tichým chodem, dokonale stavby, nový psací stroj

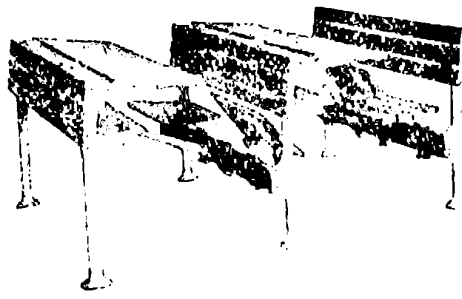
Triumph

Prospekty a nezavazně nabídky dodají
Společenské podniky, Přerov, Masarykovo č. 16.

Jón Svensson, Na koni mezi ledy a ohni. Přel. prof. Jan Hrubý. Bohatě ilustr. Str. 192. Cena 12 Kč, váz. 20 Kč. Vydal »Vyšehrad« v Praze.

Bořivoj Hnátek, Prostor a plocha. Pomocná kniha pro vyučování kreslení v druhé třídě středních škol. S 39 obrazy. Schváleno. Státní nakladatelství Seš. Kč 2.50. — **Perspektiva.** Učebnice pro druhou třídu středních škol. S četnými ilustracemi. Schváleno. Státní nakladatelství. Cena seš. Kč 3.80. — **Praktická nauka o barevné harmonii a kompozici.** Druhé a opravené, doplněné vydání. S 13 obrazy a 2 barevnými přílohami. Hodí se zejména těm, kdo se připravují ke zkouškám z kreslení. Státní nakladatelství. Cena seš. Kč 8.80.

Jetřich Lipanský, Karel Foucauld, vyšlo v Olomouci jako I. svazek 5. roč. sbírky životů svatých Vítězové. Tento svazek zdraži-

KAREL GASCH
akc. společnost.

SPECIÁLNÍ TOVÁRNA NA ŠKOLNÍ ZAŘÍZENÍ

Chodov
u Karl. Varů

le podává velkou postavu moderního ka-
jieníka, jeho život na poušti je živě po-
dán. Postava Foucaulda je velmi zají-
mavá a ukazuje, že srdce lidské je ne-
klidné, dokud nespočine v Bohu. Doporu-
čujeme všem tuto sbírku.

Jón Svensson, Ohňový strom. Přel. prof. Jan Hrubý. S 28 vybranými fotogr. snímků. Str. 338. Brož. 24 Kč, váz. 32 Kč. Vydal »Vyšehrad« v Praze.

Velezrádci, 5svazkové dílo pplk. Ples-
kého M., vychází ve 2. vydání nákl. L. Ma-
záče (I.) V. 132 Kč, váz. 182 Kč. Metoděj Pleský podal v pěti dílech ucelený obraz bojů za svobodu, které udělo statečné vojsko čsl. na pláních českých a sibiř-
ských. Přes 300 ilustrací A. L. Salače.

Zajímavá novinka Emilie Vojvodová: Problém koedukace. Obraz dějin koedukace, jejího vývoje a přítomného stavu. Knížka, kterou by měli mít v ruce všichni učitelé! Cena 5 Kč. Zaslá: Nakladatelství Společenských podniků Přerov, Masarykovo nám. 16.

Dr. J. Vrchovecký: Masaryk a náboženství, vydaly Společenské podniky v Přerově. Každého upřímného syna našeho národa zajímá stanovisko Masarykovo vůči náboženství. President byl pro náboženství, což dokazují jeho výroky. Z této knihy četné výroky hodily by se i do učebnic. Dílo poskytuje bohatý materiál pro přednášky. Cena brož. 15 Kč, váz. 25 Kč..

ORGANOL 100% bavlněná
PRO POSTŘÍK NEJLEPŠÍ 1% ORGANOL SPECIÁL
VYRÁBÍ CHEM. TOV. **Ramín** Blánsko

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u fy **HEZINA a SP., HUMPOLEC**
VZORKY OBRATEM NA POŽADÁNÍ. - Vyjde i ochotně vstříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena výn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

1. BŘEZNA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 13

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

Škola a brannost

Takřka denně nás vzrušují nové a nové politické činy. Uzrušují často ještě více prostého občana, obyvatele vesnice, městečka, matky, rodiče. Usuzuje se, kombinuje, a poněvadž prostý člověk nezná a nemůže znát všech příčin a souvislostí, bývají úsudky špatné.

Ničeho jiného není tak třeba jako pracovat k uklidnění veřejnosti a k posílení našeho sebevědomí. Tisk a rozhlas koná svůj úkol, ale i škola může velmi platně přispět na tomto poli. Autorita učitelova je ovšem předpokladem. Ale má-li učitel opravdu vážnost ve svém okolí, ve své obci, jeho slovo ve škole, které dítě jistojistě přinese domů, bude mít svou váhu. Jeho slovo pronesené v pravý čas přinese úlevu, povzbudí a posílí. A poněvadž je to slovo živé, má ještě větší moc než slovo tištěné.

Kdo bude lépe připraven, ten vyhraje. Přípravy je třeba po všech stranách. Připravit obyvatelstvo, aby zachovalo klid i v těžkých dobách a neztratilo sebevědomí, je velmi důležité. Budeme-li pracovat k tomu ve škole, můžeme velmi platně přispět k obraně státu.

Letošní 7. březen

Letošní 7. březen bude prvním, kdy zůstaneme s T. G. Masarykem jen ve vzpomínkách. Jindy tak slavný a radostný den bude letos obestřen smutečným flórem. Ve školách i ve veřejnosti. Ale věříme, že i tak nás všechny bude v duchu Masarykově pojit ono srdečné, mužné a statečné přiznání se k jeho odkazu, k tomu odkazu, který jest odkazem nám všem.

Právě v dnešních chvílích mezinárodní nejistoty, vyzývacího násilí, zdůrazňování moci a jejího bezohledného uchvacování, v okamžicích hrozeb a bázlivého ustupování máme my, národ československý, záštitu v díle presidenta Osvoboditele, právě dnes můžeme snad více než jindy čerpat sílu z toho, co nám zanechal svým životem.

A je třeba si připamatovati Masaryka jako filosofa, jako filosofa humanitního, který věřil ve své ideály, ale který se nerozpakoval zdůraznit, že tyto ideály musejí býti hájeny ve jménu práva a spravedlnosti, bude-li toho třeba, i zbraní, i železem. Jest třeba vidět jej znova jako vůdce zahraničního odboje na Rusi, když formuje první českoslov. vojsko a když mluví o hrůzách války, ale v zápětí na to dokazuje, že žít v porobě jest horší než každá válka, než každý boj. Masaryk byl praktickým filosofem. Jemu život se svou mnohotvárností neunikal ve filosofických formulkách a doktrínách. Jeho filosofie byla pro život, pro život jedince stejně jako pro život národa a státu. Správně o něm řekl jeden z vedoucích našich politiků: T. G. Masaryk, téměř po celá dvě desetiletí vrchní velitel čsl. vojsk, byl přes všechn svůj hluboký humanitism přece jen z rodu bojovníků.

KALEIDOSKOP

Zastaralá slušnost.

Dnes není »moderním«, aby se mladí lidé zasubovali veřejně a vůbec: řeknou si toliko mezi sebou, že se tedy vezmou, ani rodičům toho úmyslu neoznámí a stane se, když matka navštíví syna domněle svobodného, u dveří setká se s cizí osobou rodu ženského, která jí na otázku po synovi, panu X., odpoví, že »její muž« není doma... Dnešní mládenci jsou názoru, že po děvčeti, které nemělo intimní(!) známosti, nic není a zhrzená nevinna dívka nejen že není závadou, ale naopak, důkazem jisté ceny. Sňatek je věcí ryze soukromou, rodičů obou stran se netýkající, ač příspěvky a dary rodičovské s povděkem se přijímají, ba i vymáhají.

Modernost mládeže je uvolněním vzájemných styků, dříve ovšem značně omezených; dnes nikdo aby se nad tím nepozastavoval, vidí-li děvče s mladíkem o samotě, třeba i v lese.. Pozastavuje-li se, je zaostalec a šosák.

Dr. Guth-Jarkovský ve školském rozhlasu.

Zemská školská výstava v Brně.

V jubilejním roce republiky bude uspořádána v Brně zemská školská výstava. Bude otevřena od 15. května do 19. června 1938. Na výstavě bude také oddělení škol německých a polských.

Nové úkoly učitelstva v branné výchově.

Připravuje se výnos mšano o mravní a naukové branné přípravě u mládeže od 14—17 let. Mravní a nauková branná příprava má dosáhnouti v prvním roce 15, ve druhém 30 a ve třetím 25 hodin. Budou k tomu zřízeny zvláštní kurzy, v nichž má vyučovati osoba, která je pedagogicky školená. Učitelstvo bude jistě v první řadě povoláno k tomu, aby v těchto kurzech působilo.

Bojoval pro ideály demokratické, které vyznáváme a chceme vyznávat i my. Věděl, že i demokracie má své chyby, ale to mu nebylo důvodem, aby demokracii odmítal, naopak, žádal, aby demokracie se stále zdokonalovala, aby měla pevný základ, základ mravní. Taková demokracie se mu jevila nejlepším způsobem vlády. Nebude jistě v našem národě nikoho, kdo by právě v názorech na demokracii se s Masarykem neztotožňoval, kdo by nechtěl býti jeho oddaným učeníkem, jeho následovatelem, kdo by nechtěl pro demokratické myšlenky pracovat stejně houževnatě a se stejným morálním zanícením jako on.

Bez okázalé pýchy, ale také bez nemůžné bázně a strachu. Pevně a jasně, protože demokracie také znamená v politickém životě určitou pravdu. Pravdu, za kterou se hodí dát v sázku pohodlí, slávu, čest i život.

Nechť nás letošní 7. březen spojí všechny v těchto myšlenkách. Nechť nás posílí v jednotě k zápasu. Není doba k sentimentálnímu zasnívání, které Masaryk vždy důrazně odmítal. Doba žádá čin, pevnost a statečnost. Chceme býti prezidentu Osvoboditeli věrni? Nuže, v tomto duchu ctíme jeho odkaz, jeho dědictví hajme, v jeho práci pokračujeme. Vštěpujme jeho životní dílo svým svěřencům ve školách a vychovávejme je v jeho oddané a věrné dědice.

PRO A PROTI

O laickou morálku

Docent dr. Příhoda vydal knížku Vědecká morálka pro nekonfesní děti. Žádá v ní, aby nekonfesní vytvořili racionalistickou společnost, která by byla státem uznána, čímž by státu nastala zákonitá povinnost dáti bezkonfesním dětem vyučování laické morálce. Tento požadavek odůvodňuje zajímavě též tím, že by se pak děti rodičů bez vyznání neodcizovaly přesvědčení svých rodičů a neodbíhaly »k starší a vývojově nižší formě náboženské«. Jinak řečeno, neubývalo by bezkonfesních, jak to vidíme dnes. Patrně zejména mladší generace brzo pozná pustotu a prázdnotu bezvěří a vrací se tam, odkud je rodiče odhlásili.

Vyučování vědeckému názoru na život jest podle dr. Příhody ve shodě s vědeckým poznáním, a tudíž nemůže přijíti ke konfliktu s ostatním vyučováním v našich školách, které se podle ústa-

vy musí budovati na základě vědeckém. Dovedeme si představití, kam by tento »vědecký názor« vedl, pomyslíme-li na př. jen na to, jaká »shoda« je mezi vyučováním dějepisu na školách a mezi skutečnými vědeckými poznatky v tomto oboru.

Laická morálka nesmí býti podle autora ztožněna s občanskou naukou a výchovou. Čteme-li několik posledních slov:

»Jde tedy o to, aby tato forma náboženská, která jest v přímém, svobodném vyznávání vědecké pravdy a lidské, humanitní, melioristické morálky, byla uchována také v našich dětech. Děti rodičů, kteří vyspěli k této vyšší formě náboženské, kterou již hlásil Lessing, mají právo reklamovat pro sebe vzdělání v tomto duchu. Mají právo se dovědět bez fikeř a bez vřvy v pověsti, jak povstal svět, jak povstal člověk, jaký je smysl života i světa. Mají právo býti poučeni a vzděláni ve vyšší formě mravnosti, která se nezakládá na mythu, nýbrž na pravdě, nikoli na citu, jdoucím skrze božství, nýbrž na přímém citu, jdoucím od člověk k člověku a k celému lidstvu.«

nemůžeme než velmi srdečně souhlasit s autorem, že se v té věci bude »jistě pracovat pokusem a chybou«. To teda bude. Chyba je hned v základu: je to všecko za první nevědecké blouznění z konce minulého století, a za druhé se v té racionalisaci úplně ztrácí zdravý rozum.

Rodiče a škola,

časopis pro všechna rodičovská sdružení, přináší dopis nějakého otce, který si stěžuje, že jeho synek musí stát hodinu na chodbě, když je náboženství (do náboženství nechodí patrně). Měli jsme za to, že tento časopis je přísně nestranný. Jak vidíme, chce si také přihrávat na protináboženském smýšlení některých lidí. Bude dobře, když si toho katolíci v rodičovských sdruženích všimnou. Časopis vydává Státní nakladatelství.

Učitelstvo agrární

V Brně se konal sjezd učitelstva organizovaného při republikánské straně. Podle jednatelské zprávy je prý v zemi Moravskoslezské organizováno u republikánů 1400 učitelů a učitelek. — V resoluci byly zdůrazněny tyto požadavky: 1. Potřeba universitního vzdělání pro učitelstvo. 2. Odbourání platových srážek. 3. Zrušit činné D. 4. Přestupový přídavek učitelů měšťanských škol. 5. Započtení vojenské služby. 6. Valorisování funkčního přídávku. 7. Rozšíření výchovného.

Rekonvalescent

PO CHRIPCE

pocituje všeobecnou slabost a únavu; svaly jsou ochablé a nervy otupělé. Vykonavejme, na výslovné lékařovo doporučení, masáž francovkou

ALPA

Masáží Alpou se krev dokonale rozproudí, svaly opět zesílí, nervy ku podivu osvěží a dostaví se bujará nálada. Rozprašujeme Alpu v pokojích a společenských místnostech, čímž zdesinfikujeme vzduch.

Zeptejme se svého lékaře.

Žádejme Alpu jen v lahvičkách, opatřených plombou!

Ze školského života v Nizozemí a Vel. Britanii.

V Nizozemsku je ze 7175 obecných škol nižšího stupně 4438 soukromých a ze 778 národních škol vyššího stupně 531 soukromých. Katolická školská sdružení mají 2383 škol nižšího stupně a 274 škol stupně vyššího.

Ve Velké Britanii žádají dělnické syndikáty prodloužení školní docházky do 16 let.

Glasgov zřídil pro nemocné děti v nemocnicích zvláštní školy, v nichž vyučovalo loni 9 učitelek a pro malé rekonvalescenty 2 školy prázdninové na venkově.

Domácí úkoly nemají podle směrnice vydaných min. vyučování býti dávány na více než 5 večerů v týdnu a nemají obsahovati více než to, co prostřední žák zmůže v 1 hodině.

PRAKTICKÝ UČITEL

Osnovy branné výchovy.

Tělesná výchova. — Nižší stupeň.

Žáci se vedou poněmhu k pochodování v spořádaném útvaru se zpěvem nebo s jednoduchým rytmickým doprovodem.

Střední stupeň.

V prostných cvičeních jest voliti jednoduché všestranné cviky pro rozcvičování, cviky přímivé, nápravné i uvolňovací, účelné průpravné cviky pro chůzi, běhy, skoky, házení a plavání.

Pochody a běhy v rovném i nerovném terénu. Běh rychlý a překážkový. Výběhy z různých postojů a poloh.

Skoky též bez můstku a na neupravené doskočiště (v terénu). Skok vysoký i na pevný předmět.

Házeti, vrhati i chytati různé předměty (na dálku i na cíl).

Plavání všude tam, kde jsou řádná a bezpečná koupaliště.

Jednou za měsíc vedle normálních hodin tělesné výchovy povinná dvouhodinová vycházka do volné přírody se cvičeními branné průpravy tělesné a praktickými úkoly branné průpravy mravní a naukové.

Vyšší stupeň.

Úkoly středního stupně se provádějí přesněji a s větší výkonností.

Pořadová cvičení: trojstup, trojřad, četa; pro chlapce též rozčlenění čety v družstva a rozvinutí družstev v rojnice. Úkoly: odpory, přetahy, přetlaky. Pro chlapce též křížkování (škola).

Zvedání a nošení těžkých předmětů.

Stoupání na žebříku šikmém i svislém. Lezení na stromy, na různé překážky (nářadí), prolézání, podlézání. Šplhání na provazec, tyč a lano. Ručkování ve visech smíšených i prostých na vodorovných i šikmých žebřících, lanech, kladách. Houpání a komihání. Vzpírání, výmyky, přetáčení (chlapci). Cviky rovnováhy prostnými cvičeními, různostmi, úpoly (chlapci), chůzí na kládě, na kmeni a různém nářadí; poklusem, během, skokem, lezením; přenášením břemene přiměřené váhy; výhyby i potykem (chlapci).

Pochodová cvičení i s přiměře-

Ze stát. školství v pohraničí

Otiskujeme z denních listů bez poznámky:

Na obecné škole v B. obsazovala se tři definitivní místa učitelská. Z řady asi 15 uchazečů dostal místo jeden z nejmladších učitelů A., který je náhodou příslušníkem strany čsl. nár. soc. a současně zetěm činovníka této strany p. B. Nejméně 8 starších bylo přeskočeno. Na obecné škole v K. obsazovalo se definitivně jedno učitelské místo a současně místo řídicího učitele. O definitivní místo učitelské ucházelo se celkem 7 učitelských osob, nejstarší se 17 služebními lety, Místo dostal učitel V., podle služ. stáří na 5. či 6. místě a s 9 služebními lety. V. jest ovšem náhodou vedoucím činitelem ve straně čsl. nár. soc. v K. a také členem zkušební komise. Jeho jmenování tolik překvapilo učitelskou veřejnost na Ostravsku.

Nejkřiklavějším případem je však obsazení místa řídicího učitele na téže škole. Na této škole zastupoval místo řídicího učitele od roku 1923, tedy 15 roků, učitel Z. Místo zastával jistě k všeobecné spokojenosti jak rodičů, tak i úřadů, možno-li soudit z toho, že po řadu let byl kvalifikován 1. stupněm. Jistě si zjednal za tuto dlouhou dobu značných zásluh o školu, zejména v dobách, kdy se z této školy tvořily školy nové. Pan Z. byl a jest také agilním pracovníkem v různých kulturních korporacích obce K. Má však tu chybu, že není organisován u národ. socialistů. Ze čtyř uchazečů o toto místo nebyl sice nejstarším, ale dle staré praxe při obsazování definitivních míst měl míti pro své nesporné zásluby o školu přednost i před staršími uchazeči. Definitivní místo nedostal však ani dosavadní zatímní řídicí Z., ani služebně nejstarší uchazeč učitel Š., nýbrž příslušník nár. socialistů p. P., který ostatně už je řídicím učitelem a jenž při hlasování místního škol. výboru o 1. a 2. místo v terenu naprosto propadl.

Že by denunciace?

Máme ještě v dobré paměti, když pro jeden literární projev byl básník Jar. Durych denuncován, protože je vojenským lékařem. V Praze byla diskuse se spisovatelem Fr. Křelinou. Diskuse literární, ale přesto někdo upozornil, že Křelina, který se netají svým katolickým přesvědčením, je také učitelem a vychovatelem dětí. Čili: dej si pozor se svým katolictvím ve ško-

le! Jsi státní zaměstnanec. Domnívali jsme se, že v době pokroku, osvěty a svobody myšlení je dovoleno umělci vyjádřit umělecky své kredo svobodně. Patrně tomu tak není. Jsi-li umělec a náhodou k tomu ještě učitel, musí tvé umění být ve shodě s ideologií, která se hlásá v Nár. osvobození.

Šalmaj zní...

Předseda republikánské strany posl. Beran řekl v Brně o otázkách školských:

»Máme na paměti především naši školu venkovskou, malotřídní, v poslední vesnici. Je nebezpečí, že vlivem budování újezdních měšťanských škol bude redukován počet žactva a počet tříd škol národních. Dvou- nebo trojtřídky nejsou naším ideálem. Znamenají snížení počtu učitelů, zmenšení počtu kulturních pracovníků na vesnici a mnohé obtíže pedagogické. Stavba budov pro vesnické školy je bolestivým problémem našich školských obcí. Nutno stavět levněji a účelněji, je třeba typů venkovských škol.

Působíme k tomu, aby při vydávání učebnic nebyly tyto tak často měněny ke škodě žactva i k hmotné škodě rodičů.

Je samozřejmé, že se hlásíme k venkovskému učitelstvu.

Učitele považujeme za významného kulturního činitele na naší vesnici. Tak jako ho potřebujeme a voláme k práci, budeme se starat o to, aby učitelstvo na vesnici bylo spokojeno, aby mohlo slušně bydlet a žít. Nechceme, aby se stávalo nástrojem politických stran, ale aby pečovalo nejen o školu, ale aby se věnovalo také mimoškolní práci. K tomu je třeba také zrovnoprávnění venkovského učitelstva. Kulturní rada republikánské strany vypracovala návrh na zrušení činovného D a zavedení činovného C. Není správné tvrdit, že venkovský učitel je na tom lépe, než jeho kolega v městě.

Máme zájem na provádění zákona o újezdních školách měšťanských. Újezdní měšťanky jsou především pro venkov a mají poskytovat všeobecné občanské vzdělání. Jsou to university našich vesnic. Potřebují uzpůsobení učebních osnov se zřetelem k venkovu a zemědělství. Sledujeme požadavky učitelstva měšťanských škol a vyslovili jsme se kladně ve věci přestupového přídatku.«

Všecko pěkné. Proč býti nástrojem *několika politických stran*, když je třeba býti nástrojem *jedné politické strany*?

nou přítěží, spojená s cvičením v pochodové kázni, v orientaci, v používání mapy. Táboření (zpravidla na konci školního roku); stavba tábořiště, úprava terénu, střežení, uzlování, ohniště, jednoduché polní vaření.

Kde jsou vhodné podmínky a pevné záruky bezpečnosti, doporučuje se: ovládat alespoň jeden způsob plavání; jednoduché skoky do vody s menších výšek; veslování na běžných plavidlech (pádlování, odpichování i kormidlování); sáňkování (řízení, vyhýbání, zastavování); lyžaření (stoupání, sjíždění po cestách i terénem napříč); jízda na kole na rovině a na kratší vzdálenosti.

Jednou za měsíc vedle normálních hodin tělesné výchovy povinná čtyřhodinová vycházka do volné přírody s cvičeními branné přípravy tělesné a s praktickými úkoly branné přípravy mravní a naukové. Tato vycházka může být rozdělena na dvě dvouhodinové vycházky, zpravidla v zimě a v těch třídách, kde má žactvo středního a vyššího stupně společné hodiny tělesné výchovy; tam bude mít vyšší stupeň jednu dvouhodinovou brannou vycházku spolu se středním stupněm a druhou samostatně.

Poznámky: Po celý rok se má cvičiti pokud možno venku.

Z her třeba voliti: hry hybné, hry polní, jimiž si lze hravým způsobem osvojití též základy orientace, pozorování, průzkumu, přenašení zpráv, stopování, odhadování vzdálenosti, používání map, využití terénu a jeho úpravy, zastírání, signalisování. Mají své místo zvláště při branných vycházkách.

Povinnými brannými vycházkami se nezvyšuje normální počet týdenních vyučovacích hodin; vycházky se konají místo těch učebních předmětů, které jsou právě v rozvrhu hodin. Jejich dobu a základní obsah, který se má vhodně střídati, stanoví učitelská porada. Při tom jest dbáti, aby vycházky v jednotlivých měsících nepřipadaly na týž den v týdnu.

Doba, určená branným vycházkám, nebuď věnována jen pochodu na vzdálené místo, nýbrž také branným cvičením ve vhodném terénu.

(Dokončení příště.)

KURSY A EXKURSE

IX. prázdninový kurs katolického učitelstva čsl. v Domažlicích od 2. do 15. srpna 1938

Připravujeme IX. kurs do Domažlic. Osm kursů minulých ukázalo správně, jak katolické učitelstvo chápe své poslání ve škole i mimo školu a jak se stará, aby v první řadě křesťanský vychovatel byl pevným charakterem stojícím na stráži v příboji Kristu nepřátelské kultury dneška.

20. výročí obrozené samostatnosti československé dává nám jedinečnou příležitost, abychom se kriticky postavili ke všemu, co tvoří obsah čsl. demokracie a vytkli hodnoty katolicismu, které posilují demokracii. Proto zvoleno ústřední téma IX. kursu *»Katolictvím a demokracií k silnému státu«*. Plenární přednášky jsou rozvrženy do tří částí.

I. 1. Křesťanský pojem státu, autority, vlády. 2. Katolík — občan. 3. Ideové a mravní podmínky spravedlivé demokracie.

II. 1. Náboženství, 2. politika, 3. rodina, 4. škola, 5. sociální zřízení, 6. národohospodářství, 7. lidov ýchova — v demokracii a jak ji chápou katolíci.

III. 1. Výchova k státnosti. 8. Demokracie v zrcadle dějin.

V pedagogickém semináři budou soustředěny všechny referáty na ústřední téma *»Filosofie hodnot«*. Katoličtí učitelé chtějí ukázat na vysoké a věčné hodnoty v křesťanské výchově s 2000letou

tradicí. Oficiální československá škola staví veškeré své snažení a práci na filosofii protikřesťanské neb křesťanskou filosofii úplně pomíjí. Dosavadní pokusy za 20 let trvání čsl. demokratické školy v mnohém ukazují, že stále a stále se hledají *hodnoty*. Veškeré pokusnictví znamená hledání cest v didaktice. Chceme k tomu přispět poukazem na *věčné hodnoty mravního řádu. Křesťanští vychovatelé českosl. ve 20. výročí trvání samostatnosti hlásají pro národ čsl. jedině křesťanský mravní řád*. Laická morálka ubíjí hlas svědomí, kdežto křesťanství vidí při každém, sebeskrytějším činu svého nejvyššího soudce, spravedlivého, plného otcovské lásky, Boha. Bůh, to je naše svědomí a věčnost výslednice našeho života. V tomto duchu bude vypracován program pedagog. semináře. Zvu ke spolupráci, hlavně v pedagog. semináři, všechny bez rozdílu. Přemýšlejte, poraďte, přiložte ruku k dílu. V začátcích kursů jsme si vytkli vytvořit pracovní pedagogické souručenství, které by bylo programově vedeno. Uskutečnime je do jubilejního X. kursu? Tím by katolické učitelstvo vykonalo nejzáslušnější čin pro pokřesťanění čsl. demokratické školy. *Pokřesťanil čsl. školu jest službou Bohu a národu, jest zabezpečením jeho mravních i braných sil.*

Jan Kuncek.

Které knížky se líbí žactvu pražských škol

U. Turek: — Nevíme vlastně s jistotou, které knihy se dětem líbí. Úsudky dospělých nejsou vždy spolehlivé, neboť se často liší od úsudků dětských. Jediné sebráním a zpracováním mnoha *dětských* úsudků je možné spolehlivěji seznati, které knihy se dětem líbí.

Tuto práci provádí již po dva roky v rámci své činnosti náš Odbor pro vý-

zkum dětské literatury (předseda řed. E. Štorch) při Reformním sboru, odborném sdružení pražského učitelstva.

Ve šk. roce 1935-36 a 1936-37 požádali jsme pražské učitelstvo, aby s námi spolupracovalo zasíláním spolehlivých údajů o oblíbenosti knih půjčovaných ze zákovských knihoven. Této naší výzvě bylo vyhověno. *Obdrželi jsme v prvním roce*

údaje ze 119 tříd škol obecných a z 53 tříd škol měštanských, ve druhém roce ze 129 tříd škol obecných a z 97 tříd škol měštanských. (I z venkovských škol obdrželi jsme některé údaje, je jich však dosud málo pro zpracování.)

Zjišťování oblíbenosti knih provádělo se po třídách takto: Žactvo bylo nejprve vhodně poučeno, aby vypovídalo bez bázně, pravdivě. Poté každý žák, když odevzdával knihu, řekl, nebo na lísteček napsal svůj jednoduchý posudek, zdali se mu kniha velmi líbila, prostředně líbila, či nelíbila. Tento posudek si učitel znaménkem poznamenal k číslu knihy, před prázdninami tyto záznamy zpracoval a nám poslal. Dostali jsme tak dosti materiálu, v němž u každé knihy byla 4 čísla:

1. Kolik žáků knihu četlo. 2. Kolika se velmi líbila. 3. Kolika se prostředně líbila. 4. Kolika se nelíbila.

Tento materiál zpracovali členové odboru kolegové: V. Kolář, V. Turek a R. Fantl. Výsledky za oba roky byly sloučeny a nyní chceme s nimi seznámiti učitelskou veřejnost.

Předem nutno říci, že stále ještě nemáme tolik údajů, aby bylo možné činiti závěry o celkové oblibě knih.

Proto jsme se rozhodli věnovati ještě rok této práci.

Z knih, o nichž máme dosti údajů, uveřejníme zde pro informaci aspoň některé.

V připojeném seznamu jsou knihy, o nichž máme vyjádření více než šedesáti hochů a dívek, které se líbily více než 60 proc. dětí, a které jsou uznaně hodnotné — jsou v seznamu Dobré knihy dětem (vydal Masarykův lidový ústav).

Připomínáme, že v seznamu nebudou knihy, které jsme uvedli v seznamu loňském (viz Věstník katolického učitelstva, roč. 1937 č. 8).

Neuvádíme je pro úsporu místa, ač si svou oblibu uhájily i letos

a) na školách obecných:

	četl	velmi se líbilo	oblíbenost v proc.
Baar: Naše pohádky	83 h.	62	45%
	93 d.	66	43%

Flos: Babiččin Smodroha	157 h.	108	69%
	79 d.	71	90%
Gebaurová: Péťa pes	217 h.	167	77%
	172 d.	137	80%
Hloušek: Ivánkovy pohádky	67 h.	40	62%
	66 d.	52	79%
Jahoda: Honzíček jede do Prahy	156 h.	130	83%
	92 d.	88	95%
Klaban: Školáček Vojtik	143 h.	120	83%
	81 d.	70	86%
Lada: O Mikešovi	209 h.	186	89%
	118 d.	105	89%
Langer: Pes 2. roty	548 h.	513	94%
	66 d.	58	88%
Medek: Kolja Mikulka	268 h.	243	91%
	115 d.	101	88%
Pochop: Krakonošova máša	87 h.	67	77%
	107 d.	76	71%
Rais: Pohádky ze starých hradů	160 h.	111	69%
	176 d.	144	82%
Říha: Paleček	159 h.	139	87%
	155 d.	137	88%
Schweigstill:			
Králové z Kocourkova	101 h.	96	95%
lidičky z Chytrákova	104 d.	84	81%
Foucová-Mettlerová:			
Bártík	100 h.	84	84%
	85 d.	54	64%
Voborník: Černuška	82 h.	69	83%
	97 d.	73	75%
Ad. Wenig: Pověsti o hradech	220 h.	168	76%
	192 d.	141	73%
A. Wenig: Zlámaná Lhota	206 h.	184	89%
	111 d.	77	69%

b) Na školách měštanských:

Flos: Lovci orchidejí	194 h.	166	86%
	175 d.	148	85%
Gebaurová: Péťa pes	58 h.	55	95%
	121 d.	108	89%
Jenne: V bouřlivém víru	62 h.	48	77%
	77 d.	62	81%
Jirásek: F. L. Věk	73 h.	48	66%
	222 d.	175	79%
Jirásek: Psohlavci	280 h.	225	80%
	444 d.	410	92%
London: Bílý tesák	136 h.	108	79%
	118 d.	79	67%
Medek: Kolja Mikulka	107 h.	91	85%
	105 d.	85	81%
Němcová: Pohorská vesnička	80 h.	76	95%
	257 d.	236	88%
Neruda Malostranské povídky	143 h.	100	70%
	297 d.	211	71%
Sienkiewicz: V pustínách	118 h.	107	91%
	69 d.	57	83%
Štorch: U veliké řeky	87 h.	71	82%
	92 d.	56	61%

Štorch: V šeru hlavných věků	118 h. 81 d.	102 52	86% 64%
Tolstoj: Kavkazský zajatec	100 h. 112 d.	84 97	84% 87%
Valenta-Alfa: Na Magistralé	95 h. 96 d.	81 56	85% 61%
Valenta-Alfa: Do legie	73 h. 53 d.	56 44	77% 83%
Verne: Dva roky prázdnin	100 h. 76 d.	83 50	83% 66%
Župan: Pepánek Nezdará	105 h. 110 d.	85 100	81% 91%

Tento krátký seznam uveřejňujeme jen jako ukázkou naší práce pro informaci učitelstva. Budeme dále shromažďovat údaje o oblíbenosti knih a časem uveřej-

níme i o jiných, zejména novějších knihách, jak se dětem líbí.

Žádáme zdvořile, aby učitelstvo nás laskavě v této práci podporovalo i letos, aby zjišťovalo, jak se dětem líbí knihy, půjčované ze žákovských knihoven.

Doufáme, že v zájmu dobré věci bude i letos této naší výzvě vyhověno.

Dovolujeme si též přinomenouti, že odbor zabývá se vedle zjišťování oblíbenosti i prozkoumáním knih, zejména jejich hodnoty výchovné i vzdělávací. Odbor přijímá další členy činné nebo dopisující a zašle jim podrobné informace.

(Příhlášky přijímá jednatel V. Turek, I. obecná škola chlapecká v Praze-Košších.)

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Hranický odbor. Valná hromada, svolaná na 16. ledna, nemohla být konána. Okresní úřad zakázal všechny schůze pro nebezpečí rozšíření nákazy dobytka. Valná hromada bude se konat v neděli 13. března o 9. hod. dopol. v Hranicích v hotelu Černý orel. Program: 1. Čtení protokolu poslední valné hromady. 2. Zprávy činovníků. 3. Volby nového výboru. 4. Přednáška vdp. prof. Glose: Exerციe a výchova. 5. Ze školní praxe. Kolegové a kolegyně: všichni na shledanou 13. března.

Velkomeziříčský odbor konal členskou schůzi dne 17. února t. r., v níž kol. M. Kozová, učitel. měšť. školy v Křižanově, v pečlivě vypracované přednášce seznámila přítomné se zajímavým nerostným bohatstvím velkomeziříčského okresu, z něhož byla obohacena naše přední muzea a sbírky vynikajících učenců. Výklad doplnila vybranými ukázkami nerostů. Usneseno podniknout exkursi v jarních měsících za odborného vedení na význačná naleziště za účelem doplnění školních i soukromých sbírek. Předsedkyně odboru řed. Vejvodová promluvila o nutnosti spolupráce našeho učitelstva na zkoumání četby pro mládež po stránce nábožensko-mravní. Odbor se ujme této činnosti, kritiky budou uveřejňovány v našich časopisech. Dále jednáno o účasti odboru na letošní výstavě »Horácká« ve Velkém Meziříčí a pořádání sjezdu katol. učitelstva v tuto dobu. Příští schůze se koná v březnu, datum se oznámí ve Věstníku.

Přerovský odbor konal valnou schůzi ve středu 23. února 1938 v sále kina Sport v Přerově za hojně účasti členstva. Člen zem-

ské školní rady odb. uč. Fr. Hanzelka promluvil na téma: »Co nového ve školství«. Uvedl, co se ve školství připravuje, zejména se zmínil o osnovách branné výchovy, reorganizaci zemských škol. rad. o přestup. přídatku učitelstva měšť. škol a jiných stavovských otázkách. — Ze zpráv činovníků byl patrný neustálý vzrůst členstva i čilý organizační ruch. Odbor čítá k 1. lednu 1938 šedesátosm členů. Ve volbách byli jednomyslně zvoleni: předsedou V. Hlaváčka, odb. uč., Přerov, místopředs. A. Jarolímková, řed., Přerov, jednatel M. Janík, zat. ředitel, Kokory, pokladní Z. Vránová, uč., Přerov, duch. rádec Vl. Kryštofský, katech., Přerov. Členové výboru: A. Smažinka, uč., Kojetín, M. Kubíčková, odb. uč., Předměstí, M. Jalůvka, odb. uč., Němčice n. H., A. Kopaničák, odb. uč., Dobromilice, J. Tichý, uč., Bochoř. Revisory: J. Koukalová, uč., Přerov, Fr. Šilhavý, uč., Hor. Moštěnice. — Valná schůze stanovila výši příspěvků a odeslala pozdravné přispisy. V živé debatě byly projednány aktuální organizační a stavovské záležitosti. Doporučena členstvu práce v orelských branných odborech a orelském žactvu. Po schůzi byly promítány filmové aktuality.

Brněnský odbor konal 17. února t. r. schůzi ve Zdislavě. Předseda odboru, Ant. Kolek, odb. učitel, pojednal o školských aktualitách a přednesl úvahu: Meditace. Učitelka M. Friebová referovala o branné výchově. Člen brněn. odboru Vlad. Klement, odborný učitel, byl jmenován členem disciplinární komise pro měšťanské školy při Zemské školní radě v Brně. M. T.

Odbor uherskobrodský konal 13. února

1938 valnou hromadu, na níž referoval kol. předseda Říš. svazu katol. učít. a poslanec Josef Vičánek. Uspokojil cennými informacemi i nejzvědavější a objasnil všechny problémy našeho školství. Nadchl všechny k horlivé činnosti a obětavosti organizační. Jsme velmi vděční p. poslanci za povzbuzení a poučení, zvláště proto, že našel pro nás tolik času, a že na odbor, který sám r. 1924 založil, nezapomíná. Účastníků schůze bylo 35. Funkcionáři zůstali jako dříve, až na malé výjimky. Místopředsedou zvolen kol. Ant. Slezáček, do výboru mladí agilní kolegové. Z orelské schůze přinesl pozdrav kol. Vařeka Frant., okr. vzdělavatel, z dělnické schůze kol. Fr. Goldmann. Vřelá slova hluboké duchovní náplně pronesl duchovní rádce odboru a člen ošv. vdp. prof. Rudolf Drábek, čímž korunoval péknu a povznášenjící valnou hromadu. — **Příští schůze odboru koná se ve čtvrtek 3. března. Referuje za doprovodu praktických ukázek kol. Jaroslav Valášek o vojenských pořadových cvičeních a kol. Jan Míhal o práci v zahradě.** Těšíme se, že z I. obvodu bude účast hojná. II. obvod měl již podobné přednášky ve Val. Kloboukách, kde referoval kol. Štěpán Cenek, J. Ev. Trávníček, Ant. Valoušek a j.

Odbor hustopečský konal 13. února 1938 v Hustopečích u Brna valnou hromadu. K 1. lednu 1938 bylo v odboru 70 členů. V r. 1937 přistoupilo 13. Ve volbách byli zvoleni tyto činovníci: předsedou Jar. Kříž, místopředsedou dp. Chalupa, jednatelem Al. Krejčí, pokladníkem V. Bystřický, zapsovatelem a matrikářem Al. Slaný. Jako okresní zvláštnost byla projednána kvalifikace učitelstva za rok 1936—37, v níž jest dosti pozoruhodných změn. Jsou zde opravdu jisté odchylky od dřívější praxe. Ctíme v plné síle své křesťanské oddanosti vrchnost, ale vrchnost spravedlivou. Jsme nepřáteli osobního, stranického, osvětového a kulturního nátlaku, vážíme si demokratických práv, která jsme si ve smyslu projevu s míst nejvyšších dobyli a jako vychovatelé plnoprávných a charakterních občanů neradi bychom nalomili svůj charakter proto, že by si to snad někdo přál. Vážíme si přesvědčení jiného, nedáme si však bráti svoje. A proto, že se ve světovém názoru rozcházíme s některými činiteli na okrese, není důvodu, aby naše učitelská práce byla snižována. Samozřejmě,

že bychom byli, dosud tichý národ učitel-
ský, nuceni brániti se snad i dovoláním
na místa vyšší. — **Příští schůze koná se ve
Vranovicích u Flalů dne 27. března 1938
ve 14 hodln. Blíží na pozvánkách.** —čf.

Těšínský odbor konal 23. ledna 1938 členskou schůzi. Mladý a nadšený pracovník z N. Bohumína vdp. P. A. Mališ přednášel na téma »Církev československá«. Ve své svědomitě připravené přednášce probral vznik této církve, poukázal na zásadní rozdíly mezi touto církví a naší Církví římskokatolickou a všimá si, jak církev československá pohlíží na osobu Kristovu. Podle jejich učení byl Kristus člověkem jako jsme my — tedy ne Synem Božím. Musel by mítí stejné chyby jako my. Upozornil na nedůslednosti v jejich učení. Na jedné straně popírají, že Kristus byl Synem Božím a pod., avšak v písních nalézáme slova jako Syn Boží, Panna Maria a j. Po ní následovala přednáška kol. E. Janáška »O psaní«, v níž bylo zdůrazněno, co je podmínkou úspěchů (vyučování počátečního psaní a dalšího jeho vývoje, až k požadavku dnešní doby — individ. rukopisu). Učitelé, zejména ve třídách elementárních, všimněte si zde tak zv. dětí levorukých (levozrakých) a ambidexterálních. Požadavky kaligrafického rukopisu dřívější doby zdůrazňují více formu, ustupující v dnešní době, jež klade větší váhu na obsah a žádá rukopis jednoduchý, čitelný a úhledný. Takový však mimo jiné pozměňuje značně špatný psací materiál, o němž praví grafolog Saudek v »Experimentální grafologii«, že téměř nezpůsobilý psací materiál ovlivňuje mnohdy výkon psaní silněji než chronické fysiopathologické poruchy a je s to změnit písmo tak, že jeho totožnost je nemožná. Přítomný host z moravsko-ostravského odboru kol. R. Kudělka a náš obětavý kol. L. Štěpán z Nov. Bohumína sdělili, že se konají přípravy k založení pěveckého sdružení katol. uč. na Ostravsku a zvalí zájemce k hojné účasti. Doufejme, že porozuměním kolegů, zejména zpěváků, bude moci býti co nejdříve realizován tento návrh, učiněný na spol. schůzi odborů ostravského, hlučínského a těšínských v Mor. Ostravě. Valná hromada bude se konati o Květné neděli. Bude ještě dodatečně oznámeno. Reservujte si již toto datum a dostavte se v hojném počtu! Zdař Bůh! — Jednatel.

M Í S T A • O Z N Á M E N Í • R A D Y

J m e n o v á n í. Zemský školní inspektor Otakar Haquš při zemské škol. radě moravskoslezské byl jmenován vládním radou. Urchní rada polit. správy Fr. Jiří-

ček při zemské škol. radě moravskoslezské byl jmenován vládním radou. Blahopřejeme!

K dnešnímu číslu přikládáme sl.

lístky a prosíme vážené odběratele, aby dobrovolně a podle svých možností přispěli k uhrazení nákladu přílohy Pedagogická přítomnost. Za každá dárek srdečné díky.

V. Masarykův den čsl. zahraničí. Masarykův jubilejní fond čsl. zahraničí má dodat prostředky k péči o krajanů. Je třeba každoročními sbírkami fond posilovati. Letošní sbírky v jubilejním roce republiky musí být zvláště vydatné a mají dokázati, že osud krajanů nám není lhostejný. Utvořme mohutný základ k účinné pomoci krajanům. — Žáci si mohou se svými zahraničními čsl. kamarády dopisovati. Čsl. ústav zahraniční v Praze II., Vyšehradská tř. 25, zprostředkuje tyto styky. — Večer dne 6. března budou čsl. hasičstvem zahřeny ve všech obcích ČSR slavnostní ohně »Masarykovy vatry«. Každý dárec, zapsaný na sběrací listině Jubilejního fondu čsl. zahraničí, obdrží jako potvrzení svého daru památníček »Masaryk ve fotografii.«

Jubilejní zemská školská výstava v Brně. Od 15. května t. r. bude v Brně otevřena jubilejní zemská školská výstava země Moravskoslezské. Bude instalována v části hlavního paláce na zemském výstavišti. Potrvá měsíc. Obsáhne všechny obory práce na školách mateřských, obecných, měšťanských a pomocných. Práce na školách obecných a měšťanských budou uspořádány podle jednotlivých vyučovacích předmětů. V rotundě paláce bude na čestném místě instalována expozice T. G. Masaryka a škola. Výstavy se zúčastní zvláštním oddílem i pokusné školy. Výstava bude doplněna odděleními učebních pomůcek, školního nábytku, vzorné třídy, vzorné kuchyně i pracovny dívčích ručních prací, odděleními školní budovy, expozice Dorostu ČČK, Skautingu, MLL atd. Výstavy se zúčastní také učitelé škol německých a polských vlastními expozicemi. Samostatné oddělení bude mít na výstavě též město Brno. Kromě toho bude zvláštní oddíl věnován sociologickému šetření všeho žactva země Moravskoslezské a mimoškolní, kulturní a osvětové činnosti učitelstva. Tyto oddíly budou vyjádřeny názorně moderní obrazovou statistikou. Účelem výstavy je podat současný přehled školské práce, která je vyvrcholením činnosti za dobu 20 let v samostatném svobodném státě. V čele výstavních prací je výstavní výbor. Jsou v něm zastoupeny všechny učitelské organizace země Moravskoslezské a též učitelstvo škol německých a polských. Do výstavního výboru vyslali své zástupce i zemská školní rada, zemský výbor a městský školní výbor brněnský. Všechny dotazy zodpovídá a korespondenci týkající se výstavy vyřizuje kancelář zemské jubilejní školské výstavy, Brno, Dvořákova 3. — Za výstavní výbor: Vlad. Konvička, předseda.

Exercicie na Velehradě ve Stojanově. Březen: 2.—6. muži, 7.—11. jinoši, 14.—18. dívky, 21.—25. ženy ze Svazu, 25. až 27. duchovní obnova pro zaměstnance závodů. — Duben: 1.—3. duchovní obnova pro zaměstnankyně závodů. 4.—8. obchodníci a živnostníci. — Květen: 30. IV. až 4. V. úřednice a dívky z měst. 15. až 19. května železničáři. 23.—27. členky Marián. družin. — Červen: 20. 24. členky III. řádů. — Poplatek za ubytování a za stravu 60 Kč, od května 50 Kč, duch. obnova 40 Kč. Začátek naznačeného dne večer, ukončení exercicií ráno, obnovy odpoledne. Přihlášky přijímá Papežská kolej T. J. na Velehradě.

Exkursní odbor se rozhodl na četné projevená přání uspořádati letos zájezd do Polska. Bude navštíven Krakov a prohlédnuty jeho památky, solné doly ve Věličce a podniknuta pout do Čenstochové. Jedna cesta bude přes Slovensko. Zájezd bude uspořádán v době od 2.—9. července. Jeho cena se bude pohybovat mezi 600—700 Kč. Patrně bude v Krakově také uspořádána přátelská schůzka s katolickým učitelstvem polským. Podrobný program bude vydán v nejbližší době. Přihlášky lze už nyní posílati redakci Věstníku. Poněvadž počet účastníků bude omezen, je včasná přihláška žádoucí. Další podrobnosti v příštích číslech Věstníku.

Vliv počasí na Vaše zdraví jest veliký. Když vane studený vítr a vzduch je prosycen vlhkostí, jest Vaše zdraví nejvíce ohroženo rýmou, katary a chřipkou. Jest na Vás, abyste o svůj organismus pečovali. Chraňte se proti nemocem, jež nevlidné počasí přináší. Masáže francovkou Alpa otuží Vaše tělo a učiní je odolným proti nepříznivým vlivům drsné roční doby. Desinfekční účinek Alpy jest všeobecně uznáván. Zeptejte se lékaře! Dbejte, abyste při nákupu dostali skutečně Alpu.

Váš strom žaluje: »Jsem svědkem vašeho mládí, těšil jsem se s vámi. Z jara vléval jsem radost z mých květů, moje plody byly sladkým pamlskem. Po celý rok jsem vám rozdával. Žaluji. Napadli mne nepřátelé, hmyz a houby. Vysávají mne. Jsem bezradným a zahynu. Pomozte mi! Stojím tady v české půdě. Mým lékem je jen český »ORGANOL«. Zvlažte mé tělo jeho ozdravujícími proudy. Postříkejte mne »ORGANOLEM«. Bohatě se vám odměním. Slyšíte mě? S. O. S., pomozte mi »ORGANOLEM« z odborných závodů a družstev.«

Vypsána místa. Na jihozáp. Moravě je vypsáno místo II. odboru pro volnou soutěž. Občané žádají katolíka. Lhůta do 31. t. m. Informace v administraci.

Řada míst na výhodných místech střední Moravy je vypsána. Informace v administraci.

LITERATURA

Státní nakladatelství v Praze.

R. Eliáš: T. G. Masaryk. O životě a práci pres. Osvoboditele. Cena 4 Kč.

Fr. Mík: Po cestách stavitelského umění. Schváleno jako pomocná kniha pro měšť. školy a jednoroční učební kursy při měšť. školách. Kniha má 180 stran se 191 obrázy a 6 tabulkami s 56 diagramy. Váz. 20 Kč. K Míkově znamenité knize vydalo Stát. nakladatelství současně pracovní sešit od téhož autora: »Já sám — já to vím« (sešit 1,120 Kč), v němž se na 15 stránkách v otázkách shrnuje a opakuje obsah pomocné knihy. »Po cestách stavit. umění«.

Cyril Kohoutek: Mluvnice a pravopis v duchu nových osnov Cena 6 Kč. **Čtvrtletní diktáty pro měšť. školu a pro jednoroční učební kurs.** Cena 4 Kč.

Rudolf Šimek: Holó, haló! Do školy! Kniha pro děti. Nakreslil a namaloval J. Jindra. Cena 12 Kč.

Melník, Migovk, Školnij dětočij chov. Sešit 1. Troj- a čtverhlasé písně podkarpatoruské. Kč 3,50, Sešit 2. za 3 Kč.

Melník, Migovk, Spěv u narodnoj školě. Roč. I. (Batkeova metoda.) Za 2,70 Kč. Roč. II. za 2,70 Kč.

Fr. Jungbavaz, Josef Kožíšek, básník-učitel. Cena 5 Kč.

Pokusné školy v demokracii. Odpovědi k anketě. Stran 104. Cena 10 Kč.

Josef Pavlovský, Pracovní knížka k čítance »S úsměvem« pro první post. roč., druhé pololetí. Ilustroval C. Kotašan. Seš. 1,20 Kč.

Eduard Štorch: Libuše a Přemysl. Obrázky Václav Tauer, váz. 9,50 Kč.

Pravidlá slovenského pravopisu s abecedným pravopisným slovníkom. Schváleno. Vydala Matica slovenská. Za 20 Kč.

Jozef Vlček, Počtovnica pre tretiu triedu mešť. škol. Schváleno. Za 12 Kč.

Ferd. Diviš, Geologia pre stredné školy a uč. ústav. Schváleno. Za 14 Kč.

Karel Fechtner, Prvouka. Příručka pro učitele prvního post. roč. Část III.: látka pro únor, březen a duben. 11 Kč.

Homolka, Novotný, Sedláček, Vaněček, Ráno. Čítanka pro druhý post. roč. obec. škol. Deváté přepracované vydání. Schváleno. Za 8 Kč.

Špitálská, Zimová, Příručka k učebnici domácích nauk pro školy obec. Za 4,50 Kč.

Beran-Hála-Konvička, Vlastivěda pro 4. a 5. post. roč. obec. škol. málotřídních v zemi České a Moravskoslezské. Schváleno. K témuž **Pracovní sešit.** Za 3 Kč.

Ed. Nademlýnský, Škola huslovej hry na podklade ľudovej piesne slovenskej. Díl I. sešit 3. za 16 Kč.

Naše hlavy. Podobizny našich vynikajících

cích lidí. 10. sešit (Herben, Mánes, Rais, Šalda). Schváleno. Za 5 Kč.

B. Hnátek, Perspektiva. Učebnice pro 2. tř. střed. škol. Schváleno. Za 3,80 Kč.

Nakladatelství Čin hlásí:

Vydávání Spisů T. G. Masaryka v sešitech bude urychleno.

V. K. Škrach o T. G. Masarykovi. Dva proslovy. Obě knížky, pěkně vypravené, má v komisi nakladatelství Čin za 5 a 6 Kč.

Od Zborova k Bachmači. K 20. výročí bitvy u Bachmače (8.—13. března 1918) vyjde velký památník s články Josefa Kopty, Jaroslava Kratochvíla, Františka Langra, Rudolfa Medka, Jaroslava Papouška a Františka Šteidlera a vzpomínkami více než 100 účastníků bitvy. 80 celostránkových hlubotiskových fotografií.

Česká mysl, časopis filosofický. Vyšlo právě dvojčíslo 3.—4. roč. XXXIII. Vychází 5krát do roka v sešitech 4archových za předplatné 45 Kč, jednotlivá čís. po 9 Kč.

Vilém Bitnar, Jan z Janštejna, Olomouc 1938, Vítězové. Autor výstižně podává duchovní velikost Jenštejna, který se nám jeví jako strohý asketa, který však dospívá k vrcholům vnitřního a mystického života. Doporučujeme.

Domov bl. Anežky české v Olomouci, Wurmova ul. 5, vydal **Poslední slova Matčina.** Dušičková hra od E. Horské. Cena 1 výtisku 5 Kč. Autorské právo nabývá se zakoupením 5 výtisků za 20 Kč. — **Vánoční poesie.** Vánoční divadelní hra pro děti od El. Horské. Cena 1 výtisku 5 Kč. Autorské právo nabývá se zakoupením 5 výtisků za 20 Kč. — **V královském hradě Přemyslovců.** Aktovka od Elišky Horské. Cena 1 výtisku 5 Kč. Autorské právo nabývá se zakoupením 5 výtisků za 18 Kč. — **Jubileum naší předsedkyně.** Veselá aktovka od El. Horské. Cena 1 výtisku 4 Kč. Autorské právo nabývá se zakoupením 5 výtisků za 15 Kč. — Od téže autorky vyšel **Gratulant.** Cena 5 Kč.

Revue Archa, roč. XXVI. sv. 1. vyšel s bohatým obsahem. Archa, dvouměsíčník pro literaturu, umění, kulturní život, vychází za redakce P. Em. Masáka a nákl. Družiny literární a umělecké v Olomouci. Předplatné činí na rok 40 Kč. Ukázková čísla zasílá administrace Archy v Olomouci, Wilsonovo 16. Přihlašujte se, prosíme, hojně za odběratele Archy.

M. Iljin, Sto tisíc proč. Nauková četba pro mládež 10-14letou. Za 8 Kč. Čsl. graf. unie v Praze. Knižka dává zábavnou formou odpovědi na celou řadu otázek z života denního, týkajících se většinou fyzických zákonů.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA V PŘEROVĚ

S POBOČKAMI V TOVAČOVĚ A V BRODKU U PŘEROVA

VALUTY II PŮJČKY	_____	ČÍSLA TELEFONŮ
CENNÉ PAPIRY	• VKLADY PŘES 95 MILIONŮ Kč	• PŘEROV 110
VÝMĚNAKUPONŮ	• SAFESOVÉ SCHRÁNKY	• TOVAČOV 17
ŮHRADY DOCIZINY	• SIROTČI JISTOTA VKLADŮ	• BRODEK 17

Casopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercja

Christovogo, Boj, Brázda, Casopis českosl. obce učitelské, Casopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katholicke Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládeži, Komenský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar, najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ. Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajská zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Skola měšť., Serafin. prapor, Střední škola, Svátá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník OSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učit. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter. Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uč. a zřiz. republ. strany.

©

Dobrá rada odborníka

Dobry psací stroj s elegancí, tichým chodem, dokonalou konstrukcí jsou přednosti zaručující vítězství novým psacím strojům

Prospekty a nezávazné nabídky
*Společenské podniky,
Přerov, Masarykovo 16*

Triumph

ORGANOL

vyráběn pod dozorem
ústř. úřadu hosp. fytopathologie
vyšších škol zemědělské

PRO POSTŘÍK NEJLEPŠÍ 1%, ORGANOL SPECIAL

VYRÁBÍ CHEM. TOV. **Ramuj** Blansko

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u fy **HEZINA a SP., HUMPOLEC**
VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vstříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena výn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

15. BŘEZNA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 14

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

A opět o tradici

U poselství, které přednesl ministerský předseda dr. Hodža v nár. shromáždění, v poselství, které bylo doma přijato skutečně radostně a o něž se zajímá celý svět, bylo vzpomenuo vhodně a případně našich českých králů. Králů, kteří pracovali pro mír, kteří byli ozdobeni i císařskou korunou svatě říše římské.

Pan ministerský předseda tu v plné shodě s prezidentem republiky ukázal na další úsek naší slavné národní tradice. A tím potvrdil znova, že je třeba, abychom národní tradici nezúžovali, neosekávali, ale hlásili se plně a hrdě i k době před stoletím 15. Opakovali jsme tuto myšlenku už tisíckrát a jsme opravdu rádi, že na místech povolanych nalézá stále většího ohlasu a uznání. Jsme přesvědčeni, že tato myšlenka konečně také zvítězí v našich školách.

Není trvale možno, aby naše škola uměle zastírala pět století slávy a rozmachu našeho státu, aby z nich nečerpala posilu právě pro dnešní doby. Pravda vítězí pomalu, ale vítězí, a na konec zvítězit musí. Je nám zadostučiněním a doufáme, že v řadách všech, kdož o naši školu mají zájem, bude tato pravda pronikat

Psychologické předpoklady nové školské praxe

Akr. — Psychologické předpoklady moderních metod a veškeré školní práce jsou dnes tytéž, jako byly toho dne, kdy první škola byla zřízena. Duševní schopnosti a síly, s nimiž děti přistupovaly k úkolu jim uloženému, byly tytéž, jako si je přinášejí do školy naše děti, ale ovšem znalost těchto sil a předpokladů nebyla tehdy táž, jako je dnes.

To odpovídá jednak stupni rozvoje té vědy, o níž se musí opírat školní práce, má-li býti vedena racionelně, za druhé onomu stupni znalosti, již si dovedl opatřiti učitel z té zásoby, již psychologie v té které době mu nabízí, a konečně dovednosti, s jakou umí svou školní práci na těchto teoretických znalostech budovat.

Z těchto tří činitelů si všimněme nejprve samé psychologie.

Je to věda stará — skoro můžeme říci prastará, když víme, že její první systém narýsoval sám Aristoteles. Byla však dlouho jevištěm divokých spekulací, které pro skutečné poznání duše lidské přinášely velmi málo právě proto jen, že to byly pouhé spekulace. Když pak nastal rozvoj věd přírodních, opřených o pozorování a pokus, chtěla býti také jednou z nich a zapřela tak nejvlastnější svou podstatu — duchovost. Spojení s přírodovědou jí dalo za to důkladné prozkoumání nervových cest i ústředí, tedy nástrojů, jimiž se duševno navenek projevuje a s vnějším světem souvisí. Snaha použítí experimentu v okruhu vyšších činností duševních nemohla ovšem než zklamat k žalosti experimentátorů i těch, kteří na výsledky především čekali, t. j. pedago-

KALEIDOSKOP

Opět zajímavý hlas přírodovědce.

Když 23. XI. 1937 zemřel sir Jagadis Chandra Bose ve věku 79 let, psaly noviny mnoho o jeho znamenitých pracích a objevech ve fyzice a fyziologii rostlin na výzkumném institutu v Kalkutě. Jeho velmi citlivé aparáty zachycovaly nejmenší záchvěvy rostlin a zvětšovaly je až milionkrát. Přístroj pro asimilaci rostlin zvonil, kdykoliv rostlina vytvořila něco kyslíku. Uspával chloroformem stromy, které pak mohl přesadit bez úhony. Sestrojil přístroj, kterým zaznamenával tlukot »srdce« rostliny, což dříve nebylo možno spatřit ani nejsilnějším drobnohledem. Objevil »rostlinnou duši« a hlásal jednotu života v přírodě. Přímou prý demonstroval G. B. Shawovi, známému spisovateli, jak vařením rostlina umírá a tvrdil, že není nikterak méně ukrutnější usmrcovati rostliny nežli zvířata. Tedy vegetariáni, a Shaw jím jest, jsou lidé stejně krutí jako lidé požívající maso zvířat.

Nás pak nejvíce zajímá stanovisko tohoto indického učence k otázce života posmrtného. Naši mnozí »vzdělanci« tvrdívají, že po smrti není ničeho. Bose však napsal: »Živá příroda poskytuje myslícímu člověku a badateli tolik hádavek, dosud nerozřešených, že lidský život je příliš krátký, aby se přistoupilo k řešení problému ještě těžšího — k řešení záhady posmrtného života. Já sám nenalézám v přírodě argumentu, který by svědčil proti možnosti života po smrti.«

(Podle Vesmíru.)

Kolik je na světě lidí?

Na zeměkouli je už přes dvě miliardy lidí (2:16 milionů). Asie má 1162 milionů obyvateľů, tedy skoro 55 proc. O druhou miliardu se dělí ostatní čtvrti dílu světa: 526 milionů má Evropa, 266 milionů Amerika, 151 milionů Afrika a toliko 11 milionů Austrálie s Oceánií. Nejvíce zalidněná je Evropa, kde na čtverečném kilometru žije průměrně 46 lidí, ale kde je ještě stále

trvale k nové slávě národa a státu.

gů, kteří toužili po tom, aby mohli výsledků nových výzkumů použít pro svou práci.

Nehledíme-li k dlouhé řadě domněnek, jimiž se snažili psychologové proniknouti k podstatě duševního dění — jak jsem měl příležitost o nich se zmínit v jedné ze svých kursovních přednášek, přivedla i tato práce badatelů k některým závěrům, jichž bychom dnes už těžko postrádali.

Celkem vzato, nejvíce by nás zajímaly obecné zákonitosti duševního dění, poněvadž máme co dělati především s dětským kolektivem. S jedinci jen potud, pokud skutečný nebo zdánlivý průměr třídy přesahují, nebo se dají do něho těžko vměstnati. Avšak psychologie dnešní doby věnuje se těm všeobecnostem celkem nevalně, poněvadž převládlo mínění, že každý člověk je svět sám pro sebe. A odtud začíná snaha zkoumati každého zvláště: individuální psychologie — anebo všimati si rozdílů, jimiž se lidé od sebe liší: diferenciální psychologie. Zvláště tato poslední má znamenité pěstitele a také velmi mnoho přívrženců.

Je zajisté nepopiratelným faktem denní zkušenosti, že rozliční lidé v týchž životních situacích nestejně si počínají. Poněvadž vnější podmínky jejich jednání jsou stejné, ale jejich chování nestejně, předpokládáme, že toto nestejně jejich chování vyplývá z rozličných jejich vnitřních podmínek; a těm podmínkám říkáme dispozice. Není to něco, co by se dalo pozorovat a popisovat, ale něco, co se předpokládá. Tyto dispozice jsou podle názorů dnešní psychologie buď získané (osobně) nebo zděděné a labilní (proměnlivé) nebo stabilní (trvalé). Ty první potřebují značného účinného popudu zvenci, ty druhé jsou tak silné, že se bez tohoto popudu buď vůbec obejdou, nebo ho potřebují jen měrou velmi nepatrnou, ale přesná hranice mezi nimi dosud narysována není.

K dispozicím náleží na př. schopnost přizpůsobit se, napodobovat, cvičit, pozorovat.

K dispozicím přidružuje současná psychologie nauku o typech.

Mluvívá se o trojím typu představitosti, a to optickém, akustickém a motorickém. Tak zaslechne-li někdo slovo auto, představuje si vůz v pohybu, typ vizuální, jinému se zdá, že slyší hudbu motoru (typ akustický), a jiný konečně má dojem onoho houpavého pohybu auta — typ motorický. Podobný obraz se jeví, všimneme-li si těchto rozličných typů při učení. Optický typ se

snáze se učí, jestli má látku napsánu nebo vytištěnu, akustický, slyší-li ji přednášet nebo vykládat, motorický, jestli si ji sám říká nebo píše.

Vedle těchto typů, jež dělíme podle představitivosti, jsou jiné, které se projevují, dáme-li lidem reagovat na povely: sensorický, který reaguje zvolna a s rozmyslem, kdežto motorický rychle sice, ale nezřídka předčasně.

Také pozornost se u rozličných lidí rozličně projevuje.

Jsou lidé, kteří nedovedou svou pozornost soustředit na větší plochu, nýbrž jen na jedno místo a zatím co se děje mimo ně, zcela jim uniká. Ti mají punktuální pozornost, zatím co jiní s tak zvanou distributivní pozorností dovedou dobře pozorovat věci a události umístěné na větší ploše.

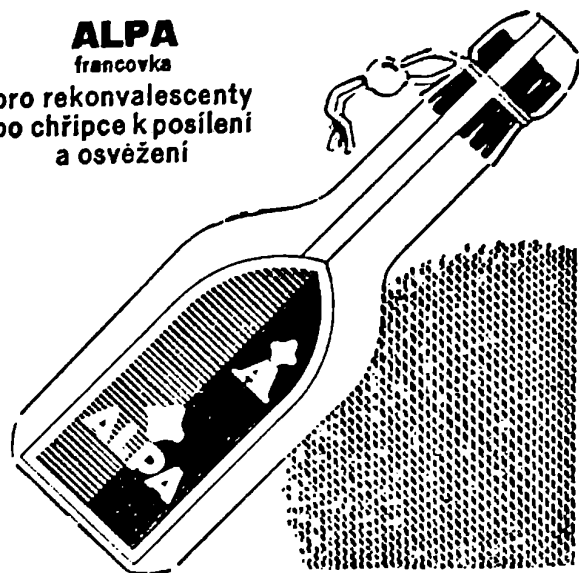
Jsou typy s kontaktní pozorností, které dovedou delší dobu upírat pozornost k určitému jevu se stejnou intenzitou a jiné, jejichž intenzita klesá časem a zase se zvětšuje (tak zv. periodický typ), jiní mají pozornost sice nestálou, ale dovede ji vzbudit i podnět velmi nepatrný (fluktační typ) a konečně pozornost, která dovede stejně dobře postřehovati podněty působící na několik smyslů, t. j. tak zv. vícedimensionální pozornost.

Podobně bychom mohli rozeznávat rozličné typy volní a konečně typy celkové struktury duševní, na př. lidi citu a rozumáře.

Bylo by chybou, kdybychom se domnívali, že ty typy jsou takového něco, co je odjakživa dáno a že lidi lze řaditi jen do těchto typů a že se na světě vyskytují jen tyto typy a žádné jiné. Typy jsou v psychologii jen proto, abychom si mohli to nesmírné množství psychologických jedinců utřídit.

Dalším výsledkem psychologie nové doby je pokus stanoviti psychologický vývoj dítěte, aby práce školní mohla jej podporovati a na něj navazovati. Výsledky tu zatím nejsou ještě definitivní a není jich mnoho pro nedostatek systematického zkoumání. Také jistota jejich značně kolísá, poněvadž pozorování nejsou příliš hojná a nezřídka se při nich chybuje přílišným generalisováním. Mimoto závěry obecné psychologie bývají značně zeslabovány tvrzením, že dítě je po této stránce tvorem svého druhu, úplně odlišným od dospělého člověka. Je dosti těžko tomu úplně přisvědčit, poněvadž prostá zkušenost nám praví, že to, co u dospělého člověka je zřetelně vyhraněno, projevuje se v ná-

ALPA
francovka
pro rekonvalescenty
po chřipce k posílení
a osvěžení

dost místa, když uvážíme, že v Belgii je na čtverečném kilometru 273 lidí, v Holandsku 250, ve Velké Británii a v Severním Irsku 194, v Německu 144, v Itálii 138, v Čechách 138, v zemi Moravskoslezské 134. I Podkarpatská Rus se svým průměrem 58 lidí na čtverečný kilometr je zalidněnější než Evropa v průměru. Zatím co ostatních dílech světa je po této stránce místa přímo přebytek. V Australii a Oceánii má přibližně jedna osoba celý čtvereční kilometr.

Britská říše má 516 milionů a Čína 437 milionů. Ostatní jsou daleko za nimi, i SSSR, který má přes 170 mil. obyvatelů.

My a Evropa.

Jaroslav Durych uzavírá svou knížku Toulky po domově překrásnou a mužnou stáří Čechství v Evropě. Poslyšme poslední věty: Nezáleží zatím však tak dalece na tom, jak nás oceňuje Evropa. Máme totiž Evropu ve svém státě. Bude-li uměti vládnout ve svém státě, dokážeme právě tím, že bychom uměli vládnout i Evropou. Máme ve svém státě živel germánský, turánský a byzantský. To vše máme koordinovati co nejdokonaleji, aby se to spojilo nejen mechanicky, nýbrž i organicky. Toho nedosáhne vláda, může však toho dosáhnouti národ. Není to zajisté úkol pro lidi početilé, byť i vzdělané. To je úkol vyšší.

To, co bylo dáno národu k řešení, třeba před tisíci lety, a co se řešilo krví, to dořešeno být musí. Úkoly odložené nejsou prominuty, byť poshovění trvalo staletí

PRAKTICKÝ UČITEL

Osnovy branné výchovy.

Cílem některých branných vycházek může být také návštěva kasáren nebo jiných vojenských zařízení se souhlasem příslušného vojenského velitelství, v létě i cvičení ve vodě, v zimě na sněhu nebo na ledě.

Znemožní-li chystanou brannou vycházku nepříznivé počasí, vykoná se v jiném vhodném dni.

Při branných vycházkách dívek se zdůrazňuje hlavně vhodné zaměstnání v přírodě. Cílem může být také návštěva nemocnic, dětských domovů, jeslí a p.

Při branných vycházkách na smíšených školách jest seskupovati žactvo podle pohlaví.

Podle místních poměrů a možností se zřizují samaritaské a jiné kroužky žactva, podporuje se činnost dorostu Čsl. červeného kříže, pořádají se výstavy, výchovné týdny, žakovská shromáždění, besídky, divadla, filmová představení, po dohodě s vojenskou správou vycházky do kasáren a na vojenská cvičiště, i jiné vhodné podniky, podporující brannou výchovu.

Doporučuje se součinnost s rodičovskými sdruženími, s místní CPO a ČČK, s hasičstvem, s orgány veřejného zdravotnictví a sociální péče, se středisky branné výchovy a s vojenskými posádkami.

Každá škola má pečlivě zpracovaný plán školní protiletické ochrany (ŠPO), který se podle zkušeností zdokonaluje a přizpůsobuje celkovému plánu CPO v obci. Plán vypracovává velitel ŠPO za součinnosti ostatních členů učitelského sboru; schvaluje jej učitelská konference.

Novinka z francouzského školství.

Jak u nás, tak i ve Francii mají některé pokusné školy, na nichž se zkoušejí nové metody. Co se osvědčí, provádí se pak na všech školách. Zajímavou novinkou jsou t. zv. řízené oddechy, které se právě organizují v plné míře po celé Francii.

Bývají na středních školách vždy v sobotu odpoledne. Jsou protiváhou únavného humanistického studia, mají uváděti žáky v

znacích již u dítěte. Ovšem, bylo by chybou, pokládati dítě za dospělého v malém měřítku. — Jsou zajisté mezi dítětem a dospělým nejenom rozdíly kvantitativní, ale i kvalitativní, a těm je nutno věnovat pozornost, aby duševní vývoj dítěte nebyl ani brzděn, ani nepřírozeně urychlován, ani dokonce poškozován. (Pokrač.)

PRO A PROTI

Lékař vlastenec

*Horlivě pracuje v okresní péči,
sokoly skoro prý zadarmo léčí,
studenty ve škole nezištně prohlíží,
na obsah kapes se úzkostně(!) ohlíží.*

*O státní oslavy otcovsky pečuje,
pro Husa v červenci s nadšením horuje.
sokolské k brannosti vzdělává šiky. —
pro vzrůst jich rozličné vymýšlí triky.*

*Tak všemi silami slouží vlasti obrozené —
a za mírný poplatek vraždí děti nezrozené.*

—.

Kdo bude klasifikovati školní práci učitelských praktikantů

Některé správy školy podávají posudek o školních praktikantkách podle těchto úředně stanovených hledisek:

a) Pedagogické a odborné vzdělání. (V tomto bodě se napíše, které pedagogické spisy čte, navštěvuje-li učitelské přednášky, kursy a pod.).

b) Znalost úředních předpisů. (Napíše se, zdali ovládá zejména řád šk. a vyuč., učitelskou pragmatiku a požítkový zákon.)

c) Jak zachází se žáky při vyučování. (Je laskavá, dbá kázně, zabývá se celou třídou a pod.)

d) Jak se chová k řídicímu učiteli, sboru učitelskému a rodičům.

e) Jaká jest její píle a svědomitost. (Zdali chodí do školy pravidelně, jak opravuje deníky, píše si přípravy, jak je jinak činná ku prospěchu školy a pod.)

f) Jaké jsou výsledky vyučovací. (vd, db, usp.)

g) Chování (Bezvadné.)

h) Její celkový posudek kvalifikační (vd, db, usp.)

Posudek podepíše řídicí učitel a opatří razítkem. Jelikož toto vyjádření se přikládá zemské školní radě k poukazu platu učitelské praktikant-

ky, je potřeba, aby řídící učitel věnoval tomuto kvalifikačnímu posudku velikou péči a opatrnost. V případě potřeby poradí okresní školní inspektor osobně.

Chceme věřit, že posudek vyzní spravedlivě i pro členy naší organizace.

To tu ještě nebylo!

Časopis čsl. obce učitelské přináší »sensační« zprávu. Činovník D bylo zavedeno proto, že lidová strana žádala kongruu! Kongruový zákon je v platnosti už 10 let, ale dosud jsme nikdy neslyšeli tento argument, kterým se má ukázat, jak se lidová strana stavěla proti učitelstvu. Nechtěl by pan škl. rozvést poněkud podrobněji své tvrzení, které je pro učitelskou veřejnost skutečnou novinkou?

Raná setba

Přišel jsem na novou školu. V příruční knihovně byla mezi jinými brožurka A. S. Puškina »Pohádka o popovi a jeho služebníku Baldovi«. (Knihovnička Boje, č. 16, 1937.)

V úvodu se praví: »Přečtěte si pohádku O popovi a jeho čeledínu, která ze všech jeho pohádek vyjadřuje nejlépe duši ruského lidu...! Ruský lid již tehdy neměl popy (kněze pravoslavné církve) příliš v lásce. Vypravoval si o jejich lakotě. Car byl nejvyšší hlavou pravoslavné církve a popi byli pomocníky carské moci. Puškin se v pohádce »O popovi« vysmívá vesnickému popu, jeho lakotě a hlouposti. Pop nechce dělníku slušně zaplatit. Nepomáhá však ani chytráctví popovy ženy. Puškin se staví na stranu dělníka. I když byl nucen v lecčems ustoupit, již před sto lety věděl, kde je jeho místo. Za 80 let po Puškinově smrti se v jeho zemi porobený člověk osvobodil, svrhl carské samoděržaví, zahnal popy a prostý pracující dělník se ujal moci. V tom smyslu velicí básníci jsou i proroky budoucnosti.

Pohádka končí: »Chudák pop nastavil hlavu: Balda cvrnkne po prvé — pop vyskočí do stropu; Balda cvrnkne po druhé — pop pozbude řeči; Balda cvrnkne po třetí — z popa vylítne i rozum. A Balda povídá vyčítavě: »Vidíš, pope, neměl ses honit za láci!«

Dole je pak návod: »Pokuste se vypravovat obsah pohádky O popovi. Jaký je její smysl? V čem je význam Puškinův jako básníka.«

Jak »jemná« tendence!

kontakt se životem a skutečností. Program těchto oddechů není jednotný pro celou Francii, nýbrž různý, podle možností ústavu a místních poměrů. O programu schůzky sobotního odpoledne rozhoduje nejenom ředitel ústavu, ale i žáci sami mají největší možnost iniciativy. Malí i velcí žáci budou podávat návrhy. Rozhoduje pak komise pro slavnosti a sobotní oddechy. V komisi zasedá ředitel a zástupci žáků. Programy budou obsahovat: poslouchání rozhlasu, filmové projekce, výchovné návštěvy (výstav, akvárií, podniků), divadelní představení moderních i klasických her (účinkují žáci sami)... Které děti mají zálibu v projevech výtvarných, budou moci provádět některé práce grafické, kovodělné práce, umělecké truhlářství a j. Samozřejmě programy budou se zdokonalovat rok od roku. Bude sice dozor, ale žáci budou svobodni, nadřízeni pouze spontánní kázní. Učitelé budou mít příležitost poznati žáky zase s této stránky, mimo třídu, aby lépe vyzorovali jejich vlohy, schopnosti a zvláštnosti, čili aby žáky dokonaleji poznali. — Budeme sledovat výsledky této novoty ve Francii, zvláště to zdali se dostaví očekávané výsledky. V zásadě je to dobrá věc a u nás by připomínala podniky žákovské samosprávy. Na středních školách a učit. ústavech může se osvědčiti. Na nižších školách však nikoli.

Film má učit, nikoliv bavit.

Zdá se, že není ještě vžita všeobecně funkce vyučovacího filmu. Je považován za zábavu, jakési filmové představení v malém. Vypůjčí se filmy a předvádějí se třeba celé škole: »Když už jsou na škole, ať je vidí všichni žáci.« Nezapomeňme, že tam máme také model stříkačky a přece jej neukazujeme celé škole současně. Děti poznávají, že to, co film předvádí, není včleněno do celkového jejich učiva, necítí jeho didaktickou funkci a stane se jim zdrojem zábavy a ne učeбноu pomůckou.

Vykonali jste již všechno pro rozšíření Věstníku??

Šetřme zraku dětí!

Za dřívějších časů viděli jsme jen ojedíněle žáka národní školy s brejlemi na očích. Jednak nebylo tolik krátkozrakých a slabozrakých jako dnes, jednak se na takovou »maličkost« tolik nehledělo. — Dnes nejsou už brejle ani na obecné škole zvláštností, ba velmi povážlivě brejlatých žáků přibývá. A to pořád nenosí brejle ani polovina těch, kteří by jich opravdu potřebovali.

Všimněme si příčin krátkozrakosti. Ta se vyskytuje nejčastěji. Ponejvíce u dětí úředníků a dělníků. Slabozraké oči chráníme brejlemi, neboť takové oči velmi rychle reagují na přímé světlo sluneční, vítr, chlad, mlhu, prach a pod. Nejmenší procento vad očních vyskytuje se u dětí zemědělských. Mnohé choroby oční bývají též následkem jiných nemocí z mládí.

Zrak dětí nutno mítí pořád na zřeteli. Mnozí rodiče — snad i nevědomky — pomáhají kazit zrak dětí už od útlého mládí. Mnohé maminky mají ohromnou radost, že jejich dvouleté dítě pořád jen píše, maluje, hledá v novinách písmenka, ba dokonce to považují za projev zvláštního nadání. Na jedno zapomínají: dítě hledí na práci vždy velmi zblízka, kazí si zrak. Malé děti rády si hrají s knížkami, obrázky a novinami, rády popíší vše, co jim přijde do rukou. Matka však musí tuto zálibu tak usměrnit, aby se zrak dítěte nepoškodil. Jsou dokonce i tak neprozíraví rodiče, že vodí malé děti do divadel, přednášek a kin. Rychle se střídající, míjející obraz v kině velmi škodí zraku, neboť oči dítěte lpějí upřeně na plátně po celé představení. Čočka zduří — a to je začátek krátkozrakosti.

Děti školou povinné doma píší, malují, rýsují a čtou, ale často nemají stolu, na němž by se jim pohodlně pracovalo. Rodiče nedbají, aby tak nutnou věc dítěti uvolnili neb opatřili. Děti píší v zastrčených koutech. Mnohde šetří se i na osvětlení: svítí se jen malou petrolejkou neb 10 W žárovkou, na oči se nemyslí. U děvčat je též problém ručních prací,

kteří rozhodně škodí očím, jsou-li prováděny ve větším měřítku. Zvláště malá děvčátka — začátečnice — dlouho bývají schýlena nad háčkem neb jehlicemi, aby dohonila to, co musila vypárat. Někteří rodiče vytýkají dokonce nám, učitelům, že dáváme mnoho domácích úkolů, že i my kazíme dětem zrak. Odmítáme tuto výtku. Víme, že čím více úloh, tím ledabylejší jejich vypracování. Proto dáváme úkolů málo. Zajímavé však je, že titíž rodiče naprosto nebrání svým dětem, aby četly noviny, kalendáře, romány, zkrátka vše vhodné i nevhodné, kolikrát i na špatném papíře tištěné. Trpí, aby děti večer dlouho vysedávaly s dospělými, poslouchaly jejich hovory, zatím co by už dávno měly spát, nechat očím odpočinout.

A když připustíme i další možnost, že totiž rodiče nutí děti do psaní, čtení atd., vidíme další nedopatření: naprosto nedbají správného sezení dítěte při psaní. Ať se kroučí jak chce, jen když pracuje a oni mají pokoj. Nesmíme též zapomínat, že děti jsou velmi náruživí čtenáři. Má-li chlapec »napínavou« knihu, (kteřou třeba před rodiči schovává), čte všude, čte i za soumraku a kazí si zrak.

Než i škola značně přispívá k zeslabení zraku dětí. Některé třídy jsou hodně tmavé nebo mají chybné osvětlení, takže si žáci stíní při psaní. Zvláště za chmurných dní podzimních namáhá se zrak dítěte přes míru. Tabule nutno udržovat v bezvadném stavu. Lesklá, špatně skloněná tabule působí očím mnoho obtíží. Nejlepší jsou tabule listové. Jejich plocha se může volně otáčet, aby na ni bylo dobře vidět.

Výška lavic neb stolů nebývá všem žákům přiměřená. Menší žák je nucen dívat se na sešit i čítanku velmi zblízka, zatím co veliký žák se kroučí, neb všelijak ohýbá. Obojí škodí očím.

V poslední době užívají mnozí žáci plnicích per. Může se to pochválit aspoň po té stránce, že se méně píše tužkou. Písmo tužkou psané je při umělém osvětlení velmi špatně čitelné. Ve škole proto

píšeme vše perem. Bylo nařízeno užívat nelinkovaného papíru. Rozhodně neprospívá očím, musejí-li se namáhat, aby uviděly linkování na podložce. Pro stručnost pomíjím mnohé příčiny krátkozrakosti.

Co je povinností nás — učitelů?

Zvláště u dospělejších žáků je nutno věnovat této otázce více času. V přírodovědě se učíme o zraku. Učíme se podrobně o vadách a nemocech oka, promluvíme o zřetelném vidění, o správném tvaru brýlí, o jejich dobrém vlivu a nutnosti v mnohých případech. Nutno zvláště zdůraznit, že včasnou lékařskou prohlídkou a dočasným nošením brýlí upraví se čočky oční do té míry, že pak skel nepotřebujeme. Vhodně ukážeme na žáky, kteří už brýle nenosí a využíváme jejich zkušeností. Zmíním se též o plus i minus dioptriích.

Musíme překonávat různé předsudky. Najdou se totiž i takoví rodiče, kteří nedovolí, aby jejich dítě brýle nosilo. Aspoň to nedovolí hned na první žádost. To bývá těžké přesvědčování. U jiných to jde snadno. Učitel velmi brzo zjistí, kteří žáci mají chybný zrak. Upozorní jednotlivě, že nutno jít k lékaři, aby předepsal brýle. Mnohdy je třeba doporučení školního lékaře.

Je třeba i děti převychovat. Zvláště na vesnicích. Kluk z dědiny nerad nosí brýle, neboť se mu ostatní děti smějí. Děvče v brýlích bývá považováno buď za přepjaté neb méněcenné, ač za vadu oční nemůže. Ve škole máme dost možností

i příležitostí utišit škodolibé posměváčky. Nikdo neví, nebude-li sám brýlí potřebovat.

Je třeba krajní opatřivosti učitele. Je třeba dohledu i kontroly. I v rodičovských sdruženích naskytá se nám příležitost informovati rodiče o výhodě a prospěšnosti brýlí pro vadné neb nemocné oči. Hlavní slovo přenechme ovšem vždy lékařům. Často můžeme výpomoci žákům i z různých sociálních spolků, neboť náklad na prohlídku a brýle bývá někdy značný.

Špatný zrak bývá v mnoha případech též příčinou špatného prospěchu žáků. Třebas sedí krátkozraký žák v přední lavici, přece má mnoho nevýhod proti žáku se zdravýma očima: těžko a pomalu opisuje s tabule, opisuje s chybami, špatně čte, nesnadno hledá na mapě, neúhledně píše, špatně rýsuje a kreslí. Při čtení i psaní se hrbí. Sklání se nad šitím, vyšíváním a pletením příliš nízko, čímž ohýbá páteř a deformuje celou postavu:

Zraku třeba za všech okolností šetřit. Velké většině očních vad dá se předejíti rozumným zdržováním dětí od prací, zábav neb her, jimiž se zrak zeslabuje nebo jinak poškozují.

Můžeme proto jen doporučiti dětem, aby nosily barevné brýle při zimních sportech, při pochodu zasněženým polem za slunného dne. Ani při jízdě na kole nejsou brýle zbytečné, neboť chrání oči nejen před prachem a drobným hmyzem, ale i před podrážděním sliznice oční. Brýle jsou často jedinou ochranou i zábranou našich očí. Jal.

Lidová píseň na Těšínsku

L. Urtal. — Lidová píseň, zvaná též národní, je původním hudebním projevem prostého lidu. Popudem k vytvoření písně je život se svými těžkostmi, všedními starostmi a pracemi nebo okamžiky svátečními (svatba, svátky v církevním roce). Tužby, naděje, radost, zklamání, láska, zbožnost, vše přetaveno ve slova a melodii. I když podléhá píseň lidová vlivům hudby umělé (církevní zpěv, umělá hudba instrumentální), je

vždy samostatná a původní. Je věrným obrazem duše lidu a jeho života. Skladatelé písní lid. jsou neznámi. Jsou to nadaní jedinci z lidu, jejichž písně se šířily ústním podáním.

Forma lidových písní je přibližně u všech národů stejná — od jednoduchého popěvku až k celým periodám písňovým. Jen vnitřní náplň se různí. Proto mluvíme-li o písni československé, nemíníme tím říci, že všechny písně na pů-

dě naší republiky jsou stejného charakteru. Různí se od sebe podle toho, ve kterém kraji vznikly, a jaké je životní prostředí kmene, u něhož vznikly. Proto mluvíme o lidové písni české, moravské, slovenské a slezské.

Těšínskou píseň lidovou můžeme přiřadit k lidové písni slezské, poněvadž má většinu znaků s ní souhlasných: prostotu slovního výrazu, nehledanost rýmů, převahu tónin durových nad mollovými, nebohaté členění rytmické, málo přesnou deklamaci. Význačný rys oproti písni slezské: jazykově i melodicko-rytmicky tvoří přechod k písňové oblasti polské.

Prostota slovního výrazu a nepřesnost rýmů:

»Ja do lesa něpojedu, dřeva rubat
něbudu,
bo by mě tam gojny popad a vzal by
mi sekyru.«

»Zachodi slunečko v hory, lesy,
už mě v Kaňovicach nic nětěši.«

»Vim ja široku lučinku,
na ni zelenu travěnku.«

I velká vzrušení citová jsou vyjádřena prostě a proto působí tak bezprostředně.

»V širem poli hruška stoji a v zahradce dvě,
pěstovala matka cerku, ale ně sobě.
Aj. žol, žol, žol mi budě,
až mi ju vezmu ludě, potěšeni moje.«

Převaha písni durových nad mollovými: Probíráme-li se sbírkami lidových písni Těšínska, seznáme, že valná většina písni je v tónině tvrdé. V Mojžíškově sbírce »Národní písne a tance z Těšínska« je 65 písni durových a pouze 14 mollových. Písne mollové jsou málokdy táhlé a smutné. I tanec je mollový: Punty. S církevními tóninami a jejich charakteristickými známkami se setkáme velmi zřídka. Závěry jsou ponejvíce autentické, celé, dokonalé, (více jako polovina ve sb. Mojžíškově), nebo autentické celé oslabené melodicky, rytmicky, nebo melodicko-rytmicky.

Rozvrstvení taktů: Převládají takty dělení sudého. Ze sudých taktů je nejvíce zastoupen takt $\frac{2}{4}$, mnohem méně $\frac{4}{4}$,

ojedinele $\frac{1}{8}$ a malý allabreve takt a j. Takty dělení lichého jsou zastoupeny nejvíce taktem $\frac{3}{4}$ a $\frac{3}{8}$ (méně). Vyskytují se písne, v nichž se střídá takt $\frac{2}{4}$ s $\frac{3}{4}$ i opačně. Celkový poměr množství písni v taktu $\frac{2}{4}$ a $\frac{3}{4}$ je vyjádřen poměrem 4:3. To nasvědčuje tomu, že písne Těšínska je nejen přechodem k písňové oblasti polské, ale též slovenské, jež je chudší na takty 3dobé.

Rytmické dělení taktů je velmi jednoduché, prosté. Synkopické skupiny jest používáno velmi málo, tečkovaných rytmů jen nejprostších. V $\frac{3}{4}$ taktech je příznačný rytmus $\uparrow \downarrow \downarrow \downarrow$; je to rytmus polské mazurky. (Písne v tomto rytmu: Stojí hruška, Zasěla sem maryjanek, Postavim se před okenko, Siadej na vuz, kochaně moje, Stavej, stavej, pastyrečko a jiné).

Deklamace: Nepřesná, těžkopádná. Slabika nepřízvučná připadá na těžkou dobu v taktu. Krátká slabika je podložena dlouhou notou.

Po jazykové stránce je zřejmý přechod k polštině — ale pouze přechod. Působení češtiny je dokázáno dochovanými staročeskými výrazy v písniích těšínských (na př. poněvěram = toulám se, něchybej = neházej atp.)

Těmito znaky byla by nejstručněji charakterisována lidová písne těšínská. Hranicí jejího území je státní hranice proti Polsku, řeka Odra, Ostravica a hranice proti Slovensku.

Na konec několik slov k čtenářům: Lidový zpěv je v úpadku. Jaký vkus při výběru písni má mládež i na vesnicích, ví každý velmi dobře. Učitel má možnost nejen ve škole (tam je k tomu vázán osnovou zpěvu), ale hlavně mimo školu probouzet a pěstovat lásku k lidové písni, zachraňovat od zapomenutí písne, které ještě mezi lidem žijí, a hlavně má zpívat krásné, cenné písne s dorůstající mládeží i dospělými. Má možnost a mravní povinnost pracovat k povznesení hudebního cítění v lidu. Nemám při tom na mysli jenom zpěv písne světské, ale i lidové písne duchovní. To je ovšem již jiná kapitola, o níž zase někdy jindy.

Proto: Zpěvem k srdci a srdcem k Bohu a vlasti!

Zpíváte-li, nezapomínejte na písně našeho krásného Těšínska. Je v nich ukryto tolik krásy (i když jsou prostinké) a citu. že užasnete, až je poznáte. Zpívejte a zařadte je do svých seznamů. Aspoň ty nejjímavější, nejkrásnější. Najdete je v

těchto sbírkách: Mojžíšek: Těšínská jablíčka, Národní písně a tance Těšínska. Bartoš, Janáček, Vyhlídal »Naše Slezsko«. Poznáte tím nejlépe duši a srdce těšínského lidu. Neboť píseň lidová je věrným obrazem duše a života lidu, který ji vytvořil.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Těšínský odbor koná valnou hromadu 27. března v Orlové v klášteře. Účast všech žádouc!

Kyjovský odbor konal dne 13. února 1938 výroční valnou hromadu. Předseda odboru kol. Eduard Krulíček podal přehled práce za uplynulé období a zároveň vytyčil směrnice pro další práci. Ve své přednášce »Cesta k cíli« naznačil, jakých obětí a přemáhání vyžaduje práce učitele-katolíka, kdy často tak urputným a bezohledným způsobem postupuje se proti Církvi, škole a katolickému lidu našemu. — Do nového období byli zvoleni: předsedou kol. Eduard Krulíček, místopředsedou pí. ředitelka Božena Mayerová, jednatelem kol. Jan Jeteřina, pokladníkem Jaroslav David a do výboru za učitelky kol. Vojtěška Vaculíková. **Příští schůze konati se bude dne 24. března 1938 o 2. hod. odpo. v místnostech p. Kotka v Kyjově.** Účast všech nutná. Členstvo se také vybízí, aby se zúčastnilo bezpodmínečně pracovního učitelského dne v Kyjově, který se rovněž dne 24. března t. r. dopoledne koná. Bude jednáno o kreslení a promluví známý náš pracovník a odborník kol. Kachlík z Vyškova.

Vyškovský odbor. Řádnou valnou hromadu vykonal již 23. ledna v Křenovicích. Zvláště povzbudila účast nových členů. O svých zkušenostech s testováním v naukových předmětech na venkovské obecné škole pojednal v předcházející schůzi vyškovského odboru jednatel. Odbor má pro nové období tyto funkcionáře: Fr. Rotrekl, řídící učitel v Milešovicích, předseda. Josef Kachlík, učitel, místopředseda. Jan Kachlík, jednatel, M. Götzová, pokladní. Významný vstup do jubilea celostátních oslav republiky učinil odbor přednáškou legionáře kol. Jos. Kachlíka k 20. výročí bojů u Bachmače. Účastnilo se jí žactvo klášterní měšť. školy vyškovské spolu s chovankami, učitelský sbor školy, studenti z gymnasia i akademikové. — **Plenární schůze odboru bude v Křenovicích v neděli dopol. 27. března.**

Třebíčský odbor. V pátek 18. února byla přednáška básníka Jana Dokulila o díle Pavly Kytlicové »Rodiče a děti«. Jest to dílo zrozené z bolesti a lásky. Jak vznikalo, vidíme z této malé vzpomínky: Když Pavlu Kytlicovou prosili, aby napsala to, o čem tak krásně dovedla vyprávěti, pravila: »Nechtějte to ode mne, nevíte, jak budu zase trpěti.« A není divu, vždyť ve svých knihách znovu prožívala svůj minulý život, jeho drobné radosti, ale i jeho hluboké bolesti. Proto je její dílo tak krásné, proto tak bezprostředně mluví k našemu srdci. Všecky bolesti a útrapy jsou však prosvětleny jiskrou radosti, radosti víry a naděje na posmrtné shledání. Dílo »Rodiče a děti« jest jedním z nejkrásnějších děl české literatury. — Po přednášce byly recitovány ukázky z jmenovaného díla. Katolické učitelstvo v Třebíči velmi dobře chápe své kulturní poslání. V době téměř jednoho roku dalo možnost seznámiti se se spisovatelem Durychem, Čapkem a Peckou, básníky Zahradníčkem a Dokulilem. Třebíčské publikum tyto ušlechtilé snahy chápe. Chápe, že i v dobách rozháraných a zlých jest nutno upozorňovati na pravé umění, které v nás utvrzuje pevné vědomí, že národ, který vytváří takové hodnoty, nezahyne. — Ve středu 2. března měl odbor schůzi výboru. V jednání bylo vzpomenuo známého hudebního a početního pedagoga R. Malátka, který minulého roku měl u nás přednášku o své metodě z počtů. Rudolf Malátek zemřel 21. února v rychnovské nemocnici. — O. v p. — 20. března přednáší v Třebíči dr. Alfred Fuchs o zahraniční politice v sále domu Sušil o půl 11. hod. dop. Pořádá Lidová akademie. **V neděli 27. března o 9. hodě dopol. má odbor členskou schůzi a o půl 11. hod. přednášku kol. M. Charváta o tělocviku s praktickými ukázkami. Schůze i přednáška budou v domě Sušil. Vybízíme všechny členy mimo Třebíč, aby se na schůzi i přednášku dostavili v plném počtu! Na shledanou!**

MÍSTA • OZNÁMENÍ • RADY

K dnešnímu číslu přikládáme sl. listky a prosíme vážené odběratele, aby dobrovolně a podle svých možností přispěli k uhrazení nákladu přílohy *Pedagogická přítomnost*. Za každý dárek srdečné díky.

Česko-německá prázdninová akce Svazu katol. charity. Svaz katolické charity v Praze snaží se vyhovětí přání četných českých a německých pp. bohoslovců, kteří žádají většinou bezplatné umístění přes prázdniny za účelem české, neb německé konverzáce. Prosí proto dp. duchovní obojí národností o přijetí těchto bohoslovců bezplatně přes prázdniny a poskytnutí jim možnosti obeznámení se s druhou řečí. -- Vítány jsou i adresy dobrých katol. rodin, které by poskytly prázdninový pobyt bohoslovcům, studentům a chudým dětem. Tito jsou ochotni odměnit se různou prací, vyučováním atd. podle svých sil a schopností. Výše jmenovaný svaz zprostředkuje též umístění mládeže na výměnu a za plat přes prázdniny i celý školní rok. Zadávatelům na požádání zašle k vyplnění dotazník, který potvrdí příslušný farní úřad žadatele. Umísťují se pouze doporučení žadatelé. Vid. duchovní správy se prosí, aby na tuto akci upozornily své věřící. Přihlášky se přijímají do 15. května 1938. Dotazníky si možno vyzvednouti ve Svazu katol. charity Praha II., Žitná 26 (čís. telef. 381.94).

Jubilejní slavnosti Sdružení katolické mládeže v ČSR se konají ve dnech 14.—16. května t. r. v Praze. 50procentní sleva na drahách.

Exkursní odbor se rozhodl na četně projevená přání uspořádati letos zájezd do Polska. Bude navštíven Krakov a prohlédnuty jeho památky, solné doly ve Věličce a podniknuta pout do Čenstochové. Jedna cesta bude přes Slovensko. Zájezd bude uspořádán v době od 2.-9. července. Jeho cena bude se pohybovatí mezi 600-700 Kč. V Krakově bude současně též uspořádána přátelská schůzka s katolickým učitelstvem polským. Podrobný program bude vydán v nejkrajší době. Přihlášky lze už nyní posílati redakci *Věstníku*. Poněvadž počet účastníků bude omezen, je včasná přihláška žádoucí. Další podrobnosti v příštích číslech *Věstníku*.

Místo II. odboru s volnou kompetencí je vypsáno jihozápadně od Brna. Místo říd. učitele na širšími obec. škole a místo ře-

ditele smíš. měst. školy je vypsáno na Slovácku. Na místo ředitele třeba nejméně 15, na místo říd. učitele nejméně 20 služ. let. Lhůta do 31. března. Podrobnosti v redakci *Věstníku*.

Sychravé, chladné a proměnlivé počasí působí krutá muka revmatikům. Masáž francovkou Alpa dosáhneme velké úlevy. Krev se dokonale rozproudí, poskytne tělu náležitou výživu, tím posílí svaly a působí blahodárně na nervy. Žádejme Alpu jen v lahvičích, opatřených plombou.

Váš strom žaluje: »Jsem svědkem vašeho mládí, těšil jsem se s vámi. Z jara vléval jsem radost z mých květů, moje plody byly sladkým pamlskem. Po celý rok jsem vám rozdával. Žaluji. Napadli mne nepřátelé, hmyz a houby. Vyssávají mne. Jsem bezradným a zahynu. Pomozte mi! Stojím tady v české půdě. Mým lékem je jen český »ORGANOL«. Zelažte mé tělo jeho ozdravujícími proudy. Postříkejte mne »ORGANOLEM«. Bohatě se vám odměním. Slyšíte mě? S. O. S., pomozte mi »ORGANOLEM« z odborných závodů a družstev.«

Doporučujeme učitelstvu a školám sbírku zvykoslovné západomoravské poesie:

ROK NA MORAVSKÉM HORÁCKU.

Práci sestavil odb. učitel B. Pernica a dokumentárními ilustracemi ji vyzdobil odb. uč. Kapinus. První část práce pojednává o kraji, lidu a jeho kultuře, druhá zaznamenává beletristický živou formou jednotlivé zvykovosti pořadem roku a to: Advent, Štědrý den, Koledy, Vánoční zvyky a obyčeje, Masopust a ostatky, Řehořovo vojsko, Velikonoce, Pálení čarodějnic, Pastýřskou melu, Máje, Vylévání studní, Dožínky, Posvícení a Martinskou hromadu. Třetí část obsahuje první sborník lidových písní západomoravských s textem a notací, a to od všech téměř známých sběratelů západomoravské lidové poesie novější doby. Uvážíme-li, že učitelstvo a školy nemají podobné práce, a že starší sbírky jsou chudé na lid. písně ze záp. Moravy, je tento počín velmi záslužný a určený především školám a učitelstvu. Pěkně vypravená knížka o 120 stranách expeduje se za 12 Kč z Občanské tiskárny v Brně, Starobrněnská.

LITERATURA

»Mojmírova říše« přinesla v posledních dvou číslech tyto články: »Kláster v Nové

Říši za českého povstání« od A. Nováka, »Rušení klášterů a kostelů v Olomouci r.

1783--84«, část II. »Osudy zrušeného kostelíka sv. Cyrila a Metoděje« od P. Boh. Zlámal, »Kaple v Příkazích« od P. Jakuba Knappa, »Jak se poněmčovaly slovanské obce na Moravě« od Al. Krejčího, »Purkmistr Pavel Hájek z Uh. Brodu« od J. V. Hauerlanda, »Dal se mezi cikány...« od P. Jana Maloty, »Osada Jáchymov u Nákla« od J. Vrbky a »Boží muka na Mírovsku« od A. Nováka. Drobné zprávy jsou též hojné a zajímavé. Pro další čísla jsou připraveny články dra Fr. Píkrýla, prof. Jos. Rampuly, prof. J. Životka a j. Vyžádejte si číslo na ukázkou od administrace v Nákle, bude Vám ochotně zasláno. Doporučujte »Mojmírovu říši« svým známým!

Vlasta Pittnerová, Na hedvábné nitce. Sebraných spisů V. Pittnerové sv. 46. Vydal R. Promberger v Olomouci. Cena 15 Kč. Zajímavé povídky zavádějí nás do druhé poloviny minulého století do rušného života měšťanských a panských rodin. Četba dobrá. Doporučujeme.

Kdo schvaluje učebnice? Loni na podzim vyšlo třetí »opravené a přepracované« vydání Učebnice domácích nauk od T. Toman a A. Tomanové pro dívky na měšťanských školách. Nehledě k tomu, že autoři zapomněli (ač n. řed. F. Toman má zkoušku z II. odboru), že mnohé sloučeniny, o nichž mluví, poznají dívky v II. resp. III. tř., píše o nich jako všeobecně známých. Ined v I. tř., obsahují učebnice mnoho věcných a jazykových chyb. A pak sloh! Některé věty by mohly být dány do novin do rubriky pro zasmání. Nečetl jsem knih celých, jen tak některou stránku namátkou, ale stačí. Nuže! Pumpa, kterou autor nazývá vršaná, je vlastně ražená (I. díl, str. 14). Nadbytečné množství (pochutin) způsobuje nemoc žláz, zlenivění sliznice (které?), nepřirozené stoupání teploty tělesné, ba nastávají i katary (I. díl, str. 59). Kde pak ví dítě v I. tř., co je žláza, sliznice a katar? Zamezuje jej (to krvácení) klidem a studenými obklady (díl II., str. 70). Na téže straně je psáno o horečce jako nemoci, naopak horečkou tělo bojuje proti onemocnění. — Žádá-li lékař obklad, buďž dobře vyždímán! (II., 78). Článek 28. »Domácí lékárnička« má několik pozoruhodností. Octan hlinitý, v závorce vysvětlivka bílá voda, jako voda, když je v tabletách, podobně »Čistá voda« (dvojuhličitán sodný). Ale raději dost. Nakladateli se nedivíme, že v zasláné recenzi píše: »Kritika řadí tyto knihy mezi nejlepší učebnice domácích nauk.« Rozumí patrně obchodu, ale nedbá na obsah knihy, ale že dílo dostalo ministerské schválení, nás velmi udivuje. Při tom ještě neníšeme ničeho o metodě knihy. Jnk.

Jan Beran — Jos. Hála — Jar. Konvička: Učebnice vlastivědy pro žactvo 3. postupné-

ho ročníku obecných škol málotřídnicích v zemi České a Moravskoslezské. Obrázky K. Michla a O. Hnatowitze. Schválena. Cena Kč 5.60. — **Jan Beran — Jos. Hála — Jar. Konvička: Pracovní sešit k učebnici vlastivědy pro žactvo 3. postupného ročníku obecných škol málotřídnicích v zemi České a Moravskoslezské.** Cena Kč 2.70. Ostatní díly »Učebnice vlastivědy« a »Pracovních sešitů« vyjdou v zápětí u Stát. nakl. v Praze.

Sborník »Správnou cestou« (mravouka lidských povolání). Redig. dr. R. Dacík O. P. Přispěli: dr. S. Brait OP., dr. M. Habáň OP., dr. A. Čala OP., dr. A. Fuchs, dr. B. Vašek, A. Melka, E. Soukup OP., J. Řezníček. Stran 200, cena 19 Kč brož., 29 Kč váz. Zašle Lidové knihkupectví a naklad. Olomouc, Masarykovo nám. 11, nebo kterékoli jiné knihkupectví. V rozmanitosti moderního života a jeho forem objevují se rozsáhlé obory pracovní a denně setkáváme se s úskalím pro mravní kvalitu našeho jednání pro duši. Proto moderní moralisté aplikují věčně živé zásady křesťanské mravouky na nejvýznačnější formy moderních povolání, přesně vytyčují nebezpečné body, kde zákon lidský mlčí, ale rozhodně se ozývá zákon božský. Ve sborníku »Správnou cestou«, který napsali theologové, laici, moralisté z kateder, zpovědníci a hlubokého studia, praktikové z dnešních různorodých úseků života, jsou věleňena pojednání: morálka vychovatele, umělce, advokáta, lékaře, politika, žurnalisty a obchodníka. Souborné vydání této stavovské morálky stane se knihou denní potřeby. Ze všech povolání vyúsťuje mravně jeden cíl: chválit práci Boha a proto ji konat tak, aby byla vůdčí cestou ke spáse nesmrtelné duše

Hlava K. — Krátká M., Poznámkový sešit pro návodnou a kritickou poradú. Pomůcka pro ústavy pro vzdělání učitelek domácích nauk. Cena 4 Kč. **Poznámkový sešit k návodné konferenci.** Státní nakladatel, cena Kč 3.50. **Poznámkový sešit k náslechové poradě.** Státní nakladatelství, cena Kč 3.70.

Čin, list pro kult. a jiné veřejné otázky, zahájil X. ročník. Číslo o 16 stranách za 40 haléřů.

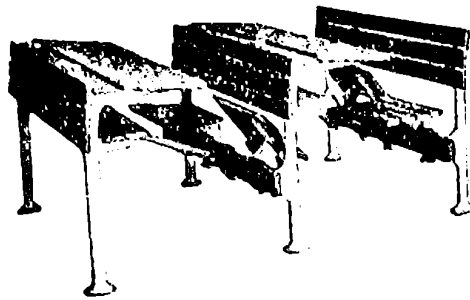
Erbenova Lidová říkadla, písně a hry pro mládež. Výbor z Erbenovy sbírky Prostonárodní písně a říkadla. Upravil, úvodem a poznámkami opatřil dr. Jar. Povolný. S nápěvy, s podobiznou K. J. Erbena a s 20 obrázky od M. Aleše. Seš. 12 Kč. — Stát. nakl. v Praze. V knize je množství říkadel, písní a her s nemluvnaty, četné průpovídky a lehká vyprávění, určená dětem, které se učí mluvit. Pro větší děti jsou cvičení výřečnosti, dětské hádanky, podobenství, žerty, výklad zvuků známých zvířátek, dětská rozpečítadla při hrách.

TRIUMPH

DOKONALÉ
PSACÍ STROJE
SPOLEČENSKÉ PODNIKY
PŘEROV - MASARYKOVO
NÁMĚSTÍ ČÍS. 16

Roger Clausse, Materialistická kritika výchovy. Vydalo Dědictví Komenského za 18 Kč. Autor, belgický socialista, dívá se na výchovu se stanoviska historického materialismu a dovozuje, že výchovu určují jen hospodářské poměry a jejich vývoj. Je to pojetí dost úzké a vývody nejsou dost přesvědčující. Knihu přeložila M. Košťářová, již se zdá, že je dílo nabito myšlenkami. My si myslíme, že je spíše nabito omyly a slovy. Příliš často a ne vždy nutně a ne zcela případně používá termínu klerikální, jež patrně ve francouzském textu nemá též smysl, který mu překladatelkou je přikládán. Vůbec je poměr Církve ke škole a výchově značně zkreslen a přes novotu díla najdeme tu hojně starých nepravd, jež velmi asi zachutnají našim skalním pokrokařům. Nemysleme, že by naše pedagogická

KAREL GASCH
akc. společ.
SPECIÁLNÍ
TOVÁRNA
NA ŠKOLNÍ
ZAŘÍZENÍ
Chodov
u Karl. Varů

literatura byla tímto dílem nějak zvláště obohacena. Za zmínku stojí, že poměr autorův ke školským bratřím je příznivý. K.

Časopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercja Christovogo, Boj, Brázda, Časopis českosl. obce učitelské, Časopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katholische Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládí, Komenický, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar, najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ. Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajská zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr, pro drobnou práci v charitě, Skola měšť., Serafin, prapor, Střední škola, Svátá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník ÚSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učit. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter, Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uč. a zřiz. republ. strany.

ORGANOL nejlepší ochrana
proti
strupovitosti ovoce

PRO POSTŘÍK NEJLEPŠÍ 1% ORGANOL SPECIAL
VYRÁBÍ CHEM. TOV. **Ramij** Blansko

SUKNA módní viněné pánské i dámské látky kupujte u fy **HEZINA a SP., HUMPOLEC**
VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vsític platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváček, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. C. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena výn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

1. DUBNA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 15

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

Víra a národ

Aktivismus našich Němců se dojmem událostí v Rakousku takřka přes noc zhroutil. Nepřísluší nám zkoumat všechny příčiny, které tu spolupůsobily, ale je jistě příznačné, že naši Němci považují dnes v převážné většině za nutné být srazeni v jednom houfu. Obětovat všechny zájmy stranické a upřít pozornost jen a jedině na to, aby úspěšně obstál národ. Je tu pro nás jistě mnoho nepochopitelného, ale fakt sám mluví jasně a srozumitelně.

Němci věří v národní jednotu, která není rušena žádnými stranickými výhradami. Jistě tu působí jakési nejasné zbožštění národa, národa, který může všechno a vykoná všechno, jen když mu každý obětuje svou osobnost. Je to v podstatě onen národní romantismus, který formoval národy skoro právě před sto lety, romantismus ovšem opřený o právo síly a moci.

My věříme také v národ. Ale v národ, který není sám sobě účelem a spasitelem, v národ, který vede Prozřetelnost, jemuž je vůdcem Kristus. Nikdy nám tento duch našich dějin, duch náboženský, nebyl tak zřejmý, jako dnes. Je to třeba jen pochopit.

Psychologické předpoklady nové školské praxe

Akr. — Jako nejčastěji bývá tělesný vývoj dítěte poškozován nemírnými požadavky pracovními, tak byla v poslední době věnována značná pozornost psychologů duševní pracovní schopnosti dětí. A tu bylo zjištěno, že

1. dítě se unaví daleko dříve než dospělý.
2. dítě se unaví tím spíše, čím jej předmět méně zajímá.
3. dítě ve špatných poměrech sociálních, špatně živené a k práci honěné přichází do školy často již zrána unavené,
4. tělesná práce není zotavením po práci duševní — obě unavují stejně,
5. nejméně unavuje kreslení a přírodověda.
6. pro duševní napětí je nejvhodnější doba v 2. a 3. hodině vyučovací.
7. střídání předmětů poněkud únavu zmírňuje, ale přestávka mezi nimi je nutná; nemá-li překážet výuka v jednom výuce druhému — podvědomí totiž pracuje dále.

Pro dobrou práci ve škole je potřebí znáti známky únavy, vědět, kdy dětem poněkud popřát úlevy a oddechu, aby zase mohly potom vydatněji pracovat.

První známkou únavy je ztráta chuti k práci, potom zmenšení schopnosti pro přijímání popudů, dále úbytek pozornosti a schopnosti myslit, pak lhostejnost, mrzutost, popudlivost, nechuf k práci a konečně po některém kolísání úplná neschopnost k práci. Při tělesné únavě tělesné pohyby zpomalují, jsou slabší a nejistější.

Práce duševní ztrácí únavou na kvalitě i na kvantitě.

Ve škole jí čelíme přestávkami a změnou prá-

KALEIDOSKOP

Rasismus.

Kdo rasu nebo národ, nebo stát, nebo státní formu, nebo nositele státní moci nebo jiné hodnoty společenského života, které v rámci řádu pozemského zaujímají důležité a ctihodné postavení, vytrhává z této jejich pozemské stupnice hodnot, činí z nich nejvyšší normu všech ináboženských hodnot a modloslužebnický jezbožňuje — ten převrací a falšuje Bohem vytvořený a Bohem nařízený řád. Takový má daleko k pravé víře v Boha a k chápání života, které by bylo v soulase s touto věrou.

Encyklika Mit brennender Sorge.

Katolické učitelstvo promlouvá ve vážné chvíli.

V den, který vyrušil nepříjemně celou Evropu, v smutně památnou sobotu 12. března 1938, naskytla se katol. učitelstvu příležitost promluvit o situaci a projevit neochvějnou věrnost republice. Do Českých Budějovic zavítal p. ministr E. Zajíček, který přijal zástupce Jihočeského odboru katol. učitelstva. Deputaci tvořili Msgre K. Reban, duch. rádce odboru, pí říd. uč. F. Daňhová, místopředsedkyně, pí uč. M. Ratajová, jednatelka, a cvičný uč. Karel Hroch, který oslovil p. ministra:

»Slovutný p. ministře,

je nám radostí a ctí, že vás můžeme jako zástupci organizace katol. učitelstva jihočeského pozdravit a uvítat v Čes. Budějovicích, v městě, které se svou věrností nejvzácnějším hodnotám lidstva zapsalo trvale do našich dějin.

Pozdravujeme vás především jako člena vlády čsl. republiky, jsouce v této pohnuté a vzrušené době hrdí na svou státní samostatnost, připravovanou — mimo jiné — i drobnou prací učitelů a kněží, národních buditelů. Ubezpečujeme vás a vaší osobě celou vládu republiky, že i pro katolické učitelstvo je stát-

ce. Přestávky nemohou být příliš dlouhé, aby se v nich neztratil pracovní zájem a nastrojení, a na druhé straně příliš krátké.

Tak se dospělo k přestávkám, jak je určuje nový školní a vyučovací řád.

Změna práce neodstraňuje únavy zcela, ale zpomaluje pokles schopnosti k práci. Z tohoto poznatku se došlo k volnému rozvrhu hodin, jež připouštějí nové normální učební osnovy. Jejich požadavek, aby tělesná výchova umístěna byla, pokud lze, na odpolední hodiny, vyplývá z poznání, že tento předmět způsobuje často úplné vyčerpání sil nejen tělesných, ale i duševních, vyvolává však v organismu reakce, které zase umožňují brzkou schopnost k duševní práci.

Na znalostech o únavnosti práce školní a předmětů vyučovacích buduje se rozvrh hodin a střídání předmětů v něm a stejně i budování učiva v jednotlivých hodinách.

Pro osvojení učiva má velikou důležitost pozornost. O dětské pozornosti platí vedle toho, co jsme řekli již dříve všeobecně, ještě to, že je více vázána na popudy vnější než u lidí dospělých, tedy že je u dětí více smyslová než vnitřní a kromě toho značně kolísá jak u rozličných dětí, tak i u téhož dítěte podle rozličných okolností. Jsou děti šestileté, které dovedou soustředit pozornost jako lidé dospělí, a jiné, kterým činí potíže soustředit ji i na chvíli nedlouhou. Snadno ji ztrácejí, ale rychle se zase zotavují. Jak snadno se dá získati popudy vnějšími, tak se jimi snadno ztrácí a tříští. Žádáme-li tudíž pro vyučování klid, pak žádáme věc naprosto potřebnou nejen samému vyučování, ale i dětem, které mají získati nové poznatky. Odtud také potřeba dobré kázně při školních vycházkách.

Další podmínkou osvojování učiva je paměť. Ta se u dětí — a myslím i u dospělých — spíše váže ke smyslovým vjemům. Tak si děti snáze pamatují skutečné předměty, pohyby a děje, než obrazy, slova a představy. A již tu najdeme v dětské paměti rozdíly, jež potom se projevují u dospělých, z nichž má někdo paměť pro místo, jiný pro barvy, osoby, formy, slova, čísla, verše, melodie, pohyby a p. Dítě si pamatuje lépe to, co působí na jeho smysly silným dojmem a zejména to, co je spojeno s citovým vzrušením.

Schopnost zapamatovati si řady věcí, slov, obrazů není u dítěte příliš veliká, ale roste s věkem a se zesilováním úmyslné pozornosti. Největší je mezi 15.—25. rokem.

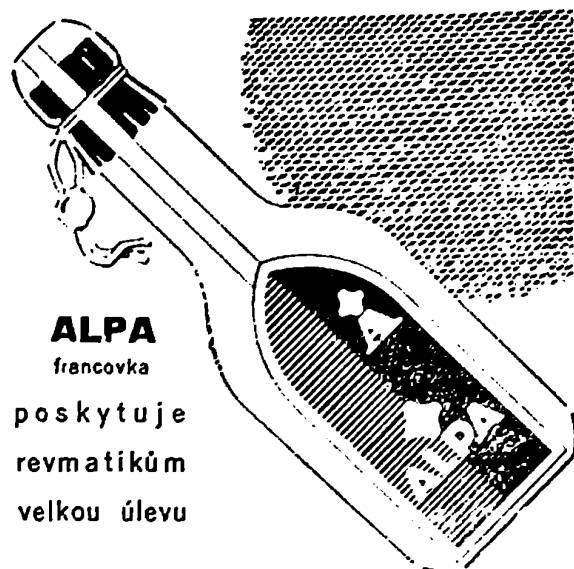
Paměť uchovává nové poznatky tím déle, čím větší pozornost jim byla věnována a čím více byly opakovány. Opakování je třeba ekonomicky. Málo je vydatné mnohonásobné opakování bez vsunutých přestávek. Opakujeme-li desetkrát touž řadu hned, když si ji osvojujeme, vykonali jsme pro zapamatování méně, než kdybychom opakovali tolikrát, kolik jsme pro zvládnutí učiva potřebovali, a pak zbývající opakování byli vykonali v krátkých přestávkách. Nově nabývané učivo potlačuje učivo předešlé tím více, čím se novému věnuje větší pozornost a čím je podobnější tomu, kterému jsme před tím učili. Je tedy otázka přestávek mezi hodinami vyučovacími nejen otázkou rekreace, ale i otázkou vhodné ekonomie duševní práce. Je nutno mezi rozličné obory poznatků vsunovat přestávky, poněvadž v nich učení předešlé dozrívá a ukládá se do podvědomí. Jestli se předčasně přihnou představy nové, vzniká zmatek, který se projevuje nejasností dřívějších i nových poznatků.

Je zřejmé z toho, co dříve řečeno bylo, že rozumné vyučování pro různou kapacitu dětské paměti musí dbáti:

1. množství učiva } to je věc osnov nor-
a jakosti jeho } málních a podrobných.
2. uspořádání a učení učiva = podání učiva
— to je věc učitelů anebo učebnic.
3. Zapamatování, a to je věc žáků a záleží na jejich duševních schopnostech. A proto pozorujeme-li děti při »zápase« s učivem, vidíme, že některé bedlivě sledují text, poznámky na tabuli, obrazy, diagramy, to jsou typy vizuální; jiné sledují proud řeči učitelovy, čtou si text nahlas a sledují jeho zvuk — to jsou typy akustické, a jiné rytmické rozčlenění úkolu. Učit je jinak, než samy se učí, to lze, ale ony se zase vracejí ke svému, proto to nemá valného smyslu. Rozumnější je dáti jim návod, jak by tu svoji cestu si mohli usnadnit.

A potom nezapomínati na to, že všechny děti se neučí týmž způsobem. Upravit učivo tak, aby všem bylo snadno se mu naučit. Na štěstí bývají čisté typy spíše výjimkou než pravidlem. Sice by někde ve škole natropeny byly veliké škody. Stálé opisování — bez řeči pro typy akustické! Tak na př. není žádnou vzácností najít akustický typ učitele, který chce naučit pravopisu jen říkáním slov a pravidel.

Ze zkušenosti víme, jak je nám nepříjemná situace, jestli zapomeneme a vzpomínáme s ú-

ALPA

francovka

poskytuje
reumatikům
velkou úlevu

ni neodvislost a plná občanská svoboda statkem osobně nejzajímavějším.

Pozdravujeme vás dále jako zástupce té části našich německých spoluobčanů, kteří uznávají historický vývoj a dobrá práva čsl. národa a kteří chtějí s námi loyálně spolupracovat pro blaho čsl. republiky. Ujišťujeme vás, že i naše výchovná práce, ať ve škole či mimo školu, je prodechnuta týmž duchem křesťanské smířlivosti, spravedlnosti a lásky.

A konečně pozdravujeme ve vás s radostí muže, který vyšel z našeho, učitelského stavu. Doufáme pevně, že právě pro tuto stavovskou příslušnost budete stále víc a více spíat se zájmy školy a výchovy. Přijměte, prosím, srdečný a nelíčený projev naší úcty, přání Boží ochrany a pomoci ve vašem zodpovědném úřadě a konečně i prosbu, abyste, jako dosud, i dále zůstal bedlivým strážcem práv a potřeb dobré výchovy v duchu křesťanském.

Pan ministr poděkoval za projev a za pozdrav, přijal krásnou květinu růží a zapsal se do pamětní knihy odhodu.

Boj nekrvavý.

Připojením Rakouska k Německu nastala pro nás nová situace. Nejde jen o to, že máme s Německem dalších 500 km hranic společných, nejde o to, že Německo je rozlohou i počtem obyvatelstva dnes větší než před válkou. To všechno jsou skutečnosti málo příjemné. Ale nejzávažnější

Je, že tento poslední (a celkem laicný) úspěch Německa působí psychologicky na lid. Naši aktivisté němečtí už v důsledcích toho vystoupili z vlády a velká většina našich Němců patrně čeká, že snad už zítra bude Hitler také u nás. Anšlus vykonal svůj propagační účel stoprocentně.

Shodujeme se s těmi, kdo jsou přesvědčeni, že Německo není na válku připraveno tak, aby ji vyhrálo a že si jí tudíž nyní ještě nepřeje. Německo bude však pracovat jinak. Zvláště u nás. Bude podporovat německou opozici, tlačit, abychom změnili zahraniční politiku a dali se do německé sféry i politicky, jestliže k ní náležíme z velké části kulturně a hospodářsky. Bude chtít, abychom se s ním dohodli, tak dohodli, abychom nebyli překážkou další německé expanse. Tomuto dohodování dá Německo jistě přednost, nemůže také nic jiného dělat, nechce-li války.

A tak nás čeká sice veliký boj, boj ovšem nekrvavý, v němž se však bude stejně jednat a rozhodovat (a nakonec se patrně též rozhodne) o našem národním a státním poslání, jak jej ponese me světu.

Učitelské vzdělání.

Kulturní rada republik. strany pojednala o učitelském vzdělání a podá své návrhy předsednictvu strany. Učitelstvo při straně nář. sociální se postavilo za vysokoškolské vzdělání učitelstva. Po maturitě na střední škole má se učitel (všech kategorií) vzdělávat na dvouročním pedagogickém učilišti rázu vysokoškolského. Závěrečná zkouška opravňuje k zatímnímu ustanovení. Po určité době má se konati zkouška ustanovovací (k definitivnímu ustanovení).

Osnovy branné výchovy.

3. sešit Věstníku min. škol. a nář. osvěty přináší výnos min. škol. a nář. osvěty ze dne 10. března 1938, čís. 34.419-I., o osnovách branné výchovy na obecných a měšťanských školách a o jedno-ročních učebních kursech při měšť. školách. V podstatě jsme výnos otiskli již v našem Věstníku v minulých číslech.

silím na to, co máme reprodukovat, a jak na druhé straně rádi reprodukuje, co dobře známe. Týž stav se objevuje i u dětí. Rády používají na př. při hrách naučených veršů, úsloví nebo cizích slov.

Proto je příkazem pro školu naučit tomu, co je třeba znát, důkladně. Doučovat! Že to budou znalosti užitečné a krásné, rozumí se samo sebou.

Delší partie učiva anebo delší básně zvládnout v celistvosti dovedou jen děti nadané; slabší by se jich zalekly, proto jim je uložíme po částech, ale takových, aby měly smysl. Jsou-li příliš dlouhé, můžeme celek opakovati jednoduše a při části osvojované pozdržeti se déle. Rozumí se samo sebou, že k učení musí přistoupit úmysl a vůle naučit se. Dítě musí vědět, že lekci nezvládne pouhým mechanickým čtením, stále opakovaným, ale stálým opakováním za kontroly knihy. Musíme mu říci, že nepochodí dobře, bude-li se učit do úplného vyčerpání sil jeden den, ale bude-li opakovat práci svou po několik dní vždy s čerstvými silami. Taková práce také značně přispívá k zesilování volní stránky dětské bytosti. A toho není třeba zapomínati.

Rozumová činnost dítěte, jak ani jinak nemůže býti, a to není nový objev, je neveliká a je zcela v zajetí smyslů. Dítě sbírá zprvu materiál k pozdější rozumové činnosti. Abstrahuje zvolna a to nevalně. detaily mu velmi snadno unikají, příčinné vztahy teprve později bývají chápány. Tvořit závěr z daných premis je úkol pro ně často velmi obtížný.

(Dokončení.)

PRO A PROTI

Globální metoda

Čtení dospělého člověka je pochodem celostně určeným. Nečteme tak, že bychom opticky řadili písmeno za písmenem nýbrž vycházíme ze slovního celku, při čemž rozhodujícím činitelem (opticky) je jednak celkový obrys slova, jednak jeho dominující písmena. Je ovšem samozřejmé, že psychologie nemůže být rozhodující instancí v didaktice čtení, která si nejučelnější metodu musí propracovati sama. Psychologie však tu může poskytnout řadu opěrných bodů. Pro pedagogiku je významný metodický požadavek celostní psychologie vyvozovat každé dílčí jednání

z celku, u dítěte tedy vycházet z dětské osobnosti jako vrcholného celku.

F. Kratina ve Věstníku pedagogickém.

Psychoanalýza

Psychoanalýza má svá interpretační schemata se stereotypními symbolisacemi a užívá jich u dětí stejně jako u dospělých. Její předpoklad, že dětské nevědomí je sexuální povahy, ji vede k tomu, že hledá v každé dětské fantasijní představě sexuální symbol. Tak je tu dětský život chybně zkreslován. Stejně si vede psychoanalýza při interpretaci dětských her.

Psychoanalýza nemá místa v pedagogice zdravého normálního dítěte. Velmi dobře to prokazuje kniha Anny Freudové »Psychoanalýza pro pedagogy«, vydaná nedávno v českém překladě. Autorka se staví k snaze, použít psychoanalytické metody ve výchově, zcela odmítavě a připouští ji jen v případě infantilní neurosy.

F. Kratina ve Věstníku pedagogickém.

V čem je význam Husův

V Čes. učitelé píše A. Herynk: Kdyby politika byla tak špatná činnost, jak ji nazval politik J. S., nebo jak o ní soudí značná část občanstva, pak by ovšem ze zásluh, činnosti a slávy, ba i Jana Husa, zbylo velmi málo. V Křesťanské revui (protestantské) kritisují Arne Nováka Dějiny čsl. literatury a vytykají mu mimo jiné, že Husův význam zúžuje pouze na zásluhy o jazyk a literaturu českou. A tak nakonec patrně ani pokrokový člověk nebude vědět (ví-li to dnes!), v čem vlastně tkví význam Jana Husa.

Poplach

Za jednání s ludovou stranou o vstupu do vlády prý byl luďáky položen požadavek, že musejí dostat ministerstvo školství. Jednání sice ztroskotalo, ale pokrokového světa se zmocnila panika. Kulturní reakce na postupu! Neboť demokracie sice platí jaksi všeobecně pro každého, ale neplatí nikdy pro katolíky, jde-li o otázky školské! Přesto musíme ujistit všechny postrašené dušičky pokrokové, že ta doba, kdy bude spravovat ministerstvo školství opravdový katolík, jednou přijde, aniž před tím bude učiněn telefonický dotaz u Čsl. obce učitelské co by jako na to. Neškodí proto pomalu si zvykat na tuto »hrůzostrašnou« představu.

PRAKTICKÝ UČITEL

Vyučovací film nejsou obrázky na pobavení.

Mylně bychom se domnívali, že promítnutím filmu splnili jsme již úkol, jehož zdolání nám měl pomoci. Především na užití filmu se třeba připravit. Film nese metodické pojetí učiva jiného člověka. Třeba tedy jej včlenit do vlastního individuálního osnování. A hlavní, na co se nyní téměř všeobecně zapomíná, učivo filmem podané se neopakuje. Je třeba osvětlení v paměti nauk jím podaných, občasnou narážkou při učivu připomenouti, co jsme viděli, případně viděného se dovolávat v obdobných případech. Pak jsme filmu plně využili a děti pochopí didaktickou jeho funkci. Jnk.

Ekonomie slova a obrazu.

Při nynějších půjčovných sazbách je film drahou vyučovací pomůckou. Proto každé slovo a každý obraz musí být na svém místě. Ovšem nezkrácený na úkor vyučování, ale také ne zbytečně dlouhý v neprospěch kapsy. Bude třeba mnoho filmů, jichž je dnes již dosti, přistříhati. Prospěje to i jejich obsahu. Filmy se vyznačují ekonomii, nechť tedy samy jsou ekonomické.

Film k učivu o sopkách.

V půjčovně firmy Kodak je krásný film o sopkách, kterého bylo použito při vyučování geologii v III. tř. měšť. Snímky jsou doplněny schematickými kresbami, které znázorňují řez zemskými vrstvami, pohyb jich za zemětřesení, vznik sopek celistvých a eruptivních, růst sopečného kužele. Dále obsahuje pohled do jícnu, proudy lávy, výbuch Vesuvu, obraz výbuchem zničeného města, pohled z letadla do jícnu dřímající sopky atd. Schema pro použití: 1. Učitel si nejprve sám film promítne, 2. promítne část filmu o sopkách celistvých, 3. promítne část o sopkách, jejichž činnost je provázena výbuchy, 4. ukáže zkázu sopkami způsobenou, 5. promítne celý film znovu. Při promítání musí vysvětlovati, neboť děti nemají o věci žádného analogického ponětí a prostě neví, co vidí.

KURSY A EXKURSE

IX. prázdninový kurs katolického učitelstva čsl. v Domažlicích od 2. do 15. srpna 1938

Předseda kursů informoval v Domažlicích o IX. kursu p. okres. hejtmana dra M. Kramatu, p. starostu města M. Rádla a p. pplk. Kántora v zastoupení velitele hranič. praporu p. pluk. Boh. Bočka, vldp. děkana Msgre Václ. Nového a vldp. převora O. S. A: P. Alf. Běbara. Všichni pánové s radostí přijali pořádání kursu a přislíbili svoji pomoc. — Přípravné práce v Domažlicích vede prof. Václ. Antony. — Městská rada Domažlic přijala protektorát nad IX. kursem. — Z přednášejících závazně přislíbili účast pp.: dr. J. Ev. Urban z Prahy, řed. dr. K. Závadský, rektor Msgre K. Reban, poslanec kanovník Msgre Boh. Stašek z Prahy. — Ubytování bude v soukromí, v hotelích a společné, stravování v restauraci (snídaně, oběd, svačina, večeře).

Domažlice mají přes 9000 obyvatelů. Je to město ryze české, kulturní, hospodářské a správní středisko chodského kraje. Na stezce z Bavor byl založen hrad a ve 13. stol. město, jehož osudy jsou spjaty s dějinami rázovitých Chodů. Domažlice byly svědkem mnohých vítězných bojů Čechů. Po r. 1620 jsou potrestány ztrátou práv a statků. Historickými památkami jsou Domažlice i okolí bohaty.

Návštěva Prahy. Jistě každý, kdo pojedě do Domažlic, neodolá, aby se nezastavil v Praze. Po ukončení kursu připravujeme hromadný zájezd do Prahy na 2 dni s tímto programem: Pout ke hrobům českých patronů, zájezd do Staré Boleslavě, prohlídka Prahy. O levné ubytování se postaráme jistě ke spokojenosti všech. Využijte i této příležitosti a počítejte se zájezdem do Prahy.

Poplatky. Každý účastník zaplatí do 15. července kursové 455 Kč (studující a abiturienti 305 Kč). V tomto obnose jest započteno celé zaopatření po celou dobu kursu (snídaně, oběd, svačina, večeře), ubytování, všechny exkurse, režijní přípla-

tek a každý obdrží tištěné přednášky. Poplatek se platí do 15. VII. složenkou, která každému přihlášenému bude poslána, a to buď najednou celý obnos neb na splátky. Správa kursů ráda vyhoví i jednotlivým přáním, případ od případu.

Úvahy. Každý kursista má nárok na 50procentní slevu jízdného, může si sám určit směr jízdy a jízdu tam přerušit dvakrát a zpět opět dvakrát. Každý, kdo o to požádá, dostane vysvědčení o návštěvě kursu, které si může zapsati do svého osobního výkazu.

Novinkou v programu bude branná výchova — 24 hodiny pod širým nebem, s programem, jak jej stanoví osnovy branné výchovy pro národní školy. O technické vedení bude požádáno min. národní obrany, obsahovou náplň povedeme sami, abychom ukázali, jak jest možno i zde působiti k prohloubení života! Poněvadž se jedná o celodenní pobyt v přírodě, bude zdobrovolněna účast pro ubytování pod stanem v noci. Celý den bude jen a jen praxe, a co nejméně teorie.

Kursy jsou schváleny min. školství a nár. osvěty.

O kursu jeví se čilý zájem. Záleží na nás všech, aby účast na kurse byla co největší a příprava na kurs co nejdůkladnější. Učinite předmětem debat IX. kurs na schůzích odborů, debatujte o zprávách IX. kursu ve Věstníku uveřejněných. Přihlašujte se ke spolupráci.

Ušechnu korespondenci kursu adresujte: J. Kuncek, Kojetín-Popivky.

Návrhy pro pedagogický seminář zasílejte přímo na adresu Em. Vejvodové, řed. měšť. šk., Velké Meziříčí.

K programu exkurzí: Kursisté půjdou ve dvou skupinách A, B: 1. den: Z Domažlic do Babylonu, pěšky na Pec, prohlídka kaple, postavené † J. Fr. Hruškou, dále skupina A. na Čerchov a Výhledy (Baarův pamník), B. skupina přímo na Výhledy, společně obě skupiny pěšky do Trhanova (Lomikarův

zámek) vlakem do Domažlic. — Na půl dne. Vlakem do Klenčí, kde jest Baarovo v ý l e t: Skupina A, vlakem do Špičáku — Černé Jezero — Ostrý, po hranicích do Nýrska. Druhý den na Sv. Annu, Brůdek, Kdy-

ně a vlakem do Domažlic. — Skupina B, vlakem do Špičáku — Černé Jezero — Čertovo Jezero — odjezd do Domažlic. Druhý den vlakem do Klatov, prohlídka města, katakomby. Přesný program exkursí přinese později.

Práce jako výchovný prostředek.

Antonín Kalivoda. — U poslední době propagována je tělesná práce jako výchovný prostředek velikého účinku. Největší chvalo zpěvy na ni se ozývají ze sousední Třetí říše, kde byla zákonem z 26. června 1935 zavedena povinná »služba práce« pro všechnu německou mládež.

Na dobu této »služby« je mládež shromáždována ve výchovných střediscích (táborech). Za dozoru »vůdců mládeže« koná rozmanité pozemní práce, jako úpravu cest, odvodňovací práce a pod. Zajímavé při tom je, že naprosto se odmítají hospodářské důvody tohoto opatření a vyzvedají důvody ideové, a to i v Bulharsku, kde zřejmě zákon z 5. června 1920 byl vyvolán hospodářským rozvratem státu, za tím účelem, aby tak lacino opatřeny byly práce, jichž bylo potřebí k udržení a dobudování komunikačních cest, meliorací půdy, úpravy vodních toků a pod. a kde pracovní oddíly byly rekrutovány z mužů 20—40letých, kteří podléhali pracovní povinnosti po 8 měsíců. Mimo to byla tu zavedena také »dočasná služba práce«, která zavazovala k 10 dnům práce pro obec, z níž však bylo možno vykoupiti se penězi a tak uniknouti blahodárným účinkům práce, k nimž počítají v Německu rozhodnost, sílu vůle, věrnost a obětavost pro společnost státní i národní a vedle toho i vyrovnání rozdílů mezi dělníky ducha a rukou.

Je nutno si však vybaviti celé to prostředí, v němž je tato »služba práce« konána, aby rázem zničeny byly iluze, jež by chvalo zpěvy na toto státní zřízení mohly snad vyvolati. Je nutno vmysliti se do kasárnického života uniformovaných pracovních oddílů a přidati si k tomu povely, pochodování stejnokrokem ve vyrovnaných řadách s lopatami na ramenou místo pušek, aby vynikla zvláštní výchovná »hodnota« tohoto druhu práce.

Není pochyby, že za takových okolností lze tu mluvit o výchovné hodnotě práce asi tak málo, jako o výchovné hodnotě práce, konané Izraelity v Egyptě, otroky v Řecku a Římě a robotníky v době roboty.

O výchovné hodnotě práce lze mluvit tam, kde je konána dobrovolně, z vlastního rozhodnutí a s láskou, nikoli z donucení, byl to bylo i jen nucení morální.

Zdá se, že takovou službu práce opravdu výchovné je v autoritativních státech těžko zařizovati, poněvadž tam jde o to, aby byla plněna vůle jednoho člověka, bez ohledu na vůli těch, kteří mu podléhají. Je potřebí zvláštního — nikoli normálního — stavu masy, aby se bez takové práce nemohla obejiti.

Z práce akto usměrněné může vyrůsti jen kletba, nikoli požehnání výchovy.

ŠKOLSKÉ A PŘÁVNÍ ROZHLEDY

Prominutí věku pro přijetí do učitelského ústavu. Žáci, kteří nedovrší 15 let do konce srpna běžného roku a chtějí podniknouti přijímací zkoušku do učitel-

ského ústavu, odevzdají u ředitelství své měšťanské školy nejpozději do 15. dubna žádost o prominutí věku, opatřenou kolkem 5 Kč. podepsanou otcem nebo

jeho zástupcem a adresovanou příslušné zemské školní radě. K žádosti připojí poslední pololetní vysvědčení, křestní neb rodný list, vysvědčení (nález) úředního lékaře, jež nesmí býti starší tří měsíců a průkaz o státním občanství. Ředitelství zašle žádost nejdéle do 30. dubna přímo ředitelství učitelského ústavu, kde žadatel míní vykonati přijímací zkoušku.

Jak se potvrzují hospitace? Externisté, kterým bylo zshr povoleno hospitovati na obecných školách, musí hospitovati nejméně 12 týdenních hodin. Správcům školy přikázáno, aby hospitantům věnovali

náležitou péči a poskytli jim potřebné informace. — Potvrzení o hospitaci musí obsahovati: a) výnos zshr, kterým byla hospitace povolena, intimát okresního, příp. městského šk. výboru; b) datum, kdy se hospitace začala — počátek hospitace lze uznati nejvýše od data intimátu šk. výboru — a kdy skončila, kteréžto datum opět se končí dnem vystavení dokladu o hospitaci — nelze tedy potvrzovati hospitaci, která se má ještě konati; c) počet týdenních hodin této hospitace; d) jak byl poučován hospitant správcem školy o školských věcech, zvláště ve směru metodickém a didaktickém.

Zrní a plevy

Není a nebylo nikdy na světě veřejného zřízení lidského, jež by více bylo hodno studia než církev římská. (*Proslulý historik anglický Macaulay, Essay.*)

Katolicismus je gigantický zjev v historii náboženství. Je svého druhu jedinečný.

(*Protestantský historik Heiler.*)

Jenom společnosti náboženské se poněkud přiblížily k ideálu, o nějž my usilujeme.

(*Natorp, Socialpädagogik 247.*)

Tisíc důvodů mluví proti katolictví. Důvody rozumové, historické, u nás i národní, důvody mravní, náboženské, politické a ovšem — i sociální.

(*T(ouc?) v Čas. Čsl. O. uč., XV, 141.*)

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Katoličtí učitelé a učitelky královéhradecké diecése! Vědomí o příslušnosti k duchovnímu společenství přátel přináší jistotu, radostné sebevědomí, klidnou a plodnou práci. Osamocení, vzniklé rozvátím a rozptýlením stejně smýšlejících po veliké oblasti, jest často prvním znamením neviditelného, ale pozvolného odumírání. Katolicismus proniká nervy a celým životem milované republiky mocněji a mocněji. A na této stavbě svatováclavského státu nesmí chyběti ani jeden katol. učitel a učitelka! Žádný nesmí býti osamocen! Podepsaný odbor Zem. spolku katol. učitelstva čsl. vzpomíná odkazu velikého biskupa Eduarda Brynychy, slavné tradice katolických učitelů diecése královéhradec. i památné schůze katol. učitelů, konané v srpnu 1932 u příležitosti svěcení chrámu na pražském předměstí a hodlá v letošním období uskutečniti a svolati přátelskou schůzi učitelů a učitelek katol. z oblasti diecése v Hradci Králové. — Učitelé a učitelky

královéhradecké diecése, kteří katolicky cítíte, přihlaste se! Oznamte svou adresu podepsanému odboru! Udejte, kdy byste si schůzku přáli! Nechť není nikoho, kdo by stál stranou! Až dojdou Vaše zprávy, oznámíme další. Nechť naší práci žehná Bůh! S křesťanským pozdravem: Podorlický Zieglerův odbor Zem. spolku katol. uč. čsl. v zemi České. — Adresa odboru: Podorlický Zieglerův odbor, Zem. spolku katol. uč. čsl. v zemi České — Dobruška.

Dvacet let práce Jihočeského odboru. Když roku 1928 vzpomínal Jihočeský odbor katol. učitelstva desítiletého trvání svého spolku, vydal almanach s velmi případným názvem: Vltava. Ano: jako Vltava vzniká z nepatrných pramíků a obratně spojuje vody celých jižních Čech, ba zasahuje i dále svým úvodím, tak i práce Jihočeského odboru vyrostla z pranepatrných začátků, z hloučky statečných učitelek, které se nezalekly popřevratového teroru a zůstaly věrně svému

náboženskému přesvědčení nejen pro pokoj vlastního srdce, ale i pro veřejnost, pro organizaci, pro všechnu práci. A z těchto začátků vyrostl spolek, který sice ještě zdaleka nedosáhl vrcholu své činnosti, ale který svým počtem a ještě více svou dobře řízenou prací pronikavě zasahuje do organizačního ruchu katol. učitelstva v Čechách. Letos je tomu tedy již dvacet let, co žije a pracuje Jihočeský odbor. Nezezářel za tu dobu, poněvadž vždycky rozuměl mladým a dovedl je připoutati k práci. Nechce ani mnoho vzpomínat. Nehodí se to dobře elánu, se kterým hledí spolek do budoucna. A tak také valná hromada Zemského spolku katol. učitelstva v Čechách, která byla na počest Jihočeského odboru ustanovena na den 18. dubna do Českých Budějovic, nebude přehlídkou vzpomínek na zašlé časy, ale především ukázkou práce a povzbuzením pro budoucnost. Zahájení jubilejních oslav bude v seminárním kostele mši sv. o 8. hodině. Promluví při ní ten, bez kterého si nelze Jihočeský odbor představit, duch. vůdce, iniciátor a šlechtný přítel učitelstva, Msgre K. Reban. Po mši sv. bude slavnostní valná hromada se dvěma přednáškami. Po ní prohlídka jihočeské gotiky v městském museu. Po společném obědě zájezd na Hlubokou a prohlídka obou zámků i obory. Ukončením slavnosti bude večírek, na kterém kromě Sukova Jihočeského kvarteta budou účinkovati i jiní jihočeští umělci. Zveme srdečně tímto nejen všechno jihočeské katol. učitelstvo, ale i zástupce všech českých odborů a všechny jihočeské rodáky z řad inteligence. Zveme i bratrské odbory z Moravy: Připravte se na valnou hromadu 18. dubna t. r. v Českých Budějovicích a přidejte v hojném počtu podpořit morálně odbor, který se na vás upřímně těší!

Odbor olomoucký pořádal 20. února schůzi, na níž o husitském válečnictví promluvil dr. Uher, redaktor Našince. Ve velmi zajímavé přednášce osvětlil historickými doklady úspěchy husitských vojsk. — **Příští schůze se koná v neděli 3. dubna o 10. hod. v Komeniu. Přednáší dr. Neumann. Přiveďte známé! Účast členů povinná!** — Jednatel.

Zlínský odbor koná členskou schůzi v neděli 3. dubna o 10. hod. dopol. ve zlínské orlovně. Na programu referát z kreslířského kursu, který podá kol. Fajkus. — Kolegové, snad nám nebude už teď bránit počasí v účasti na schůzích; sejděme se v neděli všichni, ať vypracujeme pěkný program poslední předprázdninové schůze. Na shledanou se všemi svými členy se těší předsednictvo.

Jak snadno ruce zamaže barva a inkoust, tak snadno zase je vyčistí

mýdlový

Zieglerův odbor (Podorlický) vykonal v únoru svou výroční valnou hromadu. — Předseda věnoval upřímnou vzpomínku na nešťastně zahynulého pokladníka odboru kol. A. Štoka z Náchoda. Minutovým tichem zvrouceněla prosba k Bohu za něho, který byl z prvních mezi námi. Ze zprávy jednatele: Schůze odboru byly konány průměrně čtvrtletně za uspokojující účasti a součinnosti členstva. Zamýšlený podnik na Václavovicích se neuskutečnil, poněvadž řečníci se toho času nemohli zúčastnit. Také nám není lhostejno, že z laických katechetů jest většina ještě mimo odbor. Při té příležitosti vyslovil vřelý dík ndp. kanceléři hradecké konsistoře Msgre Kepplovi, který snahy odboru podporuje. Činnost, která byla vykázána, seznali přítomní ze zápisů o schůzích. Závěr zprávy doplnil několika návrhy. Vykonané volby potvrdily spokojenost s činovníky, takže výbor byl pouze doplněn jedním členem a zvolen nový pokladník. Z volných návrhů sluší poznamenat, že z jistých důvodů bylo doporučeno zasílat některým, zvláště novým kolegům, oznámení v uzavřeném dopise. Tím mimo jiné bude doručení zabezpečeno. 6. března uvítali jsme ve svém středu předsedu ZSKU p. prof. Nováka. Promluvil o aktualitách učitel. organizací, o reformě učitel. vzdělání a zmínil se o chystaných počinech katol. učitelů v Praze. — Slova ocenění věnoval prázdninovým kursům a krátce a jasně promluvil o duchovní povaze inteligence. Jsme mu vděční a jako on přál odboru

mnoho zlatu, i my, jak jemu, tak všem odborům přejeme: Bože, žehnej! -go

Prostějovský odbor konal 20. února 1938 v Prostějově výroční valnou hromadu. — Vdp. duch. rádece dr. Jos. Černík ve své promluvě: »Símě padlo na půdu úrodnou« podal návod, jak postupovati v reformě duchovního života. Upozornil na doporučování náboženské literatury v různých časopisech a radil k opatrnému výběru. — Do

nového období přijali opět obětavě funkce: předsednicí p. prof. Karel Gyurkovics, duch. rádece vdp. dr. Josef Černík. Do výboru zvoleni rovněž dřívější funkcionáři. Vytýčeny pracov. směrnice pro nové správní období. Členská schůze bude se konati dne 7. dubna 1938 v Prostějově o 3. hod. odpoledne v klubovní místnosti Lid. domu. Přednášet bude p. prof. Gyurkovics. Datum voleno je co nejvhodněji, proto dostavte se všichni. Jednatelka.

MÍSTA • OZNÁMENÍ • RADY

Kdo dosud nevyrovnal nedoplatky za staré ročníky, nebo předplatné běžného ročníku, ať učiní tak obratem. Ušetří si zbytečné výlohy a nám práci s upomínáním!

Co soudí učitelé o tabulích »Marta«. Firmě J. Martínek a synové v Horkách n. Jiz. u Ml. Boleslavě. Po půlročním užívání Vaší tabule mohu Vám sdělit s nejlépším svědomím, že jsem s Vaší »Martou« nejen spokojen, ale přímo nadšen. Je radost s ní pracovati. Funguje bezvadně, lehounce se 4 plochami vždy připravenými k použití. První den vyučování připadal nám jako sváteční. Často si vzpomenu, jak jsme se dříve namořili se starými tabulemi ve stálých obavách, že dojde někdy k úrazu. A také došlo. Lituji, že jsme Vaši skutečnou úlevu učitelskou nezavedli dříve. — V dokonale účtě Štěp. Šitavanc, předseda učitelské jednoty a řídící učitel ve Skotnici u Příbora.

Hledají se statisícoví výherci. Upozorňujeme majitele čsl. státních stavebních losů, že podle úřední listiny restantů vydané Ředitelstvím státního dluhu v Praze, je dosud nevyzvednuto za mnoho milionů Kč výher stát. stavebních losů. Aby majitelé losů byli ušetřeni značných majetkových ztrát z propadnutí výher a prémie, neboť tyto po určité době propadají, byla zřízena Kontrolní losová centrála v Praze II., Václavské nám. 60, která překontroluje každému majiteli losy československé i cizozemské ve všech minulých 33 tazích od roku 1922 do roku 1938, t. j. za celých 16 roků, úplně zdarma a event. výhry ihned vyplatí prostřednictvím kterékoliv pražské banky. Během 2 měsíců bylo zkontrolováno 214.352 losů českoslov. i cizích a 41.435 majitelům v celé ČSR oznámeno 13.236 výher, jdoucích do milionů Kč, tažených již před 3—10 roky, takže ztráty na úrocích pn. výherců následkem toho, že po dobu několika let nevěděli, že losy jejich byly taženy — jsou obrovské. Na nřání zašle seznam všech nevyzvednutých výher, tažených za 16 roků od r. 1922 do r. 1938 v celkové výši několika milionů Kč, za 6 Kč.

Zašlete proto ihned opis serií a čísel vašich losů jmenované centrále, neboť není vyloučeno, že se nalézáte mezi šťastnými výherci. Adresujte: Kontrolní losová centrála, ředitel J. Švarc, Praha II., Václavské nám. 60.

Upozornění. Při veškeré korespondenci ať redakci nebo administraci, zemským spolkům, Říšskému svazu, uveďte ve vlastním zájmu svou adresu v dopise (nikoliv jen na obálce).

Exercicie pro dívky z měst na Velehradě. Dne 30. dubna večer počnou obvyklé třídní duchovní cvičení pro úřednice a dívky z měst. Máme však už několik žádostí o exercicie delší. Bude-li dost zájemců, přidají se k triduu ještě dva dny k prohloubení ovšem jen pro ty, jimž to bude možno. Přihlaste se brzy Papežské koleji T. J. na Velehradě.

Váš strom žaluje: »Jsem svědkem vašeho mládí, těšil jsem se s vámi. Z jara vléval jsem radost z mých květů, moje plody byly sladkým pamlskem. Po celý rok jsem vám rozdával. Žaluji. Napadli mne nepřátelé, hmyz a houby. Vyssávají mne. Jsem bezradným a zahynu. Pomozte mi! Stojím tady v české půdě. Mým lékem je jen český »ORGANOL«. Zvlažte mé tělo jeho ozdravujícími proudy. Postříkejte mne »ORGANOLEM«. Bohatě se vám odměním. Slyšíte mě? S. O. S., pomozte mi »ORGANOLEM« z odborných závodů a družstev.«

Trpíte revmatismem? Poradte se s lékařem, co a jak máte činiti; kupte si francovku Alpa. Masáží Alpou dosáhnete úlevy, krev se dokonale rozproudí, poskytne tělu náležitou výživu, posílí svaly a působí blahodárně na nervy. Žádejte Alpu v lahvích opatřených plombou.

Aksamitové růžičky — Tagetes nízká. Tyto moderní nenáročné letní květiny kvetou nádherně různobarevně (i stříkané-žihané), jednoduše i plně, bohatě do zámruzu. Výška 25 cm. Milují slunce, snesou však i polostín. V žáru slunce (i za úmorných suchých let) pěkně kvetou, září jako granáty, různě stínovanými, velkými, ohnivý-

mí květy. Jedinečný to pohádkový pohled krásy, jasnosti a čistoty květů. Z daleka již působí mocným efektem. Hezké keříčky jsou jakoby obsypány růžičkami. Hodí se pro svou otužilost, krásu a rozmanitost květů do zahrádek na záhony-skupiny, na obruby, do truhlíků, na skalky, terasy a p., kol včelínů, i na hroby. Jsou to vpravdě zajímavé a jedinečně krásné květiny.

Všude se hodí, překvapí a potěší. Suchovzdorné květiny. Snadno se pěstují. Sejí se i ven od 25. 4. do 30. 5. Rostou v každé půdě skoro bez práce. U nás je pěstuje a zašle 1 velký balíček výstavní směsi s popisem, za předem zaslaných 5.50 Kč, známý pěstitel Karel Houška, Týmákov 85, Starý Plzeňec.

LITERATURA

Povinné písně pro národní školy. Stát. naklad. vydalo sešitek 24 povinných písní pro 6. až 8. post. ročník nár. škol čsl., uvedených v seznamu povinných písní pro obecné (ludové) a měšťanské školy. Cena 1.40 Kč.

Josef Kepřta, Definitivní učebné osnovy pro obecné školy. Stát. naklad. v Praze. Cena 4.50 Kč.

Bohumil Pluhař, Co jsou rodičovská sdružení? Pokyny pro jejich pracovníky. Stran 44. S obrázky. Cena 2.60 Kč.

Wilhelm Tell. Státní nakladatelství vydalo Schillerovo drama Wilhelm Tell s úvodem a poznámkami od Jana Rehbergra a Karla Poláka.

Jubilejní vydání Fr. Palackého Dějin národa českého. dospělo již v sešitech, vycházejících týdně v naklad. L. Mazáč v Praze II., Spálená 53, do poloviny IV. dílu. Sešit po 2.60 Kč. Na celé dílo lze si ještě nyní předplatit s odběrem doposavad vyšších sešitů.

Sešitové vydání spisů Jana Vrbu dospělo k dílu »Lesáče« (právě vyšel seš. 44.). Nakladatel L. Mazáč v Praze.

Z nově masarykovské literatury. Laichterovo naklad. vydalo k letošnému 7. březnu knížku k poznání předválečného prof. Masaryka v jeho rbdinném soukromí, Vzpomínky na T. G. Masaryka, Charley G. Masarykovou a jejich rodinné prostředí, které napsal účastník a spolutvůrce čsl. realismu Jos. Laichter.

Jan Křivánek, Školní a vyučovací řád. Nákl. Vydavatelského odboru ÚSJU v Brně. Dvořákova 1. Za 24 Kč. Pěkně vázaná knížka praktického formátu kapsního obsahu nejen školní a vyučovací řád, ale i všechny předpisy (vycházkový řád atd.), na něž se v řádu odkazuje, malý škol. zákon, zákon o újezdních měšť. školách, pomoc. školách, předpisy branné výchovy atd. A právě to je její předností, pro kterou bude jistě vyhledávána.

Jan Křivánek, Ročenka čsl. učitelstva r. 1937. Nákl. Vydavatelského odboru ÚSJU, Brno, Dvořákova 1. Za 28 Kč (váz.). Obsahuje zákony o započ. voj. služby, branném přísp., výnos o hospitantech, praktikantech, ustanovování zatím. uč., obsazování míst

konkurs. říz., kvalifikační říz., nemoc. pojišťování výp. uč., inspekt. zákon atd. Příručka velmi obsáhlá a pro svou přehlednost a praktičnost nepostradatelná.

Vlad. Konvička, Pracovní kniha vlastivědy pro obec. školy. Díl I. Pro třetí post. roč. V aprobačním řízení. Za 9 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze.

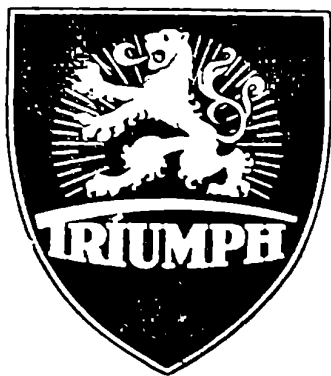
Marie Horová, Benátská cestovatelé. Zeměpisná četba pro mládež 11—15letou. Za Kč 7.80. Čsl. graf. Unie v Praze. Knížka vykládá zajímavě a barvitě o cestách Marca Pola a bude jistě mládeží velmi ráda čtena.

Jistá cesta k vzestupu. K vzestupu v životě není zapotřebí jen píle a úsilí, nýbrž i znalostí. Kdo má dobré znalosti němčiny, má nejlepší možnost, jak se dostat kupředu. Učít se němčině není již tak těžké, jak si to mnohý představuje. Je to usnadněno jazykovým kursem Němčina pro začátečníky, který je sestaven tak prakticky a povzbudivě, že učení neznamená námahu, nýbrž je spíše zábavou. Kdo se denně zabývá půl hodiny tímto jazykovým kursem, nabude v několika málo měsících dobrých znalostí němčiny. K dalšímu zdokonalení slouží známý a osvědčený časopis »Česko-německý čtenář a překladatel« — vynikající mnohostranný časopis pro zábavu a poučení, jehož všechny obsah je podán v obou řečích, česky a německy vedle sebe. Ukázkové sešity zdarma a prospekty zašle nakladatelství Gustav Förster v Jablonci n. N.

Běla Dlouhá, Anna Půhonná, maminka z kovárny. K monografii je připojeno několik básní, z nichž jedna je zhudebněna O. A. Tichým. Kniha má tužkovou kresbu od B. D. a perokresbu od R. Pařízka. Vyšlo 300 číslovaných výtisků v bibliofilské úpravě po 15 Kč, levné vydání po 6 Kč. Objednávky vyřizuje Administrace Lidového Hospodáře, Praha II., Spálená 15. V době, kdy se viklají základy lidské společnosti do té míry, že ani mateřská láska, kterou sám Bůh vyznamenal příměrem své božské lásky k ní, nezůstává bez těžké úhony, kniha tohoto druhu přichází vhodně a včas, aby připomínala národu jeho tradici dobrých českých maminek. Bude jí jistě přáno vykonati své poslání!

TRIUMPH

DOKONALÉ
PSACÍ STROJE
SPOLEČENSKÉ PODNIKY
PŘEROV · MASARYKOVO
NÁMĚSTÍ ČÍS. 16

Od Zborova k Bachmači. Památník o budování československého vojska na Rusi pod vedením T. G. Masaryka: Obrázkového díla Vojáci svobody svazek 2. Vydala nakladatelství Čin a Orbis v Praze. 216 stran textu. 73 hlubotiskových příloh. 95 Kč. váz. 115 Kč. President republiky dr. Edvard Beneš napsal do památníku vstupní slovo, které je v něm otištěno ve faksimile. Každé kapitole pak je předaslán úvod legionářských spisovatelů a historiků: Josefa Kopty, Jaroslava Kratochvíla, Frant. Langra, Rudolfa Medka, Jaroslava Papouška a Fr. Šteidlera. Celá kniha, komponovaná jako epická montáž, svědčí nejen o tom, kolik svěží, živé, dramatické látky je ukryto v paměti těchto účastníků, z nichž i ti nejprostší prožívali velký osud celým náruživým srdcem mladých lidí a s dychtivě vní-

majícíma očima, ale také o tom, jak je jejich vůle vedla k překonávání všech překážek i tehdy, a právě tehdy, kdy události okolo nich dávaly málo naděje na vítězství. Také obrazový doprovod 73 celostránkových hlubotiskových fotografií, přiléhajících ke každé kapitole, otvírá pohled na bohaté a proměnlivé děje, vreholící statečným úsilím bachmačských bojovníků o volnou cestu na protiněmeckou frontu ve Francii.

St. Jurečka S. S., Svatý Don Bosco, Olomouc. Vítězové, roč. V., č. 3, cena 3 Kč. Tento životopis je psán s opravdovým pochopením a dává nahlédnouti do bohaté duše velkého vychovatele. Doporučujeme.

Casopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercva Christovogo, Boj, Brázda, Casopis českosl. obce učitelské, Casopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katholické Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládí, Komenský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar. najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ, Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajská zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Škola měšť., Serafin. prapor, Střední škola, Svatá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty; Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník OSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učít. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter, Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uč., učít. a zřiz. republ. strany.

ORGANOL

zvyšuje úrodu a
zlepšuje jakost ovoce

PRO POSTŘÍK NEJLEPŠÍ 1%, ORGANOL SPECIAL

VYRÁBÍ CHEM. TOV. **Ramný** Blansko

SUKNA

módní vlněné pánské i
dám. látky kupujte u ty

VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vsříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

HEZINA a SP., HUMPOLEC

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena vřn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

15. DUBNA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROK 18 - Č. 16

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

Svatý Vojtěch

Živá vzpomínka na život a dílo prvního biskupa Čecha vyvolává představy síly osobnosti, síly národní a státní. A této síly jest dnes více než kdy jindy vzpomenuiti školní mládeži a celému národu. Historik, prof. Komenského university, dr. Chaloupecký, napsal o sv. Vojtěchu:

„Prvý Čech, který se stal evropskou osobností a vynikajícími vlastnostmi svého ducha hluboce zasáhl do osudů střední Evropy. Záhy po své smrti se stal světcem tří národů: Poláků, Uhrů a Čechů. Lze říci, že nejpřednější osobnosti politického a kulturního života té doby byly s ním ve styku. Asketa, ale vždy aristokrat, který zůstával knížetem, i když skláněl se k tělesné práci, rovný urozením knížatům a králům, i když se stavěl mezi nejposlednější. Prvý Čech reformátor a spisovatel.“

A František Palacký charakterisuje jej jako člověka

„ušlechtilé povahy ducha i srdce, které velmi zřídka v jedné osobě pospolu vidati jest. Cit jemný a něžný pojil se u něho s vůlí důraznou a pevnou; rozmyslná vážnost držela na uzdě přirozenou čilost jeho, takže celou horoucností tou jen potřebná pružnost myšli jemu zachována... Takto dařilo se mu, spojovati všude jemnou vlídnost s opravdovou kázní.“

Katolické učitelstvo v pohraničí nepropadlo malomyslnosti

(Resoluce katolického učitelstva na Těšínsku.)

1. V době velkého evropského neklidu, kdy zvláště naše vlast a náš stát je ohrožen myšlenkou extrémně nacionálních a totalitních států — uvědomují si katol. učitelé na Těšínsku svůj veliký úkol a odpovědnost — býti na stráži a vždy připraveni chrániti jednotu státní a nedotknutelnost hranic a spolu chrániti statky duchovní se všemi, komu je blaho Církve a státu prvním příkazem. Katolické učitelstvo na pohraničí nepodléhá a nepodlehne malomyslnosti, nátlaku a panice.

2. Spolu se všemi učitelskými organisacemi na pohraničí žádá katol. učitelstvo splnění požadavků hmotných a všem národním a menšinovým pracovníkům aby se dostalo i mravní podpory nejvyšších kruhů vládních.

3. Vyslovujeme důvěru, díky a uznání předsednictvu Říšského svazu katol. učit. za jejich velikou práci pro splnění požadavků všeho učitelstva zvláště, jakož i za hájení práv katolíků pro katolickou výchovu mládeže.

Psychologické předpoklady nové školské praxe

Akr. — Úsudky jejich vyrůstají především z jejich zkušenosti, z vlastního pozorování, zkoumání a vynalézání, nikoli snad ze slovného poučování dospělých. Je třeba jen si jich lépe všimnouti. Dejte jim hračku nebo věc, kterou dosud neviděly, a svatosvatě je ujišťujte, že v ní nic není, přece se pokusí prozkoumati její nitro. Chtějí vědět, jak vypadá uvnitř. Zkoumání

Pro dnešní dobu.

Poslední dni var ve světových dějinách — rozmach brutální síly, vítězství zla. Mnohému může být dobou pokušení, kolísající víry, otázek, jak srovnat události s řízením světa, které spočívá v rukou Božích, jak obstojí víra v Prozřetelnost? Bolestné sociální křivdy jsou důsledkem toho, že zklamali věřící, nikoliv Kristus a Církev.

Vyrovnejme se s těmito otázkami: »Nebojácného muže nezaleknou ani trosky světa.« (Horác.)

Tím více povinností máme my, abychom stáli nebojácně teď — ale třeba hodně hluboko sáhnouti do fondů víry — hodně pevně se přimknout ke Kristu.

Myšlenky, které upevní náš klid:

1. Pán Bůh zůstane svrchovaným Pánem lidstva. Věčný může čekat celé věky, ale nikdo neunikne, nikdo neodolá. Ať třesťi všechno, Pán Bůh bude mít poslední slovo.

2. »Já jsem cesta, pravda a život!« Kdyby sebe více umlčovali, jeho pravda se objeví znovu.

Vše zevnější může být na čas stísněno, ale vnitřně zvítězí.

Jen my budme poctiví a pravdiví, silní činnou věrou, vítězme spravedlností, láskou, milostí a pokojem. Platí-li to pro každého, tím více pro vychovatele.

V tak vážných osudových hodinách nechť nemá slovo ironie, negace, vášně proti odpůrcům, trp-

Jesuita P. Ráček píše:

»Sv. Vojtěch i sv. Václav jsou si duše velmi podobné. U sv. Vojtěcha je nápadný neklid a těkání po cizích zemích, jako by tušil svou sudbu.«

Sv. Vojtěch jest hvězdou na českém nebi, která ukazuje všem věrným křesťanům v našem národě, abychom šli pevným krokem, řídíce se věčným zákonem Božím, který zachovává národy. Sv. Vojtěch jest vzorem českého křesťanského sebevědomí, které my učitelé musíme posilovati v čsl. mládeži.

J. K.

provedou, uvnitř skutečně nic nenajdou, a hračka ztratí pro ně cenu. Budou o ni chudší, ale o zkušenost bohatší. A právě tou zkušeností se učí — duševně rostou.

Představme si, že takoví tvorové, plní energie, zvyklí pohybu, nešněrovaní předpisy, zvyklí samostatné volbě svého dětského zaměstnání, samostatnému téměř nakládání se svým časem, pojednou se ocítají ve škole, kde mají celé hodiny sedět, a k tomu klidně sedět, a místo samostatných výkladů a výměny názorů a nápadů s kamarády jen mlčet a poslouchat, co pan učitel povídá, a bez konce dávat pozor na cosi, co je nezajímá. Můžeme si představit, že by takovou školu měly děti do ní přicházející rády?

Lepší poznání dítěte nemohlo nevyvolat činné snahy po vytvoření školy, která by byla vybudována na činnosti dětí, která by směřovala k tomu, aby jim dávala práci přiměřenou jejich silám a jejich vývoji duševnímu i tělesnému, školu, která byla snem minulosti, která je přáním přítomnosti a hudbou nikoli blízké budoucnosti.

Proč?

Protože to, co o dětské duši dosud víme, jsou jenom nepatrné zlomky, z nichž se nedá celek tak snadno konstruovat, a ani ty zlomky a jejich znalost není tak bezpečná a jistá. Mimoto psychologické znalosti těch, kteří teprve k práci školní přistupují, ani těch, kteří už dlouho ji provozují, nejsou nikterak přílišné, ať už jsou to ti, kteří prošli učitelskými ústavy, či ti, kteří prošli pedagogickými akademiemi, nebo dokonce těch, kteří prošli školami vysokých studií pedagogických. Po této stránce chybí dnešnímu učitelstvu nemálo. Je zcela na místě požadavek, aby přípravné studium dalo příštímu učiteli solidní základy psychologie obecné, ale vedle toho i potřebné poznatky psychologie dětské a tolik z psychologie užité, aby mohli svůj žákovský materiál poznati aspoň natolik, aby věděli, jak své vyučování pro něj připravovat.

Nesmí se zapomínat, že ty teoretické poznatky pro práci školní neznamenaají téměř nic, jestli k nim nepřistoupí praktické jejich užívání, t. j. poznávání a zkoumání dětského materiálu.

Teprve na tom by měly být budovány cesty, jimiž by se měla řídit ta želaná činná škola. — A ty cesty, po kterých bychom měli vésti děti k poznání a vychovávat je podle jejich schopností a tak zdokonalovati jejich vývoj, napomá-

hati jejich duševnímu i mravnímu růstu v činné škole, to jsou metody. Tolik se mluví o jejich individualisaci stejně jako o individualisovaném vedení školních dětí, ale na hlavní předpoklad individualisované práce školní — na náležitou znalost individua žákovského se vždycky náležitě nepamatuje.

A pak: nebylo by nic těžkého najít, určit a vybudovat individualisované metody, kdyby metodika byla věda, která by se mohla opřít o bezpečné závěry psychologie, ať už obecné či dětské, a zejména o zevrubnou znalost procesu poznávacího na straně jedné a o důkladnou znalost toho, jak učení duševnímu vývoji dítěte prospívá na straně druhé.

To však jí za dnešního stavu věcí chybí měrou vrchovatou. Avšak přesto přese všechno je dnešní metodická literatura tak bohatá, že je velmi těžko uchovat si v ní přehled.

Prohlédneme-li si ji lépe, shledáme, že je to snůška praktických pokusů a dobře míněných rad, nikoli přesných zákonů o tom, jak vyučováno býti má, aby se vyučovalo s úspěchem. Cena těchto rad je různá, podle toho, jak se ten který praktik přiblížil podstatě chápání a způsobu práce lidské duše. Mají význam dále proto, že přinášejí nové podněty k řešení otázek, které pro výcvik a vyučování mají značnou důležitost. Není bez užitku seznámit se s nimi, zejména těm, kteří dráhu učitelskou teprve počínají, poněvadž mezi tím množstvím rad mohou si najít tu, která jim usnadní východ z tísnivé situace, která se jim v praxi vyskytne.

Ale musejí si býti vědomi, že ani metodická spekulace, ani metodické experimenty, ani metodická zkušenost nemohou otázku bezpečné a jisté nebo řekněme zkrátka: jediné správné metody vyřešit, poněvadž ani z jednotlivého případu, ani z mnohých experimentů nedá se dojíti k všeobecně platným závěrům, poněvadž experiment nám na poznání vnitřní podstaty lidské duše naprosto nestačí. Jak dobře učit, není jen otázka vědy, ale otázka osobní zdatnosti a dovednosti toho, který učí, jakou má schopnost postřehnouti podmínky daného úkolu a užít vhodných prostředků. Vědecky se dá jeho činnost právě tak málo řídit, jako činnost obchodníka nebo diplomata. Ale právě tak, jako oni, potřebuje i on co nejširšího a nejhlubšího vzdělání a co největší zkušenosti a k tomu vrozeného smyslu a taktu pedagogického — úcty k lidské a zvláště

kost. Dávejme výchově ducha a práci.

Kristus by rozséval lásku k pokojí, učil laskavým pohledům, slovům, skutkům.

K nejtěžším obětem, velikým činům budou připraveny jen ty povahy, které napřed byly proniknuty velikou láskou. Tato láska se přeměňuje v statečnost. Buďme na výši svých úkolů, aby zase vítězilo naše křesťanství.

Z řeči P. K. Rehana v jihočes. odboru.

Falešný politický katolicismus.

V souvislosti s projevy vídeňského kardinála Innitzera rozšířila vatikánská radiová stanice tento projev:

Politický katolicismus v pravém a opravdovém smyslu — má-li se již používat toho nehezkého a tak špatně chápaného slova — říká, že opati, biskupové nebo věřící usilují o to, aby se uplatňovaly zásady Stvořitele a Vykupitele světa ve všech oborech, tedy i ve státě a ve společnosti. Tento politický katolicismus je tedy vnitřní náboženskou křesťanskou věcí. Chtít jej posuzovat jako něco zločinného, jak píše Das schwarze Korps, znamená neuznávat podstaty křesťanství.

Ve službách tohoto politického katolicismu zaujalo církevní učení, v neposlední řadě nynější sv. Otec ve slavnostním okružním listě, stanovisko k mravním základním otázkám státního a společenského života. V této službě se semkli také věřící u vědomí svého závazku, převzatého křtem a biřmováním v nejrozmanitějších zemích a v nejružnějších formách, aby se zasazovali o uplatnění zásad právě zmíněných. Ani Katolická akce, vyhlášená sv. Otcem, chce-li zůstat věrna, mnohokráte

vyjádření vůli svého zakladatele, nemůže upustit od toho, aby prosazovala normy božského mravního zákona ve všech oborech života na zemi, nevyjímajíc ani jediný.

Ovšem existuje také falešný politický katolicismus. Tento falešný politický katolicismus je jakýmsi postojem katolíků, ať již prostých věřících, ať již činovníků ve veřejném životě, postojem, který spočívá ve slabošském přizpůsobování daným nebo očekávaným skutečnostem, při čemž je diktován vychytralým opatrnickým a taktickou. Není pochyby, že takovýto falešný politický katolicismus již často v dějinách způsobil cti a vážnosti Církve a právě tím i duchovní správě škody co největší.

Církev znova zdůraznila, že je povinností katolíků hájiti zájmy Církve i ve veřejném životě a také proti totálním nárokům státu či jedné strany,

Politická agitace.

Ministr školství a národní osvěty dr. Emil Franke vydal výnos tohoto znění: Výnosem ministerstva ze dne 12. dubna 1933 byly shrnuty směrnice, týkající se státoobčanské výchovy ve školách, zejména jesti svrchované potřeby, aby ve smyslu citovaného výnosu škola vychovávala k přátelskému soužití a národnostní, náboženské a společenské snášenlivosti, k oddanosti k Československé republice a k úctě k jejímu demokratickému zřízení. Tento úkol školy mohl by býti ohrožen, kdyby se vyskytla určitá jednání učitelstva a profesorstva jakožto stavu, jimiž by byla projevována příslušnost k určitým politickým směrům a názorům agitacním a demonstrativním způsobem, který by se mohl ocitnouti v rozporu s kategorickými předpisy služební praxe o novinnostech a chování učitelů a profesorů (nar. 20 a 23 vl. nař. ze dne 14. září 1928. čís. 162 Sb. z. a n., par. 22 a 25 zák. ze dne 28. července 1917 čís. 319 r. z.). Na to budíž veškeré učitelstvo a profesorstvo s největším urychlením důrazně upozorněno. Dozorčím orgánům všeho druhu se pod osobní odpovědností zároveň ukládá, aby při výkonu dozoru věnovaly v naznačeném směru největší pozornost jak

tě dětské duši, té úcty, která byla z běžné pedagogické praxe vypuzena rozličnými efemérními hypotézami t. zv. vědců.

A tu úctu k dětské duši si učitelstvo katolické díky svému náboženskému názoru světovému uchovalo. Má tudíž o jeden z psychologických předpokladů nové školské praxe více. Odtud nedává se obloučiti nahodilými a bouřlivými hesly a nevzdává se potřebného kriticismu k tomu, co přichází na pedagogický trh dneška.

Katolické učitelstvo nepřináší dnešní školské praxi dobrodružné nápady a lesklé fráze, ale klidnou, rozvážnou a solidní práci, již je škole každé doby a škole dnešní doby zvýšenou měrou potřebí. To je jeho úkol a ten vykonává poctivě a svědomitě, plníc tak věrně své povinnosti k Bohu, vlasti i národu.

PRO A PROTI

Ocenění.

Ve Věstníku učitelů a profesorů strany nár. soc. taktol se oceňuje obsah Moravskoslezského učitele: »Kdyby nevycházel Věstník učitelů a profesorů strany nár. soc. a Škola měšťanská, neměl by Moravskoslezský učitel o čem psát. Byly by v něm pouze inseráty, doporučení vlastních výdělečných podniků a přetisky různých článků odjinud. Náš Věstník a Škola měšťanská mu dodávají látku, aby naplnil obsahově chudý svůj list.« — Tedy mínění venkoncem nevalné.

K diskusi

Věstník Svazu učitelstva stát. škol píše:

Sedím v ředitelně školy. Někdo zaklepe, vejde. Představuje se vrchní četnický strážmistr v služebním poslání. Pan XY, policejní strážník, podal si žádost o povolení k sňatku se sl. XY, odbornou učitelkou školy — a proto má pan vrchní vyšetřiti, jakou má sl. XY, odborná učitelka, pověst, kolik pobírá měsíčního platu a vůbec, zda se pro pana XY uniformovaného nebo neuniformovaného strážníka hodí... Pane, to je starost! A je oprávněná, nutno to přiznati, je věčná a namístě! Ale zabolí vás, když pomyslíte, že se podobné šetření u učitelstva neděje. Žení-li se učitel, nebo vdává-li se učitelka, nestarají se školní úřady o to, koho si kdo bere a kolik má měsíční gáže a hodí-li se pro učitele nebo učitelku ona vyvolená osobnost. Úřady škol jsou jen překva-

peny, až se potom doví, koho si ten onen učitel nebo učitelka vzal za muže či ženu. Často z toho bývá poprask a divění, jak to bylo možné, že se ta učitelka provdala za dělníka, za kováře, za zámečnicka bez dílny a bez práce. Není to šetření dobrá lekce pro příslušníky a příslušnice učitelského stavu, nezachvěli se trochu, když se o něm dověděli? Není to makavý pokyn, aby opáčně byli uvážlivější spíše oni a předem všechno uvážili? — Jsme v demokratické republice. Nemělo by být starosti o to, koho si kdo bere, ani by se nemělo předpisovat, koho si smí ten nebo onen vzít. Ale když se na to hledí tak úzkostlivě u jiných stavů — neměli bychom sami v zájmu učitelského stavu usilovat o něco podobného? Učitel a učitelka zastávají také důležitý veřejný úřad, jistě důležitější, nežli zastává jiný člověk, před jehož sňatkem se koná takové obsáhlé a důkladné šetření?! Nejde jen o zájem veřejný, jde i o celý stav, o jeho prospěch a jméno! I o celý budoucí výkon služby! — Ministerstvo národní obrany předpisuje před sňatkem důstojníkům určité podmínky — ví jistě dobře, proč. Stejně činí ministerstvo vnitra pro své policejní strážníky, pro četníky, a stejně i ministerstvo financí pro své finanční strážníky — nebylo by opravdu účelno zavést něco podobného pro učitelstvo?

výchově a vyučování, žactva, tak i chování učitelstva ve škole i mimo školu.

Ze schůze německého učitelstva, která se konala v Teplicích, byl po řeči poslance sudetoněmecké strany dra Eichholze vznesen protest proti tomuto výnosu.

Francouzský učitel o válce.

Francouzský list Vu se dotázal několika osob všech tříd a stavů, co by dělali, kdyby vypukla válka. Z 55 odpovědí skoro 3 čtvrtiny vyznaly, že by bez rozmýšlení šli hájit Francii. Charakteristická je z ankety odpověď učitele L. Coiffiera: Běda! Co bychom mohli dělat? Slítování s ubohým lidstvem.

Dr. Pavel Vychodil zemřel.

V Brně zemřel benediktin dr. Pavel Vychodil. Jeden z nejvýznamnějších katolických učenců, svérázný kritik a redaktor Hlídky, která měla pro katolický kulturní život na Moravě vždy význam mimořádný, právě proto, že její stanovisko bylo vždy přísně katolické. Životní dílo dra Pavla Vychodila zůstane ovždy trvalou a základní součástí moravské katolické kultury.

K U R S Y A E X K U R S E

IX. prázdninový kurs katolického učitelstva čsl.

v Domažlicích od 2. do 15. srpna 1938

Příhlášky možno již nyní posílati na adresu předsedy kursů Jana Kuncka, Kojetín-Popůvky. V přihlášce poznamenejte svoji adresu působiště, prázdninovou adresu, jaké si přejete ubytování (společné, v soukromí, v hotelu, sám). Přihlášeným budou zaslány složenky na zaplacení kursového. Žádám, aby všichni posílali přihlášky včas. Vloni, přesto že ve Věstníku bylo několik výzev »přihlašujte se včas!«, přihlašovali se v tomto pořadí: do konce dubna 1937 19, v květnu 14, v červnu 55, v červenci 130 a v srpnu ještě 27. Uvažte, že veškerou agendu přihlášek vyřizuje předseda sám. Proto v dobré vůli žádám, kdo jste rozhodnutí kursu se zúčastniti, přihlaste se do konce června.

Řekněte o kursu svým známým. Vítáni jsou všichni, i nečlenové spolku, neučitelé, kněží, i ti, kteří mají zájem na kurse.

Přihlásili se do kursu: 1. J. Burian, uč. — 2. Frant. Burianová, abitur. — 3. Lud. Kuncková, uč. — 4. Jos. Širnadová, uč. — 5. Boh. Šnejdar, uč. — 6. Kar. Nosek, odb. uč. — Další přihlášky zasílejte!

Ujstava knihy. Kol. Boh. Švejdar připravuje výstavu dobré knihy. Známe jeho píli již z náchodského kursu: kde při kurse připravil rovněž výstavu knihy. Výstava by měla asi tyto skupiny: práce docentů kursů, Masaryk, Beneš, politika, autoritativní režimy státní, národohospodářství, komunismus, Španělsko, encykliky, program kursu, demokracie, různé *Kursisté-vojáci*, kteří mají cvičení ve

zbrani v srpnu, mohou žádati o odklad cvičení. Musí mít potvrzení od správy kursu, že se chtějí kursu zúčastniti.

Různé. Z korespondence, která dochází předsedovi kursů, jest vidět zájem o IX.

Zájezd do Polska na počátku července jest pilně připravován. O velikonočních prázdninách bylo v Krakově jednáno s katolickým učitelstvem polským a dohodnuty některé podrobnosti zájezdu. Zájezd bude šestidenní a bude navštíven Krakov, solné doly ve Věličce a uspořádána pout do

kurs. Radostná jest spolupráce na uspořádání programu. Kol. Jos. Kachlík přislíbil kartu EX LIBRIS IX. kursu. Očekáváme, že z Podk. Rusi opět bude hojná účast, a těšíme se i na Slováky. Splní slib, vloží nám daný.

Čanstochové. Jeho cena patrně nepřesáhne 700 Kč. Je velmi nutno, aby přihlášky byly pokud možno včasné, aby se dalo vše zařídit k nejlepší spokojenosti účastníků. O zájezd se jeví velký zájem a je již několik přihlášených. Přihlášky přijímá redakce Věstníku.

Zlevněné jízdné

F. P. — Ředitelství státních drah vydávají a prodlužují průkazky na zlevněné jízdné (o 33 proc.).

A) S platností od 15. června do 14. června příštího roku se vydávají průkazky trvale ustanoveným:

1. činným učitelům veřejných obecných, měšťanských, středních a vysokých škol a jim na roveň postavených školských ústavů s právem veřejnosti, pokud jim nepřísluší charakter skutečných státních zaměstnanců,

2. učitelům veřejných národ. škol menšinových, přidělených službou mšano,

3. učitelům veřejných církevních škol (ob. a měšť.), pokud jejich platy jsou upraveny podle zák. č. 104-26 Sb. z. a n.,

4. dílovedoucím na průmyslových a odb. školách a učitelům škol hospodářských, jež nejsou ústavy stát. a vyučování na těchto školách je jim hlavním povoláním.

5. učitelům živn. škol. pokrač. v hlavním povolání, kteří vyučují jen na těchto školách, mají na nich plný učebný závazek a neprovozují vedle toho jiné výdělečné činnosti. Těmto učitelům přísluší však výhody jen tehdy, jsou-li ve službách šk. výboru, hradí-li náklad na jejich požitky stát a mají-li školv. na nichž působí, 10měsíční školní rok a celodenní vyučování. Tyto předpoklady musí býti správou školy v příslušných žádostech výslovně potvrzeny.

6. učitelkám mateřských škol na státních nebo veřejných školách, jsou-li trvale ustanoveny a jestliže jejich platové a právní poměry jsou upraveny podle zákona č. 104-26,

7. katechetům, jimž je vyučování náboženství povoláním,

8. učitelům veřejných škol v. v. a učitelům náboženství v. v. K žádosti o průkazky pro učitele v. v. je nutno připojit potvrzení správy příslušného ústavu, že žadatel před přeložením do výslužby konal u něho služby. V potvrzení musí býti uve-

den též služební titul žadatelův. Místo potvrzení může býti předložen k nahlédnutí pensijní dekret. Při výměně průkazky stačí odvolati se na číslo průkazky posledně obdržené a ústřížek platební poukázky pošt. spoř. o výplatě odpočívných platů za měsíc, v němž se žádá o průkazku. Kromě toho se vždy předkládá písemné prohlášení, zda a jaké soukromé výdělečné zaměstnání má žadatel.

O tyto průkazky dlužno žádati v době od 15. dubna do 31. května. Žádosti došlé po této lhůtě se vyřídí jen v případech zvláštního zřetele hodných.

B) S platností od 1. října do 30. září příštího roku se vydávají průkazky:

1. výpomocným učitelům na veřejných obecných, měšťanských, středních a vysokých školách a školských ústavech s právem veřejnosti,

2. smluvním profesorům a učitelům na odborných školách, smluvním vědeckým asistentům na vysokých školách a smluvním výpomocným asistentům na umělecko-průmyslových, průmyslových, zemědělských a ostatních odborných školách,

3. vedlejším a smluvním učitelům a učitelům náboženství v duchovní správy přísluší uvedená výhoda jen tehdy, vyučují-li nepovinným předmětům na těchto ústavech nejméně 16 hodin týdně. Učitelům náboženství při docházce do přespolních škol, vzdálených od bydliště nejméně 1.5 km (počítáno tam i zpět), možno připočítati k vyučovacím hodinám za každý km celkové cesty týdně ¼ hodiny. Počet vyučovacích hodin musí býti potvrzen příslušným okresním školním výborem a nikoliv správou školy.

Tyto průkazky se vydávají a případně prodlužují v září.

Nekolkované žádosti o učitelské průkazky nebo jejich prolongaci se předkládají se seznamy, v nichž musí býti uvedena jména a služební tituly žadatelů, vo-

zové třídy, výše zaplacených poplatků, při prodloužení čísla průkazek a označení

ředitelství státních drah, která průkazky vydala, podle tohoto vzoru:

Jméno	služební titul	číslo průkazky	průkazka byla vydána	třída	zaplacené Kč	poznámka

Na konci seznamu potvrdí správa školy správnost údajů žadatelů otiskem razítka a podpisem ředitele (správce ústavu):

Poplatky za novou průkazku nebo její prodloužení činí: 60 Kč za 2. třídu nebo 55 Kč za 3. třídu.

K žádosti přiložte vždy návštěvní vplatního lístku poštovní spořitelny nebo stvrzenku poštovní poukázky.

Průkazky, jejichž platnost byla dvakrát již prodloužena, nebo u nichž má být změněna vozová třída z nižší na vyšší, nelze prodloužovat. Vystaví se nové a jest proto třeba připojit podobenku velikosti 6,5 x 10 cm nenalepenou, na tuhém kartonu. O průkazky žádejte hromadně a plaťte jedním vplatním lístkem.

K žádostem přiložte vždy frankovanou obálku s adresou:

50 proc. sleva jízdného:

Tato sleva se povoluje jen učitelům v činné službě, jejich manželkám a nezapřítelným dětem (do 21 let, studují-li do 26 let) žijící s nimi ve společné domácnosti, pro jednu jízdu ročně o hlavních, velikonočních neb vánočních prázdninách na vzdálenost nejméně 100 km (počítáno při jízdě tam) v libovolné třídě vozové osobního vlaku nebo rychlíku..

Zpravidla může být vydána jen jedna poukázka pro učitele a jeho rodinu. Jen ve zcela výjimečných případech, prokáže-li žadatel, že ze služebních nebo jiných vážných důvodů nemůže společně s

rodinou absolvovati zájezd, může být pro rodinu vydána zvláštní poukázka. Poukázka, vydaná učiteli a jeho rodině, musí zníti na stejnou trať zájezdu. Rozdělování poukázek na jednotlivé rodinné příslušníky jest nepřípustno.

Nekolkované žádosti, ověřené ředitelstvím školy, musí obsahovati: jména osob, na které má poukázka zníti (u dětí jest udati též jejich stáří a event. zaměstnání), stanici nácestnou a cílovou (je-li možno cílové stanice dosíci několika směry, jest udati směr, který bude použit), vozovou třídu, druh vlaku, že jde o jízdu v prázdninách a že rodinní příslušníci žijí s žadatelem ve společné domácnosti.

Není přípustné, aby několik učitelů žádalo o poukázky společnou žádostí.

Sepisné činí za poukázku 1. tř. 16 Kč, 2. tř. 8 Kč a 3. tř. 4 Kč. Zvláště zdůrazňujeme, že sepisné nelze platiti vplatním lístkem pošt. spořitelny, pošt. poukázkou nebo jinými ceninami (st. kolky nebo poštovními známkami). Sepisné jest zaplatiti železnič. sepisnými známkami, které lze dostati u staničních úřadů. Sepisné známky nelepte na žádosti, nýbrž je jen k žádosti přiložte.

Každá osoba, uvedená v poukázce, musí ve vlaku prokázati totožnost průkazem s podobenkou. Neprokáže-li se takovým průkazem, nebude povolena sleva průvodcím vlaků uznána.

Jaké platy mají praktikanti

Stanoví je výnos mšano ze dne 19. 7. 1935, č. 92.252-I, takto:

1. Prvním dnem měsíce následujícího po dovršení tří měsíců plně uspokojivé, skutečně ztrávené služby praktikantské učitelskému praktikantovi náleží příspěvek

v těchto měsíčních částkách koncem měsíce pozadu splatných: ve skupině míst A 420 Kč, B 390 Kč, C 360 Kč a D 330 Kč.

2. Počínaje prvním dnem měsíce následujícího po dovršení patnácti měsíců plně uspokojivé služby, ztrávené s pří-

Oceňování naturálních bytů.

Pokud se týče nového oceňování naturálních bytů byla v zemi Moravskoslezské lhůta prodloužena až do 1. září 1938. Novým výnosem ministerstva školství a nár. osvěty ve shodě s disposicemi nejv. kontrolního úřadu bude praxe v oceňování natur. bytů značně zmírněna, takže ve skutečnosti ve většině případů nepůjde se nad hranici 400 Kč.

Spěvkem podle odstavce I., náleží učitel-skému praktikantovi příspěvek v těchto měsíčních částkách koncem měsíce pozadu splatných: ve skupině míst A 570 Kč, B 540 Kč, C 510 Kč a D 480 Kč.

Vznikl-li nebo zanikl nárok na příspěvek během měsíce, přísluší za každý den, pro nějž tu nárok je, jedna třicetina měsíční částky příspěvku.

Po dobu účinnosti srážek z platů, stanovených úspornými personálními opatřeními, podléhá příspěvek příslušným srážkám. Kromě toho se sráží: polovina pojistné premie na pojištění pensijní a polovina příspěvku na pojištění nemocenské.

3. Bezplatnému učitel-skému praktikan-tovi může býti, osvědčí-li nemajetnost vlastní a osob, na něž je ve své výživě odkázán, povolena výpomoc až do výše příslušného tříměsíčního praktikantského příspěvku.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Podkrkonošský odbor konal členskou schůzi 13. února t. r. v Jilemnici. Duchovní promluvu měl člen odboru dp. P. J. Ptáček, katecheta v N. Brdžově. Na sv. Janu Křtitele ukázal nadšenými slovy vzor, na němž by se mělo katolické učitelstvo učiti opravdově statečností. Byl celým mužem, nikoli třtinou, větrem se klátící, miloval pravdu, vyznal ji otevřeně a tím nám připomíná, abychom se zkoumali, jak se chováme k té otázce nesmírně důležité: »Ty kdo jsi?« a ku pravé křesťanské upřímnosti, bez přetvářky k sobě a k bližnímu. Byl vzorem pokory, která není plazením, zahazováním sebe, pokora je pravda, správné oceňování sebe a vědomí úplné závislosti na Bohu. Sv. Jan Křtitel byl »hlasem volajícího na poušti«, hlasem Toho, jenž volá, předchůdcem Páně. I katoličtí vychovatelé jsou a mají býti předchůdci Páně, úkolem jich všech je připravit cestu Spasiteli do dětských duší. Budou-li v duchovní poušti, katolické osamělosti, v níž často jest jim žítí, mluvíti opravdu hlasem Božím, přijáhne volání jejich příkladu i ty, kteří jsou katolickému náboženství odcizeni. Nutno zpytovat své svědomí v zrcadle příkladu sv. Jana Křtitele. — Dp. P. Boh. Bartoš, katecheta v Jičíně, promluvil o své cestě do Svate země. Poutavá přednáška byla provázena světelnými obrazy. — Před-seda odboru podal zprávu o výborové schůzi a valné hromadě Říšského Svazu, potom připojil několik poznámek o vyučování kreslení a upozornil na valnou hromadu Zem. spolku v Čes. Budějovicích 18. dubna t. r. a na prázdninový kurs v Domažlicích.

— **Příští schůze bude 24. dubna t. r. o 10. hod. dopol. v Jičíně, v Lidovém domě.** Dp. P. Bartoš bude pokračovati ve své přednášce o cestě do Sv. země (světelné obrazy). Dostavte se v počtu co nejhojnějším!

—S—

Těšínský odbor (Fryštát) konal 27. března 1938 v Orlové svou 10. (jubilejní) valnou hromadu. Při mši sv. se společným sv. přijímáním promluvil duchovní rádce vdp. P. dr. A. Bielek o lásce a obětavosti, které zvláště katol. učitelstvo potřebuje a které se můžeme učiti od božského Mistra zvláště v postní době. Po společné snídani byla ve velmi pěkně vyzdobené kreslírně klášterní školy kol. Dvořákem zahájena jubilejní valná hromada. Zaspíván chorál Sv. Václava. Po přečtení pozdravných přepisů podal jednatel kol. Štěpán obsáhlou jednatelskou zprávu za uplynulých 10 let. Vyjímáme z ní: S výsledkem vykonané práce můžeme býti plně spokojeni. Ze všech koutů Těšínska je nyní sdruženo ve dvou odborech více než 70 řádných členů kromě ctih. řád. sester učitelek. Všichni členové obou odborů jsou vůdci a pracovníky ve všech katolických spolcích v místech svých působití, mnozí zastávají odpovědné vůdčí funkce v národních, sociálních, samosprávných, humanních a osvětových korporacích. Mnozí vypomáhají výpomocně jako učitelé náboženství, mnozí jsou varhaníky a sbormistry kostelních a jiných pěveckých sborů. Jsou mezi námi členové, kteří se věnují zvláštnímu odbornému studiu s hlediska národního folkloru, sociálního studia nářečí. Za dobu 10 let

trvání obou odborů konáno 43 čl. a 16 výb. schůzí. Přednášek bylo 77 ze všech odborů věd a přednášelo 44 významných představitelů katolického hnutí, odborníků a kolegů obou odborů. Konáno 5 exkursí (2 do šachty, do pivovaru, drátovny a železárny), 3 zvláštní samostatné kursy: tělovýchovný (vedl kol. Kuncek), vyučování náboženství (vedl vdp. prof. dr. Ant. Bišek) a zpěvu (vedl kol. L. Vrtal). Zúčastnili jsme se všech podniků, pořádaných Říšským svazem kat. učitelstva, exercicií, pouťí a zájezdů. Jsme zastoupeni v Akčním výboru učitelských organizací na Těšínsku pro podporu vědeckého badání v historii, národopisu, filologii a pomocných věd. Spolupracujeme se Slezskou Maticí osvěty lidové na Těšínsku. Členové jsou funkcionáři nebo členy výborů osvětových sborů a komisí a instruktory v CPO. — Jednatel vzdal také srdečné Pán Bůh zaplať řed. klášterní školy za nevšední ochotu, s kterou nám dovolují konati všechny své podniky a schůze v klášterní škole. Ve volbách zvolen aklamací výbor: předseda J. Dvořák, místopř. Boh. Žídek, jedn. L. Štěpán, pokl. F. Chroboková, duch. rádec vdp. P. dr. A. Bišek, kult. a ped. ref. J. Špunda, rev. účtů J. Míka, M. Vicherková, čl. výb. ctih. řed. kl. šk. E. Pichlová, vdp. P. A. Mališ, L. Vrtal, K. Budínský, J. Matula, L. Pavlásková. — Následovala přednáška předsedy odb. Č. Těšín kol. odb. uč. A. Maška o testování v pravopisném vyučování na těšínské škole národní. — Dojednan také zájezd do Frýdlantu a na Ondřejník v neděli 15. května. Vůdcem je vdp. P. A. Mališ. Pozvánky budou ještě poslány.

Z jihočeského odboru. Členská schůze 20. března: 1. Promluva Msgr. Rehana, obsahující pokyny pro vnitřní život vzhledem k blízkým se svátkům velikonočním. V životě Spasitele — Krále bolesti a lásky: utrpení duše a těla, potom vzkříšení a nový život. Totéž opakuje se v životě Církve a v životě jednotlivých duší. Kristus dává doprovázet své utrpení Církvi. Tato prožívá své Getsemany, bičování, křížování, zdánlivé umírání v každém století — tak i dnes. Jako vždy povstane silou Kristovou a krví svých dítek k novému životu. I do utrpení jednot-

livých duší, která jsou obrazy mrtvého těla Velkého pátku, probleskuje všemi hrůzami pašijových dnů svítání a radost velikonoce. Máme-li mít účast na ní, nutno mít napřed společenství s utrpením Kristovým, třeba odhodlání, ztratit život, abychom našli život lásky, život svobody dítek Božích. 2. Přednáška p. cvič. učitele K. Hrocha, Psychologické předpoklady moderního básnictví. 3. Projednány záležitosti odboru zvláště podrobnosti chystané valné hromady Zem. spolku v pondělí velikonoční. R.ová.

Olomoucký odbor konal členskou schůzi dne 3. dubna. Předseda kol. Borek přivítal zvláště p. profesora Dra. Neumanna a chovanky učít. ústavu v Řeččině s ctih. sestrou profesorkou, které se naší schůze zúčastnily ve velkém počtu. P. dr. Neumann ve své přednášce zhodnotil účast katolíků a katol. kněží v domácím odboji, situaci před 20 lety, v níž historickými doklady dokazoval, jak veliký význam měly sjezdy katolíků 1. května 1918 v Uh. Hradišti (katol. kněží), 5. července 1918 na Velehradě, kde posl. Valoušek mluvil k tisícům poutníků. Zpráv o těchto sjezdech dostaly se do zahraničního tisku a posloužily vůdcům zabran. odboje. (Historie účasti katolíků na budování naší samostatnosti v úvodu na podzim v nakl. Vyšehrad v Praze.) Kol. Kuncek podal informace o kursu v Domažlicích. Dále připomíná, aby učitelstvo nezapomnělo na význam sv. Vojtěcha upozorniti žactvo v den jeho úmrtí. Ve volných návrzích přijato zúčastniti se sjezdu katol. spolků a organizací v Olomouci 12. června a konati příští schůzi našeho odboru v učitel. ústavě ctihod. sester dominikánek v Řepčíně dne 8. května. Podrobnější program v příštím čísle Věstníku. — Jednatel.

Třebíčský odbor měl 27. března 1938 členskou schůzi, na níž bylo pojednáno o různých odborových důležitostech poslední doby. Po schůzi byla velmi cenná přednáška odb. uč. C. Charvátka o tělocviku, odpovídajícímu novému zákonu o branné výchově. Přednáška byla s praktickými ukázkami. Datum exkurse do Bařovských závodů v Borovině bude uveřejněno ve Věstníku. Sledujtel — Požehnané velikonoce všem členům odboru přeje jednatelka.

M Í S T A • O Z N Á M E N Í • R A D Y

V Šitbořicích, okres Hustopeče. je vyspáno místo řídicího na obecné 6třídní škole s 1 pobočkou. Obec je katolická a přeje si řídicího katolíka. Bude zde i měšť. škola. Hlaste se, máte-li aspoň 14 let služebních!

Mariánská družina učitelek moravsko-

slezských koná své výroční titulární shromáždění v úterý velikonoční dne 19. dubna t. r. o 9. hod. v Přerově, v klášteře na Šířavě. — Také kolegyně nečlenky budou srdečně vítány. Program: mše sv., družin. pobožnost, přednáška duchovní, družinská schůze. — Starostka.

Váš strom žaluje: »Jsem svědkem vašeho mládí, těšil jsem se s vámi. Z jara vléval jsem radost z mých květů, moje plody byly sladkým pamlskem. Po celý rok jsem vám rozdával. Žaluji. Napadli mne nepřátelé, hmyz a houby. Vyssávají mne. Jsem bezradným a zahynu. Pomozte mi! Stojím tady v české půdě. Mým lékem je jen český »ORGANOL«. Zvlažte mé tělo jeho ozdravujícími proudy. Postříkejte mne »ORGANOLEM«. Bohatě se vám odměním. Slyšíte mě? S. O. S., pomozte mi »ORGANOLEM« z odborných závodů a družstev.«

Hledají se statisícoví výherci. Upozorňujeme majitele čl. státních stavebních losů, že podle úřední listiny restantů vydané Ředitelstvím státního dluhu v Praze, je dosud nevyzvednuto za mnoho milionů Kč výher stát. stavebních losů. Aby majitelé losů byli ušetřeni značných majetkových ztrát z propadnutí výher a premií, neboť tyto po určité době propadají, byla zřízena Kontrolní losová centrála v Praze II., Václavské nám. 60, která překontroluje každému majiteli losy československé i cizozemské ve všech minulých 33 tazích od roku 1922 do roku 1938, t. j. za celých 16 roků, úplně zdarma a event. výhry ihned vyplatí prostřednictvím kterékoliv pražské banky. Během 2 měsíců bylo zkontrolováno 214.352 losů českoslov. i cizích a 41.435 majitelům v celé ČSR oznámeno 13.236 výher, jdoucích do milionů Kč, tažených již před 3—10 roky, takže ztráty na úrocích pp. výherců následkem toho, že po dobu několika let nevěděli, že losy jejich byly taženy — jsou obrovské. Na ořání zašle seznam všech nevyzvednutých výher, tažených za 16 roků od r. 1922 do r. 1938 v celkové výši několika milionů Kč, za 6 Kč. Zašlete proto ihned opis serií a čísel vašich losů jmenované centrále, neboť není vyloučeno, že se nalézáte mezi šťastnými výherci. Adresujte: Kontrolní losová centrála, ředitel J. Švarc, Praha II., Václavské nám. 60.

.... a nyní též Alpa, zubní krém. — Zná má továrna na francovku Alpa rozšířila svoji působnost na výrobu zubního krému. Tak jako Alpa francovka, tak také zubní krém Alpa jest vyroben z nejlepších čistých surovin. Jest prosycen nejjemnějšími aromatickými látkami, které dobře desinfikují

ústní dutinu. Má zvláštní kořennou chuť a po použití zanechává pocit příjemného osvěžení. Bohatě pění a dobře čistí zuby. Tím, že si čistíte zuby zubním krémem Alpa, ztužujete dásně a upevňujete zuby. Alpa francovka i zubní krém jsou jakostní výrobky.

Jaro — nebezpečné období pro reumatika. Každý pracující člověk prodělává v zimních měsících nějakou nevolnost, vzniklou z povolání. Bylo-li to mírné nachlazení, angina, nebo influenza, zajisté neshromáždilo tělo chorobné látky a v nynějších přechodných měsících, když se i zdravý organismus musí přizpůsobit, cítí chorý reumatik nebo ischiatik dvojnásobně následky chladné roční doby a vlivy přizpůsobení. Největší naději na vyléčení dává reumatikovi včasné ošetřování v lázeňském místě. Víťame proto obnovu naší dohody s ředitelstvím lázní v Piešťanech, jež nám nyní opět dalo k dispozici poukázky na slevy. Ještě jednou uvědomujeme naše členy, že výhody vztahují se na ceny lázní a ubytování a dosahují až 50 procent. Dále poskytuje ředitelství lázní 5 procent z obvyklých cen individuálních paušálních léčeb. Poukázky vydává sekretariát spolku.

Ústřední pedagogická knihovna v Brně podala zemské školní radě podrobnou zprávu o stavu členstva. Z ní vysvítá, že ve svazku knihovny je celkem 1529 národních škol. Počet škol, které se dosud do svazku knihovny přihlásily, je na jednotlivých okresích velmi rozdílný a pohybuje se od 16.1 procent do 83.8 procenta. Zemská školní rada v Brně vzala zprávu na vědomí zvláštním výnosem s připomínkou, že bude i nadále sledovati vzhledem k významu knihovny její rozvoj a stav členstva. Některé okresní školní výbory si vyžádaly seznam škol svých obvodů, které jsou ve svazku knihovny. Podobné podrobné zprávy podává nyní ÚPK také okresům ostatním. Počet půjčených knih se zvýšil v minulém roce o 170 procent. Celkem má knihovna dnes 21.424 svazků, při čemž v minulém roce přibylo 1810 knih. Náklad na provoz knihovny činil v minulém roce přes 30.000 Kč. O Základní katalog knih, jehož tisk bude dokončen počátkem května, se přihlásilo více než 2500 národních středních a odborných škol. Nově byl při knihovně ustaven Kruh přátel literatury pro mládež, který vede okr. škol. insp. Novb. Černý.

LITERATURA

Znalost jazyků je moc! Každý má možnost, aby doma získal cvičením dobré znalosti němčiny a tím lepší možnost výdětku, dobré postavení a vážnost. K tomu slouží

jazykový kurs »Němčina pro začátečníky«, a jakožto výborný prostředek k zdokonalení se v němčině časopis »Česko-německý čtenář a překladatel«. Všem, kdo mají chuť

se učití německy, lze jen doporučit, aby se obrátili na nakladatelství Gustav Förster v Jablonci n. N., které zasílá zdarma ukázkové sešity jak jazykového kursu, tak časopisu.

Pracovní sešit k učebnici Antonín Grác: Přírodou a životem I. Schváleno. Za 6 Kč. Státní nakladatelství 1938.

Žofková-Tožilka, Pracovní učebnice jazyka českého. Mateřídouška. Díl IV. pro učebné kursy. Schváleno. Za 15 Kč. Státní nakladatelství 1938.

Vojtěch Slavík, Pracovní učebnice rýsování pro III. tř. měšť. škol dívčích. Schváleno. Státní nakladatelství 1938.

Karel Klačka, Reformní praxe na škole obecné se zvláštním zřetelem ke škole méněřídní. Za 16.50 Kč, váz. za 26 Kč. Nakladatelství Unie 1938.

Pouliček-Spilka, Oslavujeme Jugoslavii. Sbírnka proslavů, povídek, básní a písní ke školním i veřejným oslavám. Velmi pěkné uspořádání a věci celkem hodnotné. Lze doporučit co nejdříve. Za 15 Kč, váz. 25 Kč. Nakladatelství Unie 1938.

Dr. Otakar Kriebel, Úvod do studia didaktiky obecné školy. Třetí vydání. Za 14 Kč, váz. 24 Kč. Nakl. Unie 1938.

Hymny států Malé dohody. Sestavili prof. Fiala a Kudrnovský. Za Kč 1.80. Nakl. Unie v Praze.

Boh. Milič, Počtářská abeceda. Vytahovačky. Početní hry. Sčítání za 50 hal. Odčítání za 50 hal. Násobení, dělení a měření za 50 hal. Nakl. Unie v Praze 1938.

Josef Novák, Padák a jeho užití. Za 6 Kč. Nakl. Unie v Praze. V řadě spisů propagujících letectví a leteckou výchovu je tento velmi zajímavý a jistě bude aspoň teoreticky dobrou pomůckou ve škole.

Emil Kalfus, Základy německé konverzáce. Díl II. Se zvláštním zřetelem k samoučení a k jazykovým kursům. Za Kč 6.60. Nakl. Unie v Praze 1938.

V. J. Krýsa, Obrana civilního obyvatelstva proti leteckým útokům. Za 12 Kč. Nakl. Unie v Praze 1938. Spisek informuje prakticky a přehledně o všem, co je třeba vědět při protiletecké obraně. K výkladům v občanské nauce podle branných osnov dobře se užije.

Petržilek-Benda, Sbírnka početních a měřických příkladů s vypracovanými výsledky pro měšť. a střední školy. Díl I. Pro první třídu. Za Kč 12.60. Nakl. Unie v Praze 1938.

Frant. Pintera, Modrý šíp. Nákladem knihtisk. J. Horák. Bučovice. Cena 15 Kč. Stačí přečíst úvod. Knihu odložíme a víckrát se na ni ani nepodíváme. O ostatním škoda slov. Jnk.

Mir. Hrdlička, V klínu pravé šumavy. Ilustroval Frant. Sobotka. Vydalo Státní

nakladatelství. Cena 7 Kč. Mladé čtenáře zaujme živé vylišení pravěkých dobrodružství, zasazených do obrázků divoké přírody, mohutných šumavských pralesů.

Josef Kouřil-Frantíšek Pátek, Rozloučení (Za T. G. Masarykem.) Vydalo Státní nakladatelství v Praze. Stran 32, cena seš. Kč 1.50. Zachycuje hlavně vzpomínky na chvíle, kdy se vzdal prezident Masaryk úřadu a na smutné dni v měsíci září r. 1937.

MUDr. Pavel Viskup, Lékař vaří dětem. Státní nakladatelství v Praze. Cena 3 Kč. Co dáti dětem do školy? Co k snídani? Co k obědu, k večeři? Proč dětem nechutná? Jsou tlusté děti zdravé? — Na tyto otázky najdeme odpověď v knížce »Lékař vaří dětem«. Praktické jsou vzory jídelníčků pro školní mládež.

K. Kalivoda, Učme se signalisovatí. Je to vlastně cvičebnice. Samoučením osvojí si každý rychle a trvale Morseovy značky. Naučí se též signalisovatí semaforem. Bez dlouhých hodin. Radostně! Z vlastní knížky! Doporučujeme všem školám, učitelstvu, mládeži a dospělým, ale i do všech knihoven tělovýchovných spolků pro brannou výchovu. Vyšla jako 2. svazek knihovničky »Co chce vědět« a vydal ji nakladatel školských příruček Antonín Dědounek v Třebouchovicích p. O. Cena výtisku Kč 9.50.

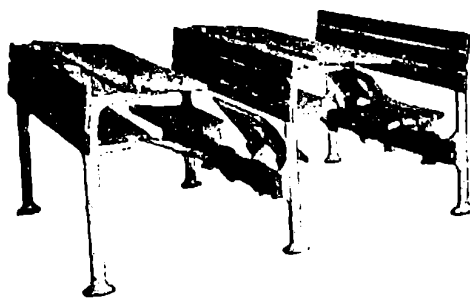
Revue »Archa«, roč. XXVI., sv. 2., vyšel s bohatým obsahem. Dvouměsíčník pro literaturu, umění, kulturu a život, vychází za redakce. Emanuela Masáka a nákladem Družiny literární a umělecké v Olomouci. Předplatné na Archu při zaplacení do konce dubna Kč 36.60, po 1. květnu 40 Kč. Administrace a expedice Archy je v Olomouci, Wilsonovo 16. Přihlašujte se, prosíme, hojně za odběratele Archy.

Tajemná slova zjevení a vidění svaté Brigitty Švédské. Přeložil P. L. Vrána, vydala Dominikánská edice Krystal, Olomouc 1938, stran 228, cena 12 Kč. Podivuhodná vidění veliké theologické hloubky a přesnosti, vážná a střízlivá a přece protknutá mnoha krásnými a mohutnými přirovnáními a obrazy. Odhaluje nám taje andělského pádu, radost Boží i patriarchů z předpověděné krásy Mariiny, život a utrpení Ježíše Krista a jeho Matky, stav duše při nosmrtném soudu a pod. Duchovní odkaz velké mystické světice svou vnitřní hodnotou a krásou, vírou a láskou zapálí mnoho srdcí i naší doby.

Město Praha a cizinecký ruch. 5. číslo Činu přináší rozhovor s primátorem drem Petrem Zenklem o přípravách hlavního města Prahy pro zvýšení zájmu návštěvníků o Prahu.

Richard Weiner, Lesklé náčiní. Zábavná četba pro mládež od 12 let. Za Kč 3.60. Čsl. graf. unie v Praze.

Casopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercja Christovogo, Boj, Brázda, Casopis českosl. obce učitelské, Casopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Het katholieke Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládeži, Komen- ský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Ma- lý hlasatel, Misionar, najsv. srdca Isusohova,

KAREL GASCH
akc. společ.

SPECIÁLNÍ TOVÁRNA NA ŠKOLNÍ ZAŘÍZENÍ

Chodov
u Karl. Vard

OHLAŠUJEME RADOSTNOU NOVINU

Společenské podniky v Přerově v poctivé snaze co nejlépe sloužit veřejnosti, docílily opravdového úspěchu. Podařilo se jim získati pro celou zemi Moravsko-slezskou výhradní právo prodeje psacích strojů svět. značky

TRIUMPH

Značku TRIUMPH zvolily po zralé úvaze a četných zkouškách. Stroje TRIUMPH zřetelným písmem, lehkostí úderu, jednoduchou manipulací a nezníčitelností se zasloužily o **zvýšení pracovní výkonnosti** v desítitisících kancelářích v celé Evropě. — Vyhoví i Vám. Pište, telefonujte. Podrobnými informacemi poslouží:

S. P. SPOLEČENSKÉ PODNIKY V PŘEROVĚ. Tel. 179.

Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ. Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajska zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr, pro drobnou práci v charitě, Skola měšť., Serafin. prapor, Střední škola, Svatá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník OSJU, Věstník ligy zaměst. sva- zu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdru-

žení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učit. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter. Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uč., učit. a zříz. republ. strany.

ORGANOL velmi účinný proti
plísni rozi
PRO POSTŘÍK NEJLEPŠÍ 1%, ORGANOL SPECIAL
VYRÁBÍ CHEM. TOV. **Ramný Blansko**

SUKNA módní vlněné pánské | **HEZINA a SP., HUMPOLEC**
dám. látky kupujte u fy

VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vstříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena vřn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

1. KVĚTNA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 17

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

Naše chvála

At je jakkoliv hodnocena činnost učitelstva ve škole a ve veřejném životě, jeden fakt z těchto dnů ukazuje, že učitelstvo jako stav pochopilo dobře situaci a prohlásilo své stanovisko jasně a zřetelně: stojíme za demokratickou čsl. republikou do posledního dechu, budeme pro ni bojovat, a jsme proti všemu postrašení a ustrašení, at přichází odkudkoli.

Po dřívějších projevech Říš. svazu katol. učitelstva jsou tu nové důkazy z hraničářského odboru těšínského a ze Zemského spolku českého. Ale plní nás radostí, že i všechno ostatní učitelstvo, organisované v jiných spolicích a svazech, spontánně promluvílo v této chvíli. Přes rozdíly náboženské, politické i jiné ukázala se jednotná fronta učitelská: pro republiku a na její obranu, proti nepříteli vnějšimu i vnitřnímu.

Uvěříme, že učitelstvo má moc a vliv. Bude-li státi tak pevně a hrdě, jako dnes, odolné proti všemu kupčení s inteligencí, která se nedá prodat na program jakékoliv totality státu či strany, jsme přesvědčeni, že uhájíme stát i jeho demokratickou formu. To je naše čest, čest učitelská.

Československý biskup katolickému učitelstvu

Draží přátelé, katoličtí učitelé a učitelky!

Promiňte, že nemohu osobně prodlít mezi Vámi: učinil bych tak rád, kdyby mi vážné příčiny v tom nebránily. Dlím však duchem mezi Vámi a z hloubi srdce pozdravuji Vaši valnou hromadu Zemského spolku ve svém residenčním městě. Přijal jsem s nelíčenou radostí zprávu, že jste zvolili za místo své výroční valné schůze naše Budějovice. Děkuji Vám za to, že jste tak učinili ze sympatií k Jihočeskému odboru svého spolku, toho odboru, jehož vzniku byl jsem očitým svědkem před dvaceti lety, právě ve dnech popřevratových, kdy prostřed téměř obecného teroru protikatolického, který tenkrát strhoval školu a učitelstvo, čestně obstála hrdinná věrnost několika učitelek, a z tohoto úzkého kroužku vyrostlo dílo, jež dnes může klidně, se ctí a s radostí pohlížeti na dvacet let poctivé práce.

Byl jsem i později často svědkem této činnosti katolického učitelstva jak v jihočeském odboru, tak i v centrech zemském i říšském. Raduji se, že řady věrných rostou a že stoupá linie aktivity katolického učitelstva. Víte zajisté dobře, že jak svým bývalým vychovatelským povoláním, tak svým úřadem duchovního pastýře jsem úzce spjat s Vašimi snahami a že mi nesmírně záleží na tom, abyste rostli jak počtem, tak především kvalitou a užitečnou prací. Děkuji Vám srdečně za vše, co jste za 20 let vykonali, ať ve spolku, ať jednotlivě. Děkuji Vám za apoštolát křesťanské výchovy v české škole. Těším se s Vámi, že se dožíváte toho, kterak i odpůrci s Vámi počítají a Vaši práci hodnotí.

KALEIDOSKOP

Státní život.

Není-li státní život ničím jiným, než uplatňováním moci, pak také celá politika není ničím jiným než brutálním bojem o moc, nebrzděným žádnými morálními skrupulemi, jak učil Macchiavelli.

Dr. A. Fuchs v Rozpravách sociálních.

Telegramy z valné hromady Zemského spolku katol. učitelstva v Čechách, konané dne 18. dubna 1938 v Českých Budějovicích.

Apoštolská Nunciatura Praha II., Voršilská 8.

Katolické učitelstvo, sdružené v Zemském spolku a shromážděné na své schůzi v Českých Budějovicích, pozdravuje co nejoddaněji svatého Otce Pia XI. a slibuje, že své výchovné poslání bude konati opravdu v duchu víry a zvláště že mládež povede k sociální spravedlnosti a bude ji chrániti před bludy bezbožekými a novopohanskými. Vyprošuje si k tomu otcovské požehnání Jeho Svatosti.

Předseda prof. A. Novák.

Panu prezidentu republiky Dru E. Benešovi v Praze IV.

Účastníci valné hromady Zemského spolku katolického učitelstva v Čechách, konané v Českých Budějovicích, pozdravují Vás, pane presidente, ujišťující Vás, že ochotně vynaloží všechny své síly na výchovu mravně, duševně i fyzicky zdatné mládeže, jež by byla bezpečnou stráží naší svobodné vlasti. Bůh Vám žehnej a dej vítězství poctivému právu i pokoj a rozkvět milované republice.

Předseda prof. A. Novák.

Dru E. Frankemu, ministru školství a národní osvěty v Praze III.

Valná hromada Zemského spolku katolického učitelstva, konaná v Českých Budějovicích, zdraví Vás, pane ministře, přeje Vám úspěchu ve snaze o stále zvelebení národního školství a doufá, že právě ve vážné době přítomné škola znovu bude čerpati z věčných pravd a mravních zákonů křesťanských. Předseda prof. A. Novák.

Draží přátelé, konáte své shromáždění v době svrchovaně vážné pro církev i pro náš stát a národ. Tolik toužím, abyste se právě při této příležitosti zanítili duchem Božím a duchem pravdy a síly, a jím jsouce vyzbrojeni, kráčeli stále vpřed a stále výše ve své činnosti. *Nedejte se ničím děsiti, ničím zdržovati, ničím mýliti! Poznejte pravdu a pravda osvobodí Vás.* (Jan 8, 32.) Snad nepochybují, rozumím-li tomuto velikému slovu Spasitelovu také o duševní a státní situaci naší vlasti v přítomné chvíli. Národe, poznej pravdu Kristovu, dej se jí obroditi a tato pravda Kristova bude nejbezpečnějším pilířem svobody Tvé!

Je možno na čas myšlenku drtiti násilím, ale trvale se ubíjeti nedá — pozdvihne se k svobodě, vybuduje království pokoje a lásky. Vy, učitelé, máte převzácný úděl: slovem, prací, příkladem, obětí máte šířiti pravdu. Čiňte tak v souhlasu s Církví Kristovou! Spolupracujte se svými biskupy a kněžími na poli výchovy křesťanské a národní: toť Vaše Katolická akce, kterou Vám právě dnes kladu co nejdůtklivěji na srdce. Nezapomínejte jí, prosím.

Do Vaší další práce přeji Vám dobrých vůdců, správných a velikých plánů, vytrvalosti a vzácných osobností ve Vašich řadách. To vše dejž Vám na přímluvu Matky Boží a našich svatých patronů českých Trojjediný Bůh, jehož požehnání Vám všem co nejochotněji a nejštědřeji tímto udílím. Přijměte je a s ním i mé vřelé vzpomínky a pozdravy.

Žehná Vám Váš

† Dr. Šimon Bárta,
biskup.

Manifest českého katolického učitelstva národu

České Budějovice 17. dubna 1928.

Katolické učitelstvo české, organisované v Zemském spolku katol. učitelstva, shromážděné na valné hromadě a pracovním dnu 18. dubna 1938 v Českých Budějovicích, považuje za svou povinnost učiniti tento veřejný projev:

Vyznáváme znovu naprostou oddanost a věrnost ideám křesťanské výchovy, jež uschopňuje každého člověka dostáti všem povinnostem a dosáhnouti nejvyšších životních cílů.

Slibujeme, že své učitelské a výchovné poslání i budoucně budeme konati s největší oddaností, radostně sebe v něm obětující bez ohledu na to, že

práce učitelstva nebývá vždy náležitě hodnocena a že jí stále přibývá.

Právě ze svého křesťanského stanoviska ideového a mravního docházíme jak k pevnému, charakternímu utváření individuálnímu, tak ke správnému pojetí vztahů sociálních vůbec a k našemu národu a státu zvláště.

Zůstaneme pevní, nebojácní a klidní děj se co děj, protože jen lidé takového rázu šíří kolem sebe klid a bezpečnost. Uhájíme důstojnost a právo lidské osobnosti, protože ušlechtilá svoboda, dávající všem hodnotám, což jejich jest, je předpokladem a podmínkou řádu mravního i kulturního.

Svému státu a národu jsme oddáni do krajnosti, až po nejvyšší oběti. Hlas svědomí, naše svazky s rodnou zemí, s jejím lidem, s jejím osudem, jakož i naše služební přísahy jsou nám posvátné a nezrušitelné.

Musíme však podle svého nejlepšího přesvědčení, dotvrzovaného zkušeností, důrazně prohlásiti, že právě v dobách tak vážných, jako je přítomná, selhávají všechny etické síly, nejsou-li oduševněny a posvěceny náboženskou věrou a neporušenou mravností. Z lásky k národu a státu voláme ke všem lidem dobré vůle, aby náboženské pravdy a síly staly se opět kamenem úhelným české školy a výchovy vůbec, aby rodinný život, z něhož plyne v život národa zdar i zkáza, byl obrozen a chráněn jimi, aby sociální, národohospodářský i kulturní život byl jimi regulován a prostoupen jejich blahodárnými účinky. Ve vypjaté soutěži národů obstojí charakterem i prací pouze národ veliké víry a mravně zdravý. Náboženské ideály jsou zároveň nejjistějším útočištěm a domovem všech ostatních přirozených dober.

Věříme v ochranu Boží a svých svatých patronů českých, že z bolestí a úzkostí dneška vzejde národ zocelený a posílený. Věříme ve zdravou sílu národní tradice a mnohokrát osvědčené schopnosti vydržeti v boji a v přinášení obětí.

Rovněž máme za svou povinnost volati po nutných a spravedlivých reformách sociálních, aby nebylo zbytečného utrpení nevinných a aby nebylo důvodů k rozněcování sociálních zápasů.

Voláme po duchovní jednotě národa v podstatných a životních jeho potřebách, čímž však nemíníme pohlcení myšlenkových a zájmových skupin jediným tábořem totalitním.

Z vědomí odpovědnosti plyne také náš požadavek rozhodného boje proti veřejné nemravnosti a očisty tisku, filmu, kultury těla, zábav a společenského života: bez této rázné a důsledné

Proč americké školství dbá tolik o praktickou výchovu?

O tom píše ve Věstníku pedag. dr. Velínský: Americká střední škola jeví silné sklony k specializaci a řekněme přímo k praktičnosti. Na tamních středních školách je pravidelnou součástí učebné látky praktická příprava či výcvik, nebo aspoň navedení k němu. Je to pochopitelné v prostředí, které trpělo nedostatkem pracovních sil a které mohlo bez obtíží ihned zaměstnati celé armády mladých lidí, sotva školu opustivších. Bylo tomu tak aspoň za doby světové krise. Mládež velmi ráda odcházela do praktického povolání, jemuž se nezřídka věnovala již v době povinné docházky školní. Správy škol, zvláště středních, si velmi stěžovaly na útěk mládeže ze škol a často se s námahou snažily udržeti ji aspoň o nějaký ten semestr déle na střední škole. Neudiví nás proto snaha školy, připravit tyto chtivé života pro jeho potřeby co nejvíce a pochopíme tedy, proč se specialisují žáci nižší střední školy leckdy již od 8. post. ročníku.

Zgleichsaltování němec. učitelstva.

Zástupci všech našich německých spolků učitelských a profesorských utvořili jednotný svaz Verband der Sudetendeutschen Erzieherschaft. Tím zanikla také činnost katolického učitelstva německého, které mělo svůj Willmannbund.

Školská samospráva pro Němce.

Německé učitelstvo žádá, aby v jubilejním 20. roce republiky byla uskutečněna národní samospráva německá ve školství. Disciplinární řízení proti státním zaměstnancům pro politickou činnost má být zastaveno.

PRAKTICKÝ UČITEL

Necháme školní film uvíznouti?

J. Janík. Po slibném začátku zdá se, že rozvoj školní kinematografie trochu zvolnil tempo. Ne snad na výrobě, jako více v používání. Hlavní příčinou toho je dosti vysoké půjčovné. Nejlevněji půjčuje Československý Červený kříž, který požaduje od škol, kde je dorost ČČK Kč 12.50 za cívku (120 m) filmu. Ze stanoviska půjčovatele třeba přiznati, že to mnoho není. 120 m filmu nutno aspoň 60krát promítnouti, aby se zaplatila jen kopie. Školní film není půjčovatelem však promítán jen jednou, průměrně asi 3krát, to značí 60 krát 3 promítnutí. Zatím nelze ze zkušenosti říci, zda film 180 promítání vydrží. Ani zkouška není směrodatná, neboť film poběží v různých přístrojích a nelze tvrditi, že všichni ti, kteří budou jej promítati, dovedou s ním odborně zacházeti.

Uvážíme-li toto, není půjčovné vysoké. Pro školy však je značné. Bude-li mít film splniti požadavky, které naň pro vyučování kládeme, musí přestatí co nejdříve promítání 1.—5. třídě současně, neboť ani jiných pomůcek neužíváme ve všech třídách najednou, nýbrž ve shodě s učebními osnovami. Předpokládejme, že každá třída měšťanské školy bude ročně potřebovati aspoň (zatím) 20 filmů (z přírodovědy, zeměpisu, filmy z ostatních předmětů jsou hudbou budoucnosti), znamená to při 3 třídách 60 filmů s poštovním kol 800 Kč. Tato částka trvale by zatěžovala rozpočet. Není to mnoho, ale dosti. Že právě tato finanční stránka půjčování znůsobila stagnaci, ukazuje skutečnost, že celá třetina těch, kteří půjčovali zdarma ze Zlína, přestali filmu užívat, neb aspoň promítání omezili, když musí za půjčení platiti. Bude tedy potřebovati, aby z těch peněz, z kterých se subvencují mnohé skoro bezcenné filmy, udělena byla podpora na hodnotné filmy školní. Nebude-li možno pronikavě snížit všechny poplatky, spojené s půjčováním, zůstane film ve škole vzácnou hřílou vranou a film »Belgie« ukázkou učitelům, jak se těch mohlo zdárně při vyučování noužiti.

Újezdní školy v zemi Moravskoslezské. Zemská školní rada moravskoslezská vzala na vědomí zřízení újezdních měšťanských škol v zemi Moravskoslezské, jak je schválilo zem. zastupitelstvo. Vějdou v život od 1. září 1938.

očisty bude snaha školy o dobrou budoucnost národa zmařena.

Chceme býti dobrým kvasem a vnikati s pravdou a láskou v duši všude, kde běží o výchovu ať jedince či širokých vrstev. Tak chápeme svou povinnost před Bohem i před lidstvem. Víme, komu jsme uvěřili. Ve znamení kříže Kristova stojí naše práce i touha, jistá svým naplněním: Po dobách bouří přijde doba souladu, míru a lásky. Přejeme svému národu i jeho mládeži, již máme býti učiteli a vychovateli, aby tato doba bezpečného míru, ušlechtilého, křesťanského lidství a všestranného rozkvětu nadešla co nejdříve.

V Českých Budějovicích v pondělí velikonoční
18. dubna L. P. 1938.

Zemský spolek katolického učitelstva
v Čechách.

PRO A PROTI

Ministerstvo omezuje chameleonství

§ 120 Ř. š. a v. stanoví: »Náboženství je povinným předmětem pro všechny žáky, pokud nejsou povinné účasti při něm zproštěni. Na veřejných školách smí se však vyučovati jen náboženství vyznání církví a náboženských společností státem uznaných, po případě recipovaných. Dítě smí se tu učiti zpravidla jen náboženství toho vyznání, jemuž náleží.«

Ze třetí věty tohoto § vyvozovali na několika školách, že žák, který byl zproštěn povinnosti účastniti se vyučování náboženství svého vyznání, může se účastniti dobrovolně (nepovinně) vyučování náboženství jiného vyznání.

Mšano nyní oznamuje, že podobné zjevy nejsou přípustny, nepřihlíží-li se ani k tomu, že se na národních školách náboženství jako nepovinnému předmětu nevyučuje. F. P.

KURSY A EXKURSE

Naše sblížení s Poláky

Prázdninový zájezd do Polska.

Katolické učitelstvo z ČSR uspořádá o prázdninách začátkem července zájezd do Krakova a Věličky, spojený s poutí do Čenstochové. O velikonocích byl v této věci v Krakově redaktor Věstníku katol. učitelstva odb. učitel Fr. Hanzelka. Připravil zájezd po stránce technické, ale dostalo se mu stejně vřelého přijetí v katolických kruzích krakovských, které s myšlenkou zájezdu projevíly nejen souhlas, ale nelíčenou radost.

Odb. učitel Hanzelka byl přijat zejména upřímným přítelem našeho národa Ks. Josefem Kaczmarczykem, profesorem univ. jagiellonské. Tento významný učenec spisovatel, znalec hudby a výtvarného umění, zajímal se srdečně o náš zájezd, podal řadu cenných pokynů a ujistil nás svou blahovůlí. Naše snahy našly v něm oddaného přítele.

Dále přijal našeho zástupce X. Edvard Lubowiecki, ředitel Katolické akce. S nevšední ochotou ujal se úkolu, připravit o zájezdu naši mši sv. na Wawelu a v chrámě Panny Marie. Jeho laskavostí bude patrně umožněno exkursi zúčastnit se eucharistického děkanátního dne v Mogile u Krakova, kde vedle náboženské slavnosti bude skvělá příležitost shléd-

nout polské národní kroje kraje krakovského.

Stejně tak i šéfredaktor katolického Glosu národa X. J. Piwowarczyk přislíbil se strany katol. tisku krakovského ochotně a radostně svou pomoc. Bude také uskutečněna přátelská beseda s katolickým učitelstvem polským.

Zájezd katolického učitelstva do Polska přispěje tudíž jistě ke sblížení katolíků československých a polských, a proto jej nutno vítati. Zájezd bude asi 6denní (od 2.—7. července), celkem levný, s dobrým ubytováním a prvotřídním stravováním. Jeho program zhruba: 2. července večer příjezd do Krakova. 3. července mše sv. na Wawelu a prohlídka památností krakovských, odpol. eventuel. návštěva euchar. dne v Mogile. 4. července zájezd do Věličky. 5. července mše sv. v chrámu Panny Marie, prohlídka. odjezd do Čenstochové. 6. července v Čenstochové poutní pobožnosti. 7. července návrat. Cena nepřekročí 600 Kč za vše. Aby nebylo žádných obtíží, je nutno stanoviti datum přihlášek *neodvolatelně* na 10. června 1938. Po této lhůtě nebude již nikdo přijat. Přihlášky přijímá redakce Věstníku katol. učitelstva, Hodslavice. Ve Věstníku (i v denním tisku) budou další podrobnosti zájezdu.

Mezinárodní pedagogické kongresy

Mezinárodní úřad pro výchovu (Bureau international d' Education) v Ženevě organizuje každoročně za účasti zástupců mnoha států mezinárodní konference o veřejném vyučování a výchově. Jejich účelem jest podati obraz dnešního školství a výsledků práce ze současné pedagogiky. Letošní konference bude se konati v Ženevě od 18. července. Denní program je rozdělen na dvě části:

1. Zprávy ministerstev veřejného vyučování a výchovy z jednotlivých států o nejdůležitějších pedagogických proudech ve šk. r. 1937—38.

2. Doporučení ministerstvům, shrnuté do 3 bodů: a) Plat obecněškolského učitelstva. b) Zpracování a užívání vyučovacích příruček. c) Vyučování starých jazyků.

Kromě toho Společnost pro hudební výchovu sejde se ve Švýcarsku v Curichu, Bernu a Bale od 23. do 28. června t. r. a pojedná o hudební výchově a pedagogice úchylného dětství s praktickými ukázkami v ústavech pro hluchoněmé, slepé, opožděné a duševně úchylné.

V Římě bude se konati světový kongres pod heslem »Práce a radost« od 26. červ-

na do 3. července. Jest určen k poznání veřejných i soukromých zřízení různých zemí, která měla vytvořiti vhodné podmínky šťastného života, zjistiti spolupráci a svornost mezi národy.

O technickém vyučování bude jednáno na mezinárodním sjezdu v Berlíně od 25. do 29. července 1938. Současně bude tam konán mezinárodní kongres o vyučování obchodním naukám.

Esperantisté se sejdou na světovém esperantském kongresu v Londýně od 30. července do 6. srpna. Ve státě New York bude od 18. do 25. srpna 2. světový kongres mládeže s náměty: politická a hos-

podářská organizace míru; náboženské a filosofické základy míru; záměry výchovy a činnosti pro mír, metody spolupráce. Účastníci se mohou organizace mládeže, které chtějí pracovati pro mír.

Mezinárodní federace pro výměnu pedagogických dokumentů organizuje mezinárodní kongres v Oxfordu od 21. do 25. září 1938.

V Amsterdamě koná se 15. mezinárodní kongres zeměpisný od 18. do 28. července. V Curichu od 28. srpna do 4. září mezinárodní kongres historický.

Podle B. I. E.

Spolupráce rodiny se školou

A. Major. — Velmi se volá po tom, aby škola co nejúžeji spolupracovala s rodinou. Tu nám ovšem vyvstává otázka, jakým způsobem navázati spolupráci a jak se vůbec dostati do rodiny nám svěřených dětí. Někdy to bývá opravdu velikým problémem, zvláště u rodin, které z nějaké příčiny zanevřely na školu.

Tato otázka se měla řešiti založením rodičovských sdružení. Po některých smutných zkušenostech politického složení většiny sdružení, bojí se často správcové škol je svolati, poněvadž lidé takovou schůzi někdy považují za vhodnou příležitost k tomu, aby si s učiteli vypořádali různé záležitosti a je často úmyslně snižovali před ostatními.

Jednají-li rodiče takto veřejně, jak teprv asi velmi špatně mluví doma před dětmi o učitelích. To je kámen úrazu, který musíme odstraniti, nechceme-li, aby rodiče nám tímto způsobem ubírali autority, kterou musí učitel — zvláště za dnešní doby — tolik před dětmi chrániti, chce-li míti po stránce výchovné úspěchy.

Řada kolegů řešila to tím, že postupně rodiny navštěvovali. Ale často se setkali s takovým odporem, nepřívětivostí a nepochopením, že této spolupráce zanechali a dokonce i zatrpkli proti rodinám.

Zkouším už třetí rok svůj způsob navázání styků s rodinou. Začínal jsem tím, že jsem dával pravidelně podepisovati domácí úlohy, později různé poznámko-

vé sešity dětí. Jinak jsem se dětí ptával, kdo doma vykládá rodičům nebo čte, co se ve škole učíme. Někdy jsem i na lístek domů oznámil chování dítěte. Jak bylo pozorovati, rodiče se více zajímali o vyučování ve škole. Jevilo se to tím, že se častěji vyptávali na své děti. Využil jsem toho a zavedl jsem si ve třídě u každého žáka sešitek, který sloužil ke spojení s rodiči. Na první stránku si děti napsaly prosbu tatínkovi a mamince, aby si často sešitek prohlídli, že tam bude zapisováno, jak se ve škole učí a chovají. Z nelibého tváření dětí, které se málo učí a z radostného pohledu pilných žáků bylo poznati, že to působí i na děti. Ty, co se dobře učí, těšily se, že se budou moci pochlubiti doma a slabší si vypočetly, že budou musiti přidat, aby nenosily domů jen špatné zprávy o sobě. U dětí samých, jak bylo brzo poznati, to mělo dobrý účinek. Začaly se ihned pravidelně každý týden, někdy i každý den zapisovati úspěchy i neúspěchy ve vyučování každého žáka. Rodiče každý týden sešitek podepisovali a bylo-li třeba vždy, kdy jsem uznal za nutné a potřebné. Uvedu několik praktických ukázek: Žák musil si napsati, že neumí číst čl. 240, a že si jej musí doma třikrát nahlas přečísti. Tatínek podpisem potvrdil, že si žák doma skutečně četl. Podobně tomu bylo, neumělo-li dítě násobilku anebo pozoroval-li jsem, že rodiče pomáhají dítěti pra-

covati úlohu, též jsem je na to upozornil. Chování žáků ve škole i mimo školu se rovněž zaznamenávalo. Ale po čase jsme přišli na závadu. Naše zprávy byly totiž jen většinou stížnosti na špatné učení a chování žáků, a to se rodičům nelíbilo. Od té doby začali jsme oznamovati i úspěchy žáků. Zase několik příkladů: Kdo bude první umět násobilku, zapíše si to do sešítku, jakož i kdo bude mít nejlepší diktát. Členové třídní samosprávy vybírali nejlepší a nejhorší sešit a to si také žáci zapisovali. Děti se ovšem předstihují, kdo bude mít více pochval než stížností. Někdy i sám učitel musí do sešítku pro rodiče napsati o svých žácích, co na nich pozoroval, a požádati je na základě toho o spolupráci. Velmi je to nutné zvláště u dětí slabších, které mívaly většinu zpráv špatných. Rodiče mají děti příliš rádi a chtěli by slyšeti jen pěkné věci. Tu musíme často taktickým způsobem vyzvednouti, výše než si zaslouhují, světlé stránky dítěte, abychom si získali důvěru jeho, tak i rodičů, a získali tak jejich zájem o školní prospěch dětí a užší spolupráci s učitelem.

První zájem se projeví v tom, že vám poděkují, když jste právě napsali pochvalu na jejich synka. Později vám už odepíší i na špatnou zprávu a požádají o radu, co mají dělati, aby neprospěch odstranili. V takovém vhodném okamžiku napíšeme tatínkovi, že bude dobře, když ve volné chvíli za námi přijde, že se domluvíme ústně. Ovšem na takový druh pozvání lidé dají. Mají radost, že se učitel stará o jejich děti a hledí ho potom všemožně podporovati. Tím je dán jistý základ ke zdárnému spolupůsobení dětí.

Někdy se také stane, ale velmi zřídka, že tatínek nám napíše celé říkání proti škole do sešítku a dá to dítěti do ruky. To nás nesmí však odraditi od další práce,

Pomoc nezaměstnanému učitelstvu. Ministerstvo sociální péče oznámilo, že podle platných předpisů není učitelství do-rost vyloučen z péče o nezaměstnané a může tedy po splnění zákonitých podmínek participovati na státním příplatku k podporám v nezaměstnanosti podle č. 267/1921 Sb. z. a n. ve znění zákona č. 268/1937 Sb. z. a n.

ce, ale snažiti se, abychom působením na rodiče zamezili podobnému jednání. Dobrým slovem ve vhodný čas můžeme pro školu hodně udělati.

Užíváme-li tohoto způsobu sblížení s vrozenou taktikou pravého učitele, dosáhneme určitě cíle. Učitel přestane se jeviti rodičům jako přísný příslušník své kasty, ale poznají, že má opravdové snahy za spolupůsobení rodičů vybaviti děti co největšími vědomostmi a co nejlépe je vychovati. Nesmíme se lidem vyhýbati, ale často se s nimi stýkati a poučovati je o tom, jak zlobně působí na duševní vývoj dítěte, mluví-li se před ním proti škole. Musíme si vychovati rodiče k vědomí, že před dětmi nesmí říci jediné špatné slovo proti učiteli, ať je jakýkoli. Lidé se potom rádi optají na své děti a o nich se poradí s jejich učiteli a s daleko větší radostí, uznáním a porozuměním spolupůsobí na jejich výchově. Jaká je to potom radost učit ve škole!

Že to má vliv na intensivnější práci ve škole, a že učitel má o polovici nepřijemností se strany rodičů, je samozřejmé.

Pro učitele je také důležitá věc, že lidé správně chápou těžký úkol vychovatele, a že se odstraňuje nevraživost lidí vůči učitelstvu. To nám musí všem ležeti na srdci, abychom za spolupráce rodičů vychovali naši vlasti dokonale silné jedince po stránce mravní, statečné její obránce a pravé vlastence.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Příbramský odbor uspořádá v neděli 8. května spolu s kandidáty učitelů ústavu ve Sv. Janě pod skalou pout katol. učitelstva na Sv. Horu. Program: V 7.20

hod. příjezd kandidátů a učitelů vlakem na příbramské nádraží, odtud průvod na Sv. Horu, přivítání, fotografování a sv. zpověď. V 9 hod. mše sv. se společným sv.

přijímáním a se zpěvem kandidátů učitel-
ského ústavu ze Sv. Jana pod sk. V 10
hodin snídaně. Od 10.30 do 12 hod. prohlíd-
ka Sv. Hory s výkladem P. V. Metelky
Ces R., od 12.—14. hod. společný oběd v Ka-
tolicím domě v Příbrami (polévka, pří-
krm, moučník, káva, vše za 6 Kč; přihlá-
sky přijímá A. Nejedlý, restaurátor Příbram,
Katol. dům). Po obědě přednáška prof.
Švejcara z Plzně a hudební akademie buď
v arcibiskupském konviktě nebo v letním
pavilonu Katol. domu. Veškeré dotazy zod-
poví a zájemcům zašle letáčky s podrobným
programem P. V. Metelka, redaktor, Pří-
bram—Sv. Hora, nebo E. Haidl, říd. učitel
Kytín, p. Mníšek pod Brdy. —Meri.

Odbor novoměstský konal schůzi 19. 4.
1938 v Novém Městě na Mor. 1. Změněné
politické poměry v Rakousku a jejich vý-
znam pro RČS. — Záštitou naší svobody je
demokracie. Jsme zemí, v níž katolicismus,
uznáváje nadřaděnost národní myšlenky ve
věcech státních, chrání zásadu, že svoboda
duše, k obrazu Božím stvořená, nesmí býti
obětována modle dynamismu ras a krve. —
Fr. Pospíšil. 2. »Virgule«. Dp. Šafář. prak-
tický proutkář. objevitel mnoha důleži-
tých vodních zřídél a léčebných pramenů.
náznorně vysvětlil tajemné hledání »pod-

zemních pokladů«. 3. Jsme národem vymí-
rajícím? — Ústavou RČS postaveno manžel-
ství, rodina a mateřství pod zvláštní ochra-
nu zákonů. Tomu neodpovídá zákonné u-
stanovení, že se na 3. dítě neposkytuje vý-
chovné. Sociálně spravedlivým by bylo,
aby se výchovné přiznávalo nikoli na prv-
ní, nýbrž teprve na druhé a každé násle-
dující dítě. Povolané činitele upozorňujeme
na tento námět. — Jos. Lukeš. 4. Osnovy
branné výchovy pro národní školy. Do ko-
mise pro vypracování podrobných osnov
okresních navrzeni kol. Lukeš a Kotinský.

Odbor brněnský konal dne 10. dubna t. r.
členskou schůzi ve »Zdislavě«. Schůzi za-
hlájl předseda odboru Ant. Kolek, odborný
učitel. Potom promluvil »O mučednických
doby husitské«. Jeho cenná přednáška, kte-
rá osvětlila v době husitské utrpení kato-
líků a vandalství husitů, byla vyslechnuta
s neobyčejným zájmem. Po přednášce se
rozvinula čilá debata, týkající se promlu-
vy. V dalších schůzích bude přednáška o
příčinách hnutí husitského, aby tato doba
byla náležitě osvětlena. — Dále bylo deba-
továno o školských aktualitách a schůze po
živém rozhovoru o současných poměrech
skončena. M. T.

M Í S T A • O Z N Á M E N Í • R A D Y

Blahopřání. Říšskou náčelnicí čsl. Orla byla zvolena kolegyně Marie Jelínková, učitelka v Újezdě, členka odboru hustopečského. Říšský Svaz i redakce kolegyni Jelínkové k významné funkci upřímně blahopřeje a vyprošuje jí na Pánu Bohu požehnání v její práci.

Prohlašujeme, že s obsahem básně »Lékař vlastenec«, uveřejněné ve 14. čísle Věstníku, se neztotožňujeme a rádi konstatujeme, že podle šetření pisatel nemínil se dotknouti cti a vážnosti lékařského stavu, jehož významu a obětavé činnosti si plně vážíme, ani zlehčiti práci lékařů v hanácké lékařské župě, ani se dotknouti práce lékařů-Sokolů. Redakce.

Papežský misijní ústav sv. Cvrila a Metoděje na Velehradě přijímá do I. třídy gymnasia s právem veřejnosti zbožné a nadané hochy, kteří touží zasvětit se apoštolskému povolání v duchu sv. Cvrila a Metoděje. Blíží podmínky sdělí ředitelství ústavu: vzádejte si prospekt!

Ke dni matek. Den matek se z dobré myšlenky polosoukromého rázu stal již oficiálním svátkem vděčnosti a lásky k našim matkám. I děti ve škole upozorníme na tento svátek a jeho význam, učině je

veršům. Při tom víme, že většinou se tento veřejný svátek neodbude v rodinách bez nějakého dárku mamince, dárku mnohdy všelijakého druhu a všelijaké ceny. Bylo by třeba vštěpovati dětem jednou pravdu — a při každé příležitosti zvláště, že nejvhodnějším dárkem, který má mít zároveň i význam nadsobní, symbolický, je dobrá kniha, hodnota, jež nezaniká, nýbrž vzrůstá »opotřebením«. Hleďme dětem tuto myšlenku zasadit hluboko do srdcí a snažme se jim zároveň poradit a pomoci ve výběru. Dá se tak zároveň, aniž je to na prvý pohled vidět, núsobit takřka pedagogicky i na dálku, na rodinu svěřených dětí, a napomoci regulaci knižního trhu. Přemýšlejme chvíli, a jistě si ověříme závažnost hesla: **Ke dni matek darem dobrou knihu! A rádi mu pomůžeme k uplatnění.**

Májová pout žen a dívek na Velehradě koná se v neděli 15. května 1938. Pořad: V sobotu večer o půl 7. hod. uvítání. O noclehy si dopište předem. 1. Ráno od 6. hodiny mše svatá. 2. Od 8.—10. hod. slavnostní schůze ve Slovanském sále s proslovem a přednáškami. 3. V 10. hodin kázání a pontifikální mše sv. 4. Po obědi sv. požehnání a prohlídka výkopaček. 5. Ve 2. hodiny májová akademie (divadlo, zpěvy). — O 1. hod. sv. požehnání, o půl 2. hod. sehraji ve Slov.

sále chovanky klášterní školy rodinné z Holešova hr. ze života v 5 jednáních: Pod pláštěm Panny Marie od M. Moravské.

Nezaměstnaní učitelé a učitelky, i domácích nauk a mateř. škol, kteří jste ochotni nastoupiti místa laických katechetů a katechetek, hlaste se ihned v Ústř. politické kanceláři čsl. strany lidové, Brno, Běhounská 22/24 a odvolejte se na výzvu ve Věstníku.

Rheumatismus je vyléčitelný, Čtenáři novin se nabízí sta prostředků proti rheumatismu. Aby nemocným poradil a ukázal jim cestu k trvalému vyléčení, napsal dr. E. Neuwirth v lázních Piešťanech populární brožurku o rheumatismu. Čtenář je poučen o podstatě a vzniku této nemoci a jak se má nemocný chovati. Autor zastává názor, že racionelní potírání rheumatismu je možno jen v odborných lázních. Naši členové mohou dostat tento sešitek zdarma. Kdo má zájem, ať napíše lázeňskému ředitelství v Piešťanech, které mu okamžitě brožurku »Rheumatismus je vyléčitelný« bezplatně zašle.

Kdo dosud nevyrovnal nedoplatky za staré ročníky, nebo předplatné běžného ročníku, ať učiní tak obratem. Ušetří si zbytečně vělohy a nám práci s upomínáním!

Jen zubní kaz? Neprávem bývá někdy podceňován malý zubní kaz. Zapomíná se, že malý zubní kaz může býti pramenem velkých bolestí a dokonce i žaludečních a jiných chorob. Nemocný obem vyléčí zubní lékař, ale co máme činiti, aby se zuby nekozily dále? Hlavní věcí je, odstranit pravidelným čištěním zubů zbytky jídel, jejichž rozklad má tak škodlivý vliv. A to

je právě významnou vlastností zubního krému Alpa, že zakraňuje kvašený zbytek potravy. Účinek zubního krému Alpa podporuje kloktání vodou s několika kapkami francovky Alpa.

Hledají se statističtí výherci. Upozorňujeme majitele čsl. státních stavebních losů, že podle úřední listiny restantů vydané Ředitelstvím státního dluhu v Praze, je dosud nevyzvednuto za mnoho milionů Kč výher stát. stavebních losů. Aby majitelé losů byli ušetřeni značných majetkových ztrát z propadnutí výher a premií, neboť tyto po určité době propadají, byla zřízena Kontrolní losová centrála v Praze II., Václavské nám. 60, která překontroluje každému majiteli losy československé i cizozemské ve všech minulých 33 tazích od roku 1922 do roku 1938, t. j. za celých 16 roků, úplně zdarma a event. výhry ihned vyplatí prostřednictvím kterékoliv pražské banky. Během 2 měsíců bylo zkontrolováno 214.352 losů českoslov. i cizích a 41.435 majitelům v celé ČSR oznámeno 13.236 výher, jdoucích do milionů Kč, tažených již před 3—10 roky, takže ztráty na úrocích pp. výherců následkem toho, že po dobu několika let nevěděli, že losy jejich byly taženy — jsou obrovské. Na nřání zašle seznam všech nevyzvednutých výher, tažených za 16 roků od r. 1922 do r. 1938 v celkové výši několika milionů Kč, za 6 Kč. Zašlete proto ihned opis serií a čísel vašich losů jmenované centrále, neboť není vyloučeno, že se nalézáte mezi šťastnými výherci. Adresujte: Kontrolní losová centrála, ředitel J. Švarc, Praha II., Václavské nám. 60.

LITERATURA

Ježíškovi do náruče. Modlitby k sv. zpodobě a k sv. přijímání pro malé děti. Upravil a zasilá K. Jeřábek, farář v Hor. Duna-jovicích u Znojma. Cena 1 Kč. Objednejte!

Srdce ze zlata a z ocele. Dvoudílný román Metoděje Pleského, vychází nákladem L. Mazáče (620 stran, 50 Kč, váz. 70 Kč) a je zdařilým protějškem pětidílné kroniky »Velezrádeci«, která vyšla před nedávnem. Román tento líčí hrdinské činy Čechů a Slováků, sdružených za světové války pod velením vzácného přítele našeho národa, generála L. N. Kornilova.

Vlastníková—Kocourek, Nauka o životě Pokus o sjednocené vyučování v prvním postupném ročníku obecné školy. Díl I. Za 8 Kč. Stát. nakl. v Praze 1938.

Rudá hvězda nad Čínou. Autorská práva získala Lidová kultura, která knihu vydá spolu s naklad. Prokop, jako první svazek nové knihovny Svět v pohybu. Aby

se dílo, které má 500 stran, dostalo do rukou čtenářům co nejdříve, a za cenu nejpřístupnější, vychází v sešitech. Prvý sešit vyšel v těchto dnech a doporučujeme všem našim čtenářům, aby si ho u svého knihkupece prohlédli.

Školský rozhled. Čtrnáctideník pro otázky školy národní, střední a odborné. Předplatné do konce škol. roku 7 Kč. Administrace Praha XII., Barthousova 83.

J. Jurek, O Rumunsku. Sborníček vhodných článků, básní a písní ke školním oslavám. Se 17 obrázky. Cena 5.50 Kč. Stát. nakladatelství v Praze.

Zborov 1917-1937, památník k 20. výročí bitvy u Zborova, redigovaný J. Koptou, F. Langrem a Rud. Medkem, vychází v nakladatelství Čin v 2. vydání.

Lidová kultura. Dvačrát měsíčně. Číslo 50 hal. Administrace Praha II., Jindřišská 29.

Dr. Hynek Šalanský, Školní pokusy s bojovými látkami. Příspěvek k branné výchově při vyučování chemii na školách středních, odborných i měšťanských. Za 12 Kč. Čsl. graf. Unie v Praze.

Důkazem obliby našeho jediného katolického časopisu vlastivědného »Mojmírovy říše« je přání, projevené z Čech, aby obsahově byl rozšířen také na zemi českou. Bylo to navrženo již ve vánočním čísle »Lidových listů« a nyní je již zajištěn kruh vynikajících českých odborníků, kteří budou do »Mojmírovy říše« zasílati své vlastivědné práce. — Druhý ročník, který počne vycházeti po prázdninách, bude již přinášet články z Čech. Bude-li zajištěn dostatečný počet odběratelů, pomýšlí vydavatel i na rozšíření »Mojmírovy říše« na větší počet stránek. Žádáme kolegy z Čech, aby sdělili své adresy redakci v Nákle, aby jim mohlo býti zasláno číslo na ukázkou.

Školy duchovního života. Uspořádal R. M. Dacík O. P., přispěli M. Klement OSB, J. Urban OFM, R. Dacík OP. S. Braito OP, J. Ovečka SJ, S. Špůrek CSsR. Vydala Dominikánská edice Krystal, Olomouc, cena Kč 11.50. »Školy duchovního života« ukazují, jaké směry vytvořila křesťanská svatost od svatosti Benediktovy až po novější proudy v době sv. Alfonse. A přehled hlavních škol duchovního života ukáže i nám, kde je naše místo.

»Mojmírova říše« přinesla v posledním čísle zajímavé vlastivědné a historické články dra Frant. Příkryla o ústavě velkomoravské říše Mojmíra I., prof. J. Rampuly »Kostel sv. Vojtěcha u Telče«, A. Nováka »Paběrky z náboženského a kulturního života ve Vinarech« a »Památný dub u Tovačova«, J. Vrbka vysvětluje název Červínkova románu »Břehule« a podává jubilejní vzpomínku »Olomouc v kázání Ch. X. I. Tábořského«, jehož sbírka českých kázání vydána byla právě před 200 lety. Drobnostmi redaktora a P. A. Vicenika jest obsah doplněn. Pro další čísla jsou připraveny práce univ. prof. dra J. Kachníka, prof. dra A. Neumanna, prof. Rampuly, prof. Životka, soudního rady Richtra, Viktora Pinkavy, Jiřího Sahuly a j. »Mojmírova říše« stala se jedním z nejlepších časopisů vlastivědných, neboť redakci se podařilo seskupiti kolem časopisu nejlepší naše autory. Měl by jej čísti každý katolický inteligent.

P. dr. Prokop Švach O. P., sv. Kateřina Sienská. Vítězové, roč. V., č. 4., cena 3 Kč. Postava velké sienské světice zajímá dnes snad více než kdy jindy všechny ty, kdo upřímně cítí s Církví katolickou. Doporučujeme všem, kdo chtějí poznat dílo velké světice ze Sieny.

Ed. Nademlýnský. Škola husl'ovej hry na melodickom podklade ľudovej piesne slo-

venskej se zreteľom k potrebe učiteľských ústavov a príprave pre pedag. akademie. Schváleno. Diel I. Sošit čtvrtý. Pre II. roč. uč. ústavov. Za 12 Kč. Stát. nakl. v Praze 1938.

Alois Tikar, Archy k vystřihování a sestavování modelů (ze Sbírky pro 200 modelů k průmětnému řešení. Část I. Za 6.50 Kč. Stát. nakl. v Praze 1938.

Pedagogické encyklopedie vyšel 26. sešit. Hesla Náboženství ve výchově a vyučování — Arne Novák, s četnými nedlouhými hesly věcnými od našich vynikajících odborníků. Mimo to jsou v tomto čísle také četná hesla osobní. Zvláště jest připomenouti pravidelnost ve vydávání Pedagogické encyklopedie, o které bylo pochybováno, zejména na počátku díla; o to se stará redakce i nakladatelství Novina ze všech sil.

K provádění zákona o újezdních školách vyšla právě významná práce známého školského odborníka J. Endta: »Újezdní školy měšťanské a jejich provádění«. Upozorňujeme na tuto publikaci obecní a školní úřady, poněvadž prakticky a odpovědně pojednává o provedení tohoto důležitého zákona. Cena knížky 15 Kč. Objednávky vyřídí Knihovna veřejné správy a samosprávy v Praze-Karlíně.

Vladimír Hýl, Kreslení na škole měšťanské. Podrobné ilustrované rozvrhy učiva. Za 28 Kč. Stát. nakl. v Praze 1938.

Časopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercya Christovogo, BŮJ, Brázdá, Časopis českosl. obce učitelské, Časopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue. Het katholice Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Květy mládeži, Komenický, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar, najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov, Naše doba, Naše loutky, Naše omladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ, Obecná škola, Orel, Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajska zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Škola měšť., Serafin. prapor, Střední škola, Svatá Hora, Těsnopisné listy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník ŮSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učít. stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Willmann-Blätter. Záhorská kronika, Zaměstnanec půdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení uč. a zřiz. republ. strany.

MĚSTSKÁ SPOŘITELNA V PŘEROVĚ S POBOČKAMI V TOVAČOVĚ A V BRODKU U PŘEROVA

VALUTY II PŮJČKY	_____	ČÍSLA TELEFONŮ
CENNÉ PAPIRY	• VKLADY PŘES 95 MILIONŮ Kč	• PŘEROV 110
VÝMĚNA KUPONŮ	• SAFESOVÉ SCHRÁNKY	• TOVAČOV 17
ÚHRADY DOCIZINY	• SIROTCÍ JISTOTA VKLADŮ	• BRODEK 17

PODOBIZNA PRVNÍHO OBČANA ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY, PRESIDENTA DRA EDV. BENEŠE

patří na čelné místo ve všech úřadech,
ústavech, podnicích, školách, radnicích,
rodinách . . .

RELIEF MISTRA
JOSEFA BAJÁKA

je věrnou podobiznou hlavy státu. -
V bílé sádře a červené pálené hlíně
ve velikosti 36×23 cm a za cenu
Kč 50.- zasílají

SPOLEČENSKÉ PODNIKY, PŘEROV,
MASARYKOVO NÁMĚSTÍ ČÍS. 16.

Při školních výletech nezapomeňte navštívit

MORAVSKÝ KRAS A VŠECHNY JEHO JESKYNĚ.

Nejpříhodnější východiště je rychliková st. nice Blansko -
Macoča. - V sezoně autobusové spojení mezi nádražím
v Blansku a jeskyněmi

Hromadné školní výpravy, které navštíví jeskyně
v měsíci květnu 1938 obdrží 30% slevy, v měsíci
červnu 1938 20% slevy na žákovském vstupném.

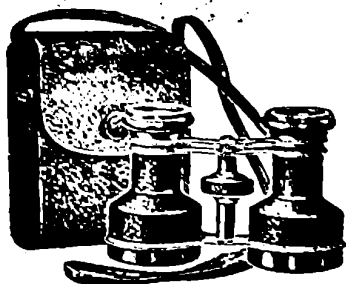
Informace o slevách podá a letáky zdarma zašle:

MORAVSKÝ KRAS,

Telefon výzkum a provoz jeskyň akc. sp.
1 7 2 3 0. V BRNĚ, Starobrněnské 19/21.

Našim hospodyňkám naskytá se dobrá
příležitost státi se odběratelkou dobrého a
osvědčeného časopisu »Praktická hospodyň-
ka« (Praha XII., Barthouova 142b). Právě
vyšlé číslo přináší pravidelné rubriky, jako:
Společenská výchova — Péče o zdraví dí-
tete — Domácí zdravotní věda — Kosmetika —
Módní rozhovory — Roční práce — O jídle
a výživě — Kuchařství — (Praktické re-
cepty) atd. Je to časopis velmi dobré úrov-
ně. Vyžádejte si první číslo na ukázkou. —
Předplatné ročně 20 Kč. Vydavatelství vy-
dalo kuchařskou knihu »Česká kuchyně«;
je to souhrn 1200 kuchařských předpisů.
Kniha má 350 stran, její cena je váz. 45 Kč,
brož. 38 Kč, je možno si ji objednat na dvě
splátky měs. Zajistěte si ji včas.

Státní hymna. Za 15 hal. Vydalo Stát.
nakl. v Praze 1938.

Lovecko - turistické - divadelní

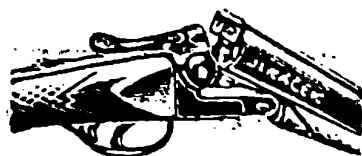
kukátko výborně ukazující, 3× zvětšující

POPULÁR K č 28.-

Pouzdro kožené tvrdé 19 Kč, měkké 6 Kč.

DALEKOSTŘELNÉ ZBRANĚ

s 10ti letou zárukou. - Ceník na požádání.

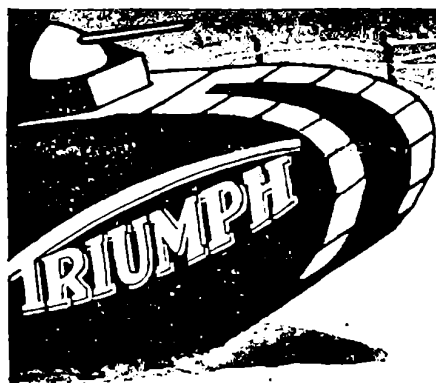

PUŠKAŘSTVÍ JIRÁČEK -

PRAHA XII., FOCHOVA Č. 35.

Jozef Paulovič, Ružomberk. Vyšlo ve sbírce Poznajme svoju vlasť! S četnými vyobrazeními. Za Kč 2.50 vydalo Stát. nakl. v Praze 1938.

Alois Tikar, Sběrka 200 modelů k průmětnému rýsování, část I. (100 modelů pro III. tř. měst. škol). Za 15 Kč. Stát. nakl. v Praze 1938.

Na všech frontách vyhrál boj TRIUMPH - slavný psací stroj

Jasně písmo

Lehký úder

Snadná manipulace

Nezničitelná konstrukce

To byly těžké podmínky, které kladly Společenské podniky v Přerově při volbě psacího stroje, který by Vám mohly s klidným svědomím doporučiti. Psací stroj světové značky TRIUMPH splňuje všechny předpoklady dokonalého výrobku. —

Prospekt s podrobnými informacemi rády Vám pošlou

S. P. SPOLEČENSKÉ PODNIKY V PREROVĚ. Tel. 178.

SUKNA módní vlněné pánské | **HEZINA a SP., HUMPOLEC**
dám. látky kupujte u fy

VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vsíříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena vñn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

15. KVĚTNA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 18

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

Sv. Otec katol. učencům Činná škola

Ušecy katolické university celého světa dostaly v těchto dnech dopis, v němž jsou svatým Otcem vybízeny, aby hájily pravdy proti šíření rasismu. U dopisů jsou vypočteny všechny bludy rasismu. Je to dosud nejostřejší odsouzení německého nacismu Vatikánem a zavržení jeho bludných nauk.

Tento nový syllabus má nejen význam proto, že odsuzuje bludářské učení, na němž se buduje nové Třetí Německo, ale také proto, že sv. Otec jím ukazuje, jak důležitá je křesťanská věda, křesťanská výchova, která má vždy a za všech okolností sloužiti pravdě. Jestliže snad ještě někde byly pochybnosti o tom, zda církev přeje vědě, syllabus na ně odpovídá jasně a zřetelně; nejen přeje a podporuje ji, ale křesťanská věda má pronikavý význam, aby hájila křesťanské učení. Je tudíž list Kongregace, již sv. Otec předsedá, zároveň výzvou ke všem učencům a pedagogům křesťanským, které upozorňuje na jejich hlavní povinnost: odmítat bludy proti křesť. učení a hájit pravdy.

U tom smyslu má nové prohlášení sv. Otce význam nejen pro Německo, ale i pro nás, katolické učitele: abychom byli strážci křesťanské pravdy.

Karel Hroch. — Normální učebné osnovy směřují k vytvoření činné (pracovní) školy, která má účelně rozvíjeti všechny tělesné i duševní schopnosti žáků, aby především vlastní prací nabývali trvalých vědomostí a dovedností.

Činná škola nepodává zpravidla žákům hotového učiva, nýbrž vede je k tomu aby se ho, pokud lze, zmocňovali vlastní prací. Nemá zaměstnávat jen rozum žactva nebo dokonce jen paměť, ale má též působiti na jeho city a cvičiti jeho vůli. Nemá jen mechanicky hromaditi poznatky, ale má seznámiti žáky s pracovními metodami a naučiti je účelně a jistě jich užívat, aby se mohli v praktickém životě dále sami učit a vzdělávati

Příhodova analýsa pracovní školy (Základní ideje školské přestavby v knize Reformní praxe školská) uvádí tyto znaky pro novou, činnou čili pracovní školu:

1. Práce. Ovšem ve škole se pracovalo vždycky. I Příhoda přiznává, že ve staré škole často víc a namáhavěji se pracovalo. Není tedy rozdíl mezi starým a novým způsobem vyučovacím ani ve formálním pojetí práce ani v jejím obsahu, nýbrž ve způsobu napětí mezi oběma pojmy. Stará škola byla spíše receptivní, pasivní. Žák v ní poslouchal, přejímal vědomosti a při výcviku je reprodukoval, napodoboval, dělal po učiteli. Ovšem, Příhoda tu velmi správně připomíná: »Mluví-li učitel a žák poslouchá, dává pozor, je činnější, než kdyby na př. skládal z hůlek slova nebo modeloval zajíčka. Sledovat, co někdo povídá, je nesnadnější než povídat něco sám nebo dělat něco rukama. Nelze tedy dokázati tak snadno, že by ve staré škole nebyla příležitost k činu.

KALEIDOSKOP

Lekce z dějin.

Československý národ si už jednou dovolil stav kulturní izolace; bylo to období, na jehož sílu jsme právem hrdí, ale na které jsme těžce dopláceli. Naše husitství nebylo ovšem izolací úmyslnou; na čas byli jsme vyloučeni z ostatní Evropy ne proto, že jsme to chtěli, nýbrž proto, že jsme šli svou vlastní cestou víry, stranou Evropy katolické i Evropy protestantské; a doplatili jsme na to tragicky svým kulturním i národním životem.

Karel Čapek v Přítomnosti.

Vojta Beneš šedesátníkem.

17. května dožil se šedesátin vl. rada Vojta Beneš, zem. škol. inspektor. Vedle trvalého zájmu o školu věnoval se též literatuře, zvláště dětské, a i v tomto oboru je jeho práce významná. Vojta Beneš je upřímným zastáncem demokracie, již slouží jako učitel i senátor. Důležitý je také jeho podíl při tvoření zákona o obvodových měšť. školách. Přejeme mu ze srdce do dalších let hodně životní pohody a radosti od Pána Boha.

Náměstek správce školy.

Učitelstvo při straně čsl. socialistů se domáhá, aby na trojtřídních a vícetřídních školách byla zřízena funkce náměstka správce školy. Na velkých školách by jim byla svěřena i část administrativy a byl by jim snížen úvazek vyučovací. Správce školy by pak měl více času na pedagogické řízení školy.

Katolické učitelstvo na Slovensku.

Slovenské katolické učitelstvo se sešlo před velikonocí v Žilině na konferenci. Účast byla na 450. Po přednáškách byla přijata resoluce, v níž se učitelstvo domáhá výchovy v duchu katolickém a národním, žádá zřizování dalších katolických ústavů, rozšířených o jeden až dva ročníky, a staví se

Nebylo by správné dále považovati manuální práci za hlavní znak pracovní školy. Třebaže to bylo prokázáno v Německu, třebaže Blonskij odmítl manuální práci jako hlavní znak nové školy, přece byla jako samostatný předmět vřazena u nás malým školským zákonem do řady vyučovacích předmětů.

Poznáváme, že snadno lze říci heslo, ale těžší je hledati náplň. Snadné je říci činná škola, ale hůř je, když se má podati její definice a nechce se přiznati pravdivě a poctivě, že podklad pro ni tu už byl dost dlouho, už od Komenského slov »Učni práce, učiteli řízení« a už od staré zásady: »Co může dělati žák, nekonej učitel.« Tím je vymezena aktivita žactva i v nové škole. Nikdy rozumný učitel nesvěří žákům, aby sami svou činností pracně hledali to, co podle svých schopností bezpečně najíti nemohou a při čem by zbytečně plýtvali energií a časem. Takový způsob učení přes všechny slovní příkrasy by byl nesmyslem, poněvadž nikde, ani v přírodě, ani mezi dospělými lidmi, nevidíme analogii pro takovýto postup.

Naopak všude tam, kde mohou pracovati žáci, nebude za ně pracovati učitel a použije všech způsobů, aby děti mohly okusiti radosti z vlastní činnosti. Při tom nebude hledati žádných metodických zvláštností. Dr. Kriebel ve svém »Úvodu do stručné didaktiky« položil otázku, kterých metod užití, aby škola byla opravdu činná. A odpověděl upřímně: »Všech metod, každé v pravý čas a pravým způsobem.«

Není tedy metodické školení, které učitelským ústavům někteří příliš horliví reformisté předhazují, učitelům nikterak na škodu a nebylo by na škodu ani jim, poněvadž si často velmi nesnadnou cestou ověřují to, co už je dávno známé a kde mohli klidně stavěti na zkušenostech.

Nikdo na světě nezproští učitele povinnosti znáti dobře rozličné vyučovací způsoby a kombinovati je, tvořiti z nich takový postup, který se mu hodí do prostředí, ve kterém působí. Nikdo rozumný také nepopře, že nápodoba žáků po učiteli zůstane vždycky v platnosti především na nižším stupni a pak všude tam, kde chybí předpoklady pro dobrou práci bez učitelova vzoru.

Nechápeme, jaký by v tom byl pokrok, aby žák nenapodobil učitele, nedělal po něm jak píše Příhoda, dělal po svém a mizerně, když může tu- též práci vykonati dobře podle učitelova vzoru. Teprve tenkrát, když žák nabude určité rutiny,

může se od něho požadovati větší samostatnost a může se mu přidělití práce bez učitelova vzoru. Čili opět se ukazuje potřeba znalosti metodických zásad a jejich šetření v praxi. Kdo metodických zásad nedbá a myslí si při tom, že vymýšlí něco pokrokového, je na velikém omylu, protože ve skutečnosti vrhá školství sta let zpět.

Má-li skutečně idea práce pronikati veškeru školní výchovu, aby žactvo poznávalo duchovní a mravní cenu práce jak pro život jednotlivcův tak vývoj národa a lidstva, musí se žactvo s prací seznamovati metodicky, s přísným zřením na psychologické možnosti. Nebude tedy ani v činné škole učitel zbytečný a nebudou ani v činné škole dělat všechno žáci, poněvadž by to k ničemu nevedlo. I v činné škole bude učitel žákům ukazovat, jak se pracuje, bude jim připravovati situace, aby pracovali podle jeho vzoru a bude je přiváděti poněnáhu k pracovní samostatnosti, pokud jí může dítě dosáhnouti. Od vědomého počátečního vedení bude učitel stále víc ustupovati do pozadí, ale nezmenší se tím nikterak jeho vliv ani odpovědnost. I když na vyšším stupni mohou si žáci zdánlivě sami (t. j. po nepozorovatelné přípravě učitelově a za jeho neustálé zákulisní režie) ledacos získati vlastní prací, odpovědnost zůstane stále na učiteli, na jeho metodickém školení.

2. Větší oprávněnost v soustavě pracovní školy příkládá Příhoda samočinnosti. Místo ukládané práce vychází podnět k činnosti přímo z žáka, z jeho potřeb, zájmů a jeho vlastních otázek, kterými reaguje na učebné a výchovné situace. Princip součinnosti lze podle Příhody uplatniti ve škole dvojným způsobem: jednak podněty k práci, jednak způsobem práce. Jestliže se žák sám volbou účastní práce a když podnětem k ní mu jest jeho vlastní rozhodnutí, mluvíme o spontánnosti. Je-li práce určena z vnějšku, ale průběh je ponechán žákově iniciativnosti, jeho rozvržení a jeho pracovnímu tempu, mluvíme o pracovní samostatnosti.

Žakovskou spontánnost čili volbu práce považuje Příhoda za skutečnou specifickou odlišnost od školy staré. Při tom ale správně přiznává, že v ní je obsažen moment nahodilosti, který musí být překonán, poněvadž nahodilost — práce podle nahodilého zájmu dětí — neshoduje se se samotným základem výchovného pochodu, který musí být rozumově řízen. Je v ní však i moment individualistický, který lze rovněž obtížně vyro-

proti učitelským ústavům. Kromě toho resoluce zdůraznila známé stavovské požadavky, pokud se týče hmotného postavení učitelstva, a zřízení krajské školní rady na Slovensku se zachováním nynějších práv církevních škol.

Hlasy ze Slovenska.

Alebo keď horí strecha spoločného domu, myslíme si, že bratova polovička zhorí a naša ostane? Hasiť treba obom!

Biskup Jantusch vo veľ'konočnej kázni.

Slovák len v republike Československej bude Slovákom. Skaza republiky by bola skazou slovenského národa, její život je život náš!

Fr. Mojto ve Slovenskom učiteľi.

Úkoly československé výchovy.

Doba dáva výchově na všech stupních nový program a nové cíle. Mládež nutno pro nové postavení národní a státní soustavně vychovávat. Výchovný program v tomto smyslu už neodvodíme žádnou sebe vědečtější metodou a sebe širším výzkumem. Po té stránce nebylo by proti naší pedagogice námitek, a přece nejen Masaryk, ale ani celé soustavné a propracované úsilí presidenta Beneše neproniklo dosud vůbec do naší školy a výchovy, leda jen příležitostně a zásluhou učitelstva a praxe. S tím se pedagogika nesmí spokojit. Už samo myšlení a politická praxe dnešního našeho presidenta je dost široký a spolehlivý základ pro vybudování všeobecného rámce naší výchovy. Je nepochopitelné, že národ Masaryka a Beneše mohl tak dlouho nechápati tyto úkoly výchovy a školy. Nikde na světě snad není tak široké shody mezi touto národní a státní ideologií a mezi snahami širokých národních vrstev. Nikde však není jejich vztah k výchově a škole tak málo propracován jako zrovna u nás.

Dr. Lad. Kratochvíl ve Věstníku pedagogickém.

PRAKTICKÝ UČITEL

Branná příprava mravní a nauková

byla osnovami vyhlášena v dubnovém Věstníku mšano. Je pro SBV a spolky. Československému Orlu připadá úkol branné výchovy. Je to jediný spolek katolické mládeže, kterému zákon propůjčí vykonávání branné přípravy mrav. a nauk. a přípravy tělesné a výcviku ve službách pomocných. Poněvadž výchovu mají prováděti osoby pedagogicky školené, zůstává na kněžstvu a katolickém učitelstvu, aby se ujalo tohoto úkolu. Doporučujeme vřele všemu katol. učitelstvu co největší spolupráci v Čsl. Orlu při vykonávání branné výchovy. Tam jest naše místo a musíme své síly a svůj čas bez reptání obětovati a na nic se nevymlouvati. Pracujeme pro vlastní národ a pro záchranu křesťanského světového názoru na tomto úseku veřejné výchovy národa.

Střediska branné výchovy (SBV)

byla již někde ustavena. Okresními úřady byli jmenováni velitelé SBV, ačkoliv dosud ještě není venku prováděcí nařízení a vládní nařízení. Pokud byli naši členové jmenováni veliteli SBV, přijměte funkci, ačli nejste již exponováni vedením branné výchovy v Orle. Práce na branné výchově v Orle jest důvodem k osvobození od převzetí funkce velitele SBV. Kdo by chtěl býti mimořádně činný a spolupracovati na branné výchově vědecky i organizačně (na kursech, přednáškami atd.) přihlas se ke spolupráci v ústředí Čsl. Orla v Brně, Francouzská ul.

Jan Kunček.

Zač možno dnes půjčiti filmy.

Pro menší půjčovatele nejlevněji půjčuje Filmový odbor Čsl. Červ. kříže. Počítá za cívku (120 m) filmu školám, na nichž je jeho dorost, Kč 13.50. Ostatním Kč 15.50. Poštovné platí vždy odesílatel. V seznamu jsou některé filmy z dřívějšího majetku zlínských škol, většina od Ivy Kodak, několik ze Sufrafilmu. Asi polovina v seznamu uvedených filmů má již české titulky.

návat směrem ke správnému včlenování dítěte do společnosti.

Myslím, že spontánnost bude mít v nové škole jen to místo, které jí lze po zásluze přisoudit. Víme z praxe, že jsou chvíle, kdy lze velmi dobře těžiti z dětské spontánnosti a kdy dětský námět přímo volá po zachycení. Musíme být lépe na takové okamžiky připraveni, poněvadž sílu takového zájmu dovedla oceniti již stará pedagogika, když mluvila o účinnosti příležitostného poučení, se kterým mají takové chvíle mnoho podobných rysů.

Jeví-li dítě zájem, je jistě pravá chvíle těžiti z tohoto zájmu. Po této stránce by bylo snad i dobré, kdyby byl učitel méně vázán rozvrhem hodin, aby mohl zásadě spontánnosti vyhověti. Zájem se nedá přenášeti. Nemůžeme říci dětem: Tak si svůj zájem schovejte a až k tomu v osnovách dojdeme povíme si o tom víc.

Pokračování.

PRO A PROTI

Špatní vůdcové

Ve škole měšťanské obrací se nějaký mladý kolega proti psaní K. J. T. proto, že píše jednostranně jen proti katolické Církvi. Praví výslovně: Nacházíte chyby jen na těch, kteří plní své náboženské povinnosti. Proč si Vaše glosy nepovšimnou i druhých směrů? Či jste přesvědčen, že jen katolíci chybují? Klerikalismus může být i nevěrecký.

K. J. T. v odpovědi mladému učiteli vykládá, že náboženství je především láska k bližnímu a že opravdové náboženství vede nutně k socialismu, načež zdůrazňuje, že škola pracuje na vědecké základně podle § 119 ústavy, a podpisuje se »starý kolega K. J. T.«. Ani toho nebylo třeba. Z jeho názorů vidíme, že je skutečně stařečkem šeplavým a naivně povídavým, který byl ve formě tak před 50 lety. Dnes mu mladí v jeho vlastní organizaci dokazují protikatolickou zvilost a říkájí mu jasně, že jeho cestou nepůjdou. Tragika vůdců, špatných vůdců začíná. Smýšlení mladého učitelstva o tom mluví jasně.

Jen ještě tomu mladému kolegovi: dokud nevymře generace skalních pokrokařů, dotud učitelské spolky půjdou vždy oficiálně proti Tvému katolickému přesvědčení. Vyvoď proto důsledky a odejdi! Tvé místo je u nás!

IX. prázdninový kurs katolického učitelstva čsl. v Domažlicích od 2. do 15. srpna 1938

Pro spolupráci se Slováky.

»Vloni na trenčianskom kurze sme Vám sľubili, že budeme propagovať kurzovnú myšlienku medzi Slovákami. Chcem dostať slovu, čo robím u vedomí veľkej potreby koncentrovať katolícke sily v našom štáte. Myslím, že by bolo treba zachytiť mladé učiteľstvo, než ho zachytia pokrokári. Na kurz sa už tešíme. Mám už sľub niekoľkých, že sa na kurze zúčastnia...« Je to radostná zpráva ze Slovenska. Kéž se jednotí v Kristu katolícké učiteľstvo celé republiky. Není dnes doba na rúznice.

J. E. biskup A. Stojka v Užhorodě byl požádán, aby umožnil propagaci IX. kursu v Domažlicích mezi učitelstvem podkarpatoruským.

Zmínka o pořádání IX. kursu byla uveřejněna ve Slovenském Učitel'u: Medzi slovenským katolíckym učiteľstvom badať túžbu po podobných podnikoch. Účasť Slovákov v Trenčíne bola sice slušná, ale to nezodpovedá našej pribojnosti slovenskej. Hor sa do Domažlic!

Propagujte IX. kurs i v krajinách tisku!

Osvětová rada Ústředí čsl. Orla usnesla se vyslati na kurz 2 delegáty, kteří by jednali osobně o spolupráci katol. učitelstva v branné výchově čsl. Orla. Rovněž náčelník čsl. Orla MUDr. V. Jílek navštíví kurs v Domažlicích.

Do kursu se přihlásili: 7. M. Hlášková, uč. — P. In. Bantla, farář. — 9. Marie Holubová, uč.

vá, uč. — 10. Bohumil Kutňák, uč. — 11. Frant. Mojto, správce učitel. starosta města. — 12. Anička Mojtová, uč.

Další přihlášky zasílejte na adresu Jan Kuncok, Kojetín-Popůvky.

Docenti IX. kursu. Mimo již uvedené pp. docenty přislíbili účast a přednášky: profesor Karlovy university dr. Jaroslav Beneš, prof. Karlovy univ. dr. Josef Beran, vrch. odb. rada dr. A. Fuchs, evič. učitel K. B. Hroch, prof. Frant. Hájek, Frant. Mojto, starosta města Nitry.

Kurs bude radostným shromážděním stejně cítících duší. Bude to nejkrásnější manifestace katolického učitelstva čsl. u příležitosti 20. výročí státní samostatnosti.

Uzpomínáme... Život na kurse bude opět krásný. Pro mnohé jest kurs hřejivým útočištěm, kam spěchá uštván denní prací ve škole i mimo školu. Potřebujeme každý ve svém povolání co nejvíce idealismu a ten čerpáme na kursech. Potřebujeme osvěžení ducha i těla a toho nalézáme rovněž na kursech. A kdo by nevzpomněl na dojmy z exkursí. Za žádné jiné okolnosti není možné nikomu, aby v tak krátké době poznal vlastivědu a svéráz kraje, v němž se kurs koná. Hodně krásných míst v republice jsme na kursech poznali. Kurs v Domažlicích seznámí nás s jedním v historii nejpamátnejších krajů. Vzpomínám procítěných slov básně: »Stojí černé mraky, stojí nad Čerchovem... z Němec k nám jen búrka, zleha vojna přijde. Přijde jako šelma v krvelačném chvatu, ale černé lesy cestu k nám ji zmatú.«

Zájezd do Polska: Do dnešního čísla jsou přiloženy prospekty našeho zájezdu do Polska a pouti do Čenstochové. Pošlete svou přihlášku co nejdříve, aby bylo

možno zájezd co nejpohodlněji připravit! Přihlášky přijímá redakce Věstníku, Hodslavice.

O novou náplň učebné látky dějepisné v čl. škole

**Pedagogický seminář prázdninových kursů
katol. učitelstva r. 1938.**

Starověký výrok, že »dějiny jsou učitelkou lidstva«, nepozbyl dosud platnosti. Uvědomujeme si, jak značnou měrou přispívá vyučování dějepisu k tvoření světového názoru, kolik z něho možno vytěžit pro mravní výchovu. Z té příčiny se jím zabývají kongresy světové pro mravní výchovu, otázky, týkající se pojetí dějin i způsobu podání se řeší v časopisech i společnostech pedagogických a vědeckých jak u nás, tak i v cizině.

Vyučování dějepisu je do značné míry závislé na učebnici. Těchto učebnic bylo u nás v popřevratové době vydáno mnohem více než pro jiné obory, avšak většina z nich je »těžký didaktický omyl« podle úsudku ředitele St. Vrány (Tvořivá škola, r. 1936, str. 27). Doklady k tomu uvedeny v Tvořivé škole r. 1936 a 1937.

Ještě větší stesky se týkají obsahu učebnic. Výtky, tlumočené V. Ogilvie v časopisu New Era vzhledem k anglickým učebnicím, jež prý jsou lepší než italské a německé, lze s jistotou obměnou promést též o našich, a sice nedostatek objektivity (u nás zejména v náboženském ohledu), autoři nejdou k pramenům, čerpají poznatky z druhé ruky, přepisují z knihy do knihy, jsou namnoze založeny na špatné tradici. Na různé omyly a nesprávnosti našich učebnic dějepisu bylo již mnohokrát poukázáno; netřeba dalších dokladů.

Reforma vyučování dějepisu stala se časovým problémem světového významu. Vymykající pedagogové i filosofové usilují po světové válce přispět ke sblížení národů, jak patrně již ze zmíněných světových kongresů pro mravní výchovu. Hodlají dosáhnout toho cíle revisí vyučování dějepisu. Jde o nové pojetí dějin již na národní škole, na střední i na universitách. (Společnost

nových dějin v Paříži.) Je třeba se učit z popřevratových pokusů a chyb, jež vznikly při změnách v obsahu učiva. Základní změny se neděly vždy racionálně a přesným vědeckým postupem, mnoho se ponechalo nahodilostem a intuitivnímu rozhodnutí, jak doznal V. Příhoda na sjezdu ref. učitel. v Tr. Toplicích 27. května 1937.

Dnešek není již dítětem věerojška, avšak dědicem všech století. Jsme všichni noseni a tvořeni minulostí, ale sami zase vytváříme nový stupeň pro budoucnost, jak učí sociologie.

Historický fakt, že křesťanství položilo základ naší národní existence, a to politicky, jazykově, kulturně a mravně, je nutno zdůraznit v našich dějinách zvláště dnes, kdy nás nebezpečně ohrožuje v nejrůznějších formách totalita hmoty. Křesťanství dává pojmu národa a vědomí národní společenosti nový duchový a mravní obsah i náplň. K tomu zavazuje křesťanské údy národního a státního organismu nejúčinněji k věrné službě této ideji a tím i vlasti. V tomto duchu podané učebnice dějepisu, oprostěné od omylů a nesprávných pojetí dřívějších, ve shodě s výtěžky moderního badání, přivedou k pochopení smyslu dějin i našeho úkolu a poslání Boží Prozřetelnosti. Naučí novým pohledům na dějinné skutečnosti a jejich činitele, nově hodnotit vyvíjející působení našich světců, ocenit kulturu t. zv. vysokou, ale též i lidovou, budou rovněž předváděti žactvu příklady občanských a branných ctností z našich i světových dějin podle požadavků nových osnov branné výchovy.

Úkolem odborníků i pedagogů bude pečlivý výběr a uspořádání podle výchovných hodnot, ale i životnosti a pochopitelnosti látky. Pedagogický seminář předvede ukázky, náměty i literaturu nových učebnic, jakož i přehled reformních směrů světových.
Em. Vojvodová.

Pojem, hranice a závaznost úředního tajemství

K. Reban. Stává se nezřídka, že bývá obviňován z porušení úředního tajemství, ba snad i trestán z toho důvodu učitel, jenž se uchýlil k někomu o radu ve školské věci, nebo dovolával se někde ochrany proti určitému školnímu opatření.

Výtka, že bylo porušeno úřední tajemství, je jistě vážná a nepochybujeme, že stěžejší najde se učitel, jenž by se odhodlal, aby mu tato výčitka byla činěna právem. Všimněme si proto blíže toho, co jest ú-

ředním tajemstvím, pokud lze něco za úřední tajemství označiti, a v jakém rozsahu zavazuje.

Ze školské legislativy přichází v úvahu především paragraf 22 vládního nařízení ze dne 14. září 1928, č. 162 Sb. z. a n., neboli služební pragmatika učitelstva národních škol. Tam se praví dosti obšírně: 1. Učitel jest povinen zachovávatí přísnou mlčelivost o všech věcech, které poznal při vykonávání služby nebo v sou-

vislosti se svým služebním postavením a které v zájmu státu, školy nebo zúčastněných osob vyžadují, aby byly chovány v tajnosti, nebo které mu výslovně byly označeny za důvěrné, vůči každému, komu není povinen dáti o takových věcech služební zprávu. 2. Výjimka nastává jen tehdy, když byl učitel pro určitý případ zproštěn šetření služebního tajemství. 3. Povinnost šetření služebního tajemství trvá nezměněně také po dobu jakékoli dovolené, pak v době výslužby, jakož i po rozvázání služebního poměru.

To jest základní ustanovení ve věci. Toho se dovolává par. 183 řádu školního a vyučovacího (výnos mšano ze dne 30. července 1937, č. 105.513-I). Tam se praví: O zachování úředního tajemství platí ustanovení paragrafu 22 služební pragmatiky učitelstva národních škol. Zejména jsou členové a účastníci konference povinni zachovávat úřední tajemství o sdělených výnosech, které úřady výslovně označily za důvěrné, dále o předmětech, které za důvěrné prohlásil předseda nebo o kterých se konference usnesla, že mají býti zachovány v tajnosti. Také o všech osobních věcech jest zachovávat úřední tajemství. — Tato ustanovení kryjí se věcně s praragr. 149 bývalého definitivního řádu školního a vyučovacího a s pří-

slušnými prováděcími předpisy zemských školních rad.

Eksistuje zákon, který se týká přímo porušování úředního tajemství a trestů za ně: zákon ze dne 3. července 1924, č. 178 Sb. z. a n., kterýžto zákon má však na mysli spíše porušování tajemství za účely zjištění ve spojení s úplatkářstvím, a ve školském životě méně přichází v úvahu. Dlužno mít na paměti, že obecní trestní zákoník par. 102, lit. c, kvalifikuje jako zločin zlého užívání moci úřední, vyjevuje-li kdo způsobem nebezpečným úřední tajemství jemu svěřená.

Na základě těchto zákonných norem lze podati výměr a ohraničení pojmu tajemství úředního.

Jest to mlčení a neprozrazení vědomostí, získaných ve službě školní při výkonu učitelských povinností nebo v souvislosti se služebním postavením, jestliže by prozrazení těchto poznatků a užití takových vědomostí bylo na újmou zájmů státu, školy nebo zúčastněných osob již z přirozenosti a podstaty věci samé, nebo jestliže předmět poznatků a vědomostí byl povolány činiteli prohlášen za důvěrný a nesdílitelný kromě povinné služební zprávy, nebo kromě případu zproštění z této povinnosti. Netřeba snad dodávati, že tohoto tajemství nutno šetřiti jak v

A. Kolek:

V kamenecké dílně lidskosti

I.

Zatímni učitel Florián Uejvoda šel do školy. Uystupoval těžce, chvílemi se zastavoval, hekal, hladil skrovné kantorské břicho. Jak by ne. U žaludku, zvyklém přece na všelicos, ho tlačil exotický oběd, sestávající z následujících chodů: pražené polévky s nadrobeným chlebem, jež koupila jeho bytná stará Galušková za 2 Kč od krhavého žebráka Candáta a z něho vařila řečenou polévku denně v poledne a večer nepřetržitě po 14 dní po sobě jdoucích, pokud poslední plesnivý krajíc nebude zkonsumován, dále dostal dvě na

tvrdou uvařenou vajíčku, k nim okurek, jako příkrm kus chleba téhož podezřelého původu jako polévka, a prastaré knedlíky, osmažené na loji hezky do zlatova, byly posledním číslem dnešního jídelního lístku. Není tedy divu, že adept kumštu učitelského se šinul k poctivé školní budově šouravým krokem, že chůze jeho nebyla pružná, mrštná, oko nehořelo oním svatým nadšením, jak je pošetile prikazují všechny metodické učebnice, slovní, pedagogickým ohněm zanícení okresní škol dozorců aneb inspektori, item ředitelé a řídící — vůbec školští rytíři a vladykové vyššího i nižšího řádu, alebrž mladá jeho duše kula ohavnou a zpujtnou rebelií proti všem mocnostem tohoto světa, proti vrchnosti světské, že mu vyměřila hanebnou

řeči mluvené, tak také psané nebo tištěné. V tom jest i povinnost varovati se nejen řečí, nýbrž i jiných způsobů a prostředků dorozumívacích, znamení, úkonů s určitým smyslem, z jichž užití či opominutí bylo by lze usuzovati na předmět, jenž jest tajemstvím chráněn.

Slovné znění citovaného paragrafu 22 služební pragmatiky není právě dokonalé. Zavadává podnět k pojmání příliš širokému. Nesprávně by vykládal ustanovení o úředním tajemství u učitele, kdo by trval na neomezené a bezvýjimečné platnosti věty: učitel je povinen zachovávatí přísnou mlčelivost o všech věcech, které poznal při vykonávání služby nebo v souvislosti se svým služebním postavením. — Tím není řečeno ani zamýšleno, že by všecko, cokoliv učitel pozná ve škole a v úředním jednání, bylo tajemstvím úředním. Pozná-li na př. učitel, že žák X má rozbité boty nebo žačka Y že má nové šaty, není to jistě úředním tajemstvím. Logický i právní výklad tohoto základního ustanovení nezbytně žádá, bychom tomu, co dále v textu následuje, rozuměli jako podmínce, kdy nastupuje povinnost úředního tajemství, nebo jako výhradě a vymezení oněch věcí, poznáných v souvislosti s učitelskou službou, jež spadají pod rozsah tajemství úředního. Tenkrát

jsou ony věci předmětem úředního tajemství, jestliže a pokud jejich vyjádření nebo využití vědomostí o nich bylo by na úkor spravedlivých zájmů státu, školy nebo zúčastněných osob, nebo jestliže byly rozumně a oprávněně prohlášeny za předmět úředního tajemství. Jestliže tedy byly vyjádřeny věci, jež nijak nespojují se zájmy státu, školy a osob, jichž se týkají, ani nebyly kompetentním činitelem (sborem učitelským anebo předsedou konference nebo jinou instancí úřední) označeny jako chráněné tajemstvím, potom nelze nikoho vinit z porušení tajemství úředního. Připouštíme, že leckdy nastupuje povinnost pomlčetí o věcech, jestliže tyto jsou svou povahou takové, že požadují tajemství přirozeného nebo svěřeného, t. j. je přirozeno, že prozrazení bylo by právem nemilé a trapné tomu, jehož se to týká, nebo vymínil-li si někdo zachování mlčelivosti stran toho, s čím se nám svěčil.

Úředního tajemství se často zneužívá. Rozšiřuje se na věci, jichž se netýká, dává se mu rozsah větší než náleží, a činí se tak proto, by někdo skryl své nesprávné počínání.

O tomto zneužívání úředního tajemství mohli by mluvit katoličtí učitelé. Proti nim je dovoleno všechno se strany in-

gázi, jež chrání před smrtí a současně těžce ohrožuje život, proti školským potentátům, proti děčkám, proti celému světu...

U stánku věd a umění, u dveří kameňecké dvojtřídky stojí pedagogický monarcha — definitivní řídicí učitel Křištof Hunka. U humnech zpívají ptáci, šumí stromy, na dědinku, na školu se směje zlaté slunko, ale z černí maturitního fraku představitelé kameňecké vědy čiší ledňový mráz, ouřední nepřístupnost, vojenskou rázností mluví zelené jezdecké nohavice, vězící v žlutých kožených kamaších, pedagogický nos klesl na dolní pysk a spolu s vousiskem a špičatou bradou à la Richelieu stvořil strašlivou ouřední masku. Oči hledí ztrnule na hodinky, jež třímá

levice v poloze přesně vodorovné, zatím co metodická pravice vztyčila ukazováček směrem k nebi. Ze školy sem doléhá hláhol, jek a křik vědy se štítících discipulů, buchají dunivé rány, suše třeskají zášijky, tepence duelujících kluků, sborem piští děvčata, jedině prváci, vezdy loyální, oddaní lupičům svých dětských let, kvákají v dojemném choru:

*A - bé - cé - dé,
koč - ka přée - dée,
ko - cór mo - tá,
pes po - či - tááá,
kooo - lik hnutí
do dée - sí - ti.*

Ale pan řídicí neslyší.

(Pokračování.)

spektorů, řídících, kolegů, sboru atd. Ale ať jen zkusí postěžovat si někde, informovat časopisy a noviny, vyhledat někde u odborníka ve věcech školských radu: okamžitě se jim klade za vinu porušení úředního tajemství, zavádí se s nimi vyšetřování a snad dojde i k trestům. Druhá strana smí ovšem beztrestně využívat všeho, co se ve škole dověděla. Smí běžet se vším ihned do novin, smí donášeti organisacím a úřadům, smí informovat, na kom mu záleží atd. Tu nikdo nevolá po zachování úředního tajemství... Zřejmě účelem snahy, aby učitel nikde a nikomu si nestěžoval, s nikým se neradil, nikde nezakročil, není nic jiného, než nemorální úsilí znemožniti mu obranu, zastráhati jej a ponechat na pospas vášnivosti a bezpráví. Je to zneužití úřední moci, leckdy dokonce teror, proti němuž je na místě brániti se dovoláváním se paragrafu 1' zákona ze dne 12. srpna 1921, č. 309 Sb. z. a n., proti útisku.

Katolická morálka velmi vážně zasazuje se o šetření tajemství jak soukromého, tak zvláště úředního, zdůrazňujíc zvýšenou závaznost tohoto (podrobněji

Při školních výletech nezapomeňte navštívit

MORAVSKÝ KRAS A VŠECHNY JEHO JESKYNĚ.

Nejpříhodnější východiště je rychlíková stanice Blansko - Macocha. - V sezoně autobusové spojení mezi nádražím v Blansku a jeskyněmi

Hromadné školní výpravy, které navštíví jeskyně v měsíci květnu 1938 obdrží 30% slevy, v měsíci červnu 1938 20% slevy na žakovském vstupném.

Informace o slevách podá a letáky zdarma zašle:

MORAVSKÝ KRAS,

Telefon výzkum a provoz jeskyní akc. sp.
1 7 2 3 0. V BRNĚ, Starobrněnské 19/21.

v. Vřešťál, Katolická mravouka dílu II. část 2., str. 106—108). Netřeba se obávat, že by věřící a charakterní učitel byl indiskretním, anebo z lehkovážných pohnutek využil vědomosti z úřadů získaných, porušoval povinnou mlčelivost, anebo napomáhal ku vyžrazení úředního tajemství. Přejeme si, by bylo více svědomitosti všude, vzhledem k této mlčelivosti, ale nedopustíme, by se zákonných ustanovení o úředním tajemství zneužívalo neprávem a ke škodě nevinných učitelských osob.

S P O L K O V É Z P R Á V Y

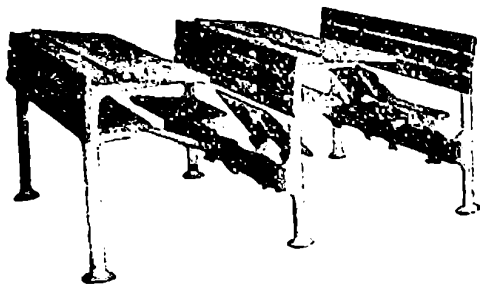
Třebíčský odbor. Exkurse do Baťových závodů v Třebíči-Borovině bude ve čtvrtek 9. června 1938. Sraz ve 14 hodin na Komenského náměstí (u pivovaru). Po exkursi bude ve Společenském domě přátelské besedování. Zařídte se na toto odpoledne, abychom se opravdu všichni sešli! Pěkně všechny pozdravuje jednatelka.

Hranický odbor koná členskou schůzi 29. května v Hranicích v 9. hod. dopol. v hotelu Černý orel. Pro rozšíření epidemie dobytka a zákaz schůzí svolána tato schůze formálně jako důvěrná. Členové dostanou zvláštní písemné pozvání poštou. Připravte si všichni látku o vyučování slohu pro rozhovor. Další program: Aktuality ze školského života. Přijďte všichni!

Přerovský odbor konal ve středu 27. dubna 1938 v sále kina Sport členskou schůzi za hojné účasti členstva. Schůzi řídil předseda odboru V. Hlaváčka. Na programu byly referáty: Jak sestavovat program braných vycházek, organizace ŠPO, braná výchova u mládeže 14—21leté. Referoval odb. uč. M. Jalůvka z Němčic, koreferenti před-

sedla a jednatel odboru. V cíle debatě bylo o aktuálních tématech všestranně pohovořeno. Na schůzi byly laskavostí ředitelství Optikotechny promítnuty barevné filmy a předvedena novinka tohoto závodu, výborný promítací přístroj na úzký film. Ve volných návrzích byla členstvu doporučena účast na zájezdu exkurs. odboru Zem. spolku katol. učitelstva do Polska a na Prázdninovém kurse Říš. svazu katol. učitelstva v Domažlicích.

Hustopečský odbor konal 13. III. 1938 členskou schůzi v Nosislavi v Lidovém domě. Hlavním bodem programu kromě otázek organizačních byl teoretický výklad o sugesci, její účincích a použití. Potom následovaly praktické ukázky sugescie na žáčích obec. školy. Výklad přednesl a praktické ukázky předvedl kol. předseda Jar. Kříž. Vše bylo sledováno se zájmem. Velmi příjemnou chvílkou naší schůze bylo pohostinství pani našeho předsedy. Samozřejmě, že hodně dlouho — snad až do příští sezony — bude vzpomínáno dobrých jitrniček a ostatních dobrot. — Dne 24. dubna t. r. ko-

**KAREL
GASCH**
akc. společ.

**SPECIÁLNÍ
TOVÁRNA
NA ŠKOLNÍ
ZÁŘÍZENÍ**

Chodov
a Karl. Vará

nal odbor členskou schůzi ve Vranovicích. Po zprávách organizačních probral kol. Al. Krejci I.—VI. oddíl nového škol. a vyuč. řádu a objasnil místa zvláště důležitá. Potom přednesl kol. Al. Slaný zajímavé poznatky z kursu učitelů laické morálky a ozřejmil jejich poměr k výchově katolické. V kurse, v němž přednášelo několik universitních profesorů (Bláha, Trvdý, Kladivo, Zavrel, Úlehla, Horčík, Pertold, Schacherl, Kratina a j.), byla probírána otázka vzniku, člověka, vesmíru, náboženství, pravost vyznání, zvláště ovšem katolického, nové pojetí hmoty, mechanického dění světa a pod. Nevíme, zdali skutečně bylo probíráno to, co by mohli učitelé laické morálky — i kdybychom s nimi souhlasili — na obecných školách uplatniti. Na pravý obsah a metodu se jistě zapomnělo. Pokud zkušenosti z tohoto kursu jsou — nebylo tam nic ujasněno, nic dokončeno a také ovšem kuristé si z něho odnesli asi více chaosu, nežli světla. — Rozprava, která se po referátě rozpředla, a do níž všichni přítomní zasáhli, vyzněla v naprostou neudržitelost nauk, které popírají existenci Boha, božství Ježíšovo, poslání člověka, posmrtný život a j. — Na schůzi byl konstatován klid, který zachován byl na jihomoravském pohraničí v dobách posledních událostí, jednatel zdůraznil obětavost a trpělivost hraničářů, mezi nimiž žije a působí a bylo samozřejmě učiněno jednomyšlné usnesení o úplné oddanosti katol. učitelů československým ideálům naší republiky a odhodlání brániti se až do poslední kapky krve. — Příští schůze v květnu. — Jednatel.

Odbor Český Těšín konal dne 10. dubna v Čes. Těšíně svou valnou hromadu. Promluvil duchovní rádce odboru vdp. T. Vítek T. J. o Bohu a důležitosti náboženství. Největší záhadou člověka je poznat Boha, jeho vlastnosti. Do srdce každého člověka je vložen hlad — poznati Boha, a to i do srdce nevěrce, který rád zavádí hovor o náboženství. O Bohu zejména dychtivě naslouchají děti nevěrců. Je potřehí si vážiti své víry, již je nezbytně nutno jak v počtech, tak i přírod. vědách, v dějinách; a náboženství i dějepis se bez ní neobejdou.

Život bez Bohu — pln záhad, rovněž dějepis bez náboženství. Velei duchové (Marconi, Foch...) měli kladný poměr k náboženství, jemuž byli oddáni celou duší. — Přednáška nnp. Enegra se týkala protestantismu. Zvláště na Těšínsku, kde mnohá místa mají většinu evangelickou. Protestantismus je jako protírmský. Církev protestantských je mnoho, takže je těžko rozpoznat bližší nábož. znaky. Nemí zde jednoty učení. Promluveno zejména o dvou směrech protestantismu: luteránském — mající za základ bibli, a reformovaném, kde v Bibli vidí jen znamení Boží. Bible sama nestačí. Potřeba poznat základní pravdy. — Ze zprávy jednatele uvádíme: Členstva odboru přibýlo, počet vzrostl k 1. lednu 1938 asi o 1 třetinu oproti minul. roku, ke dni konání valné hromady asi o polovinu. Zajisté potěšitelný zjev. Co do počtu jsme asi 1 desetina počtu učitelstva, organizovaného v Učit. jednotě našeho okresu; se zbývajícími ještě 2 učitel. organizací okresu Čes. Těšín jsme asi v poměru 1:1. — Pro katolika kteréhokoliv stavu je služba pro vlast velkou mravní povinností, za jejíž plnění je člověk zodpověden Bohu. Vladař císaře Diokleciána, Konst. Chlorus, pravil: »Zůstali jste věrni Bohu i za cenu života. A kdo je věren Bohu, bude i věren národu a státu.« — Funkcionáři nového výboru se v celku nezměnili. Po té kol. A. Mašek soustředil pozornost přítomných přednáškou o využití testu v pravopis. vyučování. Vyzvedl velký význam testu pro školu, zejména pokud se týká klasifikace žactva. Pečlivě připravená přednáška svědčila o zájmu pro věc. Ve snaze poznat prakticky užití testu, zejména pro posouzení vyspělosti třídy v probíraném učivu či již probíraném, udávané t. zv. medianem, provedl toto s přítomnými na známých větách pro posouzení pravopisné znalosti. Na konec pak byl vypočten náš median. Děkujeme mu za pěknou přednášku a přejeme si, aby nás častěji informoval o podob. věcech, jímž věnuje velkou pozornost. **Po dle dohody s odborem fryštátským konáme 15. květnu (neděle) t. r. společný rekreační výlet do Beskyd p. Ondřejník.** Přijďte všichni! Uvolněte se na den! Na náš první společný výlet na Hřčanu, myslím, účastníci mile vzpomínají. Na shledanou 15. května! Přiveďte své známé! Zdař Bůh! — Jednatel.

Moravskokrumlovský odbor měl dne 6. 5. členskou schůzi v Hrotovicích, na níž vedle otázek stavovských a školských byla na pořadu přednáška vdp. Pelána a referát p. tajemníka Dostála o situaci politické. **Příští schůze byla stanovena na 9. červen t. r.**

Hranický odbor konal valnou hromadu 13. m. m. V 8 hodin byli členové přítomni mši sv., kterou celebroid duchovní rádce

odboru vdp. A. Glos. Po vyčerpání programu valné hromady přednesl svůj referát P. Glos: Exerciície ve výchově. Jednatel kol. J.

Dobral přečetl zajímavé, i našich členů se týkající (jejich dobrá práce) — zprávy z denního tisku.

MÍSTA • OZNÁMENÍ • RÁDY

Vládní rada Otakar Hanuš odešel ze služby. 30. dubna odešel ze školní služby od zemské škol. rady moravskoslezské vládní rada Otakar Hanuš. Učitelstvo v něm mělo představeného uznalého o rozumného, proto jej ztrácí nerado.

Uznání. Soudcovský sbor při Středomoravské výstavě v Přerově 1936 udělil zemskému spolku katol. učitelstva v zemi Moravskoslezské diplom uznání a bronzovou medaili za úspěšnou účast na výstavě.

Informační kurs pro zkoušky učitelské způsobilosti na obecných školách (též němčina) bude pořádán v Hradci Králové od 24. června do 16. července 1938. Přihlášky přijímá ředitelství stát. učitel. ústavu v Hradci Králové.

25 let katolického studentstva. Jubilejní oslavy čtvrtstoletého působení katolického studentstva budou vyvrcholeny letošního roku slavnostním jubilejním sjezdem katolického studentstva v Kroměříži na Moravě.

Katalog Ústřední pedagogické knihovny v Brně bude vydán v srpnu. Vzhledem k tomu, že o katalog Ústř. pedagogické knihovny v Brně se přihlásil daleko vyšší počet škol národních, středních a odborných, než byl při původní kalkulaci očekáván, rozhodlo se nyní kuratorium knihovny rozšířit katalog při stejné ceně o další čtvrtinu původního rozsahu. To si ovšem vyžádá odsunutí vydání katalogu, který mohl být vydán na počátku května. Nyní se tak stane koncem srpna.

Kalendář katolického studentstva na rok 1938—1939 přináší množství zajímavých článků ze všech oborů lidského ducha a práce, soutěž v ceně 2000 Kč, množství obrázků atd. Cena v plátně vázaného výdisku 5 Kč mimo porto, na 10 kusů 1 exempl. zdarma. Možno objednat u Moravana, spolku katol. studentů, Bmo, Klácelova č. 2.

Kam na prázdniny? Katoličtí rodičové přihlaste své studující syny a dcery do táborů katolického studentstva. Letošní tábory: pro akademičky na Křemešník, pro středoškolačky z vyš. tříd v Kostel. Vydří u Dačic a v Provodově u Zlína. Pro středoškolačky z niž. tříd na Sv. Kopečku u Olomouce. — Pro středoškoláky z vyš. tříd Schwaigrovka p. Sv. Hoštýnem, Malenovice pod Lysou Horou, pro středoškoláky z niž. tříd Nová Říše u Dačic. Informace o těchto táborech podá Moravskoslez. sekce UKSČs., Brno, Klácelova 2. — V Čechách: pro stře-

doškolačky z vyš. tříd Cerv. Řečice u Pelhřimova, pro zákyne z niž. tříd v Křelovicích u Pelhřimova. Podrobné informace podává Divčí sekce UKSČs., Praha III., Strakova Akademie.

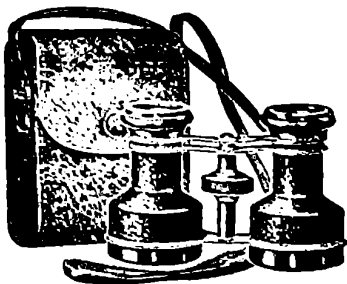
Znáte již moravskou lithiovou minerální vodu »Lozu«? Jest to lékařsky od r. 1580 doporučovaná minerálka ze Suché Lozi u Uherského Brodu a uznáný léčivý prostředek při chorobách ledvin, měchýře, rheumatických, chronické dně, kamencích močových, ledvinových a žlučových, kornatění tepen, cukrovce, pro děti slabé, rachitické a skrofulosní. Ředitelství zřídla, aby umožnilo léčení i vrstvám méně zámožným, nabízí trpícím výše uvedenými chorobami ubytování zdarma ve zřídle pod Bílými Karpatami, v tiché krásné zahradě, za pouhé hrazení stravného 15 Kč denně, přihlásí-li se k pobytu prostřednictvím redakce tohoto listu k 1.-V., 15.-V., 1.-VI., 15.-VI., 1.VII a 15.-VII 1938. Prospekty a informace zašle: Ředitelství zřídla »Loza«, pošta Bánov, Morava, aneb kancelář Kolín I.-82.

Na prázdniny k moři. Katolíci do svého českého pensionu na ostrově Lošíně v Itálii. Pense a vše ostatní, kromě cesty, za 30 dnů pouze 930 až 1080 Kč (samostat. pokoj) — děti polovic. Nejlevnější pense, česká kuchyně, obsluha čes. řeholnic. Ilustrované prospekty všem zdarma na požádání zašle: Svaz Charity v Olomouci.

Proč jsou Martínkovy tabule Marta tak rozšířeny? Protože jsou dobré! Tažte se škol ve Vašem okolí, které jich používají. Dají Vám cenné informace, opřené o vlastní zkušenosti. Mohou Vám nestranně povědět o tabulích, jež měly dříve a které mají dnes. Srovnání si učiníte sami. Nejnovější zlepšení: Zvláštní černý lak, který vzdoruje opotřebení a vydrží nelesklý déle, než dosud. — J. Martínek a synové, Horky n. Jiz. u Ml. Boleslavě.

Není bez příčiny, že jest v tolika rodinách stále doma francovka Alpa. Vysloužila si tuto rozšířenost a oblibu svým blahodárným účinkem. Alpa mírní bolesti revmatické, neuralgické, loupání v kříži a bolení hlavy. Alpa rozptýluje únavu po těžké práci, oživuje nervy a vrací svěžest. Posilující účinek Alpy uvítají všichni, kdo si chtějí udržeti výkonnost a svěžest ať pro práci v povolání, nebo pro sport a turistiku.

Zprávy Poradního sboru pro tělesnou vý-

Lovecko - turistické - divadelní

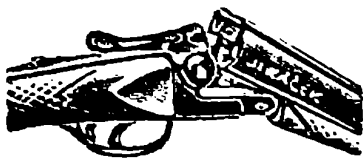
kukátko výborně ukazující, 3× zvětšující

POPULÁR Kč 28.-

Pouzdro kožené tvrdé 19 Kč, měkké 6 Kč.

DALEKOSTŘELNÉ ZBRANĚ

s 10ti letou zárukou. - Genik na požádání.

PUŠKAŘSTVÍ JIRÁČEK -

PRAHA XII., FOCHOVA Č. 35.

chovu při ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy. Poradní sbor pro tělesnou výchovu sešel se k závěrečné schůzi svého třetího 1935—1937 v sobotu dne 23. IV. 1938 v ministerstvu veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy. Byla schválena zpráva o stavu branné výchovy mládeže v korporacích, na školách a branných střediscích. O sociálně-zdravotní službě na školách a o zdravotních listech bylo přijato toto usnesení: Poradní sbor pro tělesnou výchovu ve svém jednání dne 23. IV. 1938 se usnesl doporučit zavedení zdravotních listů na školách všech typů již od školního roku 1938—39 na podkladě usnesení lékařsko-vedecké komise. Zdravotní listy se navrhuje zavést zatím pouze k úředním účelům, při čemž výpisy z nich mohly by být používány pro informaci žáků a rodičů. Bude věcí postupného provedení, budou-li archy vyplňovány hned celé, nebo jen částečně. Také se doporučuje, aby odlišné archy, pokud již někde na školách byly zavedeny, mohly se postupně přizpůsobiti konečně formě zdravotních listů úředně schválených. Tímto usnesením není dotčen neustále nutný a naléhavý požadavek urychleného zavedení sociálně-lékařské služby na školách, kterýžto návrh zákona již byl vypracován ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy a dán do ministerického jednání. Poradní sbor pro tělesnou výchovu vítá dokončení návrhu tohoto zákona a staví se za jeho brzké uskutečnění.

Hledají se statisícoví výherci.

Upozorňujeme majitele čsl. státních stavebních losů, že podle úřední listiny restantů vydané Ředitelstvím státního dluhu v Praze, je dosud nevyzvednuto za mnoho milionů Kč výher stát. stavebních losů. Aby majitelé losů byli ušetřeni značných majetkových ztrát z propadnutí výher a premií, neboť tyto po určité době propadají, byla zřízena Kontrolní losová centrála v Praze II., Václavské nám. 60, která přezkoumává každému majiteli losy československé i cizozemské ve všech minulých 33 letech od roku 1922 do roku 1938, t. j. za celých 16 roků, úplně zdarma a event. výhry ihned vyplátí prostřednictvím kterékoli pražské banky. Během 2 měsíců bylo zkontrolováno 214.352 losů českoslov. i cizích a 41.435 majitelům v celé ČSR oznámeno 13.236 výher, jdoucích do milionů Kč, takže již před 3—10 roky, takže ztráty na úrocích pp. výherců následkem toho, že po dobu několika let nevěděli, že losy jejich byly taženy — jsou obrovské. Na přání zašle seznam všech nevyzvednutých výher, tažených za 16 roků od r. 1922 do r. 1938 v celkové výši několika milionů Kč, za 6 Kč. Zašlete proto ihned opis serií a čísel vašich losů jmenované centrále, neboť není vyloučeno, že se nalézáte mezi šťastnými výherci. Adresujte: Kontrolní losová centrála, ředitel J. Švarc, Praha II., Václavské nám. 60.

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u **HEZINA a SP., HUMPOLEC**

VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vsític platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena výn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

1. ČERVNA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 18 - Č. 19

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

MLADÉMU UČITELSTVU! KANDIDÁTŮM A KANDIDÁTKÁM UČITELSTVÍ! POJĎTE S MLADÝMI A K MLADÝM!

Mladí přátelé, před ukončením studií a před vstupem do veřejného života, před začátkem Vaší učitelské práce, na kterou se těšíte a již chcete konat co nejlépe, zve-me Vás do našich řad. Do řad katolického učitelstva, které tvoří většinou mladí lidé, kolegové a kolegyně, kteří Vám porozumějí, kteří Vám usnadní první těžké začátky v životě.

Byli jste správně vychováváni, abyste byli učiteli demokratickými, abyste nejen hájili, ale také šířili, pracovali v duchu odkazu presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka, v duchu nynějšího presidenta dra Edvarda Beneše. Touto prací jste povinni národu, jste jí povinni v první řadě mládeži, jež Vám bude na školách svěřena. Demokratická republika musí mít demokratického učitele, který zvláště v dnešní době zmatků a napětí nejen bezpečně ví, kde je jeho místo, ale zná také svou povinnost ke státu a národu.

Bylo zdůrazněno právě T. G. Masarykem, že demokracie musí mít mravní podklad. Naše demokracie musí mít duchovní náplň, která by ji činila odolnou proti všemu nátlaku hrubé síly a moci. Netřeba dnes dokazovati - ve světě se tento fakt jeví denně - že právě katolictví, církve katolická, nejlépe a nejjistěji odolává pověrám rasy, krve, totality stranické a státní, všemu násilí, které chce otročit ducha a ničit duchovní hodnoty.

Vaše místo jako učitelů demokratických je proto v katolických učitelských spolcích. Vaše místo je u těch, kteří bojují o mravní a duchovní náplň demokracie a tím posilují naši státní demokratickou myšlenku. V myšlenkovém zápase věků máte se přiřaditi tam, kde je zaručena opravdová svoboda lidské myšlenky.

Pojďte k nám, pojdte s mladými stejně nadšenými, stejně smýšlejícími a posilujte je v jejich práci. Čekáme na Vás a těšíme se na Vaši spolupráci. Kolegové a kolegyně z Čech, přihlaste se do Zemského spolku českého, ze země Moravskoslezské, Slovenska a Podkarpatské Rusi do Zemského spolku Moravskoslezského. Redakce Věstníku vám poradí.

Naše spolky poskytnou Vám právních porad, zastání, budou pečovat o Vaše další studium, usnadní Vám školskou praxi přednáškami, kursy, exkursemi, poradí Vám při získávání míst.

Zve-me Vás na náš IX. prázdninový kurs do Domažlic, na náš zájezd do Polska, abyste poznali naši práci i jejího ducha. Náš Věstník Vám bude vždy spolehlivým a dobrým rádcem v otázkách školských.

Vítáme Vás do našich řad a jsme přesvědčeni, že naše společná práce zajistí demokratické republiky pokoj, mír, svobodu duchovní a přinese nám všem blahé vědomí, že pracujeme v duchu největšího učitele Ježíše Krista, který našim snahám jistě požehná.

Nechť jsou Vaše kroky do života provázeny Milostí Boží.

Říšský Svaz Katolického učitelstva čsl.

KALEIDOSKOP Činná škola

President republiky o Táboru.

Tábor jest pro nás, vážení přátelé, příkladem a také výstrahou. Jest nám příkladem veliké národní solidarity a odhodlání postavit se všichni za svého člověka a za to, co pokládáme za právo a pravdu. Tábor jest příkladem velikého ideového zanícení, nezdolné vůle a odhodlání a mužných národních ctností, které se však sklánějí před ideou božího bojovnictví. Národ ve službě pravdy Páně na zemi! Tábor jest nám příkladem radikální snahy o zrovnoprávnění všeho, co má lidskou duši.

Ale Tábor jest také výstrahou: ukazuje nám, do jakého nebezpečí sebe i svůj národ přivádí hnutí, jakmile se přiblížilo k oněm krajnostem, kde se přestává ohlížeti na životní souvislosti, kdy zapomíná, že lidská síla, vydržet revoluční napětí, není nevyčerpatelná, že čím více ji vychýlíme z jejího přirozeného postoje, tím křehčí jest rovnováha, na níž jsme se postavili. A hlavně připomíná, že nejsme na světě sami, že musíme brát zřetel na své okolí, na své sousedy, na ostatní Evropu.

Z řeči presidenta republiky dra E. Beneše v Táboře 21. května 1938.

České školství ve Vídni po anšlusu.

Po anšlusu je ve Vídni 15 českých opatroven Komenského a po jedné v Inzersdorfu a Švechatech, dále je ve Vídni 6 obecných škol Komenského a 6 hlavních (= měšťanských), 2 střední, 2 odborné, 1 škola pro Slováky, 8 českých a a slovenských škol na venkově. Mimo to je ve Vídni sedm obecných škol veřejných se 600 dětmi. Na veřejných školách je zjišťováno, zda si přejí rodiče poslat i dále děti do české školy, nebo zda je převedou přímo do

Karel Hroch. — Zdá se mi utopistické považovati spontánnost za jediný podklad činné školy. Příhoda nic takového nežádá v dobrém vědomí nemožnosti. Ideálem by bylo takové vyučování, které by se volně škole s totální spontánností co nejvíce blížilo. Dalo by se snad uskutečňovati tím způsobem, že by učitel obratnými zásahy vyvolával takový zájem, jaký právě potřebuje, že by nenápadně probouzel dětskou spontánnost, aby to, co mají děti jako nové učivo přijmouti, přijímali ze své volby, se zájmem, protože zdánlivě z vlastního rozhodnutí. Tato myšlenka je velmi lákavá a v praktické přípravě kandidátů učitelství by se mělo na ni pamatovati.

Pokud jde o pracovní samostatnost, připomíná Příhoda úplnou individualisaci pracovního postupu v daltonském plánu, která atomisuje zákovskou společnost, když všem je předepsán týž úkol, ale provedení je časově i formálně ponecháno jednotlivcům, jejich samostatnosti. Důraz je příliš na tom, aby byl žák při práci sám, kdežto, jak praví Příhoda: čin má vždycky vztah ke společnosti.

Pracovní samostatnost má své meze. Ani v pokusných školách, kde se jí věnuje mnoho pozornosti, není zdaleka ani ze tří čtvrtin uskutečněna. Se samočinností se proto začíná také na některých pokusných školách až od 3. post. roč. Nižší stupeň pokusných škol se neliší podstatně od škol normálních. Nemůžeme žádati pracovní samostatnost hned od dítěte, které přijde do školy. Můžeme ji ovšem už na nižším stupni připravovati. Jsou k tomu pracovní sešity (pro počty, psaní) a na ménětřídních školách nepřímé zaměstnání, které vždycky vedlo žáky k určité samostatnosti.

Jako od malého děcka nežádáme sebekázeň, ale kázeň, která teprve s věkem se mění v t. zv. vedení, kdy nezvykáme chovance, aby se řídil mravními zásadami a tento způsob teprve ústí v sebekázeň, tak ani nelze začít s pracovní samostat-

ností. Je potřeba vzoru a napodobení. Ponenáhlu ustupuje vzor do pozadí, kde není nevyhnutelně potřebný a předsunuje se imitovaná samostatnost, která směřuje ke skutečné pracovní samostatnosti — lépe řečeno odpovědnosti za práci. Konkrétně: má-li se dítě naučit psát, musí nutně i podle globalistů napodobovat plynulé psací pohyby. Aby je mohlo napodobit, musí je vidět. Tedy forma deiktická, typická, ukazovací. Jinak se dítě psát nenaučí. To je cesta vyzkoušená a nejlepším důkazem její spolehlivosti je právě to, že se na ni ocitli i analytici, jejichž názory na psaní se liší od syntetiků.

Dítěti stále přibývá vzorů. S počátku mu byl vším takřka jediný vzor učitelův, jeho písmo. Pak dítě poznává jiná písmena, jiné vzory. Nepotřebuje již vzoru učitelova. Stačí upozornění jak psát, jaké úpravy dbáti a žák dovede opisovat tištěný text, zapsat své myšlenky v jednoduchých větách a p. To je imitace samostatnosti.

O úplné samostatnosti ve psaní lze mluvit tenkrát, když žák dospěl ke svému svéráznému rukopisu a dovede písmena zcela bezpečně užívat a jím hospodařit (vlastní poznámky, výpisy atd.).

Tím není řečeno, že by pracovní samostatnost vždycky musela probíhat těmito vývojovými stupni, snad shodně se stupni národní školy. Objasní to příklad z počtů. Nutným předpokladem jest znalost určitých základních výkonů, spojů. Mechanisujeme spoje. Počítají-li žáci s tabule řadu spojů před tím vysvětlených, znázorněných a procvičených, není to ještě pracovní samostatnost, třeba každý žák pracuje samostatně. Ani tehdy, když uijeme spojů v řešení situačních příkladů, které pomáháme žákům rozebrati, osvětliti, nejde ještě o pracovní samostatnost. Teprve když žák stačí si zcela sám na to, aby počtářsky zvládl určitou situaci jde o samostatnost.

Takové samostatnosti lze snad v některém oboru dosáhnouti už i na nižším stupni (aspoň u některých žáků), v jiném oboru na středním a v jiném teprve na vyšším.

Dobře tedy vystihl činnou školu Zlámal ve stati »Vyhlídky činnouky« (Praxe v činné škole), když napsal: »Činná škola není pojem zevněorganizační, ale vnitřněmetodiický, psychologický. To znamená: Není žádná propast ba ani metrový příkop mezi t. zv. starou školou a novou, která si chce říkat činná. Jsou tu jistě rozdíly, nikdo jich nepopírá, ale ta nová škola odvisí hlavně od toho, jak budeme ve třídě pracovat a jak každý na

školy německé, takže veřejným školám českým hrozí vymizení. Na rodiče se působí též připomínkami, že děti z českých škol nedostanou ve Vídni zaměstnání.

Jubilejní školská výstava

země Moravskoslezské byla zahájena v Brně vrch. škol radou drem Fr. Višinkou. Výstava ukazuje mnoho školských zajímavostí a bude jistě předmětem zájmu.

Propaganda školou.

Je potřeba jít s demokratickou výbojností do škol, a to od národních až po vysoké školy. Že jsou mezi učiteli a profesory také stoupeni diktátorských režimů, obdivovatelé autoritativních států a jejich »vůdců«, to je fakt. Jejich přímý vliv na mládež je potřeba paralyzovat zase přímo, a to naplní učebnic. V nich má být propagována demokracie na každé stránce. Udělat takovou revisi učebnic, pověřit komisi, která by z nich vymýtila vše, co jen trochu zavání chválou diktatury, ať staré nebo nové, chválou vlády jedince, ať je již dávno mrtev, nebo ještě žije. Autoritativní režimy dovedou využít učebnic k ideologické propagandě velmi důkladně a úspěšně. Pokládáme-li své demokratické zřízení za lepší, než diktaturu, nesmíme se vyhybat propagandě školou.

Nár. osvobození

Branné vycházky.

Před každou vycházkou pohovoříme o ní se žactvem a celou brannou výchovu zařídíme hodně samosprávně. Nesmíme vychovávat stádo, nýbrž odpovědné, iniciativní občany. Při branné vycházce rozdělíme třídu na družstva s odpovědnými veliteli a každé družstvo plní úkoly a vytrvává z vlastní ukázněné vůle. Učitel je tu jen starší zkušený ochránce a rádce.

PRAKTICKÝ UČITEL

Psaní desetinných čísel.

Jednota čsl. matematiků se postarala o to, aby se i u nás zavedlo psaní desetinných čísel s desetinnou čárkou dole, místo s desetinnou tečkou nahoře. Vede k tomu hlavně užívání psacích, počítacích i sázecích strojů. V praktickém životě u nás se tohoto způsobu také již hojně užívá, do škol však proniká pomalu, ač proti němu není úředních námitek. »Početní sdružení užilo desetinné čárky v VI. díle početnice »Mladý počtář« (pro 6.—8. postup. roč.). Bude možno psát desetinnou čárku nebo tečku, podle toho, co kdo uzná za praktičtější (pro žáky snadnější).

Věcné nauky.

Branné vycházky.

Konečným cílem každé vycházky činíme pokud možno kopec (návrší, vyvýšené místo), jednak pro citovou výchovu (povznášející pocity při pohledu s výšin: malebnost, krásy kraje, velikost lidské práce — posilující nejlépe lásku k rodnému kraji a k vlasti. Toto všecko je od věků naše. Kdo na světě má právo všecky ty krásy a všecky ty výsledky práce ničit nebo nám brát? Budou na věky našel! Budeme je bránit a ubráníme je! Proto se připravujeme a cvičíme), jednak pro veliké poznatkové a cvičné možnosti.

Věcné nauky.

Firmy zneužívají konjunktury školní projekce.

Obavy, vyslovené asi před rokem, kdy školní projekce začala ve větší míře do škol pronikat, se již dostavily. Ceny projektorů, neúměrně zdražení materiálu, stouply. Firmy v mnohém případě neustále obtěžují různými oběžníky, plnými chvály, na vlastní sílu, již se probíjejí, a na ostatní chrlí oheň a síru, ale když je o něco požádáte, třeba o předvedení vyčvalovaných výrobků, mají sto výmluv. Žel Bohu, jsou proti tomu školy naprosto bezmocné.

svém úseku provedeme principy, které jsou starší než vlastní slovo »činná«.

Úlehla považoval (ve své »Úvaze o budoucí volné škole československé«) za hlavní pilíř činné školy didaktickou volnost. Píše: »Mluvit o škole, ve které se děti budou učit pouze tomu, co touží samy vědět a nikoliv, co zákon nebo školní úřad nařizuje, ve které se bude učit dítě tenkrát, když zaslouží vědět, vidět, slyšet, kde si dítě bude vyžadovat, aby každý den někam šlo, něčím se zabývalo, ve které by nebylo ustáleno, čemu se bude učit a kdy se tomu bude učit — a takovou školu doporučovat je věc, která se tak protíví veškeré zkušenosti naší, že málo je učitelů samých, kterým by nebyla proti mysli, neřku rodičů, kteří o volné kázni slychávali jenom příkré řeči z kazatelen.«

Uvádíme-li si tento citát, pak jen proto, že zajímavě dokumentuje jak čas dovede udělat lečtější korekturu. Úlehla myslil své věty ironicky. Ale vyřkl při tom pravdu. Je skutečně proti veškeré zkušenosti i proti zdravému rozumu doporučovati takovou školu, kde by se děti učily, kdy by chtěly a čemu by chtěly. Toho dnes nežadají ani nejvýbojnější reformisté. A »příkrá slova z kazatelen« proti volné kázni ukázala se býti velmi prospěšná právě státu, jehož branná pohotovost vyžaduje dobrou ukázněnost mládeže.

Netvrdíme, že by proto ve školách měla být strohá kázeň, ale taková, aby se mohlo úspěšně pracovat a aby výsledky práce nebyly nepozorností nebo jinými výstřelky nekázně rušeny. Taková kázeň je nejen zcela dobře slučitelná s naší představou činné školy, ale slouží záměrně i brannosti národa.

UPOZORNĚTE

NA VĚSTNÍK

I KOLEGY Z DRUHÉHO TÁBORA

A POSLUCHAČE UČIT. ÚSTAVŮ A

NEZAPOMÍNEJTE NA PŘEDPLATNÉ!

KURSY A EXKURSE

**IX. prázdninový kurs
katolického učitelstva čsl. v Domažlicích
od 2. do 15. srpna 1938**

Program:

2. srpna — úterý:

Sjíždění účastníků. Na nádraží v Domažlicích se hlásí všichni ihned po příjezdu v kanceláři kursovní, umístěné pro ten den ve vhodné místnosti (čekárna II. třídy). Připraveno jest ubytování a večeře. Stravování pro všechny v hotelu »Sokolský dům«.

3. srpna — středa:

V 8 hodin mše svatá v děkanském chrámu Páně na náměstí. Promluva P. Alf. Daňhy CSsR »Otče náš!«. Papežská hymna.

V 10.15 hod. ve dvoraně hotelu »Sokolský dům« slavnostní zahájení IX. celostátního vzdělávacího kursu Říšského svazu katolického učitelstva čsl. vchorálem Svato-václavským (hraje vojenská hudba). Úvodní proslov předsedy kursů Jana Kuncka, oficiální projev předsedy Říšského svazu katol. učitelstva čsl. posl. NS Josefa Vičánka, projevy protektorů kursů; koncertní číslo hraje vojenská hudba. Čtení písemných pozdravů, hold Československé republice, jejímu prezidentovi a čsl. armádě; státní hymna. Fotografování.

Ve 12.30 slavnostní oběd v hotelu »Sokolský dům«.

Ve 14 hodin kulturně-historická procházka Domažlicemi za odborného výkladu prof. Václava Miškovského.

V 18.30 hod. večeře.

19.15 adorace v kostele kláštera augustiniánů s promluvou P. A. Daňhy »Milovati budu Tebe, Otče, z celého srdce«.

Ve 20 hodin ve dvoraně hotelu »Sokolský dům« přátelský seznamovací večer s umělecko-hudebním programem. Program večera řídí hudební skladatel mistr Jindřich Jindřich: 1. Improvisace na klavír na chodské motivy (J. Jindřich). 2. Z chodských písní od J. Jindřicha, zpívá pí. B. Hezká. 3. Recitace od Klášterského »Teký chodská« a »Dědeček Hantoš«, stud. VII. tř. gymn. Jos. Maršálek. 4. Pěvecký

spolek »Čerchovane« zazpívá lidové písně. 5. »Kolečko«, lidové tance s chodskou muzikou. 6. Živý obraz »Naše chodsko« (čsl. Orel). U klavíru prof. J. Jindřich.

Denní pořádek přednáškových dní

7.30 hodin mše sv. s promluvou. (Snídaně se podává přede mší sv. i po mši sv.)

9—12 hod. přednášky. 12—12.30 hod. debata.

13 hod. oběd, odpočinek, volno.

15.30 hod. svačina.

16—18 hod. práce v pedagogickém semináři.

18.30 hod. večerní adorace.

19 hod. večeře a společnost.

4. srpna, čtvrtek — 1. přednáškový den:

Duchovní vedení dne P. Norbert Štulík, premonstrát.

Při mši sv. promluva »Jenž jsi na nebesích«.

9—9.55 hod.: »Křesťanský pojem státu, autority, vlády« — Dr. Alfred Fuchs.

10.—10.55 hod.: »Lid vladařem«.

11—11.55 hod.: »Ideové a mravné podmienny spravodlivej demokracie« — František Mojto st.

14 hod.: Otevření výstavy »Dobré knihy« a »Lidového umění«.

Pedagogický seminář:

16—16.30 hod.: »Nové směry ve vyučování dějepisu u nás i v cizině« — 10 minut debata.

16.45—17.30 hod.: »Význam dějepisu pro mravní i občanskou výchovu podle světových kongresů mravní výchovy« — Em. Vejvodová. — 17.30—18 hod. debata.

Při večerní adoraci »Milovati budu bližního svého jako sebe samého«.

5. srpna, pátek — 2. přednáškový den:

Při mši sv. promluva vldp. Msgra B. Staška »Přijď království Tvé«.

9.—9.55 hod.: »Náboženství v demokracii a jak ji chápou katolíci — prof. Msgre K. Reban.

10.—10.55 hod.: »Demokracie v politice« — poslanec NS Msgre Boh. Stašek.

11.—11.55 hod.: »Výchova k státnosti« — Dr. A. Fuchs.

16.—16.30 hod.: »Technika vyučování na nižším stupni obecné školy« — cvič. uč. K. Hroch. — 15 minut debata.

16.45—17.10 hod.: »Technika vyučování na vyšším stupni obecné školy« — cvič. uč. K. Hroch. — 10 minut debata.

17.20—17.50 hod.: »Branná výchova a dějepis« — J. Kuncek. — 10 minut debata.

Při večerní adoraci promluva Msgra K. Rebana »Sešli, Bože, Duchu svého a obnovíš tvářnost země«.

6. srpna, sobota — exkurse:

Na exkursi vlastivěd. přednášky o Chodsku a jeho velkých mužích.

Skupina A): Z Domažlic na Pec (rodiště Dra J. F. Hrušky, kaple sv. Prokopa), odtud na Čerchov, odpočinek. Česká Kubiče, návrat vlakem do Domažlic.

Skupina B): Autobusy: Domažlice — Kubicе — Maxov — Všeruby — Brůdek (kostelík sv. Václava) — Sv. Anna — Kdyně — Domažlice.

7. srpna, neděle:

Při mši sv. promluva Msgra K. Rebana »Buď vůle Tvá«. Dopoledne referáty prof. Karlovy university Dr. Jarosl. Beneše: »Jaké hodnoty podává škola filosofie křesťanská«. — »Československá škola a jak ji pojímají čl. katolíci« — prof. Msgre Karel Reban.

Po obědě společná exkurse vlakem do Trhanova (návštěva hrobu spisovatele prof. J. F. Hrušky, pěšky do Klenčí ke hrobu Baarovu, prohlídka Baarova musea, na Výhledy k Baarovu pomníku a návrat vlakem do Domažlic. Večerní adorace »Příklad dal jsem vám, buďte spravedliví!« — P. Alf. Daňha.

8. srpna, pondělí — 3. přednáškový den:

Při mši sv. promluva »Jako v nebi, tak i na zemi«.

9.—9.55 hod.: »Rodina v demokracii. Pojetí katolíků« — prof. Karlovy university Dr. Jos. Beran.

10.—10.55 hod.: »Problém poznání« — prof. Karlovy university Dr. Jaroslav Beneš.

11.—11.55 hod.: Volná rozprava. Debatu řídí univ. prof. Dr. Jos. Beran, univ. prof. Dr. Jarosl. Beneš, prof. K. Reban, Dr. Alfred Fuchs.

12.—12.30 hod. podá vedoucí exkursí pokyny pro dvoudenní exkursi.

Pedagogický seminář.

16.—16.30 hod.: »Německé a francouzské učebnice dějepisu škol- státních i soukromých katolických« — odb. uč. J. Jančařík. — 10 minut debata.

16.40—17.10 hod.: »Ukázky z projektované katolické učebnice dějepisu« — Dr. A. Svobodová. — 10 minut debata.

17.20—17.50 hod.: »Dosavadní učebnice dějepisu po stránce metodické. Zlínský pokus.« — 10 minut debata.

Při večerní adoraci promluva »Co prospěje člověku, když získal celý svět«.

9.—10. srpna, úterý, středa — exkurse:

Skupina A): Vlakem do Špičáku — Černé jezero — Ostrý — po hranicích do Nýrska — nocleh. Druhý den na Sv. Annu (nádherný rozhled na průsmyk Všerubský) — Brůdek (památný kostelík sv. Václava, založený jako dík za vítězství nad Němci) — Kdyně, vlakem do Domažlic.

Skupina B): Vlakem do Špičáku — Černé jezero — Čertovo jezero — návrat do Domažlic. Druhý den autobusem do Klatov prohlídka města — Švihov (zbytky vodního hradu ze 13. stol., ojedinělá památka svého druhu. Ve městě byly vyráběny »švihovky«, pověstná husitská děla) — návrat do Domažlic.

11. srpna, čtvrtek — 4. přednáškový den:

Při mši sv. promluva »Chléb náš vezdejší, dej nám dnes« — Dr. J. Urban.

9.—9.55 hod.: »Demokracie v zrcadle dějin« — prof. Antonín Novák.

10.—10.55 hod.: »Národohospodářství ČSR. Zásady katolíků čl.« — Dr. Josef Novák, poslanec NS.

11.—11.55 hod.: »Sociální zřízení v ČSR. Sociální program katolíků čl.« — Dr. J. E. Urban.

Dopoledne přesnídávka.

Branný den.

Ve 13.30 hod. společný odchod do neznámého terénu k 24hodinovému pobytu pod širým nebem. Program 24 hodin bude obsahovat poplach, polní stravování (oběd, večeře, snídaně), základy ubytování pod širým nebem pro případ evakuace, protiplynová ochrana (zaplynění, zamlžení, asanace, první pomoc, používání masky v terénu — každý účastník bude mít masku svou, s níž bude cvičiti. Plynové cvičení demonstruje firma Chema z Lutína u Olomouce, instruují techničtí odborníci za vedení šéflékaře MUDra J. Hubáčka). Stavění stanu, pořádek v noci, vztyčení státní vlajky, signalisování, táborový oheň. Celý program bude řízen podle situačního plánu, který bude znám vedoucím branného dne. — Večerní adorace v přírodě s promluvou »Já jsem pastýř dobrý«.

12. srpna, pátek — 5. přednáškový den:

Dopoledne pokračování v programu předešlého dne. Mše sv. v přírodě s promluvou P. A. Daňhy: »Odpuť nám naše viny«.

Návrat do Domažlic k obědu na 13 hod.

Pedagogický seminář.

16—16.30 hod.: »Naše školní knihovny« — odb. uč. J. Šlajs. — 20 minut debata.

16.50—17.10 hod.: »Výběr vhodné literatury pro mládež« — odb. uč. J. Šlajs. — 10 minut debata.

17.20—17.40 hod.: »Čtenářský výzkum podle metody Rubakinovy« — odb. uč. M. Mužiková. — 20 minut debata.

Při večerní adoraci promluva »Kolikrát mám odpustit bratru svému?« — Dr. Karel Závadský.

13. srpna, sobota — 6. přednáškový den:

Při mši sv. promluva »I my odpouštějme našim vinníkům« — P. Dr. M. Habáň.

9—9.55 hod.: »O psychoanalýze« — prof. Kamlový university Dr. Jaroslav Beneš.

10—10.55 hod.: »Bůh — duše — tělo« — prof. Dr. Karel Závadský.

11—11.55 hod.: »Mravnost« — prof. Dr. Metoděj Habáň.

16—17 hod.: »Hmota« — prof. Fr. Hájek.

17—17.55 hod.: »Pravda — dobro — krásno« — prof. Dr. Metoděj Habáň.

Při večerní adoraci promluva »Šimone, miluješ-li mne?« — Prof. Dr. Met. Habáň.

14. srpna, neděle:

Při mši sv. promluva »Ale zbav nás od zlého«.

Celý den jest věnován Chodsku a jeho poznání.

»Poznání Chodska« tvoří cyklus přednášek, které tvoří základ vlastivědného poznání kraje, v němž se kurs koná. 1. »Dějiny Chodů« — prof. Václav Miškovský. 2. »Chodsko a jeho kulturní pracovníci«. 3. »Chodský národopis: kroj, píseň, zvyky, chodská rodina« — P. Rondová. 4. »Hruška a Baar, jejich dílo a život«.

Příležitost ke sv. zpovědi. Společná večerní modlitba.

15. srpna, pondělí:

8 hod.: Mše sv. v děkanském kostele s promluvou »Přijmi, Pane, mou vůli!«. Společné sv. přijímání, snídaně.

10 hod.: Oficiální zakončení IX. kursu v zasedací síni městské radnice proslovem předsedy kursů Jana Kuncka, zprávy tajemníka Ml. Šnyrycha, duchovního vůdce P. Alfonse Daňhy ČSSR, tiskového referenta Fr. Hanzelky. Projevy přítomných hostů a kursistů. Projev za státní jednotu Čechů, Slováků a Podkarpatských Rusínů.

12.30 hod.: Společný oběd.

17 hod.: Přátelská beseda kursistů.

19 hod.: Společná večere a po ní přátelská zábava.

16. srpna, úterý, 17. srpna, středa:

Společný zájezd do Prahy.

Definitivní program bude vydán tiskem v červenci.

Kurs bude pravděpodobně v některé části vysílán Československým rozhlasem.

Poznámky: Kurs jest celostátní, schválen Mšano. Protektorát nad kursem budou mít vynikající osoby kulturního světa čsl. Kurs jest podnikem kulturním a stavovským, jakousi pokračovací školou čsl. katol. učitelstva.

Kursovne činí pro jednoho účastníka 455 Kč (pro studenty a abiturienty 305 Kč). V tom jest započteno úplné zaopatření po celou dobu trvání kursu v Domažlicích i na exkursích. Každý kursista dostane v pěkné brožuře tištěný úplný program s dalším textem a svazek »Dobré cesty« s tištěnými přednáškami IX. kursu. Každý má nárok na 50procentní slevu na dráze pro cestu do Domažlic a zpět a může přerušit cestu 4krát. Každý dostane vysvědčení, mající úřední povahu, které si může zapsat do osobního listu.

Příhlášky adresujte do konce června na adresu Jan Kuncěk, Kojetin-Popůvky, později do konce srpna na: J. Kuncěk, Náchod, Čechova 356. Kursovne se platí složenkou do 20. srpna, později se počítá příplatek 20 Kč.

Apoštolát obětí. Jeden kursista přihlašuje do kursu bohoslovce. Je ve 4. roč. a tráví vlastně poslední volné studentské prázdniny. Rád by mu umožnil účast na kurse a prohřál mu prázdniny. Bohoslovec jest z chudobné rodiny, 10 dětí, vydržován na studiích. Můžete-li, pošlete příspěvek přímo na pokladníka R. Kudělku, uč., Michálkovice 308 u Mor. Ostravy, s poznámkou: »pro bohoslovce«. Děkujeme vám.

Do kursu se přihlásili: 13. A. Prachařová, uč. — 14. F. Nemáš, stud. — 15. Al. Elišáková, uč. — 16. Ant. Elišáková, uč. — 17. Em. Fluxová, uč.

Zájezd do Polska a pout do Čenstochové. O projektovaný zájezd do Polska a o pout do Čenstochové se jeví čilý

zájem. Z technických důvodů bude nutno počet účastníků omezit. Proto doporučujeme včasnou přihlášku. V Polsku

bude vše organisováno a připraveno tak, že účastníci budou jistě spokojeni. Právě dnes, v době tak vážné, kdy nám velmi záleží na tom, aby byla navázána s Polskem přátelská spolupráce, je třeba, abychom svou účastí na zájezdu dokázali, že si této spolupráce přejeme. Proto jeví o náš zájezd zájem i povolání činitelé, kteří mu přikládají velký význam. Pokud nemáte, žádejte ihned o podrobný

prospekt a pošlete přihlášky. Včasná přihláška znamená nejdokonalejší přípravu. Přihlášky přijímá a prospekty zasílá redakce Věstníku, Hodslavice. — Upozorňujeme učitelstvo, aby využilo cestou do Petrovic u Bohumína 50proc. slevu na dráze! Podrobné informace o této slevě přineslo 16. číslo Věstníku ze dne 15. dubna na str. 195.

Zrevidujme žákovské knihovny

Em. Uejvodová. — Stav našich žákovských knihoven přímo volá po revisi, ale důkladné a svědomité. Výzkumem reformního sboru pražského učitelstva (odbor pro dětskou literaturu), který zjišťuje oblibu knih u mladých čtenářů, vyšlo najevo, že »polovina knih zábavných na pražských školách jsou spisy méněcenné, zastaralý brak!« (Ed. Štorch v Úhoru, r. XXVI., str. 20.)

Na venkovských školách jistě nejsou poměry lepší, neboť tu vadí též nedostatek prostředků na vybavení knihovny. Časem objeví v některé z nich buďto svědomitý učitel, nebo pečliví rodiče, nějakým »dobrodincem« věnovanou knihu, obsahu naprosto nevhodného, ne-li přímo pohoršlivého. Nechybí samozřejmě ani knihy, ohrožující mládež po stránce náboženské i mravní. Mám o tom několik dokladů.

Zkoumáním, které soustředilo posudky o 2000 přečtených knihách ze 119 tříd obecných a 53 tříd měšť. škol v Praze, se ukázalo, jaká je roztržitost v obsahu knih, jaký nedostatek programu. Možno mluvit o bludišti v literární produkci, ať jde o dospělé, avšak zvláště v literatuře pro mládež, jež dosud není opravdově hodnocena. Byly sice pro orientaci vydány různé seznamy, v Úhoru, kritické revui literatury pro mládež, jsou uveřejňovány posudky knih, aby byli rádci knihovníkům i rodičům při výběru a koupi knih pro mládež. Nedostatek odborných literárních kritiků, jindy zase zájmy obchodní jsou příčinou, že nelze se jimi řídit. Za nejlepší práci v tom oboru je

považován seznam »Dobré knihy dětem« (poslední vydání z r. 1936 Masarykovým lidovýchovným ústavem), jenž je dílem sekce odboru literárního »Přátel literatury pro mládež«. Přihlíží jak ke stránce literárně estetické, tak i výchovné.

Nelze jej ovšem považovati za dokonalého a spolehlivého rádce, jinak by nemusil býti podnikán zmíněný výzkum Reformního sboru, který mimo jiné též shromažďuje podrobné posudky knih pro mládež, jak o tom uveřejnil článek kol. V. Turek, jednatel odboru, loni ve Věstníku. V článku »Jaké knihy se doporučují pro mládež (v časopise Rodina a škola, r. XX., č. 9), uvedla jsem několik ukázek o tom, jak vážné výtky vzhledem k mravní i náboženské výchově lze pronést o některých knihách z tohoto seznamu. Zájem, článkem vzbuzený, jakož i dotazy z našich řad, daly podnět, aby se letošní pedagogický seminář v Domažlicích zabýval též literaturou pro mládež. Účastníci kursu, kteří dosud nejsou spolupracovníky zmíněného literárního odboru při Ref. sboru praž. učitelstva (informace podá V. Turek, učitel, Praha II., Klimentská 26), zjistí oblibu knih pro mládež u žactva, zda se přečtená kniha velmi líbila, líbila či nelíbila, u kolika dětí, hochů či dívek, poznamená se též věk.

Došel návrh, aby každý z kursistů přispěl svou hřívnou k výzkumu literatury pro mládež kritikou nejméně 3 knih (nástin a posudek děje, výchovná hodnota, zajímavost, přístupnost, stránka jazyková a literární, vnější úprava, doporučení

pro věk). Posudky měly by se týkati knih nejen ze seznamu »Dobré knihy dětem«, doplněného knihami z nakladatelství Vyšehrad, Vincentina, Občanské tiskárny, Rané setby atd., ale též povinné četby školní. Kolegové z Prahy a okolí mohou si opatřiti k výzkumu knihy z Veřejné katolické půjčovny knih v Praze II., Ostrovní 7a, jež vydala svůj seznam »Tři sta knih pro mládež« se stručnými charakteristikami, v nichž však chybí určení, pro který věk lze spis doporučiti. Aby se příliš mnoho posudků nesoustředilo na jednu knihu, oznamujte předem, které knihy hodláte prozkoumati.

Upozornění nemajetným kandidátům učitelství. Podle výnosu ministerstva škol. a nár. osvěty ze dne 11. ledna 1938, čís. 185.308/37-L (Věstník mšano 1938 str. 58) jsou žádosti chudých nezaměstnaných a chudých absolventů škol o místa ve veřejných službách osvobozeny od kolků. Musí býti však přiloženo vysvědčení nemajetnosti, vydané příslušným obecním úřadem. — Kolek zaplatí žadatel až tehdy, když bude jeho žádosti vyhověno, t. j. až dostane místo.

Reformní snahy

Jaroslav Robek. — Sledujeme-li světové pedagogické dění, pozorujeme snahu po plném využití prostředků, které nám nabízí moderní technika.

Byla zde již zmínka o školním filmu, jehož rozvoj se zatím poněkud zpomalil.

Velká péče jest věnována rozhlasu. Velmi pozoruhodným způsobem jej využili v Chicagu. Tam vloni (jednu dobu musely býti zavřeny všechny školy následkem dětské epidemie. Poněvadž by tím asi 300.000 žáků zůstalo úplně bez vyučování a nastala tak ve školním roč-

ním rozvrhu značná mezera, bylo použito několika vysílacích stanic. Tyto ve stanovenou normální dobu vysílaly normální školní vyučování na způsob kursů. Pomáhaly také noviny, které otiskovaly program vyučování. Žáci mohli tak doma pokračovati ve svém obvyklém školním rozvrhu a býti uchráněni od epidemické nákazy.

Jaké výsledky tyto rozhlasové kursy vyučovací měly a do jaké míry nahradily školní vyučování, nevíme. Zatím však mnohem více by nás zajímalo, jak tento

A. Kolek:

V kamenecké dílně lidskosti

Ajta, pospěš krokem jarobujným, školský mládenče, vzhledu smutného, což nevidíš ctihodnou postać svého představeného, těžké chmury na jeho čele, či nedojímá tě ani hlahol peroucí se dětské chásky, což v tvou duši šedivou neproniklo ani poetické vrabců štěbetání, ani vůně zahrádky, smíšená diskretně s pachem řízkových jam? Pozor! Pozor! Neslyší mládenec bledolící hlasu varovného, ale krok svůj spíše zvolňuje než zrychluje. Už sahá po klobouku, aby pozdravil školního hodnostáře, již klade nohu na první schod kamenecké akademie věd a uměn, když

náhle klesá ukazováček školského velmože a podzimním vzduchem se rozléhá tuří hlas: »Jako řídící učitel zdejší školy konstatuji, že jste vystoupil na práh budovy ve dvanáct hodin čtyřicet šest minut, padesát osm vteřin. Připočtu-li k tomu čtyřicet vteřin, jež spotřebujete k tomu, abyste se krokem vážným, vychovatele důstojným, nebera tři schody najednou, dostal do své třídy, vzrůstá tím zpoždění na dvě minuty osmatřicet vteřin. Rád školní a vyučovací stanoví, aby učitel byl přítomen ve své třídě čtvrt hodiny před vyučováním. Činím vás pozorna na toto ustanovení v zájmu vašem, žáků, vaši péči svěřených, i dobré pověsti školy. Tímto nutným poučením vzrostla promeškaná doba o čtyřicet šest vteřin, připočtu-li zameškaný

Přestupový přídavek. Ministr školství a nár. osvěty dr. Franke prohlásil v kulturním výboru senátu, že otázka přestupového přídavku učitelstvu měšť. škol je již tak daleko dohodnuta, že bude možno v nejbližší době projednávatí příslušný zákon v parlamentě. Výše přestupového přídavku stanovena na 2400 Kč ročně pro literní odborné učitelstvo a 1200 Kč pro učitelky dom. nauk (zvýšení postup. částky 120 Kč na 180 Kč a 240 Kč na 300 Kč ročně). Zákonem bude také upraven substituční přídavek kvalifikovaných odborných učitelů, odměny za zastupování ředitelů a správců škol obecných a měšťanských a započtení přerušené služby na měšťanské škole. Ministr školství doufá, že návrh bude projednán ještě před prázdninami a že zákon nabude účinnosti od 1. října t. r.

pokus byl uskutečněn, když přece žáci patřili do různých škol, do různých tříd s různým vyučovacím programem a postupem.

Stejně odvážné jsou pokusy o využití letectví. V Holandsku 25 žáků se svým profesorem vzletlo v letadle, aby, prohlížejíce si pod sebou svůj rodný kraj, o něm se učili. Každý měl sluchátko, mimo profesora, který hovořil do malého

mikrofonu. Účelem tohoto výletu bylo získati jasnější představu o tvářnosti kraje, největších holandských měst, Zuiderského moře a krajů, z moře vysušených.

Bylo to vyučování ultramoderní, jak je nazval holandský pedagogický časopis »Škola a život«, ale jistě velmi posloužilo k důkladnějšímu poznání kraje, vlasti a měst, jichž tvářnost z letadla vlastně poznáváme nejlépe. Myslím, že by neškodilo také u nás, aby každá z našich tříd aspoň jeden den mohla býti »léta-jící« třídou.

Největší zájem jest soustředěn na výstavbu nových školních budov, které by vyhovovaly moderním pedagogickým požadavkům. Největší akci v tomto oboru pozorujeme ve Švýcarsku a v Anglii, kde jsou pořádány výstavy, namnoze kočovné, které podávají obraz nejmodernějších typů škol, jejich rozdělení a zařízení.

Ovšem, jest naším nejvroucnějším přáním, aby tyto nové školy, využívající plnou měrou duchaplných vynálezů technických, vychovaly nám také nového člověka s onou jiskrou Božství, které by v něm zazářilo dokonalou láskou člověka k člověku, národa k národu a lidstva mezi sebou vůbec.

Ale zdá se, že lidstvo zapomnělo a zavrhló lásku Kristovu a kráčí bez ní k ně-

čas správy školy, byly děti naší školy připraveny o čtyři minuty osmačtyřicet vteřin drahocenného pedagogického dozoru.»

»Pane řídící, hlásím služebně, že tímto zameškáním, jež během tohoto vysvětlení vzroste na nových pět minut, je vinen neúřední činitel, totiž baba Galušková, která mi dala na tvrdo vařená vejce s okurky a staré knedle s kozími škvarky.»

Hluk ve třídách vzrostl na pekelnou vřavu, již se účastnili i loyální prváci, a pohnul oba docenty literního umění, že okamžitě vkročili do školní budovy. Řídící vážně, velebně jako vychovatel mládeže, zatímní učitel, pravda, udržel s ním krok až po schody, ale tam spatřily udivené oči řídícího ve vteřině mihnout se před sebou na posledním schodku dvě tenké nohy

v přiléhavých kalhotách a šosy kabátu předválečného střihu ...

Zatímní učitel Florián Uejvoda otevřel třídu svých svěřenců. Co spatřil, nad tím mu — při vši pedagogické otrlosti — ztuhla v žilách krev, oči vylezly z důlků, ústa zůstala dokořán. Tak ho — nehybného, spatřil správce školy, když po třiceti vteřinách stanul za ním. A ejhle — i ouřední nos školského satrapy se náhle vrátil do své přirozené polohy, brada se nějak protáhla, oči a ústa se utvářela podle vzoru podřizeneho subjektu a celá tvář jevila nejdokonalejší pedagogické překvapení nejvyššího stupně. A tak s výrazy nelíčeného obdivu stáli tu oba vychovatelé mládeže kamenecké, neboť se jim objevil opravdu luzný obraz Pokrač.

čemu, čeho se všichni bojí, ale na co se také všichni připravují. Tak téměř všude slyšíme hlasy, volající po silném a zdravém národu jak duševně, tak i tělesně. Pociťujeme mocné hnutí pro školní i mimoškolní hygienu, jež tjest výsledkem rostoucího zájmu o zdraví a fysickou výchovu nových generací a které úzce souvisí s požadavky branné výchovy. Mnohde nesou se tyto snahy směrem lékařsko-pedagogickým, jako na př. v Rumunsku, kde v rozpočtu všech škol je pamatováno na školního lékaře. V Itálii dívky všech středních škol od začátku příštího školního roku budou vyučovány dětské hygieně a výchově za účelem dosáhnouti zdraví jak jednotlivce, tak i celé rasy. Také Švýcarsko připravuje zákon na ochranu dětí, jejich fysického i mravního zdraví a zajištění tak jejich dalšího vývoje. V Egyptě podnikají akci zubní hygieny. Ministerstvo vydá propagační brožurky, které budou žactvu rozdány. Pro studenty jsou zřizovány zubní kliniky.

Ve státech s velkým procentem analfabetů jsme svědky mocného boje proti analfabetismu. Vlády (Portugalsko, Řecko) podnikají různé kursy, ponejvíce večerní. Portugalsko za tímto účelem reformuje celé obecné vyučování. Rozděluje je na 2 stupně: 1. elementární — povinný (7—12 let), 2. doplňovací dobrovolný (12—16 let). Také Jižní Amerika (Argentina, Venezuela) nezůstává pozadu, pořádá týdný proti analfabetismu.

Přes těžkou mezinárodní situaci pedagogický idealismus neochabuje, neboť vychovatelé neustávají v činnosti k vzájemnému sblížení, poznání a spolupráci. Výměna učitelů, profesorů, studentů, vzájemná korespondence, jsou pro to vhod-

nou půdou. Nedávno se konala v Londýně mezinárodní konference učitelů a profesorů s náměty: vyučování o mezinárodních stycích ve školách, rozvoj přátelství a mezinárodního porozumění, utváření učitelstva k tomuto cíli. Všeobecná komise mládeže organizuje konkurs »Kristus a světové bratrství«, rozdělený ve dvě skupiny:

1. Pro mladší, narozené v roce 1920 až 1924: Jaký příspěvek mohou křesťané přinést mírovému dílu?

2. Pro starší, narozené v roce 1916 až 1920: Křesťanské základy míru.

Kéž Bůh dá, abychom již jednou viděli červánky trvalého míru, o němž tolik mluvíme, ale pro nějž stále ještě málo děláme.

Ústřední pedagogická knihovna v Brně

požádala zvláštním memorandem ministerstvo školství a národní osvěty o zvýšení dotace na 30.000 Kč, což je částka, kterou potřebuje k svému provozu. K memorandu bylo připojeno 30 samostatných dopisů, jimiž se za tento požadavek staví školní úřady (zemská školní rada, zkušební komise, státní pedagogická akademie, učitel-

telské ústavy), vědecké pedagogické korporace, zemské sekretariáty všech velikých politických stran, město Brno a Ústředí moravskoslezských obcí a měst, jakož i všechny organizace učitelů, profesorů a okresních školních inspektorů. Tyto přípisy snášejí další důvody k podepření žádosti ÚPK.

Memorandum odůvodňuje svůj požadavek především tím, že nelze budovat pro celý stát jen jednu pedagogickou knihovnu, jelikož pedagogická knihovna, jako každá knihovna odborná, má svůj význam především tehdy, je-li snadno přístupná. V tomto smru upozornil na to také pan prezident republiky při audienci Výboru pro vybudování pedagogických knihoven v ČSR, jemuž doporučil věnovati pozornost vybudování pedagogických knihoven v Brně, Bratislavě a Užhorodě. Pedagogické knihovny jsou nutny všude, kde je středisko pedagogického života. Analogicky je tomu na př. u knihoven univerzitních, kde také není budována pro celý stát jedna knihovna univerzitní, ale jsou zřizovány všude tam, kde se soustřeďuje vědecký život.

Podle klíče, dle něhož jsou dnes rozdělovány prostředky mezi Národní knihovnu univerzitní v Praze (jako celostátní) a Zemskou univerzitní knihovnu v Brně, příslušelo by brněnské pedagogické knihovně ročně 52.000 Kč, protože knihovna pražská dostává 120.000 Kč (což je částka, která je vzhledem ke stavu pedagogických knihoven zahraničních rovněž zcela nedostatečná). Na brněnskou knihovnu je však pamatováno toliko částkou 2500 Kč, což je 8 procent z celkové potřeby brněnské knihovny, jež si ostatní 92 procenta musí opatřovati pracně dary atd. Při tom její hospodářství musí býti krajně úsporné a knihovnické práce vykonávají téměř zdarma pensionovaní učitelé. Za těchto okolností také knihovna

stačí vyhověti dnes toliko jedné třetině žádostí o knihy, které dostává, což je situace jistě žalostná.

Není také dosti známo, že brněnská pedagogická knihovna, jež vznikla v r. 1921, tedy dříve než pedagogická knihovna pražská, byla zveřejněna (1922), díky svému úspornému hospodaření nashrom. na 22.500 svazků.

Po zavedení nových zkušebních ráků, kdy se objevila zvýšená potřeba pedagogické literatury, již nebylo, rozhodla se zemská šk. rada v Brně i zemský výbor veškerým svým úředním vlivem brněnskou pedagogickou knihovnu trvale podpíratí.

V příštích letech však už nemůže knihovna spoléhati na dary, protože akce, již se podařilo u finančních kruhů zajistiti knihovně prostředky pro provoz v posledních dvou letech, byla mimořádná a nelze očekávati v příštích letech z těchto kruhů vydatnější pomoci. Proto nepřispěje-li už v příštím roce alespoň 20.000 Kč Mšano, nezbuďe, než snížit provoz, což by pocítilo velmi citelně především učitelstvo v zemi Moravskoslezské.

ÚPK koná pro školskou správu už 20 let službu, na jejíž zdolání by bylo bývalo muselo Mšano vynaložit za tuto dobu vysoké částky, jež zůstaly Mšanu zachráněny. Knihovna, již kuratorium ÚPK vybudovalo z darů, je tu jen k službě úkolům, jež spadají do působnosti Mšano. Je proto jistě spravedlivý požadavek, aby jí Mšano pomohlo, když ÚPK se ocitá v situaci velmi povážlivé, jež je nad jeho síly.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Odbor novoměstský koná schůzi v úterý svatodušní (7. června 1938) v Novém Městě na Mor. o 10. hodině v Lid. domě.

Kyjovský odbor konal dne 24. března 1938 členskou schůzi za početné účasti členstva. Kol. Kalivoda přednášel na téma: »M. J. Hus a katolicismus«. Po přednášce byla debata. **Příští schůze konati se bude dne 9. června 1938 o 2. hod. odpo. u Kotků v Kyjově.** Na programu je přednáška »Prameny slohové tvorby« a různé zprávy z denního života. Dostavte se všichni!

Katolické učitelstvo Těšínska konalo v neděli 15. května krásný a velmi zdařilý zájezd do Frýdlantu n./Ostr. a na Ondřejník. Sjelo se nás 25 z různých koutů Těšínska. O 9. hod. ráno v kapliče na Ondřejníku sloužil vdp. P. A. Mališ mši sv. V nadšené promluvě zdůraznil nejdražší poklad katolického učitele — dar sv. víry — víry neochvějně, obětavě a vytrvalé. Světlo této sv. víry rozsévá pak katol. učitel do útlých dětských duší a je při-

kladem svému okolí. — Společný oběd byl u p. Židka ve Frýdlantě. Odpoledne bylo věnováno návštěvě kláštera, kde díky milé a vzácné ochotě ctih. sestry představené bylo nám možno prohlédnouti celé uspořádání školy, vzácné sbírky v museu a kabinetech. — Odpoledne bylo zakončeno návštěvou milé maminky vdp. P. Mališe a táborovým ohněm v jejich lese. Nálada z zpěvu krásných národních písní stoupala a při rozloučení jsme si slíbili opět do Frýdlantu — kolébky kursů katol. učitelstva — zavítati.

Řepčín. 11. května konána v učitelském ústavě v Řepčíně přednáška pro abiturientky IV. ročníku. Přednášel redaktor Věstníku odb. uč. Fr. Hanzelka, který byl přivítán sl. Fialovou, kandidátkou IV. ročníku. O organizačních věcech promluvil matřikář Zem. spolku odb. učitel V. Hlaváčka. Schůze měla pěkný průběh a skutečně úspěch.

Olomoucký odbor konal členskou schůzi 8. května v Řepčíně. Jménem chovank

učitel. ústavu přivítala přítomné sl. Mil. Dřevíkovská, kand. učit. Přednášel p. dr. Aug. Uher, red. Našince, na téma: Kapitoly z dějin čsl. národa se vztahem k současné době. Dnes jsme povinni ptáti se historie, kdy český národ dovedl být jednotný, kdy dovedl jít s tím nejlepším v české historii a dějinami se musíme učit. Přednáška, velmi poučná, byla odměněna dlouho trvajícím potleskem. Organizační zprávy podal p. říd. uč. Kuneck. Po společném obědě a prohlídce ústavu zúčastnili se členové »májové slavnosti« na nádvoří ústavu, která měla vysokou úroveň. Jest

mi milou povinností vzdáti dík ctih. sestře ředitelce, profesorskému sboru a chovánkám uč. ústavu za umožnění schůze v šepčíně a příjemně stráveného dne v jejich středu. — Tradiční pout na Sv. Kopeček se letos nekoná. Olenové zúčastní se sjezdu katol. inteligence v rámci jubilejního sjezdu v Olomouci dne 6. června 1938. Po mši sv. na náměstí odejde katol. inteligence do stát. učitelského ústavu (Komenia), kde bude vyslechnut projev. Při odpoč. průvodu má vyhrazen oddíl VII. Hojnou účastí dokažte, že katol. inteligent ví, kde je jeho místo! — Jednatel.

M Í S T A • O Z N Á M E N Í • R A D Y

Exercicie na Velehradě o prázdninách. Červen: 20.—24. členky III. řádů. — Červenec: 14—18. studenti vyšších tříd (VI., VII., VIII.) — 40 Kč. 18.—22. inteligence ve Stojanově (60 Kč), studenti nižších tříd v koleji (40 Kč). 25.—29. kněží. Srpen: 1.—4. studentky (40 Kč). 8.—12. akademičky (50 Kč). 16.—20. učitelky, profesorky (60 Kč). 22.—26. profesori a učitelé (60 Kč). 29.—1. IX. kněží. Přihlášky přijímá Papežská kolej T. J. na Velehradě.

Jednota učitelů-malířů pořádá letos od 2.—31. července malířský kurs na Slovensku, v nádherné krajině pod Dumbierem — v Brusně-Kúpele — pošta sv. Ondrej. Čas se věnuje školení v malbě pod vedením mistra. Bude pamatováno i na rekreaci, výlety v krásné krajině. Vlakové spojení dobré. Ubytování společně za nepatrný poplatek, neb v soukromí za 80—110 Kč. Strava 13—15 Kč denně. Přihlaste se co nejdříve, abychom pokud možno brzo znali počet účastníků. Přihlášky přijímá Josef Hakl, učitel v Hodově, pp. Budišov u Třebíče, Morava.

Jest ischias mužskou nemocí? Dr. E. Valden léčil v lázních Piešťanech 800 nemocných ischiasem a zjistil, že 90 proc. všech ischiaticků náleží k mužskému pohlaví. Označil tuto bolestivou nervovou chorobu za mužskou nemoc, vzniklou následkem povolání. O léčbě nemocných ischiasem napsal dr. Valden brožuru, kterou musí čísti každý, kdo trpí ischiasem. Naši členové obdrží sešit »Obávaný ischias« od ředitelství lázní v Piešťanech bezplatně. Stačí napsat korespondenční lístek.

Doporučujeme čtenářům Věstníku ke koupi detekční masky plynovou od firmy Chema v Lutíně, jako nejdokonalejší náš výrobek. Žádejte zvláštní slevu přímo u »Lékařského poradního sboru«, Lutín u Olomouce (do rukou šéflékaře MUDra J. Hubáčka).

Radostná práce — lepší výsledky. Každé povolání vyžaduje dobrého zdraví a svěžích nervů. Chraňme své zdraví — svůj kapitál. Používáním francovky Alpa dosáhneme pravého dobrodiní. Alpa činí tělo otužilejším, působí blahodárně na nervy, zachovává dobrou náladu a zvyšuje chuť k práci. — K úspěšné péči o chrup a dutinu ústní používejme pak zubního krému Alpa.

Hledají se statističtí výherci.

Upozorňujeme majitele čsl. státních stavebních losů, že podle úřední listiny restantů vydané Ředitelstvím státního dluhu v Praze, je dosud nevyzvednuto za mnoho milionů Kč výher stát. stavebních losů. Aby majitelé losů byli ušetřeni značných majetkových ztrát z propadnutí výher a premií, neboť tyto po určité době propadají, byla zřízena Kontrolní losová centrála v Praze II., Václavské nám. 60, která překontroluje každému majiteli losy československé i cizozemské ve všech minulých 33 tazích od roku 1922 do roku 1938, t. j. za celých 16 roků, úplně zdarma a event. výhry ihned vyplatí prostřednictvím kterékoliv pražské banky. Během 2 měsíců bylo zkontrolováno 214.352 losů českoslov. i cizích a 41.435 majitelům v celé ČSR oznámeno 13.236 výher, jdoucích do milionů Kč, tažených již před 3—10 roky, takže ztráty na úrocích pp. výherců následkem toho, že po dobu několika let nevěděli, že losy jejich byly taženy — jsou obrovské. Na přání zašle seznam všech nevyzvednutých výher, tažených za 16 roků od r. 1922 do r. 1938 v celkové výši několika milionů Kč, za 6 Kč. Zašlete proto ihned opis serií a čísel vašich losů jmenované centrále, neboť není vyloučeno, že se nalézáte mezi šťastnými výherci. Adresujte: Kontrolní losová centrála, ředitel J. Švarc, Praha II., Václavské nám. 60.

LITERATURA

Karel Fechtner, Prvouka. Příručka pro učitele prvního postupného ročníku. Část IV.. Látka pro květen a červen. Za 8 Kč. Státní nakladatel. v Praze 1938.

»**Školský rozhled**«, čtrnáctideník pro otázky školy národní, střední i odborné přináší v 6.—7. čísle příspěvky k 60. narozeninám Vojty Beneše. Kromě toho má několik pravidelných rubrik, které usnadňují práci šk. pracovníkům. Nejvyhledávanější z nich je »Agenda ředitele školy«. Doporučujeme tento list všem školským a osvětovým pracovníkům.

Dr. Otakar Štěpánek, Moderní preparace přírodnin. Osvědčené metody přírodopisného sběratelství a preparací. Za spolupráce dra I. Klášterského (botanika), dra V. Zázvorky a dra F. Prantla (paleontologie a geologie), dra J. Kašpara (minerologie), odborných úředníků Nár. musea preparátora J. Matouše. Stran 200 a 52 obrázků, 26 Kč. Nákl. R. Prombergera v Olomouci. — Studenti, zakládající si sbírku, učitel nebo profesor spravující školní kabinet, správce vlastivědného musea, lesník preparující trofeje, soukromý sběratel — ti všichni mají v knize vyloženy jasně a srozumitelně důležité případy svého oboru.

Ministerstva veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy, Zpráva o činnosti Poradního sboru pro tělesnou výchovu za tříletí 1935 až 1937. Pro tělocvikáře mnoho zajímavostí.

Příroda nejlepší lékař. Na každou nemoc skýtá příroda mnoho spolehlivých léků. Jak je najít, poradí vám Mathiolův Herbář dra Petra Ondřeje Mathiola. Je to jedinečné dílo tohoto druhu. Krásně vázaná kniha, stran 1260, barevných tabulí 64 a 1052 černých vyobrazení. Cena snižená, brož. 100 Kč, v plátně vázané 120 Kč, v polokožené vazbě 130 Kč. Našim P. T. čtenářům budou poskytnuty mírné měsíční splátky při odvolání se na náš list. Využijte této výhody a doporučte svým známým Herbář. — Redakce. — Vydalo nakladatelství Zápotočný & spol., Praha I., Masarykovo nábř. 325. b.

VI. vydání Jiřího St. Guth-Jarkovského »Novodobý společenský katechismus« v levných sešitech. Šesté, rozšířené, přepracované a obrázkové vydání má přes 1200 stran a více než 300 nádherných fotografií. Odběratelé obdrží na všechny 4 díly vkusné celoplátěné desky zdarma. Tak jako předcházející i toto vydání se tiskne v omezeném nákladu. Doporučujeme vám toto populární Guthovo dílo, neboť je to jedinečný soubor knih o společenské výchově. Je psáno formou zábavnou, takže i poučí a nemělo by

chybět v žádné domácnosti. — Dr. Josef Kolář.

Dr. Špůrek, Maršál Foch. (Stran 256, 8 str. obrázk. příloh na křídě, brož. 25 Kč, váz. v červ. balon. plátně se zlatým nátiskem 35 Kč). Kniha je živě zajímavá a hluboce poučná. Poslouží pro přednášky o branné výchově, jak má na ni právo katolík. Knize dodává v tom ohledu ceny předmluva náčelníka hlavního štábu. Kniha je bohatá historicky, pedagogicky a didakticky. Raďte objednat ihned: Edice Salus (Bohoslovný ústav) Obořiště, p. Dobříš.

První sbírkou národních písní západomoravských je kniha B. Pernici: Rok na mor. Hozrácku, zvykoslovná poesie pořadem roku. První část pojednává o kraji, lidu a jeho kultuře — druhá beletristicky zaznamenává zvykoslovné lidové slavnosti, obřady, hry a zábavy pořadem roku — a třetí seznamuje přátele kraje s jeho národními písněmi, jež jsou sestaveny pro všechny doby roční a pro všechny příležitosti zvykoslovné. B. Pernica, odbor. uč. člen Mor. kola spisovatelů a redaktor Západomoravské kulturní revue, snesl v práci bohatý materiál, jež sestavil v pečlivě upravený celek. Pěknými obrázky z lidového života prací vyzdobil odbor. uč. a sochař Jos. Kapinus. Knížka se hodí do škol, do knižoven, mládeži, stejně jako dospělým, je pěkná a jediná svého druhu. Vydala ji Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská ul. č. 19-21, která ji též expeduje. Cena 12 Kč.

Vojta Beneš, Naše maminka. Obrazovou výzdobu provedl akademický malíř František Eisenreich. Brožovaná za 6 Kč, v celoplátěné vazbě za 11 Kč i s poštovným. Na každých objednaných 10 výtisků poskytujeme školám 7 výtisků zdarma.

Ke školské neděli doporučujeme k agitaci laciné letáky k šíření mezi lidem: Dr. M. Sadowské: »Nezapomínejte na školskou otázku!« a »Bojujme za křesťanský ráz školy!« po 10 hal., poštou po 30 hal., 10 výtisků poštou 1 Kč. Zasilá Český tiskový spolek, Č. Budějovice, Kněžská 7.

A. M. Joklová, Basilius Knox. Román pro děti od 10 do 70 let. Přeložila Marie Příkrylová. S obrázky Františka Janouška. 42 Kč, kartonovaná 49 Kč. Vydal Čin. tiskové a nakladatelské družstvo čsl. legionářů v Praze. — Basilius Knox je kniha pro mládež, jediná svého druhu. Je to román fyzikální, při tom však není učebnicí fyziky s praktickými pokyny pro drobné konstrukce, ale kniha, v níž jsou románový děj a fyzika tak navzájem spjaty, že je nelze rozloučit. Hrdi-

nou románu je Basilius Knox. Vynalezne pumpu, aby jeho pes Ježek nemusil nosit vodu ze studny; vynalezne chladičí kamna proti nesnesitelnému vedru; objeví zákony světelné; objeví elektřinu, sílu, kterou lze pozorovat teprve tehdy, když je rozdělena — zázrak nad zázrak objevuje samotář Basilius Knox. A děti, které se stanou jeho nerozlučnými druhy a pomocníky, a přírodní zákony, které objevuje, ho vrátí lidské společnosti. On, který lidi nenáviděl, naučil se je milovat, on, který chtěl vynálezů užít ke zničení lidí, přišel k poznání, že lidem musíme pomáhat.

Naším hospodyňkám naskytá se dobrá příležitost státi se odběratelkou dobrého a osvědčeného časopisu »Praktická hospodynka« (Praha XII., Barthouova 1442b). Právě vyšlé číslo přináší velice zajímavý obsah. Předplatné je opravdu nepatrné a činí ročně 20 Kč. — Vydavatelství vydalo kuchařskou knihu »Česká kuchyně«; je to souhrn 1200 kuchařských předpisů. Kniha má 350 stran, její cena je váz. 45 Kč, brož. 38 Kč a je možno si ji objednat na dvě měsíční splátky. Zajistěte si ji včas! — Redakce.

Josef Kunický, Metropolita Josef V. Rutský, bojovník za Unii, Olomouc 1938, Vítězové, roč. V., č. 5, cena 3 Kč. Jeho život cele zasvěcený apoštolátu sjednocení ukrajinské církve s Církví katolickou, je dojemný svou vytrvalostí v šíření pravdy, svatosti a hrdinskosti. Doporučujeme jej všem.

Dni žalu, památník o sklonku života, o nemoci, smrti a pohřbu presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka, který vydala redakce K. Č., Josefa Kopty a V. K. Škracha ve výroční den abdikace presidenta Osvoboditele 14. prosince 1937 nakladatelství Čin a Orbis, vyšel právě v 2. vydání.

Druhý svazek knihy **T. G. Masaryka Cesta demokracie**, který obsahuje soubor jeho projevů za republiky z let 1921 až 1923, vyšel právě v 3., doplněném vydání v nakladatelství Čin.

Dr. Fr. Cínek, Cyrilometodějská bohoslovecká fakulta v Olomouci v akademickém roce 1936—37. Památník obnovy fakultní budovy a inaugurační slavnosti 22. února 1937 obsahuje popis slavností a slavnostní řeči, dějiny fakulty a přináší ve skutečně elegantní výpravě hojnost obrázků, které nám ony slavnosti přibližují. Kniha skutečně vzácná.

Čítanka pro brannou výchovu. Díl I. Ve službě státu. Za redakce Fr. Pátka napsali a uspořádali J. B. Dolenský a Fr. Pražák. Vydalo státní nakladatelství v Praze. Cena 10 Kč. Je to praktická kniha, skutečná čítanka pro výchovu žactva národních škol k brannosti. Obsahuje hesla, citáty, vý-

KDO dosud nevyrovnal nedoplatky za staré ročníky, nebo předplatné běžného ročníku, ať učiní tak obratem. Ušetří si zbytečné výlohy a nám práci s upomínáními!

ňatky z knih a úryvky z časopisů, články, dopisy, reportáže, básně, písně, ukázky ze školních slavností, desatero brannosti, naše vzory, množství obrázků atd. Čítanka je rozdělena v čtyři hlavní oddíly: I. Obrana státu. — II. Brannými ctnostmi k svobodě. — III. U československé armády. — IV. Na stráž.

Josef Bartůšek, Generál dr. M. R. Štefánek. Životopisný přehled, 20 obrázků. Brož. 14 Kč, váz. 20 Kč. Unie v Praze. — Jeden z nejlepších životopisů našeho národního hrdiny.

Pouliček—Spilka, Oslavujeme Rumunsko. Proslovy, články, povídky, básně ke školním i veřejným oslavám 10. května. Brož. Kč 9.60, váz. Kč 15.60. Unie v Praze. — Velmi vhodná příručka pro školy.

Státní nakl. v Praze 1938:

Molière, Le Bourgeois Gentilhomme. Sbírka francouzské četby pro školu i veřejnost. 10 Kč.

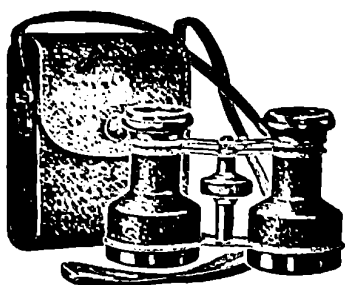
Kchoutek—Míšek, Jeďnacie písomnosti. Díl III. pro III. tř. měšť. školy. 4 Kč.

B. Čeněk, Metodická vyučovania spevu na školách ľudových i mešťianských. Kč 16.50.

Cyril Sládek, Co máme vědět o naší armádě. 8 Kč. Historie našich pluků. Hodí se jako četba k výchově brannosti.

Josef Kudela, Mongolský zajatec. Vydalo Státní nakladatelství. Cena seš. 13 Kč, váz. Kč 15.50. Jde o knížku, která připomene československé mládeži v letošním jubilejním roce, že se náš samostatný stát zrodil nejen z nadšení, ale také z velkých obětí tisíců a desetitisíců odhodlaných synů národa. Kéž by nám osud dopřál, abychom mohli žít v pokoji a v míru. Kdyby někdo o naši svobodu usiloval, budeme ji hájit tak odhodlaně, jako ji dobývali naši zahraniční vojáci za světové války.

Časopisy, které docházejí redakci. Anděl strážný, Apoštolát svatého Cyrila a Metoděje, Archa, Argus, Blagověstník presv. sercja Christovogo, Boj, Brázda, Časopis českosl. obce učitelské, Časopis učitelek, Čsl. lesní stráž, Čsl. ornitholog, Český učitel, Čin, Die Familie, Die kath. Schule, Dětská neděle, Echo z Afriky, Filosof. revue, Heť katolicke Schoolblad, Hlasy svatohostýnské, Jitro, Katolické misie, Krajská péče, Květy mláďi, Komenský, Legio angelica, Lípa, Literatura, Malý hlasatel, Misionar najsv. srdca Isusohova, Národní osvobození, Nauczyciel polski, Náš domov.

Lovecko - turistické - divadelní

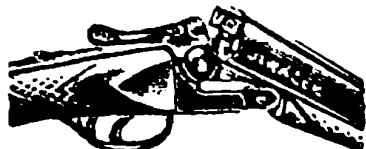
kukátko výborně ukazující, 3× zvětšující

POPULÁR Kč 28.-

Pouzdro kožené tvrdé 19 Kč, měkké 6 Kč.

DALEKOSTŘELNÉ ZBRANĚ

s 10ti letou zárukou. - Ceník na požádání.

PUŠKAŘSTVÍ JIRÁČEK -

PRAHA XII., FOCHOVA Č. 35.

Naše doba, Naše loutky, Naše onladina, Na hlubinu, Naše práce, Nový národ, Obecná škola, Orel Oesterr. pädag. Warte, Probuzení, Přehled, Radost, Rajská zahrádka, Republikánský úředník a zřízenec, Rodiče a škola, Rozhlas, Salesiánský věstník, Slov. učitel, Směr. pro drobnou práci v charitě, Škola měšť., Serafin. prapor, Střední škola, Svatá Hora, Těsnopisné listy, Velehradské zprávy, Věcné nauky, Věstník čsl. prof., Věstník čes. sal. díla, Věstník minist. školství a národní osvěty, Věstník pedagogický, Věstník jednoty duchovenstva, Věstník ÚSJU, Věstník ligy zaměst. svazu, Věstník pensistů učitelských, Věstník sdružení učitelů a prof. čsl. strany nár. soc., Věstník Svazu učitelů stát. škol, Vychovatelské listy, Vinice Páně, Vítězové, Wöllmann-Blätter, Záhorská kronika, Zaměstnanec púdy, Zprávy katol. školské rady na Slovensku, Zprávy ústř. sdružení úř. učít. a zřiz. republ. strany.

JEŠTĚ MÁTE ČAS

obstarat si na dovolenou
NEJVYŠŠÍ MOŽNOU ZÁPŮJČKU

na záznam na plat - rychle -
diskretně - levně - od

BANKY SLAVIE -

Brno, Lažanského 8 - Sjednocení dluhů - Prosp. zdarma

TRIUMPH

psací stroj triumfuje všude. Proč?
Protože má:

1. Nejmodernější konstrukci,
2. řadu nových patentů,
3. naprosto uzavřený tvar,
4. je nezničitelný,
5. má lehký úder,
6. jasné písmo.

Pište si o nezávazné nabídky a podmínky.

I na mírné měsíční splátky dodají

Společenské podniky v Přerově,
Masarykovo nám. 16, tel. č. 178.

SUKNA módní vlněné pánské i dámské látky kupujte u fy HEZINA a SP., HUMPOLEC

VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vsític platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účt. pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čsl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena vñn. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

Věstník

V PŘEROVĚ

15. ČERVNA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 20

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR

Kdo chce inkasovat? Naše exercicie

Uážnost doby odsunula aspoň zdánlivě problémy a otázky kulturní a umožnila jakési kulturní průměří. Byli bychom rádi, kdyby právě za toho stavu byly v klidu a bez rozvášnění studovány a ověřovány výsledky studií a byl shromažďován materiál, aby nová doba našla u nás po všech stránkách nejen nové formulace, ale i nový obsah, jak jej vědecká fakta podávají. Přáli bychom si toho, neboť je jisto, že ve mnohých úsecích bude třeba pronikavých změn. Dnešní doba by je přinesla bez otřesů a bez vášnivých polemik.

Zatím se zdá, že i tento vážný čas má sloužiti jen k tomu, aby někdo inkasoval způsobem pochybným staré bludy k novému utvrzení nepravdy až by přišla doba vhodnější. Katolictví má býti napadeno — jakmile mine nebezpečí — stejně důrazně a — metodami stejně zaostalými. Nemíníme rušiti klidu, když je ho třeba, ale upozorňujeme na tyto zálučnosti.

Jestliže se určitá část národa — a hlavně jeho vůdcové — ničemu nenaučili v dobách nejtěžších, nebudou mít práva poučovat ani později. Zejména ne katolíky.

V minulém čísle našeho Věstníku byly oznámeny exercicie na prázdniny. Každý náš člen a členka, ba každý učitel, profesor, úředník a příslušník svobodných povolání využije své dovolené nejenom ku prospěchu těla a nervů, ale i, ba zvláště i ku prospěchu duše. Jak malý to požadavek! Z mnohých dnů dovolené věnovati pouze tři dni své duši, vykonati exercicie! Stav rolnický a dělnický mívá více pokdy v době zimní, my máme dovolenou v době letní, proto zařídíme si program tak, aby nám bylo možno jíti na exercicie. Slycháváme výmluvy na nedostatek času, nevhodné datum exercicií, na nepostradatelnost určitého funkcionáře při pořádání nějaké oslavy a pod. Jsou to pouhá slova, pouhé výmluvy. Kdo na exercicie *chce*, ten tam také *jde*. Kdo nechce, ten si výmluvu aspoň pro sebe vždycky najde.

Považme, jak nám za ten rok vše zevšední! Jak nám vyprchá v tom shonu za vším možným pravý a hlubší názor na Stvoření, Boha, modlitbu, sv. svátosti. Oheň víry si udržujeme, ale jak malým kahanekem! Podobáme se setrvačnicku, který se *ještě* točí, stroji, který jakž takž jede, ale skřípe, vrže a viklá se. Je potřeba oheň rozdmýchat, setrvačnick roztočiti, stroj generálně opravit, aby dojel k cíli: Boží chvále a spáse duše.

V klidu exercičním rozhodí exercitátor myšlenky jako rozsévač zrní. Jest třeba vláhy, modlitby, pohody, dobré půdy, naší dobré vůle, aby zrní vzklíčilo a přineslo žeň, dobré skutky. V krátké době tří dnů nemůže exercitátor probrati všechnu nauku náboženskou. Otevře jenom úzkou štěrbinu slunečným paprskům — pravdám svatě

Věstník

V PŘEROVĚ

15. ČERVNA 1938

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL. ROČ. 16 - Č. 20

L I S T Ř Í Š S K É H O S V A Z U K A T O L I C K É H O U Č I T E L S T V A V Č S R

Kdo chce inkasovat? Naše exercicie

Úážnost doby odsunula aspoň zdánlivě problémy a otázky kulturní a umožnila jakési kulturní průměří. Byli bychom rádi, kdyby právě za toho stavu byly v klidu a bez rozvášnění studovány a ověřovány výsledky studií a byl shromažďován materiál, aby nová doba našla u nás po všech stránkách nejen nové formulace, ale i nový obsah, jak jej vědecká fakta podávají. Přáli bychom si toho, neboť je jisto, že ve mnohých úsecích bude třeba pronikavých změn. Dnešní doba by je přinesla bez otřesů a bez vášnivých polemik.

Zatím se zdá, že i tento vážný čas má sloužiti jen k tomu, aby někdo inkasoval způsobem pochybným staré bludy k novému utvoření nepravdy až by přišla doba vhodnější. Katolictví má býti napadeno — jakmile mine nebezpečí — stejně důrazně a — metodami stejně zaostalými. Nemíníme rušiti klidu, když je ho třeba, ale upozorňujeme na tyto záluždnosti.

Jestliže se určitá část národa — a hlavně jeho vůdcové — ničemu nenaučili v dobách nejtěžších, nebudou mít práva poučovat ani později. Zejména ne katolíky.

V minulém čísle našeho Věstníku byly oznámeny exercicie na prázdniny. Každý náš člen a členka, ba každý učitel, profesor, úředník a příslušník svobodných povolání využije své dovolené nejenom ku prospěchu těla a nervů, ale i, ba zvláště i ku prospěchu duše. Jak malý to požadavek! Z mnohých dnů dovolené věnovati pouze tři dni své duši, vykonati exercicie! Stav rolnický a dělnický mívá více pokdy v době zimní, my máme dovolenou v době letní, proto zařídíme si program tak, aby nám bylo možno jíti na exercicie. Slycháváme výmluvy na nedostatek času, nevhodné datum exercicií, na nepostradatelnost určitého funkcionáře při pořádání nějaké oslavy a pod. Jsou to pouhá slova, pouhé výmluvy. Kdo na exercicie *chce*, ten tam také *jde*. Kdo nechce, ten si výmluvu aspoň pro sebe vždycky najde.

Považme, jak nám za ten rok vše zevšední! Jak nám vyprchá v tom shonu za vším možným pravý a hlubší názor na Stvoření, Boha, modlitbu, sv. svátosti. Oheň víry si udržujeme, ale jak malým kahánkem! Podobáme se setrvačníku, který se ještě točí, stroji, který jakž takž jede, ale skřípe, vrže a viklá se. Je potřeba oheň rozdmýchat, setrvačník roztočiti, stroj generálně opravit, aby dojel k cíli: Boží chvále a spáse duše.

V klidu exercičním rozhodí exercitátor myšlenky jako rozsévač zrní. Jest třeba vláhy, modlitby, pohody, dobré půdy, naší dobré vůle, aby zrní vzklíčilo a přineslo žeň, dobré skutky. V krátké době tří dnů nemůže exercitátor probrati všechnu nauku náboženskou. Otevře jenom úzkou šterbinu slunečním paprskům — pravdám svaté

KALEIDOSKOP

Vzdělání

Vědění zjednává brzo přesvědčení, důvěru, schopnost rozumného rozhodování, tvoří způsobilost jednat, vytváří mužečinu; v tom je rozvoj charakteru... Zato naopak každý člověk, jenž cítí svou nevědomost nebo potřebu rady druhých, je vždy nerozhodný a nemá daleko k malomyslnosti. Úcta k povinnosti a ukázněnost mohou ještě zachránit národ, ale mají-li smysl pro povinnost a kázeň vésti k cíli, žádají vědění a soudnosti.

Maršál Foch.

Scholismus

nejeví se jen v mluvení a psaní — převážně hlavních výrazech naší inteligence — scholismus vidíme v postojích a společenské záchově, v pozornostech úřední subordinace, opatrnosti, vyčkávané pasivitě a odosobněné, jako učitelem vynucené paušální, nemyslné a nic nepravící společenské zdvořilosti, tak v celém habitu vzdělaného člověka, který má jako by všecko vypůjčené, oblečené, na sebe navěšené; je šťasten, že ze sebe sama nemusí dávat nic. Je-li to úředně třeba, vyvěsíš vědění, radu, poučení s hambalku v hlavě a nevrle podáš. Tak se stává inteligentním pouhým transportérem, naukovým listonosem, jemuž nic není do obsahu zášilek. Jak přijal, tak transitem, dal. B. Markalous v Naší době.

Úspěchy.

Starostou města Velkého Meziříčí byl zvolen člen spolku katol. učitelstva katecheta P. Frant. Procházka. Starostou města Holešova známý pracovník ve spolku katol. profesorů a náš přítel prof. Jano Šráček. Radujeme se z těchto úspěchů a blahopřejeme.

Resoluce reformistů.

Ve Zlíně konal se celostátní sjezd učitelstva reformních škol. Přijal tuto resoluci:

1. Jednotná pracovní a společen-

víry. Tak jako světlo se rozkládá hranolem, tak sledují exercitanti různé pravdy: temné a fialové barvy pravd o pekle a pokání, modré barvy pravd o nebi, i nadějeplné a radostné barvy zeleně — pravd o vykoupení a spasení, barvy žluté, připomínající žár víry a červené — krev nejsvětější, prolitou za lidstvo i Lásku největší. V záři tohoto světla pochopíme, proč je Matka Boží také naší Máti, naším útočištěm a naší záštitou. A jako z hranolu vycházejí také neviditelné paprsky ultrafialové, tak také neviditelná milost posvěcující proudí, aby občerstvila duše znavené a zaprášené.

Osvěžení na duchu, očištění a posilnění Chlebem života věčného, vrátíme se na svá místa. Pustíme se s novou chutí do nové práce a hlavně s novým porozuměním, hlubokým pohledem, s láskou a trpělivostí. Proto přijďte všichni vy, kteří jste ještě nepoznali dobra exercicií. Přijďte vy, kteří jste již dlouho nekonali své duchovní cvičení, přijďte i vy, kteří často chodíváte! Neodsuzujte těch, kteří nejdou, ale získávejte je! Bůh vám pomáhej! J. J., odb. učitel.

PRO A PROTI

Pohanství ve škole

Na sjezdu reformistů ve Zlíně prohlásil docent dr. Příhoda: My stojíme na půdě mimokřesťanské, nechci říci protikřesťanské. Křesťanství byla jen jedna fáze vývoje, my jsme už dále. — To je řeč tak jasná, že jí katolíci budou muset věnovat dobrou pozornost. A bude nutno, aby si této mluvy všiml také stát, právě dnes, když novopohanství usiluje také o samy základy demokracie.

Jubilejní školská výstava v Brně

Těžko je nám o ní psát, aby snad nebyl vytýkán předsudek. Ale těžko se rodila. Tak tomu nasvědčují četné urgencye zem. škol. rady a zdá se, že nevzbudila a nebudí ani pozornosti, na škodu její i učitelstva. Má mnoho kladů a dobrých věcí. Dobře je representováno moravské školství pokusné, pozornost vzbudí sociologická šetření, vzorné vyučovací postupy a výsledky četných učitelů. Aspoň polovině vystavovaného materiálu však schází dynamičnost. Schází zejména tam, kde nepracovali na uspořádání sami vystavovatelé. Leží tam mrtvě materiál a prach jej přikrývá. Ukazuje únavu a stáří pořadatel-

stva. Expozice výrobců pomůcek také silně pokulhávají. Proč na př. nejsou vystavovány jen »Stako« pomůcky a takové, které tvoří »denní chléb« učitelovy práce a straší tam dvojestupňová olejová vývěva? Pořádnou výstavu nelze také vykouzlit za čtyři měsíce. Velmi nás překvapuje, proč k spolupráci nebyl vyzván také Zemský spolek katol. učitelstva v zemi Moravskoslezské. Vždyť katalog výstavy jmenuje spolky a společnosti učitelstva, které nemají ani 1 čtvrtinu našeho členstva a o katol. učitelích ani muk. Toto je také demokracie. Tak ji chápallo vždy a chápe pokrokářské učitelstvo.

Nechce se nám věřit,

že by v celé zemi Moravskoslezské věnovalo se práci v Orle jen 200 učitelů a 100 učitelek, jak ukazuje statistika na jubilejní školské výstavě v Brně. Či to je práce pp. ředitelů a říd. učitelů, kteří o svých katol. organisovaných podřízených ví jen, když si nemají vylíti na kom zlost po domácím prohraném zápasu?

Hrad polských králů Wawel, jenž bude navštíven výpravou kat. uč. z ČSR.

ská škola jest podle našeho přesvědčení nutnou podmínkou a nej příznivějším prostředím pro výchovu charakteru. Žádáme, aby československé školství bylo sjednoceno a tím zdemokratisováno. Jednotná škola je náš národní program, vyslovený již Komenským a Masarykem.

2. Společnou výchovu a výuku mládeže obojího pohlaví jako důsledek jednotné pracovní školy chápeme z celkového hlediska charakteru. Koedukační škola jest podle našich zkušeností příznivým prostředím pro mravní výchovu.

3. Pracovní škola individualisovaná musí uplatňovati co nejvíce zásadu vzájemné spolupráce i pomoci žáků. Pracovní škola má býti školou sociálně výchovnou, nikoli podporovatelkou sobeckého individualismu.

4. Každý učebný přehled může přispívati k výchově charakteru, jakmile se stane organisovanou činností. Školní práce vychovává.

5. Branná výchova je předovšetkým výchovou citlivosti k pravdě, spravedlnosti a odhodlanosti hájiti slobodu.

6. Výchova charakteru je podporována organisovanou sociální péčí o dítě. Hladové dítě lze těžko učit a vychovávat. Školní stravování však nemá býti konáno ve formě almužnické.

7. Mravní výchově se darí lepší u zdravého dítěte. Školní lékaři, kteří mají spolupracovati s vychovatelem, mají byti připraveni pro svoj úkol po stránce pedagogické.

8. Výchova charakteru nesmí býti jen heslem, nýbrž nejvážnějším úkolem pracovních škol. Je proto zapotřebí doplniti přípravu učitelstva po této stránce hlavně ve smyslu vysokoškolského vzdělání.

9. Pro účinnější výchovné působení školy bylo by žádoucí snížiti zákonem počet žactva ve třídách.

KURSY A EXKURSE

IX. prázdninový kurs
katolického učitelstva čsl. v Domažlicích
od 2. do 15. srpna 1938

Zveme Vás do Domažlic!

Domažlice vás zvou od 2.—15. srpna k návštěvě IX. prázdninového vzdělávacího kursu katolického učitelstva. Informovali jsme vás o programu kursu. Dnes uzavíráme zpravodajství a znovu vás voláme k účasti na IX. kursu.

Poslední dobou jsme prožívali dny plné vzrušení. Ve školní naší práci bylo znát odraz všech událostí vnitropolitických i zahraničních. Přejeme si navzájem na prázdniny hodně zotavení a přece vás zveme k práci. Účast na kurse jest osvě-

žením v milé společnosti stejně cítících. Po upřímném bratrském soužití všichni tolik toužíme.

IX. kurs nás volá do pohraničí, které jest dnes dějištěm organisované branné síly našeho státu. Po 14 dní budeme na kurse žít v tomto prostředí, abychom nashbírali nových a nových zkušeností pro výchovu mládeže k hájení svatých statků kultury, náboženství i majetku naší domoviny. Budeme pohromadě Češi, Slováci i Podkarpatští Rusíni, jak to již bývá

A. Kolek:

V kamenecké dílně lidskosti

Ve třídě válela se temná oblaka černého dýmu jako po výbuchu těžkého granátu a v příšerném přítmí se ukázalo padesát oblud, blýskajících pouze bílými zuby a bělmy oči. Právě zuřil lítý boj. Čítanky, početnice, mluvnice, sešity, pozdra lítaly vzduchem, lavice praštěly, podlaha duněla, v uličkách se odehrávaly souboje na život a na smrt, padaly liskance, kopance, zápasící hrdinové se drželi za pačesy, za uši, škrábali se, drápali, tloukli, přičemž kluci řvali, až okna drncela, a děvčata pištěla, až uši zaléhaly. Ušecho bylo černé, tváře děcek, nábytek, vzduch, všecko bylo změtené, hrozné jako ve výjevu z Apokalypsy.

Leč vpředu všeobecného spuštění, v prváckých lavicích, uzřeli oba vychovatelé idylu, hodnou pera čítankového spisovatele. Prváčci — hodní, dosud učitelé a školou nezkažení tvorové — seděli dva

a dva proti sobě a otírajíce si prsty o lavice, přemalovávali s nadšením a inspirací obravdu rembrandtovskou své bílé tváře, krky, límečky košil, rukávů, slabi-káře, zkrátka vše, co připomínalo barvu indoevropského plemene, na smavou čern obyvatelů temné Afriky.

Když tedy loyální část třídy spatřila své vychovatele, přerušila práci, postavila se způsobně a pokyvuajíc hlavičkami, pozdravila slušně v taktu čtvřčtvrtním: »Bud-te nám uc-ti-vě v-ii-tááá-ni!«

Zatímní učitel Florián Uejvoda chtěl náhlým vpádem zakončit líté zápolení a jako třetí, neutrální mocnost, zjednat tvrdý mír za těžkých podmínek, již také vykročil směle, s bojovným žárem v oku, ale v tom okamžiku vztyčil pan řídící metodicky ukazováček a řekl: »Nastojte, pane zatímní učitelé!« a zavřel dveře.

»Jako řídící učitel a správce zdejší školy jsem svědkem mimořádného případu, který je nutno přísně vyšetřiti. Je tedy nutno sestaviti zvláštní vyšetřovací komi-

na našich kursech krásným zvykem.

Ve stínu českých lesů, blízko kříže Kristova, vyznáme svoji víru cyrilometodějskou. Zapustíme kříž Kristův ještě hlouběji do svých srdcí v obraně proti všem teoriím novopohanského materialismu, který obklopuje hranice našeho státu.

Katolické učitelstvo hlásí se v Domaž-

licích hrdě a otevřeně ke svému světov. názoru, který jest jediný s to odolati náporu okolního bezbožeckého světa. 20 let republiky oslavíme v Domažlicích, v nejkrásnější krajině západních Čech, posvěcené hrdinstvím obránců hranic — Chodů. Zveme vás, přijďte!

Jan Kuncek.

Výstava knih

B. Švejdar. — Maxim Gorkij kdesi napsal: »Za všechno, co je ve mně dobrého, děkuji knize. Už v mládí jsem pochopil, že umění je mnohem velkodušnější než lidé. Miluji knihy: každá z nich zdá se mi býti zázrakem a spisovatel čarodějem. Nemohu mluvit o knihách jinak, než s nejhlubším dojetím, s radostným nadšením.«

I když nemůžeme tato slova se sto procentním souhlasem podepsati, přece jim musíme přiznat velmi značné procento skutečnosti. Každý vychovatel ví, že čet-

ba na člověka působí. Vzbuzuje-li u čtenáře představu, podává-li mu poznatky, podněty, stěží si může zachovati plnou volnost v usuzování. Četba pudí ke konání. Získané myšlenky nemizí v té chvíli, kdy dočteme poslední stránku knihy, ale nedostane-li se jim žádné posily, jsou po určité době zatlačeny, někdy na čas — čekají na vzkříšení — jindy nadobro. Přijmeme-li však novou myšlenku téhož druhu nebo jen podobnou, posílí přijaté.

Toto my všichni známe, ale ne všichni z toho vyvozujeme důsledky. Málo z nás

si, v níž s virilním hlasem bude zasedat správce školy, učitelský sbor si zvolí svého zástupce. Zahajují tedy tímto úřední šetření, a prosím, abyste přinesl protokolní knihu.«

»Pane řídící, vždyť ta banda nám zatím rozbije celou boudu...«

»Pane zatímní učitel, prosím, abyste se vyjadřoval úředně správně. Tedy — žádná banda, alebrž žáci a žákyně I. třídy, žádná bouda, anóbrž školní budova. Vaši ústní žádost k svému představenému jste měl formulovat úředně takto: Pane řídící, žádám, abych jako třídní učitel I. třídy mohl zavést zákonitý pořádek mezi žáky a žákyněmi I. třídy zdejší obecné školy.«

Na neštěstí — právě v tu chvíli — zavířily kozí škvarky nějak divoce v útroubách zatímního učitele, neboť zkřivil bolestně tvář a tělo svinul do malebné pósy barokového světce.

Pan řídící nemohl ovšem ani jako člověk, ani jako ouřední osoba vědět o che-

mickém procesu exotického oběda v zařívací trubici svého pedagogického adláta, neměl naprosto smyslu pro malebné barokové linie, ba vykládal si jako projev neúcty k svému úřadu, protože zachmuřil kontrfekt do strašlivé neronovské grimasy a zahřimal: »Pane zatímní učitel, stůjte ve stoji špatném, když mluvíte se svým představeným a vyplňte rozkaz, který jsem vám dal.«

Učitelský pomocník zmizel. Rozhněvaný řídící otevřel pak náhle dveře rebelující první třídy, nevyčkal svého sboru, ani výsledku voleb do komise, zavolal několik chvalně známých »firem«, odepjal vlastnoručně řemen a v zápětí bylo slyšet z břítmi tmavé předsíně jen dušené supění, vřískot delikventů, svištění mučednického nástroje, kterýžto chaos zvuků byl přerušen náhle přirozeným, docela neúředním — tedy lidským výkřikem pana řídícího. Co se medle stalo, že pedagogický satrapa tak náhle a rychle pustil svou oběť a vůbec ustal v slibně začínající exekuci?

si uvědomuje zodpovědnost, kterou přijímáme, když navrhujeme knihy do žákovské, učiteřské nebo obecní knihovny. Zhostiti se dobře takového úkolu vyžaduje však určitých zkušeností a vědomostí. Povinností každého učitele jest, aby tyto podmínky alespoň částečně splnil, aby se zajímal o literaturu a nabyl určitého přehledu v jednotlivých oborech.

Proto bude při IX. prázdninovém kursu katol. učitelstva v Domažlicích uspořádána výstava knih. Ze zkušenosti vím, že při větším množství knih podléhá návštěvník výstavy rozptýlenosti, těkavosti, a odnáší si velmi málo, kdežto zúžením zorného pole docílí se mnohem lepších výsledků. Rozvrhl jsem proto zamýšlenou výstavu na čtyři roky. Celkem tedy čtyři výstavky (vždy při prázdninových kur-

Do kursu se přihlásili: 18. Bož. Hošková, uč. — 19. M. Velhartická, uč. — 20. Janek Josef, ř. uč. — 21. L. Volková, uč. — 22. P. Aug. Jurák, katech. — 23. Bož. Habrdová, uč. — 24. Aug. Maláska, uč. — 25. Anna

sech), jež budou tvořiti jeden celek. Navazujeme na výstavu náhodskou, která měla ráz spíše informační než studijní. Pro ty, kteří nebyli v Náchodě, zbylo několik seznamů. Výstava v Domažlicích bude mít tyto skupiny: I. Práce docentů kursů. II. Masaryk — Beneš. III. Obrana — branná výchova. IV. Politika, demokracie, fašismus, hitlerismus, Španělsko. V. Komunismus — SSSR. VI. Encykliky. VII. Národní hospodářství. VIII. Literatura, souvisící s programem kursu. IX. Různé. — Bude vydán tištěný seznam.

Je jisté, že se vše nezdaří tak, jak to bylo myšleno. K tomu je zapotřebí více sil. Doufám však, že pro příští rok najdu spolupracovníky, čímž úroveň výstavky se jistě zvýší a přispěje tak značnou měrou k dalšímu vzdělání katolického učitelstva.

Malásková, uč. — 26. Liba Konečná, uč. — 27. Věra Procházková, uč. — 28. L. Komínová, uč. — 29. Anna Lízrová, uč. — 30. Jiřina Šlechtová, uč.

Inu, příčinou nenadálého obratu byl jezátý, nečesaný, nemytý přírodní kluk Uašek — syn obecního pastýře Kaštana. U okamžiku, kdy ho pedagogický Herodes zručným pohybem přehodil přes koleno, sevřely Uaškovy zdravé vlčí zuby ve smrtelné úzkosti stehno svého mučitele...

Zatímni učitel Uejvoda přinesl protokolní knihu a zastal svého šéfa, an si ještě docela neouředními pohyby zapínal řemen a zulaště horlivě přihlazoval kalhoty, ačkoliv podle laického odhadu pomocníková byla nedávno vyžehlensy a tedy po rozumu všech zákonů a nařízení schopny opatrovat tělesnou schránku vzdělavatele kamenecké mládeže.

Řídící Krištof Hunka pomlčel velmi moudře o celé příhodě, ale brunátný oblíček nevěstil nic dobrého.

»Pane učiteli, tímto zahajuji s vámi úřední vyšetřování o nepřístojnostech, které jste zavínil svou lehkomyšlností ve třídě, vám úřady a rodiči svěřené. Od volby komise upouštím, anžto jest mi za-

kročiti jako správci školy proti vám se vši přisností zákona.«

Ve třídě zas pekelný hluk. Uyplocení řvali, věrní druhové se jim smáli.

»Pane řídící, vždyl ta garda se pomorduje, takový brajgl...«

Ukazováček letěl do výše.

»Pane učiteli, uděluji vám ústní důtku pro nenáležitě řeči v přítomnosti představeného. Nyní odpovídejte, prosím, na co se budu ptáti. Rcelež mi, jak se mohlo státi, že se žáci a žáčkové dostavili ve stavu nenáležitém do první hodiny vyučovací?«

»Nevím, pane řídící.«

»Nuže, zavoláme svědky. Barchane, Slintáčku, Zuzane! Sem!« houkl řídící do třídy.

Kluci, šňukajice, vyšourali se přede dveře.

»Rcele mi, děti, proč jste tak černy, kdo způsobil ve vaší třídě takovou hmotnou i mravní spoušť? Neplačtež, anžto nebudete trestáni.«

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL.

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR.

R O Č N Í K X V I .

Vedoucí redaktor František Hanzelka — Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka

P Ř E R O V 1 9 3 7 — 1 9 3 8

si uvědomuje zodpovědnost, kterou přijímáme, když navrhujeme knihy do žákovské, učitelské nebo obecní knihovny. Zhostiti se dobře takového úkolu vyžaduje však určitých zkušeností a vědomostí. Povinností každého učitele jest, aby tyto podmínky alespoň částečně splnil, aby se zajímal o literaturu a mabyl určitého přehledu v jednotlivých oborech.

Proto bude při IX. prázdninovém kursu katol. učitelstva v Domažlicích uspořádána výstava knih. Ze zkušenosti vím, že při větším množství knih podléhá návštěvník výstavy rozptýlenosti, tčkavosti, a odnáší si velmi málo, kdežto zúžením zorného pole docílí se mnohem lepších výsledků. Rozvrhl jsem proto zamýšlenou výstavu na čtyři roky. Celkem tedy čtyři výstavky (vždy při prázdninových kur-

Do kursu se přihlásili: 18. Bož. Hošková, uč. — 19. M. Velhartická, uč. — 20. Janek Josef, ř. uč. — 21. L. Volková, uč. — 22. P. Aug. Jurák, katech. — 23. Bož. Habrdová, uč. — 24. Aug. Maláška, uč. — 25. Anna

Malásková, uč. — 26. Liba Konečná, uč. — 27. Věra Procházková, uč. — 28. L. Komínová, uč. — 29. Anna Lízrová, uč. — 30. Jiřina Šlechtová, uč.

sech), jež budou tvořiti jeden celek. Navazujeme na výstavu náhodskou, která měla ráz spíše informační než studijní. Pro ty, kteří nebyli v Náchodě, zbylo několik seznamů. Výstava v Domažlicích bude mít tyto skupiny: I. Práce docentů kursů. II. Masaryk — Beneš. III. Obrana — branná výchova. IV. Politika, demokracie, fašismus, hitlerismus, Španělsko. V. Komunismus — SSSR. VI. Encykliky. VII. Národní hospodářství. VIII. Literatura, souvisící s programem kursu. IX. Různé. — Bude vydán tištěný seznam.

Je jisté, že se vše nezdaří tak, jak to bylo myšleno. K tomu je zapotřebí více sil. Doufám však, že pro příští rok najdu spolupracovníky, čímž úroveň výstavky se jistě zvýší a přispěje tak značnou měrou k dalšímu vzdělání katolického učitelstva.

Malásková, uč. — 26. Liba Konečná, uč. — 27. Věra Procházková, uč. — 28. L. Komínová, uč. — 29. Anna Lízrová, uč. — 30. Jiřina Šlechtová, uč.

Inu, příčinou nenadálého obratu byl ježatý, nečesaný, nemytý přírodní kluk Uašek — syn obecního pastýře Kaštana. U okamžiku, kdy ho pedagogický Herodes zručným pohybem přehodil přes koleno, sevřely Uaškovy zdravé vlčí zuby ve smrtelné úzkosti stehno svého učitele . . .

Zatímní učitel Uejvoda přinesl protokolní knihu a zastal svého šéfa, an si ještě docela neouředními pohyby zapínal řemen a zvláště horlivě přihlazoval kalhoty, ačkoliv podle laického odhadu pomocníkova byly nedávno vyžehleny a tedy po rozumu všech zákonů a nařízení schopny opatrovat tělesnou schránku vzdělavatele kamenecké mládeže.

Řídící Krištof Hunka pomlčel velmi moudře o celé příhodě, ale brunátný oblíček nevěstil nic dobrého.

»Pane učiteli, tímto zahajují s vámi úřední vyšetřování o nepřístojnostech, které jste zavínil svou lehkomyšlností ve třídě, vám úřady a rodiči svěřené. Od volby komise upouštím, anžto jest mi za-

kročiti jako správci školy proti vám se uší přísností zákona.«

Ue třídě zas pekelný hluk. Uyplacení řvali, věrní druhové se jim smáli.

»Pane řídící, vždyť ta garda se pomorduje, takový brajgl . . .«

Ukazováček letěl do výše.

»Pane učiteli, uděluji vám ústní důtku pro nenáležitě řeči v přítomnosti představeného. Nyní odpovídejte, prosím, na co se budu ptáti. Rcetež mi, jak se mohlo státi, že se žáci a žáčkové dostavili ve stavu nenáležitém do první hodiny vyučovací?«

»Nevím, pane řídící.«

»Nuže, zavoláme svědky. Barchane, Slintáčku, Zuzane! Sem!« houkl řídící do třídy.

Kluci, fňukajíce, vyšourali se přede dveře.

»Rcete mi, děti, proč jste tak černy, kdo způsobil ve vaší třídě takovou hmotnou i mravní spoušť? Neplačtež, anžto nebudete trestáni.«

Příhlášky adresujte do konce června na adresu Jan Kuncek, Kojetín-Popůvky, později do konce července (nikoliv, jak omylem bylo v minulém čísle do konce srpna) na J. Kuncek, Náchod, Čechova 356.

Kursové se platí složenkou (Raiffeisenova záložna, Mor. Ostrava, čís. 210.195, Praha) do 20. července (nikoliv do 20. srpna), později se začítá příplatek 20 Kč.

K revisi metod

K. H. — Naše učebnice didaktiky ve směř podávají všechny metody v tom-těž pořadí jako kdysi, kdy šlo o školu čistě statickou, s plánem vyučovacím určeným výhradně učitelem a stavěným jeho autoritou před žáky.

Dnes však nejde jen o to, připravit se metodicky pečlivě na partii, kterou předložíme žákům v hodině. Dnes jde především o vyvolání součinnosti žactva, o to, aby cítili žáci životní potřebu seznámiti se s novým učivem, aby byli takřka strženi silou do toku, kterým ústí tato školní látka do života.

Pak ovšem je potřebí přehlédnouti dosavadní metody, revidovat postupy. —

Mám-li na př. vyvoditi, že v množném čísle podst. jmen rodu mužského bytosti životné se píše i (viz učebnici Medonos—Tožička—Žifková: Jazyk vyučovací II.), nestačí si jen připravit hotové příklady, postavit žáky před nový zjev, pečlivě příklady rozebrati (analýza) a z konkrétních jednotlivých příkladů usouditi na obecnou poučku (indukce).

To zůstávají žáci pasivní k látce, i když jsou zdánlivě činní: t. j. odpovídají na otázky atd. Vyvoláváme-li však v žácích pocit nejistoty, předstoupí-li před ně nové učivo jako problém, jako věc, které dosud neznají (rozdělíme na př. slovo pávi na slabiky — které »i« ve slově pávi ve slabice vi? — i? y? — je to přece obojetná

*»Pa-pa-ne řííí-dí-cí bíííí to to von . . .
»Mluv celou větou, žáče! Tedy: hmotnou i mravní spouš . . .«*

»Hmo-hmot-nó aji mrav-ní spóš . . .«

»Pane zatímni učiteli, ve škole jest žáky vésti k tomu, aby mluvili spisovným jazykem.«

*» . . . spóš zpüso-bíl,« fňuká kluk . . .
»kominář.«*

A protože adebt věd a umění viděl převrácení na tvářích obou pěstitelů mládežce, spustil ochotně na celé kolo: »Von, von tade bél zapoledně ten kominář, ten mladé Sóček, co chodí za Franckó Uanáčkovó, ha von ten kominář chcél vemetal, hale Francka došla za něm, tož nechal tróbo vodchélenó, ha kluci dež došle, drcle nechca do ni, saze se veseřale, ha potom sme všeci maluvale ha kluci se aji bile, ale já né . . .«

Ruka zatímního učitele Uejvody letěla do výše.

»Pan zatímni učitel má slovo,« řekl řídicí nějak nejistě.

»Poněvadž svědecky vyličená událost se stala v poslední přestávce, kdy dozor nad budovou spadá do kompetence správy školy, odmítá učitel I. třídy odpovědnost za vše, co se stalo, protože pokládá dobu mezi 12. a 1. hodinou pouze za přestávku mezi vyučovacími hodinami a nikoliv za prázdný čas, a proto ve smyslu nařízení, normálií a školního vyučovacího řádu neměl kominik zapoledne ve třídě co dělat. Prosi, aby protokol o celé události předložen byl k vyjádření okresnímu školnímu výboru.«

Ulaštovičky maturitního fraku se rozlétly, dveře II. třídy bouchly jako o zemetřesení a osamělý učitel slyšel dojemný chor: »Paa-ne řííí-díí-cííí, budte náám uc-ti-vě vííí-tááán!«

Celou hodinu trvalo, než se z negrů zase stali příslušníci rasy indoevropské, než učebna dostala aspoň poněkud bývalý vzhled. Na stole ležely dvě úplně rozsvíhané rákosky — dokument metody, jejíž pomocí provedl zatímni učitel Florián Uejvoda pacifikaci rebelující třídy.

slabika), pak okamžitě jsou osměleni, jsou strženi proudem a jejich snaha směřuje k osvojení poučky. Pak ovšem už nebude dost dobře na místě čistá analýza s hotovými příklady a vyznačeným zjevem. Pak se nám lépe hodí syntéza: doplňování neúplných slov po předchozím rozboru rodu, bytosti, čísla a určení pomocného slova »ti«.

Podobně i jinde a jindy vidíme, že pečlivé, metodicky vybroušené postupy nejsou dost úspěšné, jakmile se změní

pojetí školní práce. A přece metody nejsou pro metody. Postupy nejsou sobě cílem. Jsou k tomu, aby vedly k cíli. Proto jich mladý učitel má mnoho ovládat, aby si dovedl poradit v rozličném prostředí, při rozličné inteligenci dětí.

Bylo by dobře shromažďovati zkušenosti ze škol, které se snaží být opravdu pracovní. Zejména zkušenosti metodické. — Zkušenosti o postupech, které za určitých předpokladů vedly k úspěchu. Revise metod je nutností.

I. ústřední orelská letní rekreační škola

Za několik dní se otevrou dveře několika set škol a vychrlí tisíce dětí. Ať jsou to děti bohaté či chudé, všechny stejně touží se rozběhnout po zelených lučinách, do lesů, touží se osvěžit ve vlnách řek a rybníků. Chtějí zapomenout na několik týdnů na školu, chtějí nahradit opotřebované síly, chtějí se posílnit k nové práci. O bohaté děti je postaráno, jejich rodiče už dávno jim vybrali pěkný kouteček mezi lesy. Ale kam půjdou chudé děti, kam chudé *katolické* děti? Jak o ty je postaráno? Čsl. Orel už několik let pečuje o orelské rekreační letní tábory. Mnohé orelské župy už pochopily důležitost této vpravdě orelské akce a mají již své letní tábory pro mládež. Mnohé však dosud spí. A pro ty, kteří dosud spí, nebo kteří nevědí, jak vésti orelský letní tábor, bude pořádána *I. ústřední orelská letní rekreační škola* u Třeboňského mlýna na Jihlávce, a to pro muže od 3.—16. července, pro ženy od 17.—30. července. Program kursu je bohatý, takže uspokojí i nejnáročnější frekventanty. Bude to opravdová schola ludus a *rekreační* tábor, který vychová Čsl. Orlu několik desítek nových vůdců, kteří by v příštím období již pracovali s ostatními na vybudování dokonalé organizace orelské rekreační akce.

My, učitelé, chápeme dobře, jak mnoho znamená vůdce, a kolik se dá vykonat právě v době prázdnin v táboře, kdy všechny rušivé živly jsou vyloučeny a příroda a družné okolí napomáhají k to-

mu, aby morální a fysický výsledek byl co nejlepší. Proto prosím všechny kolegyně a kolegy z řad orelských, aby se přihlásili do *I. orel. ústř. let. rekreační školy* a rozmnožili řady kvalifikovaných orel. vůdců. Bude se jim u nás jistě líbit.

Pro větší názornost uvádím program v kostce. Denní program: dopoledne — budíček, rozcvičení, ranní hygiena, modlitba, snídaně, vztýčení stát. vlajky, úklid, volná škola. Odpool.: odpočinek, plavání a vodní sporty, svačina, hry (odbíjená, házená a j.), večeře; večerní program — táborový oheň, večerka; noční program: orientace podle hvězd, poplachové cvičení.

Ve volné škole probráno bude všechno, co se týká vedení táborů. V mužském táboře bude po celou dobu trvání duchovní rádce, do tábora žen bude docházet kněz. Tělovýchovný program bude jiný u mužů, jiný u žen; tyto budou mít více gymnastiky, oni více lehké atletiky a bojových her. Celý tábor bude také veden s ohledem na požadavky, které bude naší mládeži ukládat zákon o brané výchově.

Doufám, že mladé kolegyně i mladí kolegové pochopí krásu i důležitost právě této činnosti Čsl. Orla a zúčastní se ve velkém počtu tohoto tábora. Bližší informace zájemcům ráda podá Ústřední kancelář Čsl. Orla v Brně, Francouzská 34.

Na shledanou u Třeboňského mlýna letos v červenci! Učitelka — orlice.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Vyškovský odbor scházel se k pravidelným měsíčním poradám buď v klášteře ve Vyškově, nebo v Katol. domě v Křenovicích. Mimo to slavkovsko-bučovský okrsek konal občanské schůzky v tamním klášteře. Třebáže jednání vyčerpávalo se náměty, volenými ze školské praxe a aktualitami, došlo u členstva oblíbenosti. Účast na schůzkách byla poměrně pěkná a jmenovitě mladí kolegové pravidelně přicházeli a debat se horlivě ujímali. Referující kolegové přinášeli dokumentární materiál a ukázky svých vyučovacích postupů. Kol. Jos. Kachlík oběhl svými pracemi školskými Jubilejní výstavu v Brně.

Odbor novoměstský konal schůzi 7. června 1938. Byla navštívena téměř všemi členy. 1. Poměr učitele ke katolické duchovní správě. (P. Jarosl. Šafář). Z přednášky a debaty vyplynulo: Souladu mezi prací kněze a učitele ve škole i mimo školu se docílí vzájemnou podporou v duchu demokracie. Duchovní vedení knězovo podpírá dnes laická práce, již se však také kněz musí činně zúčastnit. Spolková demokracie se neobejde bez obětí a sebezáporu vedoucích. Vyvyšování, podceňování, intriky, pomluva atd. rozleptávají spolupráci, po níž se tolik volá. 2. Koedukace v teorii a praxi. Zkušenosti mluví proti koedukaci ve školách, kde není dostatečného dozoru a porozumění pro tělesný a duševní vývoj hochů a děvčat. (B. Petrová.) 3. Dokumenty doby. — Obrázky ze života školského a politického. 4. Ze školní služby odejde 31. 8. 1938 ředitel Fr. Pospíšil. Přítomní přejí mu zdraví a žádají o další práci pro katolické učitelstvo. (J. Lukeš.) 5. MUDru Jos. Svitilovi blahopřeje odbor k vyznamenání, jehož se mu dostalo za průkopnickou práci ve stycích česko-polských. 6. Odbor se zúčastní sjezdu katol. pracovníků ve Velkém Meziříčí za výstavky Horácka.

Podkrkonošský odbor konal členskou schůzi 24. dubna t. r. v Lid. domě v Jičíně. V duchovní promluvě zdůraznil vldp. prof. P. J. Beneš z Jičína, že je nutno, abychom byli katolíky, nejen v soukromém, nýbrž i ve veřejném životě, abychom měli dosti statečnosti a síly a nebáli se vyznávat víru také veřejně, nehledíce na to, jsme-li proto špinění, vždyť i Napoleon poznal, že větší slovo je učeďník Kristův, než dobyvatel. Je na nás, abychom si odpověděli na otázku: »Stál jsi jako katolík i před školními lavicemi?« a snažili se nésti srdce, láskou naplněné i jiným vstříct, aby si také zamílovali Krista. Potom pokračoval dp. katecheta P. Bartoš z Jičína v přednášce o své pouti do Svaté země a vylíčil poutavým způsobem významný pobyt v Damašku. —

Předseda podal pak zprávu o valné hromadě Zemského spolku katol. učitelstva, konané v Čes. Budějovicích a upozornil na pout katol. učitelstva do St. Boleslavi a na sjezd čsl. katol. žen a dívek v Praze. — **Příští členská schůze bude opět v Jičíně při tamním krajském sjezdu katolíků dne 3. července 1938.** —S.

Olomoucký odbor uspořádal v rámci jubilejního sjezdu katol. spolku a organizací dne 6. června v Olomouci sjezd katolické inteligence. Sjezd zahájil předseda kol. Borek přivítáním přítomných a představil slavnostní řečníky p. děkana CM fakulty, univ. prof. dra Vaška a odbor. uč. Fr. Hanzelku, člena zem. zastup. Požádal pak p. dra Vaška, aby se ujal slova. Pan dr. Vašek ve svém referátě probral dnešní situaci inteligence v těchto hlavních bodech. Funkce inteligence v národě. Upravuje na to, že vedoucích míst v národě se zmocnili lidé bez vyššího vzdělání (Hitler). Oceňování práce inteligence — inflace inteligence. Inteligence se příliš uzavřela do svých speciálních úkolů a odcizila se životu. Věrnost k Bohu. S kým jdu, od koho přijímám sílu. Naplnit se velkým idealismem. Rusti ve svém povolání. Dobrý katolík musí být též dobrým odborníkem. Sblížovat se s potřebami života. Nedávějte lidu víno, potřebuje-li vodu. Počítati s tím, co lidé unesou — cizí slova v článku pro širokou veřejnost. Musíme se vzdělávat v sociálních encyklikách. Když papež mluví a když jeho zvonky k tobě mluví, ať všechno mlčí, medituje, poslechne! (Nápis na zvonech na památku encyklik.) Katolická akce — inteligence se nemá vyhýbat práci v Katolické akci. Předseda děkuje p. děkanovi CM fakulty za hlubokou a k základům krise nynějšího světa pronikající řeč a vítá místopředsedu senátu p. dra Mořice Hrubana s členy předsednictva sjezdu, kteří přišli shlédnout schůzi. Pan dr. Mořic Hruban referoval o schůzích jednotlivých odborů. Jeden člověk, který má ideu, je silnější než 99, kteří mají jen zájmy. Česká katol. inteligenci, pomáhej vítězit! — Po odchodu p. dra Hrubana ujal se slova odb. uč. Frant. Hanzelka. Začal slovy F. X. Šaldy: »Žijeme ve věku železa a olně.« Klaníme se modlám. Inteligentní často znepokojuje ulice, ale zůstává kliděn vůči tomu, co hlásá 2000 let stará tradice křesťanská. Inteligence se nesmí vyhýbat práci. Musí pracovat nezištně. Tábor je nám nejen příkladem, ale i výstrahou! — Po referátě p. odb. učitele Hanzelky byla přečtena sjezdová resoluce, která byla schválena bouřlivým potleskem. Zapěním státní hymny sjezd ukončen a účastníci rozešli se k obědu, aby se odpo-

ledne zúčastnili manifestačního průvodu. Průvod čítal 30.000 účastníků všech stavů a povolání. Katol. inteligence z kruhů profesorstva, učitelstva a svobod. povolání šla za malebnou skupinou děv z Hlučína a z malebných krajů. Skupina katol. intel. měla 150 účastníků. Při tom velká řada katol. inteligentů šla v jiných skupinách, pokud se tu účastní práce. Sjezd měl povznášející průběh.

Hranický odbor konal 29. května členskou schůzi v Hranicích. Rozprava o slohu odložena do příští schůze, protože několik členů nastoupilo k voj. cvičení a někteří byli na eucharistickém kongresu. Předseda K. Koch vylíčil vývoj vzdělání učitelů obec. škol od dob nejstarších až po dnešní snahy o vysokoškolské vzdělání. — **Poslední schůze před prázdninami koná se v Lipníku 22. července o 2. hod. odpo. v sále na Nadsklepi.** Program: referát ze škol. praxe, právní referát, rozprava a volné návrhy. Přijďte všichni určitě! Pozvánky se nezasílají.

Pedagogický seminář učitelstva okresu uherskobrodského uspořádal 9. června t. r. svůj třetí pedagogický den pod heslem »V duchu Masarykově s národem za Benešem«. — Za účasti asi 200 učitelů zahájil pořad dne předseda okr. šk. insp. Tom. Pospíšil holdem státní vlajce, vzpomínkou na presidenta Osvoboditele a na kolegy, kteří v minulém roce opustili naše řady. Po uvítá-

ni hosti přihlásili se k projevům senátor Pechanec z Val. Klobouk, poslanec Šliva ze Šumic, starosta města Uh. Brodu Boh. Luža a člen okr. šk. výboru Mich. Zamazal. Všichni zdůrazňovali potřebu sjednocení a soudržnosti národa v nynějších politických dobách, děkovali učitelstvu za práci pro mravní odolnost a tělesnou zdatnost mládeže a lidu a žádali o jeho další spoluúčast na zabezpečení státu. — Na to, ve psychologicky zdůvodněné řeči, okr. šk. insp. Teod. Straka osvětlil ráz národní výchovy mládeže s ohledem na brannost. Vytkl omyly, na nichž výchova tato byla v některých případech dosud založena, a ukázal nové směry, jimiž jest se bráti, aby bylo dosaženo žádoucího výsledku. Učitelstvo dosavadní svou činností dokázalo, že stojí na svém místě, a jistě také i tuto novou povinnost vykoná poctivě. — Po přestávce referoval okr. šk. insp. Tomáš Pospíšil o školském pozorování pod zorným úhlem Masarykova pojmu demokracie, zdůrazniv Masarykův požadavek výchovy prací k pravé demokracii a humanitě. Rušná debata po přednášce svědčí, že bylo jím přineseno mnoho námětů k přemýšlení. — Po krátkém referátu kol. ředitele Dubového o některých novějších opatřeních ve školské administrativě a po informacích inspektora Straky o přípravných pracích k realizování zákona o újezdních měšťanských školách byl tento zdařilý den zakončen státní hymnou.

M Í S T A • O Z N Á M E N Í • R A D Y

Radostné prázdniny odběratelům, čtenářům a spolupracovníkům Věstníku ze srdce přeje redakce a administrace.

Pan ředitel měst. škol ve Žďáře Fr. Pospíšil odchází 31. srpna ze školní služby. Známemu horlivému pracovníku ve spolku katol. učitelstva, obětavému rádci a dobrému příteli přeje k zaslouženému odpočinku hojně životní pohody redakce Věstníku a všecko katolické učitelstvo. Mnoho let ve zdraví a svěžesti!

Účastníkům zájezdu do Polska. Pokud jste neposlali dosud své pasy, učinite tak ihned a zašlete je na adresu redakce Věstníku, Hodslavice. Je třeba, aby Vám bylo opatřeno polské visum, Rovněž oznamte, kolik polských peněz máme Vám obstarat. Odjíždíme určitě 2. července. Většina účastníků se sejde již v Přerově, ostatní se připojí v Bohumíně. Poslední pokyny budou

každému poslány zavčas poštou. Protektorát pouti přijal s velkou ochotou J. E. ndstp. metropolita moravský dr. L. Prečan, který schválil duchovním vůdcem pouti dp. P. Františka Hadamčíka, faráře z Třešovic ve Slezsku. Na shledanou se všemi účastníky se těší exkusní odbor.

Duchovní cvičení pro učitelky pořádá Jihočeský odbor v Č. Budějovicích v ústavu sv. Josefa (Tyršova tř.) ve dnech 24.—28. srpna t. r. Začátek 24. srpna po 6. hod. večer, konec 28. srpna ráno. Přihlášky přijímá Marie Ratajová, učitelka, Č. Budějovice, Třída čes. legií č. 28. Misálky s sebou!

Z Hlučina. Kolegové a kolegyně, přijďte v hojném počtu na učitelské exercície do Hlučina od 6. do 10. července 1938. Přihlaste se včas v exercičním domě v Hlučíně! Začátek exercícií v 18 hodin 6. července. Konec 10. 7. ráno.

Všude dobře — na Slovensku nejlépe! Navštivte Slovensko, zemi čarovné krásy. Vyžádejte si ihned informace:

Slovenská rada pre cestovný ruch, Bratislava, hotel Savoy, Kancelária propagácie Slovenska, Praha II., Vodičkova 32 34.

Má sestra, 29 letá blondýnka s pěkným věnem, domácně vychovaná, mající zálibu v hudbě a ve zpěvu, ráda by poznala kolegu do 40 let. — Nabídka (neanonymní) pod značkou „Rodinné štěstí“ do admin. t. l.

Německá třída. Aby si absolventi českých měšťanských škol osvojili německý jazyk do té míry, aby se uměli německy sloven i písmem správně a plynně vyjadřovati, otevře se při měšťanských školách ve Městě Žďáře **jednoroční učební kurs s německým jazykem vyučovacím**, přihlásí-li se 30 žáků a bude-li vyššími školními úřady povolen. V kursu bude vyučovati učitel německé národnosti (rozený Němec) 11 hodin jazyku německému (mluvníci, pravopisu, čtení), 9 hodin německé konverzací z denního života, po 2 hodinách počtům a tělesné výchově. V těchto 24 hodinách se bude mluvit jen německy. Čeští učitelé budou vyučovati česky po 3 hodinách týdně českému jazyku a počtům s měřicivím — procvičování látky v rozsahu 4. tř. měšť. — Nepovinné budou zavedeny: těsnopis (2 hod. týdně), psaní strojem (1 hod. týdně). Do kursu se mohou hlásiti žáci, kteří s prospěchem vychodili 3. neb 4. třídu měšťan., nebo nabyli vzdělání, jehož poskytuje měšťanská škola. Při zápisu předloží svá vysvědčení, dále revers, že se bezpodmínečně podrobují školské kázní. Kdo ve školním roce 1937—38 školy nenavštěvoval, obstará si ještě vysvědčení zachovalosti. — Školné 600 Kč se platí napřed. Zápis je 23. června 1938.

Velkomeziříčský odbor pořádá ve dnech 22.—26. srpna t. r. duchovní cvičení pro učitelky na Moravci u Velkého Meziříčí za vedení Msgre dra A. Melky, papežského preláta z Čes. Budějovic. Poplatek 60 Kč. Přihlášky přijímá F. Kašová, odbor. učitelka v Křižanově.

Svatojanským maturantům z r. 1928! Ve dnech 2. až 5. července sejdeme se všichni osmadvacátníci při příležitosti II. pracovního sjezdu absolventů svatojanských ve Sv. Janě pod skalou. Bližší na pozvánkách. Těším se, že se všichni uvidíme. — Adolf Mašek, odb. uč., Bystřice n. Olzou.

Exercicie na Velehradě ve Stojanově. Červenec: 14.—18. studenti vyšších tříd (VI.—VIII.), 18.—22. inteligence (ve Stojanově), 18.—22. studenti nižších tříd (v koleji), 25.—29. kněžské triduum. Srpen: 1. až 5. studentky, 8.—12. akademičky, 16.—20. učitelky, 22.—26. učitelé a profe-

KAREL GASCH
akc. společ.

SPECIÁLNÍ TOVÁRNA NA ŠKOLNÍ ZAŘÍZENÍ

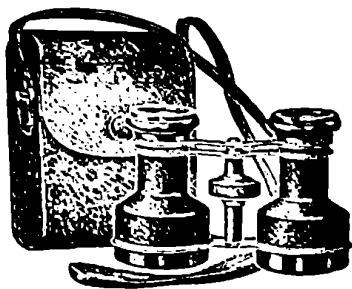
Chodov u Karl. Varů

soři, 28.—1. IX. kněžské triduum. Září: 5. až 9. akademičky, 12.—16. dívky z měst a úřednice. Poplatek za ubytování a stravu: pro inteligenci, učitele 60 Kč, pro akademičky 50 Kč, pro studenty 40 Kč. Přihlášky přijímá Papežská kolej na Velehradě.

Nový exerciční dům v Hlučíně. Kdo sleduje apoštolskou činnost exercičního domu v Hlučíně, žasne, kolik práce za těch 12 let bylo vykonáno. 18.040 exercitantů zde vykonalo v 635 kursech duchovní cvičení. Přes 8.000.000 brožur „Životem“, 33mil. letáků zv. „Posel Pravdy“ a k tomu nesčíslné množství drobných pastoračních pomůcek rozšířeno. K našemu „Apoštolátu nemocných“ se přihlásilo 13.798 českých (2072 německých) trpících, kteří obětují své bolesti za zdar všech apoštolských prací. Nemocným bylo zdarma rozesláno za 16.840.20 Kč tiskovin. Hlučinský apoštolát roste dál a najaté místnosti nestačí. Musí se stavěti nový dům. Proto prosí správa domu katolickou veřejnost o příspěvi. Pomoci můžete, když se modlíte, když kupujete a šíříte hlučinské tiskoviny, když pošlete nějaký mimořádný dar na novostavbu. Čís. pošt. spoř. 39.556 Praha. Vypsali jsme též výprodej knih a brožur za značně sníženou cenu (až 40 proc. slevy), abychom mohli se stavbou začít (za hotové). Vyžádejte si seznam slev. Nepropaste tak mimořádnou příležitost! Exerciční dům. Hlučín.

Kurs výcviku v pomocných a ochranných službách. Koncem srpna se koná v Lutíně u Olomouce pro katolické učitele a kněze kurs výcviku v pomocných a ochranných službách. Kurse je bezplatný. Přednášejí členové Poradního lékařského sboru v Lutíně. Přihlášky a informace v Ústředí Čsl. Orla, Brno, Francouzská 34.

Dvě podmínky zdraví. První z nich je dobrý krevní oběh. Nelze ani vypočítati všech nemocí, které nastávají, jakmile krevní oběh v těle neplní dokonale svých úkolů... Zdravý krevní oběh podporují masáže francovkou Alpa. Po nich ožívují také unavené nervy, pokožka lépe dýchá, zmírňují se bolesti revmatické a neuralgické. — Druhou podmínkou zdraví je dobrý chrup a čistota dutiny ústní. Zde druzí se k účinn-

Lovecko - turistické - divadelní

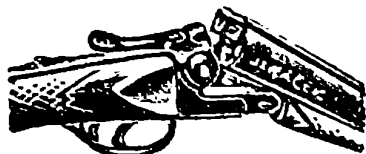
kukátko výborně ukazující, 3× zvětšující

POPULÁR Kč 28.-

Pouzdro kožené tvrdé 19 Kč, měkké 6 Kč.

DALEKOSTŘELNÉ ZBRANĚ

s 10letou zárukou. - Ceník na požádání.

PUŠKAŘSTVÍ JIRÁČEK -

PRAHA XII., FOCHOVA Č. 35.

ku Alpy francovky nyní též Alpa zubní krém. Zabraňuje kvašení zbytků jídel, dává dechu svěžest a vůni čistoty.

3. svazek revue »Archy«, roč. XXVI. vyšel s bohatým obsahem. »Archa«, dvouměsíčník pro literaturu, umění, kulturu a život, vychází za redakce P. Em. Masáka a nákladem Družiny literární a umělecké v Olomouci. Předplatné činí na rok pouze Kč 36.30, na půl roku Kč 18.30, jednotlivé svazky po Kč 6.30. Ukázková čísla zaslá administrace v Olomouci, Wilsonovo 16. Přihlašujte se, prosíme, hojně za odběratele »Archy«.

»Neděle« je největším katolickým časopisem v ČSR. Za levný peníz 80 hal. týdně obdržíte pečlivě vybranou náboženskou, poučnou a zábavnou četbu. Administrace Praha II., Václavská ul. č. 12.

Zapomenuté údolí, román Jana Vrhly, vychází v novém (3.) vydání nákladem L. Mazáče v Praze.

JEŠTĚ MÁTE ČAS

obstarat si na dovolenou
NEJVYŠŠÍ MOŽNOU ZÁPŮJČKU
na záznam na plat - rychle -
diskretně - levně - od

BANKY SLAVIE -

Brno, Lažanského 8 - Sjednocení dluhů - Prosp. zdarma

TRIUMPH

psací stroj triumfuje všude. Proč?
Protože má:

1. Nejmodernější konstrukci,
2. řadu nových patentů,
3. naprosto uzavřený tvar,
4. je nezničitelný,
5. má lehký úder,
6. jasné písmo.

Pište si o nezávazné nabídky a podmínky.

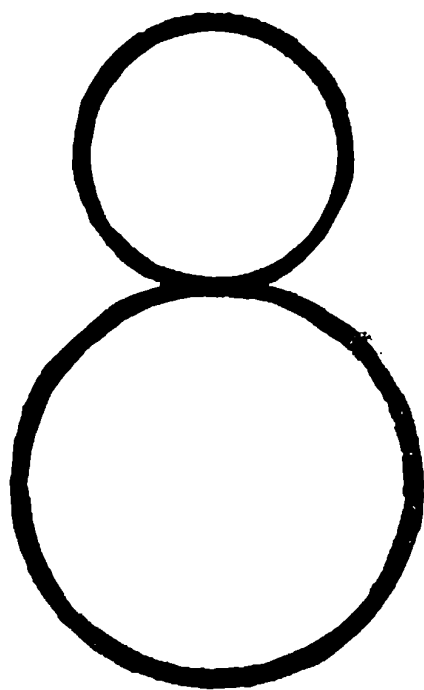
I na mírné měsíční splátky dodají

Společenské podniky v Přerově,
Masarykovo nám 16, tel. č. 178.

SUKNA módní vlněné pánské i dámské, látky kupujte u fy HEZINA a SP., HUMPOLEC

VZORKY OBRATEM NA POŽÁDÁNÍ. - Vyjde i ochotně vstříc platebními podmínkami, ODVOLÁTE-LI SE NA VĚSTNÍK

Vychází dvakrát měsíčně kromě prázdnin. Vedoucí redaktor Fr. Hanzelka, odb. uč. v Hodslavicích. Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka, odb. uč. v Přerově. Administrace a expedice v Přerově, Masarykovo náměstí 16. - Roční předplatné 25 Kč. Č. účtu pošt. spoř. v Praze 208.349. Vydává Říšský svaz katol. učitelstva čl. v Praze. Tiskem Společenských podniků v Přerově. Novinová sazba povolena výt. p. ř. Brno č. 75.717-vl 30. IX. 1926. Podací a dohlédací poštovní úřad Přerov II. Kdo si ponechá dvě čísla, je považován za odběratele.

TRENČÍN

1937

**Zpráva o VIII. prázdninovém kursu Říšského Svazu katolického učitelstva
v Trenčíně.**

Po VIII. kursu

Ve vzpomínkách vracíme se ke kursu v Trenčíně. Vzpomínky těch, kteří VIII. kurs absolvovali, jsou jistě krásné. Můžeme se radovati z několika příčin. Všech přihlášených do kursu bylo 245. Dotazníky vyplnilo 178 účastníků (26 Slováků, 9 z Podkarpatské Rusi, 85 ze země Moravskoslezské a 58 z Čech.) Přes 50 přihlášek do spolku katolického učitelstva bylo vyplněno. Velká řada se přihlásila k odběru Věstníku katolického učitelstva atd. Tedy to by byl náš vnitřní organizační úspěch. Ale nás těší i vykonaný apoštolát na Slovensku a zavazuje, abychom vytrvali.

Přesvědčili jsme se na vlastní oči, že katolicismus slovenský prožívá krizi. Viděli jsme, že politika nese na tom vinu. Nedovedeme dost chápati skutečnost ruiny posvátných míst Skalky u Trenčína, kde poustevničil sv. Andrej Svoradov a sv. Benedikt byl zbojníky svržen do Váhu, kde utonul. Bylo by těžkým hříchem českých katolíků, kdyby nechali na příklad zpusťnouti Velehrad, kapli Svatováclavskou neb Starou Boleslav. Nadarmo jistě nás nevyzýval piarista P. Josef Branecký, abychom kursem dali podnět k restauraci ruiny rozsáhlého kláštera, kulturního a náboženského střediska západního Slovenska, kde se sloužily do r. 1544 slovanské bohoslužby.

S hrůzou díváme se na poměry na Slovensku, které dávají tušiti kulturní boj. Je věčná škoda, že katolicismus slovenský se izoluje od západu naší republiky, kde jest viděti radostný život a rozmach na všech stranách i přes jisté stávající potíže.

Kursem chtěli jsme najíti příležitost k vzájemnému poznání. Byli jsme mile překvapeni bratrským přijetím v Trenčíně, v Bratislavě, ve Vajnorech a všude, kde jsme se Slováci setkali. Zvláštního významu byla návštěva dvou slovenských biskupů a pana ministra národní obrany Fr. Machníka. Slavnostní zahájení kursu dne 5. srpna 1957, vysílané všemi čl. stanicemi rozhlasu, spojilo nás na vlnách s celým světem. I to jest plus VIII. kursu.

Našlo se několik zanícených duší slovenských pro apoštolát Prázdninových kursů. *A nepřáli bychom si ničeho jiného, než aby se vytvořila tradice v početné účasti Slováků na kursech*, jak jest tomu na příklad u Podkarpatských Rusínů. Přejeme tomu porozumění a dorozumění, abychom na konci prvního desetiletí Prázdninových kursů byli všichni zajedno: Češi, Slováci i Podkarpatští Rusíni.

Děkuji všem, kteří kurs pomohli připravit a prosím Vás, abyste v apoštolátu učitelském katolickém pod ochranou sv. Václava a sv. Jana Boska pokračovali.

JAN KUNCEK,
předseda kursů.

Apoštolský nuncius Msgr Xaverius Ritter
Duchovnímu vůdci kursu P. Alfonsu Daňhovi CsSR došel tento list:

Admodum Reverende Pater,

Litteras a Paternitate Tua die 26. h. m. ad me datas rite accepi iamque desiderio Tuo, ut aliquot ad magistros a Te directos verba faciam, satisfacere studeo.

Utilissimi sane sunt, immo ob certas rationes omnino necessarii eiusmodi catholicorum et praecipue magistrorum conventus. Quavis enim aetate boni catholici constituunt „pusillum gregem” quam maximo luporum numero circumdatum. Ne igitur tot inimicorum timori succumbant neve catholicae fidei officiis desint, eos quam saepissime oportet mutuis exemplis erigi, id quod facilius fit conventibus institutis. Quod multo magis dicere licet de iis, qui aliorum sunt duces et magistri.

Toto corde igitur desidero et exopto, ut hoc quoque anno optimi huius Reipublicae magistri catholici in civitatem Trenčín undique convenientes denuo excitentur ad summam diligentiam, industriam, sollicitudinem in sui excellentissimi muneris officiis et laboribus perficiendis; ut in scholis inter pueros, ut in vita publica inter concives omnes animi ingenique vires explicent, ne unquam omnibus eminenti vitae christianae exemplo esse desinant. Quod ut obtineant, continuo eos oportet haurire vires ex doctrinae catholicae fontibus atque ex religionis nostrae mysteriis et sacramentis idque imprimis ex eucharistiae sacrificio et communione. Quicumque enim his virium nostrarum fontibus abstinere auderet, brevi fame sitique periret.

Rogo igitur Deum Omnipotentem, ut velit Ipse, in occasione huius magistrorum conventus, omnium, quotquot undique intererunt, et mentes illuminare et voluntates excitare, ut, quanti sit uniuscuiusque eorum labor et exemplum, probe cognoscant, et prompte, quae cognoverint, doctrina et vita exsequi queant.

Horum autem omnium pignus sit Tibi vobisque omnibus particularis Beatissimi Patris Benedictio Apostolica.

Sincera cum aestimatione permaneo

Paternitati Tuae

addictissimus

† X A V E R I U S R I T T E R ,
Aeppus Aeginen. Nuntius Aplicus.

Ministr národní obrany F. Machník

Projev ke katolickému učitelstvu

Dámy a páňovia, ak dovolíte, kolegyne a kolegovia! Predsedníctvo Vášho kurzu ma pozvalo ústne i písomne. Z písomného pozvania, ku ktorému bol pripojený aj podrobný program kurzu, vidím, že sa na kurze zaoberáte otázkami etickými, filozofickými, náboženskými, pedagogickými a didaktickými, národnými, slovom vecami, ktoré majú naplnovať dušu a myseľ každého učiteľa, vychovávateľa. Vidím však, že si všimáte i otázky brannosti a že jej venujete na Vašom kurze jeden celý deň. Ďakujem Vám za to čo najsrdečnejšie ako minister národnej obrany. Brannosť nebola vždy sympatická našej verejnosti, ba aj časť učiteľstva na nu pozerala až do nedávna nepriaznivo. Hrešili sme dobrotou, mysliac, že všetci, ktorí sú okolo nás, budú tak mierumilovní ako my, že budú všetci chápať po svetovej vojne mier tak poctivo, ako ho chápeme my, ktorí stále zdôrazňujeme a poctivo sme o tom aj presvedčení, že nikomu nič neberieme. Mysleli sme, že keď to povedia svetu ústa tak povolané, ako je prezident Masaryk a prezident Beneš, stanú sa s nami všetci vyznavačmi mieru takého, ako sme ho vždy chápali a ako ho chápeme nezmenene i teraz. Zdôrazňujem, že sme zo svojho pacifizmu neslevili ani hlásky a že trváme i teraz nezmenene na stanovisku, že od nikoho nič nechceme, ale sa budeme vedieť brániť až do najkrajnejších krajností, keby nám chcel niekto z nášho čo len kúsok brať. Musíme vyznávať toto stanovisko preto, lebo sme príslušníkmi štátu, ktorý nám nik nedal zadarmo, pre ktorý sme bojovali a pre ktorý sme posiali bojištia takmer celého sveta mŕtvolami našich najlepších synov. My starší sme boli svedkami tohoto gigantického zápasu, mladšia generácia už o nom vie iba z podania. Ak sa teda teraz obraciam i ku týmto mladým, zdôrazňujem im, aby si uvedomili, že sú veľkými dlžníkmi a musia odplácať tým, ktorým nebola žiadna obet dosť veľkou, aby sme sa oslobodili.

Do nedávna sa myslelo, že brannosť národa je len vecou mužov. Zákonom o brannosti všeobecnej boly názory na brannosť ujasnené v tom smysle, že sme všetci, či mladí či starí, či mužovia či ženy, príslušníkmi armády slobodného štátu. Ak chceme byť tejto svojej armáde platní, musíme sa na svoje úkoly dobre pripraviť. V armáde je pridelená každému úloha podľa jeho síl a schopností. Najdôležitejšiu úlohu má tá skupina, ktorá dostáva do rúk najútlejšiu mládež, aby ju duševne sformovala a vchovala z nej mravných, pre štát ku každej obeti ochotných občanov.

Váš kurz Vás má oboznámiť so zásadami brannej výchovy. Ak by som užil za mŕtvo starého porekadla: Povedz mi s kým obcuješ a ja ti poviem kto si, môžem povedať, že to robíte dobre pod vedením svojho predsedu poslanca Vičánka, ktorý je mi už dávno dobrým známym a priateľom.

Som rád, že konáte svoj kurz na Slovensku. U nás v Republike si niektorí myslia, iní to hovoria veľmi nahlas, že medzi Čechmi a Slovákmí je čosi nie v poriadku. Niektorí sa dokonca veľmi poctivo pričiňujú o to, aby boly pomery medzi nami neurovnané. Vy, ktorí sa honosíte vznešeným menom katolíckych učiteľov, hľadte priepasť, ktorá je medzi nami umele udržovaná, odstraňovať a pracujte uvedomele za československú jednotu.

Neviem čo a ako by sme mali my Češi povedať bratom Slovákom, že ich máme úprimne a poctivo radi. Stálo by za pokus vziať to gros Slovákov na čas ku nám na Moravu a do Čiech, aby sa presvedčili, že všetky tendenčné chýry sú nepravdivé a len nám škodia. To by mohlo mať ovšem výsledok, vypočítaný iba na povestnú

slavianskú mäkkú citlivosť. Ale nás vedie ku československej jednote nie len sentimentálna citovosť, ale i nekompromisný rozum, tvrdá skutočnosť, ktorá nám hovorí, že si musíme svoj štát, vybojovaný toľkou krvou a toľkými životmi ubrániť sami. Za Republiku bojovali svorne, verne, úprimne, statočne a jednotne Česi a Slováci. Tak isto svorne, verne, úprimne, statočne a jednotne si ju musíme vedieť aj obrániť vždy a proti každému.

Dejiny sú učiteľkou života. Máme v nich dosť príkladov na to, že koľkokrát sme boli nesvorní, doplácali sme vždy trpkosť na svoju nejednotnosť. Boli sme my Česi otrokmi 500 rokov, bratia Slováci 1000 rokov, kým prišiel 28. október 1918. Nechcem spomínať známy príklad o Svätoplukovi a jeho synoch. V každodennom živote je dosť príkladov na to, že jedine dielo svornosti a jednoty sa darí. Rád by som bol, keby sme si pri všetkých takýchto a podobných príležitostiach zopakovali svoje dejiny. Našli by sme v nich chvíle, kedy sme išli dobrou cestou, ale aj chvíle, kedy sme volili cestu nesprávnu. Tých nesprávnych ciest sa varujme, tomu sa učme z dejín!

Vy učiteľia, propagujte vzájomnú lásku Čechov a Slovákov už od tých najmenejších Vašich sverencov! Po prevrate sme urobili veľkú chybu, keď sme, mysliac že nebude vojny, hlásali, že je nám armáda nie treba. Bolo by druhým veľkým nešťastím, keby sme dnes neučili deti od malička tomu, že sa Čech, Slovák a Podkarpatský Rusín musia vzájomne ctíť, milovať a spolupracovať.

Ak to v našom spoluzití niekedy zaškrípalo, chápme chyby a prestrelky ľudsky. Boli sme odlúčení od seba. My zo západných zémí sme nemohli na Slovensko, lebo sa to rovnalo vlastne ceste do maďarského žalára. Maďarská vláda bránila akémukoľvek sblížovaniu sa a poznávaniu sa Čechov so Slovákami. Pretože sme sa nepoznali, bolo medzi nami snadno vykopať priepasť. Mnohí majú ešte i dnes záujem na tom, aby sa táto priepasť nezužovala, ale rozširovala a prehľbovala. Nedopustíme to, podajme si ponad ňu ruky a pracujme svorne, aby naša Republika bola krásnou, šťastnou a večnou.

Predseda Ríšskeho svazu katol. učiteľstva, poslanec Vičánek, miestopredseda branného výboru

podakoval týmto preslovom:

Sme šťastní, že náš kurz poctil svojou prítomnosťou člen vlády našej Republiky. Ríšsky svaz katol. učiteľstva kráča v tých intenciách, ktoré vytýčil v svojom prejave pán minister národnej obrany. Verní Bohu chceme ostať vernými i svojej československej vlasti! Celý piatkový deň venujeme na našom kurze otázkam brannosti. Bohužiaľ, tu už pána ministra medzi nami nebude. Myslite si však, kolegovia, že dnešný deň je kusom toho piatku a vžijte sa do tých životných otázok nášho národa a štátu, ktoré tu pán minister spomínal, Katolícke učiteľstvo ich chápe ako svätú a záväznú povinnosť, od ktorej nemožno nikoho oslobodzovať.

V znaku nášho štátu je napísané heslo „Pravda víťazí“. Ak pôjdeme všetci za pravdou, dojdeme-li ku kýženej svornosti a jednote, budeme nerozborným múrom. Úkol ministra národnej obrany bude ľahký, budeme-li všetci pripravení k obrane. Vtedy nikomu nenapadne, aby si nás trúfal napadnúť. Ďakujem ešte raz pánu ministrovi za vzácnu prítomnosť a uisťujem ho, že katolícke učiteľstvo vykoná sto-percentne svoju povinnosť.

VIII. prázdninový vzdělávací kurz Říšského svazu katolického učitelstva československého v Trenčíně, uspořádal zájezd svých účastníků v počte 150 osob do kúpeľov Piešťan. Prehliadli si tu kúpeľné zariadenie a pramene termálnej vody a bahna za vedenia úradníkov správy kúpeľov. Po obede bola exkurzia na letište, kde mnohí konali lety nad malebným piešťanským okolím a časť účastníkov okúpala sa na termálnom kúpališti EVA. Tento zdarený zájazd bol zakončený adoráciou pplk. PhDr. F. Hoblíka. Na obrázku vidíme účastníkov vychádzajúcich z kúpeľnej kaplnky.

Trenčín z odstupu

Dějové pásmo z VIII. prázdninového kursu katol. učitelstva.

Netušeně krásného přijetí dostalo se v Trenčíně kursistům již na nádražním nástupišti a při vstupu do města v pondělí 2. srpna. Dík bezvadnému fungování ubytovací služby, kterou za starostlivého dohledu p. pplk. Ph. dr. F. Hoblíka obětavě a pohotově s pomocí skautů a skautek obstaraly kol. *Litschauerová* a pí *Červeňanová*, byli zakrátko všichni podle přání umístěni (porůznu, v soukromí, vespolek v klášteře ctih. sester N. D. i v hotelích).

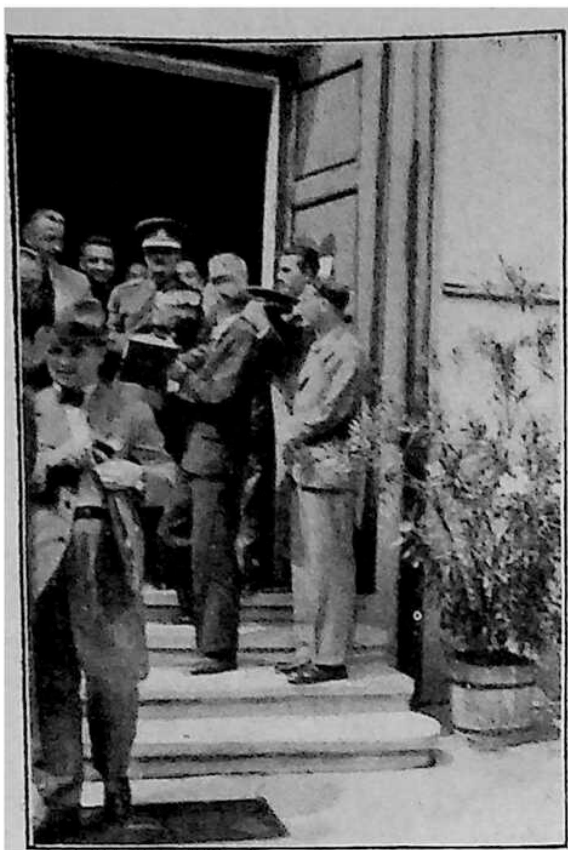
Zevně byl dán okázalý výraz radosti nad příchodem katol. učitelstva výzdobou nádraží a budov, které na čtrnáct dnů staly se milým pojítkem kursovni rodiny. Houšf praporů a na plachetky vepsané zdravice zvyšovaly přívětivost.

J. E. nejdp. kardinál dr. K. Kašpar

Omluvte mou nepřítomnost na kursu pro mou chorobu. Raduji se z pořádání kursu v Trenčíně velice a přeji mu hojně Božího požehnání. Jsem z učitelské rodiny a proto vím, jak důležité je, aby řady katolického učitelstva vzrůstaly, neboť jen katolická výchova mládeže — naděje vlasti — zachrání nás před druhou Bílou Horou.

J. E. nejdp. arcibiskup dr. L. Prečan

Účastníkům osmého prázdninového kursu katolického učitelstva, shromážděným v památném Trenčíně, upřímný pozdrav zasilá a chvalitebnému dílu kulturnímu a náboženskému ze srdce žehná moravský metropolita arcibiskup Prečan.

Ministr národní obrany Frant. Machník.
Foto Eliášková.

J. E. nejdp. biskup dr. Šimon Bárta

Oceňuji plně ideový, mravní i praktický užitek prázdninových kursů, jsem vděčen katolickému učitelstvu za jeho úsilí, by stálo v každé situaci na výši, a snažně prosím, aby neumdlévalo v této krásné snaze a při tom aby vždy pevněji třímalo prapor kříže Kristova a vždy horlivěji čerpalo do pedagogických teorií i praxe z věčných zřídél katolického dogmatu, morálky a filosofie.

J. E. nejdp. biskup Pícha

Děkuji za lask. pozvání k vašemu kursu, jemuž bohužel není mně možno vyhověť, pozdravuji vás srdečně s přáním plného úspěchu vašim poradám a vašim šlechetným snahám o křesťanskou výchovu a vzdělání naší drahé mládeže. Všem posílám své požehnání a modlím se za statečné vyznávání vaší víry.

se kterou se naši učitelé a učitelky všude setkávali. Pozornosti příchozích neušla vlajka, dmoucí se vysoko na hradní věži, zvěstujiíc událost širému okolí.

Na dvě stě katolických učitelů a učitelek rázem mile zaujalo občanstvo města, jež bylo z příčinění tamního Přípravného výboru, v jehož čele byli Msgre Marsina a pplk. Hoblík, dokonale zpraveno o účelu a úkolech kursovního hnutí.

Slavnostní zahájení.

Tretí august vyviedol husté rady učitel'stva a hosťov na nádvorie farského chrámu. Tu od fary po bránu kostolnú urobilo učitel'stvo špalier, medzi ktorým za hlaholu veľkého zvona kráčal J. E. najd. biskup dr. K. Kmečko do chrámu, ktorý už predošlý deň aj s J. E. najd. biskupom J. Čárským došiel do Trenčína. Radostné tváre vítaly arcipastierov, ktorých správca kurzu Ján Kuncek vrelými slovami pozdravil pred chrámom. Chrám bol naplnený učitel'stvom a deputáciami, medzi ktorými vynikala veľká účasť dôstojníckeho sboru so samým arm. generálom A. Eliášom, prítomní boli ešte senátor dr. Št. Polyák a poslanci K. Dembovský, dr. M. Mičura a J. Vičánek, za okres dr. E. Galváneka, za mesto starosta J. Reihel, mnohí okolití a miestni kňazi, delegáti úradov a korporácií a pekný počet veriacich. Tu nadšený prívet povedal k hosťom miestny dekan-farár Msgre A. Marsina, v ktorom po historickom úvode o chráme srdečne vítal svoju katolícku vieru tak skvele vyznávajúce učitel'stvo z historických krajín, horlil za jednotu všetkých katolíkov v republike a učitel'ským turiciam prial svetla a lásky Ducha svätého. Potom celebroid najd. p. biskup nitriansky tichú sv. omšu, pod ktorou po evanjeliume duchovný správca kurzu P. A. Daňha vzletne kázal na predmet »V náručí Božom«. Pod sv. omšu spieval l'ud nápev »Ajhl'a oltár Hospodinov žiari« a Schubertovu Ave Mariu krásne zaspieval des.-asp. B. Galba, pri nádhernom huslovom doprovode svob.-aspiranta E. Rattaya. Po požehnaní odznela pápežská hymna a účastníci boli pred chrámom odfotografovaní.

O 10. hod. pekne dekorovaná dvorana Tatry vítala kurzistov a významných hosťov. Mimo vymenovaných vzácných hosťov prišli ešte na otvorenie kurzu minister dr. Jozef Tiso, provinciál Jozef Branický, div. generál Fr. Kryštof s manželkou, min. radca M. Dobeš, ppl. voj. duch. dr. F. Hoblík, predseda krajín. učitel'ského spol-

ku slovenského senátor A. Hancko, riad. gymnázia J. Jendráššák, dekaní Ž. Martišš a R. Smieško, prof. B. Ripka, preds. Spev. sboru slov. učiteľ'ov K. Kresánek, zástupcovia úradov a korporácií, dôstojníci, kňazi, bohoslovci a mnoho popredných dám a pánov trenčianskej spoločnosti a asi 250 učiteľ'ov a učiteliek.

Slávnosť sa započala svätováclavským chorálom, ktorý zahrála voj. hudba peš. pl. 17 pod vedením práp. V. Margolda. Predseda kurzu J. Kuncek srdečne privítal prítomných a spomenul, že katolícke učiteľ'stvo druhý raz prichádza na Slovensko a činí to s láskou a porozumením a ďakoval za priateľ'ské uvítanie občianstva Trenčína. Potom načrtnul poslanie kurzu a zdôraznil, že katolícke učiteľ'stvo je viazané vo svedomí, aby vychovávalo k obrane štátu. Za Ríšsky sväz katol. učiteľ'stva prehovoril posl. Vičánek. Hovoril: dobrá voľba bola vybrať si historický Trenčín za sídlo kurzu a učiteľ'stvu za úlohu kládol pestovať silného ducha, lebo my, ako malý národ, len prevahou ducha môžeme zavodiť a zvíťaziť. Po tomto pozdrave zahrála voj. hudba skladbu Máchovu »Národ sebe«. P. Daňha prečítal na to pozdravný list J. E. apošt. nuncia dr. S. Rittera, za čo sa prítomní s veľkou ováciou ďakovali. Významný prejav podal potom J. E. ndp. biskup dr. K. Kmečko. Za slov. katol. šk. radu vzletne prehovoril J. E. ndp. biskup J. Čársky. Nasledovali pozdravné slova za referát školstva min. radcu M. Dobeša, ktorý prial kurzu mnoho zdaru. Medzi veľkým aplauzom prítomných ujal sa slova div. generál A. Eliáš. Stručne, úprimne a vojenskou rezkosťou zdôraznil, ako mu záleží na uplatňovaní zdravých, mravných a praktických zásad v školskej výchove a vyučovaní. Slová populárneho generála vyvolali veľký súhlas prítomných a aklamáciám nebolo konca-kraja. — Za mesto Trenčín starosta J. Reihel povedal dôkladne vypracovaný prejav. Hovoril: Trenčín víta katol. učiteľ'stvo. Naše mesto dotknuté všetkými kultúrnymi prúdmi teší sa kurzu, ktorý si vytknúť pestovať náboženskú osvetu a výchovu. Táto je prepotrebná pre štát a národ. Len z nej sa zrodí naša kultúrna veľkosť, ktorá v nás ako v malom štáte preváži proti veľkým národom. Ale víta kurz i z toho hladiska, že pracuje na súčinnosti Čechov a Slovákov. Slová starostove boli veľkými ováciami prijaté. Za okres Trenčín dr. E. Galváneek holduje hodnotnej složke nášho spol. života učiteľ'stvu. Za slovenský krajinský učiteľ's-

Okr. škol. insp. A. Krejčíř. Foto Ševčík.

J. E. nejdp. biskup dr. Jantausch

Všetkým účastníkom kurzu želám ze srdca hojnost Božíeho požehnanía, aby utvrdení a posílení viedli kresťanskú mládež dla svätého príkladu Krista pedagoga.

J. E. nejdp. biskup Gojdič

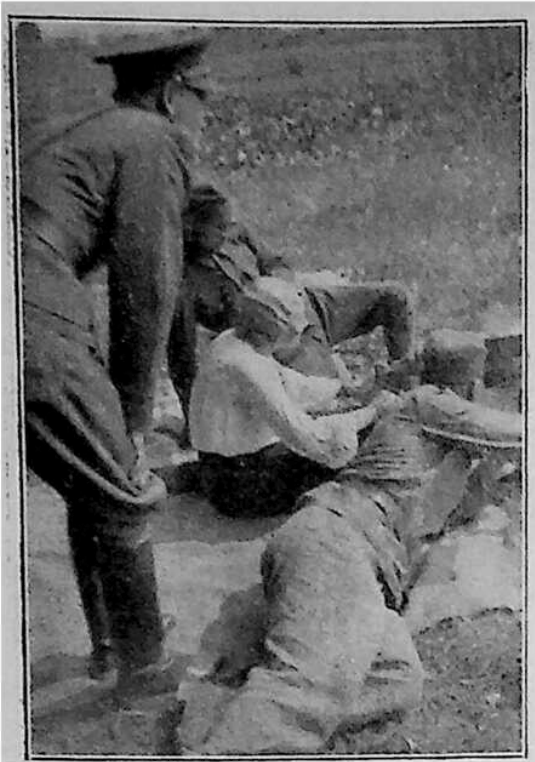
Shromáždzených katol. učiteľ'ov co najsrdečnejšie pozdravujem a na jich pracu v prospech Cirkve a štátu čím väčšieho zdaru od Všemohúceho prosím a jim arcipastýrské požehnanie udelujem.

Apoštolský administrátor
Msgre Frant. Svoboda

Pozvánku na kurz katol. učiteľ'stva som obdržel a láskave ďakujem. Zároveň prosím mnoho milosti a požehnanie nejvyššieho »Učiteľ'a« Ježíše Krista na všetkú prácu katolíckeho učiteľ'stva našej republiky.

J. E. ndp. biskup košický dr. Čársky

Katolícké učiteľ'stvo, které přišlo z historických zemí na Slovensko, ukazuje, že bylo lži nepřátel, když

Kursistka u těžkého kulometu. Foto Burian.

rozšiřovali mezi slovenským lidem, že v historických zemích není katolické inteligence. Katolické učitelstvo je v prvé řadě povoláno, aby pracovalo ke spojení katolíků českých a slovenských. Není také pravdou, že katolíci nepřejí pokroku. Církev vždy šla v čele pokroku kulturního i hospodářského. Církev však hlásá nejen pokrok hmotný, ale i duchovní a mravní. Katolický učitel nebude trpět ve škole ani špíny hmotné, ale ani špíny mravní.

J. E. biskup nitranský dr. Kmetko

Jestliže je zločinem zbořit chrám z kamene, oč větším zločinem je zbořit chrám čistoty a víry v duších dětských!

Armádní generál Alois Eliáš

Myšlenka světového míru patří minulosti. Jest třeba, aby národ byl vychováván k brannosti a na vše připraven. V této věci může právě učitelstvo vykonati velikou práci. Mládež musí býti stále poučována, kolik obětí si vyžádala naše svoboda, že to byl Zborov, Doss Alto a Teron, kde tekla krev

ský spolek senátor A. Hancko horlil za pevnými učitel'skými charaktermi, které budia důveru, pestují česť a poctivosť. Po prejave byly přečítané pozdravné listy a telegramy. Potom přítomní hore vstali a privolali ČSR tri ražy slávu a voj. hudba zahrála štátnu hymnu.

Odpoludnia poobzerali si účastníci historické pamiatky mesta a hradu, kedy so záujmom vypočúvali všade odborný výklad provinciála J. Braneckého.

Večierek.

Akokoľvek pri príležitosti nášho príchodu do mest, ktoré pohostinno prijímaly naše kurzy, prežili sme nie jednu povznášajúcu chvíľku. Trenčín keď nás vítal, prekonal všetko doterajšie. Trenčín exceloval, najmä v umeleckej čiastke soznamovacieho večierka v dvorane Tatry. Vďaka iniciatíve p. prof. B. Ripku a jeho výbornej organizácii dostalo sa večierku vysokej umeleckej úrovne, náležitého stupňovania a žiadúceho spádu. Účast verejnosti prekvapila dozaista i poriadateľov. Veľká účasť aspirantov bola spoločnosti k okrase. Vďaka ne prijímame skutočnosť, že byly zastúpené spolky katol. žien a dievok z Trenčína. Úvodne Smetanovo »Heslo« bolo šťastným vo voľbe i v prevedení. Spevokol »Drotár« z Orechového za riadenia sbornajstra učiteľa Ďuriša hneď po prvom čísle nás nenechal v pochybnostiach, že ide o sbor kultivovaný, dobre ovládaný. Vyznačuje sa ľahodou hlasov, intonačnou istotou a vytríbeným smyslom pre oduševnený spevácky výraz. Bolo zjavné, že spev je šuhajom milým pojítkom a že zmocňuje sa ich srdc. Recitátori, absolventi reál. gymnázia, zhostili sa svojich úloh s nie menším zďarom. Koncertná spevačka pí L. Koulová podala kvalitný výkon, ktorému bezpečný sprievod poskytla pí Olga Kotáčková. Sl. profesorka Š. Harriššová udivila dardrom invencie a eleganciou prednesu oboch klavírnych ťažkých skladiéb. E. Rattay, des.-aspirant, vzácne zahrál svoj sólový part, ktorému dal bravurným sprievodom krásne vyniknúť regenschori A. Selecký. S mladistvou vervou zdolal obťažný klavírny part absolvent pražského konzervatoria Jozef Kresánek. Krátke: boli sme na výsosť spokojní! Kurzisti tiež nešetřili pochvalou. Zábava pri dobrej jazzovej hudbe rovnako sa mílo vydarila.

První pracovní den.

Středa 4. srpna byla prvním pracovním dnem trenčinského učitel'ského kursu. Po mši sv. při níž měl promluvu pplk. duch. služby, velký přítel katol. učitel'stva, dr. Hoblík na téma: »Cesta k Bohu«, začaly přednášky v přednáškovém sále kláštera školských sester de Notre Dame.

Spisovatel Ant. Kolek předvedl několik obrázků z dějin slovenských ze stol. 16.

Starosta města Nitry, redaktor »Slovenského učitele«, Fr. Mojto, přednášel pak o současném náboženském životě Slovenska.

Skvělou apologií katolického dorozumění mezi Čechy a Slováky byla přednáška ředitele učitel. ústavu Mgr. M. Bolečka, který mluvil o kultuře soudobého Slovenska.

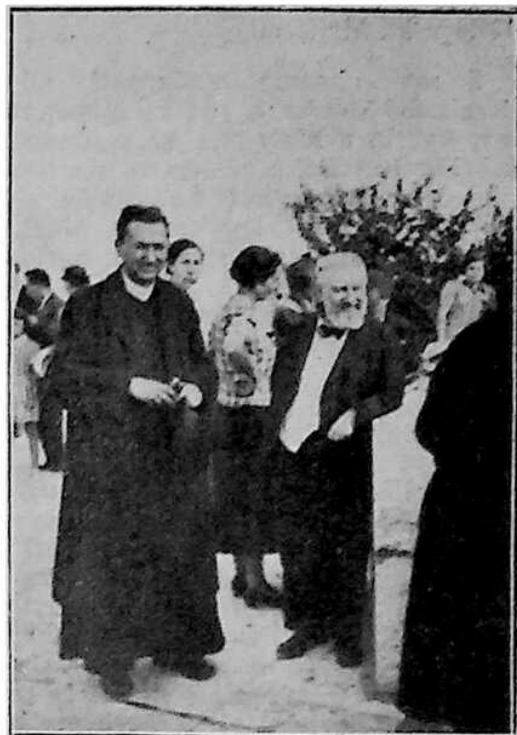
V rušné debatě zejména o organizačním ruchu učitelském na Slovensku je ještě podtrhl a doplnil starosta města Nitry Fr. Mojto. Rovněž jeho slova byla přijata s nadšením.

Odpoledne promluvil na téma: »Hlas duše v české literární tvorbě« básník Jan Dokulil. Umění má život jen z duše. První hlas duše je hlas věčnosti. Promluvil pak procítěně a hluboce o umění mariánském, o návratu k domovu, který je úkolem katolického básníka a o vrcholu poesie — básníku eucharistickém. Dílo duše není nikdy ukončeno, duch Boží je vždy připraven. Po něm mluvil prof. Bruno Řipka o slovenské literární tvorbě. Ve svém referátě podal názorný obraz literární tvorby slovenské, který byl zvláště pro české účastníky velmi poučný. Konečně posledním referátem dnešního dne byl Papičův referát o apoštolátu tisku.

Krásný den, plný pracovních podnětů, byl ukončen večer adorací P. Daňhy: »Ty jsi vůdce náš!«

Na bratislavské radnici.

Čtvrtek 5. srpna byl věnován exkursi do Bratislavy. Po příjezdu byli účastníci přítomni mši sv., kterou na dómě sv. Martina sloužil P. Daňha. Po mši sv. pozdravil P. Daňha kanovníka dr. Okánika a ocenil jeho práci v Katolické akci. Dr. Okánik vyslovil své potěšení a uspokojení nad tak velkým počtem katol. učitelstva v Bratislavě. *Úřad kněžský a učitelský*, řekl dr. Okánik, *spožil už Kristus Pán a tyto dva úřady musejí býti spojeny. Jakmile by tyto úřady stály proti sobě, zničme nejen církev, ale i republiku.* Naznačil pak příčiny, proč se učitelstvo vzdaluje Církve a stojí proti Církvi nepřátelsky. Upozornil na vzorný náboženský příklad 4 národností v Bratislavě, kde při náboženských průvodech se zpívá ve čtyřech řečech jedním srdcem k oslavě Krista. Doufá, že národní porozumění a vzájemnost bude pronikat čím dále tím více. Shromáždění přijalo slova p. kanovníka, býv. starosty města Bratislavy, s vděčným porozuměním. Pak v průvodu univ. prof. dr. Babora prohlédli si kursisté dóm sv. Martina. Chórálem svatováclavským se rozloučili účastníci s krásným chrámem. Při prohlídce bratislavského zámku a přístaviště, jakož i odpoledne při

Univ. prof. MUDr. Babor v Bratislavě mezi našimi. Foto Burian.

pro naše ideály svobody. Je třeba lásky k Bohu, vlasti a národu a v té je třeba vychovávat.

Divisní generál Kryštof

Přišli jste, abyste ukázali, že jste ochotni spolupracovat s vojskem. Šťastná obec, která se již v míru připravuje k válce, je psáno na radnici Pelhřimova. Staré srbské přísloví praví, že bitvy se nevyhrávají jen zbraněmi, ale udatným srdcem. Takové srdce si musí každý přinést již na vojnu. A záleží na učitelstvu, aby takové mladé lidi vychovali, lidí se srdcem opravdu statečným. Armáda nám není dnes cizím tělesem, je dědicem legií, jejich slavného ducha. Vzpomíná pak dob rozmachu a slávy našeho národa za Přemysla II. a za Karla IV., kdy naše vlast byla mocná a statečná, a kdy i Prusové se skláněli před prapory českého krále. A konečně legie a Zborov. Učitelstvo a kněžstvo bylo buditeli našeho národa, i nyní jistě splní svou vlasteneckou povinnost k obraně státu.

Kolega M. Mojto ml.

I my chceme načerpat síly k službě ducha a jítí ve šlépějích sv. Cyrila a Metoděje ke sjednocení. My katolické učitelstvo na Slovensku chceme býti hořčičným semenkem této spolupráce. Nechť českému katol. učitelstvu a lidu jsou drahé a milé památky slovenské, tak jako nám Slovákům je drahý a milý Velehrad!

Ndstp. děkan Msgre Marsina

Katolikům vládne nad kursem. Účastníci kursu dali nám všem krásný příklad náboženské horlivosti. My všichni jsme se na tomto příkladě posilili. Nechť kursy trvají věčně. Pracujte v duchu hesla, které je napsáno na polytechnice v Curychu: Numini, iu-vo-le, labore, impetu et perseverantia.

Kolegyně Štefka Gajduková

Požehnaj, Bože, naši vlast! Kdybys ty nás opustil, kdo nás udrží?

Pozdravné přípisy.

Mimo jmenované na jiných místech poslali VIII. kursu pozdravy: ministerstvo školství a nár. osvěty, ministerstvo zahraničních věcí, ministr msgre dr. Jan Šrámek, zemský president země Moravskoslezské Jan Černý, Masarykova universita v Brně, universita Komenského v Bratislavě, děkanství C. M. fakulty bohoslovecké v Olomouci, inspektor Jozef Sivák, podpredseda poslaneckej snemovne, místopředseda senátu dr. Mořic Hruban, poslanec kanovník Fr. Světlík, senátor Fr. Jan Krojher, generální tajemník čsl. strany lidové P. Frant. Hála, přisedící zemského výboru moravskoslezského prof. Fr. Drobný, ředitel KNP P. Ferd. Chýlek, Papežská kolej T. J. na Velehradě, igumen basilánů dr. Myron Kalynec, kanovník msgre Fr. Jemelka, klášter ve Frýdlantě nad Ostravicí, orelští

Na Děvíně. Foto Kuncěk.

zájezdu na Děvín. doprovázel kursisty a podával odborný výklad odb. uč. Štěpán Rinn z referátu min. šk. a nár. osvěty, který se výpravě věnoval skutečně obětavě a s plným porozuměním.

V 11 hodin bylo katolické učitelstvo přijato na radnici p. primátorem dr. Krno, který výpravu velmi srdečně pozdravil. V odpovědi na projev předsedy Kunccka vyslovil p. primátor přesvědčení, že kursisté si odnesou z Bratislavy dojem dobrý a rozšíří jej doma ve svém okolí. V průvodu p. primátora a dr. Okánika prohlédli si účastníci překrásnou radnici s nádhernými gobelíny a nakonec zazpívali p. primátorovi v zasedací síni zdravici. Předseda Kuncěk, tajemník Šnyrych a tisk. referent Hanzelka vykonali mezitím návštěvu na krajinském úřadě, kde byli přijati vicepresidentem dr. Igorem Dulou. Pan vicepresident vyslovil své potěšení nad tak velkým počtem učitelstva z historických zemí a z Podkarpatské Rusi, kteří přišli na Slovensko, aby získali poučení, a srdečně se rozhovořil s deputací o aktuálních otázkách slovenských. Na referátě min. šk. a nár. osvěty byla deputace přijata p. min. radou M. Dobešem. I tam se setkala s plným porozuměním a vyslovila díky za to, jak referát vyšel VIII. kursu všestranně vstříc.

Manifestace na Děvíně.

Odpoledne odjeli účastníci lodí na Děvín. Shromáždili se na vyhlídce, kde dříve stával mileniový pomník maďarského vůdce Arpáda. Kolega Fr. Mojto ml. promluvil potom o významu Devína pro Slovensko.

Velebně se nesla píseň cyrilometodějská: Bo-

Předsednictvo 8. kursu s protektorem p. pplk. dr. Hoblíkem.

že, cos ráčil, spontánně vytrysknuvší z duší účastníků, k Dunaji a Moravě, aby v jejich veřejných tónech navěky bylo utvrzeno opravdové bratrství Čechů, Slováků a Podkarpatoruských Rusínů.

Předseda Kuncek potom učinil manifestační projev jednoty Čechů, Slováků a Podkarpatoruských Rusínů pro brannou výchovu a vzpomněl padlých za svobodu vlasti. Nato zapěna státní hymna i hymna Podkarpatských Rusínů a svoláním slávy republiky, prezidentu a čsl. armádě byla skvělá a radostná manifestace státní a národní jednoty na vrchu Děvině ukončena.

Uajnory nás vítají.

K večeru odjelo katol. učitelstvo autobusy do Vajnory, které jsou proslulé svými národními výšivkami a malůvkami.

Kursisté byli přivítáni občany, vajnorskými děvčaty v krojích a veselou kapelou. Odbrali se k římskokatol. vajnorské škole, ozdobené prapory, kde byli uvítáni žačkami, které hostům podaly kytice květů. Vajnorská děvčata pak po staroslovanském zvyku uctila účastníky chlebem, solí a vínem. Dp. farář *Filip Bachratý*, předseda katol. školské stolice, uvítal potom kursisty na prahu školy, kde se pracovalo už před válkou nejen nábožensky, ale i národně. Škola a kostel jsou blízko sebe, upozornil pak, a u nás pracují opravdu ruku v ruce a ukazují, že *náboženství, národnost a věda mohou a musejí jíti společně.*

Přeje všem, aby jim Pán Bůh dal vytrvalosti, aby vychovávali dobře pro národ a republiku.

vzdělavatelé, Svaz organizační katol. mládeže v ČSR a Sdružení katolické omladiny čsl., prof. Jindřich Liška, děkan Dragoun, katecheta Vojtěch Marzy, dr. Kuncek a říd. učitel Fr. Ducháč.

Tisk o VIII. kurse.

Cele se dal do služeb kursovní myšlenky týdeník **Trenčan**, který přinášel dávno před kursem i po čas kursu články a podrobné referáty. Před kursem i po trvání kursu psaly o kurse **Lidové listy, Den, Našinec, Ludová politika**. O průběhu kursu vedle jmenovaných referovaly, pokud jsme mohli zjistiti: **Slovák, Slovenský deník, Trenčianský obzor, Slovenská politika, A-zeť, Lidové noviny, Venkov, Nár. politika, Moravské noviny, bratislavská Grenzbote**. Též všechny katolické týdeníky.

V rozhlase měli propagační přednášky prof. Ant. **Novák**, místopředseda Říš. svazu katol. učitelstva a pplk. dr. Felix **Hoblík**. Zahájení kursu bylo rozšířeno přenosem z Trenčína. Radiojournal uvedl též proslov p. ministra nár. obrany Fr. **Machníka**. Ve slovenských listech referoval o kurse kol. **F. Mojto ml.** Zpravodajství vedli redaktor **Hanzelka** a učitel **Kachlík**.

Mimo republiku není pro Slováky kulturního života.

Státní správě patří vřelé díky za porozumění pro školskou otázku slovenskou. Obětavost slovenských katolíků pro katolické školství je veliká. Katolické školství na Slovensku je na výši. Musí být na výši, protože je pod neustálou kontrolou. Na katolickém školství, bohužel, veřejnost často nevidí jeho přednosti, ale vidí se na něm hned vše špatné. Mimo republiku není pro Slováky kulturního života. Republika se ukázala štedrou matkou pro Slovensko. Dnes není doba pro nacionální třenice, ale

jedině pro katolickou spolupráci. Nemá smyslu hádat se o čárky a háčky. Nic by nám nepomohla řeč, kdybychom ztratili ideu, kterou řeči vyjadřujeme. Nadšená a upřímná slova řečnickova byla bouřlivě aklamována a ukázala, že i na Slovensku je mnoho oddaných přátel československého katolického sblížení a spolupráce.

Z řeči ředitele Msgra Bolečka.

Reformace

zničila odolnost Uhrů proti Turkům.

Dokud Uhry byly nábožensky jednotné, t. j. katolické, byly mocnou záštitou křesťanstva proti turecké invasi. Reformace však byla příčinou, že Maďaři vojensky proti Turkům úplně selhali. Turci na druhé straně viděli svého nepřítele jen v katolictví. Proto také protestantské rebely nejen v Uhrách, ale i jinde v Evropě podporovali. V minulosti byli Slováci zbožní, ale také stateční. Ať je Bůh zachová takové i pro obranu naší drahé vlasti.

Z řeči spisovatele Ant. Kolka.

Renesance katolického Slovenska.

Katolické Slovensko prožívá náboženskou renesanci. Na Slovensku je 78 proc. katolíků, takže po zemi Moravskoslezské má Slovensko nejvíce katolíků. Evangelíků je na Slovensku 17 proc., židů 4.11 proc. Počet československých a bez vyznání je na Slovensku minimální. Slovensko má 1220 farností, takže průměrně na 3 obce připadá jedna farnost. Duchovní řádů na Slovensku mají velký význam hlavně pro slovenské školství. Také kulturních a náboženských spolků, jakož i náboženských časopisů je na Slovensku mnoho a konají velkou náboženskou práci. Nejdůležitější z nich je Spolok sv. Vojtecha v Trnave. Právě sv. Vojtěch a sv. Jan Nepomucký, jehož socha je skoro v každé slovenské dědině, musejí být pojítkem mezi katolickými Čechy a Slováky.

Z řeči redaktora starosty
Fr. Mojto.

Správce římskokatolické lidové školy, kolega Vojtěch Horák, uvítal účastníky jménem krajiniského učitelského spolku bratislavského okresu a jménem školy, která vítala už mnoho významných hostů domácích i zahraničních, mezi nimi zvláště maršála Pétaina, minist. předsedu Flan-dina. Přeje účastníkům, aby je provázela milost a požehnání Boží v jejich práci. Předseda Kuncek na oba uvítací projevy srdečně odpověděl. Pak si prohlédli účastníci výstavu ručních prací a výstavu výkresů žáků, jakož i výšivky dospělých. V krásném a milém osvětleném kostele vykonali potom účastníci krátkou adoraci, prohlédli si v některých domech krásné národní ornamenty na stěnách a při vajnorské hudbě se pak pěkně v tanci pobavili. Pozdě večer odjízděli účastníci opět do Trenčína.

U Píšťanech.

Druhý den byl věnován exkursi do Píšťan. Laskavostí p. taj. Jos. Hübla a red. Emericha Scheera byla exkurse provedena po lázních a lázeňském parku, kde obdivovala zejména tropické rostlinstvo (bambus, *Viktoria regia*), prohlédla si bahenní koupele v lázeňské budově Pro Patria, pavilon přímo nad teplým bahenním pramenem, studnu, která byla posvěcena kard. Verdierem, píšťanské museum a jiné zajímavosti v těchto světových lázních.

Píšťany.

Po obědě se dostavili katoličtí učitelé na letiště a prohlédli si stroje všech typů. Informativní výklad podal poručík Trojačik. Velký zájem soustředilo letadlo z vítězného družstva, na němž závodil ve Švýcařích četař Šimek.

Z Píšťan byl ještě podniknut fakultivní zájezd k Štefánikově mohyle na Bradle. Po výstupu k památníku jímavě promluvil k návštěvníkům opět uč. Mojto. Štefánik, který před světovou válkou proslavil jméno své domoviny, byl *bezvýhradně pro jednotný stát*. Republiku s nadšením a láskou spolubudoval. Slováci vidí v něm zosobněný symbol svých vznešených cílů. K vlasteneckému projevu připojil duchovní vůdce P. Daňha slova díky, povzbuzení a modlitbu za duši hrdiny i všech padlých mimo vlast. Hymnou a písní: *Odpočiňte v pokoji* byly tklivé okamžiky uzavřeny. Výbor kursu položil ku památníku nádhernou kyticí květů s věnováním. O půl 9. hodině večer navrátili se kursisté do Trenčína.

U další práci.

V sobotu 7. srpna dopoledne přednášel dr. Braito

na téma: Církev mystické tělo Kristovo, rektor P. Karel Reban: Liturgie, život v Církvi a s Církví a dr. Karel Zavadský T. J.: Součinnost duše s tělem.

Poutní neděle na Skalce u Trenčína.

První neděle na kurse platila místu posvátnému pro každého roduvěrného Slováka. Strážci obnovené malé svatyně jsou nyní Redemptoristé. Mohutný, pěkně spořádaný průvod potěšil syny sv. Alfonse tím spíše, že katolické učitele přivedl spolubratr, duch. vůdce kursů P. Daňha. Kursisté tam zbožně obcovali mši sv., přemnozí přistoupili ke stolu Páně a vykonali obvyklé smírné a zásvětné modlitby. Pak odvedl provinciál piaristů historik dr. Branický poutníky k Svoradově slují a u zřícenin starobylého kláštera podal obsažený výklad.

Návštěva z Uh. Brodu.

Odpoledne uspořádala skupina orelských pracovníků v Uh. Brodu za vedení br. Jana Veselého, účetního Lidové a zemědělské záložny, v čele s vys. důst. Msgrem J. Hlobilem, děkanem uh.-brodským. přátelský zájezd autobusem do Trenčína. Po srdečném uvítání v klášteře sester de Notre Dame prohlédli si hosté krásnou výstavu katol. knihy slovenské, instalovanou v klášterní škole. Po zběžné prohlídce památného Trenčína byli hosté velmi srdečně uvítáni vld. Msgrem Marsinou, děkanem trenčanským, v orlovně. Zdůraznil heslo katolických intelektuálů: »Ora et labora« a ve vřelém proslovu zval zvláště katol. učitelstvo k obětavé práci pro brannost národa na zásadách katolicismu. Předseda kursu Jan Kunczek procitěným proslovem uvítacím vyzvedl jednotnost obou kmenů národa československého v ideji cyrilometodějské. V děkovném projevu odpověděl Msgre Jar. Hlobil, zhodnotiv šťastné spojení obou rovnocenných a rovnoprávných národů. Čechů a Slováků, v jeden stát Československou republiku, pro jejíž zabezpečení a dobro jest v lásce a svornosti všem spolupracovati. Děků zaslouží také Jednota Čs. Orla v Trenčíně, která ke zdaru zájezdu přispěla ukázkami své tělovýchovné zdatnosti.

Opět se přednáší.

V pondělí mluvil univ. prof. dr. *Bedřich Vašek* o socialismu, komunismu, fašismu a hitlerismu a o křesťanské demokracii. Odb. rada dr. *A. Fuchs* o postavení katolicismu ve světě a úsilí církevní diplomacie o mír.

10. augusta rektor P. K. Reban uvádzel žatvu prednášok s prívetom na predmet »V š'lapajách sv. Jána Boska«. Dr. Vašek hovoril potom o pomere učiteľ'stva ku Katolíckej akcii, na čo nasledovali dve prednášky redaktora dr. *M. Habáňa* o myšlienkovom živote a o výsledkoch reformných snáh v cudzine. Aj tento profesor otvoril

Bludy socialismu a diktatur.

Univ. prof. dr. *Bedřich Vašek* obíraje se ideologickou formulací socialismu podle nejpřednějších teoretiků, dovodil, jak povážlivě se navenek směšuje socialismus s naukou křesťanskou. V teorii i praxi je však neslučitelným s naukou Církve. Vylučuje totiž soukromé vlastnictví, založené na větších výrobních prostředcích, vnučuje třídní boj, vytrhuje člověka z náboženské půdy a vnitřně ho rozleptává. K rodině má lhostejný poměr. Přiznal otevřeně, že životní praxe mnohého socialisty, bohuďák, nepřiléhá k jménu, neboť pokud je rozvážným, hrozí se sám důsledků této nauky. Toto musí býti katolíkům pobídkou, aby řešení sociální otázky nepřenechávali socialismu, který se neukázal schopnějším křesťanské nauky, naopak v sociálním a charitativním díle napodobil Církev.

Komunismus jeví se mu brutálním socialismem, zacházejícím do krajních důsledků.

Zdůvodniv napřed politicky a sociologicky vývojový proces totalitních režimů, uvedl prostředky, kterých diktátoři užili a užívají, aby dosáhli cíle. Podrobil pak v obsaženém výkladu břitké kritice filosofický a mravní profil nacismu, fašismu a bolševismu.

Za nejtěžší nedostatek a největší nebezpečí pro evropskou kulturu křesťanskou označil vrátnost jejich právního řádu, založeného na bohapustém egoismu a pýše života. Nejhorším bludem je rasistická mythologie, která zbavuje člověka výsostných práv. Zbožněný stát vyžádal si modly místo Boha. To je cesta ke zkáze národa. Pravý rozvoj národa je možný cestami Boží vůle.

Rídícím principem spořádané a pokojné vlády je spravedlnost a láska. Stát je tak služebníkem obecného blaha, jako člověk služebníkem bližnímu. Stát byl Bohem chtěný pro zvládnutí úkolů, na které člověk, rodina ani obec nestačí. Katolík má proto kladný poměr ke státu. Jeho ideálem je křesťanská demokracie.

Svatá Církev nedoceněnou mravní mocí.

Odborový rada dr. A. Fuchs pravil, že vatikánská diplomacie není malého významu pro světový mír, který je jí věcí pořádku v hierarchii hodnot v řádu Božím. Církvi náleží primát; je učitelkou diplomacie, vtiskla jí formu a dala obsah. Církevním právem, nejstarším, které civilisace má, zajišťovala rovnost národů a posvátnou závaznost smluv. Regulérními zásahy papežové odstraňovali barbarství, zabráňovali válkám a mírnili nelidskost jejich. V tomto ohledu ani válka světová, ani t. zv. ozbrojené konflikty neotřásly vírou v jasné a pevné stanovisko Říma.

Ke zdrojům duševního života.

Dr. Braitó vyložil podstatu, jak rozuměti aktivismu katolického učitele. Obrátil se proti falešným názorům jedněch, kteří by rádi viděli Církev mimo veřejný život, a zase proti bludu jiných, kteří by neváhalí dáti Církev v područí totalitních režimů.

Rektor bisk. sem. K. Reban žádal horliti o dary vyšší. Mše sv. je takovým darem. Obcovati mši sv. podle nauky liturgické znamená přičiňovati se o vzrůst duše ve svaté společenství duchovní. Uvedl čisté zdroje, z nichž je liturgie napájena ve srovnání se zbožností, pramenící z pohnutek osobních. Odkopati materiální nános, který bývá důvodem naší zbožnosti, znamená, usilovati o zbožnost v nejlepší slova smyslu. Připomenul, že i svatá Stolice se postavila nejednou proti poštilostem a výstřelkům nepravé zbožnosti. Dovedil, že Katol. akce může zmožutnět jen skrze liturgickou obnovu národa. Přičinil další podněty k působení laiků v Církvi. Nakonec uvedl prameny, z nichž o hnutí samotném a úkolech Katolické akce vůbec se mohou laikové poučiti.

Dr. K. Závadský vyložil vztahy duše, která je tvárným prvkem těla k duchu a vytkl rozdíl obou pojmů. Odboj ducha proti tělu a naopak je hotovou skutečností; neosvobozuje však proto

nám bohatý sklad úvah a my sme chodili v ňom nie ako v labyrinte, lež na slnečnej lúke, pocíťujúc, akým šťastím je pokochať sa v poznaných pravdách.

Pietní večer M. Rázusa.

Odbor Matice slovenské v Trenčine uctil 10. srpna pietním večerem »zvěčnělého mistra slovenského slova Martina Rázusa«.

Na přednesených mužských sborech bralo 12 učitelů kursistů dobrý podíl. Pověštině pak všichni kursisté zasedli ve dvoraně hotelu Tatra, aby dokumentovali účast na smutku Slováků.

Mimo zpěvní a hudební čísla zvláště pozorně vyslechli pietní projev docenta VIII. kursu profesora B. Ripky, který detailně prokreslil lidský a básnický profil M. Rázusa.

Ministr Machník na kurse.

11. august zavítal kázňou prof. dr. K. Závadského o tajomstve svätých. Došiel aj univ. prof. dr. Jar. Beneš, ktorý hovoril o vôli idealizmu a živote. Kráľovské umenie a mohútnosť duchovná, ako vôľu menoval, bola vysvetľovaná ním dlhá metódy experimentálnej psychológie. Abstraktný predmet v jeho živom prednese vyvolal napnutú pozornosť. Práve začal hovoriť o slobode vôle, keď vstúpil do siene minister nár. obrany Fr. Machník, ktorého učiteľstvo dlhotrvajúcimi ováciami prijal. Správca Kunccek pozdravil ministra dojemnými slovami, na čo minister v dlhšej a nadšenej reči reagoval.

Slová ministrove prijal každý s radosťou, pán minister bol obsypaný holdom a spontánnou oslavou všetkých prítomných, za ktorých sa vručne poďakoval posl. Čičánek a sľuboval ministrovi, že učiteľstvo starosti ministrove o brannosť veľmi poľahčí. Na to bol zaslaný pozdravný telegram p. prezidentovi a minister prezrel si výstavku kníh Sv. Vojtecha a drotára majstra Holánika, ktorému srdečne gratuloval. Potom dr. Beneš pokračoval v svojich prednáškach, kde krásne aplikoval seba výchovu a nadvládu vôle nad ostatnými schopnosťami.

Práce semináře.

Seminář přihlédl k aplikaci teoretického studia na výchovnou a vyučovací praxi. V souhrnu vzato, bylo pojednáno povšechně o školské reformě u nás a v cizině se stálým zřetelem ke zkušenostem, jaké byly učiněny na školách pokusných a reformních. Referovali dr. Habáň a učitelka M. Holková. Dále věnována pozornost výsledkům typologického výzkumu žactva na národních školách v podání řed. E. Vejvodové a zkoumání byly podrobeny normální i podrobné učebné osnovy za řízení o. š. i. Antonína

Krejčíře. Také několik speciálních témat bylo probíráno, jmenovitě: Psychologické předpoklady moderních metod (**Krejčíř**). Problém statiky a dynamiky ve vyučování (cvič. uč. **K. B. Hroch**). Přetěžování žuctva (odb. uč. **J. Jančařík**). Školní časopisy (**A. Kodídková**). Dívčí ruční práce a dom. n. podle nových osnov (**K. Zoufalá**).

Exkurse.

Ve čtvrtek 12. srpna se uskutečnila tura ve dvou skupinách zcela nezávislých na sobě. Vytrvalí chodci vystoupili na Inovec, v B. skupině měli zájezd do Trenčanských Teplic. Shlédli vybavení lázní a veškeré pozoruhodnosti místa. Deputace kursistů, již uvedla p. uč. Gajduková, pozdravila ústy kol. Mojto ml. býv. zplnomoc. ministra pro Slovensko **dr. V. Šrobára** a blahopřála mu k dovršení sedmdesátky.

Pro nepředvídané technické závady protáhl se návrat I. skupiny až přes půlnoc.

Den brannosti.

Pátek 13. srpna byl věnován na kursu katol. učitelstva v Trenčíně výchově v brannosti praktickým způsobem v kasárnách. V 5 hodin ráno byli kursisté na mši sv. v posádkovém kostele u piaristů, při níž na výzvu P. Daňhy se pomodlili za naši armádu a její představitele. Na nádvoří Štefánikových kasáren je přivítal p. pluk. *Halbhuber*, který naznačil ve stručně vojenském proslovu, co žádá armáda od učitelstva. Odpověděl mu duch. vůdce kursistů P. Daňha.

Pak přihlíželi kursisté cvičení čtyř, která za velení por. *Hanuše* předvedla ranní rozcvičení. Po snídani v kasárnách byly jim předvedeny cvičení s puškou a bodákem. Pak byla prohlídka zbraní různého druhu. Cvičením přihlížel též generál *Kryštof*.

Na střelnici přihlíželi ukázkám protiletadlové střelby a stříleli za vedení instruktorů také sami. Po návratu byla přednáška pplk. duch. dr. *Fel. Hoblíka* na téma: Láska k vlasti — vychovatel a brannost! Posl. *Vičánek* učinil úvodní projev.

Při obědě v kasárnách koncertovala plukovní hudba za řízení dirigenta št. rotmistra *Margolda*.

Odpoledne vyjeli kursisté na Istebnickou Sichoň, kde byli přítomni polnímu cvičení. Výklad velmi věcný a informativní poskytl pplk. *Turdý*, který potom s frekventanty poddůstojnické školy probral v otázkách cvičení.

Po návratu do kasáren přednášel pluk. gen. štábu *Kudláček* o výchově k brannosti.

Po něm velmi krásně promluvil p. generál *Kryštof*.

Oba jmenované pány uvedl a za zájem, sta-

člověka, aby se nepřičiňoval o duševní rovnováhu posilováním vlády rozumu a vůle. Bůh znaje slabosti a křehkosti člověka, vytrhne ho, pakliže se s důvěrou k Bohu obrací.

Apoštolát tisku

Apoštolát je úkolem celé Církve a proto účast na něm povinností všech, zcela zvláště povinností inteligence jako vůdců lidu. Zvláštní zřetel na současnou sociální skladbu společností nutí Církev k apoštolátu slovem tištěným. — V apoštolátu tiskovém se pracuje přímo i nepřímo. Tiskovým apoštolátem rozumíme tisk ryze náboženský, apoštolát nepřímý konají všechny ostatní tisky, které buď vedou k základním pojmům náboženským, nebo způsobem zábavným usnadňují pochopení náboženských pravd, jak je třeba upatnit především v denním životě. — Zhoubný vliv tisku závadného je zřejmý a není třeba o něm zvláště pojednávat. Stejně zřejmá by proti tomu měla být naše povinnost k dobrému tisku, a pro něj. Je potřebnější dobrý tisk, který pracuje přímo aneb který pracuje nepřímo? — Odpovídám otázkou: Je potřebnější den nežli noc? Nalehavě potřebné jsou oba druhy, neboť máme jednak velikou část i katolíků odcizených základním pojmům náboženským, a tu je třeba pracovat především nepřímo. Máme zase veliký počet věrných, kteří potřebují prohloubení a věřícího oživení. K tomu slouží tisk ryze náboženský. Kromě toho nelze přehlížeti okolnost, že dnes nestačí namnoze apoštolát či vliv osobní slovem a příkladem, nýbrž okolnosti donucují vliv slova tištěného jako protileku proti tištěnému slovu špatnému. Nestačí však všeobecné zásady. Zkusme si stanovit individuální povinnosti ke katolickému tisku. Lze je rozdělit ve tři: 1. dobrý tisk odebírat a číst! 2. dobrý tisk šířit, 3. účastnit se jeho vnitřní i organizační výstavby. Dobrým apoštolem může být jen ten, kdo s dobrým tiskem žije a nelze s ním nežít. Dobrý tisk je zdrojem a zároveň ovocem dobrého života. Jací jsme, takový tisk máme, a jelikož učitel je největším podílníkem na duchovním

životě své doby, má největší podíl na jejím tisku.

Z řeči redaktora J. Papici.

Pedagogický seminář

Práce v semináři pro obec. školy připojovala se vhodně k podnětům daným referáty všeobecnými, zejména těmi, které byly z oboru psychologie, a těmi, jež se obíraly reformní činností u nás i v cizině.

Zvláštní pozornost byla věnována revisi učebných osnov normálních vůbec a podrobných zvláště. Byla konstatována především nejednotnost osnov a rozvrhů učiva, která vyplynula odtud, že podrobné osnovy byly zpracovány odborníky v jednotlivých předmětech. Tím, že každý z nich šel ve svém předmětu svou cestou, došlo k tomu, že se v téže době probírá učivo obsahově tak pestré, že uvést je do vzájemného vztahu a koordinace je velmi obtížné. Přecpání učivem vyrostlo z nejistoty a neurčitosti rozlišování poznatků základních a vedlejších a z nepřesné hranice mezi maximem a minimem vzdělání.

Odtud vyplývá nutnost revise, již by měl konat jednotlivec i celé učitelské sbory tak, že by ustavičně srovnávali požadavky podrobných osnov a rozvrhů učiva s dosaženými výsledky.

Po stránce výchovné nutno revidovati za tím účelem, aby se časem došlo k jednotě cílů a cest výchovných ve smyslu humanity a demokracie, proniknuté a prozářené ideou náboženskou.

Pohled na didaktický materialismus osvětlil jeho podstatu a vznik a pak jak se projevuje v jednotlivých předmětech naší národní školy. V dalším konstatována jeho škodlivost a zbytečnost a naznačeny cesty k jeho odstranění nebo aspoň k jeho zneškodnění.

Dalším tématem seminární práce byl problém statiky a dynamiky ve vyučování. Po vyznačení rozdílu mezi oběma proudy věnována pozornost tomu, jak se projevují v jednotlivých předmětech

rost i péči o dokonalý zdar dne jim poděkoval místopředseda branného výboru sněmovny odb. uč. posl. *Vičánek* za Říšský svaz katol. učitelstva. Jemu také vděčí katolické učitelstvo za porozumění povoláním armádních činitelů a skutečnost, že kurs dva dni před tím navštívil v jeho doprovodu pan min. N. O. F. *Machník*.

Státní hymnou a hymnou podkarpatskou byla pak ukončena přednáška. Vojenská hudba nato zahrála několik skladeb a vyprovodila kursisty až za bránu kasáren.

O skvělý průběh dne vedle jmenovaných má skutečně nesmírné zásluhy p. podpluk. *Poštulka*, který se kursistům obětavě věnoval a vše zařizoval. Kursisté odcházeli radostně a s vědomím, že obrana vlasti vyžaduje skutečně všech sil. Srdečně a nadšeně znělo skandované provolání: *Ať žije pěší pluk 17!*

Před koncem.

Předposledního dne, v sobotu, bylo popráno kursistům volno. Jedni volili si rekreační vycházku, jiné vábily zájmové schůzky a pod. Odpoledne byla vedena interní rozprava o průběhu kursu. Vyšlo najevo, jak všichni v Trenčíně zdomácněli a zažili mnoho radostných chvil. Od prvního dne měli příležitost seznamovati se s dějinami města a jeho svérázem z úst znaleců minulého i soudobého jeho života. Hlavně si vážili vzájemného styku s koleky Slováky, s nimiž se loučili s přísliby trvalého kamarádství, ujišťující se účastí na dalších kursech.

Téměř tklivé bylo rozloučení s našimi Rusiny na kurse. Tak silná pouta přátelství se mezi námi vyvinula!

Ústavy.

Při kursu uspořádalo státní nakladatelství (otbočka v Bratislavě) výstavu učebnic a knih pro školu a spolek sv. Vojtěcha v Trnavě výstavu svých děl. Též kol. Kachlík vystavoval některé kresby, které pořídil za kursu. Drotar **Josef Holánik** z Dlhého Pole vystavoval při kursu krásné věci z pozlaceného drátu (košíky, vázy, mísy), krásných vlastních vzorů, každý vzor jiný. Práce tohoto umělce, který měl před válkou velkou dílnu ve Varšavě, budily zaslouženou pozornost, stejně jako výstavy umělecké a knižní.

Dp. P. **Daňha** sloužil na kurse zádušní mši sv. za zemřelou kursistku pí ředitelku **Křikavovou** z Nové Paky a za kursistu **J. Krejčího**, jakož i za všechny zemřelé kursisty.

Katolické učitelstvo se loučí s Trenčínem.

VIII. prázdninový kurs katol. učitelstva v Trenčíně byl 15. srpna slavnostně ukončen. Ráno v 8 hodin se shromáždila kursovní rodina ve farním

chrámu Páně, kde sloužil mši sv. dp. děkan Msgre *Marsina*. Na téma »Povinnost křesťanů k bratřím« kázal *P. Daňha*.

V deset hodin se shromáždili kursisté naposled ve dvoraně hotelu Tatra k slavnostnímu zakončení kursu. Mezi vzácnými hosty byli přítomni zejména pplk. *Poštulka*, obětavý průvodce kursistů ve dni brannosti, spisovatel, provinciál piaristů *P. Bránecký*, rektor *P. Polepil* z Kostolné a jiní. Na jevišti zasedli členové předsednictva kursů, protektorů příprav děkan Msgre *Marsina* a pplk. *dr. F. Hoblík*. Předseda kursů *Kunček* vyslovil uspokojení nad průběhem kursu a poděkoval srdečně za práci a porozumění vzácným protektorům, ubytovatelkám, občanstvu města a městu Trenčínu za pozornost, se kterou přijali kursisty, ct. Školským sestrám v klátcě de Notre Dame za ubytování a stravování, představitelům armády, spisovateli *P. Bráneckému*, časopisu »Trenčan«, který zejména kurs tiskem propagoval již několik měsíců napřed, Katolické jednotě žen. městskému ženskému spolku, jednotě Orla. velitelství pěš. pluku 17, pěveckému sdružení »Drotár« a jeho dirigentu p. uč. *Đurišovi*, ministerstvu školství, národní obrany a železnic, Radiojournalu v Praze a v Bratislavě, docentům, úřadům státním, církevním a samosprávným, členům předsednictva kursů.

Tajemník kursů Mil. Šnyrych zhodnotil v číslech význam kursu.

P. Daňha přečetl telegram sv. Otce, který kursu poslal své pozhnaní. Uvedl pak, že na kursu bylo 1020 sv. přijímání, 13 společných mší sv., 10 adorací. Poděkoval pak srdečně předsedovi kursů a členům předsednictva.

Protektor kursu vdp. děkan Msgre *Marsina* zdůraznil ve svém projevu příklad náboženské horlivosti, které dalo katol. učitelstvo katolíkům slovenským. Je jim za to hluboce vděčný, poněvadž slovenští katolíci se posilnili příkladem katolického učitelstva. Nechť i tento kurs má své ovoce k blahu náboženskému a k blahu republiky.

Stejně srdečně promluvil druhý protektor kursu pplk. *dr. Hoblík*, který vyzvedl, že práce učitelstva musí míti dva cíle, sušilovské: Církev a vlast.

Za docenty přednesla pozdrav kolegyně *Holková M.*, za kursisty promluvil nadšeně kol. Štěpán. Za účastníky z Podkarpatské Rusi vyjádřila svůj vděk a pozdrav kolegyně *Želtvayová*. Veršem se rozloučila se Slovenskem kol. *Dejda-*

vyučovacích, a podánu přehled úsilí o uvedení dynamiky do dnešní školy. Při tom zdůrazněno, že správné řešení problému nevyžaduje odstranění statiky, ale harmonické spolupůsobení při školní práci.

Problém celistvosti byl závěrečným tématem semináře. Zprvu byla ostře narýsována jeho podstata a časovost, a v dalším nutnost jeho řešení, jakož i obtíže, které s ním jsou spojeny. Není pochyby, že z dnešní rozháranosti a roztržitosti nutno dospěti k celistvosti, a ta musí kotvit v jednotě absolutní — v Bohu.

Účastníci se o témata živě zajímali a došlo se chvílemi k otázkám přímo se týkajícím denní práce ve škole. Zájem tento živiti a ukojiti dáno bude za úkol semináři při kursu příštím, který se bude orientovati podle přání a potřeb samých kursistů. A. K.

Výchova k brannosti

Brannost vyvolává pojem války. Nechceme války, ale slabý stát provokuje útočníka. Naše odhodlanost brání mír. Nesmíme spoléhat ani na bratrství ani na historii ani na smlouvy a záruky, jimiž by nám chtěli zachovat neutralitu. Neutralita se musí bránit.

Nepřátelská propaganda se nám snaží vočkovat, že se nemůžeme bránit. My sami se oháníme, že jsme malý národ. Nejsme malým národem, ani malým státem. S námi se v Evropě musí počítat. Kvalita platí více než kvantita. Blok mírový má dnes přesilu, důkazem toho je mír.

Naše obrana má výhody i nevýhody. Postavení, jaké máme my, vyhledával na př. Napoleon, který byl geniálním vojákem.

Ve válce je třeba materiálu a techniky, ale materiálem musí vládnout odhodlaný člověk. Výchova a výcvik je třetí složkou úspěchu v boji. I dnes při zdokonalených prostředcích je třeba člověka odolného, statného.

Dnes se bojuje v Evropě propagandou.

Pojem obrany se nesmí státi méněcenností. Proti násilí jen násilí. Zničit nepřítel dříve než zničí nás. Armáda musí mít útočného ducha. Armáda, která neumí útočit, neumí se ani bránit. Říkáme, že chceme obranu demokratickou. Ale naším cílem musí být obrana úspěšná.

Národ se může na válku připravit. Špatný výcvik znamená za války hrozné ztráty. Musíme naše materiální prostředky umocnit výchovou a výcvikem. Armáda v době války potřebuje více občanů, než si je může vycvičit. Musíme připravit nevojáky výcvikem. Musíme všude nahradit vojsko tam, kde je bude méně třeba. Pojem pole a zápolí pro nás neexistuje. Protivník se musí setkat všude s odporem pasivním i aktivním. Zachovat klid a jasnou mysl, ať se děje co děje.

Umírat lze jen za veliké ideály: za víru, za vlast, za svobodu. Voják musí býti odolný, podnikavý, výbojný, musí mít smysl pro povinnost a odpovědnost, musí být obětavý, kamarádský, bratrský. Musíme mít duševní převahu nad nepřitelem.

Páteří branné výchovy je tělovýchova, zdraví. Cílem branné tělovýchovy je vysoký průměr všech.

Branná výchova ve škole není dělání vojáků. Mládeži nechat její mládí, ale vychovávat v dítěti smysl pro tyto mravní hodnoty. Branný výcvik dodává sebevědomí a jistoty i každému občanu. Branný výcvik se zbraní může dělat jen armáda. V armádě se nesmí debatovat, hlasovat, musí v ní být princip naprosté autority, kázně, nenolitičnosti.

Obrana státu je nám všem společná. Proti barbaru a barbarství jen pěstí. Vedle práva se musí postavit kanony a kulometry. Před-

rová. Za účastníky kolegyně a kolegy ze Slovenska velmi srdečně promluvila kolegyně Gajduková, která ujistila, že katoličtí učitelé Slováci chtějí spolupracovati s bratry z Čech i Podkarpatské Rusi.

Shromáždění ukončil předseda přáním, aby myšlenka prázdninových kursů zakotvila i na Slovensku. Sešli jsme se ve jménu jednoty Čechů, Slováků a Rusínů a této jednotě přeje zdar.

Státní hymnou a hymnou podkarpatoruskou bylo slavné shromáždění ukončeno.

Přátelská debata.

Odpoledne sešli se kursisté v klášterní dvoraně, aby v přátelském hovoru zhodnotili výsledky VIII. kursu.

Kurzisté mali hodne reflexií na priebeh kurzu dl'a dotazu: čo sa im l'úbilo a nel'úbilo na kurze. Zaujímavé boly tieto dojmy kurzistov. Stručný a praktický prejav mal tu prof. Fr. Hvižďala, ktorý sa tiež činne zúčastnieval kurzu, a katecheta a redaktor Pokorný, ktorý pri hodnotení kurzu horlil za propagandu v prospech Orla. — Redaktor a člen Zemskej šk. rady **Fr. Hanzelka** prehovoril o potrebe organizácie katol. učiteľ'stva. Tu sa potom vyvinula príjemná veselica, ktorá trvala do večerných hodín, kedy predseda J. Kunček sa opätovne ďakoval miestnému usporiadateľ'stvu, p. prof. B. Ripkovi, paniam P. Černákovéj, J. Masníkovéj a A. Červeňanovej, slečnám M. Litschauerovej a E. Orechovskej za ich veľké práce pri kurze a v mene svojich kolegov a kolegýň sa lúčil od VIII. kurzu — aby začal pripravovať IX. kurz.

Závěr.

Večer byl závěrečný zábavný večírek, při němž zvláště bylo srdečně vzpomenuo práce vdp. děkana Msgre *Marsiny* a p. pluk. *dr. Hoblíka* pro VIII. kurs.

Oba jmenovaní pánové přijavše poslední večer z rukou předsedy Prázdninových kursů, správ školy *Jana Kunčka*, čestné dary, setrvali dlouho v kruhu učitelských besedníků, zjevně velmi šťastni. Milo je nám jich vzpomínati! Kéž bychom se s nimi viděli na každém z příštích kursů! Trenčín nám dal poznati dobré duše, jimž prospěch naší společné věci leží jako nám na srdci. To nás sílí a blaží v našich domovech.

Kancelář presidenta republiky

Kancelář presidenta republiky Úám tlumočí

šlá učiteľská generace vchovala generaci, která nám dobyla samostatnosti. Dnešní učitelstvo musí vychováti generaci, která tuto samostatnost udrží. My vojáci vám věříme, prosím vás, abyste věřili též nám.

Z přednášky p. pluk. gen. štábu
Č. Kudláčka.

srdečné poděkování pana presidenta za pozdravný projev, který mu zaslalo katolické učitelstvo, shromážděné v počtu 200 z celé republiky na VIII. celostát. prázdninovém kursu v Trenčíně.

Za kancelář presidenta republiky:

Dr. Řiha.

Moje dójmy z VIII. uč. kurzu v Trenčíně

Margita Kováčová. — O kurze som čítala v »Slovenskom učiteľovi«. Hneď z programu sa mi zdalo, že bude hodno ísť na kurz. Nadovšetko ma tiahly prednášky prof. dr. B. Vaška, nakoľko sociálne otázky ma veľmi zaujímajú. Ale aj ináč bolo vidieť z programu, že každý jeho bod prinesie učiteľovi úžitok. Možno rozšíriť odborné znalosti, vzdelat sa i v duševnom živote, no a exkurziami zdokonalil znalosti o svojej vlasti a tiež osviezil sa čerstvým horským vzduchom a pookriat na duchu v kruhu učiteľskej rodiny, ktorá sa poschádza v Trenčíně z celej našej republiky. Na prvý pohľad z mi to zapáčilo a prihlásila som sa.

O krátky čas dostanem odpoveď od p. predsedu a správcu kurzu J. Kuncka. Už tá krátka odpoveď, ktorou sdeluje, že berie na vedomie moje prihlásenie, bola ozaj srdečná. A musím priklincovať, že taký bol aj na kurze oproti všetkým účastníkom kurzu, akým sa ukázal v tých niekoľkých riadkoch.

Uzmem však do ruky podrobný program, ktorý mi bol poslaný a v ktorom na konci byly uvedené mená všetkých prihlásiťších sa do 15. VII. A tu slovenských mien tak málo! Aj to mne takmer všetko neznámi ľudia. To ma trochu mrzelo. Preca v spoločnosti bližšie známych bolo by to úprimnejšie, veselšie. Aspoň tak som si to myslela.

Prídem do Trenčína. Tu veľký nápis oznamuje náš kurz. Prichádzam ku kancelárii kurzovej a tu počujem priateľské oslovenie: »Pani učiteľka?« Prisvedčím. »Nech sa páči!«

»Ó, však tu na nás čakajú s otvoreným náručím« — myslím si. Prihlásim sa v kancelárii. A kým čakám na odchod do mesta, rozprávame sa s mladším kolegom Slovákom. Ubytovanie bolo dobre organizované, takže za krátky čas bol každý na svojom byte. Ako som si bola priala, dostalo sa mi ubytovanie v kláštore. No a tu hneď ma vítala sestrička ako známu zo sjazdu Mariánskych kongregácií v Trnave.

Počujúc od kolegýň okolo seba hovoriť len česky, bolo mi spočiatku trochu smutno. Čítala som se taká osamotená. No chovanie kolegýň nebolo nijako cudzie. Každý pohľad — keď i nemý — bol priateľský, akoby chcel povedať ako vec samozrejmu: »I ty patíš do našej kurzovej rodiny.«

Zo všetkého bolo vycítiť akúsi hrejivú lásku, vedomie spolupatričnosti. Nuž rozhrlialo sa i moje srdce. Dobrá nálada zachytila i mňa, hoci to azda neviem dať na javo tak hlučne ako iní, najmä nie zpočiatku.

Oboznámili sme sa. S niektorými bližšie, s niektorými menej, ale cítili sme, že patrime všetci pospolu. Spája nás nie len povedomie príslušnosti k dvom bratským národom, ale ešte niečo vyššie: duch Kristov, za ktorý chceme horliť všetci.

Prednášky? Jedna krajšia ako druhá, obsahujúca krásne, hlboké myšlienky. Kázne uchvacujúce, v ktorých bola prehlbovaná láska k Bohu a z toho ako z prameňa láska k deťom, láska k učiteľskému povolaniu. Slová pravda vymiznú z

Protetktor ppl. dr. Felix Hoblík.

památi, ale dojem z duše tak chytró sa nestratí. A tak dostalo sa mi nového impulzu k ďalšej práci, nového nadšenia za svoje povolanie.

Potešil ma a povzbudil úprimný pre-

jav zbožnosti českých učiteľov. Moje srdce naplňuje radosťou to vedomie, že v historických zemiach sú tiež i takí učitelia, ktorým je sväté a drahé nadovšetko to, čo i nám, totižto dedičstvo cyrilometodejské a že nie všetci učitelia sú takí, akých sme mali možnosť dosiaľ — aspoň vo väčšej čiastke — poznať, ktorí v mene pokroku pohrdajú tým, čo si my nedáme vyrvať zo srdca ani za cenu života.

O československej vzájomnosti nehovorily sa plané frázy, ale táto vzájomnosť sa prakticky pestovala. A toho by bolo treba v celom našom verejnom živote.

Rada som, že som sa kurzu zúčastnila. Darmo nehovorila starí účastníci kurzu, že kto sa ho ráz zúčastní, prichádza naň znovu a znovu. Ueď tak dobre je vydýchnúť si, osviežiť sa, naplniť svojho ducha novou posilou v kruhu veľkej rodiny, kde panuje také srdečné, priateľské nažívanie, také úprimné, nenútené veselá nálada!

Odchádzajúc z Trenčína, v mojom srdci zamieňala sa radosť so žiaľom. Radosť nad duševným úžitkom, ktorého sa mi na kurze dostalo a žiaľ, že sa to všetko tak rýchlo pomínulo.

Predsedníctvu kurzov prajem hojného požehnania zhora, aby so zdarom mohli viesť i budúce kurzy, ktorých nech je ešte čo najviac! A svojim katolíckym kolegom a kolegyniam slovenským privoľávam: »Pridte na budúci kurz i vy a skúste to! Uvidíte, že neobanujete:«

Klevety z Trenčína

Ťera Procházková. — Na svatováclavský hyjtě u Redentoristů čtáli takuvy pefel, hdo něco pomatuje z posledního kursu v Trenčíně, hajť pryj vo tom hudeľlá zápis. Tary je!

První bul slavnostní začátek kursu v hotelu Tatra — vysílal se do rádýja ha na jevíšti sedělo šecko honorací sjecký i kněžcký, mezi nima Páter Daňha. Toveví, rádýjo je tuze velkýj pán, nesmí se mu poroučet, mikrofony mohly byjt kaž-

dou chvílku zapnutý — na jevíšti si šický vokazovali jako němí. Ičko Páter Daňha — hani vo slovo víc, hani míň vám tary nepřidávám — mluvjit nemoh, voň sebou na sesličce šíl, kyjbal na lidi prstem, vytahoval, zandaval a natahoval hodinky, vokazoval na sebe ha na druhý, hned sed, hned stoup, hned vyskočil a hnal se po špičkách dolů pro sesli, tu sesli stěhoval nahoru po schůdkách ha nic neviděl, že s kutnou vome-

tá šem kytičkám čečulky — chtělo se mu, tocerozumí, rozvázat, dávat pefely, svolávat, vyhlašovat, hale mušel poctoupit tuze zlou zkoušku — nesmíl hani v nyjmenčím špitnout. Ty druhý, kerý sedíli při ňom, míli zase iný pořizení: zatím co Páter Daňha mušel do mikrofonu mlčít, voni do něho mluvji ha mikrofon je neposlouchal, z tý jediný příčiny, že přišli se svou řečí na řadu, dyž huž bylo rádýjo dávno vodepnutý. Hale se nekoukli na hodinky ha míli radost, že mluví do rádýja.

Ve Vajnorech sme sedíli s Rusínkama ha panem farářem Klimem při stole — pjilo se pjilo, muzika venku vyhrávala, cesta před náma, cesta za náma, komupa co chybalo? Pan farář Klim ke konci na nás mrk, poudá — »nikomu nic nepovídyjte, tary máme plnou flašku, eště nenačatou, je zaplacená, bul by řích ji tary nechat. Já pryj ji vemu do aktovky, ve vlaku ji dáme k lepčimu!« Kút! — šecko by bulo klapalo, haž na to, že nápad s flaškou mílo ímo nás eště tak pět — deset lidí ha ve vlaku, hdo míl voči, pás po koutách, hde by ňáký šikovný napití splašil. V tom vlaku se dály přepodivný kousky — v jednom dílečku ňáký laubíři houpali pana předsedu vod zemi ke stropu, v jednom zpívali prachpodivnou notou, něhde držíli kázání, něhde vyjli ha kňourali ha na našich lajcích se bjili hani ne za sjetla. hale při slabyjch, modryjch lampičkách — drampovali holt nám naši flašku, myslíli si, že máme jejich. Kolik tich lidí bulo v tom chumlu, vám nepovím — ruka na ruce, hlava bedle hlavy, pana Klima divže nestrhli v háku. Hale flašku ubránil ha bul tak hodnyj, že dal šem nepřátelom koštovat. Konec nevím, protože sem při tom dobrým koštování husnoula. V Trenčíně byly flašky prázdný.

Eště nihdýž v životě sem nespocila do sebe túlika řízků, jako tentokrat — ne-

Klášter sester de Notre Dame. Foto Kuncek.

byjt slavnosti v Katolickým domě. - do-
svěčí vám to teký doktor Fuchs a dok-
tor Braitó. Poručíli si tám něco na košt,
mezi svačinou ha večerí. Pryj — »kuláš
tary máme«. »Tak ho sem dyjte!«

Kulášek se vokázal, jak by si nihdýš
nihdo nehumíl pomyslit: sedíl v plecho-
vý misce, jako se dávají na myjda. ne-
bo eště spíš, jako sou ve školách na hou-
by, v ňom zapíchnutá plechová žíce, víc
nic. Ty dvě páni doktoři se tak smíli,
haž se jim žíce v rukou pajtlovaly, divže
si vobleče červenou vomáčkou nepolijli.
Hale kuláš jim šmakoval — nedal se
zahambjit.

O jedné exkursi na den sv. Kláry I. P. 1937

Antonín Dražovský. — Je už hodně po
páté hodině ranní.

Oživlými ulicemi Trenčína spěchají
hbitě hloučky kursistů skupiny A na

trenčanské nádraží. Mezi prvními je »Kursovní noha«, mezi posledními vytrvalí spáči. Skupina míří do Inoveckých hor a na hrad Beckov.

Nálada je »jaksepatří« a proto, když se rozběhl motorový vláček do Mnichovy Lehoty, rozezvučely se jeho dva vagony veselým hovorem, bujarým smíchem a radostným zpěvem, který vyskakoval do probouzejícího se údolí Váhu.

Z nádraží jedním proudem míříme do blízkého lesa. Avšak tu se naskýtá nepřekonatelná překážka, na štěstí nikoliv nepříjemná. U cesty stojí sloupek a na něm papírová tabulka s nápisem: »Srdečně vítáme katolické učitele«. Nemůžeme odolati pozvání, abychom vstoupili do blízké hospůdky, na jejíž verandě nás vítá hostinský, pěkně ustrojený v kroji, prostou a upřímnou řečí, v níž velebí stav učitelský, který pro Boha a nebe vychovává občany a těší se, že uslyší některou naši pěknou píseň. V tom se nezklamal: zazpívali jsme mu ne jednu, ale hned tři.

Poté následoval skok přes jednoduchý plot a husí pochod po vyježděné lesní cestě a po křivolakých, strmých cestičkách k chatě na Inovci. Místy procházíme podél spoust hořících a vonících lesních malin, které neodolatelně lákají oči, poutají nohy a svádějí ruce k lesnímu pychu.

Konečně kolem půl desáté rozkládáme se táborem na horském palouku u turistické chaty pod vrcholem Inovce.

Příjemně je tu býti: slunce se směje, les voní, větérek z lesních koutů na nás jemně dýchá. Kravka v improvizovaném, se tří stran otevřeném chlívě klidně přežvykuje a nic by nerušila její klid nezvykle četná společnost turistů, kdyby kterýsi šelma neuměl tak vzácně napodobit telecí bečení, které ji přec jen znepokojuje. Odkudsi z koutu vychází vážně, jak se na něho sluší, ušatý oslík a ke všem výzvám, aby projevils svůj hudební talent v nějaké slavnostní intrádě, zřputile mlčí. Zkrátka idyla hodná pera Vergilova. Všechno nasvědčuje tomu, že nastala chvíle, kdy je nejlépe uložit se na zeleném koberci a oddati se líbeznému

mu snění a snad i občerstvujícímu zchrupnutí. Volání neodolatelného dolce far niente vzdorují jen fotografičtí fanoušci, mezi nimiž nechybí ani P. Daňha, jehož tvář je dnes z důvodů vnitřních nějak opadlá a úsměv její nese stopy únavy. Přesto však se drží statečně.

Ale kursisté jsou lid divně nestálý a neposedný. Brzy jest jim palouk malý a začínají se rozlézati do lesa. Nejčipernější z nich se škrábou po úzké křivolaké cestě na vrchol Inovce, který ční do výše 1402 m nad mořem, a vtip jejich jiskří a píseň jejich zvoní daleko do klínu hor a do lesních stínů.

Jaký to krásný pohled odtud. Spanilá slovenská krajina se cudně zahalila do jemného závoje mlhy a z její tváře hledí na nás tmavé oči slovenských osad a v závoji zřetelně se rýsují její okouzlující obrysy. Jak štědře obdařil ji Bůh ze své nekonečné krásy.

Slunce se již téměř blíží zénitu a žaludek se velmi důrazně hlásí o své právo, když začínáme pomýšlet na návrat k chatě, kde zatím zůstaly některé obětavé kursistky, aby se postaraly o hmotné potřeby kursovní expedice. Provedly kousek hodný podivu. Chata, která jinak je schopná obsloužit 7-8 návštěvníků, pohostila jich desetkrát tolik. Rozumí se, že při tom úterky rádíly nemilosrdně a »Babičce« při tom spěchu, který zavládl v maličké kuchyni, omastila hospodyně poněkud teplejším omastkem ruku. Ale ani toto nevhodné maštění na nepravém místě nemohlo ji připravit o veselou náladu. Po obědě zasloužený odpočinek skončil Besedou bezvadně zazpívanou a zatančenou.

Jakousi zvláštní epizodu vytvořila návštěva majitele lesa, bývalého šlechtice p. Pallaviciniho, který přijel k chatě s jakýmsi mladíkem ohnivě kšticí a dvěma dámami, z nichž jedna náležela ke známému národu Amazonek, kdežto druhá k těm, které se přece jen cítí více ženami.

Osobní myslivec, který je provázal, zbavil po krátké kontroverzi stůl před chatou movitého majetku některých kursistů, který byl na něm uložen, a usadil k němu panstvo, které po obědě

zmizelo v lese. Celkem, soudě podle této — nahodilé ovšem — zkušenosti, lze se domnívat, že majitelé krásných slovenských lesů jsou lidé docela jako každý jiný člověk, který pánem lesa není, vyjímaje ovšem nepřehlednou pleš, jíž se nemůže hned tak každý smrtelník pochlubit. Jinak snad srdce jejich není nikterak špatnější než druhých lidí — to zase lze usoudit z toho, že se nad nenuceným chováním kursistů a turistů naprosto nic nepohoršovali. Z chování by tedy mohli dostat jedničku, kromě toho myslivce, který by rozhodně zasloužil dvojku.

Všechno má svůj konec — někdy i nepříjemný — a tak i náš pobyt u chaty na Inovci. Neradi a teprve na nesčetné urgence našeho průvodce opouštíme chatu bohatší o peníze za oběd a chudší o jednoho štětináčka, který náš příjemný pobyt zaplatil svým životem a o jednu bečičku pěnivého budějovického moku, která svými tekutými útroby zachraňovala před suchou smrtí žíznivé návštěvníky a konečně i o veselou náladu, kterou jsme si vzali s sebou na cestu po strmých a křivolakých cestách Inoveckých hor, které vedou do Selce, kamž jsme dopadli až k páté hodině odpoledne.

Dědinka pod horami právě chystá kopolí na hrubé plátno, z něhož ženičky dovedně hotoví krátké košile, zdobené u krku a u rukávů podivuhodně jemnými a vkusnými vzorky národního ornamentu. Kde jen ty pestré a krásné vzorky berou! Nenajdete tu snad ani dva stejné. Kdyby šlo o to získati je pro museum, musely by býti sebrány a skoupeny všechny.

Malý okamžik v prostičkém vesnickém kostelíčku, krátká návštěva v bytu naší neúnavné ubytovatelky kol. Margity Litschauerové a prohlídka »její« školy, a pak polní cestou do kopce šplhá »štrůdl«, posílený pravou přírodní sodovkou, která u vsi vyvěrá. Jen tři účastníci odvažují se přijmouti ze srdce nabízené pohostinství místního pana faráře i za cenu dočasného zpoždění, jež pak nahrazují vytrvalým poklusem.

Gita, generální ubytovatel. Foto Paroubek.

Škoda, že nebylo lze se zdržeti déle. Jakási temná předtucha v podvědomí, nás žene zrychleným tempem kupředu přes kopce a doliny po cestách křivolakých, dlážděných tu a tam dlaždičkami, podobnými kočičím a tygřím hlavám. A to všechno přes rozhodný protest kuřích ok a znavených svalů. Slunce mířilo za hory, když se náš předvoj ocitl u Beckova a hodiv po něm lačným pohledem, zamířil zaprášenou silnicí a pak vozovou cestou k Váhu, ozářenému rudými blesky zapadajícího slunce.

Tu na nás čekal dvojí převoz: jeden přes mělké rameno Váhu a druhý přes jeho hlavní proud.

U mělkého se funkce Charonovy zmocnili napolovic »Kursovní noha« s ředitelem kanceláře a písařem v jedné osobě. K jejich cti a slávě budiž tu výslovně konstatováno, že se brzy zapracovali a ovšem i upracovali, zápasíce všemi silami s potměšilou lodicí a neústupnou mělčinou a ovšem i s kolísající tíží

kursistů a kursistek, kteří neměli odvahy a chuti zouti si boty a přejít tuto mokrou překážku se šatem zdviženým nad polovici lýtek. Ostatně nač by také se zouvali, když je obětavost našich bezděčných převozníků převezla zdarma?

Hůře bylo u druhého převozu. Tu nelitostný Charon se svým pomocníkem vybíral z našich kapes po obolu bez pardonu a milosrdenství ode všech stejně: od mladých jako od starých, od tlustých jako od tenkých, od starých jako od mladých, od lehkých jako od těžkých, ač těchto naložil jen 8, kdežto lehkých až 10. Byl zkrátka spravedlivý jako smrt, která se nedívá na zuby. Ostatně za tu korunu to stálo. Zatím totiž už slunce dávno zapadlo, než na mne došla řada, a na nebi jaksi sentimentálně se usmíval měsíček, když loďka s naší skupinou brázdila lesklé vlny tichého Váhu. Skoro jako v benátské noci — ovšem bez iluminace. A tu korunu vzal neš! Zaplatil ji každý rád, protože je přece jen lépe přes proud asi 4 m hluboký se dáti za korunu převézt než zadarmo přes něj plavat.

Zatím vlak, který nás měl odvézt do Trenčína, dávno odsupěl a do ztemnělého kraje se výsměšně šklebila světla bohuslavského nádraží. Jen první šťastlivci se vrátili vlakem domů a mohli se oddati včas občerstvujícímu spánku, jehož jim bylo lze právem záviděti. Ostatní jsme zůstali v hospodě u nádraží s malou nadějí na brzký odpočinek, poněvadž nejbližší vlak měl odjet k Trenčínu až o 2. hod., a k malému potěšení strážce kursovní pokladny otce Kudělky,

jemuž oznámena tragická situace zbytku elitní skupiny kursovních turistů, kteří ostatně velmi brzy se cítili v hospodě jako doma.

Po několika okamžicích a malém zákusku spadla s nich únava, zapomněli na trampoty dne a nemilou perspektivu bezesné noci a oddali se družné zábavě, jako by to všechno bylo odedávna tak stanovené.

V osvětleném sále sedí kolem stolů a baví se jedni družným hovorem, druzí se točí při reprodukované hudbě v kole.

A zatím se v Trenčíně dělají zoufalé pokusy o záchranu domnělých nešťastníků, kteří proti stanovenému plánu uvízli v Bohuslavicích na nádraží. Tak si aspoň do katastrofy zasvěcení myslili, nemajíce arci ponětí, co takový kursista-turista snese.

Konečně sehnali kdesi autobus a auto poněkud větší ráže a poslali je pro bezděčné hosty osamělého hostince. Autobus však byl asi natočen levou rukou, protože hned při první cestě měl poruchu, která jej zdržela na cestě více než půl hodiny a poučila šoféra i cestující, že je nejlépe spěchat pomalu. Tím heslem se řídil generální štáb exkurse, který se dal odvézt až naposled. — Měl ovšem tentokrát krátkou noc, poněvadž se ukládal ke spánku, když už všechny trenčanské hodiny ukazovaly nějak k půl druhé hodině ráno.

Nu, nic divného! Vždyť na pány v krytém voze také někdy trhne!

A přece je to cestování věc užitečná, krásná a radostná. Protož: turistům-kursistům na příštím kurse: Zdař Bůh!

Z šotkovy mošny

Lidičkové zlatí, všechno je to zvědavé, co má šotek v té velké mošně. Inu samé dobré věci. Ale říkává se, že všeho moc škodí a z mnohých dobrot a věcí sladkých bývají pak špatné věci. Tož jenom několik »cukrlat na obléznutí«.

Byl večer přede dnem exkursí na horu. U dlouhého stolu pod stromem seděla skupina kursistů a jeden druhého se

vyptával, s kterou skupinou na exkurse jede. Kterási duše kursovní se tázala: »Proč jsou letos jenom dvě exkursní skupiny, proč jich není více?« Nežli mohl přítomný člen výboru odpovědět, vyhrkl kol. Roubek: »Narok bude kromě skupin A, B, C ještě skupina A-ZET.« Všechny oči se tázavě podívaly na suchého referenta. Tento odfoukl graciálně kouř

cigarety a svou zprávu doplnil: »Skupina A půjde pěšky, B pojedje pod hory vlakem, C pojedje autobusy až na hory a A-ZE'I v postelích na kolečkách.«

Skupina A vystoupila na Inovec a rozložila se na pažitu před horskou chatou. U chlívků u chaty stál uvázaný osel a vedle se popásala pěkná kravka. Spatřiv ji kol. Roubek, sedící u sklenice piva, přiložil dlaně k ústům a nádherně láhle zabučel. Kráva otočila hlavu k němu a v kravské řeči zdvořile odpověděla: »Biiüü!« Když pak kol. Roubek své zabučení opakoval po druhé, kravka zamávala ohonem a hnala se přes chatrný plotek k svému příteli. Tu vyběhl majitel kravky z chaty a veda ji nazpět, chlácholil ji, že ta druhá bučící bytost není z kravského rodu.

Když se setmělo, stála skupina A na břehu řeky Uáhu a čekala na převoz na druhou stranu, kde bylo nádraží. Kolega Kursovní Noha, vyzut a maje nohavice vyhrnuty nad kolena, statečně převážel kursisty v člunu přes rameno Uáhu, aby všichni dostihli včas vlak. Vlak však byl rychlejší a téměř celé skupině ujel. Jen oči na břehu stojících kursistů spěchaly s vlakem k Trenčínu. A tu ozval se hlas Slovenky, kol. Margitky Kováčové: »Pozrite, aká je to radosť, pozeral sa na vlak, ktorý nás odbehol.« A tak dobrá nálada zůstala...

Uzácný objev učinil kursovní botanik, dp. ředitel dr. Závadský. Na lávce před kursovním sálem našel vyložené rostliny. Jal se je zevrubně prohlížeti, aby je z hlavy anebo z »Klíče« určil, an tu spatřil, že jej již někdo předešel a každou bylinu opatřil vědeckým nápisem. Na jednom lístku, ležícím u krásně vyvinuté mrkve, stálo: »Nejjedovatější rostlina tropů Mrkvus Dulcis. (Zbytky nalezeny na trenč. hradě v hladomorně. Roku (a+b)³ př. Kr. byla zničena jedem této rostliny hradní posádka.)« Uedle ležel plod

papriky a u něj lístek: »Račte ochutnati! Dobré pro léčení nervových chorob. Plod rostliny: Papricus Pálensis. Předpis pro choré: Ráno, v poledne a večer tučet lusek před jídlem.« O kus dále ležela křivá okurka s nápisem: »Velmi vzácná rostlina Souvenir de Znojmo. Plody jedlé, obsahují alkaloid okurkin.« Podobných lístků bylo na lávce více. Pan dr. Závadský přitáhl za ucho k této botanické výstavě kursovního šotka a povídal: »Nevíš, kdo to tu spáchal?« Šotek mrknuv na bylince a na lístečky, vážně proslovil: »To mohla býti jen vědecky universitně vzdělaná hokynářka.« Dodatečně zjistil, že to spáchala Kursovní Babička...

Kdesi na venkově našel kol. Šnyrych vhodný fotografický objekt. Zabodl stativ, přehodil si kabát přes hlavu a zaošťoval. Kabát se poněkud sesmekl a nad aparátem trčely Milošovy ježaté vlasy. Spatřiv to kol. Paroubek, zasmál se a pravil: »Heleďte, von mu vykvet stativ!« Právě přicházela odněkud Kursovní babička a vidouc ježatý stativ, opřela ruce v bok a s údivem se tázala: »Člověče, bude se vám ten stativ žemit, či co?« Načež v zápětí se ozvala zpod kabátu lakonická odpověď ve francouzské řeči českého znění: »A kuš!«...

Jelo se vlakem do Bratislavy, odtud na Děvín a k večeri do Uajnor. Kol. kursovní Ucho slídlil po odděleních, kde by něco zachytil pro svoji mošnu a kroniku. U jednom oddělení seděla kol. Rochová, majíc na krku uvázaný koketní hedvábný šáteček. Ue dveřích oddělení objevila se hlava. Kursovní Ucho upřelo brejle na kol. Rochovou a řeklo sdílně: »Uy jste už přichystána do Uajnor, že?« »Jsem«, řekla tato s úsměvem. Nato Ucho: »No vidím. Máte už pod bradou bryndák.« Rychle však ze dveří zmizel, aby nepocítil pohlazení hrozebně zvednuté něžné pěsti kol. Rochovy. Šotek.

Zpráva tajemníka VIII. prázdninového kursu katolického učitelstva v Trenčíně

Statistika.

Přihlášených účastníků bylo 244, skuteč-

ných 201. Z toho bylo z Čech 61 (30 proc.), z M. 90 (45 proc.), ze S. 41 (20 proc.), z P. R.

9 (5 proc.). Mužů bylo 71 (35 proc.), žen 130 (65 proc.). Kursistů úplně nových, kteří nebyli ještě na žádném kurse, bylo 101, na 1 kurse bylo 34, na 2 kursech 15, na 3 kursech 25, na 4 kursech 10, na 5 kursech 8, na 6 kursech 3, na 7 kursech 5.

Podle organizační příslušnosti bylo v kat. org. 103, v Kraj. spol. uč. 6, Rus. 7, v jiných org. 14, neorg. 71. Podle stáří bylo do 10 služ. let 60 procent, do 20 služ. let 29 procent, do 30 služ. let 9.4 procenta, přes 30 služ. let 1.6 procent.

Předneseno bylo 40 přednášek kromě odborných výkladů při prohlídkách Trenčína, Skalky, Bratislavy, Piešťan, Tr. Teplic, letiště a kasáren. Přednášelo 24 docentů. Přednášku neabsolvoval profesor Mjartan z Trenčína, omluvil se msgre Filkorn. Průměrná účast na přednáškách byla 185 posluchačů, největší účast byla 214.

II. Podniky při kurse mimo program.

Mimo program odjela skupina kursistů z Piešťan na Bradlo k mohyle generála M. R. Štefánika. Současně 40 kursistů zúčastnilo se letu nad Piešťany. Pěčí MLL v Trenčíně prohlédli si kursisté letiště pro bezmotorové létání a viděli počátky výcviku v plachtění. 10. srpna zpívalo 11 kursistů na smuteční slavnosti uspořádané odb. Matice Slov. na památku zvěčnělého básníka Martina Rázusa. Ostatní kursisté se slavnosti zúčastnili jako hosté. Deputace kursistů navštívila 9. srpna v Trenčanských Teplicích ministra N. O. Fr. Machníka a 12. srpna jiná deputace gratulovala také v Trečanských Teplicích býv. splnomocněnému min. pro Slovensko dru V. Šrobárovi k jeho 70. narozeninám. Mimo program byla také rekreační vycházka na Brezinu.

III. Exkurse.

Exkurse měly ukázat kursistům hlavní město Slovenska Bratislavu a některá významnější místa na Pováží. Podle programu byla navštívena Bratislava, odkud podniknut zájezd na Děvín a večer do Vajnor. V Piešťanech byly prohlédnuty lázně, letiště, kde účastníci měli možnost podniknouti vyhlídkový let nad Piešťany a skupina zajela k Štefánikově mohyle na Bradle. 12. srpna odjela část kursistů do Trenčanských Teplic a druhá skupina na Inovecké hory. 14. srpna šli kursisté na rekreační vycházku na Brezinu nad Trenčín.

Mimo program navštívili jednotlivci různá místa v okolí Trenčína.

IV. Den brannosti.

Den brannosti uspořádal pro kursisty místní p. pl. 17. Od budičku až do večera pozorovali kursisté vojenský život v kasárnách i na cvičišti. Viděli vojáky při výcviku v různých speciálních rotách a shlédli i ukázky boje. Sami také mohli prakticky vyzkoušet střelbu, což bylo hojně využíváno. Laskavým průvodcem byl pan pplk. Poštulka. Praktické ukázky střídaly se s přednáškami p. pplk. d. sl. dra F. Hoblíka a p. plk. gen. št. Č. Kudláčka.

V. Tiskovou službu

vedl vzorně kol. Hanzelka, kol. Kachlík a pro slovenské noviny kol. Mojto. Tito referenti podávali každý den zprávy o průběhu kursu do 18 katolických i nezávislých listů.

Před kursem dělal účinnou tiskovou propagaci kol. Kuncek, Hanzelka a Kachlík. Také v radiu byly o kurse přednášky: v Praze, kde přednášel p. prof. Novák, v Brně kol. Kuncek a v Bratislavě p. pplk. dr. F. Hoblík. Mimo to byly v radiu ještě několikrát kratší informační zprávy.

VI. Organizace kursu.

Celou korespondenci kursu vedl kolega Kuncek. Celkem bylo před kursem vyřízeno 1772, při kursu 167, tedy dohromady 1939, mimo korespondenci závěrečnou.

Předsednictvo konalo každého dne pravidelné porady a udržovalo stálé spojení s veřejným míněním. Velmi dobrým pojítkem mezi námi a veřejností byl pan pplk. duch. sl. dr. F. Hoblík, který si získal o kurs mimořádných zásluh.

V kanceláři vypomáhal ochotně kol. Paroubek, kol. Čejková a Litschauerová, kterým také patří náš upřímný dík. Zvláštní dík zasluhují také kol. Kotyková, Vsetečková, Litschauerová, Mazáčová, které obětavě při exkursu na Inovecké hory pomáhaly připravovat oběd.

VII. Závěr.

Razili jsme dobré jméno jednoty Čechů, Slováků a Rusínů zde na Slovensku. Budme hrdi na dílo, které jsme zde vykonali. Kurs VIII. je za námi a připravujeme se na devátý kurs v Čechách.

Trenčín, srpen 1937.

Miloš Šnyrych, tajemník.

VĚSTNÍK

KATOLICKÉHO UČITELSTVA ČSL.

LIST ŘÍŠSKÉHO SVAZU KATOLICKÉHO UČITELSTVA V ČSR.

R O Č N Í K X V I .

Vedoucí redaktor František Hanzelka — Odpovědný redaktor Vojtěch Hlaváčka

P Ř E R O V 1 9 3 7 — 1 9 3 8

OBSAH:

CLÁNKY:

Odvážně v zápas	1	Kh., Přetěžování žactva	127
Naše exercicie	22	Karel Pavlík, Péče o zuby	129, 135
Akr., S ptačí perspektivy	27	Kh., Učitel a kněz	133
Pro studium	11, 29	Pro učitel. praktikanty	135
Pozorování na diferenc. pokus. škole ve Zlíně	30	Naše požadavky	141
Akr., Náš úkol v dnešní době	32, 43, 58	K letošním slavnostem ve St. Boleslavi	142
Dr. Alf Fuchs, Masaryk vychovatel	38	K. Hroch, Aktivita v počtech na střed. stupni	146
Masarykovy myšlenky	38, 39, 40, 41, 42	Letošní 7. březen	153
A. Novák, TGM Člověk Prozřetelnosti	41	Ze stát. školství v pohraničí	156
Učitel. aktuality	53	V. Turek, Které knížky se líbí žactvu pražských škol	158
Naše exercicie	54	Akr., Psychologické předpoklady nové škol. ské praxe	165, 177, 189
Učit. dom. nauk	55	Jal., Šetření zraku školních dětí	171
Teorie Kant-Laplaceova	60	L. Vrtal, Lidová píseň na Těšínsku	171
Naše požadavky	65	A. Kalivoda, Práce jako výchov. prostředek	183
Snížení plat. srážek	66	F. P., Zlevněné jízd.	194
Anketa v Mšano	66	Jaké platy mají praktikanti	195
Na okraj dnů	77	Česko. biskup katol. učitelstvu	201
Rozvrh učiva z naukové a branné přípravy v obc. nauce	78	Manifest čes. katol. učitelstva národu	202
K. Hroch, Školská úmrtnost	80	Mezinárodní pedag. kongresy	205
Předs. Říš. svazu posl. J. Vičánek o otázkách školských	89	A. Major, Spolupráce radia se školou	206
Požadavky hranič. učitelstva	89	K. Hroch, Činná škola	213
Návrh zákona o úspor. opatřeních	97	K. Reban, Úřední tajemství	218
VŠ., Výchov. cena bajek J. Hrušky	97	Mladému učitelstvu	225
K. Hroch, Poznámky k estet. výchově	99	K. Hroch, Činná škola	226
Dr. Richard Klimeš, Vzdělání jako základní pojem výchovy	102, 114, 126	E. Vejvodová, Zrevidujme žák. knihovny	232
Z exercičních zápisků	109	J. Robek, Reformní snahy	233
Věřící učitel	110	Ústř. ped. knih. v Brně	235
Mše sv. na svátek sv. Jana Boska	114	Naše exercicie	241
50 let od smrti sv. Jana Boska	121	Výstava knih	245
Dr. Št. Špůrek, Maršál Foch, dělník ducha	122	K revisi metod	247
		I. ústř. orel. letní rekreační škola	248

KURSIVA:

Z řečí J. M. Dr. Fr. Bauera	2, 22	Reorganisace	121
A. Kolek. Konference. 10, 27, 47, 58, 70, 80		Zemřel Fr. Mlčoch	133
— V kamenecké dílně lidskosti	219, 233, 244	Základní prvek výchovy	141
Požadavky katol. učitelstva v Polsku	23	Škola brannosti	153
Po prázdninách	21	A opět tradici	163
Dar republiky	53	Víra a národ	177
Příklad J. F. Hrušky	65	Sv. Vojtěch	189
Pravý úmysl	77	Naše chvála	201
Řeč J. E. kard. Kašpara	89	Sv. Otec katolickým učencům	213
Církev — stát	97	Kdo chce inkasovat?	241
Zastavení času	109		

KALEIDOSKOP:

2, 22, 54, 66, 78, 90, 98, 110, 122, 142, 154, 166, 178, 190, 202, 214, 226, 242

KURSY A EXKURSE:

6. 46. 70. 126. 158. 182. 193. 205. 217. 229. 244

PRO A PROTI:

4. 25. 56. 68. 79. 91. 101. 111. 124. 143. 154. 168. 180. 192. 204. 216. 242

PRAKTICKÝ UČITEL:

4. 24. 56. 68. 79. 100. 112. 124. 144. 156. 168. 181. 204. 216. 228

NÁŠ HRBITOV

Za † kol. J. Křížem	13	† R. Kříkavová	83
† Al. Štok	70	† P. V. Marzy	124
Za † Dom. Kučerou	71		

ŠKOLSKÉ A PRAVNÍ ROZHLEDY:

8. 32. 183

HLÍDKA UČITELEK DOMÁCÍCH NAUK:

8. 33. 46

MÍSTA, OZNÁMENÍ, RADY:

15. 34. 50. 63. 74. 84. 94. 105. 117. 130. 138. 150. 161. 174. 186. 197. 208. 223. 237. 250

LITERATURA:

16. 35. 56. 63. 74. 86. 94. 106. 118. 131. 139. 150. 162. 174. 187. 198. 209. 238. 252

PŘÍLOHY:

Trentčín — 28 stran k číslu 7.
Pedagogická přítomnost, 24 stran k číslu 11.

SPOLKOVÉ ZPRÁVY:

Říšský svaz 129. 147. 225	Nový Jičín 15. 116
Zemský spolek Moravskoslezský 49. 72. 114	Olomouc 73. 92. 110. 148. 185. 197. 236. 249
	Ostrava 104
Odbory:	Podkrkonošský 85. 137. 196. 249
Brno 138. 160. 208	Podorlický 185
Č. Těšín 73. 92. 104. 116. 161. 173. 196. 222. 236	Prostějov 86. 148. 186
Hlučín 61. 73. 93. 104	Přerov 72. 92. 104. 148. 160
Holešov 85. 104. 148	Příbram 86. 138. 207
Hranice 14. 62. 92. 116. 160. 221. 222. 250	Třebíč 14. 34. 49. 117. 149. 173. 197. 221
Hustopeče 61. 93. 117. 161. 221	Uh. Brod 34. 62. 148. 160. 250
Jihočeský 72. 104. 116. 130. 138. 148. 184. 197	Uh. Hradiště 63. 117. 149
Kroměříž 116	Val. Meziříčí 93
Kyjov 92. 138. 173. 236	Velké Meziříčí 86. 93. 160
Mor. Krumlov 61. 105. 222	Vsetín 73
Nové Město 61. 105. 149. 208. 236. 249	Vyškov 92. 173. 249
	Zlín 93. 148. 185